

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK TARİHİ ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

72 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ (H.1002-1003)
(VR. 231-473)
İNCELEME-METİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ZAFER ŞAHİN

İSTANBUL 2014

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK TARİHİ ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

72 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ (H.1002-1003)
(VR. 231-473)
İNCELEME-METİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ZAFER ŞAHİN

TEZ DANIŞMANI: YRD. DOÇ. DR. RECEP AHİSHALI

İSTANBUL 2014

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek lisans öğrencisi Zafer ŞAHİN'in "72 Numaralı Mühimme Defteri (H.1002-1003) (vr.231-473) (İnceleme-Metin)" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Tarihi Anabilim Dalı, Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı yüksek lisans tezi olarak oy birliği / ~~oy çokluğu~~ ile başarılı bulunmuştur.

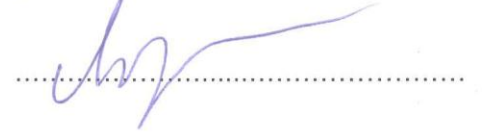
Tez Danışmanı : Yrd.Doç.Dr. Recep AHİSHALI
Üniversitesi Marmara Üniversitesi

Üye : Prof.Dr. Muzaffer DOĞAN
Üniversitesi Marmara Üniversitesi

Üye : Doç.Dr. Cemalettin ŞAHİN
Üniversitesi Marmara Üniversitesi

İmza

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu' nun 12/01/2015 tarih ve 2015/01-05 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof.Dr. Zekerriyya KURŞUN
Müdür

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	III
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	V
KISALTMALAR.....	VI
HİCRÎ TAKVİMDE AYLAR, GÜNLER VE İLGİLİ KISALTMALAR.....	VII
GİRİŞ.....	1
DİVÂN-I HÜMÂYUN VE MÜHİMME DEFTERLERİ.....	1
1.1. DİVÂN-I HÜMÂYUN.....	1
1. 2. MÜHİMME DEFTERLERİ.....	4
72 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN ÖZELLİKLERİ.....	17
1. ŞEKİL ÖZELLİKLERİ.....	8
1.1. Defterin fiziki durumu.....	8
1.2. Diplomatik ve Teknik Özellikler.....	9
1.3. Dil Özellikleri.....	12
1.4. Tarihler	13
2. MUHTEVA ÖZELLİKLERİ.....	15
2.1 Haricî Meseleler.....	16
2.1.1. Osmanlı-Safevi İlişkileri ve İstanbul Antlaşması sonrası gelişmeler.....	16
2.1.2. Osmanlı-Avusturya İlişkileri.....	18
2.1.3. Osmanlı-Lehistan İlişkileri.....	19
2.1.4. Osmanlı'nın Kuzey Afrika'da ki hakimiyeti.....	21
2.1.5. Osmanlı-Venedik İlişkileri.....	22
2.1.6. III. Murad'ın Vefatı (16/17 Ocak 1595).....	22
2.2. Dahili Meseleler.....	24

2.2.1. Eşkiyâlık olayları.....	24
2.2.2. İstanbul'un zahiresi ve sarayların ihtiyaçları.....	27
2.2.3. Vakıflar.....	28
2.2.4. Sefer, Donanma, Tershâne, Kaleler, Serhad ve Bazı Mahallerin Muhafazası.....	30
2.2.5. Diğer meseleler (Ulaklık, yol ve menzil, tüccar, esnâf ve sosyal hayat bayındırlık, hukuki anlaşmazlıklar, gayr-i Müslim ahali ile ilgili hükümler, has, zeamet ve timar)	32
HÜKÜMLERİN TASNİFİ.....	34-39
DEFTERİN ÖZETİ ve TRANSKRİPSİYONU	
METNİN TRANSKRİPSİYONU ve ÖZET.....	40-413
İNDEKS.....	414-447
BİBLİYOGRAFYA.....	448-450
EK-1 72 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ (VR.231-473).....	451-682
ÖZ GEÇMİŞ.....	683

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti, bu günün müessese anlayışının oluşmasına yüzyıllar öncesinden öncülük etmiş, kuruluş yıllarından itibaren milyonlarca arşiv belgesini muhafaza ederek devlet geleneğinde devamlılığı sağlamış ve sistemini yüzyıllarca işletebilmiştir. Ortadoğu, Yakındoğu, Balkan ve Akdeniz ülkeleri içerisinde kudretli ve kuvvetli devlet olabilme vasfını uzun süre devam ettiren Osmanlı Devleti'nde arşiv fikri çok eskilere kadar uzanmaktadır. Bu bakımdan bütün Ortadoğu ve Yakındoğu ülkeleri içerisinde Osmanlı arşivleri, idarî müessese kayıtlarının devlet eliyle tesbit edilip düzenlendiği ve günümüze kadar muhafaza edildiği örnek kuruluşlardır. Türkiye, bir tarih araştırmacısı açısından, sahip olduğu kütüphaneler, müzeler ve arşivleri itibariyle zengin bir potansiyele ve müstesna bir yere sahiptir. Osmanlı dönemi arşiv malzemesine ilaveten, Millî Mücadele, onu takip eden dönem ve Cumhuriyet'in ilanından bugüne kadar teşekkül eden arşiv malzemeleri devletimizin sahip olduğu zenginlikler arasındadır. Başbakanlık Osmanlı Arşivi, ayrıca, geçen yüzyılda Osmanlı eyaletleri olan Ortadoğu, Yakındoğu, Balkan ve Kuzey Afrika ülkelerinin milli tarihlerine dair kaynakları da bünyesinde barındırmaktadır. Bu sebeple bahsettiğimiz bölgelerden birçok tarih araştırmacısı da Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde çalışmaktadır.

Yurt içinde ve yurt dışında ortaya çıkan meselelerin hallinde, arşivlerden faydalanma yoluna gidildiği, bunların objektif bir kaynak olarak değerlendirildiği bilinmektedir. Önemli belgelerin yayınlandığı günümüzde yüksek lisans, lisans öğrencilerinin, hatta bu konuya ilgi duyan araştırmacıların da bu tür çalışmalara iştirak etmeleri gerekmektedir. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün, sahip olduğu malzemeyi modern bir anlayışla muhafaza ve tasniften başka tanıtımını ve yayınına da başarıyla yapmaktadır. Bu cümleden olarak üniversitelerde yapılan bilimsel çalışmalar bu faaliyetlere katkıda bulunmaktadır.

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırladığım *72 numaralı, H. 1002-1003 / M. 1594-1595 tarihli Mühimme Defterinden* istifade edilmesini, bu sayede bilim, kültür ve medeniyet tarihimizin zenginliğinin ortaya çıkarılması için katkıda bulunmasını dilerim. Diğer taraftan ilk defa yaptığım böyle bir çalışmadan dolayı eksik ve kusurlarının mazur görülmesini ümit ediyorum. Bu tezi hazırlarken yardımlarını esirgemeyen başta danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Recep AHİSHALI'ya, Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL'e, Prof. Dr. Erhan AFYONCU'ya, Prof. Dr. Muzaffer DOĞAN'a şükranlarımı sunuyorum.

ÖZET

Divân-ı Hümâyûn Osmanlı Devleti merkez teşkilatının en mühim müessesesi idi ve devletin siyasî, askerî, malî işleriyle meşgul olur, her türlü dava ve şikâyetlere bakardı. Divân-ı Hümâyûn'da alınan kararlar, ferman, berat ve hükümlerin nakil kısmı Divân-ı Hümâyûn sicilleri olarak da bilinen mühimme defterlerine kaydedilirdi. Özellikle padişaha ait belgelerden birisi olan "ferman" sefer açılması, asker sevki, vergi, vs. devlet işlerine dair, doğrudan doğruya Divân-ı Hümâyûn'un kararı ve padişahın emri üzerine hazırlanıp ilgili şahıslara gönderilirdi. Konumuz olan mühimme defterleri Divân-ı Hümâyûn kalemlerinden Beylikçi veya Divân Kalemi diye adlandırılan kalem dairesinde "mühimmenüvisân" denilen kâtipler tarafından kaleme alınır ve hıfzedilirdi. Kaleme alınan bu mühimme defterlerindeki hükümlerin üstlerinde, hükümlerin nasıl meydana geldiği, ne gibi muamele gördüğü veya cevabın mahiyeti ile ilgili olan ve zamanla, belki de Reisü'l-küttab'ın yönlendirmesine göre değişiklik gösteren çeşitli kayıtlar mevcuttur. Bu kayıtlar Osmanlı bürokrasisi bakımından olduğu kadar diplomatiği açısından da ehemmiyet arz etmektedir.

Transkripsiyon ve değerlendirmesini yaptığımız 72 numaralı Mühimme Defteri, III. Murad (1594–1595) dönemine ait olup, H.(1003)/M.(1595) yılını ihtiva etmektedir. Bu defterin ağırlıklı konusunu Avusturya seferleri, sefer hazırlığı, zahire temini, kale ve köprü yapımı ve tamiri oluşturmaktadır. Ayrıca incelediğimiz defterin şekil ve özellikleri, transkripsiyon ve değerlendirilmesi de bulunmaktadır. Çalışmanın sonuna indeks ilave edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mühimme, sefer hazırlığı, zahire temini, kale ve köprü yapımı ve tamiri

ABSTRACT

Divân-ı Hümayûn which is the most important body of the central organization of Ottoman Empire, was involved in political, military and financial affairs of the state. And take care of any actions and complaints therewith. The decrees resolved with The Royal state council *Divân-ı Hümayûn*, the royal orders *ferman*, royal warrant and provisions were recorded with the ledger books called *mühimme* which was also known as the registration of The Royal state council *Divân-ı Hümayûn*. Particularly the royal orders *ferman*, which was one of the exclusive documents of the sultans, used to be issued based on the direct resolutions of The Royal state council *Divân-ı Hümayûn*, or otherwise the sultan's himself. For the matters particularly related to the major state affairs such as; declaration of wars, mobilization, taxes etc, and relayed to the authorities concerned accordingly. The ledger books, which constitute the subject matters of this study, were used to be written and kept by the royal clerks called *mühimmenüvisân* who as a matter of fact were employed in the royal clerk's Office *Beylikçi (chancery office)* or *Divân Kalemi (the office of Secretary of State Council)*. Over the provisions included in these ledger books called *mühimme* are various notes showing many changes either related to the time, or the answer backs and how it was treated by the office and the process of the provision itself, probably including the direction of the *Reisü'l-küttab (Minister of foreign Affairs)*. Such notes and records are important in terms of Ottoman Bureaucracy and diplomacy.

The Number 72 Muhimme Book, whose transcription and evaluation we carry out in this study, belongs to the reign of Murad III (1594-1595) and includes the decisions made in 1595 (in 1003 of Hegira Calendar). This book is mainly the subject of the Austrian expedition, expedition preparation, grain supply, constitute the castle and bridge construction and repair. In addition, form and characteristics of the book studied, transcription and evaluation of it are also included. An index was added at the end of the study.

Keywords: Mühimme, preparation time, the grain supply, the castle and bridge construction and repair.

KISALTMALAR

A. DVN.MHM	Mühimme Kalemi
a.g.e	adı geçen eser
a.g.m	adı geçen makale
a.g.t	adı geçen tez
bkz.	Bakınız
C.	cilt
çev.	çeviren
DİA	Diyanet İslâm Ansiklopedisi
H.	Hicri
h.	hüküm
hkm.	hüküm
haz.	Hazırlayan
hz.	hazreti
İA.	İslâm Ansiklopedisi
M.	Milâdi
MD	Mühimme Defteri
Mhm.	Mühimme
s.	sayfa
TTK.	Türk Tarih Kurumu
vb.	ve benzeri
vd.	ve diğerleri
yy.	yüzyıl
yay.	Yayın

HİCRÎ TAKVİMDE AYLAR, GÜNLER VE İLGİLİ KISALTMALAR

M	Muharrem
S	Safer
R	Rebî'ü'l-evvel
Ra	Rebî'ü'l-âhir
C	Cumâde'l-ûlâ (Cemâziye'l-evvel)
Ca	Cumâde'l-âhire (Cemâziye'l-âhire)
B	Receb
Ş	Şa'bân
N	Ramazân
L	Şevvâl
Za	Zilka'de
Z	Zilhicce

GİRİŞ

1. DÎVÂN-I HÜMÂYUN VE MÜHİMME DEFTERLERİ

1.1. DÎVÂN-I HÜMÂYUN

Osmanlı Devleti merkez teşkilâtının en mühim kuruluşu, siyasi, askeri ve mâli işlerle meşgul olan, her türlü dava ve şikâyetlere bakabilen, bir bakıma bugünkü bakanlar kurulu vazifelerini icrâ eden Dîvan-ı Hümâyûn'dur. Dîvan-ı Hümâyûn Osmanlılarda Orhan Bey zamanından itibaren mevcuttur.¹ Padişah her türlü gücü elinde bulundurmakla beraber bunu keyfi olarak kullanamaz kânun, nizam ve geleneklere uymakla yükümlüdür. Hukukun kaynağını dini hükümler ile örf ve âdete dayalı ilkeler oluşturmaktaydı. Padişah, halkının canını, malını korumak, toplumun refahını, huzurunu sağlamakla yükümlü idi.² Osmanlı padişahları geniş bir yetkiye sahipmiş gibi görünseler de, aslında bir takım kanunlarla bağlıydı. En ihtişamlı dönemlerine bile hukuka uydukları ve Dîvân'ın kararlarının dışına çıkmadıkları görülmektedir. Dini, mezhebi, dili, ırkı ne olursa olsun herkes dîvâna başvurabilir sorununa çözüm arayabilirdi.³ Dîvan-ı Hümâyûn, bütün devlet ve millet meselelerinin görüşülerek karara bağlandığı her türlü dava şikâyetlerin halledildiği üst düzey karar organı olması nedeniyle bütün meseleler bu mecliste görüşülür ve karara bağlanarak padişahın onayına sunulurdu. Burada alınan kararlar onaydan geçtikten sonra kânun kabul edilirdi.

Osmanlı Devleti'nde, Orhan Bey zamanından beri bir dîvân mevcut olduğu kaynaklarda zikredilmiştir. Yıldırım Bâyezîd zamanında da hükümdarın bizzat kendisinin başında bulunduğu dîvânın her gün toplanarak halkın şikâyetlerini dinleyip, davalarını takip ettiği bilinmektedir.⁴

Devletin büyümesi ve müesseselerinin oluşmasına paralel olarak, dîvân da gelişimini sürdürmüş, üye sayısı artmış ve bünyesinde bir bürokrasi oluşmaya

¹ *Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*, Osmanlılar III, C.XII, Çağ Yay., İst. 1990, s.315.

² Yusuf Halaçoğlu, "Klasik Dönemde Osmanlı Devlet Teşkilatı", *Genel Türk Tarihi*, C.VI, Yeni Türkiye Yay., Ank.2002, s.149.

³ Halaçoğlu, "Klasik Dönemde Osmanlı Devlet Teşkilatı", s.149.

⁴ Recep Ahışalı, "Divan-ı Hümâyûn Teşkilatı", ed., Güler Eren, *Osmanlı*, C. 6, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999, s. 24.

başlamıştır.⁵ Dîvân'ın klasik yapısına kavuşması ve “Divân-ı Hümâyûn” ismiyle anılmasının II.Mehmet döneminde gerçekleştiği söylenebilir.

Divân-ı Hümâyûn'a II.Mehmet'e kadar padişah başkanlık yaparken, II.Mehmet döneminden itibaren, divân toplantılarına vezîr-i azam başkanlık yapmaya başlamıştır. Ancak padişah Divân'a başkanlık yapmamasına rağmen, toplantıları “Kasr-ı Adl” olarak adlandırılan kafesli bir bölme arkasından izlemekteydi. Divân toplantılarına padişahın başkanlık yapmaması nedeniyle, alınan kararların padişah ile müzâkeresi ve onaylanması zorunluluğu ortaya çıktığı için “arz günleri”⁶ olarak adlandırılan günler ortaya çıkmıştır.⁷

XVII.yy.'ın ortalarından itibaren Divân işlerinin sadrazam konaklarında yapılmaya başlanması ile birlikte Divân-ı Hümâyûn'un önemi azalmaya başlamış, XVIII. yy'da “Paşakapısı”, daha sonra ise “Bâbîâlî” olarak adlandırılan yeni bürokrasi merkezinin oluşmasıyla birlikte ise Divân-ı Hümâyûn simgesel bir merci olma sürecine girmiştir. XIX.yy'da artık önemini tamamen yitiren Divân-ı Hümâyûn sadece elçilerin ağırlanması, ulûfe dağıtımı ve tayin edilen devlet ricalinin padişah tarafından kabulü merasiminden ibaret kalmıştır.⁸

Kararlar dîvân kâtiplerince kayıtları yapılır, Reisülküttab'ın incelemesinden geçtikten sonra ilgili birimlere gönderilirdi. Dîvân'da görüşülen konuların kayıt edildiği defterler arasında ise sayı ve muhteva özellikleri ile *Mühimmeler* ilk sırada yer almaktadır.

Bugün Başbakanlık Osmanlı Arşivinde “Mühimme Defterleri” adıyla kayıtlı defter sayısı, son yıllarda bulunanlarla beraber toplam 267 adettir.⁹ Çalışmakta olduğumuz 72 numaralı Mühimme Defteri H.1002-1003/ M.1593-1595 yıllarını ihtiva etmektedir. Asıl ve sûret hükümlerin toplam adedi 909 olan defter de öncelikli olarak askeri konular yer almaktadır. Benim çalışmamda 454. hükümden başlanarak 909. hüküme kadar olan yer mevcuttur. Bunun yanında dönemin diğer siyasi, ekonomik ve sosyal alanlarında da konular mevcuttur. “Harp hazırlıkları, donanma, asker celbi ve

⁵ Ahîshalı, “Divan-ı Hümâyûn Teşkilâtı”, s. 24 .

⁶ Arz günleri ve divanın toplanma zamanları devirlere göre farklılık göstermiştir. Fatih dönemine kadar hergün toplanan divan, XVI. yy. sonlarına doğru Cumartesi, Pazar, Pazartesi ve Salı olmak üzere haftada dört gün toplanmaya başlamış, tezimizin dönem olarak denk geldiği III.Murad zamanında ise her divan toplantısından sonra arza girilmesi uygulaması kaldırılarak, Pazar ve Salı günü olmak üzere arz günleri iki güne indirilmiştir. XVIII.yy. başlarında ikiye indirilen divan toplantıları, daha sonra bir güne, XIX.yy.'dan itibaren ise sadece elçi kabulü ve ulûfe dağıtımı sebebiyle yapılmıştır. Daha detaylı bilgi için Bkz., Mübahat Kütükoğlu, “Arz” *DİA.*, C.3, İstanbul, 1991.

⁷ Ahîshalı, “Divan-ı Hümâyûn Teşkilâtı”, s.24.

⁸ Ahîshalı, “Divan-ı Hümâyûn Teşkilâtı”, s. 25.

⁹ Feridun Emecen, “Osmanlı Dîvânının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mirî. Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme Ahkâm-ı Şikâyet”, *Türkiye Arastırmaları Literatür Dergisi*, C.III, Sayı.3, İst. 2005, s.108.

asker sevkıyatı, askeri yönden alınacak tedbirler, kale tamiratları, görevlendirme, tayin, azl, düzeni koruma, askerin zabt ve rabtı, eşkıya ile mücadele, askerin kışlaması, bir beldenin tevcihi, asker toplama, asker temini, tenbihat, iltizam, göreve başlama, ordunun para, iaşe, levazımat vesairesinin sağlanması, askerlerinin techizi için görevli tayini, tebligat, sefer görevi tebliği, zeâmet ve tûmâr yoklamaları, görevde ibkâ, asker mikdarları, yoklama, asker nizamı, sulh antlaşmaları, suçluların cezalandırılması, asayişin temini, muharebedeki askerin yerlerinden ayrılmaması gerektiği” ne dair... vb. konular hakkında hükümlere ulaşmak mümkündür.

Çalışmamızın giriş bölümünde Divân-ı Hümâyun, Dîvân-ı Hümâyun üyeleri, görevleri, yetkileri, ilgili kalemleri, hizmet birimleri, toplanma şekli ve mühimme defterinin genel özellikleri gibi konulara yer verilmiştir. Birinci bölümünde III. Murad (1574-1595) döneminin siyasi olayları, ikinci bölümde defterin fiziki özellikleri, üçüncü bölümde ise defterin muhtevası ve dördüncü bölümde ise hükümlerin özetleri ile metnin transkripsiyonu yapılarak, metin günümüz alfabesine çevrilmiştir. Transkripsiyon yapılırken Osmanlıca harfler tam olarak transkribe edilmemiş, ayın harfi (‘) , hemze (’) ve uzatmalar (^) şeklinde gösterilmiştir. Sonuç bölümünde hükümlerin gönderildiği makamlar ve beldeler ile muhtevası hakkında genel bir değerlendirme yapılmıştır. Bu çalışmanın geçmişimizin zenginliğini ortaya çıkarması, tarihimizin incelenmesi noktasında katkı sağlayacağı düşüncesindeyiz. Tarihimiz arşivlerimizdeki kaynaklardan öğrenmemiz kendimizi tanıma noktasında daha büyük ufuklar açacaktır.

1. 2. MÜHİMME DEFTERLERİ

Divân-ı Hümâyûn toplantılarında müzâkere edilen dâhilî ve haricî meselelere ait siyasî, askerî, içtimaî, iktisadî ve örfî kararların kaydedildiği defterlere "*Mühimme Defterleri*" adı verilmişti. Osmanlı padişahlarının "Divân-ı Hümâyûn" aracılığıyla ülkenin dört bir yanına gönderdikleri çeşitli hükümleri içeren Mühimme Defterleri'nin hangi tarihten itibaren tutuldukları kesin olarak bilinmemektedir. XVI. yüzyılın ortalarından XX. yüzyılın ilk yıllarına kadar ulaşan bir zaman dilimi içinde, aradaki kısmî kesintiler dikkate alınmazsa yaklaşık 350 yıllık bir dönemin kayıtlarına havidir.¹⁰

Bugün Başbakanlık Osmanlı Arşivinde "Mühimme Defterleri" adıyla kayıtlı defter sayısı, son yıllarda bulunanlarla beraber toplam 267 adettir.¹¹ Çalışmakta olduğumuz 72 numaralı Mühimme Defteri H.1002-1003/ M.1593-1595 yıllarını ihtiva etmektedir. Asıl ve sûret hükümlerin toplam adedi 909 olan defter de öncelikli olarak askeri konular yer almaktadır. Benim çalışmamda 454. hükümden başlanarak 909. hüküme kadar olan yer mevcuttur. Bunun yanında dönemin diğer siyasi, ekonomik ve sosyal alanlarında da konular mevcuttur. "Harp hazırlıkları, donanma, asker celbi ve asker sevkiyatı, askeri yönden alınacak tedbirler, kale tamiratları, görevlendirme, tayin, azl, düzeni koruma, askerin zabt ve rabtı, eşkıya ile mücadele, askerin kışlaması, bir beldenin tevcihi, asker toplama, asker temini, tenbihat, iltizam, göreve başlama, ordunun para, iâşe, levazimat vesairesinin sağlanması, askerlerinin techizi için görevli tayini, tebligat, sefer görevi tebliği, zeâmet ve tûmâr yoklamaları, görevde ibkâ, asker mikdarları, yoklama, asker nizamı, sulh antlaşmaları, suçluların cezalandırılması, asayişin temini, muharebedeki askerin yerlerinden ayrılmaması gerektiği" ne dair ... vb. konular hakkında hükümlere ulaşmak mümkündür.

Osmanlı Devleti'nin coğrafi, idarî ve diğer birçok alanda büyümesi ile devletin bürokratik işlerindeki artış, zamanla belirli konularda uzmanlaşmış ve aynı işleri mütemadiyen yapmaları sebebiyle, bu işlerde otomasyon kazanmış kâtiplerin varlığını zorunlu hale getirmiştir. Gerek söz konusu zorunluluk, gerekse Divân-ı Hümâyûn'daki

¹⁰ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teskilâtı*, TTK Yay., Ankara 1988, s.79.

¹¹ Feridun Emecen, "Osmanlı Divânının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mirî. Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme Ahkâm-ı Şikâyet", *Türkiye Arastırmaları Literatür Dergisi*, C.III, Sayı.3, İst. 2005, s.108.

iş yükünün artması neticesinde, Divân-ı Hümâyûn kendi içinde beylik (Divân), tahvil, ruus ve âmedi odalarına ayrılmış ve her odanın görevleri belirginleşmiştir.¹²

Mühimme Defterleri, hükümlerin sâdır oldukları divânlar bakımından dört ayrı grupta değerlendirilebilir:

1- Padişahın payitahtta bulunduğu sırada, Vezîr-i âzam başkanlığındaki divân toplantısından çıkan emirlerin kaydolunduğu defterler.

2- *Rikâb Mühimmesi*: Vezîr-i âzamin sefer veya başka bir sebeple payitahttan ayrılırken yerine vekil olarak bıraktığı Rikâb Kaymakamı veya Sadâret Kaymakamı denilen görevli başkanlığında toplanan Divân'da alınan kararların yazıldığı defterler.

3- *Ordu Mühimmesi*: Savaş zamanında lazım olan defterler serdâr-ı ekremle birlikte sefere götürüldüğünden, ordu ile birlikte sefere çıkan Vezîr-i âzamin sefer sırasında akdettiği Divân toplantılarında alınan kararların yazıldığı defterlerdir.

4- *Kaymakamlık Mühimmesi*: Padişah ve Vezîriâzamin aynı anda Dersa'âdet'ten ayrıldığında, devlet işlerini tedvir etmek üzere tayin edilen Sadaret Kaymakamı'nın müstakil olarak akdettiği divânlarda alınan önemli kararların yazıldığı defterler¹³.

Mühimme defterleri Osmanlı Devleti'nde en önemli arşiv kaynaklarından. Divân'da görüşülen devletin iç ve dış meselelerine ait siyasî, askeri, sosyal, idarî ve iktisadî bakımdan önemli bulunan konular reisülküttâbın başkanlığındaki bir kâtipler heyeti tarafından bu defterlere kaydedilirdi. Divân'da zabıt tutmak usulü olmayıp görüşülen konuların karar sureti yani müsveddesi divân kâtipleri tarafından Mühimme defterlerine kaydedilirdi. Bu karar suretini sonra reisülküttâb gözden geçirip tashih eder ve daha sonra ilgililere yazılır ve en son olarak yazılan hüküm veya fermanın tuğrasını nişâncı çekerdi¹⁴.

Mühimme defterlerinin hangi yüzyılda Mühimme ismini aldığı henüz tespit edilebilmiş değildir. Günümüz Osmanlı tarih literatüründe Mühimme ismiyle bilinen defterlere XVI. yüzyıl Osmanlı bürokrasisinde ahkâm defteri ismi verildiği görülmektedir. Bu döneme ait Mühimme defterlerinin başında az da olsa "mîrî ahkâm kaydıdır", "mîrî ahkâm", "sefer ahkâmı" şeklinde başlık kayıtları bulunmaktadır¹⁵.

¹² Recep Ahışalı, *Osmanlı Devlet Teşkilatında Reisülküttâblık (XVIII.Yüzyıl)*, Tarih ve Tabiat Vakfı Yayınları, İstanbul, 2001, s. 70-71.

¹³ Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teskilâtı*, s. 82.

¹⁴ Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teskilâtı*, s.79.

¹⁵ Mübahat S. Kütükoğlu, "Mühimme Defterlerindeki Muâmele Kayıtları Üzerine", *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri, Bildiriler*, Kubbealtı Yay., İstanbul 1988, s. 95-96.

Mühimme Defterleri tutulduğu 350 yıllık zaman aralığında kronolojik bir sıra ile oluşturulmaya çalışılmıştı. Zaman zaman kronolojik sıralamada atlamalar olmuş ise bu defterlerin ciltlenmesi gibi nedenlerden veya defterlerin bazılarının kaybolmasından kaynaklanmıştır.

Mühimme Defterlerinin hangi tarihten itibaren tutuldukları kesin olarak bilinmemekle birlikte, en eski mühimmeler XVI. yüzyılın ilk yarısına ait olup daha eskileri henüz görülmemiştir. Osmanlıların XV. yüzyılın ilk yarısında arazi tahrir defterleri tuttuklarına göre Divân müzakeresine ait defterlerin de herhalde Fatih devrinden itibaren tutulmuş oldukları kuvvetli ihtimal dâhilindedir¹⁶.

Mühimme defterlerinin ciltlenmesi, yazıldıkları tarihlerden çok sonra olmuştur. Ciltsiz halde duran sayfaların zaman zaman yer değiştirebilmesi hatta kaybolması ihtimâli vardı. Nitekim Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde mevcut çeşitli tasniflerde, defterlerde kayıtlı olması gereken bazı vesikalar vardı ki, bunların tarihlerine tekabül eden mühime defterlerinden olmayanları görülmüştü. Bununla beraber seri numarası takip eden birkaç defterin aynı yılları ihtiva ettiği, hatta bir sonrakinin bir öncekinden daha eski tarihe ait olduğu da görülür. Defterlerin bu şekildeki tarih düzensizliğinin ciltleme esnasında yapılan dikkatsizlikten ileri geldiğini kabul etmek gerekir¹⁷. Üzerinde çalışılan 72 numaralı defterde de ciltlemeden kaynaklanan sıkıntılar mevcuttur.

XVII. yüzyılın ortalarından itibaren Mühimme defterlerinde yer alan bazı konular ayrılarak başka defterlere kayd edilmeye başlandı. Bu durum Mühimme defterlerinin muhteva bakımından fakirleşmesine yol açmıştı. 1059/1649 yılından itibaren şikâyet ile ilgili hükümler için *Şikâyet Defterleri* adı altında defterler tanzim edildi. 1699 yılında nâme-i hümayûn, 1707'de Mısır'a gönderilen fermânlar, 1747'de kalebend hükümleri, 1787'de gizli emirler, 1863'te mülkî tevcihat, 1869'da makina, fabrika imtiyâzı ve kilise kayıtları mühimme defterlerinden ayrılarak başka defterlere kayd olundu¹⁸. *Mektûm Mühimme Defterleri*, gizli olarak yazılan hüküm veya fermânların sûretlerinden oluşur. En erkeni 1203 (1788) tarihlidir. 1203 ile 1294 tarihleri arasındaki gizli muharebata dair olup, tamamı 10 adetti.¹⁹Yazılış üslûpları mühimme defterleri gibiydi.²⁰

¹⁶ Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teskilâtı*, s.79.

¹⁷ Tefik Temelkuran, "Divan-ı Hümayûn Mühimme Kalemî", *TED*, İstanbul, 5, 1975, s. 157.

¹⁸ *3 Numaralı Mühimme Defteri*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara 1993. s. XXII.

¹⁹ Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teskilâtı*, s. 82; Temelkuran, a.g.m, s. 160.

²⁰ Tefik Temelkuran, "Divan-ı Hümayûn Mühimme Kalemî" s. 160.

Mısır Mühimme Defterleri, Mısır meselelerine ait çıkarılan fermânların kayıtlarının tutulduğu defterlerdi. Bunlar iki gruptur; 1-14 seri numaralarda olanlar, “*Mühimme-i Mısır*” adını taşır. 1119-1130/1707-1911 yıllarını ihtiva ederler. 15 seri numaralı defter ise “*Mühimme-i Mısır Mektûmî*” dir. 1256-1333/1840-1914 yıllarını ihtiva ederdi.²¹

Mühimme Defterleri'nin muhteva bakımından özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

1-Mühimme Defterleri, Osmanlı Devleti'nin merkez ve taşra teşkilatındaki idarî ve askerî organlarının yapısı, karşılıklı münasebetleri, çalışma tarzları, fonksiyonları hakkında önemli kaynaktı.

2-Komşu ülkeler ile Avrupa, Kuzey Afrika, Orta Doğu, Arabistan Yarımadası, Kafkaslar ve Rusya tarihleri açısından önemli bilgiler ihtiva ederlerdi.

3-Osmanlı Devleti'nin, gayr-i müslim tebaası ile olan münasebetleri, azınlıklar hukuku, halkın sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarının temini hususlarındaki yönetim politikası, ibadet ve âyin serbestiyeti, mâbedlerin inşası gibi konular mühimme defterleri'nde çokça görülürdü.

4-Hac organizesi, surre alayları ve mukaddes beldelelere götürülen hizmetler, konu olarak ayrı bir yer tutardı.

5-Osmanlı kültür ve sanat faaliyetleri cümlesinden, imar ve iskân siyaseti, çevre ve belediye hizmetleri, sağlık ve eğitim işleri, geniş vakıf idarelerinin problemleri ve teftişleri bakımından da zengin malzeme ihtiva ederlerdi.

6-Sayıları hayli fazla olan ve ordu divânınca tutulan Mühimme Defterleri, askerî tarih, harp tarihi ve lojistik hizmetler tarihi yönünden de birinci elden kaynaktır.²²

²¹ Tefik Temelkuran, “Dîvan-ı Hümâyün Mühimme Kalemi”, s. 161.

²² 3 Numaralı Mühimme Defteri, s.XXIII.

72 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN ÖZELLİKLERİ

1. ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

1. 1. DEFTERİN FİZİKİ DURUMU

Başbakanlık Osmanlı arşivlerinde A.DVN. MHM. D.072 şeklinde kayıtlı olan defter 472 yazılı ve 4 adet yazısız olmak üzere toplam 476 sayfa ve 909 numaralı 222 numarasız 1131 hükümden ibarettir. Tezimize konu olacak bölüm ise, defterin 231. varak 473. varak arası 454 hüküm ihtiva etmektedir.

30 x 22 cm ebadında olan *72 numaralı mühimme defterinin* dışı ebrû ciltli, sırt kısmı ve kenarları deri kaplamadır. Defterin kapak kısmında etiket olup üzerinde “mühimme defteri min-evâ’il-i Cemâziye’l-evveli sene 1002 ilâ evâhir-i Saferü’l-hayr sene 1003, 72” yazmaktadır. Tek yapraklar tepeden birleştirilerek bloknot şeklinde ciltlenen *72 numaralı mühimme defteri*, bu ciltleme özelliği ile diğerlerinden ayrılmaktadır. Defterin cildinde yıpranma söz konusu ise de genel olarak sağlam durmakta olup, bazı sayfalarda mürekkep lekeleri ve rutubetlenmenin etkileri görülmektedir. *72 numaralı mühimme defterindeki* sayfaların bir bölümünde rutubet nedeniyle kenarlarda fiziki bir yıpranma ve sararma söz konusudur. 72 Numaralı Mühimme defterindeki hükümlerde verilen ilk tarih 24 Safer 1002 (19 Kasım 1593)-17 Recep 1002 (8 Nisan 1594) tarihleri arasını içermektedir. 72 Numaralı Mühimme defterinin 231-473. varakları arasında 2 varak boş bırakılmış olup 454 hükmün sıralamasında her hangi bir sıra sorunu olmamakla birlikte toplam 454 hükmü ihtiva etmektedir. İkinci kısmını incelediğim bu bölümde hüküm 454’den başlayarak 909. hükümle defter son bulmaktadır.

Bu hükümlerin numaralandırılmasında sıralama yapılırken iki hüküm bir önceki hükümle aynı numara verilmiştir.²³ Bazı hükümlere numara verildiği halde yarım bırakılmıştır.²⁴ Ciltlemeden kaynaklanan bazı karışıklıklar söz konusu olmuştur olup 514. hükmün devamı 552’de, 562. hükmün devamı 565’de, 597 numaralı hüküm bir önceki 596 numaralı hükmün devamı olup hüküm numarası verilmiş, 606 numaralı

²³ MD. 72, H. 471, 868.

²⁴ MD. 72, H., 535, 545, 549, 767, 771, 773, 789, 816, 824, 835, 847, 850, 852, 854, 860, 863, 893.

hüküm 604'ün devamı olup hüküm numarası verilmiş, 795 numaralı hüküm 369 numaralı hükmün devamı olup sayfa sonuna not düşülmüş 194. sahifede devamı olduğundan bahsedilmiştir. 831'in devamı 871. hükümde, 867. hükmün devamı 863. hükümde, 871. hükmün devamı 830. hükümde gösterilmiştir. Hükümler birkaç hüküm haricinde sıkışık yazılmamıştır. Her sayfadaki satır sayısı aynı olmayıp, 636, 702, 880, 764, 773, 868, 875. ve 886. numaralı hükümler mükerrer yazılmıştır. Bir hüküm numarası verilen hüküm içerik itibarıyla hüküm özelliği taşımamaktadır.²⁵

Yazı genel olarak divâni kırma olup okunaklıdır. Fakat birçok hükmün üzerinin çizilmesi, hüküm yanlarına ekler yapılması, mürekkebin dağılması okumayı oldukça zorlaştırmaktadır.²⁶

Bir sayfada genel itibarıyla üç hüküm var iken, bu sayı bazı hükümlerde ikiye ve bire inmekte en fazla 4 hükme çıkmaktadır. İki sayfa tutan hükümler olup²⁷ 50 satırı bulan ve içeriği oldukça uzun iki sayfayı dolduran²⁸ bunun yanında bir sureti en fazla kadınlara gönderilen hükümler mevcuttur.²⁹

Defterin tamamına baktığımızda 1 numaralı hüküm Çirmen begine ve livâ'-i mezbûrda olan kâdîlara yazılmış olup, benim incelediğim kısımda yer alan 454. Hüküm Medîne-i Münevvere kâdîsına³⁰ ve 909 numaralı hüküm ise Şam beglerbegisine ve kâdîsına³¹ gönderilmiş hükümlerdir.

1.2. DİPLOMATİK ve TEKNİK ÖZELLİKLER

Muhimme Defterleri gönderilen fermanların suretlerini ihtiva ettiği için fermanlarda bulunan tuğra ve davet gibi bölümler yer almamasına rağmen, yine de belgelerde yer alan rükûnların büyük bir kısmını kapsamaktadır.

Padişaha ait olan belgeler içerisinde bulunan fermanlardaki rükûun ve şartları Şunlardır.³²

- Davet
- Tuğra
- Elkâb

²⁵ MD. 72, H. 865.

²⁶ MD. 72, H. 463, 468, 485, 487, 514, 519, 533, 541, 569, 574, 580, 582, 595, 635, 649, 672, 682, 692, 707, 787, 837, 853, 871, 879.

²⁷ MD. 72, H. 597, 676, 731, 876.

²⁸ MD. 72, H. 597.

²⁹ MD. 72, H. 907.

³⁰ MD. 72, H. 454.

³¹ MD. 72, H. 909.

³² Mübahat S.Kütükoğlu, *Osmanlı Belgeleri'ni Dili (Diplomatik)*, İstanbul 1994, s.100-116.

- Dua
- Nakil-iblağ
- Emir-Hüküm
- Te'kid-Tehdid
- Tarih-Mahall-i Tahrir

Defterde bulunan hükümlerin tamamında bir hitap kısmı bulunmakta ve hükümlere hitap kısmıyla başlanmaktadır. Bu bölümde hükmün gönderildiği kişi ve görevi ya da yalnızca görevi yer almaktadır. Ayrıca hükümlerin bir bölümünde katip rumuzları da kullanılmıştır.³³

Hitap bölümünü müteakip emrin yazılmasına neden olan durumun ve olayın anlatıldığı nakil-iblağ rüknüne geçilmektedir. “Ahmed oğlu Darende-Velî için şer‘-i şerîfe gelüp ...”,³⁴ “Hacıhamza ahâlisi meclis-i şer‘a gelüp ...”,³⁵ “... Mûsli nâm hatûn Südde-i sa‘âdetüme gelüp ...”,³⁶ “Mektup gönderüp ...”,³⁷ gibi ifadeler ile başlayan bu bölümde emrin yazılmasına neden olan olaylar ya da vaziyetler çok fazla detaya girilmeden emrin muhatabına izah edilmektedir. Bu kısımda hükümlerin asıl suretlerini içeren fermân vb. belgelerde olduğu gibi her devlet görevlisinin makamına göre isminden önce gelen bir el kâbı bulunmaktadır. Fakat hemen belirtmek gerekir ki; burada yer alan elkâblar da hükmün kendisi gibi elkâb formülünün kısa bir bölümünü içermektedir. Örneğin vezirler için “Düstur-u Mükerrer”,³⁸ “Düstur-u Ekrem”,³⁹ Kırım Hanı için “Cenab-ı emaret meâb”⁴⁰ gibi. Kişilerin isimlerinden sonra yine onların mevki ve mertebelerine göre küçük bir dua cümlesi bulunmaktadır.

Beylerbeyi’ler için “*Dâme-ikbâluhû*”,⁴¹ hazine emini, kâtip ve çavuşlar için “*Zide-Kadruhu*”,⁴² ulemadan biri için “*Dâme-izzuhû*”,⁴³ kadılar için “*zide fezâyilühû*”,⁴⁴ gibi hükmün yazılmasına neden olan olay ya da durum özetlendikten sonra, bu konuda verilen emrin anlatıldığı emir-hüküm rüknü gelmektedir. Bu rükûn “buyurdum ki” ibaresiyle başlamaktadır.

³³ M. Feridun Emecen,, “Ali’nin Ayn’ı: XVII. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Bürokrasisinde Kâtip Rumuzları”, *Tarih Dergisi*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, Sayı: 35, İstanbul 1994.

³⁴ MD. 72, H. 493.

³⁵ MD. 72, H. 517.

³⁶ MD. 72, H. 520.

³⁷ MD. 72, H. 590.

³⁸ MD. 72, H. 464.

³⁹ MD. 72, H. 497.

⁴⁰ MD. 72, H. 733.

⁴¹ MD. 72, H. 498.

⁴² MD. 72, H. 856.

⁴³ MD. 72, H. 899.

⁴⁴ MD. 72, H. 836.

Nakil-iblağ bölümünde anlatılan olay genellikle burada tekrar edilmekte ya da özet olarak verilmektedir. “buyurdum ki: vusûl buldukda, bu bâbda her biriniz bi'z-zât gereği gibi mukayyed olup anun gibi müzâyaka koyunun getürmeklen celebler taht-ı kazânuza varduklarında ne mîkdâr koyunları var ise add ve defter idüp dâhi bî-kusûr alan çavuşımla mu‘accelen İstanbul'a gönderüp avk u te'hîrden be-gâyet ihtirâz eylesiz”⁴⁵. Hükümler bazen te'kid-tehdid rûknüyle sona ermektedir. “...Şöyle ki; min-ba‘d ol makûle celebler taht-ı kazânuza varduklarında celeb tarafına olmağla himâyet olunup göndermekde nev‘an ihmâl ü imhâl eyledüğünüz i‘lâm olma aslâ bu bâbda beyân edecek özrünüz makbûl-i hümâyûnum olmayup ve azl ile iktifâ olunmayup mu‘âteb ü mu‘âkab olmanız mukarrerdir. Ana göre dâ'imâ basîret ü intibâh üzere olasız.”⁴⁶ gibi. Defterde gönderme kayıtları da yer almaktadır. Bazı hükümlerde hükmün gideceği yere ulaştırılmak üzere kime ve hangi tarihte verildiğine işaret olunmuştur. “26[ıncı] Bölük Süleymân kapucu ile 9[uncu] bölük Mahmûd kapucuya virildi. Fî 7 Ş., sene: İsnâ [ve elf]”⁴⁷ gibi. Defterde bazı hükümlerin altlarında ilgili hükmün kimlere ya da hangi mahallere gönderildiklerini belirten suret kayıtları da bulunmaktadır. Bir sûreti; Tebriz beglerbegisine ve defterdârına hükm ki: ...”⁴⁸ 72 numaralı Muhimme defteri içeriği itibarıyla Erzurum, Anadolu, Rum, Diyarbakır, Bağdat, Halep, Şam, Kıbrıs, Mısır, Cezayir, Trablusgarp, Mekke, Kudüs, Eflak, Boğdan, Yemen, Bender-i Cidde, tüm Osmanlı İmparatorluğu topraklarına ve geniş bir coğrafya'ya sadır olan hükümleri ihtiva edip, içerisinde Vezir-i azam, Beylerbeyi, Sancakbeyi, Müderris, Kadı, Dizdar, Defterdar, Kâtip, Emir-i hacc, gibi birçok yöneticiye yazılmış hükümlere sahiptir.

72 numaralı mühimme defterinde yer alan hükümlerin üst taraflarında bulunan derkenarlarda genellikle hükmü yazan kâtibin ismi⁴⁹, bazen de rumuzu⁵⁰, bunun dışında hükmün kime verildiği⁵¹, nasıl bir muamele ile ilgili karar alındığı, hükmü götüren kişiye hangi tarihte verildiğine dair kayıtlara da rastlanılmaktadır. İstisna olmakla birlikte, hükmün altına Farsça bir beyit düşüldüğü de görülmektedir.⁵²

⁴⁵ MD. 72, H. 747.

⁴⁶ MD. 72, H. 747

⁴⁷ MD. 72, H. 770.

⁴⁸ MD. 72, H. 789.

⁴⁹ Birkaç örnek için Bkz., MD, 72, H. 459, 467, 655, 689, 690, 703, 713, 715, 724, 749, 763, 768, 774, 785

⁵⁰ Rumuz kullanılan bazı hükümler için Bkz., MD, 72, H. 455, 458, 459, 460, 462, 464.

⁵¹ Mühimme defterlerinde XVI.yy.'a aid hükümlerin büyük bir kısmında, hükmün gideceği yere ulaştırılmak üzere kime verildiğine dair kayıtlar hükmün genellikle üst tarafına yazılmıştır. Bkz., MD, 72, H. 464, 465, 466, 470, 473.

⁵² MD, 72, H. 257. Bu beyit şu şekildedir; Tehî gerded an-memleket an-karîb

Defterin transkripsiyonu yapılırken, bu konuda daha önce yapılmış olan çalışmaların da göz önünde bulundurulmasıyla, herhangi bir nedenden ötürü okunamayan yerler (...) defterde yazı olmayan kısımlar (boş) defterde yazılması gerekirken yazılmadığı düşünülen yerler [] ile gösterilmiş, doğruluğu konusunda emin olunmayan, şüphe duyulan kelimelerin sonuna ise (?) konulmuştur. Ayrıca kelime ortasında ya da sonlarında yer alan ayın harfi (‘) ile hemze ise (’) işaretiyle gösterilmiştir.

1.3. DİL ÖZELLİKLERİ

Defter genel olarak açık ve sade bir Türkçe’ye sahip olmasına rağmen günümüzde ender kullanılan ya da hiç kullanılmayan kelimelerin özellikle terkipler ve tamlamaların oldukça sık yer alması okuyan için zorluk oluşturabilecek bir durum arz etmektedir. 72 numaralı Mühimme defterinde Arapça ve Farsça tamlamalar yer yer bulunmaktadır. “âbâ’-i kirâm ve ecdâdı izâmım enârallahü te’âlâ berâhinehüm zaman-ı şerîflerinden husûsan ibtidâ’-i Şirvan fethinden berü südde-i seniyye-i sipihr-i âsâ ve atebe-i aliyye-yi felek fersâmın arz u sadâkât ve ihlâsdan hâlî olmaduğınız ecluden”⁵³ gibi yer yer Arapça ve farsça kelimelerden oluşan anlaşılması günümüz için oldukça zor tamlamaların yer aldığı ifadeleri görebilmekteyiz, Diplomasi diline baktığımızda vezir, yeniçeri ağası, devlet görevlileri için uzun uzadıya methiyeli girişler yazılmakta olup “... asâkir-i islâm serdâr ve guzât-ı zafereyata sipehsâlar olan düstûr-ı ekrem müşîr-i mufahham nizâmü’l-âlem müdebbiru umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmimü mehâmmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâyib müşeyyidü bünyân’d-devleti ve’l-ikbâl mümehidü erkâni’s-sa’âdeti ve’l-iclâl bebr-i pişe zer-i vega hizebr-i kûhsar heycâ’ el-mahfûf bi-sunûfi avâtifi’l-lahi’l-melik merd-i a’la vüzerât-ı izâm ve sadâret-i kibriyya hıdmetinde olan Sinan Paşa *edâma’llâhü te’âlâ iclâlehü ve zâde ikbâlühü...*”⁵⁴ gibi. Defterler zamanın dil özellikleri esas alınarak yazılmıştır. Dolayısıyla günümüz Türkçesi’ni dil özelliklerinden oldukça farklıdır. Mesela “virilüp”, “idüp”, “deyü”, “olunmağla”, “getürüp” gibi eylem arz eden kelimelerin ekleri ve ifade ettiği anlam günümüzden oldukça farklıdır. Tarım, çiftçilik ve köylülerden bahsedilen konularda ağırlıklı olarak öztürkçe kelimeleri görebilmekteyiz. Hukuk dili genellikle Arapça kelimelerden oluşup devlet adamları için düzülen methiye, dua ve hitaplarda farsça kelimelerin yoğunluğu karşımıza çıkmaktadır. Defterde dikkat çeken hususlardan birisi de bazı kelimelerin

⁵³ MD. 72, H. 464.

⁵⁴ MD. 72, H. 497.

bazen Türkçe, bazen de Arapça ve Farsça karşılıklarının tercih edilmiş olmasıdır. Defter içerisinde bazı kelimeler farklı dillerdeki karşılıkları ile yer bulmuştur.

1.4. TARİHLER

72 numaralı mühimme defterinin kapağında bulunan etiket kısmında; min-evâ'il-i Cemâziye'l-evveli sene 1002 ilâ evâhir-i Saferü'l-hayr sene 1003 yazılıdır. Buna göre defter; hicrî 1 Cemâziye'l-evvel 1002 (23 Ocak 1594) ile 29 Safer 1003 (13 Kasım 1594) tarihleri arasındaki gelişmeleri ihtiva etmektedir. Böyle olmakla birlikte defter kapağındaki tarihten daha önceki tarihlere ait on dört hükmün olduğu da görülmektedir. Bu durum ciltlemenin ve kapakta bulunan etiketin sonradan yapılmasından dolayı, defterdeki hükümlerin tarih aralığı konusunda hata yapıldığını göstermektedir. Defterin tezimle alakalı kısmında en erken tarih 26 Safer 1002 (21 Kasım 1593)⁵⁵, hükümlerde düşülen en geç tarih ise 17 Recep 1002 (8 Nisan 1594)⁵⁶dir.

72 numaralı Mühimme Defterinde tarihler sırayla takip etmeyip, düzensiz bir şekilde yer almaktadır. Hükümlerin sırasıyla, tarihlerin kronolojik olarak paralellik göstermemesi daha önce de bahsedildiği gibi Mühimme cüzlerinin sonraki dönemlerde ciltlenmesi sırasında yapılan hatadan kaynaklanmaktadır.

Defterin içerdiği hükümlerin bir bölümünde tarih kaydı bulunmaktadır. Birkaç istisna dışında XVII.yy. ortalarına Sultan İbrahim saltanatına kadar, tarihler başlık şeklinde üste yazılmıştır.⁸⁸ Bununla beraber müstesna da olsa hükmün altına tarih yazılması ile ilgili 72 numaralı Muhimme Defterinde yer alan tarihlerin verilmiş şekli çok fazla birbirini tutmamakla birlikte, hükümlerin birçoğunda tarih yazılmamıştır.⁵⁷ Tarihlerde gün ve yıl rakamla, ay ve gün adı ise Arapça yazılmış olmakla istisnalar mevcuttur. Defterde bazı hükümlerin tarihlerinin yazılış şekli birkaç istisna hariç ayın tarihi ile birlikte haftanın gününde gösterilmek üzere üst kısımda yer almaktadır.⁵⁸ “[Yev]mü's-Sebt, fi 12 Zi'l-ka'de, sene: isnâ ve elf”⁵⁹, “[Yev]mü'l-Hamîs, fi gurre-i Şa'bâni'l-mu'azzam, sene: isnâ ve elf”⁶⁰, “[Yev]mü'l-Ahad, fi 26 Safer., sene: isnâ ve

⁵⁵ MD, 72, H. 692

⁵⁶ MD. 72, H. 905

⁵⁷ MD. 72, H. 458, 502, 574, 615, 688, 715, 785, 836, 905.

⁵⁸ MD. 72, H. 457, 470, 477, 498, 514, 536, 548, 576, 610, 636, 642, 647, 670, 690, 692, 694, 698, 710, 731, 741, 754, 773, 774, 775, 784, 809, 818, 822, 868, 869, 876, 883, 886, 889, 892, 908.

⁵⁹ MD. 72, H. 548.

⁶⁰ MD. 72, H. 710.

elf”⁶¹, tarihlerin sonuna konstantiniyye ifadesi düşülmüştür.⁶² “[Yev]mü'l-İsneyn, fî 5 Şa‘bânü'l-mu‘azzam, sene: isnâ ve elf, Konstantiniyye”⁶³ gibi. Defterde ay isimleri bazı hükümlerde rumuz olarak verilmiştir. “[Yev]mü'l-Erbi‘â, fî 26 Ca., sene: isnâ ve elf”⁶⁴ gibi.

⁶¹ *MD*. 72, H. 692.

⁶² Birkaç örnek için Bkz., *MD*. 72, H. 536, 610, 698, 754, 773.

⁶³ *MD*. 72, H. 773.

⁶⁴ *MD*, 72, H. 822.

2. MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

72 numaralı mühimme defterinin 454 ve 909. Hükümleri arası en erken tarih Kasım 1593 ve en geç tarih olarak nisan 1594 tarihlerini vermesi bakımından III. Murad döneminin son 2 yıllık saltanat devrine tekâbül etmektedir. Bu göz önüne alındığında defterin III. Murat dönemini içermesinden dolayı III. Murad'ın hayatı ve bu devrin siyasi olaylarını mühime defterindeki bilgilerin ışığında ele almayı uygun gördük.

953 yılı cemaziyelevvelenin beşinci günü (6-6-1546) mutluluk içinde dünyaya gelen Sultan III. Murat 982 yılı ramazan ayının sekizinci Çarşamba günü (M. 22-12-1575) yılında tahta çıkmıştır.⁶⁵ Annesi Nûr-Bânû Vâlide-Sultân'dır. III. Murat, 3 yıl Akşehir, sonra 14 yıla yakın Saruhân (Manisa) sancak beyi, babasının cülûsundan beri 8 yıl, 3 aya yakın da veliahdlık yapmıştır. Cülûsunda 28.5 yaşında idi. Eniştesi Vezîr-i âzam Dâmâd Sokollu Mehmed Paşa, diğer eniştesi 2. Vezir Dâmâd Piyâle Paşa, 3. Vezîr Ahmed Paşa, diğer eniştesi 4. Vezîr Dâmâd Zâl Mahmûd Paşa, 5. Vezîr Lala Mustafa Paşa, 6. Vezîr Koca Sinân Paşa, Şeyhulislâm Hâmid Efendi, kazasker efendiler, Kapdân-ı Deryâ Kılıç Ali Paşa'nın bîatlarını kabûl etti.

Sultan Murad hükümdarlığından itibaren bizzat devlet işleriyle meşgul olmamakla beraber babası gibi hükûmet işlerini tamamen vezîr-i âzama bırakmamış fakat kadınlarının, musahibelerinin tesirleri altında lüzûmsuz ve zararlı müdahaleleriyle hükûmet işlerinin ve devlet nizâmının bozulmasına sebep olmuştur.⁶⁶

Mühimme defterinde bir çok konu mevcut olup bu konular ana başlıkları ile sınıflandırıldığında iç ve dış meseleler olmak üzere iki bölümde incelenbilir. Dış meseleleri şöyle sıralayabiliriz; 1. Doğu'da uzun süre devam eden Osmanlı-İran mücadelesi, 2. Batı'da 1593 yılından itibaren Avusturya ile başlayan savaş, 3. Kuzey'de Osmanlı Devleti'nin Kafkas siyaseti ile Ruslara ve Kazaklara karşı bölgede verilen mücadele ile Kafkaslarda bulunan bazı hanlıklar ile ilişkiler, 4. Balkanlarda Eflak, Boğdan ve Erdel Voyvodaları ile münasebetler, şeklindeki başlıklara değinilecektir.

İç meseleler de ayrı başlıklar altında incelenmiştir.

⁶⁵Peçevi İbrahim Efendi, *Peçevi Tarihi II*, (Haz. Bekir Sıtkı Bayka)I, Ankara 1982, s.1.

⁶⁶Mustafa Efendi, *Tarihi Selaniki*, İstanbul Üniv. Yay., Haz. Mehmet İpsirli, İstanbul 1989, C.2. s.44.

2.1. Harici Meseleler

2. 1.1. Osmanlı-Safevi İlişkileri ve İstanbul Antlaşması sonrası gelişmeler

1578’de, Padişah III. Murad’ın “serdâr” tayin ettiği Vezir Mustafa Paşa’nın askerî kuvvetler ile Gürcistan üzerinden Şirvan’a yöneldiğini görmekteyiz. Bunun sebebi Şirvanşâhlar’dan Burhân Ali Sultan’ın oğlu Ebû Bekir Mirzâ’nın Osmanlı padişahına müracaat ile “*Demirkapu semtinden varup Şirvân’ı feth ü teshîr itmege isti ‘zân*” itmesi ve bunun üzerine ruhsat verilmesidir.⁶⁷ Ayrıca, Şirvân halkından bir heyetin İstanbul’a gelerek kendilerinin Kızılbaş (Safevî) baskısından kurtarılmasını rica etmeleri de seferin Şirvân üzerine yapılmasının bir başka nedenidir.⁶⁸

Şah Tahmasb’ın ölmesiyle İran’da taht kavgaları başlamış tahta Muhammed Hüdâbende adlı bir a’mâ kimse geçmişti.⁶⁹ Bir ara Tahmasb’ın oğlu İsmail, şahlığı elde etti. Bunun zamanında Osmanlı-İran dostluğu bozuldu Osmanlı Devleti Avrupa ile sulhlar yaparak İran ile meşgul olmaya başladı. Çünkü Şah, Osmanlılarla süren barışı terk ederek, Doğudaki Kürtleri aleyhimize kışkırtıyordu. II. Şah İsmail de ölünce İran’da taht kavgalarının sürüp gitmesinden Osmanlılar istifade etmek istediler. Doğudaki valilerin de durumunu müsait görüp, İran’a saldıranın vaktidir yollu haberler üzerine, Sultân III. Murad 1578 yılında İran’a harb açtı. O zaman Sokullu Mehmed Pasa daha sağdı ve İran savaşına engel olmak istedi. Sokullu Mehmed Paşa, İran’ın geniş bir ülke olduğunu, galip gelirse bile Şi’î olan halkının itaat altına alınamayacağını, kul taifesinin azacağını, ödeneklerin ve harcamaların artacağını, vergilerden ve askerinin sarkıntılıklarından halkın perişan olacağını söylüyordu hatta “ Büyük atanız Sultan Süleyman Han neler çekmiştir barış yapıncaya kadar ne zehir ve kahirler yutmuştu; bu fikri ortaya koyanlar bir İran seferinin ne demek olduğunu bilmeyenlerdir” şeklinde söz sarfetmiştir.⁷⁰ ki, bunda ne kadar haklı olduğu sonradan anlaşıldı: Padişah, kendisi sefere gidecek karakterde bulunmadığından, ordunun başına Lala Mustafa Paşa’yı serdar tayin etti.

⁶⁷ Şuayip İzgi, 32 Numaralı Mühimme Defteri, (986/1578), Transkripsiyon ve Değerlendirmesi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2006, s. 373

⁶⁸ Bekir Kütükoglu, *Osmanlı-İran Siyâsi Münâsebetleri (1578-1612)*, İstanbul Fetih Cemiyeti Yay., İstanbul 1993, s. 31.

⁶⁹ Solak-zâde Mehmed Hemdemî Çelebî, *Solak-zâde Tarihi*, Kültür Bakanlığı Yay., Haz. Vahid Çabuk, Ankara 1989, C.2, s.333.

⁷⁰ Peçevi İbrahim Efendi, *Peçevi Tarihi II*, s.32

Lala Mustafa Paşa'nın asıl hedefi, Gürcistan'ı istilâ etmek olacaktı. Topladığı kuvvetlerle Gürcistan'a girip, fetihlere başlayan Lala Mustafa Paşa, Tokmak Han idaresinde bir İran ordusunun üzerine geldiğini duyunca buna karşı maiyetindeki kumandanlardan Özdemiroğlu Osman Paşa'yı yolladı.⁷¹ Osman Paşa, düşmanların başbuğu Tokmak Han ile İmam Kulu Han ve Karahan'ın otuz bin seçkin askeri ile karşı karşıya gelmiş İran kuvvetleriyle Çıldır'da karşılaşarak Tokmak Han ve yanındakileri mağlûp etmiştir (1578).⁷² Lala Mustafa Paşa, Gürcistan içinde ilerleyerek Tiflis'i ele geçirdi ve Şirvan'a doğru ilerledi.⁷³ Şirvan'ın bir kısmını zapteden Lala Mustafa Paşa, Özdemiroğlu Osman Paşa'yı serdar tayin ederek kendisi Erzurum'a döndü. İran kuvvetleri Osman Paşa üzerine taarruza geçtilerse de mağlûp olup çekildiler. Fakat İranlıların tecavüzü bitmiyordu. Kuvvetleri çok azalan Osman Paşa, geri çekilmek zorunda kaldı. Muharebelerin İran lehine dönmeye başlaması üzerine Lala Mustafa Paşa, azledilerek, yerine Koca Sinan Paşa serdar tayin edildiyse de kayda değer hiç bir muvaffakiyet elde edilemedi. Özdemiroğlu büyük bir gayretle İran savaşlarına devam ediyordu. Nitekim 1583 yılında her iki taraf da meşaleler yaktıkları için Meş'ale Savaşı adı verilen savaşta bir kere daha İranlıları yendi.⁷⁴ Osman Paşa İstanbul'a geldiğinde padişahın iltifatlarına mazhar olmuştur.⁷⁵ Meş'ale Savaşı'ndan sonra İranlılar, Şirvan bölgesini boşaltmak zorunda kaldılar. Daha sonra doğu illerine serdar olarak Ferhad Paşa atandı.⁷⁶, büyük kuvvetlerle İran sınırına gelip, bâzı muharebeler yaptı: Daha sonra sadrazam ve serdar tayin edilen Özdemiroğlu Osman Paşa ile beraber Tebriz'i almayı başardılar.⁷⁷

Osman Paşa'nın vefatından sonra Ferhad Paşa, ikinci defa olarak serdarlığa getirildi. Ferhad Paşa'nın bu ikinci serdarlığında Osmanlı orduları bazı muvaffakiyetler daha kazandılar.⁷⁸

İki tarafça H. 1000 (M. 1591-1592) tarihinde İranlılar, şahın kardeşinin oğlu Haydar Mirza'yı ve Mehdi Kulu'nı İstanbul'a göndermişlerdir.⁷⁹ 12 yıldan 14 gün gibi bir süre eksik süren uzun Osmanlı-İran savaşı Hoca Sadeddin efendi'nin kaleme aldığı büyük bir kısmı Özdemir Osman Paşa tarafından yapılan fütûhât sulhla neticelenmiştir.

⁷¹ Solak-zâde Mehmed Hemdemî Çelebi, *Solak-zâde Tarihi*, C.2, s.334.

⁷² Peçevi İbrahim Efendi, *Peçevi Tarihi II*, s.35.

⁷³ Peçevi İbrahim Efendi, *Peçevi Tarihi II*, s.38.

⁷⁴ Peçevi İbrahim Efendi, *Peçevi Tarihi II*, s. 75.

⁷⁵ Peçevi İbrahim Efendi, *Peçevi Tarihi II*, s. 84.

⁷⁶ Peçevi İbrahim Efendi, *Peçevi Tarihi II*, s.79.

⁷⁷ Solak-zâde Mehmed Hemdemî Çelebi, *Solak-zâde Tarihi*, C.2., s.345

⁷⁸ Peçevi İbrahim Efendi, *Peçevi Tarihi II*, s. 100

⁷⁹ Peçevi İbrahim Efendi, *Peçevi Tarihi II*, s.111

İncelediğimiz bu mühime defterinde de; “Haydar Mîrzâ [ve] Mehdi Kulı Han ile Âsitâne-i sa‘âdetüme gelüp sulh u salâh emrî mukarrer olduğu tarîhde Nihavend yolu üzerinde olan Hersin kal‘ası kabza-i tasarrufa getürilmekle bu cânibe mütâba‘at üzere olan ümerâdan Ali Beg bir mîkdâr askeriyle içine konulup hayli müddet Hersin kal‘asında oturup nice zaman Bağdad hazînesinden ulûfeye mutasarrıf olmuştur bu takdîrce mukaddemâ gönderilen hatt-ı hümâyûnım mûcibince bilâ-tereddüd Hersin kal‘ası bu cânib tasarrufunda olmak iktizâ ider.”⁸⁰ Hersin Kalesi çizilen sınır içine dahil edilmiş olup İran’dan Bestâm Bey’in Nihavend bölgesine bağlı kale ve sınır yerlerle ilgili olarak İstanbul’a elçi olarak geldiğini bu defterde görmekteyiz Şâh Ali tarafından gelen Bestâm Bey’e durum arz edilerek sınır konusunda tartışmaya açılmayacak şekilde kati sınır hududu belirlenmiştir.

2.1.2. Osmanlı-Avusturya İlişkileri

Osmanlı-Avusturya münâsebetleri Telli Hasan Paşa’nın Avusturya hudud topraklarına akınları ile 1592 yılında bozulmaya başlamıştır. Alman ordusu Siska yakınlarında intikam almış zafer kazanmışlardır. 72 numaralı mühime defterinde de Siska kalesi kuşatmasına katılmayan askerlerin zeamet ve timarlarının kesilmesinden bahsedilmiş olup Osmanlı’nın başarı kazanamadığını görebilmekteyiz⁸¹. Siska yenilgisi ve Zagreb yakınlarında Osmanlı ordusunun yenik düşmesi, III. Murad’ın yiğenlerinin bu harpte şehid düşmesi üzerine Divân-ı Hümâyûn’da yoğun tartışmalar sonucu harp ilan edilmiştir.

Her yıl Beç kralından, halis Macar parası olmak üzere, otuz üç bin altın gelirdi.⁸² Sınırdaki valîlerin karşılıklı çatışmaları topyekün bir savaş sayılmamış lakin iki genç generalin şehid düşmesi İstanbul’da infiale sebep olmuştu. Divân’a başkanlık eden Sinân Paşa “Saadetli padişahımızın bir önemsiz kulu acem ülkelerinde bu kadar fetihlerden sonra şahoğlunu aldı getirdi. Başka bir kulu da Beç kralı üzerine varıp kralı zincire bağlayıp getirir.”⁸³ İfadesini kullanmıştır. Bu sözler neticesinde diğer vezîrlerde sadrazam lehinde harbe onay vermişler bu da devletin başına hiçbir stratejik ve hayatî sebebe dayanmayan bir savaşa neden olmuştur.

⁸⁰ MD, 72, H,795.

⁸¹ MD, 72, H. 636.

⁸² Peçevi İbrahim Efendi, *Peçevi Tarihi*, C.II., s.123.

⁸³ Peçevi İbrahim Efendi, *Peçevi Tarihi*. C.II., s.122.

Bu savaşın serdârlığı ihtiyar vezîr-i azam Koca Sinân Paşa üzerine kalmıştır. 72 numaralı mühime defterinde de bu harbin yaşandığı döneme tekabül etmektedir. Defterde de Sinân Paşa emrine beylerbeylerinin ordularıyla katılmalarını içeren hükümler mevcuttur.⁸⁴

Yanikkale adı verilen şehre ulaşan Serdâr Sinan paşa şehri dövmüştü bu şehir daha evvel Kanûni döneminde alınmış olup tekrar elden çıkmıştı. Muhasâra 51 gün sürmüştür. Muhasaraya yardım için Arşidük Matthias'ın bir ittifakla geldiğini mühimme defterinden takip ettiğimizde “Nemçe krâlnın olan İmpvayom vilâyetlerinin hersekleri ile ziyâdet'ül- mu'în olup karındaşı Matyaş hersek askerinin bir mıkdarı ile Usturgon üzerine varup Vakşa kapudanı olan Tekırapova Hatvan üzerine varup döğeyorlar, mu'âvenet için Nemçe ve Frengistan vilâyetinden yeniden küffâr gelüp gitdikçe ziyâde olmak üzeredir ve Filib krâl deryâya kârib olan krâllardan her kimde gemi ve mavna ve barça var ise alup kabz idüp keferi varoşında olan Andriya Orina nâm kafiri serdâr eylemiştir ve rîm papanın dahı her husûs ile mu'âveneti vardır.”⁸⁵ bu bilgiler doğrultusunda Tuna nehrinin kuzeyine kışladıklarını görmekteyiz.

Yanikkale fethinde tatar askerleri ile Kırım Hanı Gazi Giray Han'ın ve İstanbul'da bulunan Yeniçeri Ağası Mehmed Ağa'nın birinci derecede hizmetleri olmuş olup bu kişilerin bölgeye intikal ettirilmeleri 733 ve 824. hükümde anlatılmaktadır.⁸⁶ Peçevi tarihinde “ zilkade ayının 19. (M. 5-8-1594) günüydü, sadrazam ve serdâr, bütün beylerbeyi ve beyler, kısacası yer ve göğe sığmayacak asker hanı karşılamaya gittiler.”⁸⁷

Gazi Giray Han ve Yeniçeri Ağası'nın verdikleri akıllı taktikler sonucu Budin ve Viyana arasında büyük bir şerit fethedilmiş oldu. Bu sırada Erdel, Eflak ve Boğdan voyvodalarının isyanı görülmüş olup karşı ittifak içinde yer aldıkları görülür. Osmanlı Avusturya harbi III. Murad'ın 17 Ocak 1595'de ölümünden sonra III. Mehmed dönemine intikâl etmiştir.⁸⁸

2.1.3. Osmanlı-Lehistan İlişkileri

⁸⁴ Bkz. İncelemekte olduğum Defterin II. bölümünde ki 754, 770,822, 823, 864, 876 ve 886. hükümlerde Anadolu, Rum ve Şam beylerbeylerinin sancak beyleri ve zeâmet ve timâr sahipleri ile Belgrad'da bulunan Sinan Paşa'ya yetişmeleri hakkındadır.

⁸⁵ M.D, 72, H. 649.

⁸⁶ M.D, 72, H. 733, 824.

⁸⁷ Peçevi İbrahim Efendi, *Peçevi Tarihi II*, s.138.

⁸⁸ Solak-zâde Mehmed Hemdemî Çelebi, *Solak-zâde Tarihi*, C.2., s.360.

Yagellon hânedânının son Polonya kralı ve Litvanya büyük dukası 1572’de ölünce Polonya tahtı açık kaldı. Lehistan, Osmanlı İmparatorluğu, Kırım hanlığı, Boğdan ve Erdel voyvodalıklarına komşuydu. Osmanlı diğer devletlerin bu bölgede nüfuz kurmasını istemiyordu. Osmanlı hükümetinin doğrultusunda bir Leh kralının seçimi Osmanlı için oldukça önemliydi. Lehistan’la Avusturya ve Rusya yakından ilgilenmekteydi. Avusturya’nın Lehistan üzerindeki nüfuzu Osmanlı ile olan mücadelesini daha da kolaylaştıracaktı. Bu durum Rusya için de geçerliydi. Osmanlı’nın menfaati bakımından Lehistan ne Rusya ne de Avusturya nüfuzuna girmemeliydi.⁸⁹

Osmanlı Devleti, Leh asıllı bir kimsenin kral seçilmesini isterken bir taraftan da Rus ve Avusturyalıların askerî müdahalesini önlemek için de tedbirler alıyordu. Bu arada Fransa kralının annesi Katherine de Medici’nin Lehistan’a gönderdiği Piskopos ustaca çalışarak Fransız namzedinin Lehlilerce kabulünü sağlamıştı.⁹⁰ Fakat asıl mesele Osmanlı’nın buna rıza göstermemesiydi. Fransız sefirinin İstanbul’daki uğraşmaları Fransız namzedi Henri de Valois’in Osmanlılarca uygun görülmesini sağladı. Henri de Vabis, Leh kralı oldu. Osmanlıların istediği bir kimsenin Leh krallığına getirilmesiyle, İmparatorluğun kuzey sınırı emniyete alınmış, hem de Lehistan, Osmanlı - Fransız siyasetine bağlı bir devlet haline gelmişti. Henry de Valois’in Leh krallığı beş ay sürdü. Fransa kralı IX. Charles ’in vefatı üzerine Henri, Lehistan’ı bırakarak Fransa’ya gitti ve III. Henri namı ile Fransa tahtına geçti. Lehistan yine kralsız kalmıştı. 1571’de Erdel kralı olan Bathory İstivan 1575’te Lehistan kralı olarak Leh tahtına oturdu. Osmanlı Devleti’nin çabalarıyla Bathory’nin Leh kralı olması, Avusturya ve Rusya’nın çabalarını boşa çıkardı. Lehistan’da Osmanlı nüfûzu arttı.⁹¹ Bathory İstvan on bir sene saltanattan sonra evlat bırakmadan ölünce (1586) Lehistan yine kralsız kaldı. Lehistan krallığına talip olan kişiler arasından İsveç prensi Zigismund, Osmanlı Devleti’nin buna bir itirazı olmaması sebebi ile Leh kralı seçildi. Avusturya İmparatoru Rudolf kendi istedikleri kişinin Leh kralı seçilmemesini iyi karşılamadı. Maksimilyan’ı Leh tahtına geçebilmek için siyasî manevralara başvurdu. İstediklerini elde edemeyen Maksimilyan ordunun başında Lehistan üzerine yürüdü. Ancak mağlup olarak esir düştü. Böylece iddiasından vazgeçti.

Üzerinde durduğumuz mühimme defterine göz attığımızda da Leh vilayetinin kralsız kaldığını Kazak eşkıyası ile yer yer birlik olup Nemçe kralı ile ittifâk haline

⁸⁹ *Mufassal Osmanlı Tarihi*, Baha Matbaa, İstanbul 1959, C. III, s.1302-1304.

⁹⁰ *Mufassal Osmanlı Tarihi*, C.III, s. 1302 - 1304; Kütükoğlu, “Murad III”, *İA*, s. 621.

⁹¹ *Mufassal Osmanlı Tarihi*, C.III, s. 1304 - 1305

girmeye çalıştıkları Bender, Tımaşvar, Özi ve Akkirman bölgelerine saldırdıklarını görmekteyiz.⁹²

2.1.4. Osmanlı'nın Kuzey Afrika'da ki Hakimiyeti

Kuzey Afrika'nın batı ucunda bulunan Fas toprakları Avrupa'ya yakın konumu nedeniyle stratejik bir değer taşımaktadır. Fas'a coğrafi olarak en yakın Avrupa arazisi İspanya ve Portekiz'dir. İspanyol ve Portekizler, Tunus ve Cezayir'e duydukları alaka kadar Fas ile de ilgilenmişlerdir. Osmanlı Devleti'nin Fas ile ilgilenmeye başlaması Kanuni Sultan Süleyman dönemine rastlar. Bu ilgilenme Fas'a en yakın Osmanlı eyaleti Cezayir Beylerbeyliği vasıtasıyla meydana gelmiştir.⁹³ III. Murad devrinde Osmanlı hâkimiyeti Kuzey Afrika'nın batısında gelişti. Bu gelişme Afrika'nın daha da içerilerine nüfuz etmiştir. Fas'ta İspanyolların himayesini benimsemiş olan Sadi'ye şeriflerinden Mevlay Abdullah 1574'te ölünce halefleri İspanyol idaresine yüz çevirdiler. Akabinde Osmanlı himayesine girdiler.

Osmanlı taraftarı Abdülmelik bin Muhammed hükümdar oldu. Abdülmelik bin Muhammed'e verilen destek, Cezayir Beylerbeyliği' ne getirilen Hasan Paşa vasıtasıyla sürdürüldü. Mevlay Muhammed el- Mütevekkil amcası Abdülmelik'e karşı Portekiz kralından yardım istedi. Abdülmelik aleyhine papalık Fransa ve İspanya aralarında bir ittifak yaparak kuvvetlerini birleştirdiler. Bu ittifaka Portekiz de katıldı.⁹⁴ Müttefikler Portekiz kralı Don Sebastian'ın kumandasında Tanca yakınlarında Afrika sahillerine çıktılar. Burada Abdülmelik'in tahtta rakibi olan Mevlay Muhammed Mütevekkilin kuvvetlerini de alan Don Sebastian, 1578'de Karü'l-kebir'de(Al kazar - Vadi's - Sebil) Osmanlı-Fas müşterek kuvvetleri karşısında hezimete uğradı. Portekiz kralı burada hayatını kaybetti.⁴⁴ Böylece Fas üzerinde Osmanlı nüfuzu arttı. Abdülmelik ölünce, oğlu Ahmet el-Mansur'un hükümdarlığı Osmanlı Devleti tarafından tanındı. Yeni hükümdar İstanbul'a bir elçilik heyeti göndererek bağlılığını bildirdi.⁹⁵ Osmanlı nüfuzu sadece Kuzey Afrika'nın kıyılarında değil, aynı zamanda iç kesimlerine de yerleşmiştir. Bornu Sultanlığı ile ticari ve siyasî ilişkiler kurulmuştur. Bu ilişkilerde Trablusgarp eyaletine bağlı Fizan Sancağı önemli rol oynadı. Zira burayı Orta Afrika'ya en yakın Osmanlı toprağı idi. Bornu Devleti'nin en zengin devri İdris Alavma'nın (1570-1602)

⁹² MD, 72, H. 618, 639, 818, 835, 902.

⁹³ Mufassal Osmanlı Tarihi, C. III, s. 1291; Kütükoğlu, "Murad III", İA, s. 622; Kütükoğlu, "Murad III", DİA, s. 174.

⁹⁴ Mufassal Osmanlı Tarihi, C. III, s. 1298 - 1299.

⁹⁵ Mustafa L. Bilge, "Osmanlı Fas münasebetleri", DİA, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2000, XXII, 190-192.

hükümdarlığı zamanıdır. 1551’de Sinan Paşa ve Turgut Reis tarafından fethedilen Trablusgarp, bir Osmanlı eyaleti olarak düzenlendikten sonra Osmanlı-Bornu ticari ilişkileri arttı. Bornu Sultanları Trablusgarp’a yerleşen Türklerle iyi geçindirler. Türk belgelerinde Bornu Sultanları “Bornu hâkimi” halkı da “karalar taifesi” olarak anılmaktadır.⁹⁶ Bornu hükümdarı Melik İdris, 1574 yılında beş kişilik bir elçilik heyetini İstanbul’a gönderdi. Heyet Osmanlı Devleti’nden hacca gitmek için yollara düşen hacıların emniyetinin sağlanmasını istiyordu. Ayrıca tüccarların da yol emniyeti Osmanlı Devleti’nden talep ediliyordu. Bornu elçisi El hac Yusuf, 1579’da İstanbul’dan ayrıldı. III. Murad Bornu Hükümdarı Melik İdris’e iki mektup gönderdi. Bu mektuplarda hac ve ticaret yollarının güvenliğinin tamamen sağlandığı ve her türlü tedbirin alındığı ifade edilmiştir. Ayrıca Melik İdris’ten idaresi altındaki ülkeleri koruması, halkı adaletle yönetmesi ve Osmanlılara bağlı hudut kumandaları ile iyi geçinmesi istenmekteydi. Bundan sonrada Osmanlı-Bornu ilişkileri devam etmiştir.

2.1.5. Osmanlı-Venedik İlişkileri

Osmanlı-Venedik ilişkileri III. Murat döneminde barış içinde sürmekteydi. Zaman zaman Venedik korsanlarının Müslüman tüccarlarla sürtüşmeleri oluyordu. 72 numaralı mühime defterine baktığımızda buna örnekler görebilmekteyiz.

Venediklilerin İspanya ve Papa öncülüğünde ki Nemçe kralına yardım amaçlı yapılan ittifâka destek olduklarını görmekteyiz.⁹⁷ Venedikli bey ve beyzâdelerin esir alındığı bundan dolayı İstanbul’a balyosun geldiğini ve serbest bırakılmaları ve mallarının teslim edilmesi için gerekli çalışmaların yapıldığı da Venediklilerle direkt bir savaş değil de zaman zaman tüccarlara korsanların karşılıklı saldırılarının olduğunu görmekteyiz.⁹⁸

2.1.6.III. Murad’ın Vefatı (16/17 Ocak 1595)

Osmanlı-Avusturya Savaşı’nın genişlediği bir sırada III. Murad vefat etti. Kaynaklara göre III. Murad, ölümünden yirmi gün kadar önce soğuk algınlığı sebebiyle rahatsızlanmıştı. Dönemin tarihçisi Selanik’i padişah’ın, “mesane zahmetine müptela olduğu ve hastalığının arttığı” söylentilerinin ortaya çıktığını, bu durum özellikle

⁹⁶ “Murad III”, *İA*, s.622.

⁹⁷ *MD*, 72, H.723.

⁹⁸ *MD*, 72, H. 471, 514, 552, 656, 667, 732, 869.

Cemaziyel-evvel ayı başlarında (Ocak) iyice şayi olunca saraydan padişahın iyileştiğine dair haberlerle yatıştırıldığı” belirtmektedir.⁹⁹ III. Murad’ın ani vefatı, saraydakileri şaşırtmıştı. Ölüm haberi gizli tutulmuş divandaki işler normal seyrinde yapılmış ve bu arada Şehzade Mehmet’e haber yollanmıştı. Ancak Selanikî, sarayda padişahın vefat ettiğini hemen herkesin öğrendiğini söyler. III. Murad kumral, orta boylu, iyi silah kullanan ve iyi ata binen bir zat idi. İhtişamlı elbiseler giyer, mücevheratı sever ve kavuğu üzerinde kıymetli taşlar bulunurdu. O, çoğu Osmanlı padişahları gibi iyi bir sanat eğitimi almış şiir ve edebiyatın yanında hat sanatıyla da ilgilenmiştir. “Muradi” mahlasıyla dinî ve tasavvufî şiirleri kaleme almıştır.

Sultan III. Murad vefatının ardından on dokuz şehzadesiyle birlikte Ayasofya Camii haziresine gömülmüş, daha sonra III. Mehmet’in emriyle baş mimar Davud Ağa tarafından türbesinin inşasına başlanmıştır. Ancak naaşlar gömülürken yer seçiminde yapılan bir hata sultanın Sandukasının türbenin merkezinde yer alabilmesi için yapının bir duvarıyla Şehzadegân Türbesi’ne bitleştirilmesini zorunlu kılmıştır. Bu uygulama Türbenin tasarım bütünlüğünü bozmuş ve bitirilmesini de geciktirmiş olmalıdır ki yapı ancak 1599’da Dalgıç Ahmet Ağa tarafından tamamlanabilmiştir.¹⁰⁰

⁹⁹ Selanîki Mustafa Efendi, *Tarih-i Selanikî*, C.II, s.420-424.

¹⁰⁰ Kütükoğlu, “Murad-III”, *DİA*, s.176.

2.2 DAHİLİ MESELELER

2.2.1 Eşkîyâlık olayları

72 Numaralı defter III. Murat Dönem'inin son dönemlerini ihtiva etmektedir. Defter H. 1002-1003 (M. 1594-1595) yıllarını içerdiğinden bu dönem doğrultusunda döneme baktığımızda II. Selim zamanında yapılmış ve yaklaşık 25 yıldır yürürlükte olan bir barış andlaşması vardı. Ancak bu andlaşma Avusturya'nın himayesi altında bulunan uskok (kaçak) eşkıyasının Bosna serhaddine yönelik tecavüzleri ve buna karşı Bosna Beylerbeyi Hasan Paşa'nın Avusturya kalelerine yönelik harekâtı yüzünden, 1001 (1593) yılında bozulmuş ve iki devlet arasında yaklaşık 13 yıl sürecek olan savaşlar dönemi başlamıştı. Defterde de bu seferlerden bahsedilmiştir.¹⁰¹, Papalık önderliğinde Hıristiyan devletler arasında Osmanlı Devleti aleyhine mukaddes ittifak kurulmuştu.¹⁰² 1003 (1594) yılında, o zamana kadar Osmanlı Devleti'ne tâbi olan Erdel, Eflak ve Boğdan voyvodaları da bu ittifaka katılmışlar; Eflak Voyvodası Mihai (Mihai Viteazül) ve Boğdan Voyvodası Aron Tranul Osmanlı Devleti'ne isyan ederek memleketlerindeki Müslüman tüccar ve az miktardaki Osmanlı askerlerine karşı katliama girişmiş ve Müslüman yerleşim birimlerini yakıp yıkmışlardı. Erdel Voyvodası Batori Sigismund da bunlara yardım etmiş ve böylece cephe Avusturya lehine genişlemişti.¹⁰³ Osmanlı Devleti buralara kuvvet sevk etmiş, birçok savaşlar yapılmıştı.

Hristiyan ittifâkı içinde yer alan zaman zaman Nemçe kralınıyanında olan Leh kafiri ve Kazak eşkıyasının Osmanlı toprakları olan Silistre, niğbolu, Bender, Boğdan ve Erdel'e saldırılarını görmekteyiz.¹⁰⁴

Osmanlı Devleti'nin Doğu'daki komşusu İran'da ise Şah I. Abbas, memleketinin iç meselelerini ve Doğu'da Özbek meselesini halletmiş; eskiden İran toprağı iken III. Murad zamanında yaklaşık 12 yıl süren savaşlar neticesinde Osmanlılar tarafından fethedilip 998 (1590) yılında yapılan I. İstanbul Muâhede¹⁰⁵ ile Osmanlı

¹⁰¹ MD, 72, H. 536, 636.

¹⁰² MD, 72, H. 649.

¹⁰³ MD, 72, H. 649.

¹⁰⁴ MD, 72, H. 618, 649, 726, 777, 818, 835, 902.

¹⁰⁵ Peçevi İbrahim Efendi, *Peçevi Tarihi II*, s.111.

Devleti'ne terkedilmiş olan Kafkasya ve Azerbaycan'ı yeniden ele geçirmek amacıyla Osmanlı Devleti aleyhine Papalık ve diğer Batılı devletler nezdinde ittifak arayışları içine girmiş ve bunda başarılı da olmuştu.

Avusturya cephesindeki savaşların bu şekilde uzamasından dolayı içeride asayiş sağlayacak yeterli miktarda asker kalmaması üzerine bir çok eşkıyanın muhafazası eksik kalan vilayetlerde isyanlarını görmekteyiz. Defterde de Avusturya savaşına gönderilen sipahilerden dolayı muhafazası eksik kalan Bursa ve Merzifon'u örnek gösterebiliriz.¹⁰⁶ Anadolu'da daha önce çeşitli sosyal, siyasî ve dinî sebeplerden dolayı ortaya çıkıp öteden beri süregelmekte olan ve Yavuz Sultan Selim zamanında isyan etmiş olan Bozoklu Celal'e izafeten genel olarak Celâlîlik diye adlandırılan sekâvet ve isyan hareketleri, issiz kalmış bazı eski devlet görevlileri, sekban ve asker firarîleri ile çeşitli sebeplerle yerini yurdunu terketmiş halktan bazı kimselerin, medrese öğrencilerinin (suhte) ve eskıyalık yapan diğer haramî ve levendlerin de katılımıyla büyümeğe başlamış, binlerle ifade edilen mevcutları bulunan asi ve eşkıya çeteleri ve çete reisleri ortaya çıkmış, asayiş, huzur ve güven ortadan kalkmıştı. Celâli adıyla eşkıyalık faaliyetinde bulunanları mühime defterini incelediğimizde birkaç hükümde görmekteyiz. Örneğin; “Kahta kâdîsı Mevlânâ Mahmûd Südde-i sa'âdetüme mektûb gönderüp kazâ'-i mezbûrede bir abdâl eşkıyâ-yı ekrâddan kendü yanına ziyâde kimesne cem' idüp celâli nâmıyla zuhûr itmek üzre olmağın etrâfda olan karyeler bi'l-küllîyye firâr itmekle kazâ'-i mezbûra ahâlisi dahı esbâblaların kal'aya nakl idüp kasâba ve etrâfi hâli kalup ekseri havâss-ı hümâyûn olmağla mîriyeye bir akça hâsıl olmayup ve fukarâya dahı ziyâde ta'addî olmağın eger mezbûrun vakti ile tedârûki görüle küllî fesâd ba'is olması muhakkaktır deyü arz u i'lâm itmeğın mezbûr hüsn-i tedârûkle ele getirilüp Südde-i sa'âdetüme gönderilmesin...”¹⁰⁷ burada da görüldüğü üzere celâli nâmıyla isyanları III. Murad'ın son dönemlerin de de Anadolu'da görmekteyiz.

Bunların üzerine çeşitli zamanlarda kuvvet sevk edilmiş ise de kesin bir netice elde edilememişti. Osmanlı Devleti'nin Doğu'daki komşusu İran'da ise Şah I. Abbas, memleketinin iç meselelerini ve Doğu'da Özbek meselesini halletmiş; eskiden İran toprağı iken III. Murad zamanında yaklaşık 12 yıl süren savaşlar neticesinde Osmanlılar tarafından fethedilip 998 (1590) yılında yapılan I. İstanbul Muâhedesi ile Osmanlı Devleti'ne terkedilmiş olan Kafkasya ve Azerbaycan'ı yeniden ele geçirmek amacıyla Osmanlı Devleti aleyhine Papalık ve diğer Batılı devletler nezdinde ittifak arayışları

¹⁰⁶ MD, 72, H. 660, 796.

¹⁰⁷ MD, 72, H. 650, 700.

içine girmiş ve bunda başarılı da olmuştu. Bir taraftan Avusturya savaşları, diğer taraftan Celali hareketleri yüzünden Osmanlı Devleti'nin zayıf düşmesi üzerine Anadolu ve Rumeli'de bir çok sebepten dolayı bir araya gelerek toplanmış ve isyan hareketine girişmiş eşkıyalık faaliyetlerini görmekteyiz.

Defterdeki hükümleri incelediğimizde yarıya yakın hüküm eşkıyalık faaliyetlerini içermektedir. Bunun ana sebebi uzayıp giden Nemçe seferinden dolayı boşluktan istifade etmeye çalışan bölük halkından, sipahilerden ve çeşitli adlarla ortaya çıkan grupların eşkıyalık faaliyetleri içerisine girmiş olduğunu görmekteyiz.

Osmanlı devleti bu hareket içerisine girenleri şiddetle cezalandırmaya çalışmış bir çok eşkıyalık faaliyetini önlemeye çalışsa da Nemçe seferinin uzaması ve doğuda ki sınır sorunları buna engel olmuştur. Genellikle eşkıyalık faaliyeti içerisine giren kişilerin yakalanarak önce yargılanması yoluna gidilmiş özellikle kürek cezası verilmiştir.¹⁰⁸

Eşkıyalık faaliyetlerinin bu dönemde incelediğimiz defterin tarihi itibarıyla bölgesel olarak incelersek sadece bir bölgede olmayıp İmparatorluğun tüm topraklarına nüfuz ettiğini görebilmekteyiz. Örneğin; Anadolu'da Aksaray¹⁰⁹, Karaman¹¹⁰, Kars¹¹¹, Bergama¹¹², Çorum¹¹³, Ladik¹¹⁴, Ankara¹¹⁵, Harput¹¹⁶, Malatya¹¹⁷, Larende¹¹⁸, Antep¹¹⁹, Kastamonu¹²⁰, İnönü ve Söğüt¹²¹, Gümüşhane¹²², Şark-i karahisâr¹²³ gibi yerlerde ki eşkıyalık faaliyetlerine baktığımız da Anadolu'nun bir çok yerinde eşkıyalığın sadece bir yer bazında olmadığını anlayabiliriz. Osmanlı'nın Avrupa'da kalan topraklarına ve Rumeli'ye de baktığımızda da aynı şeyi söyleyebiliriz. Ohri¹²⁴, İşim¹²⁵, Mora¹²⁶, Edirne¹²⁷, Yeni-il¹²⁸, Bender¹²⁹, Kavala gibi.

¹⁰⁸ MD, 72, H. 471, 473, 501, 502, 503, 504, 542, 525, 556, 563, 588, 595, 631, 712, 716, 749, 784, 787,819, 846,870.

¹⁰⁹ MD, 72, H. 467.

¹¹⁰ MD, 72, H. 468.

¹¹¹ MD, 72, H. 475.

¹¹² MD, 72, H. 518.

¹¹³ MD, 72, H.541.

¹¹⁴ MD, 72, H. 551.

¹¹⁵ MD, 72, H. 623.

¹¹⁶ MD, 72, H. 644.

¹¹⁷ MD, 72, H. 650.

¹¹⁸ MD, 72, H. 673.

¹¹⁹ MD, 72, H. 676, 702.

¹²⁰ MD, 72, H. 706.

¹²¹ MD, 72, H. 785, 788.

¹²² MD, 72, H. 877.

¹²³ MD, 72, H.559, 591.

¹²⁴ MD, 72, H. 727.

¹²⁵ MD, 72, H.732.

¹²⁶ MD, 72, H. 557.

¹²⁷ MD, 72, H.570.

¹²⁸ MD, 72, H. 609.

Eşkîyalık faaliyetleri daha çok yeniçeri, kapıkulu, sipahi, sekban asker namıyla anılarak yapılmış zaman zaman bu faaliyetler içerisinde askerler de yer almıştır. Eşkîyalığın başarıya ulaşması asker görüntüsünün ta kendisinden kaynaklanmıştır. Anadolu'da yaşayan halkın devlete olan güveni zaman zaman bundan dolayı zedelenmemiş değildir. Asker görüntüsü ile halkın canına, malına ve ırzına tasallut edilmiştir. Mekke-Medine yollarına düşmüş hacıların yolları kesilmiş¹³⁰, zaman zaman Nemçe Sefer'i için ve kale masrafları için gönderilen paralar çalınmış¹³¹, tüccarların yolları kesilerek de devletin nizamını bozmaya çalışan eşkıyalık faaliyetleri olmuştur.

132

2.2.2 İstanbul'un Zahiresi ve Sarayın İhtiyaçları

Bu defterde de bazı hükümlerde İstanbul'un ve sarayın ihtiyaçları dile getirilmiştir. Şehrin pirinç ihtiyacı için Filibe şehrinden gelen pirinçler tercih edildiği gibi Mısır'dan da pirinç sevkiyatının yapıldığı iki hükümde dile getirilmiştir.¹³³ “Mahmiyye-i İstanbul'da yağ husûsunda müzâyakadan hâlî olunmaduğu eelden gereği gibi mes'ûl ü mu'âteb biline envâ' ukûbete müstehâk olmuşsızdır...”¹³⁴ Bu hükme baktığımız da Yağ sıkıntısı çekildiğini bu sevkiyatın Kefe limanından yapıldığı anlaşılmaktadır.¹³⁵ Aynı sıkıntıyı bir başka hükümde görebilmekteyiz “Rodoscuk'da İstanbul zahiresi için tayin olunan Mustafa Çavuş, buğday ve arpa ve alâf ve kabluca ve bal ve yağ ve peynir ve sahtiyan ve bal mumu ve demur ve sâyir ihtiyâçların İstanbul'dan başka vilâyetlere emr-i şerife uymayarak gemilerle gittiği duyulmuş olup bu gemilerin gitmemesi, giderse Rodoscuk kadısının ve İstanbul zahiresi için tayin olunan Mustafa Çavuş'un sorumlu olacakları “¹³⁶ dile getirilmiştir. Karamürsel, İznikmid ve Samanlı'dan buğday sevkiyatı olduğu gibi dikkati çeken bir husus ihmali olanların ağır cezalara çarptırılması veya korkutulmasıdır.¹³⁷ Bunda İstanbul gibi bir büyük banliyönün ihtiyaçlarının giderilmesi yatmaktadır.¹³⁸ Saray mutfağı için Mısır'dan şeker sevkiyatı, pirinç buğday sevkiyatı gibi sevkiyatların yapılıyor olması

¹²⁹ MD, 72, H.826.

¹³⁰ MD, 72, H. 459, 677, 792.

¹³¹ MD, 72, H..864.

¹³² MD, 72, H. 625.

¹³³ MD, 72, H. 462, 849.

¹³⁴ MD, 72, H. 526.

¹³⁵ MD, 72, H. 781.

¹³⁶ MD, 72, H. 601, 602.

¹³⁷ MD, 72, H. 658.

¹³⁸ MD, 72, H. 626.

Mısır'ın İstanbul'un zahire ihtiyacı için ne kadar öneme haiz olduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

2.2.3 Vakıflar

Vakıf müessesesi, Osmanlı Devleti'nde de, diğer İslam devletlerinde olduğu gibi büyük önemi olan, sosyal ve iktisadi hayat üzerinde derin etkiler bırakan dini ve hukuki bir kurumdur. Osmanlı vakıflarının tanımı ve niteliği konusunda değişik görüşler ileri sürülmüştür. Baskın olan görüşe göre vakıf, menfaati insanlara ait olmak üzere bir eşyayı (aynı) Allah'ın mülkü olarak saklamak, başkasına geçirilmesini (devrini) yasaklamaktır¹³⁹. Diğer görüşe göre ise, vakıf, bir mülkün aynı sahibinde kalmak üzere, bir şeyin menfaatini fakirlere tasadduk etmek veya hayır cihetlerinden birine bırakmak için bir şeyi tutmak, hapsedmektir.

Osmanlı Devleti'nde vakıflar ülkenin ekonomik ve sosyal hayatında son derece önemli bir role sahip olmuş; Devlet, eğitim, sağlık, sosyal yardım, şehircilik, belediye ve bayındırlık gibi kamu hizmetlerini vakıflara gördürmüştür.¹⁴⁰

Osmanlı Devleti için büyük öneme haiz olan vakıflarla ilgili 72 numaralı mühime defterinin ikinci bölümüne göz attığımızda dikkatimizi çeken şey şu olmuştur ki vakıfların işlemlerine mani olanların ağır cezalarla cezalandırıldığı tekrar işlevlerinin sağlanması olmuştur. Örneğin; “Sultan Süleyman Han'a ait beş kıta çeltiğe yüz bir nefer tayin edildiği adı anılan çeltikçilerin vakıfhaneden verilen tohumları ekmemesi ve bırakmaması için uyarılmaları”¹⁴¹, “Galata beyi Mustafa Bey'in kendi neslinden olan merhum Kasım Paşa evladından olan Hasan'ın vakfında vakıf görevlileri günlük seksen akçe ile vazifelendirilmişken bu görevliler vakfın malını ve parasını israf etmişler vakfi bomboş bırakmışlardır. Vakfın yoklanması israfın olup olmadığı, ihmal varsa ihmalin giderilmesi ve vakfın tekrar işletilmesi”¹⁴² gibi.

Ayrıca vakıf arazileri vakıf binaları da özel kanunlarla korunmuş olup zarar gelmemesi için tedbirler alınmıştır. Örneğin; “Ali Paşa'nın İstanbul'da olan evkafından

¹³⁹ Ahmet Akgündüz, *İslam Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi*, TTK. Yay., Ankara 1988.

¹⁴⁰ Ahmet Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri*, Fey Vakfı Yay., C. I, İstanbul 1990.

¹⁴¹ MD, 72, H. 456.

¹⁴² MD, 72, H. 495.

hân-ı cedidi içinde kiracıların sonradan odaları önlerinde tahta örtüler ve binalar yapmışlar vakıf binasına zararları olup bunu yapanların kovulması ve binanın korunması için mimar başına görev verilmesi”¹⁴³, “Kilis’te bulunan sahabelen Hazreti Şurahbil’in kabrinin olduğu yerde daha önceden bir zaviye inşa edildiği ve burada fakirlere yemek dağıtıldığı; ancak sonradan bir şekilde bu zaviyenin medreseye dönüştürülmesi ve müderrisinin de gelmemesi nedeniyle, harabe ve âtil duruma düştüğü ve Kapıcıbaşı Hasan’ın burayı tamir edip tekrar zaviyeye dönüştüreceği, ve zaviyelik zabtı verilmesi”¹⁴⁴ gibi.

Ayrıca vakıflar korunduğu gibi vakıflardan elde edilen gelirlerle sebil, maslak, camii ve türbe gibi yerlerin gelirleri karşılanmıştır. Örneğin; “Mekke-i Mükerreme’de sebil ve bir maslak için bazı evler ve binalar inşa edilmiş gelirleri buraya bağlanmıştır. Lakin içlerinden biri medrese olarak kullanılmış buradan gelecek olan gelir medrese için kullanılacak olup senelik altı yüz filori sebil ve maslağa yetmediği için Mısır’da olan karye vakıflarından karşılanması”¹⁴⁵.

Vakıf yöneticilerine mütevellî adı verilmekteydi. Görevlerinde ihmalleri görülenler görevlerinden alınarak bu göreve layıkıyla yapabilecek kişiler getirilmeye çalışılmaktaydı. Örneğin; “Vakıf reayasından altmış bin ve yirmi bin akçelerini şeriata karşı suç diyerek almış zorla ellerinden mallarını alarak zulm eden Mir-ahur İlyas Câmî-i şerifi ve zaviyesinin mütevellîsi olan İlyas’ın mütevellilik görevinin alınıp başkasına verilmesi ve teftiş edilmesi”¹⁴⁶, “Konya’da Şeyh Sadreddîn kuddise sırruhu’l-azîz evkafı yöneticisi olan Frenk Kıptas içki içen biri olup ve vakıfdakilerin hizmetlerinin karşılığını vermeyip kendi yiyip bu vilâyetin ulemâsından Kıbrıs keşişleri daha iyidir diyerek türbede tefsir okumasına görevlendirilen kimseler vazife istediklerinde tefsir neye yarar diyerek kanuna karşı hareket etmiş olduğu Dergâh-ı muallâ çavuşlarından Mehmed Çavuş’un evini bastığı ve hizmetkarlarını dövdüğü halkın şikayeti ile dile getirilmiş olup görevinin başkasına verilmesi ve yaptığı kötülüklerin yazılarak küreğe gönderilmesi”¹⁴⁷ gibi.

Vakıf çalışanlarının giderlerinin maaşlarının da vakfa ait arazi masullerinden temin edildiğini görmekteyiz. Örneğin; “Bursa’da Sultan Orhan vakfının mahsûlleri

¹⁴³ MD, 72, H. 564.

¹⁴⁴ MD, 72, H. 592.

¹⁴⁵ MD, 72, H. 755.

¹⁴⁶ MD, 72, H. 765.

¹⁴⁷ MD, 72, H. 842.

masrafları için yeterken fazladan ulûfeye sâhip olanlar aydan aya ulûfelerini almakla vakfa sıkıntı çektirdiğinden, öncelikli olarak hizmetlilerin ve imâretin masrafının karşılanması, ulûfeye sahip olanların maaşlarının ise diğer sene verilmesi¹⁴⁸ gibi.

Zaman zaman yerel yöneticilerin vakıf bölgelerine ait konaklarda kurallara aykırı kaldıkları tespit edilmiş olup vakfın kurallarına uygun olarak burada ikâmet etmeleri sağlanmıştır. Örneğin; “Sultân Süleymân Han'ın Şam'da bulunan vakfına ait yerleşim yerlerindeki halkın bölgenin yerel yöneticileri olan subaşları ve beylerbeyi tarafından çeşitli baskılara ve zulme uğradıkları vakıf şartlarına aykırı olarak beylerbeyinin adamlarının vakfın odalarında konakladıkları ve bu durumun vakfa zarar verdiği bu nedenle bundan sonra beylerbeyi adamlarının ve diğer yerel yöneticilerin halka zulmünün önlenmesi ve vakıf kurallarına aykırı olarak vakıfta kalmalarına izin verilmemesine¹⁴⁹ gibi.

Sonuç olarak vakıfların işleyişi, vakıf gider ve gelirlerinin idaresi, vakıf kuralları, yöneticileri gibi bazı konularda bilgi edinmemizi sağlayan hükümleri görebilmekteyiz. Ayrıca 72 numaralı mühime defterinin bu ikinci bölümünde yer alan vakıflara ait hükümlere göz attığımız da vakıfların XVI. yy'da da büyük bir öneme sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Vakıf hükümlerini ele aldığımız da Hz. Şurahbil türbesi hakkında şunu söyleyebiliriz genellikle verilen bilgilerde türbe ve zaviyenin herhangi bir kitabesinin olmaması ne zaman yapıldığına ait bir bilgi olmayışı ve ilk olarak 1617 yılına ait bir belgede adına rastlandığından bahsedilir. Defter göz önüne alındığında 1594-95 tarihini içermesi bakımından zaviyenin bu dönemde aktif olduğunu söyleyebiliriz.

2.2.4. Sefer, Donanma, Tershane, Kaleler, Serhad ve Bazı Mahallerin Muhafazası

1594-1595 yıllarını ihtiva eden defter ikinci bölümünde Nemçe seferi için yapılan hazırlıklar, asker sevkiyatı, nakliye ve zahire ihtiyacı, donanma için gemi inşası kadirga yapımı, sefere giden askerlerden dolayı boş kalan şehirlerin muhafazası, bazı kalelerin güçlendirilmesi, casusluk, top ve mühimmat eksikliklerinin giderilmesi gibi

¹⁴⁸ MD, 72, H. 619.

¹⁴⁹ MD, 72, H. 909.

yapılan tüm iş ve işlemler genel ağırlıklı olarak Nemçe seferi için yapılan iş ve işlemlerden oluşan hükümler mühime defterinin büyük bir bölümünü oluşturmaktadır.

Osmanlı- Avusturya savaşlarından III. Murad dönemi siyasi olaylarında Osmanlı-Avusturya ilişkilerinde bahsedilmiş olup savaşın sürdüğü Gazi Giray Han'ın ve Yeniçeri Ağası Mehmed Ağa'nın sefere intikali esnasında¹⁵⁰ yer yer karşı tarafta yer alan Lih kafirinin Kazak eşkıyası ile ittifak içine girdiği, Kral Matyaş'ın Hersek askeri ve Papa ile ittifakı, Venedik ve İspanya'nın Nemçe kralına yardıma geldikleri Macarların Tuna nehrinin kuzey yakalarındaki kalelere asker sevkıyatı casuslarca bildirilen haberler arasında gelmekteydi.¹⁵¹

Savaşın sürdüğü bu dönemde savaş için görevlendirilmiş olan Serdâr Sinan Paşa'ya¹⁵² yetiştirilmesi için Osmanlı topraklarının bir çok yerinden asker sevkıyatının yapıldığını görmekteyiz. Defterde Rakka Beylerbeyinin silahlı bir şekilde askeriyle sevki¹⁵³, Divriği sancak beyi Kurd Ahmed'in timarlı sipahileri sevki¹⁵⁴, Sol ulufeciler ağası Ahmed Ağa'nın altı yüz bin sikke kapıkulu askerlerinin maaşını¹⁵⁵ götürürken yolda rast geldiklerini sefere sevkıyatı, Halep beylerbeyinin askerleri ile acil bir şekilde kuşatma altındaki kalelere ulaşması¹⁵⁶, Karaman ve Anadolu beylerbeyinin sefere intikali¹⁵⁷, Diyarbektir'de ki topçu ve cebecilerin sefere ulaşması¹⁵⁸, Gazi Giray Han'ın Budin şehrine ulaştırılması¹⁵⁹, Şam yeniçerilerinin sefere ulaştırılması¹⁶⁰, Çingene müsellimlerin ve Vize yörüklerinin sefere ulaştırılması¹⁶¹, Maraş, Antep, Kars'da ki sipahilerin sefere ulaştırılması¹⁶², Kastamonu beyinin askeri ile sefere gelmesi¹⁶³, Yeniçeri Ağası Mehmed Ağa'nın yeniçeri kullarıyla sefere ulaşması¹⁶⁴, asker sevkıyatı konularını içeren hükümlerden oluşmaktadır.

Ordunun ağırlıklarını ve zahîresini nakl için beygîr ve deve tedârîgi için emirler gönderilmiştir.¹⁶⁵ Askerlerin Anadolu yakasında Çartak İskeleyi'nden Gelibolu'ya geçebilmelerini hızlandırmak amacıyla iskelede ki mevcut gemiler tamir

¹⁵⁰ Peçevi İbrahim Efendi, *Peçevi Tarihi II*, s.138.

¹⁵¹ MD, 72, H. 639, 649, 723, 782, 835, 902.

¹⁵² Peçevi İbrahim Efendi, *Peçevi Tarihi II*, s.122.

¹⁵³ MD, 72, H. 576,577.

¹⁵⁴ MD, 72, H. 580.

¹⁵⁵ MD, 72, H. 844.

¹⁵⁶ MD, 72, H. 606.

¹⁵⁷ MD, 72, H. 627.

¹⁵⁸ MD, 72, H. 748.

¹⁵⁹ MD, 72, H. 733.

¹⁶⁰ MD, 72, H. 762.

¹⁶¹ MD, 72, H. 776.

¹⁶² MD, 72, H. 774.

¹⁶³ MD, 72, H. 808.

¹⁶⁴ MD, 72, H. 824.

¹⁶⁵ MD, 72, H. 703, 891.

ettirilmiştir.¹⁶⁶ Savaşın Tuna nehrinde de cereyan etmesi donanmaya olan ihtiyacı göz önüne sermiş bu amaçla Özi nehrinden kadirga ve kalitalar sevk edilmiş, Mısır İskenderiye limanından içine yüzer nefer tüfekli yeniçeri konularak üç pare kadirga gönderilmiştir. Gemilerde kullanılmak üzere meyhâne ve bozahâneleden adamlar toplatılarak kürekçi yapılmıştır. Gemi ihtiyacı için ise Kefken'de bulunan tershâneye emir gönderilerek gemi yapılması emredilmiştir.¹⁶⁷

Akkirman halkı Özi nehrinden otuz altı pare altı düz kıyılarına saldırmak için kullanılan şayka adlı gemilerle Akirman'ı istila edileceğini İstanbul'a haber vermişlerdir. Buna istinaden Akkirman boğazında muhafaza için vilayet halkı yardımıyla iki kale bina ve bir tershane yapılması emr edilmiştir.¹⁶⁸

2.2.5 Diğer Meseleler (Ulaklık, Yol ve Menzil, Tüccar , Esnâf ve Sosyal Hayat, Bayındırlık, Hukuki Anlaşmazlıklar, Gayr-i müslim Ahali ile ilgili Hükümler, Has, Zeamet ve Timar)

72 numaralı Mühimme defterinin II. Bölümü olan 454. hüküm ve 909. hüküm dahil arasında geçen hükümlerde sefer, savaş hazırlıkları siyasi ilişkilerden başkaca da konular ele alınmıştır.

Osmanlı İmparatorluğu için büyük bir öneme sahip olan Kâ'be-i Mu'azzama'nın aydınlatılması için ve özellikle Makâm-ı İbrâhîm'de ve mezâhibi'l-erba'ada namaz kılınabilmesi için aydınlatmanın sağlanması amacıyla otuzüç adet şamdan ve yüz adet şem'-i kâfûri gönderilmiştir.¹⁶⁹ Medine-i münevvere fukarası için sureler gönderilmiş bu topraklar asla ihmal edilmemiştir.¹⁷⁰

Ticaret hayatı ile ilgili hükümlerde gözümüze çarpamaktadır. Özellikle ticaret yollarının ve tüccarların güvenliğini sağlayıcı emirler verilmiştir. Kâbe-Şam arası ticaret yollarının güvenliği, Karamürsel ve İznik civarındaki tüccarların yollarının kesilmesi, Bağdad-Halep şehri arası ticaret yollarının güvenliği, Diyarbekr-Şam arası ticaret yollarının güvenliği, Leş ve Dıraç iskelesine yanaşan tüccarların güvenliği, Taberiye

¹⁶⁶ MD, 72, H. 691.

¹⁶⁷ MD, 72, H. 485, 500, 542, 691, 873.

¹⁶⁸ MD, 72, H. 500.

¹⁶⁹ MD, 72, H. 730, 895, 896.

¹⁷⁰ MD, 72, H. 701, 731, 734.

gölünün ticaret yolu üzerinde olduğu burada güvenliğin sağlanması ile ilgili emirler mevcuttur.¹⁷¹

İmar ve bayındırlık konuları ile ilgili dikkatimizi çeken hükümler, İstanbul'da ki kaldırımların tamiri,¹⁷² Bursa'da burma lüle çeşmelerin yapılması¹⁷³ Ben-i Ümeyye Camii'sinin mermerlerinin tamiri ile ilgili emir¹⁷⁴ örnekler arasında gösterilebilir.

Gayr-i Müslimler arasında da zaman zaman anlaşmazlıklar çıkmıştır bununla ilgili emirler verilmiştir.¹⁷⁵

Bazı hukuki meseleler de zaman zaman Divan-ı Hümâyün'a taşınmış olup mühime defterinde yer almıştır. Borç, alacak, boşanma, miras ve vasiyet ile ilgili emirlerde mevcuttur. Örneğin velayet ile ilgili "Çorlu'da Poyrazoğlu Mustafa adlı kişi Mehtap ve Ayşe adlı iki yetim kızın mallarını idareden sorumlu kimse değil iken kendini senetlerde bu yetimlere bakmakla yükümlü olduğunu yazdırmış fakat yetimlere ait belgelere bakıldığında bu kişinin sahte evrak düzenlediğinden dolayı Poyraz oğlu Mustafa'nın derhal küreğe gönderilmesi" gibi.¹⁷⁶

Özellikle mühime defterinde genişçe yer bulmuş olan kalpazanlık ve dolandırıcılık konusunda Kratova darphanelerinde sahte akçe basıldığı tespit edilmiş buna yataklık yapan ve bu işte eli bulunan devlet görevlileri tespiti ve cezalandırılması ile ilgili emirler bulunmaktadır.¹⁷⁷

¹⁷¹ MD, 72, H. 586, 625, 677, 695, 732, 839.

¹⁷² MD, 72, H. 675

¹⁷³ MD, 72, H. 664.

¹⁷⁴ MD, 72, H. 585.

¹⁷⁵ MD, 72, H. 488, 539, 664, 724.

¹⁷⁶ MD, 72, H. 473.

¹⁷⁷ MD, 72, H. 590, 596, 597, 678.

HÜKÜMLERİN TASNİFİ

Konular	Konu ile ilgili hükümler (hkm.)
Uluslar arası İlişkiler:	
Osmanlı-Venedik ilişkileri ile ilgili emirler	471, 480, 514, 552, 656, 667, 723, 726, 732, 869
Osmanlı-Rusya ilişkileri ile ilgili emirler	464, 513, 709, 851
Osmanlı-Lehistan ilişkileri ile ilgili emirler	618, 639, 818, 835, 902
Osmanlı-İran ilişkileri ile ilgili emirler	688,795
Osmanlı-Nemçe İlişkileri (Nemçe Seferi'ne asker sevkiyatı ile ilgili emirler	483, 487, 496, 576, 577, 580, 583, 604, 605, 606, 627, 671, 710, 713, 718, 733, 762, 766, 770, 774, 776, 794, 797, 808, 821, 822, 823, 827, 832, 867, 871, 876, 886, 893
Nemçe Seferi için yapılan hazırlıklarla ve askerlerin ihtiyaçları ilgili emirler	576, 577, 703, 754, 762, 824, 852, 696, 697, 834, 858, 864, 888, 891
Osmanlı-Kırım İlişkileri (Kırım Han'ının Nemçe Seferi'ne ulaştırılması)	728, 733, 763, 837, 904
Osmanlı-Eflak İlişkileri	674, 742, 756
Osmanlı -Erdel ilişkileri	479
Osmanlı-Simon Han İlişkileri	565, 566, 638, 741, 782, 783, 850
Osmanlı- Habeş Beylerbeyliği ile ilgili hükümler	610, 611, 612, 613, 614, 615, 616
Sefer, Donanma, Tersane, Kaleler, Serhad ve Bazı Mahallerin Muhafazası	
İznik'in muhafazasına dair emir	806
Nemçe Seferi ile ilgili emirler	483, 487, 496, 576, 577, 580, 583, 604, 605, 606, 627, 671, 696, 697, 703, 710, 713, 718, 733, 754, 762, 766, 770, 774, 776, 794, 797, 808, 821, 822, 823, 824, 827, 832, 834, 852, 858, 864,867, 871, 876, 886, 888, 891, 893
Nemçe Seferi'ne görevli olup gitmeyenlerin tespiti ile ilgili emirler	487, 607, 627, 636, 671, 754, 762, 710, 794

Niğbolu ve Silistre'nin muhafazasına dair emirler	465, 472
Maraş'ın muhafazasına dair emir	774, 859
Haleb'in muhafazasına dair emir	860
Ankara'nın muhafazasına dair emir	775
Bursa'nın muhafazasına dair emirler	670, 705, 796
Kefe'nin savunmasına dair emirler	729, 764
Gözlü Kalesi'nin muhafazasına dair emir	482
Mora'nın muhafazasına dair emir	480, 506
Gazze sancağının muhafazasına dair emir	458
Malatya'nın muhafazasına dair emir	571
Karaman'ın muhafazasına dair emir	568
Özi, Akkırman ve Bender muhafazasına dair emir	618, 835, 838
Tuna muhafazasına dair emir	717
Tiryalet'in muhafazasına dair emir	629
Kars'ın muhafazasına dair	475
Göri Kale'sinin savunmasına dair emirler	530, 531, 853, 865, 866
Kale tamiri ile ilgili emirler	760, 844, 850, 872
Muhtemel düşman saldırılarına karşı tedbirli ve uyanık olunmasına ve casuslukla ilgili emirler	639, 649, 699, 723, 737, 782, 783, 818, 835, 881, 902
Kale inşası ile ilgili emirler	500
Gemi inşası ile ilgili emir	873
Gemi tamiri ile ilgili emir	691
Yol tamiri ile ilgili emirler	509, 882
Donanmaya asker ve kadirga temini	485, 505, 507, 542
Zulkadriye'nin muhafazası	832
Derya savunması	875
Rodos kadirgalarına Menteşe sancağından muhafız verilmesi	894
Mamuriye Kale sinin terk edilmemesi için	778
Balyabadra, Arkadya, Moton ve Holomiç'in muhafazasına dair emir	721
Hassa kadirgalarının yalıları koruması	908
Top, silah ve mühimmat eksikliğinin giderilmesi	464, 708
İdare ve İdareciler :	
İdareci ve görevlilerin kanuna aykırı uygulamaları ile ilgili emirler	454, 463, 476, 486, 528, 535, 561, 581, 598, 647, 652, 655, 666, 679, 680, 681, 686, 698, 707, 743, 751, 753, 758, 813, 814, 857, 886, 887, 888
İdarecilerin memnuniyet verici çalışmaları, ahali lehine arz sunmaları, kılıç, kaftan vs. ile taltifleri ile ilgili emirler	481, 498, 550, 654, 786, 800, 881

İdarecilerin mağduriyetleri ve yetki anlaşmazlıkları ile ilgili emirler	725, 490, 504, 510, 546, 558, 569, 608, 663, 854, 683, 684, 685, 704, 750, 811, 892
Görev tayini ve devlet görevleri	483, 547, 599, 600, 628, 645, 743, 805, 846, 853, 869, 898, 899
Eşkıyalık ve Fesad Hareketleri; Esir, Sürgün ve Mahbuslar :	
Eşkıyalık ve fesad hareketleri ile ilgili emirler	457, 459, 460, 461, 468, 469, 489, 490, 493, 496, 499, 517, 518, 520, 522, 523, 524, 525, 527, 529, 533, 537, 541, 544, 551, 555, 556, 559, 570, 572, 573, 574, 575, 579, 584, 589, 591, 593, 594, 609, 617, 622, 623, 624, 637, 640, 641, 642, 644, 646, 648, 650, 659, 660, 673, 682, 685, 690, 693, 702, 706, 721, 735, 736, 757, 759, 761, 769, 777, 779, 792, 807, 812, 815, 819, 825, 826, 841, 855, 861, 875, 877, 890, 901.
Esir, sürgün, kürek mahkumu ve mahbuslar	471, 473, 501, 502, 503, 504, 542, 525, 556, 563, 588, 595, 631, 712, 716, 749, 784, 787, 846, 870
Yeniçeri, acemioğlanı, topçu, cebeci, sipahi vs., nin eşkıyalık hareketleri ile ilgili emirler	508, 671, 676, 748, 754, 762, 794
Antep'de Dürzi Hızır ile ilgili emirler	676, 700
Celâ-yi vatan ile ilgili durum	567, 662
Ulaklık, Yol ve Menzil :	
Çeşitli yerlere gönderilen görevliler	468, 494, 516, 641, 745, 767, 773, 774, 831, 837, 840
Surrelerin dağıtımı ve ulaştırılması ile ilgili emirler	701, 731, 734, 744
Ulaklık hizmeti ile ilgili emirler	478, 484, 516, 604, 606, 620, 710, 722, 837, 880
Kılavuz ve yedeklik koşulması ile ilgili emirler	478, 733
Has, zeâmet ve timarlar ile ilgili hükümler :	
Emekliye ayrılan ihtiyar yeniçerilerin timar ve zeametlerin hesaplanması	554
Sefere katılmayanların ellerinden timar ve zeametlerin alınması	636, 647
Gence timar yazım defterlerinin karyelerden bedelleri tevcih edilip İstanbul'a gönderilmesi	668, 671
Ohri'de ki timar ve zeamet sahiplerinin sefere gitmesinden dolayı isyanların çıkması	727

Zeamet ve timar defterlerinin kaybolmasından dolayı tekrar Anadolu Beylerbeyliği'nin tekrar defter edilerek İstanbul'a gönderilmesi	900
Timar zabtına giden Yusuf'un Mardin'de öldürülmesi	669
Hasan Paşa Muharebesi'ndeki gazilere ve sipahilere timar tevcihi	536
Vakıflar ve mukâtaalar ile ilgili hükümler:	
Vakıflar, vakıf malları ve vakıfların işletilmesi ile ilgili emirler	456, 495, 564, 592, 619, 755, 765, 809, 842, 845
Vakıf anlaşmazlıkları	909
Vakıf gelirleri: Mekke'de ki sebil ve maslakların gelirlerinin Mısır'daki vakıflardan karşılanması ile ilgili emir	755
Tüccar, esnaf ve ticaret hayatı, sosyal hayat ile ilgili hükümler	
İhtiyaç duyulan meslek erbabının teminine dair emirler	651, 833
Bazı tüccarların alacakları, muhallefâtları ve uğradıkları saldırılar, ve tüccarların yol güzergahlarının korunması için alınacak tedbirlerle ilgili emirler	472, 586, 625, 630, 677, 695, 732, 828, 829, 839
Avcılık, çevre koruma, sazlıklar ile ilgili emirler	523
Hırsova'da ortaya çıkan Cüzam hastalığı ile ilgili emir	715
Satılması yasak olan mallar	711, 878

İstanbul zahiresi ve Saray'ın ihtiyaçları ile ilgili hükümler:	
Koyun teminine dair ve İstanbul'da et sıkıntısı çekildiğine dair emirler	661, 665, 687, 740, 747, 905, 907
Yeniçerilere koyun teminine dair emir	768
İstanbul zahiresi ve Saray'ın ihtiyaçları ile ilgili emirler	462, 526, 601, 602, 626, 658, 781, 810, 849
Matbah-ı Âmire ihtiyaçları ile ilgili emirler	540, 739, 862
Su ve suyolları, bayındırlık faaliyetleri, çevre ve sehir nizamı ile ilgili hükümler:	
Akkirman ahırının tamiri ile ilgili emir	466
Tunus Mehdiyye kentinin imarı ile ilgili emir	474
Ben-i Ümeyye Camii'sinin mermerlerinin tamiri ile ilgili emir	585
Aksaray kalesinin duvarlarının ve taşlarının korunması ile ilgili emir	467
Hafta pazarı ile ilgili emir	587
İstanbul'da kaldırımların tamiri ile ilgili emir	675
Bursa'da burma lüle yapılması	664
Kâbe'de Makam-ı İbrahim ve mezahib-i Erbaa'nın aydınlatılması için şamdan ve mum gönderilmesine dair emirler	730, 895, 896
Müslim ve gayri müslim ahali ile ilgili hükümler:	
Gayri Müslim ahalinin ifsad hareketleri	511, 557, 633, 798, 817, 897, 880
Müslim- gayr-i Müslim ahali arasında anlaşmazlıklar ile ilgili emirler	488, 539, 664, 724, 764
Çûha kumaşı işlemek istemeyen gayr-i Müslimlerin görevlerinden alınması	633

Yahudilere ait mezarlarla iç içe geçen Müslüman mezarlığına Yahudi defn edilmemesi ile ilgili emir	820
Mukataa, Salyane, Tekâlif, Avarız, Bedel akçası, Gümrük vs. Rüsum:	
Vergi kaydı, tahsili, ve defter tanzimine dair emirler	455, 471, 476, 512, 560, 561, 632, 653, 702, 719, 771, 789, 790, 791, 793, 836, 856, 843, 855,889, 908
Hukukî Anlaşmazlıklar ve Mağduriyetler:	
Borç, alacak, kefalet, miras, vasiyet, vesayet, boşanma ile ilgili emirler	473, 535, 511, 586, 610, 657, 690,714, 720, 752, 848, 874.
Cinayet teftişi ile ilgili emirler	578, 635, 643, 694
Hırsızlık ile ilgili hükümler	484, 515, 548, 549, 620
Kalpazanlık ve dolandırıcılık ile ilgili emirler	590, 596, 597, 678

72 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ (VR.231-473)

Hüküm No: 454

Medîne-i münevvere kâdîsına; Şeyhu'l-Hârem'lerin Hârem-i şerîf hizmetinde bağımsız olduklarına şeri davalara yalnız hâkimlerin karar verebileceğine bu husûslara müdâhil olmamaları hakkında.

Bâ-hatt-ı hümayûn.

Medîne-i münevvere kâdîsına hüküm ki:

Şeyhu'l-Hârem tarafından cenâb-ı celâlet-me'âbıma arz-ı hâl sunulup kâdîmü'l-eyyâmdan Şeyhu'l-Hârem olanlar Hârem-i şerîf huddâmına erbâb-ı vezâ'ife müte'allık husûslarda müstakill olup kuzât ve nüvvâb ancak şer'î da'vâların istimâ' ve icrâ-yı ahkâm-ı şer'îyyeden gayri azl u nasblarına müte'allık husûslara müte'arrız olmamak âdet-i kâdîme olduğun bildürüp hâlâ dahi âdet-i kâdîm icrâ olunmak bâbında inâyet recâ itmeğin hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumla âdet-i kâdîm icrâ olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, bu bâbda âdet-i kâdîm üzere amel idüp oligelene mugâyir iş olmakdan hazer eylesin.

Hüküm No: 455

Rodos begine; Mîr-livâ olan Kurdoğlu İbrâhîm Bey öldükten sonra hanımının elinde kalan mâlların Asitane'ye gönderilmesine dair.

Bâ-takrîr-i hazret-i efendi.

ممى

Rodos begine hüküm ki:

Bundan akdem mîr-livâ olan Kurdoğlu İbrâhîm Beg fevt olup kendüde olan âlî [vü] gâlî muhallefâtın kabz iden hâtûnı zimmetinde mi kalmışdur. Ve bi'l-cümle her kimin elinde ise alup Südde-i sa'âdetime gönderilmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, zıkr olunan gâli her kimin zimmetinde ise alup Sûdde-i sa'âdetime gönderüp teslîm eylesin.

Hüküm No: 456

Çorlu ve Ereğli kâdîlarına; Sultân Süleymân Hân'a ait beş kıta çeltiğe yüz bir nefer tayîn edildiği adı anılan çeltikçilerin vâkıfhaneden verilen tohumları ekmeyip bırakmamaları için uyarılmaları hakkında.

Bâ-hatt-ı hümâyûn.

Tâbi'-i Acem Ağa.

Çorlu ve Ereğli kâdîlarına hüküm ki:

Cennet-mekân firdevs-âşiyân ceddim Sultân Süleymân Hân *tâbe serâhunun* zıkr olunan kâdîlıklarda beş kıt'a çeltük nehri olup mülk-nâme-i hümâyûn mücebince atfık ve cedîd defterlerde yüz bir nefer çeltükci ta'yîn olunup, vâkı' olan hizmetleri mukâbelesinde avâriz ve nüzûl ve arpa ve saman ve otluk ve yemek ve çekmek ve bi'l-cümle sâ'ir tekâlîfden mu'âf olmak üzere mâliye tarafından müte'addid hükümler virilmişken, amel olunmayıp hilâf-ı emr-i şerîf zıkr olunan tekâlîf teklîf olmağla mezkûr çeltükçilerin kimi vâkıfhanesinden virilen tohumı ekmeyüp ve kimi birağup perâkende olmağın mâliye tarafından virilen emr-i şerîf mücebince amel olunması-çün hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, zıkr olunan tekâlîfden mu'âf olmak üzere mâliye tarafından virilen hükümler mücebince amel eyleyüp şer'-i şerîfime ve şart-ı vâkıfa ve fermân-ı hümâyûnuma mugâyir kimesneye iş itdürmeyesin men' u def' eylesiz men' ile memnû' olmayanları yazup arz eylesiz.

Hüküm No: 457

Kırşehirli Sancağı'ndaki kâdîlara; Kırşehirli beğinin adamlarının kanûna aykırı olarak halkın mâllarını ve paralarını aldığı bu kişilerin yakalanıp fakir halkın haklarının geri verilmesi hakkında.

[Yev]mü'l-Ahad fî 3 Şa'bâni'l-mu'azzam sene isnâ ve elf.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi.

م

Kırşehir Sancağı'nda vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Kırşehir ve Konur ve Keskin kâdîları Südde-i sa'âdetime mektûblar gönderüp; Livâ-i mezbûr begi ve âdemleri ziyâde atlu ile re'âyânın üzerlerine çıkup müft ü meccânen yem ve yemeklerini ve koyun ve kuzı ve arpa ve samanların ve sâ'ir me'kûlâtlarını alup ve şer'le üzerlerine cerîme icâb ider husûsu sâbit olup hilâf-ı şer'-i şerîf cerîme deyü ziyâde akçaların alup ziyâde ta'addîleri olmağla Ankara'da olan yaya-başı mübâşeretiyle men' u def' olmak için emr-i şerîf vârid oldukda mîr-livânın bundan akdem elli ve altmış nefer levendât ile fukarâya çıkup vech-i meşrûh üzere ta'addî idüp ve selâmlık nâmına ev başına birer guruş alan kethudâsı Süleymân Çavuş ve sâ'ir sübaşıları gaybet idüp mübâşir ta'yîn olunan mezbûr yaya-başı ihzârına karar olmaduğın arz itdiğüniz ecilden ol kimesneler ele getirilüp fukarânın hakkların alıvirilmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda ihzârı lâzım olanları ele getirüp gaybet iderlerse şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp dahi da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâları ile berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmayan husûslarını hakk üzere teftîş idüp göresin. Fukarâya vech-i meşrûh üzere zulm ü ta'addîleri vâkı' ise ba'de's-sübût şer'le müteveccih olan hakklarını hüküm idüp alıviresin. Şöyle ki bu makûle fesâd ve ta'addîsi olanlar bu def'a dahi fukarânın hakkın vormeyüp inâd ü muhâlefet idenler yeniçeri ve bölük halkından ise ism ü resmleri ile yazup arz eylesin olmayanların mecâl vormeyüp bir vechile hakklarından gelesin ki, sâ'ir eşkıyâya mûcib-i ibret ola.

م

Bir sûreti Kırşehir Sancağı'nda vâkı' olan kâdîlara.

Hüküm No: 458

Mısır beylerbeyine; Şâm Emîr-i Haccı Ahmed Bey'in Mısır'a bağlı Gazze Sancağı'nın muhâfazasına tayîn edilmek istenmesi ve yeteri miktarda asker ile bu göreve gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı efendi.

م

Mısır beglerbegisine hüküm ki:

Şâm Emîr-i Hâccı Ahmed *dâme izzuhû* Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp bu sene-i mübâreke kendüsi emîr-i hâcc ta'yîn olunmağla Mısır'a tâbi' Ariş Kal'ası ağası için Gazze Sancağı muhâfazasına ta'yîn olunmak recâsına arz itmeğın kal'a-i mezbûre muhâfazası-çün kifâyet mıkdarı âdem alıkodukdan sonra livâ-i mezbûr muhâfazasında olmasın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu sene-i mübâreke kal'a-i mezbûre muhâfazası-çün kifâyet mıkdarı âdem alıkodukdan sonra müşârün-ileyh kal'a-i mezbûrenin süvârîleri ile Gazze Sancağı muhâfazasına ta'yîn eylesin ki varup hıfz u hirâset-i memleket ve zabt u sıyânet-i ra'ıyyet üzere ola.

Hüküm No: 459

Mekke-i mükerreme Şerîfî'ne nâme-i hümayûn; Medine yakınlarında Âla adlı karyede eşkiyânın hacuları rahatsız ettiği mâllarını gasp ettiğini ve bu bölgede hâkim olmadığını buraya vâli olarak Seyyid Gelil'in tayîn edilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi.

Eşkiyâyı zabt idüp hakklarından gelinmek için serdâr olmak buyurulmuşdur.

ب

Mekke-i mükerrerme Şerîfi'ne nâme-i hümâyûn yazıla ki:

Hâlâ Şâm Emîr-i Hâcc'ı olan iftihârü'l-ümerâ'î'l-kirâm Ahmed *dâme izzuhû* Südde-i sidre-makâmımıza mektûb gönderüp Medîne-i münevvere kurbünde Âla nâm karye berriyede vâkı' olmağla üzerlerinde müstakıll hâkimleri olmamağın eşkiyâ-yı urbân ile ittifâk ü ittihâd üzere olup hüccâc-ı müslimîn karye-i mezbûre kurbünde konduklarında gice ile hüccâcın emvâl ve erzâkın gâret ü hasâret itmekden hâlî olmayup üzerlerine bir hâkim nasb olunmak evlâdır deyü akribânuzdan olan Cârü'llah oğlı Seyyid Kelileyn yarar olup eşkiyânın zabtına kâdirdür deyü karye-i mezbûrenin üzerine vâlî nasb olunmak recâsına arz itmeğın bu husûs senün re'y-i isâbet-karînüne tefvîz olunmuşdur. Gerekdir ki:

Vusûl buldukda, kâdîmden Asitâne-i muhalledü'l-bünyânımuza olan vüfûr-ı ihlâs ve fart-ı meveddet ü ihtisâsınız muktezâsınca vech ü münâsib gördüğünüz üzere müşârün-ileyhi karye-i mezbûrenin üzerine serdâr ta'yîn idüp ol cânibde olan ehl-i fesâd ve eşkiyâyı zabt idüp hüccâc-ı zevi'l-ibtihâcın emvâl ü erzâklarına zarar u ziyân müterettib olmamak bâbında envâ'-ı hüsn-i ihtimâmınız vücûda getirile.

Hüküm No: 460

Kengrı begine ve Çerkeş kâdîsına; Kengrı Çerkeş'e bağlı Korucuk'da tîmârı olan Mehmet'in eşkiyâlık yaptığı ve zorla ahâlîden mâllarını aldığı, Mehmed'in hanımına tasallut ettiği için hakkından gelinmesi ve tîmârının alınıp başkasına verilmesine dair.

ص

Kengrı begine ve Çerkeş kâdîsına hüküm ki:

Sen ki kâdîsın Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp Kengrı Sancağı'nda Çerkeş nâhiyesinde Korucuk nâm karye ve gayriden dört bin dokuz yüz doksan dokuz akça tîmârı olan Mehmed için şakî ve ehl-i fesâd olup Hüseyin nâm kimesnenin menkûhasın cebren çeküp tasarruf idüp şirret ü şakâveti zâhir olmağla şer'-i şerîfe da'vet olundukda itâ'at itmeyüp nice def'a fesâd ü şenâ'atin zâhir olmuşdur deyü hakkından gelinmek recâsına arz itmeğe hakkından geline deyü hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı şerîfüm sâdır olmağın tîmârı alınıp âhara virilmişdür. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrî hüsn-i tedbîr ü tedârük ile ele götürüp da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde idenlerin bir def'a şer'le fasl olmayan husûsların dikkat ü ihtimâm ile hakk üzere teftîş ü tefahhus idüp göresin. Arz olunduğu üzere fesâd ü şenâ'atleri şer'le sâbit ü zâhir olursa ashâb-ı hukûka şer'le müteveccih olan hakkın hüküm idüp alıvirdükden sonra muktezâ-yı şer'-i kavîm üzere muhkem hakkından gelesin. Ammâ hîn-i teftîşde hakk üzere olup garaz u ta'assubdan ve meyl ü mehâbâdan ve ehl-i fesâda himâyet olunmaktan ziyâde hazer eyleyesin.

Hüküm No: 461

Karaman beylerbeyine ve İshaklu ve Mahmûdlu ve Turgud kâdîlarına; Mültezim Süleymân Bey'in Karaman'a bağlı İshaklu, Mahmudlu ve Turgutlu kasabalarında halka zulüm yaptığı ve mâllarına el koyduğu için bu eşkiyânın hakkından gelinip fakir halkın haklarının geri verilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi. Âli görülecektir.

Karaman beglerbegisine ve İshaklu ve Mahmûdlu ve Turgud kâdîlarına hüküm ki:

Sen ki Mahmûdlu kâdîsısın Palu kâdîsıyla Dergâh-ı mu'allâma mektûblar gönderüp zikr olunan kâdîlıklar ahâlîleri yedinden emr-i şerîf vârid olup âdet-i ağnâmları havâss-ı hümâyûndan olmağla mültezim olan Süleymân dâ'imâ icâb itmezken seksen neferden ziyâde atlu ile il üzerine çıkup her hâneyi bir konak sanup müft ü meccânen yem ve yemeğini ve koyun ve kuzı ve sâ'ir me'kûlâtlarını, selâmlık nâmına ikişer yüz akçaların alup ve âdet-i ağnâm kânûn üzere iki koyun bir akça iken bir koyuna üç akçalarını alup ve âhardan da'vâ-yı hakk itdirmediğiniz kendüleri koyunumuzu alup şer'le sübût bulmuş nesne yok iken tutup şer'a muhâlif beşer ve altışar bin akçalarını alup zulm ü ta'addî eyledükleri arz olundukda kânûn üzere aldırup ziyâde aldirmayasın deyü mâliye tarafından müteaddid hükümler virilmişken mültezim-i mezbûr şer'-i şerîfe ve fermân-ı hümâyûnumla amel itmeyüp sâbıkâ Mahmûdlu kâdîsı Mevlânâ Hamîdeddin'in âlât-ı harble yoluna varup iki âdemini mecrûh idüp hayli emvâl ü esbâblarını gâret eyleyüp ve bundan mâ'adâ her bir karyeden şer'a ve kânûna muhâlif beşer ve altışar bin ve dahi ziyâde akçaların alup teslîme bir vechile men' u def'ine mecâl olmayup kânûndan ziyâde aldıklarını ashâbına alıvirilüp şer'le haklarından

gelmek recâsına arz eyledükleri ecilden ele getirilüp şer'le ahvâli görilmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda tamâm mukayyed olup mültezim-i mezbûrî meclis-i şer'a ihzâr ve da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde idenler ile berâber idüp ve gaybet iderlerse şer'le buldurması lâzım olanı küfelâsına buldurup getirdesin. Bir def'a şer'le görilüp fasl olmayup ve on beş yıl mürûr itmeyen husûsların hakk ü adl üzere onat-vechile teftîş idüp göresin. Fi'l-vâkı' i'lâm eyledükleri gibi ise ki şer'le sâbit ü zâhir ola. Şer'a ve kânûna ve fermân-ı hümâyûnuna mugâyir ziyâde alınan hukûk-ı fukarâyı hüküm idüp ashâbıma alıvirdükden sonra mültezim-i mezbûrın bu bâbda fukarâya olan zulm ü ta'addîlerini mufassal u meşrûh yazup arz eylesin ki sonra emr-i celîlül-kadrüm ne vechile olursa mücebiyle amel eylesin.

Hüseyin Çavuş'a virilmiştir.

Hüküm No: 462

Rodoscuk kadısına; Rodoscuk İskeleyin'den gelen İzmir gemisinin İstanbul'a yanaştırılması ve içinde bulunan yağ, ton yağı ve Filibe pirincinin İstanbul'a geldiğinde ziyân edilmemesi hakkında.

➤

Rodoscuk kâdîsına hüküm ki:

Rodoscuk İskeleyi'ne min-ba'd İzmir gemisi yanaşmayup ve etrâfdan gelen yağ ve eğer ton yağıdır ve eğer Filibe pirincidir ve eğer demür ve göndür ve eğer gayri metâ'dur, mahrûse-i İstanbul'a gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfümle Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hüseyin Çavuş vardukda, emrim üzere eğer İzmir gemileridir ve yağ ve ton yağı ve Filibe pirincidir ve eğer demür ve göndür doğru mahrûse-i İstanbul'a gönderüp min-ba'd emr-i şerîfüme muhâlif İzmir gemisin yanaşdurmayup ve sâ'ir zehâ'iri telef ittirmeyesin doğru İstanbul'a gönderüp fermân-ı hümâyûnuna muhâlif iş olmakdan ziyâde hazer idesin.

Hüküm No: 463

Kıbrıs beylerbeyine Kıbrıs'da bulunan kādî ve naiblerin gayrimüslimlerin ölümlerinde kendilerine düşen paydan daha fazla akçelerini almak istemişler sağlıklarında alınan cizye başına iki üç akçe alınması gerekirken on on iki akçe almışlardır. Kādîların gayrimüslim halka eziyet etdikleri ve bunu yapan kādîların tespît edilmesi ve görevlerinden men edilmesi, görevlerinin başkasına verilmesi hakkında.

Kıbrıs beglerbegisine hüküm ki:

Ol cânibden re'âyâ vü berâyâ taraflarından Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunulup Cezîre-i Kıbrıs'da olan kādîlar taht-ı kazâlarında olan kurânın papas ve portoporilerine bir zimmî mürd oldukda bi'z-zât kādî veyâ kethudâsı üzerine gelüp resm-i kısmetim deyü nice akçalarını almayınca meyyitini defn itdürmeyüp defn iderlerse cem'ân ehl-i karyei der-zencîr idüp nice bin akçaların alup ve kādîlar ve nâ'ibler kurâyâ çıkup gezmek emr-i şerîfle memnû' iken her ayda kurâyâ çıkup gezüp birer bahâne ile papasları ve portoporinleri tebdîl idüp hüccet virmekle küllî akçaların alup ve harâccılar harâcları cem' idüp harâcların imzâ akçası deyü cizye başına ikişer akçe virilügelmişken harâccılar zulm eyledüklerin arz olunmağın harâclar mîrimîrân huzurunda cem' olunmağla kādîlara imzâ akçası virilmemeğın kādîlar kurâyâ çıkup imza akçesi deyü her cizyeden onar ve on ikişer akçaların alup ve ispençe ve âdet-i ağnâm cem'inde dahi hânedan hâneye bir tarîkla birer ikişer akçalarını alup zulm ü ta'addî eyledükleri i'lâm olundu imdi sen ki mîrimîrânın kādîlar bu vechile zulm ü ta'addî eyledükleri ma'lûmun iken bu makûle kādîları arz itmedüğün ecilden muhkem mes'ûl olmuşsundur bu makûle zulm ü tecâvüze aslâ rızâ-yı şerîfüm yokdur. Men' itmeğın emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, te'hîr itmeyüp bu emr-i celîlü'l-kadrümi umûmen cezîre-i Kıbrıs'da i'lân idüp kādîları muhkem tenbîh ü nidâ itdüresin ki min-ba'd vech-i meşrûh üzere re'âyâyâ zulm ü tecâvüz itmeyeler ba'de't-tenbîh mütenebbih olmayup vech-i meşrûh üzere zulm ü tecâvüz iden kādîlar eğer bi'l-fi'l mansıbdâ ise ve eğer ma'zûl ise ism ü resmleriyle yazup arz eylesin ki bi'l-fi'l mansıbdâ ise mansıbı âhara virilüp ve eğer ma'zûl ise Südde-i sa'âdetimden min-ba'd mansıb virilmeyüp ma'zûlânda ola deyü ruznamçede Kādî-asker'e işaret itdürile.

Hüküm No: 464

Kaytak hâkimi İsmail Bey'e; Şirvân Eyâleti'nde olan Vezîr Cafer Paşa Dîvân-ı hümâyûna gönderdiği mektupta Rusların yirmi bin tüfekli askerle Dağıstan'da iki kale yaptıklarını bildirmiş. Bölgenin merkeze olan uzaklığından dolayı Ruslar tarafından yapılan kalelerin yıkılması ve Vezîr Cafer Paşa'ya yeteri miktarda asker, top ve top arabaları verilmesi hakkında.

م

İftihârü'l-ümerâ'i'l-kirâm (boş) ile Kaytak hâkimi İsmâ'îl Beg dâme ulüvvuhûya hüküm ki:

Hâlâ Şirvân Eyaletine mutasarrıf olan düstûr-ı mükerrer müşîr-i müfahham nizâm-ı alem vezîrüm Ca'fer Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehü* Dergâh-ı izzet-destgâhumuza mektûb gönderüp Rûs-ı menhûse keferesi yigirmi bin mikdârı tüfeng-endâz [ve] tüfeng-endâz melâ'in-i hâsirîn ile cenâb-ı emâret-me'âb Dağıstan hâkimi Şemhâl *dâmet me'âliyehü* ülkesine gelüp iki yerde kal'a yapup içlerine beş altı binden ziyâde tüfeng-endâz kâfiri komağla müşârün-ileyh Şemhâl ülkesinde ikâmete kâdir olmayup sa'b u sengistan yerlere çekilüp ahvâli mükedder olmuştur deyü arz u i'lâm eyledük. İmdi, mûmâ-ileyh Şemhâl ve sen ve babalarınız âbâ'-i kirâm ve ecdâd-ı izâmım *enârallahü te'âlâ berâhinehüm* zamân-ı şerîflerinden husûsan ibtidâ'-i Şirvân fethinden berü südde-i seniyye-i sipihr-i âsâ ve atebe-i aliyye-i felek-fersâmıza arz-ı sadâkât u ihlâsdan hâlî olmaduğunuz ecilden eğer Şemhâl'in ve eğer senün mutasarrıf olduğunuz eyâletler memâlik-i mahrûsem muzâfâtı mesâbesinde olup hıfz u hirâset her vechile zimmet-i himmet-i aliyye-i husrevâneme lâzım ü mühimm olmağın melâ'in-i hâsirînin binâ eyledükleri kal'alar inâyet-i Hakk'la yere berâber hedm olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olup bu bâbda müşârün-ileyh Ca'fer Paşa'ya lâzım olduğu kadar asker ve ol kal'aları yıkmak için arabalar ile toplar irsâl olunmuştur ve sen dahi Âsitâne-i sa'âdet-âşiyânuma hulûs-i fu'âd ile itâ'at ü inkıyâd üzere olduğın ecilden hakkında mezîd-i avâtîf-ı âliyye-i şâhânem ve meziyet-i avârîf-ı seniyye-i pâdişâhanem zuhûr getürüp hil'a-ı fâhiremden bir sevb hil'at-ı mûrisü'l-behçet ve esyâf-ı fâtihü'l-eknâfımdan bir kabza şemşîr-i zafer-me'ser inâyet idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, ihsân olunan hil'at-ı fâhire ve kısvet-i bâhiremi envâ-'ı ta'zîm ü ikrâmla giyüp ve tiğ-i hûn-âşâmımı dahi esnâf-ı tevfir ü ihtirâm ile kuşanıp dahi mûmâ-ileyh vezîrüm Ca'fer Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehü* ile yek dil ü yek cihet olup sen dahi eyâletin askeri ile mûmâ-ileyhe virdirmek vech ü münâsib gördüğün üzere melâ'în-i hâsirînin üzerlerine yürüyüp bi-avni'llâhi'l-Melikü't-te'âlâ yapdukları kal'aları hâke berâber hedm idüp ve Rûs-ı menhûsa alef-i tîr u tu'me-i şemşîr eyleyüp envâ' yüz akıllıkları tahsîline sa'y-i cemîl eyleyesin ve asâkir-i mansûreme mümkün olduğu kadar zahîre tedârük itdürüp bir nesneye müzâyaka çekdirmeyüp gânimîn ü sâlimîn girü Şîrvân'a avdet ü mürâca'at itmelerine hüsn-i ihtimâm eyleyesin.

عبدی

İftihâr

Bir sûreti Tanesran Hâkimi Mahsum Beg'e.

مم

İftihâr

Bir sûreti Kumuk Hâkimi Ali Beg'e.

Hüküm No: 465

Akkirman Sancağı begi olan Mahmûd Bey'e; Niğbolu ve Silistre sancakları beyleri ve büyük fîmâr sahipleri Nemçe Kale'si tarafına olan sefere gitmelerinden dolayı bu bölgenin muhâfazası için Bender beyine bölgeyi muhâfaza etmesi için asker temîn etmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı hümayûn.

محمد

Akkirman Sancağı begi olan Mahmûd dâme izzuhû'ya hüküm ki:

Hâlâ Silistre ve Niğbolu sancakları begleri ve umûmen zü‘emâ vü erbâb-ı tîmârî Nemçe kralı tarafına vâkı‘ olan sefer-i hümâyûna gitmekle ol cânibler hâlî kalup hıfz u hirâset olunması ehemmiyetli mühimmâtdan olmağın sen ve Bender Sancağı begi il-eri ihrâc idüp zikr olunan sancakları hıfz u hirâset itmek bâbında hatt-ı hümâyûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdir olup ol bâbda müşârün-ileyh Bender begine hüküm-i hümâyûnum gönderilmişdür. Buyurdum ki:

Vardukda, bu bâbda bi’z-zât gereği gibi mukayyed olup Bender begi ile haberleşüp dahi ittifâk u ittihâd idüp yerlûden kifâyet mîkdârı il-eri ihrâc idüp dahi fermân-ı celîlül-kadrüm üzere Niğbolu ve Silistre sancaklarını hıfz u hirâset eyleyüp bir vechile mukayyed olasız ki harâmîden ve ehl-i fesâd ve gayriden bir ferdin cânına ve mâlına zarar u gezend irişmek ihtimâlî olmaya. Bu husûs sâ’ir umûra kıyâs itmeyüp bâb-ı muhâfazada hüsn-i ihtimâm idüp lâzîmül-arz olan husûsları ale’t-tevâlî arz u i’lâmdan hâlî olmayasın.

Nişânluya yazılmışdur.

ج

Bir sûreti; Bender begine yazılmışdur.

Hüküm No: 466

Boğdan voyvodasına; Akkirman ahırının tamîri için kereste, çivi ve benzeri mühimmâtın Boğdan 'dan temîn edilmesine dair.

Hamidiye Câmi‘ kurbünde sâkin Mustafa Çavuş oğlu Mehmed Çavuş'a virilmişdür.

Fi 13 Ş. sene isnâ [ve elf].

ج

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Hâlâ Akkirman varoşının ve istablinin müceddeden ta‘mîr olması mühimm olmağın lâzîm olan kereste ve mîsmâr ve sâ’ir mühimmâtı Boğdan Vilâyeti'nden

tedârük ü irsâl olunmak bâbında hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki:

Vardukda, bu bâbda kemâl-i takayyüd ile bi'z-zât mukayyed olup Akkirman beginden ve kâdîsından sana defter gelüp ne mîkdâr kereste ve mühimmât taleb olursa aslâ bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü terâhî itmeyüp fermân-ı celîlü'l-kadrüm üzere müşârün-ileyhin defteri mücebince lâzım ü mühimm olan kereste ve sâ'ir mühimmâtı vilâyet-i Boğdan'dan ale't-ta'cîl tedârük ü ihzâr itdirüp mütevâliyen Akkirman'a gönderüp müşârün-ileyhümâya teslim itdürmekde gereği gibi sa'y ü ikdâm eylesin. Husûs-ı mezbûr ehemmi-i umûrdandur sâ'ir umûra kıyâs itmeyüp ana göre dikkat ü ihtimâmda dakîka fevt itmeyesin ve ne mîkdâr kereste ihzâr olunup ve ne zamânda irsâl olduğın yazup arz eylesin bu husûs için tekrâr emr-i hümâyûnum gönderilmelü itmeyüp bi'z-zât mukayyed olup me'mûl olandan ziyâde tedârük eylesin.

Hüküm No: 467

Aksaray begine ve kâdîsına; Aksaray Kalesi'nin duvarlarını yıkıp ev ve bahçe duvarlarını yapmak için kullanan halkın uyarılması ve bunu yapan kişilerin haklarından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi. Ahvâli arz olunmak buyurulmuştur.

محمد

Aksaray begine ve kâdîsına hüküm ki:

Sen ki Aksaray begisin Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp nefsi-i Aksaray sâkinlerinden ba'zı eşkiyâ Aksaray Kal'ası'nın dîvârı, taşları ve bendleri fuzûlî hedm idüp evlerin ve bağçelerin ve dîvârın binâ idüp ol makû[le]lerin ahvâli şer'le görülüp vukû'ı üzere Âsitâne-i sa'âdetime i'lâm olunmak recâsına arz itdüğün ecilden ol makûlelerin ahvâli şer'le görilmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, ol makûle kal'a dîvârını hedm idenleri mecilis-i şer'a götürüp vech-i meşrûh üzere kal'anın taşlarını aldıkları üzerlerine şer'le sâbit olursa ism ü resimleri ile yazup Südde-i sa'âdetime yazup arz eylesin. Ammâ garaz u ta'assub ile kimesneye hilâf-ı vâkı' arz olunmaktan ziyâde hazer idesin.

Hüküm No: 468

Karaman'da olan kâdîlara; Karaman'da bazı eşkiyânın kapıkulu ve yeniçeri adıyla fakir halka zulüm ettikleri bu zulmü yapan eşkiyânın eğer kapıkulu ve yeniçerilerdence yakalanıp haklarından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi. Ol, makûle eşkiyâyı zabt idüp kapukulu olanı arz eylesin.

Karaman'da vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Aksaray Sancağı begi Ahmed mektûb gönderüp; kapukulu nâmına ba'zı eşkiyânın fukarâyâ zulm ü ta'addîleri olmağla vilâyet-i mezbûrenin fukarâsı perâkende olmuşdur ol makûle nâm ile fukarâyâ zulm ü ta'addî iden eşkiyâ hıfz olunmayup hakklarından gelinmek recâsına arz itmeğin buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda her biriniz mukayyed olup kapukulu olmayup mücerred ol nâmla fukarâyâ zulm ü ta'addî üzere olanları ele götürüp dahi da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde idenler ile berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların hakk üzere teftîş idüp göresiz ol makûle kapukulu nâmıyla fesâd u ta'addî itdükleri şer'le sâbit olursa ashâb-ı hukûkın şer'le hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra bu makûle fesâd idenlerin hakklarında şer'le lâzım geleni icrâ eylesiniz. Anun gibi fukarâyâ zulm ü ta'addî üzere olanlar bölük halkı ve yeniçeri tâ'ifesinden ise ism ü resmleriyle yazup Südde-i sa'âdetime arz eylesiniz. Ammâ hîn-i teftîşde hakk üzere olup tezvîr ü telbîsden ve şuhûd-ı zûrdan hazer idüp garaz u ta'assub ile kendü hâlinde olanlara ta'addî olmakdan ve ahz ü celb sebebiyle fukarâyâ ta'addîsi olanları himâyet olunmakdan ziyâde hazer idüp hakk-ı sarîha tâbi' olasız.

Hüküm No: 469

Aksaray begine ve kâdîsına; Mengen kazâsından ayrılan Mevlânâ Dervîş Mehmed'i Aksaray kazâsının ileri gelen kimseleri tarafından katledildiği katleden kişilerin teftîş edilip isimlerinin ve bilgilerinin öğrenilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Efendi.

Aksaray begine ve kādîsına hüküm ki:

Nefs-i Aksaray a'yânı sana varup Niğde kazâsından münfasıl Mevlânâ Dervîş Mehmed'i gice ile yatsu zamânında senün kazândan Mevlânâ Seydi Ahmed ve Mevlânâ Osmân ve müderrisînden Mevlânâ Ahmed ve Mevlânâ Hüsâm ve akribâlarından Adanalı Ahmed ve Cemâl ve İbrâhîm ve Hüseyin ve Ağuz-oğlı Halîl ve Hacı Hasan ve Abdî ve Mehmed ve Oğuz-oğlı Mustafa ve Arîf nâm kimesneler ittifâk ile kimisi mübâşir ve kimi muharrik olup katl itdürdiler. Fi'l-vâkı' mezbûrlar bir vechile harâm-zâde ve ehl-i fesâd olup nefy-i beled olunup veyâ hakklarından gelinmek lâzımdur deyü i'lâm eyledüğün ecilden buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrları şer'-i şerîfe ihzâr idüp a'yân-ı vilâyetden ve bî-garaz kimesnelere den teftîş idüp göresiz. Fi'l-vâkı' mezbûrlar katl husûsunda vech-i meşrûh üzere bed hallerin olduğu şer'le sâbit ü zâhir olursa her birini birer kefillere virüp ahvâllerin üzerlerine sübût bulan mevâddın sûret-i sicilleri ile yazup arz eyleyesiz.

Hüküm No: 470

Uşak kādîsına; Uşak kādîsının naibi Ni'metullâh'ın İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

[Yev]mü'l-Hamîs fi 4 L. sene isnâ [ve elf].

Bâ-hatt-ı Nu'mân Efendi. Kütâhiyyelu Hasan Çavuş'a virilmiştir. Fî 4 L. sene isnâ [ve elf].

Uşak kādîsına hüküm ki:

Nâ'ibin Ni'metullâh'ın Südde-i sa'âdetimde huzûrı lâzım olmağın kayd ü bend ile gönderilmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, aslâ te'hîr itmeyüp mezbûrı müşârün-ileyh çavuşum kayd ü bend ile teslîm eyleyüp ber-vech-i isti'câl Dergâh-ı mu'allâma irsâl eyleyesin. Husûs-ı mezbur ehemmi-i umûrdandur. İhmâl ü müsâheleden veyâ himâyet ile gaybet

itdürmekden hazer idüp hemân emr-i şerîfüm varduğı gibi koşup göndermeğe sa'y-i ihtimâm eylesin.

Bu dâhi.

Hüküm No: 471

Bursa kâdîsına; Bursa zindânında ve Bursa civârındaki zindânlarda bulunan suçluların derhâl İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Bu dâhi.

Burusa kâdîsına hüküm ki:

Burusa'da zindânda ve gayri yerde olan mahbûsları cem'ân kayd ü bend ile Südde-i sa'âdetime gönderilmesini emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, aslâ te'hîr itmeyüp emr-i celîlü'l-kadrüm mücebince mahmiyye-i Burusa'da zindânda ve sâ'ir mahbûslarda ne mıkdar mahbûs var ise kayd ü bend ile cümlesin müşârün-ileyh çavuşuma teslîm idüp ve yanına kifâyet mıkdarı âdem koşup ber-vech-i isti'câl Südde-i sa'âdetime irsâl eylesin. Husûs-ı mezbûr mühimmâtdandur ihmâl ü te'hîrden ihtiyât eylesin.

Ane Sancağı beği Ebû Rîş¹

Hüküm No: 471

Kapudan Paşa'ya; Kâfir gemisinden esîr alınan dört Venedikli ve Hanço Reîs serbest kalmak için yüz bin akça vermeyi kabul etmişlerdir. Bu akçelerin donanma için hazîneye alınması hakkında.

Kapudan Paşa'ya hüküm ki:²

Mektûb gönderüp harbî kâfir gemisine alınan dört Venedik'lü ve Hanço Re'îs kendü nefsinin tahlîs için mîrîye yüz bin akça virmeğe muktedir olmağla itlâk olunmak

¹ Yarım bırakılmış hüküm.

² Bu hükmün numarası bir önceki hükmün numarasıyla aynıdır.

recâsına arz eyledüğün ecilden akçası alınsun koyuvirilsun deyü hatt-ı hümâyûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, zikr olunan yüz bin akçayı mezbûrdan ve donanma-i hümâyûnum mühimmâtı için bi't-tamâm alup kabz eyledükden sonra emr-i celîlü'l-kadrüm mücebince mezbûrı itlâk eylesin.

Hüküm No: 472

Kudüs-i Şerîf kâdîsına; Cafer Bey kırk elli günlük mîrlivâ iken Müslümân ve gayr-i Müslim tüccârdan alınması gereken narh-ı rûzî adlı verginin üstünde vergiler koyup tüccârları rahatsız etmiştir. Kanûn dışı uygulamaların son bulması ve kanun dışında tüccâra teklîf sunulmasının yasaklanması hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Çelebî.

مصنفا

Kuds-i Şerîf kâdîsına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp; tâ'ife-i tüccâr ve müslimîn ve kefereden cemm-i gafîr şer'-i şerîfe gelüp mukaddemâ mîr-livâmız olan Ca'fer kırk-elli gün mîr-livâ oldukda hilâf-ı şer'-i şerîfe narh-ı rûzîden ziyâde bahâ ile üzerimize bildirmeyüp yüzer bin ve haseneye tebdîl için zuyûf pâreler tarh idüp ve bunlardan mâ'adâ hilâf-ı şer' ü kânûn nice tekâlîf idüp bu makûle nesnelere men' olunmak için hüküm-i hümâyûn inâyet olunmazsa min-ba'd gelen begler dahi bu makûle hilâf-ı şer' tecâvüzden hâlî olmazlar deyü şekvâ eyledüklerin arz eyledüğün ecilden men' olunmak emr idüp buyurdum ki:

Teklîf vardukda, bu bâbda mukayyed olup min-ba'd mîr-livâ olanlara re'âyâ vü berâyâyâ bu makûle hilâf-ı şer'-i şerîfe ve emri size tekâlîf itdirmeyüp memnû' olmayan sancak-begleri arz eylesin ki sancakları âhara virile.

Hüküm No: 473

Rodosçuk kâdîsına; Çorlu'da Poyraz-oğlu Mustafa adlı kişi Mehtap ve Ayşe adlı iki yetim kızın mâllarını idâreden sorumlu kimse değil iken kendisini senetlerde bu

yetimlere bakmakla yükümlü göstermiş, fakat yetimlere ait belgelere bakıldığında bu kişinin sahte evrâk düzenlediği anlaşılmış olup Poyraz-oğlu Mustafa'nın derhâl küreğe gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Çelebî. Rodoscuk'da Sinân Çavuş'a virilmiştir.

ط

Rodoscuk kâdîsına hüküm ki:

Çorlu kâdîsı Mevlânâ Seyyid Mustafa ile Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Poyraz-oğlu Mustafa nâm kimesne Mehtab ve Âişe nâm yetimlerin vasileri değil iken bir tarîk ile kendüni hüccetlerde vasi yazdurup hüccetlere nâzar olundukda birbirine münâkız olup ve kazâ-i sâlîfe husûs-ı mezbûrî mukaddemâ şer'le görmek murâd idindiklerinde kâdîların hükümlerine râzı olmayup inâd ü muhâlefet idüp ve bî-garaz kimesneler mezbûr Poyraz-oğlu Mustafa'nın eyledüğü şirret ü şakâdır kâdîlar mezbûrdan âcizlerdür deyü vicâhen şehâdet eyledüklerin arz eyledüğün ecilden mezbûr Poyraz-oğlu Mustafa mu'accelen küreğe gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, mezbûrî mu'accelen küreğe gönderesin.

Hüküm No: 474

Tunus beylerbeyine; Tunus'a bağlı Mehdiyye kırk beş yıldır harap ve terk edilmiş olup halkı geri gelmek istemiştir. Vilâyetin yeniden imârı ve halkın geri gelmesi için üç yıllık verginin alınmaması ve vilâyetin yeniden ihyâsı hakkında.

Bâ-hatt-ı hümayûn. A'râb hâkime virilmiştir. Fî 9 L. sene isnâ [ve elf]

ع

Tunus beglerbegisine hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezâret ile kapudanın olan Sinân Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehü* Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Tunus'a tâbi' vilâyet-i Mehdiyye kırk beş yıldan berü hâlî vü harâb olup mukaddemâ perâkende olan ahâlî ve re'âyâsı girü yerlerine gelmek murâd idinüp vilâyet-i mezbûreyi kemâ-kân

ma'mûr u âbâdân itmek üzere üç yıldan[a dek] hukûk u rûsûmları alınmayup üç yıldan sonra kemâ-kân alınmak bâbında hüküm-i hümâyûn recâ eyledüklerini arz itmeğin mûmâ-ileyhimin arz eyledüğü üzere vilâyet-i mezbûreye gelüp ma'mûr idenlerin üç yıldan hukûk ve rûsûmları alınmaya deyü hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki:

Vardukda, bu bâbda emr-i celîlü'l-kadrüm mücebince amel idüp vilâyet-i mezbûreye gelüp ma'mûr idenlerin üç yıldan[a dek] hukûk ve rûsûmların aldırılmayıp memleket ü vilâyetin ma'mûr u âbâdân olmasına sa'y-i cemîl ve hüsn-i ihtimâm eyleyesin.

Hüküm No: 475

Kars'da olan kâdîlara; Kars'ın tîmâr sahipleri ve tîmârlı sipâhîleri sefere gittiğinden dolayı bölge savunmasız kalmış Kiras, Kurpçay ve Keremli adlı derbendlerde eşkiyâ kol gezip halkı öldürmüş ve mâllarını talan etmiştir. Bunun üzerine Süleymân Çavuş'un bölgenin muhâfazasına ve eşkiyânın hakkından gelmesi için tayîn edildiğine dair.

ط

Livâ-i Kars'da olan kâdîlara hüküm ki:

Müfettiş olan Şeyhî zîde fezâ'ilühû Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp livâ-i mezbûrun zü'emâ vü erbâb-ı tîmârı sefer-i hümâyûna gidüp vilâyet hâlî kalmağın livâ-i mezbûrede Kırıçay ve Kiras Gedüğü ve Keremli nâm derbendlerde harâmîler ve ehl-i fesâd kesret üzere olup katl-i nüfûs ve gâret-i emvâl itmekden hâlî değıldür deyü re'âyâ vü berâyâ şekvâ idüp ve Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Süleymân Çavuş için yarar olup bu makûle ehl-i fesâdları ele getirüp livâ-i mezbûri muhâfazaya ta'yîn olunmak recâ eyledüklerin arz itmeğin müşârün-ileyh işbu senede livâ-i mezbûr muhâfazasına ta'yîn olunmuştur. Buyurdum ki:

Vardukda, anun gibi ehl-i fesâd ve harâmîleri ele getirüp şer'le hakklarından gelinmekde müşârün-ileyh çavuşuma gereğı gibi mu'âvenet idüp re'âyâ vü berâyâyâ ehl-i fesâddan zarar u gezend irişdirilmekten ziyâde hazer eyleyesin.

Hüküm No: 476

Tunus beylerbeyine; Tunus'a bağlı Tebs adlı kalenin Şeyhu'l-Hârem'i isyân edip vermesi gereken vergileri vermek istememiştir. Civâr bölgede kötülük yapmış olup kalenin tekrâr kontrol altına alınması ve isyân edenlerin yakalanması hakkında.

A'râb hâkime virilmiştir. Fî 9 L. sene isnâ ve [elf]

جعفر

Tunus beglerbegisine hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp vilâyet-i Tunus'a tâbi' Tebs nâm kal'anın Şeyhu'l-Hârem'i cadde-i itâ'at ü inkıyâddan udûl idüp hilâf-ı semte sâlik olup virilügelen hukûk u rüsûmı virdirmedüğünden gayri etrâf ü eknâfda fesâd ü şenâ'atden hâlî değıldür deyü kal'a-i mezbûre müceddeden feth ü zabt olunmak bâbında hüküm-i hümayûn recâsına arz eyledüğün ecilden isyân ü tuğyân idenlerin hakklarından gelinmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, fi'l-vâkı' isyân ü tuğyân mukarrer ise üzerlerine varup inâyet-i Hakk'la kal'a-i mezbûreyi alup müfsid-i mezbûrın hakkından gelesin. Ammâ bu bahâne ile kendü hallerinde olan re'âyâ vü berâyâyâ tecâvüz olunmakdan ihtiyât eylesin.

Hüküm No: 477

Mora Sancağı begi Mehmed Beg'e; İstanbul zahiresi için İstanbul'a gelen kâfir gemileri haricinde olan kâfir gemilerine zeytinyağı verilmemesi hususunda ve İstanbul zahiresi için gelen kâfir gemilerine verilen zeytin yağı ve diğer gerekli araçlar için defter tutulması ve bu defterlerin bir suretinin İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

[Yev]mü's-Sebt fî 9 Şevval sene isnâ ve elf

Bâ-hatt-ı eîendi. Vezîr Mehmed Paşa'ya tâbi' Ahmed Beg'e virilmiştir.

ایاس

Mora Sancağı begi Mehmed Beg'e hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâma mektûb gönderüp bundan akdem deryâya revgân-ı zeyt gitmek memnû‘ iken hâlâ ba‘zı gemiciler bir tarîk ile emr-i şerîf ihrâc idüp livâ-i mezbûrede hâsıl olan revgân-ı zeyti alup anun sebebi ile nice memnû‘ metâ‘ alup küffâra virmekle kahta bâ’is olurlar deyü revgân-ı zeyt ve sâ’ir memnû‘ olan me’kûlât virilmeyüp men‘ olunmak bâbında emr-i şerîf virilmesin recâ eylemişsün. İmdi küffâr-ı hâksâra revgân-ı zeyt ve sâ’ir memnû‘ metâ‘ virildüğüne kat‘â rızâ-yı hümâyûnum yokdur. Buyurdum ki:

Vardukda, bu bâbda bi’z-zât gereği gibi mukayyed olup min-ba’d küffâr-ı hâksâra revgân-ı zeyt ve sâ’ir memnû metâ‘ virdirmekden ziyâde hazer idüp emrime muhâlif küffâra memnû‘ metâ‘ viren her kimler ise ism ü resmleri ile yazup arz eyleyüp sonra anlar hakkında emr-i şerîfüm ne vechile sâdır olursa mûcebi ile amel idüp ammâ İstanbul zahîresi-çün emr-i şerîfümle varan gemi re’îslerine revgân-ı zeyt ve sâ’ir zehâ’ire almağa mani‘ olmayup ol makûle emr-i şerîfle varan gemi re’îsleri her ne tahmîl iderler ise ve ne makûle zehâ’ire ise aynî ile defter idüp bir sûretini gemi re’îsine ve bir sûretini mühürleyüp Südde-i sa‘âdetime gönderesin ki ol gemi re’îsinden İstanbul muhtesibi taleb idüp alup küffâra ve hârice bir habbe tereke ve zehâ’ire virmeğe mecâl olmayup min-ba’d İstanbul zâhiresi-çün varan gemiler husûsunda bir vechile amel olunup emrime muhâlif iş olmakdan ziyâde hazer idesin.

Hüküm No: 478

Tuna yalılarındaki kâdîlara; Zebid Sancağı beyi olan Mahmud Bey'in gemisiyle Tuna nehrinden Budin'e ulaştırılması için yollarda kılavuz ve yedekçi koşulması hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi.

ط

Tuna yalılarında vâkı‘ olan kâdîlara hüküm ki:

Hâlâ Zebid Sancağı begi olan kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Mahmûd *dâme izzuhû* kalitesiyle nehr-i Tuna'dan Budun'a irsâl olunup yollarda lâzım olan mahallerde kulağuz ve yedekçi koşulmak lâzım u mühimm olmağın buyurdum ki:

Vardukda, müşârün-ileyh kalitasıyla taht-ı kazânuza uğrayup lâzım olduğu yerde eğlendirmeyüp müşârün-ileyhe kulağuz koşup ve kifâyet mıkdârı yedekçi virüp ber-vech-i isti‘câl mahall-i me‘mûra irsâle mu‘âvenet idüp be-gâyet hazer idesiz sonra mu‘ateb olursuz bilmiş olasız.

Hüküm No: 479

Serdâr hazretlerine; Erdel voyvodası bazı konularda ayrıntılı bir mektup yazarak Tımışvar ve Şirvân beylerine yüce sultânın emri gerektiği sultânın gerekli gördüğü şekilde hüküm vermesi için edepli bir şekilde sultâna hüküm yazılmayıp voyvodanın mektûbu aynı ile nakledilip açıklamalı bir şekilde sultâna iletilmiş bir sûreti ulaştırılmıştır. Emri fermân yüce sultânındır.

مليح

Serdâr-ı zafer-şi‘âr hazretlerine mektûb-ı şerîf:

Hâlâ Erdel voyvodası Dergâh-ı izzet-destgâh'ıma mufassal mektûb gönderüp ba‘zı ahvâl arz itmeğin telhîs olunup pâye-i serîr-i a‘lâya gönderildikde Şirvân ve Tımışvar Beglerbegisi'ne emr gönderilsün deyü mübârek hatt-ı hümâyûnlarıyla fermân-ı âlî-şânları sâdır olmağın Tımışvar Beglerbegisi'ne ve Erdel voyvodasına vech ü münâsib olduğu üzere ahkâm-ı şerîfe yazılıp teeddüben izzetlü sultânım hazretlerine hüküm-i şerîfe yazılmayıp Erdel voyvodasının mektûbı aynî ile nakl olunup fehvâsı ma‘lûm-ı şerîfiniz olmak için sûreti irsâl olunmuşdur. Nâzar-ı ferhûnde-eserleri müte‘âllık oldukda ol hinde mahall-i iktizâ eyledüğüne göre re'y-i alemleri ile amel buyurılmak bâbında emr ü fermân sa‘âdetlü sultânım hazretlerindedir.

Hüküm No: 480

Mora Sancağı begi Mehmed Bey'e; Mora'da bulunan Venedik Kalesi'nde bulunan Yâhûdilerden Mora'ya çevre kâfirlerin saldırı niyeti olduğuna dair mektûp ulaşmış bundan dolayı Avusturya seferine görevlendirilen eli-emirli ve mazullerin sefere gitmeyip Mora muhâfazasında kalmaları hakkında.

ممي

Bâ-hatt-ı efendi.

Mora Sancağı begi Mehmed Beg'e hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp livâ-i mezbûrın etrâf ü eknâfında küffâr-ı hâksârın hareketleri olup ve Venedik Kal'ası'nda olan Yahûdilerden mektûblar gelüp Mora'ya küffârın kasdları vardır deyü bildirüp ve bundan akdem eli-emirlü ve ma'zûller sefer-i hümâyûna fermân olunup lâkin mezbûrlar Mora muhâfazasında kalmak gâyet mühimmdir deyü arz eyledüğün ecilden livâ-i mezbûrede olan ma'zûller ve eli-emirlü Mora muhâfazasında olmak fermânım olmuştur. Buyurdum ki:

Vardukda, livâ-i mezbûrede olan ma'zûlleri ve eli-emirlüleri yanına getürdüp sefer-i hümâyûna salıvirmeyüp senünle muhâfazaya kalan sipâhîler ile ve âdemlerinle ve zikr olunan ma'zûlleri ve eli-emirlüleri ile livâ-i mezbûreyi gereği gibi hıfz u hirâset idüp memleket ve re'âyâyâ el-iyâzü bi'llâhi te'âlâ küffâr-ı hâksâr tarafından zarar u gezend iriştirmekden ziyâde hazer idüp min-ba'd dahi lâzımül'arz olan ahvâli mukaddemce arz u i'lâmdan hâlî olmayasın.

Hüküm No: 481

Akkirman begi Mahmûd Beg'e; Akkirman beyine karada ve denizde hizmetde ve yoldaşlıkda bulunanlara haklarına göre dirliklerinin verilmesi hakkında.

Bâ-hatt.

ایاس

Akkirman begi Mahmûd Beg'e hüküm ki:

Hâliyâ vilâyet-i mezbûre halkından eğer gemide ve eğer karada hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunanlar her kimler ise istihkâklarına göre dirlik ile behremend olmak emrim olunmuştur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, vilâyet-i mezbûrede nidâ itdüresinki dirlikden ve tîmâr ve ze'âmetden hattı olanlar kimler ise senünle bile eğer karada ve eğer gemide gereği gibi hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunalar anun gibi ziyâde hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunanları istihkâkları üzere dirlik arz eylesin ki mûcebince emr-i şerîfüm virile.

Hüküm No: 482

Kefe beylerbeyine; Akkirman ve Özi'de iki kıta kadirga ile muhâfazada iken kendi kadirgasına cenkciler koyup Gözlü İskelesi'ne gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt.

ایاس

Kefe beglerbegisine hüküm ki:

Hâliyâ Gözlü Ka'lası'nın muhâfazası mühimmâtdan olunmağın Özi ve Akkirman'ı bi'l-fi'il anda mevcûd olan iki kıt'a kadirga ile hıfz u hirâset itdirüp sen kendü kadirganı yarar cenjciler ile Gözlü'ye gönderüp muhâfazada olmak emrim olmuştur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda fermân-ı şerîfüm üzere sen kendü kadirganı Gözlü İskelesi'ne gönderüp gereği gibi hıfz u hirâset ve zabt u sıyânet itdürüp ve Özi ile Akkirman'da olan kadirgalara dahi tenbîh eyleyesin ki zi[k]r olunan kal'aların muhâfazasında leyl ü nehâr mücidd u sâ'î olup a'dâ-yı bed-re'yinden memâlik-i mahrûseye bir zarar u gezend iriştirmeyeler.

Hüküm No: 483

Kapudan Paşa'ya; Hüdâvendigâr Sancağı'nda otuz altı bin akça tîmâr ve zeâmete sahip Cafer Çavuş Hârem-i hümâyûn'da ki hizmetleri ve emeklerinden dolayı sefere gönderilen tîmâr sahiplerine başbuğ tayîn edilmiş olup donanma-i hümâyûnda Kaptan-ı Deryâ'nın uygun gördüğü yerde hizmete atanması ile ilgili.

سا

Kapudan Paşa'ya hüküm ki:

Mensûhâtdan ze'âmet ve tîmâra mutasarrıf olan umûmen zü'emâ vü erbâb-ı tîmâr donanma-i hümâyûn ile sefere gitmek fermânım olmağın Hüdâvendigâr Sancağı'nda mensûhâtdan otuz altı bin akça ze'âmete mutasarrıf olan dârende-i fermân-ı vâcibü'l-

iz'ân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ca'fer *zîde kadruhû* Hârem-i hümâyûnumda hıdmet itmiş emekdâr olmağla mezbûrlara baş [u] buğ ta'yîn olunmuşdur. Buyurdum ki:

Müşârün-ileyh Ca'fer *zîde kadruhû*' ya mensûhâtdan ze'âmet ve tîmâra mutasarrıf olup donanma-i hümâyûnda senünle olan umûmen zü'emâ vü erbâb-ı tîmâra baş [u] buğ hıdmetinde vech ü münâsib gördüğün üzere istihdâm eylesin.

Hüküm No: 484

İznik kâdîsına; Dîvân-ı hümâyûn çavuşlarından Mahmud Çavuş Vakf-ı Dil'den Karamürsel'den İznik'e giderken eşkiyâ tarafından saldırıya uğramış yanında olan adamları öldürölüp kaftan, kılıç ve emr-i şerîf çalınmış olup bu olayın incelenmesi için Mecid Çavuş ve Hüseyin Çavuş'un görevlendirilmesi hakkında.

İznik kâdîsına hüküm ki:

Mukaddemâ Devlet-i aliyeme müte'âllık ba'zı umûr-i mühimme için kaftan ve kılıç ile Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mahmûd Çavuş ulağla gönderölüp Vakf-ı Dil'den Karamürsel'den İzniğe giderken üzerine ba'zı eşkiyâ gelüp çavuş-ı mezbûrı ve yanında olan âdemlerini mecrûh ve kaftan ve kılıcı ve evâmir-i aliyemi gâret ü hasâret idüp ta'addî idüp hâlâ ol cânibde zikr olunan eşkiyâdan bir kaçı ele getürölüğü istimâ' olunmağın bu bâbda Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Mecid Çavuş ve Hüseyin *zîde kadrûhü* husûs-ı mezbûre mübâşir ta'yîn olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl bulduklarında, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup anun gibi zikr olunan eşkiyâdan fi'l-vâkı' birkaç neferi ele girmiş ise müşârün-ileyh çavuşuma teslim idüp ve sâ'ir yoldaşlarını dâhi etrâf u cevânibde olan kasabât u kurâdan tefîş u tefâhhus idüp mazanna vü müttehem olanları hüsn-i tedbîr ü tedârûkle ele getürüp zikr olunan kılıç ve kaftanı ve evâmir-i aliyemi bî-eyyi tarîkın kâne zuhûra getürmeğe sa'y ü ihtimâm eylesin.

Hüküm No: 485

Mısır beylerbeyine; Mısır hazînesinden önce altışar yedişer pâre kadırğa donatölüp İskenderiye Limanı'ndan çıkarölüp donanmaya gönderölmiş tekrâr üç pâre

kadırga hazırlanıp içine silahlı yüzer nefer cenkci konularak Vezîr Kapudan Sinân Paşa'ya ulaştırılması hakkında.

Bâ-hatt-ı hümayûn.

Kânûn ise gönderesün.

Tekrâr tashîh olunmuşdur.

Mücelled cüz'e geçmiştir.

ح

Mısır beglerbegisine hüküm ki:

Mâ-takaddümden deryâya donanma-i hümayûnum çıkdıkça Mısır beglerbegileri Mısır hazînesinden altışar yedişer pâre kadırgayı donadup Mısır İskenderiye'sinden ihrâc ide gelmeğle bu sâl-i ferhunde-fâlde dahi mahall-i mezbûrede üç pâre kadırga donadılup donanma-i hümayûnuma îsâl olunması lâzımdur deyü düstûr-ı mükerrer müşîr-i mufahham vezîrüm kapudanım Sinân Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehü'ya* i'lâm itmeğın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü terâhî itmeyüp fermân-ı celîlü'l-kadrüm üzere mahall-i mezbûrede üç pâre kadırgayı olunageldüğü üzere cengcileri ve kürekçileri ile müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla donadup ale't-ta'cîl ihrâc ve irsâl eylesin ki gelüp donanma-i hümayûnuma mülâkî olup mûmâ-ileyh kapudanım vech ü münâsib gördüğü üzere hıdmet ve yoldaşlıkda bulunalar husûs-ı mezbûr ehemmi umûrdandur, ihmâl ü müsâheleden ziyâde ihtiyât eylesin ve her gemiye dörder kat kürekçi koyup ve Mısır yeniçerilerinin yarar ve tûfeng-endâz sipâhîlerinden yüzer nefer cenkci koyup mu'accelen ihrâc eylesin.

Hüküm No: 486

Trablusgarb beylerbeyine ve bölgedeki kâdîlara; Trablusgarp halkı ve köylüsü Dîvân-ı hümayûn'a mektup yazmışlar bölgedeki yöneticilerin, beğlerbeği ve sancakbeylerinin eskiden beri alınan vergilerin üstünde vergi toplayarak şikâyete

gittiklerinde kimisinin dövüldüğü veyâ kovulduğu ve bundan dolayı durumun merkezden atanacak kimseler tarafından teftîş edilmesi gerektiği hakkında.

مص

Trablusgarb beglerbegisine ve vilâyet-i mezbûrede vâkı‘ olan kâdîlara hüküm ki:

Trablusgarb halkı ve re‘âyâsı tarafından Südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl sunulup ba‘zı kâidler ve beglerbegi ve sancak-begleri âdemleri vâkı‘ olan rüsûm ve hukûklarını kâdîmden olıgeldüğü üzere almayup hadden ziyâde alup envâ‘-ı ta‘addî itmekle şikâyete varup ahvâlleri i‘lâm eyledüğümüzde mültekîd olmayup kimimizi döğüp ve kimimizi kovup vilâyet-i mezkûre Südde-i sa‘âdetime mesâfe-i ba‘îde olmağla ahvâlimizi i‘lâm itmek mümkün olmamağla ekserimiz celâ-yı vatan idüp ve bâkî kalanlarımız dahi bu vecihle zulm ü ta‘addîden firâra kudretimiz kalmayup eğer beglerbegi ve sancakbegi olanların zulm ü ta‘addîleri üzerimizden def‘ ü ref‘ olmazsa cümlemiz perâkende olmak mukarrerdür deyü bildirdiler. İmdi bir vilâyete hâkim ve vâlî nasb olunmadan maksûd u murâd def‘-i zulm ü fesâd ve ref‘-i cevr ü inâddır. Zikr olunan kâidler ve sâ‘ir zaleme ol diyârın ahâlîsine ve re‘âyâyâ ve fukarâsına bu vechile zulm ü ta‘addî eyleyeler dahi siz hakklarından gelmeyüp def‘ ve zulme mukayyed olmaduğunuz ecilden azle değil envâ‘-ı itâb ü ikâba müstahikk olmuşsuzdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu husûs için cenâb-ı celâdet-me‘âbım tarafından hafiyen âdemler gönderilüp yoklansa gerekdir. Şöyle ki min-ba‘d dahi sizin bu fikrle veyâ adem-i takayyüdünüzle vilâyet-i mezbûre halkına ve re‘âyâsına kâidler ve sâ‘ir zaleme bu makûle zulm ü ta‘addî eyleyeler sâ‘ir hâkimlere mûcib-i ibret olursuz. Ana göre mukayyed olasız ve şimdiye değın bu makûle zulmen re‘âyâ vü berâyâdan hilâf-ı şer‘ nesne almışlar ise ba‘de’s-sübût ashâbına bî-kusûr alıvirüp re‘âyâ vü berâyânun âsûde-hâl olmalarına mukayyed olasız.

Hüküm No: 487

Kırşehirli Sancağı beyine ve Kırşehir’de olan kâdîlara; Nemçe seferine görevlendirildiği halde sipâhî, yeniçeri, cebeci ve topçuyuz diyerek Kırşehir civârında

halktan zorla para, at ve diğer mâllarını alan kişilerin gerçekten asker mi eşkiyâ mı olup olmadığının tespîtinin yapılması ve cezâlarının verilmesi hakkında.

Kırşehir Sancağı begine ve livâ-i mezbûrede olan kâdîlara hüküm ki:

Ol cânibde re'âyâ tarafından Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunulup ol câniblerde ba'zı ehl-i fesâd biz sipâhî-oğlanı veyâhûd cebeci veyâhûd topcı veyâhûd yeniçeriyüz deyü nicelerinin cebren akçaların ve atların ve esbâbların alup ba'dehû firâr idüp ziyâde zulm ü ta'addî iderler deyü bildirdiler imdi umûmen sipâhî-oğlanı ve Dergâh-ı mu'allâm silahdârları ve cebeci ve topcı ve yeniçeri kullarum Nemçe seferine me'mûrlardır emr-i şerîfûme muhâlif sefere gitmeyenleri ism ü resmleri ile yazup arz itmeğin emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, her birinüz müstakillen mukayyed olup ol cânibde olup sefere gitmeyenler eğer [sipâ]hî oğlanı ve eğer silahdâr ve eğer gayrilerin ism ü resmleri ile yazup arz eyleyesiz ki dirlikleri alınup hakklarından geline ve ba'zı ehl-i fesâda tâbî' yetmiş seksen mîkdâr levendât karye be-karye gezüp her karyede oturur ve kırkar gurus salgun idüp cebrle alup ve ehl ü iyâllerine dahi tecâvüz idüp zulm ü ta'addî iderlermiş kapum kulları ve beglerbegi ve sancagbegi sübaşları imdi anun gibi zulm ü ta'addî idenler def'-i mazarratı için livâ-i mezbûrede vâkî' olan kasabât u kurâda ihtiyâr itdükleri kimesneleri yiğitbaşları ta'yîn eyleyüp fesâd ü şenâ'ati şer'-i şerîfe ihzâr itdüklerinde üzerlerine varup evvelâ şer'-i şerîfe da'vet itdükde eğer itâ'at itmezler ise zikr olunan yiğitbaşları mübâşeretiyile ele getirüp fesâd ü şenâ'atleri sâbit olanları mahallinde hakkların şer'le lâzım geleni icrâ eyleyesiz. Ammâ hîn-i teffîşde hakk-ı sarîha tâbî' olup tezvîrden ve şuhûd-ı zûrdan ve garaz u ta'assubdan veyâ ahz ü celb sebebiyle kendü hâllerinde olan mazlûmlara zulm ü ta'addî olmakdan be-gâyet hazer idesiz.

Hüküm No: 488

Kefe beylerbeyine ve Soğdak kâdîsına; Köylünün haberi yok iken Kosto ve Viya adlı gayrimüslimler Dîvân-ı hümâyûna gelip köylünün izni varmış gibi Mustafa ve Hasan Çavuş'u görevli yazdırıp ve aynı zamânda Menkub kâdîsı Mehmet, Soğdak ve Menkub'da bu çavuşlara izin vererek her haneden otuzar ve yirmişer akça ücret-i

kadem almışlar ve köylüye zulüm etmişlerdir. Derhâl alınan bu paraların geri sahiplerine verilmesi hakkında.

Kefe beglerbegisine ve Soğdak kâdısına hüküm ki:

Sen ki mîrimîrân, Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Viya ve Kosto nâm zimmîler mukaddemâ Dergâh-ı mu'allâma geldüklerinde re'âyâ haberleri yoğiken re'âyâ talebiyle birkaç evâmîr-i şerîfe alup ve emirlerde Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Mustafa Çavuş'u ve Hasan Çavuş'u mübâşîr yazdurup emirleri re'âyâ muvâcehesinde okundukda cem'ân re'âyâ "bizüm bu makûle hükümlerden haberimiz yokdur ve ihrâcına dahi rızâmız yokdur ve bu husûs için bizden ücret-i kadem alınmasına rızâmız yokdur deyü" cevâb virmişler iken sâbıkâ Menkub kâdîsı olan Mehmed çavuşlar ile yek dil ü yek cihet olup mücerred celb ü ahz için çavuşlara bir hüccet virmeği iki kâdîlıkda ücret-i kadem deyü hânedan hâneye bir def'a otuzar akça ve bir def'a dahi yigirmişer akça alup ta'addî itmeğin re'âyâ tazallüm idüp hakları alıvirmek recâ eyledüklerin arz eyledüğün ecilden alıvirmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, bu bâbda onat vechile mukayyed olup fi'l-vâkı' mezbûrlar hilâf-ı şer'-i şerîf ücret-i kadem deyü akça almışlar ise hüküm idüp girü ashâbına alıviresin.

Hüküm No: 489

Van beglerbegisine ve kâdısına; Van sâkinlerinden bazı kimseler kanûna aykırı bir şekilde köylüyü ilmiye sınıfına şikâyet edip ellerinden paralarını almış oldukları fakat para ve mâl kuvvetiyle bunu yapan kişilerin serbest kaldığı, bundan dolayı köylünün vatanlarını terk edeceklerini bildirmişlerdir. Bunu yapan kanûna aykırı davranarak halka bu zulmü revâ görenlerin derhâl tutuklanarak İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Çelebî.

Van beglerbegisine ve kâdısına hüküm ki:

Sen ki kâdîsın Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Van sâkinlerinden Ases Halîl ve Poloz ve Hacib'in oğlu Kara Beyt ve Meş'al-dâr-oğlu Ahmed ve Espandâr-oğlu Padik ve Kizir Espandiyâr ve Banuk-oğlu Emîr ve Çeriş Mahmûd ve Çoban-oğlu Parsam

kendü hallerinde olmayup re‘âyâ vü berâyâyı hilâf-ı vâkı‘ ehl-i örfe gamz idüp hilâf-ı şer‘-i şerîfe akçaların aldırup ve bunun emsâli ifsâd u fesâddan hâlî olmadukları mukaddemâ arz olunmağla şer‘le hakklarından gelinmek için müte‘addid ahkâm-ı şerîfe vârid olmuşken mâl kuvvetiyle halâs olup “siz bizüm hakkımızda emr getirdünüz” deyü re‘âyâ vü berâyâyâ zulm ü ta‘addîleri izdiyâd üzere olmağın hakklarından gelinmezse celâ-yı vatan ideriz deyü re‘âyâ vü berâyâ şekvâ eyledüklerini arz eyledüğün ecilden ol makûle eşkıyâ[yı] mukayyed ü mahbûs Südde-i sa‘âdetime gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, ol makûle kendü hallerinde olmayup emr-i şerîfime muhâlefet iden eşkıyâyı mukayyed ü mahbûs Südde-i sa‘âdetime gönderesin.

Hüküm No: 490

Lala'ya ve Atala ve Sart kâdîsına; Sart kazâsına bağlı Nerdibancık adlı köyden Tuzcu Halîl adlı kişi Mustafa Çavuş'un evini basmış, ailesini dövmüş ve evdeki para ve mâllarını almış, bununla kalmamış mahkemeyi basmış, Muslihuddîn adlı görevlinin elinden defterleri alarak kaçmıştır. Bu kişinin bulunması ve hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı hümayûn. Hakkından geline.

Lala'ya ve Atala ve Sart kâdîsına hüküm ki:

Sâbıkâ Aydın Sancağı begi Sührâb *dâme izzuhû* Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp; Sart kazâsına tâbi‘ Nerdübâncık nâm karyeden Tuzcu Halîl nâm kimesne için Mustafâ nâm çavuş ferzend-i ercmen-i erşed-i es‘ad oğlum Mehmed *tâle bakâhu* tarafından hüküm irâd idüp mezbûr Tuzcu Halîl çavuş-ı mezkûrın evini basup ehl ü iyâlî üzerine gidüp muhkem darb u let idüp dokuz bin üç yüz akçasını ve ba‘zı esbâbın gâret idüp ve İbrâhîm nâm kimesnenin karındaşını tutup anı dâhi muhkem darb u let idüp ol havfdan fevt olup ve sâbıkâ mahkemeyi basup Muslihiddîn nâm nâ’ibin elinden defterleri alup ta‘addî eyledüğü i‘lâm olunmağın şer‘le göresin deyü fermân olunmağın şer‘-i şerîfe da‘vet olundukda firâr idüp itâ‘at-i şer‘ itmeyüp ve a‘yân-ı vilâyet gelüb mezbûr Halîl için vech-i meşrûh üzere fesâd ü şenâ‘atinin hadd ü hasrı yokdur ve vâcibü'l- hazfdır deyü haber virdüklerin arz eyledüğün ecilden tefîş olunup üzerine

sâbit olan hukûkî ashâbına alıvirdükden sonra şer‘le hakkından gelinmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, mezbûrı elbetde ihzâr idüp gaybet iderse şer‘le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp dahi bu hususları bir def‘a şer‘le fasl olmuş olmayup üzerinden on beş yıl mürûr itmiş olmayan husûsların husamâları muvâcehelerinde şer‘le tefîş ü tefahhus idüp üzerine sâbit olan hukûkî hüküm idüp ashâbına alıvirdükden sonra mecâl virmeyüp şer‘le hakkından gelesin muhtâc-ı arz olursa yazup arz eylesin.

Hüküm No: 491

Kavala kâdîsına ve Zihne kâdîsı Hacı Mehmed'e; Vezîr Mehmed Paşa'ya ait haslardan adamları dört yük akça getirirlerken Kavala yakınlarında adamları ve paraları yok olmuştur. Bunu yapan her kimlerse bulunup haps olunmaları hakkında.

محمد

Kavala kâdîsına ve sâbıkâ Zihne kâdîsı olan Hacı Mehmed'e hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham ilâ-âhirihî vezîrüm Mehmed Paşa edâma'llâhü te‘âlâ iclâlehü'nun hâslarından âdemleri dört yük akça getirirken Kavala kurbünde âdemleri ve akça zâyi‘ olmağın şer‘le zuhûra getürmek için hüküm-i hümâyûnum virilüp lâkin bu fesâdı idenler kimler idüğü şer‘le zuhûra getirilmemeğın ol cânibde şirret ü şakâ ile ma‘rûf olup töhmet-i sâbıkâları olanlar ahz olunup habs olunursa zuhûr itmek ihtimâli olup ve bu bâbda fetevâ-yı şerîfe dahi olduğı i‘lâm olunmağın bu bâbda fetevâ-yı şerîfe mücebince amel idüp elbetde bu fesâdları idenler zuhûra getürilmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, bu bâbda onat mukayyed olup husûs-ı mezbûrı sâ'ire kıyâs itmeyüp fetevâ-yı şerîfe mücebince töhmet-i sâbıkâları olup şirret ü şakâ ile ma‘rûf olanları ele getirilüp elbetde zuhûra getüresin.

Hüküm No: 492

Rûm beylerbeyine ve defterdârına; Divan-ı hümâyûn sipâhî-oğlanlarından doksan birinci bölükte günlük ulûfesi 23 akçe olan Hasan İbrâhîm kötü işler yapmış

üç aylık ulûfesi yirmi altı bin dört yüz elli beş iken kendisinden bu paranın geri alınıp hazîneye aktarılması ve ulûfesinin kesilmesine dair.

Rûm beglerbegisine ve defterdârına hüküm ki:

Ol cânibde istihdâmda olan Dergâh-ı mu‘allâm sipâhî-oğlanlarından doksan birinci bölük yevmî yigirmi üç akça ulûfeye mutasarrıf olan Hasan İbrâhîm ehl-i fesâd ve şenâ‘at idüğü i‘lâm olunmağın ulûfesi kat‘ olunup mücerred tîmâr olmağın doksan dokuz Rebî‘ü'l-âhir guresinden bin iki cemâziye'l-evvelinin gâyetine gelince ol cânibden alduğı ulûfesi ki yigirmi altı bin dört yüz elli beş akça olur kendünden girü alınup Hazîne-i âmireme zabt olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, te‘hîr itmeyüp mezbûrdan zikr olunan akçayı tâhsil u kabz idüp ve ulûfesi kat‘ olunmağın min-ba‘d istihdâm tarîkiyle ulûfe virmeyesin.

Hüküm No: 493

Karahisâr-ı Şarkî beyine ve Aybastı ve İskefsûr kâdîlarına; Aybastı'nın Ulubeğ kazâsında Ahmed oğlu Darende Velî'nin evini tîmârlı sipâhîlerden Danabaş Ramazan kardeşi İsmail ve Aybastı'dan Yûnus basmışlar, hanımına tasallut etmişler, mâlını alıp yetmiş adet kuruşunu almışlardır. Adı anılan eşkiyâların tîmârları elinden alınıp başkasına verilmesi ve bu kişilerin cezâlandırılması hakkında.

ممى

Karahisâr-ı Şarkî begine ve Aybastı ve İskefsûr kâdîlarına hüküm ki:

Sen ki Aybastı kâdîsın Dergâh-ı mu‘allâma mektûb gönderüp Ahmed oğlu Darende-Velî için şer‘-i şerîfe gelüp kazâ-i Ulubeg sâkinlerinden olup erbâb-ı tîmârdan Danabaş Ramazân ve karındaşı İsmâ‘îl ve kazâ-i Aybastı'dan Yûnus nâm kimesne ile kapusını paralayup evini basup cebr ile avretini çeküp bağlayup fi‘l-i şenî‘ idüp ve evinde olan emvâl ü esbâbını gâret idüp ve yetmiş aded gurusını dahi alup ta‘addî eylemişdür deyü tazallüm itmekle mezbûrların ahvâli a‘yân-ı vilâyetden tefîş ü tefahhus olundukda mezbûrlar eşkiyâdan olup mezkûr Velî'nin evini basup avretini çeküp emvâl ü esbâbını gâret eylemişlerdür deyü şehâdet eyledüklerün i‘lâm eyledüğün pâye-i serîr-i a‘lâma arz olundukda tîmârları alınup şer‘le hakklarından geline deyü hatt-

ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmağla mezbûrların tîmârî âhara virilmişdür. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrları ele getirüp gaybet iderlerse şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp mahall-i hâdisede ahvâlleri a'yân-ı vilâyetden ve bî-garaz müslimânlardan hakk üzere teftîş idüp göresiz; Fi'l-vâkı' mezbûrların bu makûle zulm ü ta'addî eyledükleri vâkı' ise ba'de's-sübût şer'le müteveccih olan hakkın hüküm idüp bî-kusûr alıvirdükden sonra yeniçeri ve bölük halkından olanları ism ü resmleri ile yazup arz eyleyesiz ve değiller ise mezbûrların şer'le hakklarından gelesiz ki sâ'ir eşkıyâya mûcib-i ibret ola. Ammâ hîn-i teftîşde hakk üzere olup garaz u ta'assubla kendü hâlinde olanlara dâhil olunmakdan ve celb ü ahz sebebiyle ehl-i fesâda himâyet olunmakdan hazer idesiz.

Hüküm No: 494

Selânik ve Karaferye kâdîsına; Vezîr İbrâhîm Paşa'nın Selânik ve Karaferye'de bulunan zahîrelerinden elde edilen mâllar satulamayıp geri vezîrin kendi mühimmâtı için İstanbul'a gemi ile gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt. Defter kâtiblerinden Dervîş Çelebî'ye virilmişdür. Fî 5 N. sene isnâ ve [elf]

ایاس

Selânik ve Karaferye kâdîsına hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrem ilâ-âhirihi vezîrüm İbrâhîm Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû'nun* taht-ı kazânuzda vâkı' olan zahîrelerinden hâsıl olan tereke ol cânibde fîrûht olunmayup kendü mühimmâtı-çün gemi ile İstanbul'a gelmesin murâd edinmekle zikr olan zahîrenin der-anbâr olan terekesi müşârün-ileyhimin mu'âvenetiyle İstanbul'dan gemi ile varan âdemine teslîm olunmak için emr-i şerîf recâ itmeğın buyurdum ki:

Vardukda, müşârün-ileyhin zahîresinden hâsıl olup bi'l-fi'l der-anbâr olan terekesi İstanbul'dan müşârün-ileyhin filika ve gemi ile varan âdemine teslîm eyleyesin

ve ne mıkdâr tereke teslîm eyledüğünüzü sıhhati üzere arz eylesiniz. Ammâ bu bahâne ile küffâr-ı hâksâra tereke virilmesinden ziyâde hazer idesiz.

Hüküm No: 495

İstanbul'da ki sâni-i sultân müderrisi olan Mevlânâ Sâlih Efendi'ye; Galata beyi Mustafa Bey'in kendi neslinden olan merhum Kasım Paşa evlâdından olan Hasan'ın vakfında vâkıf görevlileri günlük seksen akçe ile vazifelendirilmişken bu görevliler vakfın mâlını ve parasını isrâf etmişler vakfı bomboş bırakmışlardır. Vakfın yoklanması isrâfın olup olmadığı, ihmâl varsa ihmâlin giderilmesi ve vakfın tekrâr işletilmesi hakkında.

ح

İstanbul'da vâkı' olan sâni-i sultân müderrisi olan Mevlânâ Sâlih Efendi'ye hüküm ki:

Kıdvetü'l-ümerâ'î'l-kirâm sâbıkâ Galata begi olan Mustafa dâme izzuhû Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp kendünün sulbî oğlu olup merhûm Kâsım Paşa evlâdından olan Hasan'ın merhûmun evkâf-ı zevâ'idinden ber-mûceb-i şart-ı vâkıf yevmî seksen akça vazîfe ta'yîn olunup virüligelmişken iki üç seneden berü mütevellîler mâl-ı vakfı ekl ü bel' ve itlâf u isrâf itmekle nûkûdun ekseri zâyi' olup mezbûrın filorisin vermediklerinden gayri imâreti battâl itmişlerdür deyü mâl-ı vakf yerlü yerinde yoklanmak recâsına arz itmeğin size teftîş itmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, evkâf-ı mezbûr mütevellîlerini ve nâzırını ve sâ'ir ihzârı lâzım olan hüddâmı getürdüp dahi mezbûrın şart-ı vâkıf mûcebince ta'yîn olunan vazîfesi virilmemek ve merhûm müşârün-ileyhin imâreti battal olunmağa bâ'is nedir fi'il-vâkı' mütevellîler mâl-ı vakfı ekl ü bel' ve itlâf u isrâf itmekle midir yohsa bir gayri ihmâli mi vardır yerlü yerinde dikkat ü ihtimâm la teftîş ü tefahhus idüp göresin eğer mütevellîler ekl ü bel' ve itlâf u isrâf itmişler ise mâl-ı vakf şer'le müteveccih olanlardan bî-kusûr taleb ve tahsîl itdirüp mâl u nûkûdın kimesne zimmetinde bir akça ve bir habbe bâkî komayup mezbûrun vazîfeye mansıbının şart-ı vâkıf mûcebince edâ itdirüp ve imâreti işletdirüp evkâf-ı mezbûrenin ihyâsına sebep olasın ve lâzımü'l-arz olan husûsu vukû'ı üzere yazup arz eylesiniz.

Hüküm No: 496

Bostancıbaşı'ya; Şile'ye bağlı Kayalı köyü yakınlarında bir dağda yirmi nefer eşkiyâ toplanmış üzerlerine Dergah-ı âlî yeniçerilerinden Hasan geçerek biz on sekiz kişiyiz diyerek çevreye zarar vermişlerdir. Bu eşkiyâlığı edenlerin derhâl yakalanması ve haklarından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Çelebî.

مح

Bostancıbaşı'ya hüküm ki:

Şile kâdîsı Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp kasaba-i mezbûre tevâb'inden Kayalı nâm karye kurbünde olan dağın yigirmi nefer harâmî cem'iyet üzeredür deyü haber alınmağla Dergâh-ı âlî yeniçerileri üzerine serdâr olan Hasan yoldaşları ile üzerlerine irsâl olundukda azîm-i muhârebe idüp harâmîlerden Yani veled İstâdi ve Yorgi veled Niko nâm zimmîleri tutup ma'adâsı firâr itmeğın mezbûrlardan su'âl olundukda "biz on sekiz kimesneyüz Tuzla'dan Mihâl ve Andriya ve Pendik'den Er-Murâd, İbrâhîm ve Yorgi, Degirmenci ve Oğlı, Petro ve Dimo nâm yoldaş ve Kartal'dan Barçıköz, Ferdinand, Kosto ve Tula ve Niâr nâm zimmîler bizüm yoldaşımız idi hâlâ kasaba-i mezbûreyi gice ile urup gâret itmişsin gerek idi deyü ikrâr eyledüklerin arz itmeğın mezbûrlar yerlü yeründe teftîş olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, bu bâbda onat-mukayyed olup mezbûrları ele getürüp dahi toprak kâdîları ma'rifetleriyle teftîş ü tefahhus idüp fi'il-vâkı' arz olunduğu üzere harâmî ve ehl-i fesâd itdükleri sâbit olursa üzerlerine sâbit olan hukûkî ba'de's-sübût hüküm idüp ashâbına alıvirdükden sonra ehl-i fesâddan sipâhî ve yeniçeri olanları ism ü resmleri ile yazup arz eylesin, olmayanların haklarında mecâl virmeyüp şer'le lâzım geleni icrâ idüp ehl-i fesâda aslâ ruhsât virmeyesin.

Hüküm No: 497

Han hazretlerine name-i hümayun; Makamımızın mutlu eşîğine sebep, yüce iktidarımızın sığınılacak ve kurtulunacak bayraktarı dünya iktidarımızın asker-i islamın din için zaferlere serdâi, itibar ve kerem sahibi bütün işleri bitiren her şeyi

karşılaştıran devletini sağlam binâ eden devletin kurallarını mutlulukla uygulayan, ikrâm sahibi, savaşta kaplan gibi, dağların tepesinde aslan, cenklerde kuşatan, Allah'ın padişaha hediyesi yüce adam vezîr-i azam Sinân Paşa; tarafından ulaklar ve mektuplar ile kâfirlerin perişan olması için büyük seferde olduğunu duyurmuş acil bir şekilde Halep, Şâm, Sivas ve Maraş, Anadolu, Karaman ve Rumeli askerlerinin yetişmesi bölgeye vardıklarında serdârla haberleşip küffârın üzerine akınlar yapılması hakkında.

Zihnî Efendi'ye virilmiştir. Fî 3 N. sene isnâ [ve elf]

ح

Han hazretlerine nâme-i hümâyûn ki:

Hâlâ Südde-i seniyye-i sa'âdet-medâr ve atebe-i aliyye-i gerdûn iktidarımıza ki melâz u melce'-i selâtîn alî-mıkdâr ve ma'âz ü mence-i havâkîn-i zevî'l-iktidârdur asâkir-i İslâma serdâr ve guzât-ı zafer-âyâta sipehsâlar olan düstûr-ı ekrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâyib müşeyyid-i bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl mümehid-i erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl bebr-i bişe-zâr-ı vegâ hizebr-i kûhsar-ı heycâ' el-mahfûf bi-sunûfî avâtîfî'llahi'l-Melik-i Merd-i a'la vezâret-i uz mâ ve sadâret-i kübrâ hıdmetinde olan Sinân Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû ve zâde ikbâlühû* tarafından ulağlar ile mektûblar gelüp küffâr-ı hâksâr hazelehum-ullahu'l-Melikü'l-Kahhâr'ın ziyâde hareket ve hücum ü istîlâsı olduğın i'lâm u inhâ idüp asâkir-i islâm-ı nusret-encâmın ber-vech-i isti'câl varup yetişmelerin taleb itmeğın Halep ve Şâm ve Sivas ve Mar'aş ve Anadolu ve Karaman ve Rûm-ili askeri ve Dergâh-ı izzet-destgâhumuz kulları husûsan yeniçeri ağası umûmen yeniçeri kullarumla ve cebecibaşı cebeciler ile ber-vech-i isti'câl sefer-i nusret-esere irsâl olunup bir aya karîbdır ki cümlesi teveccüh ü azîmet itmişlerdür. Eyle olsa; Âbâ-i kirâmın Âsitâne-i adâlet-unvân ve dudmân-ı hilâfet-penâhıma sadâkat u ihlâs üzere olup husûsan zât-ı mekremet-nisâbınızın südde-i sa'âdet-menâbımıza intisâb ü ihtisâsı sâ'ir hâneler gibi olmayup enzâr-ı inâyet-i aliyye-i padişâhânemizle mümtâz ve ser-efrâz olmuşsuzdur ki kendüsine nâme-i hümâyûn;

Vusûl buldukda, cibilletinizde merkûz olan vüfûr-ı şecâ'at tıynetinizde mermûz olan kemâl-i celâdet ü şehâmet muktezâsınca siz dahi hemân asâkir-i Tatar-ı sabâ-retfâr

ile aslâ bir menzilde ikâmet ü karar itmeyüp iki menzili bir idüp mu‘accelen teveccüh ü azîmet eyleyüp inşâ‘âllâhü'l-Melikü'l-Müte‘âl ber vech-i isti‘câl mahall-i ma‘hûda varıldukda mûmâ-ileyh serdârımızla haberleşüp dahi vech ü münâsib olduğu üzere küffâr-ı hâksârun üzerlerine ılgarlar ve akınlar idüp inâyet-i Hayy-ı Kâdir ile kendülerine tu‘me-i teber ve alef-i şemşîr ve evlâd ü etfâllerin esîr ve destgîr eyleyüp tîğ-ı hûn-âşâmınıza gıdâ-yı dem-i a‘dâ kılınup envâ‘ yüz aklıkları tahsîline sa‘y-i cemîl ve hüsn-i ihtimâm oluna.

Hüküm No: 498

Haleb beylerbeyi Mahmûd Bey'e; Arap eşkiyâsından isyân, yağma ve cinayet işleyen ve harâmî olan Kays ve Mum'an'el-harâc ve Ben-i seyyid taifesini ele getirip suçluların başlarını İstanbul'a gönderdiği takdîrde kendisine sultânın yüce hediyelerinden kaftan, kılıç ve ziyâde hediyelerle onurlandırılması hakkında.

[Yev]mü'l-Hamîs fî Selh-i Şa‘bân sene isnâ ve elf

مم

Haleb beglerbegi Mahmûd damê ikbâlühû'ya hüküm ki:

A‘râb eşkiyâsından isyân üzere olup katl-i nüfûs ve gâret-i emvâl eyleyen harâmîyle ve Kays ve Cemâ‘atü'l-harâc ve Benî Sa‘îd tâ’ifesin Rakka beglerbegisi iken ele götürüp haklarından gelüp başlarını Âsitâne-i sa‘âdetime irsâl eylediğün ecilden hakkında mezîd-i avâtîf-ı aliyye-i şâhâneme ve meziyet-i avârîf-ı seniyye-i padişâhânem zuhûra götürüp hil‘a-ı fâhiremenden bir sevb hil‘at-ı mûrisü'l-behçet ve esyâf-ı fâtihü'l-eknâfımdan bir kıt‘a şemşîr-i zafer-te‘sîr inâyet ü ihsân eyleyüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, hil‘at-ı fâhire ve kisvet-i bâhiremi envâ‘-ı ta‘zîm ü ikrâm ile giyüp ve tîğ-ı hûn-ı âşâmımı esnâf-ı tevkîr ü ihtirâm ile kuşanup dahi Devlet-i aliyyeme müte‘allık olan cumhûr-ı umûrda bezl-i makdûr ve sa‘y-i nâ-mahsûr eyleyesin.

Hüküm No: 499

Mora Sancağı beyine ve Anaboli kâdisına; Anaboli kale muhâfızlarından bazıları ve bazı eşkiyâ kalede bazı kimseleri katletmiş evleri ve gemileri yağmalamış,

gemilere girerek insanları öldürmüşlerdir. Bundan dolayı bu kişilerin yakalanması ve cezâlandırılması hakkında.

Bâ-hatt-ı efendi.

محمد

Mora Sancağı begine ve Anabolı kâdîsına hüküm ki:

Sen ki mîr-livâsın Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp kal'a-i Anabolı müstâhfızlarından ve gayriyeden ba'zı eşkıyâ kal'a-i mezbûrede nice kimesneleri katl ve evlerini basup gâret-i emvâl idüp firketelere girüp gemileri basup katl-i nüfûs gâret-i emvâl itmekden hâlî değıldür deyü bu makûle eşkıyâ ve ehl-i fesâd teftîş olunup ele getirilüp şer'le hakklarından gelinmek bâbında hüküm-i hümâyûnum recâsına arz eyledüğün ecilden anun gibi fesâd ile müttehem olup töhmet-i sâbıkâları olanlar teftîş olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, anun gibi fesâd ile müttehem olup töhmet-i sâbıkâsı olanlar her kimler ise ele götürüp gaybet iderlerse şer'le buldurmaları lâzım olanları buldurup getürdüp dahi ta'yîn-i mâdde idüp da'vâ-yı hakk idenler ile berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmiş olmayan husûsların husamâları muvâcehelerinde şer'le teftîş ü tefâhhus eyleyüp üzerlerine sâbit olan hukûkî ba'des-sübût hüküm idüp ashâbına alıvirdükden sonra ehl-i fesâddan sipâhî ve yeniçeri olanları isimleri ve resmleri ile yazup arz eyleyesin olmayanlar hakklarında şer'le lâzım geleni icrâ eyleyesiz. Ammâ teftîş bahânesiyle kendü hâllerinde olanlara ta'arriz olunmakdan hilâf-ı şer'-i şerîfe garaz u ta'assubla kimesneye zulm ü ta'addî olunmakdan ziyâde hazer eyleyesiz.

Hüküm : 500

Bender Sancağı beyine; Akkirman halkı Özi nehrinden otuz altı pâre altı düz kıylara saldırmak için kullanılan şayka adlı gemilerle Akirman'ı istila edileceğini İstanbul'a haber vermişlerdir. Buna istinaden Akkirman boğazında muhâfaza için vilâyet halkı yardımıyla iki kale binâ ve bir tershâne yapılması hakkında.

Dergâh-ı âlî çavuşlarından Matrakçı Mehmed Çavuş'a virilmiştir. Fî 9 C. sene isnâ ve [elf]

مصتفا

Bender Sancağı begine hüküm ki:

Vilâyet-i mezbûre a'yânı ve eşrâfı Dergâh-ı mu'allâma mahzar gönderüp Özi dimekle ma'rûf nehr-i âtiyenin üzerinden otuz altı pâre şaykaları ile bin beş yüz tüfeng-endâz Kazak gelüp gice ile Akkirman üzerine gelüp beş yüz doksan ve altı yüz mıkdârı evlerimizi ihrâk ve nicelerini şehîd ve esîr idüp ve ba'zı esîrleri halâs için varduklarında fikr-i fâsidleri Akkirman Kal'ası'na müstevlî olmak idüğü haberi alınup Şöyle ki Akkirman boğazlarında iki kal'a binâ olunup ve tershâne binâ olunup üç kıt'a kalita ile sancağımız begi yazılıp ve kışla bu muhâfazada olmazsa vilâyet-i mezbûre harâb olmak mukarrerdür deyü arz eyledükleri ecilden sen ki mîr-livâsın bu bâbda onat mukayyed olup hüsn-i tedbîr ü tedârükle lâzım olan ihrâcatı vilâyet halkından olmak üzere vilâyet halkına ma'zûl sipâhîler her kim olursa olsun binâ itdirüp emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, bu bâbda mukayyed olup tedbîr ü tedârükle vilâyet halkı ittifâkı ile Akkirman boğazında münâsib olan mahalde istihkâm üzere iki kal'a binâ itdirüp lâzım olan ihrâcatın hüsn-i tedbîr ü tedârükle vilâyet halkından her kimler olsun tedârük eyleyesin.

Bu dâhi

Bir sûreti; Akkirman Begine.

Hüküm No: 501

Edirne kâdîsına; Donanma için kürekçiye ihtiyaç duyulduğu bundan dolayı Edirne şehrinde zindânlarda ne kadar hapsedilmiş suçlu var ise suçları ile beraber defterlere kaydedilerek donanmaya gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Çelebî.

محمد

Edirne kâdîsına hüküm ki:

Hâlâ donanma-i hümayûn için ziyâde kürekci lâzım olmağın Edirne'de mahbûs ne mîkdâr mücrim var ise defter idüp cümlesin mu'accelen Dergâh-ı mu'allâma göndermek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, te'hîr itmeyüp mahbûs ne mîkdâr mücrim var ise cürmi ve esâmîsi ile defter idüp dahi mu'accelen mukayyed ü mahbûs Dergâh-ı mu'allâma gönderesin ki küreğe konular. Ammâ yarar âdemler koşup gönderüp ve tenbîh eylesesinki yolda ve izde ve menâzil ü merâhilde gaflet ile gaybet itdürmekden hazer ideler.

Hüküm No: 502

Alaiyye beyine; Alaiyye'de üç binden aşağı tîmârı olanlardan otuz nefer silahlı asker ile acil bir şekilde donanmaya gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Efendi. Virildi.

Alâ'yye begine hüküm ki:

Bundan mukaddem sana hüküm-i hümayûn gönderilüp livâ-i mezbûrın altı bin ve altı binden yukarı ze'âmet ve tîmârları olanlar ile sen donanma-i hümayûnuma müteveccih olup altı binden aşağı tîmârları olan vilâyet-i mezbûre muhâfazasına alıkoyasın deyü fermânım olmuş idi. Lâkin livâ-i mezbûrın alçak hâllüsi cüz'î olmağla üç binden aşağı tîmârı olanlardan otuz neferi livâ-i mezbûr muhâfazasına alıkoyup mâ'adâ zü'emâ vü erbâb-ı tîmâr ile sen hüküm-i sâbık mücebince mu'accelen donanma-i hümayûnuma müteveccih olmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp livâ-i mezbûrın üç binden aşağı tîmârı olanlardan livâ-i mezbûre muhâfazasına otuz nefer sipâhîleri livâ-i mezbûre muhâfazası-çün alıkoyup mâ'adâ zü'emâ vü erbâb-ı tîmâr ile müretteb ü müretteb düşmen yarağıyla mu'accelen donanma-i hümayûnuma müteveccih olup ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer eylesesin.

Hüküm No: 503

Haslar kâdîsına; Haslar kâdîliğinden donanma için ne kadar hapiste adam varsa bunların kürek için gönderilmesi hakkında.

Hâslar kâdîsına hüküm ki:

Hâliyâ donanma-i hümayûnum mühimmâtı-çün ziyâde kürekci lâzım olmağın kazâ-i mezbûrede ne mîkdâr mahbûs-ı mücrim var ise küreğe virilmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, kazâ-i mezbûrede bi'l-fi'l mahbûs olup ve bundan mukaddem cürm-i galîzası sâbit olup bî-din ile sakat olmaz ne mîkdâr mücrim dâhi bir tarîk ile halâs olmuş ise cümlesin ele götürüp üzerlerine sübût bulan mevâddın sûret-i sicilleri ile müşârün-ileyh çavuşuma koşup Tershâne-i âmireme teslim itdüresin.

Hüküm No: 504

İç-il Sancağı begi Mevlânâ Hasan'a; İçil Sancağı beği sancağın sipâhîlerinden sizi seferden alıkoydum diyerek kanuna aykırı bedel akçesi almış olup bu akçenin geri sahiplerine verilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Çelebî.

ج

İç-il Sancağı begi Mevlânâ Hasan'a hüküm ki:

Livâ-i mezbûr sipâhîlerinden sizi seferden alıkoydum deyü bedel akçası aldığın i'lâm olunmağın her sipâhîden bedel deyü ne mîkdâr akça almış isen girü virmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, her sipâhîden bedel deyü ne mîkdâr akça almış isen mu'accelen girü sâhiblerine virüp emr-i şerîfûme mugâyir evzâ'dan hazer eylesin.

Hüküm No: 505

Mısır beylerbeyine; Donanma için İskenderiye ve Dimyât beyine ait altı kıta kadırgayı yüzer nefer tüfek ve yeniçeri ile donatup, donanmaya gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi.

Mısır beglerbegisine hüküm ki:

Hâlâ donanma-i hümâyûnum gemileri dörder kat kürekci ile donanup İskenderiye'de olan kadırgaların dâhi kürekçileri dörder kat olup ve cengçileri dâhi sipâhîden olmayup her kadırgaya yüzer nefer yarar tüfeng-endâz Mısır yeniçerilerinden olup İskenderiye begi ve yedeği ve Dimyât begi gemilerinden gayri üç kıt'a kadırgaları dâhi dörder kat kürekci ile donanmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü terâhî itmeyüp zıkr olunan altı kıt'a kadırgaları emrim mücebince dörder kat kürekci ile donadup dâhi her kadırgaya tüfeng-endâz yarar Mısır yeniçerilerinden yüzer nefer yeniçeri ile müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla gemilere koyup mu'âccelen mahall-i me'mûraya irsâl eyleyüp avk u te'hîrden be-gâyet hazer eyleyesin.

Hüküm No: 506

Mora beyine ve Mora'da olan kâdîlara; Mora muhâfazasına görevlendirilen tîmârı üç bin ve üç binden aşağı olanların tîmârlarının yazularına göre birer yıllık mahsûllerinin hazîne için alınması ve defter edilmesi hakkında.

Mora begine ve livâ-i mezbûrede vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Livâ-i mezbûre muhâfazasına ta'yîn olunan üç bin ve üç binden aşağı tîmârları olanlardan senün ile vilâyet-i mezbûre muhâfazasına ta'yîn olunmağın tîmârlarının yazularına göre birer yıllık mahsûllerini mîrîye için kabz olunmak emr idüp defterhânededen sûret-i defter ihrâc ü irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, sen ki mîr-livâsın ve siz ki kâdîlarsız bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup gönderilen defter mücebince üç bin ve üç binden aşağı tîmârı olanların yazularına göre birer yıllık mahsûllerini sâhiblerinden ve sâhibleri cibillet idenlerin tîmârları mahsûllerinden müşârün-ileyh mübâşeretiyile bî-kûsur alup kabz idüp ve gaybet eyledükleri için ism ü resmleri ile ve tîmârların baş karyeleri ile yazup arz eyleyesiz ki tîmârları alınup kendülerinin haklarından geline husûs-ı mezbûr ehemmi umûrdandur zıkr olunan defter mücebince neferden alıkonulan iki yüz kırk beş nefer

erbâb-ı tîmârın birer yıllık mahsûllerin müşârün-ileyh çavuşuma yazularına göre bî-kûsur cem' ü tahsîl itdirüp kimesne zimmetinde bir akça ve bir habbe bâkî kodurmayasız.

Abdurrahmân Paşa Medresesi'nden ma'zûl Şerîf Mehmed Efendi.³

Hüküm No: 507

Mısır beylerbeyine; Donanma için İskenderiye ve Dimyât beyine ait altı kıta kadırgayı yüzer nefer tüfek ve yeniçeri ile donatıp, Kapudan Sinân Paşa emrindeki donanmaya gönderilmesi hakkında.

Mısır beglerbegisine hüküm ki:

Hâlâ donanma-i hümâyûn gemileri dörder kat kürekci ile donanup İskenderiye'de olan kadırgaların dâhi kürekçileri dörder kat olup ve cengçileri dâhi sipâhîlerden olmayup her kadırgaya yüzer nefer yarar tüfeng-endâz Mısır yeniçerilerinden olup ve bunlardan mâ'adâ İskenderiye gemisi ve yedeği ve Dimyât begleri gemilerinden gayri üç kıt'a kadırgalar dâhi vech-i meşrûh üzere donanmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, fermân-ı şerîfüm üzere İskenderiye beginin gemisi ve yedeği ve Dimyât begi gemisinden mâ'adâ üç kıt'a kadırga dâhi donadup ve içlerine vech-i meşrûh üzere dörder kat ve yüzer nefer cengci tedârük idüp içlerine yüzer nefer tüfeng-endâz Mısır yeniçerilerine cengci koyup müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla mu'accelen deryâyâ çıkarup düstûr-ı mükerrerem kapudanım Sinân Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû*'ya mülâkî itdüresin.

Hüküm No: 508

Aksaray Sancağı beyine ve Aksaray kâdîlarına; Aksaray'a bağlı Akçasaraykuzu adlı mezraada üç bin akçe tîmârı olan Yûsuf adlı sipâhî yirmi asker ile Murâdlu adlı köyü basmış Mustafa adlı bir genci yolda topuz ile döve döve öldürmüş on pâre köyün perişan olmasına sebep olmuştur. Yûsuf'un tîmârının alınıp başkasına verilmesi ve hakkından gelinmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı hümâyûn. Hakkından geline.

³ Yarım bırakılmış önceki hükümle ilgisi olmayan ve diğer hükümlerde de geçmeyen ifade.

Aksaray Sancağı begine ve Aksaray ve mürdecian fermân kâdîlarına hüküm

ki:

Siz ki kâdîlarsız livâ-i mezbûr kâim-makâmı Mehmed ile mektûb ve sûret-i sicill gönderüp livâ-i mezbûrede Akçasaray Kuzu nâm mezra'adan üç bin akça tîmârı olan Yûsuf nâm sipâhî kuttâ'-ı tarîk olup yigirmi nefer kimesne ile Murâdlu nâm karyeyi basup Mustafa nâm emredi cebren çeküp servane alup gidüp ba'dehû gelürken yolda topuz ile döge döge katl eyleyüp şer'le görilmek için hüküm-i şerîf gönderilmesiyle husûs-ı mezbûr tefahhus olundukda mezbûr Yûsuf mezkûru ol vecîhle katl eylediği sâbit ü sicill olunup ve dahi fesâd ü şenâ'at üzere iken ele getirilüp celb olunan Zeynelabidîn'in kethûdası nâmına olup nice kimesnelerin evlerini basup emvâl ü erzâkın gâret eyleyüp ve on pâre karyenin perîşân olmalarına bâ'is olup a'yân-ı vilâyet gelüp Şöyle ki mezbûrın hakkından gelinmeye cümlemüz terk-i diyâr itmeğe mukarrerdür ahvâlimiz arz olunmasını taleb iderüz didüklerin arz eylediğün ecilden hakkından geline deyü hatt-ı hümâyûnumla fermân-ı âlî-şânum sâdir olmağın mezkûrun tîmârı alınup âhara virilmiştir. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrı ele getirüp dahi husamâları ile berâber idüp da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde idenlerin bir def'a şer'le fasl olunmayup on beş yıl mürûr itmiş değil husamâları muvâcehesinde şer'le hakk üzere tefîş idüp göresin arz olunduğu üzere mezkûrun fesâd ü şenâ'ati sâbit ü zâhir olursa ba'de's-sübût ashâb-ı hukûka şer'le müteveccih olan hakları alıvirdükden sonra şer'le hakkından gelesin. Ammâ hakk üzere olup tezvîr ü telbîsden ve şuhûd-ı zûrdan ve ehl-i fesâda himâyet olunmakdan hazer idesiz.

Hüküm No: 509

İç-il beyine; Mîrlivâ kethüdâsı subaşlarının atlı olarak İç-il Sancağı'na bağlı Mâmûriye'de etrafa saldırıp, Bahşişler adlı köy halkının Akköprü başında yol tamirinde iken bunlara da saldırmamaları için önlemler alınması gerekirken bu kişilere de saldırdıklarından dolayı İç-il beyinin sorumlu olacağı kanunlara uygun olarak hareket edilmesi gerektiğine dair.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Efendi.

İç-il begine hüküm ki:

Mâmûriye kâdîsı Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp mîr-livâ kethudâsı ve sâ'ir sübâşıları ziyâde atlu ile dâ'imâ il üzerine çıkup salgun salup zulm ü ta'addîleri fevka'l-hadd olmağla Mâmûriye kazâsına tâbi' Bahşışler nâm karye halkı yedinden emr-i şerîf vârid olup mezbûr karye halkı Akköpri başında vâkı' Handâne-i Duzenhâr dağı dimekle ma'rûf târik-i âmmî ta'mîr ü termîm itmek şartıyla mîr-livâ kethudâları ve sübâşıları ve sâ'ir âdemleri nesne teklîf itmeyüp hilâf-ı şer' ü kânûn zulm ü ta'addî itdürmeyesin deyü üç def'a emr-i şerîf vârid defe'âtle tenbîh olunmuş iken mütenebbih olmayup yine cânibinden âdemlerinüz emr ü şer'a imtisâl itmeyüp zulm ü ta'addîleri evvelkiden dâhi ziyâde olduğın i'lâm eyledi. İmdi bu makûlelerin hakklarından gelinmemek ittifâkınız ile veyâhûd adem-i takayyüdünden add olmağın bu bâbda tamâmı mes'ûl ü mu'âteb olmuşundur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup anun gibi şer'-i şerîfe ve emr-i hümâyûnuma imtisâl itmeyüp fukarâyâ zulm ü ta'addî iden âdemlerinüz her kimler ise muhkem tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki mezbûrlar hakkından sâbıkâ vârid olan evâmîr-i şerîfeye mugâyir bir ferde zulm ü ta'addî itmeyeler. Ba'de't-tenbîh mütenebbih olmayan âdemlerin muhkem te'dîb idüp tekrâr tekâsül itdürmeyesin. Şöyle ki sonra âdemlerinüz fermân-ı hümâyûnuma mugâyir vâz' itdükleri istimâ' oluna neticesi sana râci' olur. Ana göre mukayyed olup âdemlerinüze dâhi şer'a ve kânûna ve fermân-ı hümâyûnuma mugâyir iş itdürmeyesin.

Hüküm No: 510

Eflâk voyvodasına; Erdel voyvodasının elçi nâmına olan adamı kaçıp Eflâk'dan Erdel'e gittiği ihtimâli duyulmuş olup acilen bu kişinin yakalanıp İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Eflâk voyvodasına hüküm ki:

Hâlâ Erdel voyvodasının Südde-i sa'âdetimde ilçî nâmına olan âdemi firâr idüp Eflâk'dan Erdel'e gitmek ihtimâli olmağın bu husûsa bi'z-zât mukayyed olup ve yeniçerilerine âdemler koşup hüsn-i tedbîr ile ele getürmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, bu bâbda bi'z-zât gereği gibi mukayyed olup yeniçerilerine yarar mu'temedün-aleyh âdemler koşup mezbûrı hüsn-i tedbîr ile ele getirüp müşârün-ileyh çavuş anda iken ele gelürse mezbûr çavuşa mukayyed ü mahbûs teslîm eyleyüp yanına yarar âdemler koşup mu'âccelen Südde-i sa'âdetime gönderesin. Eğer çavuş bu cânibe geldükden sonra dahi ele gelürse girü mukayyed ü mahbûs yarar âdemlerinle mu'âccelen Südde-i sa'âdetime gönderesin. Şöyle ki mezbûr Eflâk'dan geçüp Erdel'e gide dahi sen ele getürmekde ihmâl eylesen ol bâbda beyân olunacak özrün makbûl olmayup mu'âteb olursun ana göre mukayyed olup mezbûr beher-hâl inşâ'a'llâhü te'âlâ ele getürmeyince olmayasın. Her ne tarîkla olursa olsun ele getürmek ardınca olasın.

محمد

Bir sûreti; Niğbolu ve Silistre emînlerine yazıla. Şöyle ki taht-ı kazânuzdan.

Hüküm No: 511

Karlı-ili Sancağı begine ve Ekserümere kâdîsına; Lonkur nâm adlı köyde bulunan Yorgi adlı Papaz, Apostol ve Konstantin adlı kişilerden aldığı borç parayı vermemekte inat etmiş mahkemeye çağrıldığında ise gelmemiştir. En kısa zamânda tefîş edilmesi ve İstanbul'a gönderilerek Yorgi'nin küreğe gönderilmesi hakkında.

Bâ-hattı Nu'mân.

عبدی

Karlı-ili Sancağı begine ve Ekserümere kâdîsına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl sunilup Lonkur nâm karyede sâkin Yorgi nâm papâs eşirrâdan olup defe'âtle mecîlîs-i şer'a da'vet olundukda itâ'at itmeyüp ve Apostol ve Konstantin nâm zimmîlerin ber-vech karz dört bin akçaların alup taleb eyledüklerinde inâd eyleyüp virmemekle şer'-i şerîfe da'vet olunup âdem gönderildikde yine itâ'at-ı şer' itmedüğü i'lâm olunmağın buyurdum ki:

Vardukda, mezbûrı bu def'a dahi şer'-i şerîfe da'vet idüp da'vâ-yı hakk eyleyüp ta'yîn-i mâdde idenlerin bir def'a şer'le fasl olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların dikkat ü ihtimâm ile hakk üzere tefîş ü tefahhus idüp göresin arz olduğu gibi

ise ba‘de's-sübût ashâb-ı hukûka şer‘le müteveccih olan hakkların alıvirdükden sonra bu def‘a dahi itâ‘at-ı şer‘ itmez ise sûret-i sicilleri ile yarar âdemler koşup Südde-i sa‘âdetime gönderesin ki küreğe konula. Ammâ gönderdiğün âdemlere muhkem tenbîh ü te‘kîd eylesin ki yolda ve izde gaybet itdürmek ihtimâli olmaya.

Hüküm No: 512

Karlı-ili ve İnebahtı Sancağı beylerine ve Angelikasrı kâdîsına; Karlı-ili sipâhîlerinden Mehmed, Ali ve Mustafa, İnebahtı Sancağı sipâhîlerinden Durmuş, Oruç adlı sipâhîler ittifâk edip emr-i şerîfle hazîne için avarız, adet-i ağnâm ve cizye vergisini toplamaya gelenlere engel olmuşlar hazîneye zarar ettirmişlerdir bu kişilerin haklarından gelinmeleri konusunda.

Bâ-hatt-ı hümayûn.

عبدی

Karlı-ili ve İnebahtı Sancağı beglerine ve Angelikasrı kâdîsına hüküm ki:

Sen ki Angelikasrı kâdîsısın Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp livâ-i Karlı-ili sipâhîlerinden Mehmed ve Ali ve Mustafa ve İnebahtı Sancağı sipâhîlerinden Turmuş ve Oruç nâm sipâhîler için nice kimesneler ile yek dil olup emr-i şerîfle avâız ve cizye ve âdet-i ağnâm ve sâ‘ir mâl-ı mîrî cem‘ine varan kullaruma mâl-ı mîrî cem‘ itdirmeğe mani‘ olup re‘âyâ tâ‘ifesin izlâl itmekle beytül-mâle küllî gadr idüp her biri muhâlif hâksâre sâl-be-sâl ikişer ve üçer bin kile buğday virüp zikr olunan sipâhîler ehl-i fesâdlardır hakklarından gelinmeleri lâzımdur deyü arz eyledüğün ecilden hatt-ı hümayûn-ı sa‘âdet-makrûnumla hakklarından geline deyü fermân-ı âlî-şânum sâdır olmuşdur. Buyurdum ki:

Vardukda, mezbûrları hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getürüp da‘vâ-yı hakk idüp ta‘yîn-i mâdde iden husamâsıyla berâber idüp bir def‘a şer‘le fasl olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların dikkat ü ihtimâmla hakk u adl üzere teftîş ü tefahhus idüp göresiz vech-i meşrûh üzere fesâd ü şenâ‘atleri şer‘le sâbit ü zâhir olursa ashâb-ı hukûka şer‘le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra şer‘le hakklarına lâzım geleni icrâ idüp ehl-i fesâda aslâ ruhsât vermeyesiz.

Hüküm No: 513

Elbak Sancağı begi İbrâhîm Bey'e; Serhad emirlerinin ekserisi Demirkapı'da Rusların hareketine karşı seferde iken Vezîr Cafer Paşa'nın yanında hizmette iken Elbak sancak beyinin Şîrvân eyaletine görevli değil iken Van ve Tebrîz sancaklarına dahil olmak ihtimali yoktur. Bundan dolayı Elbak Sancağı beyinin yüce devlete bağlı emirlerle ilgili olarak devletin vereceği hizmette aşiretiyle görev alması hakkında.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi.

عبدی

Elbak Sancağı begi İbrâhîm dâme izzuhû'ya hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp hâlâ Şîrvân muhâfazasında olan düstûr-ı mükerrerem vezîrüm Ca'fer Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû* sana mektûb ile müstakıll âdem gönderüp bu def'a Demür-kapu semtinde Rûs-ı menhûsun hareketi olmağla serhad emirlerinin ekseri müşârün-ileyhin yanına varup hıdmetde bulunmak için emr-i şerîf vârid olmağın cümlesinden mukaddem senün gelmen lâzımdur deyü i'lâm itmekle sen dahi evâhir-i Şa'bânda kalkup Şîrvân tarafına azîmet eyledüğün ecilden Şîrvân'a varup müşârün-ileyh vezîrüm ile sefer-i hıdmete edâ idüp gelince Şîrvân'a ma'mûr değil iken vardın deyü Van ve Tebrîz beglerbegi câniblerinden sancağına dâhil olunmak bâbında emr-i şerîf recâ eyledüğün ecilden buyurdum ki:

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp müşârün-ileyh vezîrümle sefer-i mezbûre varup edâ-i hıdmet eylesesin ve sen Rûs-ı menhûs seferinde iken Südde-i sa'âdetimden ve beglerbegleri tarafından sancağına dâhil olunmak ihtimâli yokdur. Ana göre Devlet-i aliyyeme müte'allık umûrda aşâirinle bezl-i makdûr eylesesin.

Hüküm No: 514

Avlonya Sancağı muhâfazasında olan Pîri Bey'e ve Dıraç kadısına; Vedad isimi ile anılan Hamza adlı gemi reîsi kâfirler ile kalitasini donatıp, Trablusgarp yeniçerilerinden iki yüz seksen nefer askeri içine koyup, denize çıkıp bunlara Hasan Reîs'de yanaşmış olup, Venedik boğazına girip Venedik beylerinden bir bey ve oğlunu Dıraç Kalesi yakınlarında hapsetmişler ve gemiden çeşitli mâl, para vesâire

almışlardır. Dıraç Kalesi yakınlarında haps edilen beyzâde ve oğullarının serbest kalması ve eşkiyânın gemilerinden ne kadar para çıkarsa defter edilip İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

[Yev]mü's-Sebt, fi 27 Şevvâli'l-mükerrem sene isnâ ve elf Kostantıniyye.

غب

Avlonya Sancağı muhâfazasında olan Pîri dâme izzuhû'ya ve Dıraç kâdîsına hüküm ki:⁴

Venedik baylosı Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl virüp Karadeli dimekle ma'rûf Hamza nâm re'îs forsa kâfirleriyle kalitasın donadup Trablusgarb yeniçerilerinden iki yüz seksen nefer cengci koyup sagad için deryâya çıkup mezbûr kalitaya Hasan Re'îs dahi kalitasıyla yanaşup yoldaş olup ve levend firkatelerinden bir firkateyi dahi yanlarına alup ve nice begzâdeler ile gelüp Venedik boğazına girüp Venedik beglerinden bir begi üç oğlu ile Uskok muhâfazası-çün ta'yîn eyledükleri on üç pâre kadırgalarının birine girüp İspelet'de olan panayıra giderken mezkûr kalitalar re'îs ve begzâdeleri ile geldükleri gibi çatup Venedik kadırgasın içinde olan beg ve oğullarıyla ve cümle kâfirler ile ve nice bin filorinlik nûkûd u metâ'ı ile alup kadırgada olan Venediklü beg ve begzâdelerin ekserin kılıcdan geçürüp bu husûsa kadırgaları vâkıf oldukları gibi bunları kovarak getürüp Dıraç limânına düşürüp Dıraç limânına girdükleri gibi Venedik kadırgasının direğın alup Dıraç Kal'ası'nın kurbünde demür birağup ve iki oğlını ve kadırganın re'îsi olan bir begzâdeyi ve Venedik kadırgasından aldıkları kâfirleri Dıraç Kal'ası kurbünde olan evlerde habs eyledüklerini bildirüp zikr olunan beg ve oğulları ve ol begzâde Âsitâne-i sa'âdetime gönderilmesini recâ itmeğın buyurdum ki:

Vusûl bulduklarında, bu husûsa bi'z-zât gereği gibi mukayyed olup göresin; Fi'l-vâkı' müşârün-ileyh beg ve oğulları kadırğa ile kendü hâllerinde olup panayıra giderler iken zikr olunan kalitalarda olan eşkiyâ Venedikli ile mâ-beynde olan ahd u emâna muhâlif kadırgalarına çatup alup vech-i meşrûh üzere ta'addî itdükleri vâkı' ise eğer bir

⁴ Orijinal sayfaların ciltlemesi esnasında karışıklık olmuş 514. hükmün devamı 552. hüküm olarak gösterilmiştir.

azîm harb u kîtâlle bâ'is olmadına mezkûrlar bir hüsn-i tedbîr ü tedârûkle ele getirilmek kâbil ise .

Hüküm No: 515

Budin ve Belgrad kâdîlarına; Rûmeli'nin sağ kol yazıcısı olan Muhammed'i haydutlar adamları ile beraber katl etmiş olup yanındaki defterler yanında ise bulunması bir yere emânet ettiyse bulunarak İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

ایاس

Budun ve Belgrad kâdîlarına hüküm ki:

Rûm-ili'nin sağ kol muharriri olan Muhammed'i haydutlar basup kendüni ve âdemlerini katl itdüğü istimâ' olunup yanında olan defterler Âsitâne-i sa'âdetime irsâl olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, ol cânibleri her birinüz tettebbu' u tecessüs idüp göresiz zikr olunan defterler mezbûr katl olundukda yanındamıydı yohsa bir yerde emânet miydi vâzı' itmiş idi eğer bir yerde kal'alarda veyâhûd emânet vâzı' itmiş ise alup cümlesini der-kîse idüp mühürleyüp Âsitâne-i sa'âdetime gönderesin eğer katl olduğu zamânda yanında ise katl olduğu mahalde yoklatdırup her kanda ise buldurup girü Âsitâne-i sa'âdetime gönderüp avk u te'hîrden hazer idesiz.

Hüküm No: 516

İstanbul'dan Dıraç Kalesi'ne kadar olan yol üzerindeki beyler ve kâdîlara; Dîvân-ı hümâyûn çavuşlarından İbrâhîm Çavuş'un Dıraç Kalesi'ne ulaştırılması hakkında.

Südde-i sa'âdetimden Dıraç Kal'ası'na varup gelince yol üzerinde olan begler ve kâdîlara hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrâhîm çavuş *zide kadruhû* ba'zı umûr-ı mühimme için ulağla irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfümle her kangınızun hükûmetine dâhil olursa yolda ve izde ve menâzil ü merâhilde ve mahûf u muhâtara olan yerlerde âdemler koşup birbirinize emîn

ü sâlim ulaşıdırup bir vechile avk u te'hîrden ziyâde ihtirâz eylesesiz. Husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdandur ziyâde ihtimâm eylesesiz.

Hüküm No: 517

Hacıhamza kâdîsına; Hacıhamza'ya bağlı Sarmaşuk adlı derbentte eşkiyânın müslümânlara zulm ettiği, sancak beylerinin bu eşkiyâların yakalanıp getirilmek istendiğinde kasaba halkını rencîde etmemeleri hakkında.

م

Hacıhamza kâdîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp kazâ-i Hacıhamzalu ahâlîsi meclis-i şer'â gelüp Sarmaşuk nâm derbentde gurbet tâ'ifesinden ba'zı harâmîler zuhûr idüp mürûr u ubûr iden müslimânların yollarına inüp kendülerin katl ve emvâl ü erzâkların gâret idüp sancak-begleri mesâfe-i ba'idede olmağla karyelerine gelmeğle harâmî üzerlerine varduklarında sancak-begleri olanlar sizin elinizde emr-i şerîf vardır harâmî üzerine siz niçün varursunuz deyü rencîde eyledüklerini bildirüp ol bâbda emr-i hümâyûn recâ eyledüklerin bildirdüğün ecilden buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfümle varduklarında anun gibi zikr olunan mahallerde hırsuz u harâmî zuhûr idüp müslimânlara ta'addî eylemekle ele getirilmek lâzım geldükde ma'rifet-i şer'le üzerlerine varup eşkiyâyı ele getürmek istediklerinde sancak-beglerine kasaba-i mezbûre halkını ol vecihle rencîde vü remîde itdürmeyesin.

Hüküm No: 518

Bergama ve Tarhala ve Kozak ve Ayazmend ve Kemer ve Gördek kâdîlarına; Bergama, Tarhala, Nevâh-i Kozak ve Ayazmend ve Kemer ve Gördek'te çoğu asker seferde olması gerekirken bir kısım eşkiyâ sipâhî oğlanı, cebeci ve topçuymuş gibi köy köy gezip halkın mâl ve yiyeceklerini alıp, halkın ırzına ve mâlına tasallut etmişlerdir. Bu kişilerin hakkından gelinmesine dair.

حواجه

Bergama ve Tarhala ve Nevâhi-i Kozak ve Ayazmend ve Kemer ve Gördek kâdîlarına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûblar gönderüp Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ve sipâhî-oğlanları ve acemî-oğlanı ve cebeci ve topcı ve sâ'ir kapum kulları sefer-i hümâyûna me'mûr olmağla müteveccih olmuşlardır taht-ı kazânuzda eşkiyâdan ba'zı kimesneler yeniçeri ve sipâhî-oğlanı ve acemî-oğlanı ve sâ'ir kapum kullarından değiller iken yeniçeri tolaması ve yakalı yağmurluk ve tûfeng ve bakrac üzengi ile karye be-karye gezüp fukarânın ehl ü iyâlleri ile sâkin oldukları evleri üzerine konup müft ü meccânen yem ve yemeklerin alup ve atların ve katırlarını çeküp alup ve ehl ü iyâllerine tecâvüz idüp şer'-i şerîfe da'vet eyledüklerinde yeniçeri ve sipâhî-oğlanı ve acemî-oğlanıyuz deyü itâ'at-i şer' itmeyüp şer'a muhâlif nice akçalarını alup envâ'-ı zulm ü ta'addî itmekle bu bâbda Südde-i sa'âdetimde sekbânbaşı olan iftihârül-emâcid ve'l-ekârim Mehmed *dâme ulüvvuhû* cânibinden dahi mektûb virilmeğın şer'le ahvâllerin görülmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda tamâmı gereği gibi mukayyed olup mezbûrları şer'-i şerîfe ihzâr idüp ve da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde idenler ile berâber idüp gaybet iderler ise şer'le buldurması lâzım olan küfelâsına buldurup getürdüp bir def'a fasl olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların hakk [u] adl üzere tefîş idüp göresin. Fi'l-vâkı' mezbûrlar yeniçeri ve bölük halkından ise ism ü resmleri ile mufassal yazup arz eylesiz ki hakklarına emr-i celîlü'l-kadrüm ne vechile sâdır olursa mücebiyle amel eylesiz. Ammâ ehl-i fesâd tâ'ife-i mezbûrdan değiller ise ehl-i fesâda aslâ ruhsât u mecâl virmeyüp bir vechile hakklarından gelesiz ki sâ'ir ehl-i fesâda mûcib-i ibret ola.

Hüküm No: 519

Niğde Sancağı'nda olan kâdîlara ve Larende kâdîsına; Niğde Sancağı'na bağlı Bor, Şucaeddin, Kayı ve Anduğı'dan Şaban, Hacı Pîr Ali, Muhyiddîn Halîfe ve Mehmed ve Hacı Mûsâ ve Hacı Mehmed ve Ömer adlı kişiler Niğde Sancağı beyi seferde iken define bulduklarını iddia ederek otuz yük akçelerini alan kethudâsından ve kendisinden şikâyetçi olmuşlardır. Bu kişiler sancak beyi evde değilken sancak kâdîlarından bu alınan paralarını talep etmiş iki taraflı sorun yaşanmıştır. Bunun tefîşi ve tarafların haklarının verilmesi hakkında.

Niğde Sancağı'nda vâkı' olan kādîlara ve Larende kādîsına hüküm ki:

Niğde ve Bor ve Şûcaeddin ve Kayı ve Anduğı kādîliklarından Şa'bân ve Hacı Pîr Ali ve Muhyiddîn Halife ve Mehmed ve Hacı Mûsâ ve Hacı Mehmed ve Ömer ve ba'zı kimesneler hâlâ Niğde Sancağı begi olup sefer-i hümâyûnda olan Osmân Beg'den ve kethudâsı ve subâşlarından tazallüm idüp mücerred celb ü ahz için; “her birimizi define bulup katl-i nüfûs itmişdür” deyü şer'le sübût bulmayan otuz yük mîkdârı akçamızı alup zulm eylemişdür deyü Dervîş Ahmed nâm kimesne Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından değil iken emr-i şerîf ile kendüni mübâşir ta'yîn itdirüp ol hâneye varup mîr-i mûmâ-ileyhe sübaşıları hâzır değil iken mîr-i mûmâ-ileyhin ehl ü iyâli anda olmağla anlardan ve sancak muhâfazasına kalan âdemlerinden taleb idüp tezvîr ü telbîs eyleyüp küllî ihânet itdükleri i'lâm olmağın mûmâ-ileyhin iyâli tarafından bir mu'temedün-aleyh kimesne vekîl-i nasb olunup husûs-ı mezbûr şer'le görilmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mîr-i müşârün-ileyhden ve sefer-i hümâyûnda olmayup hâzır olan âdemlerinden ve vekîl-i nasb olunan kimesneden da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden bir def'a şer'le fasl olmayan husûsların sen ki Larende kādîsısın toprak kādîları ile husamâmı hakk u adl üzere onat vechile tefîş idüp göresin vech ü i'lâm eyledükleri gibi ise bu bâbda emr-i şerîf kavîm her ne ise icrâ idüp bi-hasebi's-şer' sâbit ve müteveccih olan hukûkî ashâbına aliviresin. Ammâ tezvîr ü telbîs idüp mücerred şirret ü şakâ iderler ise ol ahvâllerin şirret itdükleri üzerlerine sâbit oldukda habs idüp arz eylesin ki küreğe virilüp haklarından geline. Ammâ hîn-i tefîşde hakk-ı sarîha tâ'bi olup tezvîrden ve şûhud-ı zûrdan ve garaz u ta'assub veyâ ahz ü celb sebebiyle hilâf-ı şer'-i kavîm iş olmakdan ziyâde hazer eylesin.

Hüküm No: 520

İznikmid kādîsına; İznikmid'de Müsli adlı bir hatun İstanbul'da gelerek Divan-ı hümâyûn çavuşlarından Hacı Sinân Çavuş'un adamlarıyla evini bastığını, eşini yaraladığını ve elinde olan mâllarını yağmaladığını dile getirmiştir. Bundan dolayı Aydın Çavuş, Hacı Sinân Çavuş'u yakalamak ve İstanbul'a göndermek üzere görevlendirilmiştir.

Efendi. Aydın Çavuş cümlesin kayd ü bend ile getüre.

ایانس

İznikmid kādîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûre mütemekkinlerinden Mûsli nâm hatûn Südde-i sa'âdetime gelüp Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından olup kazâ-i mezbûrede sâkin olan Hacı Sinân Çavuş âdemleri ile evini basup refikın katl eyleyüp ve kendüni dâhi mecrûh idüp esbâb ü erzâkını nehb ü gâret eyledüklerin bildürmeğın mezbûr çavuş ve âdemleri kayd ü bend ile Südde-i sa'âdetime gönderilmesini emr idüp buyurdum ki:

Aydın Çavuş vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât gereği gibi mukayyed olup mezkûr çavuş ve âdemlerini emrim üzere mukayyed ü mahbûs mûmâ-ileyh çavuşumla ale't-ta'cîl Âsîtâne-i sa'âdetime gönderesin ve sen dâhi mezbûr çavuşuma kifâyet kadar âdem ta'yîn idüp bile gönderesin ki yolda ve izde gereği gibi hıfz u hirâset idüp gaybet itdürmekden ihtirâz eyleyeler.

Hüküm No: 521

Niğde Sancağı'nda olan kādîlara ve Larendede kādîsına; Niğde sancağına bağlı Bor, Şûcaeddin, Kayı ve Anduğı'dan Şaban, Hacı Pîr Ali, Muhyiddîn Halîfe ve Mehmed ve Hacı Musa ve Hacı Mehmed ve Ömer adlı kişiler Niğde sancağı beyi seferde iken defîne bulduklarını iddia ederek otuz yük akçelerini alan kethüdâsından ve kendisinden şikâyetçi olmuşlardır. Bu kişiler sancak beyi evde değilken sancak kādîlarından bu alınan paralarını talep etmiş iki taraflı sorun yaşanmıştır. Bunun tefîşi ve tarafların haklarının verilmesi hakkında.

Niğde sancağı'nda vâkı' olan kādîlara ve Larendede kādîsına hüküm ki:

Niğde ve Bor ve Şûcaeddin ve Kayı ve Anduğı kādîlıklarından Şa'bân ve Hacı Pîr Ali ve Muhyiddîn Halîfe ve Mehmed ve Hacı Mûsâ ve Hacı Mehmed ve Ömer ve ba'zı kimesneler hâlâ Niğde Sancağı begi olup sefer-i hümâyûnda olan Osmân Beg'den ve kethudâsı ve subâşlarından tazallüm idüp mücerred celb ü ahz için; “her birimizi defîne bulup katl-i nüfûs itmişsiz” deyüp “şer'le sübût bulmayan otuz yük mıkdârı akçamızı alup zulm eylemişdür” deyü Dervîş Ahmed nâm kimesne Dergâh-ı mu'allâm

çavuşlarından değil iken emr-i şerîf ile kendüni mübâşir ta'yîn itdürmekle ol hâneye varup mîr-i müşârün-ileyhe ve da'vaya hakk olunan âdemleri hâzır değil iken müşârün-ileyhin ehl ü iyâli anda olmağla anlardan bi'l-fi'l livâ-i mezbûrın hıfzına olan âdemlerine tezvîr ü telbîs idüp dahl u küllî ihânet itdükleri i'lâm olmağın mûmâ-ileyhin iyâli tarafından mu'temedün-aleyh kimesne vekîl u nasb olunup husûs-ı mezbûr şer'le görilmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mîr-i müşârün-ileyhden ve sefer-i hümâyûnda olmayup hâzır olan âdemlerinden anun gibi da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde idenler ile sen ki Larende kâdîsısın toprak kâdîları ile husamâmı yarar idüp bir def'a şer'le görilmeyen husûsların hakk u adl üzere onat vechile tefîş idüp göresiz fi'l-vâkı' i'lâm eyledükleri gibi olup şer'le sübût bulan hukûkî ashâbına alıviresiz. Ammâ mîr-i müşârün-ileyh ve âdemleri hâzır olmayup sefer-i hümâyûnda olmamağla tezvîr ü telbîs idüp ol vechile hilâf-ı şer'-i şerîfe rencîde iderler ise itdürmeyüp men' u def' idüp kimesneye hilâf-ı şer'-i kavîm iş itdürmeyesüz. Ammâ hîn-i tefîşde hakk-ı sarîha tâbî' olup tezvîrden ve şûhud-ı zûrdan ve garaz u ta'assub veyâ ahz ü celb sebebiyle hilâf-ı şer'-i kavîm iş olmakdan ziyâde hazer eyleyesiz.

Hüküm No: 522

Batum beylerbeyine; Batum'a bağlı Bâzârsuyu'nda Himmet oğlu Mustafa, güvenilir kişiler ve idari amirlerle birlikte gezip fakir halkı haksız yere şikâyet edip akçelerini almış, Hatun adlı vakfın halkı dahi bu eşkiyâ ve etrafındakilerin kötülüklerinden kaçmak zorunda kalmışlardır. Konunun tefîş edilip çözüme kavuşturulması hakkında.

بابا

Batum beglerbegisine hüküm ki:

Bâzârsuyu kâdîsı Mevlânâ Mustafa mektûb gönderüp Bâzârsuyu nâm karyede sâkin Himmet oğlu Mustafa şakî ve ehl-i fesâd olup dâ'imâ ümenâ vü ummâl ve ehl-i örf tâ'ifesiyle gezüp fukarâdan nicesin nâ-hakk yere gamz idüp akça ve pulların alup ve aldırup rencîde itdürmekle Hatûn nâm merhûmenin vakf-ı karyeleri halkı mezbûrın şerrinden firâr itmek üzere oldukları i'lâm itmeğın buyurdumki:

Vardukda, da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâsıyla berâber idüp şer'le fasl olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların onat vechile teftîş ü tefahhus idüp göresin arz olunduğu üzere mezbûrın ta'addîsi vâkı' ise ol bâbda emr-i şerîf kavîmle amel idüp ashâb-ı hukûka şer'le müteveccih olan hakklarına hüküm idüp bi't-tamâm alıvirdükden sonra mezbûr muhtâc-ı arz ise yazup arz eyleyüp değil ise şer'le hakkında lâzım geleni icrâ eylesin.

Hüküm No: 523

İç-il begine ve Gülnar kâdîsına; İç-il'e bağlı Gülnar'da Ali bin Receb, Yûsuf'un evini basmış, evinden yirmi bin akçesini ve bazı eşyalarını almış olup buna nice müslümânların şahitlik ettiği ve bu eşkiyânın hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Efendi.

ج

İç-il begine ve Gülnar kâdîsına hüküm ki:

Sen ki kâdîsın Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp kazâ-i mezbûrede Ali bin Receb ehl-i fesâd olup Yûsuf nâm kimesnenin âlet-i harb ile evin basup kapusını yarılayup yigirmi bin nakd akça ve ba'zı esbâblarını gâret idüp küllî hakâret eyledüklerin nice müslimânlar şehâdet idüp izâleleri lâzımdur deyü arz eyledüğün ecilden mezkûrlar ele getirilüp şer'le görülüp üzerlerine sâbit oldukda mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderilmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, tamâmı mukayyed olup mezkûrları hüsn-i tedârûkle ele getirüp bu husûsı müdde'ileri muvâcehesinde bir def'a şer'le görülüp fasl olmuş olmayup ve on beş yıl mürûr itmiş değil ise hakk üzere şer'le teftîş idüp göresin; Fi'l-vâkı' i'lâm olunduğu gibi olursa şer'le bâ'is oldukda gâret itdükleri emvâl ü esbâbların hüküm idüp bi't-tamâm alıvirdükden sonra mezkûrun ehl-i fesâdların sûret-i sicillerini aslından ihrâc eyleyüp kendüleri dahi mukayyed ü mahbûs yazup sûret-i sicilleri ile Südde-i sa'âdetime gönderesin ki küreğe virile. Ammâ hîn-i teftîşde hakk-ı sarîha tâbî' olup tezvîrden ve şuhûd-ı zûrdan ve garaz u ta'assub veyâ ahz ü celb sebebiyle hilâf-ı şer'-i kavîme iş olmakdan be-gâyet hazer eylesiz.

Hüküm No: 524

Mengen ve Dörtdivan kâdîlarına ve Çağa kâdîsına; Bolu'ya bağlı Çağa'da Dîvâne Hasan adlı eşkiyânın fakir halka zulmden vazgeçmesi vazgeçmez ise küreğe gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi.

م

Mengen ve Dörtdivan kâdîlarına [ve] Çağa kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûre ulemâ vü sulehâ ve a'yân ve fukarâsı Südde-i sa'âdetime mahzar gönderüp Kasaba-i Çağa sâkinlerinden Dîvâne Hasan nâm şakî vü gammâzın hakkında defe'âtle ahkâm-ı şerîfe vârid olup mezbûre muhkem tenbîh eylesesin ki min-ba'd kendü hâlinde olup âharun umûruna karışmaya. Mütenebbih olmazsa arz eylesesin deyü fermân olunmağla defe'âtle tenbîh olmuşken mütenebbih olmayup fukarâyâ zulm ü ta'addîsi evvelkiden dâhi ziyâde olduğu i'lâm eyledükleri ecilden vâkî' ise küreğe virilmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezburî hüsn-i tedârükle ele getirüp fi'l-vâkî' i'lâm olunduğu gibi ise tamâmı ma'lûm u zâhir ola mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderesiz ki küreğe konula.

Hüküm No: 525

Lala'ya ve Karaağaç ve Tavas kâdîlarına; Kızılhisâr'da Velî yaylada iken Kavlak Pîr Ali ve Tâcir Balî ve Abdülgâni ve Ahmed ve Hacı Ağa ve Hudâvirdi ve Hacı Ivaz ve Kara Mûsâ ve Tavas kazâsında Kumarlar'dan Kerim sûhte ve çam okçularından Satılmış ve Ömer ve Sûhte Turan ve Böcekler'den Mehmed ve İkiz Nasûh adlı kötü niyetli kimseler gece evini basmış Hacı Yûnus'ı katletmişler bin iki yüz yetmiş sikke filorini ve yirmi bin akça ve sâyir eşyalarını yağmalamışlardır. Katillerden Turan Sûhte ve İkiz Nasûh'un haklarından gelinmiştir. Tâcir Bâli ve Kavlak Pîr Ali İstanbul'da başka bir suçtan hapsoldüğü bildirilmiş ve acil bir şekilde küreğe gönderilmeleri hakkında.

Halîlî Ali Çavuş'a virilmişdür. Fî evâhır 5 sene isnâ [ve elf]

Lala'ya ve Karaağaç ve Tavas kādîlarına hüküm ki:

Sen ki Karaağaç kādîsısın; Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Kızılhisâr nâm karye sâkinlerinden iken mecrûhan maktûl olan Hacı Yûnus'un oğlu Velî şer'-i şerîfe gelüp iyâlimiz ile yaylakda iken karye-i mezbûreden Kavlak Pîr Ali ve Tâcir Balî ve Abdülgâni ve Ahmed ve Cân Ağa ve Hudâvirdî ve Hacı İvaz ve Kara Mûsâ ve Tavas kazâsında Kumarlar nâm karyeden Kerîm Sûhte ve çam okçularından Satılmış ve Ömer ve Sûhte Turan ve Böcekler nâm karyeden Mehmed ve İkiz Nasûh nâm ehl-i fesâdlar gice ile evimizi basup babam mezbûr Hacı Yûnus'u katl eyledüklerinden sonra bin iki yüz yetmiş sikke filori ve yigirmi bin akça ve sâ'ir esbâb ü erzâkımızı nehb ü gâret itdiler deyü şekvâ itmeğin Mehmed Çavuş'a varılup mecrûhan maktûl idüğü görölüp ve kâtillerden Turan Sûhte ve İkiz Nasûh ile gelüp fesâdları şer'le sâbit olmağın hakklarından gelinüp sâ'ir yoldaşları firâr idüp lâkin mezbûrlardan Tâcir Balî ve Kavlak Pîr Ali âhar cürm ile İstanbul'da mahbûs olduğın arz itmeğin sâ'ir yoldaşları dahi mu'âccelen hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getirilüp fesâdlarının sûret-i sicilleri ile küreğe gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, bu bâbda mukayyed olup mezbûrları hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getirüp dahi Âsitâne-i sa'âdetime gönderesin ki küreğe gönderesiz.

Bu dahi

Bir sûreti;

Manisa ve Hamîd ve Teke sancakları beglerine bu bâbda Lala'ya hüküm-i hümayûnum gönderilmişdür. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda siz dâhi mukayyed olup mezbûrları hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getirüp Südde-i sa'âdetime gönderesiz ki küreğe konula.

Hüküm No: 526

Keefe beglerbegisine ve kādîsına; Keefe'de ne kadar yağ varsa İstanbul'a gönderilmesi ve bunların gizlice defter edilmesi ve başka vilâyetlere gönderilmemesi, İstanbul'da yağ sıkıntısı yaşatılmaması hakkında.

Kefe beglerbegisine ve kâdîsına hüküm ki:

Bundan akdem defe'âtle ahkâm-ı şerîfe gönderilüp vilâyet-i mezbûrede ne mîkdâr sâde yağ bulunursa ve her kimlerde ise aslâ inâd u muhâlefet itdirmeyüp varan gemilere tâhmil idüp ve içine yarar âdemler koyup ve her gemiye ne mîkdâr yağ konulup re'îslerinin ismi ve iştiyhârları ne idükde ve ne zamânda çıkdukların defter idüp imzâlayup ve mühürleyüp bir sûretini re'îse teslîm idüp ve bir sûretin karadan Âsitâne-i sa'âdetime irsâl eylesin ki gelen gemiler ol defter mücebince yoklanup nesne ketm olunmak ve âhar vilâyete yağ gitmek ihtimâli olunmaya deyü tenbîh ü te'kîd olunmuş iken husûs-ı mezbûrede takayyüdinüz olmayup şimdiye değin hazîneye yağ gelüp ve gönderilen yağlar dahi ekser Anadolu yakalarına ve âhar vilâyete gitmekle mahmiyye-i İstanbul'da yağ husûsunda müzâyakadan hâlî olunmaduğı ecilden gereği gibi mes'ûl ü mu'âteb biline envâ'-ı ukûbete müstahikk olmuşsuzdur. Buyurdum ki:

Vardukda, şöyle ki mansıbınız ve arzınız gereği ile min-ba'd yağ husûsuna ana göre mukayyed olup vilâyet-i mezbûrede mevcûd olan sâde yağ a'lâ-i vazîfeden her kimde olursa mukaddemâ gönderilen ahkâm-ı şerîf mücebince yarar gemide tahmîl idüp vech-i meşrûh üzere defter idüp ve yarar âdemler kodukdan sonra eğlendirmeyüp ale't-tevâlî ve't-te'âkub mahmiyye-i İstanbul'a irsâl eyleyüp âhar vilâyete yağ gitmekden ve gayri tarîkla hile vü hıdâ' karışup gönderilen yağ zâyî' vü telef olmakdan be-gâyet ihtiyât ve ihtirâz üzere olasız.

Hüküm No: 527

Zeytun ve Gedegra kâdîsına; Gedegra'da tüccâr şeklinde gezen Eğri Sinân, Dıraz Ali, Yörük Ali ve Kara Kaş adlı eşkiyâların, Gedegra'ya bağlı Kızılcavirân'dan para ve mâl kuvvetiyle yanına eşkiyâ toplayan Murâd oğlu İbrâhîm'in, divân başı değilken kendini divan başı yazdıran Mustafa adlı yayanın hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi.

Her kanda bulunursa fukarânın hakkların alıvirdükden sonra cümle mâlları ile arz olunmak buyurulmuşdur.

Zeytun ve Gede[gra] kādîsına hüküm ki:

Sen ki Gedegra kādîsısın Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp, bundan akdem eşkıyâ ve ehl-i fesâd baş u buğu olan Eğri Sinân ve Dırâz Ali ve Yörük Ali ve Kara Kaş nâm şakîler ile bile gezüp tâcir üslûbında kazâyâna varup mezbûrın şakîler yat u yarak ve tüfeng ve sâ'ir esbâb alup götürüp ve zulmle müslimânlardan ahz ü celb itdükleri akçaların altun ve guruş tebdil idüp ve nice müslimânların emvâl ü erzâkın aldırup kendüsi dahi alduğundan gayri arzların pây-mâl idüp ve evlerine ve karyelerin basmağa varacak kulağuz olmağla karyeden bir nice nüfûsın katline bâ'is olan Gedegra kazâsına ta'bi Kızılcavîrân nâm karyeden Murâd oğlu İbrâhîm nâm kimesne zikr olunan şakîlerin haklarından gelindikden sonra bâkî kalan mâlların mîrîye tarafından cem' iden Mustafa mezbûr İbrâhîm'in zimmetinde olan guruş ve altun ve sâ'ir bulunan her ne ise kabz idüp cem'ân tahsîl iylemedin mezbûr İbrâhîm habsden firâr itmekle kendüde kalan mâl kuvveti ile hâliyâ yanına ehl-i fesâddan ba'zı kimesneler cem' idüp kazâ-i mezbûrede dîvân başı olunagelmiş değil iken hevâsına tâbi' Budak-oğlu Mustafa nâm yaya kendüni ve Kara Osmân ve Habil nâm müfsidler mücerred celb ü ahz için bilâ-emr dîvân başı nasb idüp ellerine sûret-i sicill virmeğın mezbûr İbrahîm ve Kara Osmân ve Habil re'âyâ vü berâyânun üzerlerine havâle olup kazâ-i mezbûr halkına zulm ve cebren iki def'a salgın salup hâne başına on beşer akça ve onar akça cem' itdüklerinden gayri köyden köye müslimânların ulak gibi atlarına binüp ve mezbûrın mühim arz itdüğü müslimânın aleyhine müte'allık mezbûr nâ'ibe sicil itdirüp iftirâ vü bühtân itmekle ehl-i örfe gamz itmekle bi-gayr-i hakk nice mâlları alınmağa sebep olduğundan mâ'adâ kendüler dahi alup bu makûle zulm ü ta'addîlerinin nihâyeti yokdur deyü mezbûrın şakîler ele getirülüp şer'le teftîş olunmak için emr-i şerîf virilmek recâsına arz itmeğın mezbûrlar her kanda bulunurlar ise şer'le teftîş olup hukûk-ı fukarâ alıvirilmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrları şer'-i şerîfe da'vet idüp gaybet iderler ise şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp dahi da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden hûsamasıyla berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların hakk üzere teftîş idüp göresin arz olunduğu üzere mezbûrın fesâd ü

şenâ'atleri şer'le sâbit olduktan sonra ashâb-ı hukûkın şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra bölük halkı ve yeniçeri tâ'ifesinden ise isimleri ve resimleri ile yazup arz eylesin değıller ise mezbûrları habs idüp üzerlerine sâbit olan mevâddı sûret-i sicilleri ile Sûdde-i sa'âdetime arz eylesiz ki hakklarından gelüp sâ'ir ehl-i fesâda mûcib-i ibret ola. Ammâ hîn-i teftîşde tamâmı hakk üzere olup tezvîr ü telbîsden ve şuhûd-ı zûrdan hazer idüp garaz u ta'assub ile ehl-i fesâda himâyet olunmakdan ve celb ü ahz sebebi ile ehl-i fesâda himâyet olunmakdan ziyâde ihtiyât idüp hakk-ı sarîha tâbi' olasız.

Hüküm No: 528

Erzurum beylerbeyine ve kâdîsına; Erzurum beylerbeyinin kethûdası olan Mehmed'in fakir halka zulüm etmesinden dolayı deftere kaydedilerek teftîş olunması hakkında.

Selâm çavuşı Bâlî Çavuş'a virilmiştir. Fî 22 N. sene isnâ [ve elf].

ج

Erzurum beglerbegisine ve kâdîsına hüküm ki:

Sen ki beglerbegisin hâlâ kethudâlığın hıdmetinde olan Mehmed'in Erzurum fukarâsına ve re'âyâsına hilâf-ı şer' ü kânûn zulm ü ta'addîsi olmağla Erzurum ahâlîsinden nice kimesneler tazallüm itmeğın mezbûr Mehmed Kethudâ kayd ü bend ile teftîş olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, te'hîr ü terâhî itmeyüp mezbûr Mehmed Kethudâ'yı kayd ü bend idüp dahi Erzurum ahâlîsinden da'vâ-yı hakk iden var ise berâber idüp ahvâlin hakk üzere dikkat ü ihtimâmla şer'le teftîş ü tefahhus idüp göresin fi'l-vâkı' fukarâyâ hilâf-ı şer' ü kânûna zulm ü ta'addî itdüğü muhakkak ise ki bi-hasebi's-şer'-i şerîf sâbit ü zâhir ola ashâb-ı hukûka şer'le müteveccih olan hakkların bî-kusur alıvirdükden sonra mezbûreyi kal'ada habs idüp dahi üzerine sâbit olan mevâddları sûret-i sicilleri ile Âsitâne-i sa'âdetime arz eylesin ki hakkında emrim ne vechile olursa mûcebiyle amel oluna ve bi'l-cümle mezbûrın teftîş olunup fukarânın hakkları redd olunmak lâzımdur. Şöyle ki kethudân olmağla himâyet idüp hukûk-ı fukarâ redd olunmayup tekrâr mezbûrdan şikâyet oluna neticesi sana ait olur ana göre hakk u adl üzere emrim

mûcebince mezbûrı teftîş idüp hakk-ı fukarâ redd olundukdan sonra ahvâlinden bir nesne ketm itmeyüp vukû'ı ve sıhhati üzere yazup arz eylesin.

محمد

Bu dâhi

Bir sûreti; Vilâyet-i Erzurum'da vâkı' olan kâdîlara.

Muhzır kâtibine virilmişdür.

Fî 6 Ca. sene isnâ [ve elf]

Hüküm No: 529

Anadolu Ağası Cafer'e; Taşra'da hizmete giden acemî-oğlanlarının yanlarına eşkiyâ dahil olduğu için burma saruk giymelerinin yasaklanması ve bu eşkiyâların hakkından gelinmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı hümayûn. Vech-i meşrûh üzere amel oluna deyü fermân-ı şerîf sâdir olmuşdur.

حسن

Anadolu Ağası Ca'fer'e hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp acemî-oğlanları taşra hıdmete girdüklerinde burma saruk sarılmağla ba'zı eşkiyâ dahi burmalı saruk ile yanlarına cem' olup birbirine mu'âvenet ü müzâheret ile yolda giden müslimânlarla ve avret ve oğlanlarına envâ'-ı zulm ü ta'addîden hâlî olmayup min-ba'd taşra hıdmete ta'yîn olunan acemî-oğlanları burmalı saruk ile gezmeyüp işbu sâbık üzere külâh ile gezmek için emr-i şerîf virilmek recâsına arz itdüğün ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmasın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, acemî-oğlanları taşra hıdmete ta'yîn olduklarında muhkem tenbîh u yasak eylesin ki min-ba'd burmalı saruk ile gezmeyüp işbu sâbık üzere külâh giyüp gezeler ki sâ'ir burma saruklu eşkiyâ ma'lûm olup haklarından geline. Şöyle ki ba'de't-tenbîh emr-i şerîfüme muhâlefet idüp girü burma saruk ile gezeler anun gibilerin haklarından gelesin ki sâ'irlerine mûcib-i ibret ola.

Hüküm No: 530

Erzurum beglerbegisine ve defterdârına; Göri Kalesi muhafazasına görevlendirilen Ahışa'nın sol gönüllüleri ağaları, kethudâları, kâtiblerinin maaşlarının Erzurum hazînesinden verilmesi ve ne miktarda verildiğinin yazılarak İstanbul'a mühürlü senet ile gönderilmesi hakkında.

Bâ-fermân.

Erzurum beglerbegisine ve defterdârına hüküm ki:

Hâlâ Göri Kal'a'sı muhâfazası ehemmiyetli mühimmâtdan olmağın Ahışa'nın cânib-yesâr gönüllüleri ağaları ve kethudâları ve kâtibleri ile Göri muhâfazasına ta'yîn ve bunlardan mâ'adâ Göri kullarunun mevâcibi Erzurum hazînesinden virilmek lâzım olup hâlâ bir seneden ziyâdedir ki Erzurum'dan Âsitâne-i sa'âdetime bir akça ve bir habbe gelmemenin zikr olunan kul mevâcibine ta'yîn olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda anun gibi hâlâ Göri beglerbegi olan Hızır *dâme ikbâlühû* sana mektûb ve âdem gönderüp talêb eyledükde bir seneden ziyâde Âsitâne-i sa'âdetime gönderilmeyen irsâliyeden zikr olunan kul mevâcibini bi't-tamâm teslîm idüp ve ne mîkdâr akça teslîm eyledüğünü mûmâ-ileyhden mühürlü temessük getürdesin.

Hüküm No: 531

Çıldır beylerbeyine; Göri kalesinin muhâfazası için Ahışa'nın sol gönüllü ağalarından, kethudâlarının ve kâtiblerinin, defterlerinin gönderilmesi hakkında.

Bâ-fermân.

ط

Çıldır beglerbegisine hüküm ki:

Emîrül-ümerâ'i'l-kirâm Göri beglerbegi Hızır *dâme ikbâlühû* Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp Göri Kal'ası'nın muhâfazası mühimmâtdan olup hıfz u hirâset için ziyâde asker lâzımdur deyü Ahışa kullarından âdem virmeğın recâsına arz itmeğın Ahışa'nın cânib-yesâr gönüllüleri ağaları ve kethudâları ve kâtibleri ile defterleri ile Göri muhâfazasına irsâl olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr itmeyüp fermân-ı şerîfüm üzere Ahîsha'nın cânib-yesâr gönüllüleri ağaları ve kethudâları ve kâtibleri ve defterleri ile ber-vech-i isti'câl Görî muhâfazasına irsâl eylesesin ki varup Hızır *dâme ikbâlühû*'ya mülâkî olup Görî Kal'ası'na ma'an girüp kal'a muhâfazasında olalar.

Hüküm No: 532

Erzurum beylerbeyine ve defterdârına; Görî kullarının maaşları için Erzurum'dan irsâl olunmayan bir yıllık irsâliyenin gönderilmesi hakkında.

Me'âbımdan.

Erzurum beglerbegine ve defterdârına hüküm ki:

Hâlâ bir seneden ziyâdedür ki Erzurum'dan Âsitâne-i sa'âdetime bir akça ve bir habbe hazîneye gelmemenin Âsitâne-i sa'âdetime gönderilmeyen bir yıllık irsâliyye Görî kullarunun mevâcibesine ta'yîn olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, anun gibi Görî beglerbegi Hızır *dâme ikbâlühû* sana mektûb ve âdem gönderüp Görî kullarunun mevâcibini talep eyledükde te'hîr itmeyüp Âsitâne-i sa'âdetime irsâl olunmayan bir yıllık irsâliyyeyi Görî kullarunun mevâcibini bî-kusûr virüp ve ne mîkdâr akça teslim eyledüğüne müşârün-ileyhden temessük talep eylesesiz.

Hüküm No: 533

Sultân yıldırım Bâyezid Han medresesi müderrisine ve Kite kâdîsına; Dergâh-ı muallâ sipâhî-oğlanlarından Mehmed ve Dergâh-ı muallâ bevâblarından Sâlih'in evine Abdurrahmân adlı kişi yeniçeri ve topçuları önüne katıp bu kişilerin evine girmiş doksan koyununu kuzusuyla almış, üç bin yedi yüz akçesini ve eşyalarını alıp zulüm yapmıştır. Bu kişinin ve kişilerin hakkından gelinmesi hakkında.

مصتفا

Bursa'da merhûm ve mağfûrun-leh Sultân yıldırım Bâyezid Han tâbe serâhâ medresesi müderrisi olan mevlânâ (boşluk) ve Kite kâdîsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm sipâhî oğlanlarından Mehmed ve Dergâh-ı mu'allâm bevâblarından oğlu Sâlih Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunup Dergâh-ı mu'allâm

yeniçeri ve topçılarında Abdurrahmân'ı birkaç yeniçerileri izlâl idüp önlerine düşüp bunun koyunun basup cebren üç kuzularını aldıklarında çobanı feryâd idüp karye halkı gelüp men' eyledükden sonra mezkûr topçı Abdurrahmân yigirmi nefer yeniçeri ile tekrâr gelüp bunun evinde ehl ü iyâli üzerine girüp küllî ihânet eyledüklerinden mâ'adâ iki hıdmetkârını bağlayup ba'dehû koyun üzerine varup cümle doksan koyunun kuzısıyla alup sürüp sataruz deyü karye be-karye gezdirüp âhar aldımız üç bin yedi yüz akçasın ve atını ve evine girdüklerinde ba'zı esbâblarını alup ziyâde ta'addî eyledüklerin bildirmeğın buyurdum ki:

Vardukda, göresiz bu husûs bundan akdem terâfu'-i şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmişleri lâzım olanları ihzâr idüp dahi fi'l-vâkı' kazıyye arz olunduğu gibi ise şer'le sâbit ü zâhir ola ol-bâbda muktezâ-yı şer'-i kavîmle âmil olup mahallinde şer'le lâzım geleni icrâ idüp ehl-i fesâda aslâ ruhsât u mecâl virmeyesiz.

Hüküm No: 534

Selânik kâdîsma hüküm ki:⁵

Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri çukâsı hıdmeti.

Hüküm No: 535

Lala'ya; Bergama'da nâibler ve kâdî-askerler birisi öldüğünde veresesinden büyük küçük ayırmaksızın zorla kısmet talep etmişler sikkede on beş akçe iken otuz akçelerini almışlar hattâ vasiyet ettikleri anda dahi gelip bu miktar aldıklarını dile getirmişler, hattâ bir vakfa mâlını vasiyet edenlerin mâlının beşte biri ya da üçte biri bizimdir diyerek zorla akçelerini alıp altı ayda bir yoklama yapmışlardır. Bu durumdan dolayıdır ki fukarâ perişân olmuştur. Bergama etrâfında zorla halktan kanuna aykırı olarak kısmet talep eden nâibler ve kadiaskerlerin hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi.

ممى

⁵ Bu hüküm yarım bırakılmış 634 numaralı hükümde devam edilmiştir.

Lala'ya hüküm ki:

Nevâhi-i Bergama ve etrâf u cevânibde olan kâdîlikların ahâlîsinden biri fevt olup veresesinden sağır u sağire ve gâyib ü gâyibe olmayup cümle hâzır ve kibâr olup anlar dâhi kısmet taleb itmezler iken kâdî-i asîl ve nâ'ibleri ve kâdî-asker mesami gelüp cebr ile kısmet idüp resm-i kısmet binde on beş akça iken hilâf-ı kânûn binde otuz akçalarını alup ve vâris vâhid olduğu zamânda dahi gelüp kısmet iderüz deyü zulmen akçalarını alup ve müteveffa ba'zı ve hakk-ı hayrâta vasîyet itdüğü akçanın humsı veyâ sülûsı bizimdür deyü cebrle alup dâhi dâ'imâ birkaç atlu ile karye be-karye gezüp müslimânların ehl ü iyâlleri ile sâkin oldukları evleri üzerine konup me'kûlâtların alup mâl-ı evkâfi ve mâl-ı eytâmı altı ayda bir yokladur deyü binde yigirmi beş akçaları alınmağla ahvâl-i fukarâ muhtell ü müşevveş olduğu i'lâm olunmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, nevâhî-i Bergama etrâf u cevânibinde anun gibi zulm iden kâdîlar ve kâdî-asker ve nâ'ibleri her kimler ise muhkem tenbîh ü i'lân eylesin ki il üzerine çıkup vech-i meşrûh üzere fukarâya zulm ü ta'addî itmeyeler ve müteveffa ölenlerin veresesinden sağır u sağire ve gâyib ü gâyibe olmayup cümle hâzır ve kibâr olup kısmet taleb itmezler iken ve vâris vâhid iken ol vechile kısmet ve rencîde itdirmeyesin kısmet taleb olundukda ol vakt ehl-i hibre yanında vâkî' olan metrûkâta değer baha takdîr eyleyüp resm-i kısmet binde on beş akça aldırup ziyâde yerce aldirmayasın ba'zı hayrâta vasıyyet itdüğü akçanın dâhi humsı ve sülûsı bizimdür deyü bir akça ve bir habbe aldirmayasın ba'de't-tenbîh mütenebbih olmayup şer'e ve kânûna muhâlif ve fermân-ı hümâyûnuma mugâyir zulm ü ta'addî iden nüvvâb tâ'ifesi muhkem habs idüp kuzâtta tecâvüz idenleri ism ü resmleriyle yazup mufassal u meşrûh arz eylesin ki azl olunup min-ba'd kâdîlık virilmeye deyü rûznamçede kayd u işâret oluna.

Hüküm No: 536

Bosna beylerbeyine; Bosna sınırında olan alay beyleri, büyük zeâmet ve tîmâr sahipleri İstanbul'a mektûp göndermişlerdir. Bosna sınırında en güzel tîmârlara sahip olanların hizmete gitmedikleri, Hasan Paşa muhârebesinde şehit olan zeâmet ve tîmâr sâhibi olanların oğullarına oğulları olmayanların ocaklarında kardeşlerine

ve Ilıc ilde olan Mustafa Paşa'ya ve Budin, Temeşvar ve Bosna'da sınır gâzileri ile birlikte bulunmayanların zeâmet ve tîmârlarının sınır gâzilerine verilmesi hakkında.

[Yev]mü's-Sebt, fi 29 N. sene isnâ ve elf Kostantiniyye.

Bosna beglerbegisine hüküm ki:

Bosna serhaddinde olan alaybegleri ve zü'emâ vü erbâb-ı tîmâr Südde-i sa'âdetime mazharlar gönderüp Bosna serhaddinde olan ze'âmet ve tîmârların güzîdeleri ve Dergâh-ı âlî çavuşları ve müteferrikaları ve kâtibleri olmağla kılıc az kalup a'dâ müstevlî oldukda zikr olunan dirliklere mutasarrıf olanlar hıdmete gelmemekle a'dâ-yı dîn galebe üzere olup Bosna askerine tamâmı za'f gelmişdür ve senün için yarar u şecâ'at-şî'âr ve diyânet ü istikâmetle nâm-dâr olmağla Hasan Paşa Muhârebesi'nde şehîd olan zü'emâ vü erbâb-ı tîmârın ze'âmet ve tîmârların oğulları olanların oğlanlarına ve olmayanların ocaklarında kalan karındaşlarına ve sâ'ir serhadd gâzîlerine istihkâklarına göre cümle mahlûlatı ihdâ ve elf Şevvâlinin dördüncü gününden cem'an tevcîh idüp bu mukâbeledede kimesneden bir akça ve bir habbe almayup dirliği müstahıkkalara virmeğle her biri uğur-ı hümâyûn-ı nusret-makrûnda gayret ü hamiyet çeküp âlât-ı ceng ü cidâl ve edevât-ı harb u kîtâl tedârük eyleyüp dokuz kıt'a toplar ile ki hisâr üzerine müstevli olan azîm düşmen ile ceng idüp def'-i mazarrat-ı a'dâda bezl-i makdûr itmişsizdür. Bu mukâbeledede inâyet-i pâdişah recâ iderken herkez ceng bozan görmeyen ve serhadler ahvâli ne itdüğün bilmeyen kimesnelere Hasan Paşa muhârebesinde ve sonra vâkı' olan cenglerde şehîd olanların dirlikleri Âsitâne-i sa'âdetde vech-i meşrûh üzere Ilıc ilde olanlara virilüp berevât-ı şerîfe ve evâmir-i aliyye irâd idüp Mustafa Paşa'ya eyâlet-i Bosna sene ihda ve elf Şevvâlin dördüncü gününde tevcîh olunmuşdur. Yevm-i mezbûrda tevcîhâtı makbûl değıldür lâğvıdır ve beglerbegleri ze'âmet virmeğe me'mûr değıllerdür deyü bu minvâl üzere ahkâm-ı şerîfe vârid olup mûmâ-ileyh Mustafa Paşa'nın sene ihda ve elf Şevvâlin dördüncü günü târîhli olan cem'-i tevcîhâtı makbûl olup ve min-ba'd mahlûl olan ze'âmet ve tîmârlar dahi serhad gâzîlerine tevcîh olunmak için hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûn ile mü'ekked emr-i şerîf inâyet buyurulmasını recâ eylemişler. İmdi bundan akdem Bosna ve Budun ve Tımeşvar beglerbeglerine mü'ekked ahkâm-ı şerîfe gönderilüp Dergâh-ı mu'allâm müteferrikaları ve Âsitâne-i sa'âdetim çavuşlarının ve Dîvân-ı hümâyûn ve defter-i hâkânî ve mâliye kâtiblerin ve şâkirdlerin ve çavuş oğullarının ve vüzerâ âdemlerinin

ze‘âmet ve tîmârlarını bu uç beglerbegliğinde vâkı‘ ola varup serhadde oturup serhad gâzîleri ile hıdmetlerde ve yoldaşıklarda bulunmayalar cümlesinin ze‘âmet ve tîmârların alup dâ‘imâ serhadlerde mukîm olan serhad gâzîlerine tevcîh idün deyü emrim olmuşdı ol emr-i celîlü'l-kadrüm kemâ-kân mukarrerdür. Bosna Eyâleti'nde Hasan Paşa Muhârebesi'nde ve sonra vâkı‘ olan cenglerde şehîd olanların ze‘âmeti ve tîmârları Âsitâne-i sa‘âdetimden kimesneye virilmemiştir meğer serdâr-ı zafer-şi‘ârüm cânibinden tevcîh olunmuş ola. Senün zikr olunan târîhde ve sonra vâkı‘ olan cenglerde serhad gâzîlerine tevcîh eyledüğün cümle ze‘âmet ve tîmârları makbûl-i şerîfumdur rikâb-ı hümâyûna sunılan mahzarların üzerine vech-i meşrûh üzere amel olunup mü‘ekked hüküm-i şerîfe virilsün deyü hatt-ı hümâyûn-ı sa‘âdet-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki:

Ol târîhde ve sonradan serhad gâzîlerine tevcîh eyledüğün eğer ze‘âmetdir ve eğer tîmârdır cümlesin sâhiblerine berâtları mücebince zabt u tasarruf itdirüp beglerbegi ze‘âmet virmeğe me‘mûr değıldür deyü bir tarîkla Âsitâne-i sa‘âdetim'den emr-i şerîf alup verenlere aslâ ze‘âmet ve tîmâr zabt itdirmeyüp ellerinden hükümlerin ve berâtların alup der-kîse idüp mühürleyüp Südde-i sa‘âdetime gönderüp ve cümlesin tevcîh itdüğün ze‘âmet ve tîmârları ibtidâ-i târîhden sâhiblerine mukarrer idüp berâtları mücebince zabt u tasarruf itdüresin.

Hüküm No: 537

Rûm beylerbeyine ve Amasya kâdîsına; Amasya'da Hamza oğlu Şaban adlı eşkiyâ halkı aklı selîm kişilere şikâyet etmiş, haps edilmişken bir yolla hapisten firâr etmiş, halkın mâl, para ve ailelerine tasallutta bulunmuş olup bu eşkiyânın hakkından gelinmesi ve küreğe gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Çelebî.

حواجه

Rûm beglerbegine ve Amâsiyye kâdîsına hüküm ki:

Sen ki kâdîsın Dergâh-ı mu‘allâma mektûb ve a‘yân-ı vilâyetin mahzar gönderüp kasaba-i Suğla'da sâkin Hamza bin Şa‘bân ehl-i fesâd ve şakî olup re‘âyâ vü berâyâyı ehl-i örfe gamz itmekle hilâf-ı şer‘-i şerîf akçalarını aldurup ve mukaddemâ nice fesâd ü

şenâ'ati sicill olunup habs olunmuşken bir tarıkla halâs ve firâr idüp hâlâ kemâ-kân fesâd üzere olup evlerimize girüp ve ehl ü iyâlimiz hamâma giderken ta'arruz idüp ve cebren koyun ve bağ ve bağçelerimizi alup ta'addîsi nihâyettedür deyü bildirdüğünüz ecilden teftîş olunup üzerine sübût bulan hukûkî ashâbına alıvirdükden sonra mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda mezbûrî ihzâr idüp dahi bu husûslardan bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların husamâları muvâcehelerinde şer'le teftîş idüp üzerine sâbit olan hukûkî ashâbına hüküm idüp alıvirdükden sonra yeniçeri ve bölük halkından ise ism ü resmleri ile yazup arz eyleyesin değil ise vâkî' olan zulm ü ta'addîlerinin sûret-i sicilleri ile mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderesin ki küreğe konula.

Hüküm No: 538

Erzurum beylerbeyine; Erzurum'da cepehane için alıkoyulan on nefer odabaşı ve on nefer cebeci Tavusker bizim kışlamızdır diyerek halka eziyet etmişlerdir. Bundan dolayı bu askerlerin ulûfelerinin kesilip Trabzon'dan gemiye bindirilerek İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı efendi.

زحد

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Serdâr-ı zafer-şî'ârum asâkir-i mansûr ile şark seferinden avdet idüp Erzurum'da vaz' olunan cebehâne için alıkoyulan bir nefer odabaşı ve on nefer cebeci kendü hâllerinde olmayup nâhîye-i Tavusker bizüm kışlağımızdır deyü devre çıkup müft ü meccânen koyun kuzı ve bal ve yağ ve sâ'ir me'kûlâtların alup ve evlâd u iyâllerine ta'ârruz idüp mezbûrîların ta'addî ve tecâvüzlerinden re'âyâ perâkende olmak üzere oldukları i'lâm olmağın zikr olunan cebehânenin mezbûr cebeciler ile Trabzon'a gönderilüp gemiye konulup Südde-i sa'âdetime gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda te'hîr itmeyüp cebecilerin ve topcuların ol vilâyetden alâkaların kat' idüp dahi zikr olunan cebehânenin mezbûr cebecileri ile Trabzon'a gönderüp ve gemiye

kodurdup Südde-i sa'âdetime gönderesin. Şöyle ki cebecilerden ve topculardan bir ferd Âsitâne-i sa'âdetime cebehâneyi getürdüklerinden sonra “evimiz ve barkımız ol cânibdedir” deyü girü Erzurum'a varalar ol esâmîleri bölükleri ve ulûfeleri ile ale'l-esâmî yazup arz eylesin ki ulûfeleri kat' olunup hakklarından gelinmek için emr-i hümayûnum gönderile.

Hüküm No: 539

Selânik kâdısına; Selânik'te Aruğaz adlı Yâhûdî kendisi ile ilgili olmayan konulara karışıp ileri gelen kişilerle birlik olup halka eziyet etmiştir. Bundan dolayı bu kişinin İstanbul'a gönderilip küreğe verilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Çelebî.

Selânik kâdısına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunulup Selânik Yahûdilerinden Arugaz nâm yahûdî kendü hâlinde olmayup şerîr ü şakî olup alâkası olmayan da'vâlara karışup ve ehl-i örf ile yek dil ü yek cihet olup hilâf-ı şer'î şerîf akçaların aldurup şakî olmağın ittihâdından sürülme üzere iken firâr idüp hâlâ kemâ-kân vech-i meşrûh üzere şakâ üzerinedür deyü i'lâm olunmağın küreğe gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, göresin fi'l-vâkı' yahûdî mezbûr arz olunduğu üzere kendü hâlinde olmayup şerîr ü şakî olup re'âyâ vü berâyâ mezbûrdan mütezaccir ve müteşekkîler ise mukâyyed u mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderesin ki küreğe konula.

Hüküm No: 540

Koca-ili Sancağı begi Mahmûd bege; İznikmid'den Saray mutfağı için gelen odunun geçirildiği köprüünün altından geçen nehrin kış aylarında taşmasından dolayı hasar görmesinden dolayı tamir edilmesi ve temizlenmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Çelebî.

Koca-ili Sancağı begi Mahmûd bege hüküm ki:

Südde-i sa'âdetim'e mektûb gönderüp İznikmid'den Matbah-ı âmirem için odun gelen nehristân boğazı dolup ve nice yerleri yıkılıp odun gelmesi mümkün olmayup ve

ta'mîrine mîrîden küllî akça lâzım olmağla nehr-i mezbûr ta'mîr itmek üzere livâ-i mezbûr sana tevcîh olunup lâkin eyyâm-ı şitâda sular tuğyan üzere olmağın tathîri ve ta'mîri mümkün olmayup hâlâ zamânı olmağın Tershâne-i âmirem re'îslerinden olup oğlın olan Mehmed esîrlerin ve âdemleriyle donanma-i hümâyûna gidüp ve sen sefere gitmeyüp nehr-i mezbûrî ta'mîrini ve sâ'ir vâkı' olan mühimmât mîrîyede olmak bâbında hüküm-i hümâyûn recâ eyledüğün ecilden buyurdum ki:

Vardukda arz eyledüğün üzere oğlın ve esîrlerin ve âdemlerini donanma-i hümâyûna sefere gönderüp işbu sene-i mübârekede ve nehr-i mezbûrın ta'mîrini ve sâ'ir mühimmât-ı mîrîde ikdâm ü ihtimâm üzere olasın.

Hüküm No: 541

Rûm beylerbeyine ve Çorum'da olan kâdîlara; Çorum'da mîr-livâ kethüdâları ve subaşuları at üzerinde köy köy gezerek zorla halktan para ve mâllarını alarak eşkiyâlık yapmışlardır. Bu kişilerin hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Efendi.

ایاس

Rûm beglerbegisine ve Çorum Sancağında vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Dâ'imâ mîr-livâ kethudâsı ve sübaşuları yerluden ba'zı şerîr ü şakîler önlerine düşüp mübâlağa atlu ile il üzerine çıkup karye be-karye gezüp fukarânın müft ü meccânen yem ve yemeklerini ve sâ'ir me'kûlâtlarını aldıklarından mâ'adâ salgun salup her karyeden yüzer ve ikişer yüz guruşların ve altunların alup ve selâmlık ve köye ağırlık deyü ziyâde akçalarını alup zulm ü ta'addîden hâlî olmadukları i'lâm olundukda imdi min-ba'd mîr-livâ kethudâsı ve sübaşuları icâb itmedin muttasıl il üzerine çıkdıklarına emrim yokdur ol vechile zulmen itdükleri hukûk-ı fukarâyâ alıvirilüp anun gibi yerluden yanlarına düşüp müfsidler mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderilmesini emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mîr-livâ ve sâ'ir âdemlerine muhkem tenbîh eylesin ki min-b'ad icâb itmeyen il üzerine çıkup vech-i meşrûh üzere salgun salup fukarânın ol vechile akçalarını ve guruşlarını ve altunlarını alup zulm ü ta'addî itmeyeler ba'de't-

tenbîh mütenebbih olmayup ol vechile fukarânın şer‘a ve kânûna muhâlif alınan nesnelere da‘vâ-yı hakk idüp ta‘yîn-i mâdde idenler muvâcehesinde şer‘le sâbit oldukda aslâ ta‘allül ü nizâ‘ itdirmeyüp şer‘le müteveccih olan hukûkî ashâbına hüküm idüp bi't-tamâm aliviresin dâhi yerlûden mîr-livâ ve sübaşları yanlarına düşüp muttasıl şirret ü şakâ olan müfsidler mukayyed ü mahbûs Südde-i sa‘âdetime gönderesin ki hâssa-i sefînde küreğe virilüp hakklarından geline.

Hüküm No: 542

Üsküdar kâdisına ve Üsküdar subaşısına; Üsküdar'da olan meyhâneci ve bozahânecilerden mümkün olduğu kadar Tershâne-i âmireye kürekçi gönderilmesi hakkında.

Üsküdar kâdisına ve Üsküdar sübaşısına hüküm ki:

Üsküdar'da olan meyhânecilerden ve bozahânecilerden mümkün olduğu meretebe kürekçi ihrâc olunmasını emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, zikr olunan meyhânecilerden ve bozahânecilerden mümkün olduğu meretebe kürekçi ihrâc eyleyüp Tershâne-i âmireme gönderesin ve bunlardan mâ‘adâ bi'l-fi‘l zindânda mevcûd olan cem‘ân mücrimleri ve sâ‘ir cürm-i galîzleri sâbit olanları dahi yarar âdemler koşup mukayyed ü mahbûs gönderesin ki küreğe konula.

Hüküm No: 543

Bursa kadısına; Bursa'da İstanbul sarayı için un işleyen acemî-oğlanlarından Benli Yûsuf, Arnavud Mahmud, Bekir, Ferhâd, Hüseyin ve Mehmet adlı oğlanların İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Bâ hazret-i efendi. Mazhar kâtibine virilmiştir. Fî 6 Ca. sene isnâ [ve elf].

ایاس

Bursa kâdisına hüküm ki:

Mahmiyye-i Bursa'da hâssa-i hümâyûnum için un işleyen acemî-oğlanlarından Benli Yûsuf ve Arnavud Mahmûd ve Bekir ve Ferhâd ve Hüseyin ve Mehmed nâm

oğlanların Südde-i sa'âdetimde huzûrları lâzım olmağın husûs-ı mezbûri-çün irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrları müşârün-ileyhe mukayyed ü mahbûs koşup ber-vech-i isti'câl Âsitâne-i sa'âdetime irsâl eylesin.

Hüküm No: 544

İçil Sancağı beyine ve kâdîlarına; İçil'de yeniçerilerden bazıları kendilerini yasakçı göstermiş ve bu sıfatla karye halkından ev başına otuzar kırkar akçelerini almışlardır. Bu kişilerin hakkından gelinmesine dair.

İçil Sancağı begine ve kâdîlarına hüküm ki:

Sâbıkâ İçil Sancağı begi olan Sinân mektûb gönderüp içil ahâlîsi umûmen müşârün-ileyhe varup kendüne yasakçı lâzım değil iken yeniçeri tâ'ifesinden ba'zıları yasakçı olduk deyü müft ü meccânen yem ve yemeklerini ve ev başına selâmlık deyü otuzar kırkar akçalarını alup bunun rızâsı zulm ü ta'addî itmekle cümlemiz celâ-yı vatan itmemiz mukarrerdür deyü izhâr-ı tazallüm eyledüklerin arz itmeğın yasakçılar sâ'ir memâlikden ref' olunmuşdur. Livâ-i mezbûrdan dahi ref' olduğına Südde-i sa'âdetimden sekbânbaşı olan Hüseyin *zîde mecdühû* mühürlü mektûb virmeğın ref' olunmasını emr idüp buyurdum ki:

Hüküm-i şerîf-i vâcibü'l-ittibâ' vardukda, anun gibi yasakçı nâmına varup zulm ü ta'addî idenleri müşârün-ileyhin tarafından virilen mektûb mücebince men' u def' idüp re'âyâ vü berâyâyı kimesneye rencîde vü remîde itdürmeyesiz emrime muhâlif re'âyâ vü berâyâyı rencîde idenleri isimleri ve resimleri ile yazup arz eylesin ki dirlikleri kat' olunup haklarından geline şöyle bilesiz.

Hüküm No: 545

Burusa kâdîsına hüküm ki:⁶

Mahrûse-i Burusa'da hâss un işleyen acemî-oğlanları otuz beş nefer kimesne olup nice eşkıyâ ile muttasıl taşraya çıkup dâ'imâ fesâd ü şenâ'at üzere olup müslimânları.

⁶ Yarım bırakılmış hüküm.

Hüküm No: 546

Kefe ve Bâzârcık kadularına; Kefe'de kâdîların adına mühürler kazdıran ve müzevver arzlar yazan Haydaroğlu Ahmed'in yakalanıp teftîş edilmesi hakkında.

زحد

Kefe ve Bâzârcık kâdîlarına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunulup Kefe sâkinlerinden Peynir Kurdı dimekle meşhûr Haydar oğlu Ahmed nâm kimesne şakî ve ehl-i fesâd olup vilâyet kâdîları nâmına mühürler kazdırup müzevver arzlar yazup taht-ı kazânuzda olan erbâb-ı vezâyifin cihâtların kimisi elden ba'zıları âhara aldırup fesâd ü şenâ'at üzere olduğu i'lâm olmağın mezkûrların ahvâli görölüp arz olunmasını emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûr ahvâli nicedür fi'l-vâkı' kimesnenin cihetin ma'zûl kâdîlar arzları ile vüfûr-ı arz ile aldığı ve âhar ile virdüğü vâkı' mıdır, nicedür? ol yerde iştiyhârı ne iledür? re'âyâyâ ta'addî vü tecâvüzi var mıdır? Ahvâline tamâm mürâhık olup sıhhati üzere yazup bildiresin ki ana göre cezâ vü sezâsı virile. Hilâf-ı vâkı' nesne bildürmekden hazer eyleyesiz.

Hüküm No: 547

Niğbolı mukata'atı müfettişi olan Geredelü Muslihuddîn'e; Sipâhî statüsünde olan Bulgar savaşıçuların mukataasına müfettişler karışmayıp bu görev Ahmed Çeribaşı'ya toprak kadısı olarak verilmiş olup bunlardan elde edilen akçeler İstabl-ı âmireye sevk edilip Niğbolı mukataatı müfettişi Geredelü Muslihuddîn'in karışmaması hakkında.

Bâ-hatt-ı efendi.

جد

Livâ-i Niğbolı mukâta'atı müfettişi olan Geredelü Muslihuddîn'e hüküm ki:

Livâ-i mezbûrede zevâid-i voynuğan mukâta'âsına müfettişler karışmayup vâkı' olan husûsların toprak kâdîları ma'rifetleriyle nâzır olan Ahmed Çeribaşı görüp hâsıl

olan akçasını Südde-i sa'âdetimde mîr âhûr gibiler ma'rifetiyle İstabl-ı âmirem mühimmâtına ta'yîn olunup bu bâbda Südde-i sa'âdetimde me'âbım tarafından mü'ekked hüküm-i hümâyûn virilmişken hâlâ ol emr-i şerîfûme mugâyir sefer-i hümâyûna gönderilmek için hüküm vârid olup mukâta'â-i mezbûrenin akçasını sefere irsâl iderim deyü ta'allül eyledüğün mîr-ahûrum tarafından arz olmağın emr-i sâbıkım mücebince mukâta'â-i mezbûrenin akçasına müte'arrız olmayup Südde-i sa'âdetime irsâl olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, bu bâbda emr-i celîlü'l-kadrüm mücebince amel idüp sefere irsâl iderim deyü ta'allül eylemeyesin. Şöyle ki min-ba'd dahi emr-i şerîfûme mugâyir ta'allül eyledüğün arz olunursa müfettişliğin alınmağla konulmayup hakkından gelinür şöyle bilesin. Ana göre mukayyed olup bu def'a bir ân te'hîr itmeyüp ber-vech-i isti'câl Âsitâne-i sa'âdetime irsâl itmekde dakîka fevt itmeyesin.

Hüküm No: 548

Ankara begine ve Ayaş kâdîsına; İstanbul'da çavuşbaşılık hizmetinde olan Süleymân Bey'in adamlarından sipâhî oğlanlarından olan Rıdvan'ı arpalık maaşı için gönderdiği Ankara'ya bağlı Bala'da üç çingene hırsız tarafından gece soyulduğu, üzerinden alınan para ve mâllarının geri alınması ve üç hırsızın hakkından gelinmesine dair.

[Yev]mü's-Sebt fî 12 Zi'l-ka'de sene isnâ ve elf.

Bâ-hatt.

Ankara begine ve Ayaş kâdîsına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetimde çavuşbaşılık hıdmetinde olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Süleymân *dâme mecdühû* tarafından Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunulup âdemlerinden olup sipâhî-oğlanlarından Rıdvan'ı livâ-i mezbûrede vâkı' olan arpalık zabtı için irsâl eyleyüp kasaba-yı Bala'ya dâhil oldukda göçerevlü çingânelerden ba'zı hırsız Rıdvan'ın gice ile sepetini açup içinden hayli esbâbını serika idüp ba'dehü zikr olunan hırsuzlardan üç neferi tutulup on re's bargir ve beş re's merkeblerin ahz etmişlerken sen ki sancakbegisin Ayaş'da olan sübaşın zikr olunan hırsuzları davarları ile fuzûli çeküp hırsız Rıdvan'nın elinden almağa mezbûrın hayli esbâbı ve filorisi zâyî' olduğın i'lâm

itmişken mezbûr sipâhînin serika olunan esbâb ve filorini zuhûra getirilüp ve hırsuzlardan ele gelen üç nefer hırsuz Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran (boş) *zîde kadruhû* 'ya kayd ü bend ile teslîm olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda gereği gibi mukayyed olup benden zâyi' olan esbâb ve filorini hüsn-i tedbîr ile zuhûra getirüp dahi bu fesâdı idenlerden ele gelen üç nefer hırsuzı ve sübaşığı müşârün-ileyh çavuşa kayd ü bend ile teslîm eyleyüp sûret-i sicilleri ile me'mûren Südde-i sa'âdetime gönderip avk u te'hîrden ziyâde ihtiyât eyleyesiz. Ammâ bu bahâne ile kendü hâlinde olana dahl olunup ve bu fesâdı idenler celb ü ahz olmağla himâyet olunmakdan ziyâde hazer idesiz.

Hüküm No: 549

Ankara Begine ve Ankara müfettişine; İstanbul'da çavuşbaşılık hizmetinde olan Süleymân Bey'in adamlarından olan sipâhî oğlanlarından arpalık maaşı için gönderdiği Rıdvan'ın Mudurnu'ya geldiğinde üç çingene hırsızın Ayaş'a bağlı Yerköy subaşısı tarafından yakalanması hakkında.

Yazılsun.

زحد

Ankara Begine ve Ankara müfettişine hüküm ki:⁷

Südde-i sa'âdetim'de çavuşbaşılık hizmetinde olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Süleymân *dâme mecdühû* tarafından Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunulup âdemlerinden olup sipâhî-oğlanlarından Rıdvan'ı livâ-i mezbûrede vâkı' olan arpalık zabtı için irsâl eyleyüp kasaba-yı Mudurnu'ya dâhil oldukda göçerevlü çingânelerden ba'zı hırsuz Rıdvan'ın gice ile sepetini açup içinden hayli esbâbını serika idüp ba'dehû zikr olunan hırsuzlardan üç neferi tutulup dokuz bargîr ve beş re's merkeblerin ahz etmişler iken Ayaş kazâsına tâbi' Yerköy sübaşısı ehl-i karye ile zikr olunan hırsuzları davarları ile fuzûli çeküp hırsuz Rıdvan'nın elinden almağa mezbûrın hayli esbâbı ve filorisi zâyi' olduğın i'lâm itmişken.

Hüküm No: 550

⁷ Yarım bırakılmış hüküm.

Eflâk voyvodasına; Eflâk voyvodasının hizmetlerinden dolayı ve topladığı vergileri Vezîr-i azam'a ulaştırdığından dolayı kendisine Sultân tarafından iki adet kaftan elbise gönderilmesi hakkında.

Bâ hazret-i efendi.

ج

Eflâk voyvodasına hüküm ki:

Hâliyâ uğur-ı hümayûn-ı nusret-makrûnumda vâkı' olan hıdemât ve mühimmâtta bezl-i makdûr itdüğinden gayri uhdene lâzım olan harâcın dahi vakti ve zamânı ile serdâr-ı zafer-şî'âruma bî-kusûr irsâl itdüğün ecilden hakkında mezîd-i avâtıf-ı aliyye-i şahâneme zuhûra getirüp hil'a-ı fâhiremden iki sevb hıl'at-i mûrisü'l-behçet inâyet olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, ihsân olunan hil'atleri envâ'-ı i'zâz ü ikrâm ve esnâf-ı tevkîr u ihtirâm ile giyüp dahi min-ba'd kemâl-i sadâkat ü istikâmet üzere Devlet-i aliyyeme müte'allık hıdemât ve mühimmâtta bezl-i makdûr ve sa'y-ı nâ-mahsûr zuhûra getüresin inşâ'a'llâhü te'âlâ uğur-ı hümayûn-ı nusret-makrûnumda vücûda gelen hıdemât-ı mebrûren müstelzim-i re'fet-i kâmkârî ve müstevcib-i âtıfet-i şehriyârî vâkı' olduğunda iştibâh yokdur.

Hüküm No: 551

Canik Sancağı'nda olan kâdîlara ve Ladik ve Havza kâdîlarına; Canik Sancağı'na bağlı Ladik ve Havza'da sipâhî-oğlanı, kapukulu adıyla bazı eşkiyâ at üzerinde köy köy gezip Müslüman halkın mâl, para, koyun ve kuzu gibi vesâyîr mâllarını zorla aldıkları, fakir halkın aile ve efrâdına tecâvüz ettikleri tespît edilmiş olup bu kişilerin haklarından gelinmesi için İstanbul sarayından Kavaklı Velî Çavuş'un tayîn edilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Efendi.

Canik Sancağı'nda vâkı' olan kâdîlara ve Ladik ve Havza kâdîlarına hüküm ki:

Hâlâ mîr-livân ve mîr-lîvâ âdemleri ve sipâhî-oğlanı ve yeniçeri ve acemî-oğlanları ve sâ'ir kapum kulları nâmına ba'zı eşkıyâ mübâlağa atlu ile karye be-karye gezüp re'âyânın müft ü meccânen yem ve yemekler ve koyun ve kuzı ve tavuk ve sâ'ir me'kûlâtlarını ve kendüne yarar müslimânların ve sâ'ir fukarânın emvâl ü esbâbların ve atların cebrle aldıklarından mâ'adâ salgın salup her karyeden yigirmişer ve otuzar guruşların ve altunların ve nice akçaların zulmen alup fukarânın ehl ü iyâllerine dahi tecâvüz idüp muttasıl fesâd ü şenâ'at üzere oldukların ahâlî-i vilâyet talebiyle kuzzât u nüvvâb mektûblar gönderüp Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kavaklu Velî Çavuş yarar olup anun gibi ehl-i fesâd zuhûr itdükde def'ine ve her vechile haklarından gelinmeğe kâdirdür çavuş-ı mezbûr serdâr kasabat u kurâda ahâlî-i vilâyet ihtiyâr itdükleri kimesneyi yiğitbaşı ta'yîn olunmak recâ eyledükleri i'lâm eylediler imdi umûmen yeniçeri ve sipâhî-oğlanları ve sâ'ir kapum kulları sefer-i hümâyûna müteveccih olunmuşdur taht-ı kazânuзда vâkı' kurâ vü nevâhîde ahâlî-i vilâyet ihtiyâr itdükleri kimesneler yiğitbaşı ve çavuş-ı mezbûr serdâr ta'yîn olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda her biriniz gereği gibi mukayyed olup taht-ı kazânuзда vâkı' olan kasabat u kurâda ahâlî-i vilâyetin ihtiyâr itdükleri kimesneleri yiğitbaşı ta'yîn idüp dahi çavuş-ı mezbûrı fermân-ı hümâyûn mücebince serdâr olmuşdur. Anun gibi sipâhî-oğlanı ve yeniçeri ve sâ'ir kapum kullarından olmayup kapum kullarından ve beglerbegi ve sancakbegi âdemlerinden geçüp taht-ı kazânuзда fesâd ü şenâ'ate şürû' eyledüklerinde mezkûrun yiğitbaşılı ve çavuş-ı mezbûr mübâşeretiyile evvelâ şer'-i şerîfeye da'vet eyleyüp getirüp da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde idenler ile berâber idüp hakk u adl üzere onat-vechile ahvâllerini teftîş idüp göresin fi'l-vâkı' i'lâm olunduğu gibi ise şer'le sübût bulan hukûkı ashâbına bi't-tamâm alıvirdükden sonra ehl-i fesâd yeniçeri ve bölük halkından ise ism ü resmleri ile yazup arz eyleyesin değıller ise ehl-i fesâd aslâ ruhsat-ı mecâl virmeyüp şer'le mahallinde lâzım geleni icrâ eyleyesin ki sâ'ir ehl-i fesâd ü şenâ'ate mûcib-i ibret ü nasihât vâkı' ola. Ammâ bu bahâne ile veyâ ahz ü celb sebebiyle ehl-i fesâda himâyet olunup kendü hâlinde olan mazlûmlara zulm ü ta'addî olmakdan be-gâyet hazer eyleyesiz.

Hüküm No: 552⁸

Hüküm 514'te dile getirilen Venedikli beyzade ve oğullarının mâl, para ve eşyalarıyla defter edilip acil bir şekilde İstanbul'a sevk edilmesi hakkında.

Re'y-i sıyânetünüz üzere cümlesini hüsn-i tedbîr ü tedârûkle ele getirüp dahi Dıraç Kal'ası'nda muhkem habs idüp mûmâ-ileyh beg ve iki oğlını ve kadırganın reîsi olan bezgâdeyi yarar âdemlere koşup Âsitâne-i sa'âdetime gönderüp ve Venedik kadırgasından ve zikr olunan eşkiyânın kalitalarından ne mîkdâr nakd filori ve guruş ve akça ve metâ' ve forsa kâfirleri çıkarsa cümlesin neferdâtıyla mevâciblerinde defter ve mîrîye için girift idüp iki göziyle defteri mühürlenüp Südde-i sa'âdet-şâhaneme irsâl idüp kalitalardan çıkan filori ve guruş ve sâ'ir metâ'ı ve gemilerin âlât u esbâbın cümlesin Dıraç Kal'ası'nda bir mahfûz yerde muhkem hıfz itdürüp ale't-tafsîl Âsitâne-i sa'âdetime arz eylesin sonra ol bâbda emrim ne vechile sâdır olursa mûcebiyle amel eylesin. Şöyle ki Venediklünün nûkûd u metâ'ından ve kadırgalarının âlât u esbâbından bir habbe zâyi' ola size tazmîn itdürülür ana göre mukayyed olup hüsn-i tedbîr ü tedârûkde kusûr yer komayasın ve forsaları dahi muhkem hıfz u habs itdürüp gicede ve gündüzde bekledüp gaflet ile gaybet ve firâr itmelerinden ziyâde hazer idesin eğer ita'ât u inkıyâdları olmayup emr-i şerîfümle imtisâl itmezler ise ol makûle eşkiyâyı her ne tarîkla olursa demleri heder olmak üzere ele getirüp mukayyed ü mahbûs yarar âdemler koşup Südde-i sa'âdetime gönderesin.

Hüküm No: 553

Üsküdar kâdîsına; Üsküdar'da Çakırcı başı olan İbrâhîm saraya mühürlü belge gönderip eskiden beri saray doğanları için gerekli olan etin dört yüz dirhemi üç akçaya kasaplardan alınırken, kasapların gelip etin dört yüz dirheminin dörder akça olduğunu dile getirdiklerini, lâkin kasapların bundan başka da istekle gelerek etin dört yüz dirhemine altışar akça istediklerini yazmıştır. Tekrâr etin dört yüz dirheminin dörder akça olması hakkında.

Bâ-hattı Nu'mân Efendi. Hüküm-i sâbık mûcebince.

Çakırcı kâtibine virilmişdür. Fî 25 Ra. sene isnâ [ve elf].

⁸ Hüküm 514'ün devamı olup orijinal ciltlenme esnasında karışıklık olmuştur.

Üsküdar kâdısına hüküm ki:

Hâlâ çakırcılarım başı olan İbrâhîm *dâme mecdühû* Südde-i sa'âdetime mühürlü tezkere gönderüp kâdîmden mîrî toğanların tu'me-bahâ etün vukıyyesi üç akçaya alınugelüp bundan akdem kasâblar et ziyâde bâhaya çıkmışdur deyü ta'allül eyledüklerinden Üsküdar'da kassâb olan Ahmed kendüne tâbi' yoldaşları ile gelüp her kassâb ayrılmak üzere zikr olunan mîrî toğanların tu'me-bahâ lâzım olan etün vukıyyesi dörder akçaya makbûlumuzdur didikleri Âsitâne-i sa'âdetime arz olundukda ta'ahhüd itdükleri üzere emr-i şerîfim virilüp minvâl-i mezkûr üzere amel olunurken hâlâ mezbûr kassâblar şart-ı sülûk idüp bu kadar zamândan berü etün vukıyyesi dörder akça hisâbı üzere mâh be-mâh olur iken hâlâ olıgelene muhâlif etün vukıyyesine altışar akça taleb idüp mîr-i toğanların tu'me bâha husûsunda küllî müzâyaka virdükleri i'lâm eyleyüp ol bâbda emr-i şerîf recâ itmeğin emr-i sâbık mücebince amel olmasın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda hüküm-i sâbık mücebince amel eyleyüp olıgelene ve fermân-ı sâbıkıma mugâyir ta'allül ü nizâ' itdürmeyesin.

Hüküm No: 554

Mensûh muharririne; Dergâh-ı muallâ yeniçerileri ocağından çıkıp her biri emekdâr ve ihtiyâr iken mensûhatdan virilen yigirmi bin akça zeâmet on bin akça tutmayıp durumlarının kötü olduğu, zeâmet ve timârlarının yeniden yazılıp noksânlarının hesaplanıp mağduriyetlerinin giderilmesi hakkında.

Mensûh muharririne hüküm ki:

Bölük halkından olup ulûfeleri hazîneye kalmak üzere mensûhatdan ze'âmet ve tîmâra çıkanlar Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunup kimi Hârem-i hümayûndan ve kimi Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ocağından çıkup her biri emekdâr ve ihtiyâr iken mensûhatdan virilen yigirmi bin akça ze'âmet on bin akça tutmayup gâyetle fakru'l-hâl olup ahvâlleri mükedder olduğunu bildirüp ze'âmet ve tîmârları tahammüline göre yazılıp bu beyânları ile ber-vech-i tekmîl tezkire virilmek bâbında emr-i şerîf taleb eyledükleri ecilden buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bölük halkından olup mensûhatdan ze‘âmet ve tîmârî çıkanların ze‘âmet ve tîmârlarını tahammûline göre tekrâr tahrîr idüp noksânları düşenden tekmîl olunmak üzere her birinin tezkirelerin viresin.

Hüküm No: 555

Hamîd begine ve kâdîlarına; Hamîd Sancağı'nda il erlerine baş buğ olan Mehmet Çavuş yetmiş seksen kadar eşkiyâyı sekbân adıyla yanına alarak halka zulüm yapmış mâllarını almış, haksız yere halktan bazılarının kellelerini keserek İstanbul'a eşkiyâ kellesi diye göndermiştir. Mehmed Çavuş'un tefîş edilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu‘mân Efendi.

Hamîd begine ve kâdîlarına hüküm ki:

Livâ-i mezbûrede eşkiyâ ele getürmeğe il-erlerine baş u buğ ta‘yîn olunan Mehmed Çavuş yetmiş seksen nefer eşkiyâyı sekbân nâmına yanına alup tüfeng ve sâ'ir âlât-ı harble karye be-karye eşkiyâ tefîş itmek bahânesiyle gezüp re‘âyânın müft ü meccânen yem ve yemeklerini ve arpa ve saman ve kuzı ve tavuk ve sâ'ir me'kûlâtların alup kendü hâllerinde olan müslimânlara sen sûhte eşkiyâsı yatağı idin sende emânet esbâb ve akça komuşlar deyü nâ-hakk yere mâllarını gâret itdürüp ve ba'zı fukarânın nâ-hakk yere başların kesüp sûhte eşkiyası başlarıdır deyü Âsitâne-i sa'âdetime gönderüp ve fukarâyı ahdeleyüp atların bekledüp ehl ü iyâllerine fi'l-i şenî' itdürüp dâ'imâ katl-i nüfûs ve gâret-i emvâl eyledükleri i'lâm olunmağın mezbûr Mehmed Çavuş hıdmet-i mezbûreden ref' olunup kendüsi ve sekbân nâmına yanına olan eşkiyâ tefîş olunmak fermân olunmağın Anadolu beglerbegisine ve Kütahıyye kâdîsına hüküm-i hümayûn gönderilmiştir. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûr Mehmed Çavuş min-ba'd eşkiyâ tefîşine müte'allık husûsa dahl itdürmeyüp kendüsin ve yanına sekbân nâmına re'âyaya ta'addî vü tecâvüz iden eşkiyâ her kangınızun taht-ı hükûmetinde ele girerse yarar âdemler koşup Anadolu beglerbegisine gönderesin ki emr-i hümayûnum mücebince görüp şer'le haklarından geldüre. Şöyle ki ahz ü celb sebebiyle himâyet olunup zikr olunan eşkiyâ

ele getirilmekte adem-i takayyüdinüz arz oluna gereği gibi mes'ûl ü mu'âteb olursuz ana göre mukayyed olasız.

Bir sûreti; Teke Begi'ne ve Antâliyye [kādîsına]

Bir sûreti; Anadolı..

Hüküm No: 556

Bolu kādîsına; Bolu'da Abdülkâdir adlı eşkiyânın halka eziyet ettiği yakalandığı fakat tekrâr kaçtığı bir an önce bulunup İstanbul'a getirilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi. Emr-i sâbık mücebince küreğe konulmak için Abdî Çavuş mübâşir.

جعفر

Bolu kādîsına hüküm ki:

Kasaba-i mezbûrede sâkin olan Abdülkâdir nâm kimesne şerîf ü şakî olduğundan gayri mukaddemâ Pîr Gâni nâm kimesnenin bir câriyesin izlâl idüp ve Hamza nâm kimesnenin Hasan ve Abdurrâhman nâm oğullarını katl idüp ve avretin satup nice fesâd ü şenâ'atı sâbit ü zâhir olmağın bundan akdem küreğe konulmak için emr-i şerîf virilmiş iken yine bir tarîkla halâs olup ve ba'zı kimesnelerin aleyhine müte'allık arzlar yazup müslimânlara dâ'imâ zulm ü ta'addîden hâlî olmayup hakkından gelinmek için mukaddemâ kazâ-i mezbûre kādîsı arz itdükde tekrâr küreğe konulmak için emr-i şerîf virilmiş iken tekrâr gaybet idüp ele getirülmedüğü i'lâm olunmağın buyurdum ki:

Aydın Çavuş vusûl buldukda, mezbûr bî-eyyi tarîkın kâne ele getirüp dahi da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâları ile berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmayan husûsların hakk üzere teftîş idüp göresin arz olunduğu üzere mezbûrın fesâd ü şenâ'atı şer'le sâbit olursa ashâb-ı hukûkın şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra üzerine sâbit olan mevâddun sûret-i sicilleri ile mukayyed ü mahbûs müşârün-ileyh çavuşumla Südde-i sa'âdetime gönderesin ki küreğe konula.

Küreğe konulmak için kayd ü bend ile Âsitâneye gönderilüp kapudana teslim oluna.

Hüküm No: 557

Mora begine ve Gördüs ve Trabolice kâdîsına; Freste ve Trabolice'ye bağlı Verute adlı karye sâkinlerinden Todor Ladiko ve Yorgo Catori, İstîmari, Liyorgi ve kardeşi Andriye Yorgi ve İspluti adlı gayr-i müslimlerin eşkiyâlık yaptıkları yoldan geçenlerin önlerini kestikleri insanları katlettiklerinden dolayı haklarından gelinip küreğe gönderilmek üzere Kaptan Paşa'ya teslim edilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi. Kapudan Paşa'ya tâbi ' Kapucı Hasan Ağa'ya virilmiştir.

Fî 9 L. sene isnâ [ve elf].

ط

Mora begine ve Gördüs ve Trabolice kâdîsına hüküm ki:

Freste kâdîsı Mevlânâ Şeyhî ile Trabolice kâdîsı Nâ'ib Muhyiddîn Dergâh-ı mu'allâma mektûblar gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Verute nâm karye sakinlerinden Todor Ladiko ve Yorgo Catori, İstîmari, Liyorgi ve karındaşı Andriye Yorgi ve İspluti nâm zimmîler kuttâ'-ı tarîk ve eşkiyâdan olup âyende vü revendeyi rencide idüp katli nüfûs ve gâret-i emvâl itdüklerinden gayri kasaba-i Atina'da sâkin olup Dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından âdemlerinden Behrâm nâm kimesneyi kasaba-i mezbûreden gelürken mezbûrın zimmîler yoluna çıkup yigirmi bin akçasın ve anda aldıklarından gayri mezbûr katl idüp mezbûrların şer'-i şerîfe ihzârı için nice def'a karye-i mezbûreye âdem irsâl olundukda itâ'at-i şer' itmeyüp isyân ü tuğyân üzere olduklarından gayri vech-i meşrûh üzere mezbûr Behrâm'ı katl idüp esbâb ü erzâkını yağma itdüklerini nice müslimânlar haber virdüklerin arz itmeğin buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûr ele getürdüp dahi da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden hûsamarıyla berâber idüp gaybet iderler ise şer'le buldurması lâzım olan küfelâsına buldurup getürdüp bundan akdem bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmeyen da'vâların hakk üzere teftîş idüp göresin arz olunduğu üzere mezbûrları fesâd ü şenâ'atleri şer'le sâbit olursa ashâb-ı hukûkın şer'le müteveccih olan hakların hüküm idüp alıvirdükden sonra üzerlerine sâbit olan mevâddı sûret-i sicilleri ile küreğe konulmak için mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderesin ki Kapudan Paşa'ya teslim olunup küreğe konula. Ammâ hîn-i teftîşde hakk üzere olup

garaz u ta'assub ile kendü hâlinde olanlara ta'addîden celb ü ahz sebebi ile ehl-i fesâda himâyet olunmaktan ziyâde hazer idesiz ve mezbûreleri koşup gönderdüğü âdemlerine tenbîh eylesiz ki yolda gaflet ile gaybet itdürmek ihtimâli olmaya.

Hüküm No: 558

Kütahya kâdîsına; Kütahya mahkemesinde Binbaşı oğlu Mustafa kâtip ve naiblik görevinde olup daha evvel kâdî tarafından kovulmuşken tekrâr bu göreve gelmiş yalan belgeler yazıp bu durumdan müslimânlar şikâyetçi olmuşlardır. Tekrâr bu görevinden kovulmasına dair.

Kütâhiyye kâdîsına hüküm ki:

Anadolu beglerbegisi Mehmed *dâme ikbâlühû*'nun mütesellimi olan Mehmed Çavuş Südde-i sa'âdetim'e mektûb gönderüp; Kütâhiyye sâkinlerinden Binbaşı-oğlu dimekle ma'rûf Mustafa nâm kimesne Kütâhiyye mahkemesinde gâh kâtip ve gâh nâ'ib olup şer'-i şerîfe mugâyir ba'zı evzâ'ı sâdır olmağla niyâbetden ve kitâbetden emr-i şerîfümle vefât iden kâdî-i sâbık zamânında ref' olunup hâlâ girü mahkeme-i mezbûrede hilâf-ı emr kitâbet hıdmetiyle istihdâm olunmağla müslimânların kullarına müzevvir itâfnâmeler yazup ol ecilde nice müslimânların âzâdesiz kulları ayak idüp ve sâ'ir şer'â mugâyir nice evzâ'ı ba-hemvârından müslimânlar müteşekki ve müte'ezzî olmuşlardır deyü emr-i sâbık mûcebince mahkeme-i mezbûreden ref' olunmak recâsına arz itmeğın mezbûr Mustafa emr-i şerîf sâbık mûcebince niyâbet ve kitâbetden ref' olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, emr-i celîlü'l-kadrüm mûcebince mezbûrî niyâbet ve kitâbetden ref' idüp min-ba'd istihdâm itmeyesin. Şöyle ki min-ba'd memnû' olmayup iltimâs veyâ âhar tarîkla niyâbet ve kitâbet hıdmetine istihdâm olunduğu i'lâm oluna tenbîh olmayup Âsitâne-i sa'âdetime getirilüp küreğe konulur ve sen dahi mes'ûl olursun ana göre mukayyed olasin.

Hüküm No: 559

Karahisâr-ı Şarkî beyine ve Karahisâr ve Satılmış ve Milâs kâdîlarına; Ulubey'e bağlı Çukurköy ve Kuşça adlı karyelerde eşkıyâlardan Danabaş lakâplı Ramazân etrâfına bazı insanları alarak kırk elli kişi olmuş, bu köylerde ve civâr

köylerde yağma ve talan yaparak halkın nerdeyse köylerini terk etmelerine neden olmuşlardır. Bu eşkiyâların hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Efendi. Bu makûle ahvâlleri var ise kayd ü bend ile Âsitâne'ye gönderilmek buyurulmuşdur.

محمد

Karahisâr-ı Şarkî begine ve Karahisâr ve Satılmış ve Milâs kâdîlarına hüküm ki:

Ulubeg kâdîsı Mevlânâ Abdülkâdir Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbî' Çukurköy nâm karye sâkinlerinden olan eşkiyâdan Danabaş Ramazân dimekle ma'rûf şakî nice ehl-i fesâda baş olup karındaşı Mustafa ve İsmâ'îl ve Halîl ve Takır Ahmed ve Mûsâ ve Kôr Kısmet ve Hacı Mûsâ ve kendü tevâbî'inden Benlügöz Davud ve Yûnus ve diğêr Yûnus ve Kôr Ali ve Rüstem ve kethudâsı Mûsâ vekîli Velî ve diğêr Velî ve Ya'kûb ve Pirî nâm harâmîler kendülere tâbî' olanlar ile kırk elli nefer eşkiyâ olup karye be-karye gezüp müslimânların evlerini basup ve avret ve oğlanlarını çeküp emvâl ü erzâkını yağma vü talân itdüklerinden gayri Kuşca nâm karyede ben sâkin olurduym deyü sulehâdan Şeyh Mehmed nâm kimesnenin evin basup kendüni evinden ihrâc idüp ve dört pâre evini yıkup ağaçların alup âhar yerde dört ev binâ idüp kendüsin tevâbî'ı içinde sâkin olup ve bundan mâ'adâ mezbûr Şeyh'in yerlerin bana lâzımdur deyü cebren zabt u tasarruf idüp ve karye-i mezbûreden Hacı Alî nâm kimesnenin evin basup muhkem darb itdükden sonra habs idüp on iki bin akçasını alup ve Ahmed nâm kimesnenin evini basup yüz aded koyunu ve bin altı yüz akçasını alup ve nice fukarâyâ envâ'-ı zulm ü ta'addîsi olduğı ecilden karye-i mezbûreden Hasan Fakîh ve Yûsuf ve Mehmed ve Ramazân ve Alî ve Ramazân'el-Müderris şakî-i mezbûr karye-i mezbûre gelüp tevâbî'îyle sâkin evvelden berü emlâk ü erzâkımızın bağ ve bağçemizi tasarrufa kâdir değılüz cümle erzâkımızı anlar zabt itdüklerinden mâ'adâ sâ'ir karyelerden dahi nice müslimânları rencîde idüp küllî ta'addî üzeredürler. Şöyle ki karye-i mezbûreden ref' olunmazlarsa re'âyâsı celâ-yı vatan itmek mukarrerdür deyü arz itmeğın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrları bî-eyyi tarîkın kâne ele getürüp gaybet iderlerse şer'le buldurması lâzım olan küfelâsına buldurup getürdüp dahi da'vâ-yı hakk idüp

ta'yîn-i mâdde iden husamâları ile berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmayan da'vâların hakk üzere teftîş idüp göresiz mezbûrların bu makûle ahvâlleri şer'le sâbit ü zâhir olursa ashâb-ı hukûkın şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra mezbûrların bölük halkı ve yeniçeri tâ'ifesinden olanları ism ü resmleri ile arz eyleyesiz olmayanlardan ashâb-ı hukûkın hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra mezbûrların üzerlerine sâbit olan mevâddın sûret-i sicilleri ile mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderesiz. Ammâ koşup gönderdiğün âdemlere muhkem tenbîh eyleyesin ki gaflet ile gaybet itdürmek ihtimâli olmaya.

Hüküm No: 560

Karaman defterdârı Mustafa'ya; Karaman'a bağlı Tarsus Sancağı'nda zeâmet ve tîmâra sahip olup donanma-i hümayûna görevli olanlardan bu sene bedel akçası alınması hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi.

Sâbıkâ Karaman defterdârı olup hâlâ bedel cem'ine me'mûr olan Mustafa'ya hüküm ki:

Bundan akdem Tarsus Sancağı'nda ze'âmet ve tîmâra mutasarrıf olup donanma-i hümayûna me'mûr olanlardan bu sene bedel akçası alınmak fermân olunmağın livâ-i mezbûrede ze'âmet ve tîmârına mutasarrıf olup donanma-i hümayûna me'mûr olan umûmen zü'emâ vü erbâb-ı tîmârın bedelleri alınmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, livâ-i mezbûrede ze'âmet ve tîmâra mutasarrıf olanların her bin akçada bin akça bedellerin ellerinde olan berâtları mücebince bî-kusûr mîrîye için alup kabz idüp bedellerin elinden alına mühürlü temessük viresin.

Hüküm No: 561

Delvine Sancağı begi ile kâdîsına; Ergirikasrı kâdîsı olan Mehmed'in gayrimüslimlerden alınan bedel-i nüzûlu vergisini kanûnda belirtilenden fazlaca alarak halka zulm etmekle nicesinin perişân olmasına neden olmuştur. Teftîş edilip hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı efendi.

Delvine Sancağı begi ile kādîsına hüküm ki:

Kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm, sâbıkâ Avlonya Sancağı begi olan Mustafa *dâme izzühû* mektûb ve a'yân-ı vilâyet Dergâh-ı mu'allâma mahzar gönderüp livâ-i mezbûrede Ergirikasrı kādîsı olan Mehmed mağlûb-ı keyf olmağın icrâ-yı ahkâm-ı şer'iyeye kâdir olmayup fermân olunan bedel-i nüzûlu emr-i şerîfûmden ziyâde cem' idüp re'âyâya zulm itmekle nice re'âyâ perâkende olup ve harâccılar ile müttehid olup defterden ziyâde akçaların aldırup ve bu hakkdur deyü hilâf-ı şer' ü kânûn ve defter yüzer akçaların aldırup ve Kaluzcı nâm karye re'âyâsının ellerinde olan mu'âf-nâmelerine amel itmeyüp ve zâbiti olan Mûsâ ve Yûsuf nâm kimesneleri hilâf-ı şer'-i şerîf muhkem darb u let idüp ve başların mecrûh idüp ziyâde ta'addî itmişdür deyü bildirdükleri ecilden teftîş olunup sıhhati üzere arz olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda onat vechile mukayyed olup ehl-i vukûf bî-garaz kimesnelereden teftîş ü tefahhus eyleyüp fi'l-vâkı' re'âyâya vech-i meşrûh üzere zulm ü ta'addîsi olduğu zâhir olursa şer'-i şerîfe ve emr-i münîfe mugâyir her kimden ne mîkdâr nesne almış ise ba'de's-sübût hüküm idüp ashâbına alıvirdükden sonra vukû'ı üzere mufassal u meşrûh yazup arz eyleyesiz sonra emr-i şerîfûm ne vechile sudûr bulursa mücebiyle amel eyleyesiz.

Hüküm No: 562⁹

Hüküm No: 563

Bursa kādîsına ve sübaşısına; Bursa zindânında mevcûd olan suçlular ve sâyir suçları sâbit olanların acil bir şekilde defter olunup defterleri ile küreğe konulmak için İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Bursa kādîsına ve sübaşısına hüküm ki:

⁹ Bu numarayla gösterilen hüküm esâsında hüküm 565'in devamı olup açıklaması 565.ci hükümde verilmiştir.

Cürm-i galîzleri sâbit olup bi'l-fi'l Burusa zindânında mevcûd olan cem'ân mücrimler ve sâyir cürm-i galîzleri sâbit olanlar mu'accelen defter olunup defterleri ile küreğe konulmak için Südde-i sa'âdetim'e gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda mukayyed olup bi'l-fi'l zindânda mevcûd olan cem'ân mücrimleri ve sâyir ol zindânlarda cürm-i galîzleri sâbit olanları yarar âdemler koşup mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderesin ki küreğe konula.

Hüküm No: 564

Mimar-başına; Vezîr-i azam iken vefât eden merhûm Ali Paşa'nın İstanbul'da olan evkâfından hân-ı cedîdi içinde kiracıların sonradan odaları önlerinde tahta örtüler ve binalar yapmışlar vâkıf binâsına zararları olup bunu yapanların kovulması ve binânın korunması için mimâr-başına görev verilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Efendi.

Mi'mâr-başına hüküm ki:

Mukaddemâ vezîr-i a'zam iken vefât iden merhûm Ali Paşa'nın evkâfı mütevellîsi tarafından Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunulup merhûm müşârün-ileyhin İstanbul'da olan evkâfından hân-ı cedîdi içinde müste'cirler sonradan odaları önlerinde tahta pûşlar ve binâlar ihdâs itmekle sâbıkâ vâkı' olan ihrâkda ol tahta pûşlar ağaç ve tahtadan olmağla hân-ı mezbûrın kârgîr binâsına küllî zararı olup ile'l-ân termîmi itmâm olunmamışken hâlâ girü ihdâs olunup el-iyâzü bi'llâhi te'âlâ ihrâk vâkı' olursa girü küllî zarara sebep olur deyü bildirmeğin buyurdum ki:

Vardukda göresin ol tahta pûşlar ve binâlar hâdis ise ref' idüp men' itdüresin.

Hüküm No: 565

Göri beglerbegisi Mustafa Paşa'ya mektûb-ı şerîfe; Simon Han'ın ve Göri beylerbeyi Mustafa Paşa'nın Göri beylerbeyliğinin Mustafa Paşa'da kalmalarını istemelerine rağmen Çıldır ve Göri beylerbeyliğinin Hızır Paşa'ya verildiği, Erzurum beylerbeyinin yıllık irsâliyesi Göri kullarının mevâciblerine tayin edildiği, Adı anılan hazînenin Erzurum'dan Ahışa'ya varıldığında Hızır Paşa'yla haberleşip Göri kalesine gönderilmesi yollarda Simon Han'ın aznavurları ve halkına dokunulmaması

fakat Simon Han eğer Dadyan Melik ile barış hâlinde olursa kendisine acınılmayacağı hakkında.

Göri beglerbegisi Mustafa Paşa'ya mektûb-ı şerîfe ki:

Hâlâ Simon Han ile Dergâh-ı mükerremeti ünvâna mektûblar gönderüp siz Tiflis'ten kalkup Simon Han'a varup mülakât idüp ahdleşüp ve tarafeyne zarar u gezend irişmeyeceğine eyman-ı galîzle yemîn idüp ve Simon Han Göri beglerbegi Hızır Paşa'ya virildüğünden hazz itmeyüp sizünle kemâl-i mertebe müvâlât ü musafât üzere olmağla girü sizün Göri'ye beglerbegi olmanuzı recâ itmeğin Simon Han'ın ve sizün arzlarınız telhîs olunup rikâb-ı kâmyâb-ı husrevâneye arz olundukda Simon Han'ın sizün hakkınızda olan iltimâs u istida'sı cüz'î kavle ve mahall-i irtizâda vâkı' olup Göri beglerbegi girü size ve Çıldır beglerbegliği dahi girü Hızır Paşa'ya inâyet olunmuşdur. İmdi Erzurum beglerbegisine yıllık irsâliyyesi Âsitâne-i sa'âdetime gelmemişdir ol hazîne Göri kulunun mevâcibine ta'yîn olunup bu bâbda Erzurum defterdârına ve Hızır Paşa'ya müekked ahkâm-ı şerîfe gönderilüp ve sâdır idilmiş irsâl olmuşdur. Siz hemân bilâ-tevakkuf kalkup âdemlerinüzle varup Göri Kal'ası'na dâhil oldukdan sonra Erzurum beglerbegine ve defterdârına âdem gönderüp ol bir yıllık irsâliyyeyi Göri kulunun mevâcibi için taleb idüp ve Hızır Paşa'yla dahi söyleşüp zikr olunan irsâliyye Erzurum'dan Ahışa'ya vardukda siz Hızır Paşa'yla müşâvere itdükden sonra ol hazînenün Göri Kal'ası'na îsâli her ne vechile münâsib ise ol vechile hazîneyi Göri Kal'ası'na getürdüp Göri Kal'ası'n bu kadar zamândan berü beglerbegisiz hıfz u hirâset eyleyen gâzîlere virüp ve her birine bizden selâmlar ve dû'alar eyleyüp hâllerin hatırların sorup bir vechile istimâlet viresin. İnşâ'a'llâhü'l-e'azz min-ba'd eğer mevâcibleri ve eğer sâyir levâzım u mühimmâtlarıdır cümlesi Erzurum'dan ve Çıldır'dan tedârük olunup ale't-tevâl gönderilüp bir nesneye müzâyaka çekdirilmez ana göre i'lâm u i'lân eyleyüp ve siz dahi Simon Han'la hüsn-i sülûk idüp mukaddemâ bu cânibe ta'yîn olunan karyelerden gayri ahd ü emâne muhâlif ülkesine ve re'âyâsına dahl u bu'z itmeyüp her vechile müvâlât u müsâfât üzere olasın ve bi'l-cümle bir vechile hüsn-ı zindegâni itmek gerek siz ki bu cânibin âdemleri Göri'ye ve Göri kulları Ahlât boğazından Ahışa'ya varup geleler yollarda Simon Han'ın aznavurlarından ve re'âyâsından bir ferde dahl ü ta'arruz itmeye. Ammâ bunlar dahi kendü hâllerinde olup gidişde ve gelişde Simon Han'ın karyeleri re'âyâsına dahl ü tecâvüz itmeyüp her ne

olurlarsa akçaları ile narh-ı rûzî üzere alup ahd ü emâne halel virecek evzâ'adan ziyâde hazer ideler ve Simon Han Dadyan Melik ile barışmak üzere olduğu bu cânibde sâbi' oldu vâkı' ise hayfa Simon Hanlık nâmına fikr ü i'timâd itmezim eğer biz bildüğimiz Simon Han ise Dadyan Melik ile barışmak mahâldir Hudâ alimdür ki Faş Kal'ası husûsi-çün Dadyan'a bizüm dahi gayz u gazâbımız on mertebe Simon Han'dan ziyâdedir bu husûs Simon Han'la bir dostca söyleşüp eğer Dadyan'dan bir intikâm almak maksûdı ise Erzurum ve Kars ve Çıldır askerinden ve âhar ve müstevfi asker ve yerlüm varup Dadyan Melik'inden inâyet-i Hakk'la ber-vech-i destkâm intikâm alsun bu bâbda Simon Han'ın ve sizün re'y ü tedbîrinüz neye müncer olursa mufassalan arz eylesin ki ana göre tedârük görüle.

Hüküm No: 566

Simon Han'a mektûb-ı şerîfe; Bu hükümde direk olarak Simon Han'a yazılmış mektûp olup bu mektûpta Simon Han'ın Dadyan Melik ile barışma ihtimâlinin olmadığı Dadyan Melik'in kendisine yaptıkları hatırlatılarak, Dadyan Melik'ten alınacak intikamı için gerekirse Erzurum, Kars ve Çıldır askerinden istediği kadar adam alabileceği Göri beylerbeyliğinde Mustafa Paşa'ya tekrâr inayet buyurulduğu Hızır Paşa'ya Çıldır'ın verildiği, Çıldır, Tumanis, Lori ve Tiflis beylerbeylerine ahkâm-ı şerîfe gönderilerek Simon Han'ın halkına dokunulmayacağına dair güvence verilmiştir.

Simon Han'a mektûb-ı şerîfe ki:

Hâlâ bu cânibde şöyle istima' olundu ki siz Dadyan Melik ile barışmak üzere imişsiz imdi eğer bu husûs vâkı' ise hayf Simon Han nâmına ba'zı kimesneler bu sözi bize nakl eyledüklerinde eğer biz bildüğimiz Simon Han ise ol Dadyan Melik ile barışmak ihtimâli yokdur deyü i'timâd itmedin mi fi-nefsi'l-emr Dadyan Melik size itdüğü hakâreti devr-i Âdem'den berü kimse kimseye itmemiştir Hudâ alimdür ki Faş Kal'ası'ndan belki ol Dadyan Melik Faş Kal'ası için bizüm adâvetimiz sizden artukdur disek mübâlağa değıldür eğer siz cibilletinizde merkûz olan gayret ü hamiyet muktezâsınca Dadyan Melik üzerine varup intikâm almak ca'izse bu cânibe işâret oluna ki Erzurum ve Kars ve Çıldır askerinden istedikleri kadar yarar tüfeng-endâz asker ve yerlüm varup sizünle yek dil ü yek cihet olup hüsn-i ittifâk u ittihâd ile Dadyan üzerine

teveccüh ü azîmet idüp inâyet-i Hakk'la kendülerini tu'me-i şemşîr ve memleket ü vilâyetin feth ü teshîr eyleyünüz bu bâbda re'y-i sâyib ve fikr-i sâkıb nenün üzerine olursa muvassıl-ı varaka-i muhâlasat Hüseyin Çavuş *zîde kadruhû* ile mu'accelen bu cânibe mufassal u meşrûh yazup arz eyleyesin ki ana göre tedârükü görile ve hâlâ Görî beglerbegliği iltimâsınız üzere girü Mustafa Paşa hazretlerine inâyet buyurılıp Hızır Paşa girü Çıldır'da ibkâ olunmuşdur me'mûldür ki bir hoşca zindegân idüp hüsn-i sülûk eyleyesin ve müşârün-ileyh ile yek dil ü yek cihet olup tarîka-i mahabbet ü dostî mür'ayi tutulup dostî mür'ayi tutulup iki gözün hüsn-i ittifâkı ile re'âyâ vü berâyâ âsûde-hâl olunmasına sa'y-i cemîl eyleyesin ve Çıldır ve Tumanis ve Lori ve Tiflis beglerbeglerine ahkâm-ı şerîfe gönderilüp min-ba'd Simon Han'ın ülkesine ve re'âyâsına dahl ü ta'aruz itemeyesiz deyü muhkem tenbîh ü te'kîd olunmuşdur ol husûsdan mesâlih olmayup dâ'imâ huzûr-ı hâl ve ferâğ-ı bâl ile âsûde olasız.

Hüküm No: 567

Trablusşâm beglerbegisine ve kâdîsına; Trablusşâm kalesi yeniçeri muhafızlarından bölükbaşısı Deli Ahmed, Muharrem bin Abdülkerim ve Yûsuf ibnü'ş-Şûrâ adlı kişiler halkı bilir kişilere haksız yere şikâyet edip halkın memleketlerini terk etmelerine neden olmuşlardır. Bundan dolayı kendileri ile ilgili olmayan hususlara karışmamaları hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi.

سا

Trablusşâm beglerbegisine ve kâdîsına hüküm ki:

Trablusşâm halkı taraflarından Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunulup Trablusşâm Kal'ası mustahfizlarının bölükbaşlarından Deli Ahmed ve Muharrem bin Abdülkerim ve Yûsuf ibnü'ş-Şûrâ nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup dâ'imâ bunları ehl-i örfe gamz itmekle hilâf-ı şer'-i şerîfe akçaların alup ve aldirup bi'l-cümle mezbûrların vech-i meşrûh üzere fesâd ü gammâzlıklarından nice kimesnemiz celâ-yı vatan itmişlerdür deyü bildirdikleri ecilden arz olunduğu gibi ise men' olunup memnû' olmazlar ise nefy-i beled olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda mezbûrları getürdüp muhkem te'kîd ü tenbîh eylesesin ki kendü hâllerinde olup alâkaları olmayan husûslara karışmayup kimesneyi hilâf-ı vâkı' gamz itmekden hazer ideler ba'de't-tenbîh eslemeyüp girü vech-i meşrûh üzere ifsâd u gamzları sâbit ü zâhir olursa ol vilâyetden alâkaların kat' idüp nefy-i beled eylesesiz.

Hüküm No: 568

Karaman'da mâl defterdârı olan Mustafa'ya; Alâiyye deniz kenârında olup kâfirlerden gelebilecek saldırılara açık olduğundan ehl-i fesâd sûhte taîfesinden harâmîler toplanıp halka zarar verdiklerinden dolayı vilâyetin zuamâ ve erbâb-ı tîmarı muhâfazaya alıkonulup cümlesinin bedellerinin alınması hakkında.

Sipâhîlere virilmişdür. Fî 4 L. sene isnâ [ve elf].

خا

Sâbıkâ Karaman'da mâl defterdârı olan Mustafa dâme ulüvvühû'ya hüküm ki:

Livâ-i Alâ'yye eb-i deryâda olmağla küffâr-ı hâksârdan havf u hatr olduğundan mâ'adâ ehl-i fesâd sûhte ta'îfesinden harâmî cem'iyet olup ahâlî-i vilâyete zarar u gezend irişdirmekden hâlî olmamağın livâ-i mezbûrın umûmen zü'emâ vü erbâb-ı tîmarı muhâfazaya alıkonulup cümlesinin bedelleri alınmak fermânım olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, fermân-ı şerîfüm üzere livâ-i mezbûrın alaybeginin ve zü'emâ vü erbâb-ı tîmarın ve çeribaşı ve çeri süricilerinin bedellerin alup dâhil-i hazîne eylesesin.

Hüküm No: 569

Selânik ve Yenice-i Vardar ve Karaferye kâdîlarına; Karaferye nâibi olan Mehmed Vezîr İbrâhîm Paşa'nın Karaferye'de olan hâslar voyvodası olan Hızır nâm voyvodasının öldürüldüğü Osmân'dan suâl olunması gerektiği Mustafa Çavuş öncülüğünde getirilip İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Çelebî.

Selânik ve Yenice-i Vardar ve Karaferye kâdîlarına hüküm ki:

Karaferye nâ'ibi olan Mehmed Südde-i sa'âdetime sûret-i sicill gönderüp düstûr-ı mükerrerem, müşîr-i mufahham *ilâ-âhirihi* vezîrüm İbrâhîm Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû*'nun kazâ-i Karaferye'de olan hâslar voyvodası olan Yûsuf voyvoda Osmân bin Abdullah nâm kimesneyi şer'-i şerîfe götürüp mûmâ-ileyh vezîrimin kazâ-i Vardar Yenicesi'nde olan hâslarından Yakalar nâm karyede mûmâ-ileyhin Hızır nâm voyvodası katl olunmuşdur mezbûr Osmân'dan su'âl olunsun ve temkin su'âl olundukda mezkûr Osmân karye-i mezbûre imâmı olan Sefer Hâce ve Timûr ve karındaşı Ali ve Evren ve oğlu Hasan ve Dervîş Sübâşı ve Boğuk Yûsuf ve karındaşı Hasan ve ter oğlanı ve Ahmed ve Bekmezci İsâ'nın ter oğlanı ve çobanı merkûm Sefer Hâce'nin muharriki ile gice ile varup ben ve Boğuk birâderi olan Hasan ve Evren ve oğlu Hasan ahûr kapusunda durup ve Sefer Hâce ve Demür ve karındaşı Ali ve Dervîş Sübâşı ve Boğuk Yûsuf ve karındaşı Hasan ve Ahmed ve Bekmezci'nin ter oğlanı ve çobanı içerüye girüp mezkûr Hızır Voyvoda'yı katl idüp ba'dehû olanca esbâb u nûkûd ve eskâlin çıkarup mezkûr Sefer Hâce ve Demür ve Ali'yi evlerine alup gitdiler deyü bi't-tav' ikrâr eyledüğünü bildirmeğın mezkûrlar Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş *zide kadruhû* mübâşeretiyile ele getirilüp mukayyed ü mahbûs gemi ile Südde-i sa'âdetime gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, bu husûsda onat vechile mukayyed olup sâ'ir umûra kıyâs itmeyüp mu'accelen mezbûrları müşârün-ileyh çavuşum mübâşeretiyile ele götürüp mukayyed ü mahbûs gemi ile Südde-i sa'âdetime gönderüp sâ'ir bu husûsda müdâhaleleri olanları dahi getürmeğın ikdâm u ihtimâm eyleyesiz.

Hüküm No: 570

Edirne ve Pirlepe ve Üsküp ve Kalkandelen kâdîlarına; Geyikler adlı karyede eşkiyâdan İslâm ve Celâleddin Mehmed ve kethüdâsı Süleymân adlı kimseler müslimânların evlerin basıp mâllarını yağma ve talân etmişler Maden adlı kimseyi ve İslâm'ı evinde bulup orakla vurup ayağından yaralamışlar ve Derzi adlı kimseyi öldürmüşlerdir. Adı anılan eşkiyâların yakalanıp hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi. Ele getirüp mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderile.

Edirne ve Pirlepe ve Üsküp ve Kalkandelen kâdîlarına hüküm ki:

Geyikler nâm karye halkı Südde-i sa'âdetim'e arz-ı hâl sunup eşkıyâdan İslâm ve Celâleddin Mehmed ve kethudâsı Süleymân nâm kimesneler ehl-i fesâd olup müslimânların evlerin basup esbâb ü erzâkını yağma vü tâlân idüp ve avret ve oğlanlarını cebren çeküp ve gice ile yola inüp buldukları at ve koyun ve sâ'ir davarların alup ve Ya'küb çingânenin avret ve Sûrnâcî'nın oğluna tasarruf idüp ve ahurunda konak olan dülbendcileri basdırup ve oğlan ve kız ayardup ve âhara kızlarını virdirmeyüp ve Hüseyin nâm kimesnenin hatûnuna fi'l-i şenî' idüp karındaşı olan Ma'den nâm kimesne mezbûr İslâm'ı gice ile karındaşı evinde bulup orağla urup ayağına mecrûh itmekle garaz idüp bir gice mezbûr Ma'den'i katl idüp diyetin fukarâya çekdirüp mukaddemâ Osmân nâm kimesnenin kulın ve Derzi nâm kimesneyi katl idüp dâ'imâ fesâd ü şenâ'atden hâlî olmayup bir def'a mezbûr Mehmed ve Süleymân şer'a da'vet olundukda mezbûr Ma'den'i katl idüp ve Nasûh nâm kimesnenin evin basdik deyü ikrâr itdükleri sicil olunduğunu bildirüp şer'le haklarından gelinmek bâbında emr-i şerîf recâ itdükleri ecilden buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrları her kanda ise hüsn-i tedbîr ü tedârûkle ele getirüp dahi da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâları ile berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların hakk u adl üzere dikkat ü ihtimâmla teftîş idüp göresin vech-i meşrûh üzere fesâd ü şenâ'at itdükleri şer'le sâbit ü zâhir olursa ashâb-ı hukûkın şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp bî-kusûr alıvirdükden sonra mezbûrları bölük halkı ve yeniçeri ta'îfesinden ise ism ü resmleri ile yazup Südde-i sa'âdetime arz eylesesin ki dirlikleri alınıp hakklarından geline, değıller ise üzerlerine sâbit olan mevâddun sûret-i sicilleri ile mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime irsâl eylesesin ve ammâ koşup gönderdüğün âdemlere muhkem tenbîh eylesesin ki gaflet ile yolda gaybet itdürmek ihtimâli olmaya garaz u ta'assub ile kendü hâllerinde olanları ta'addîden ve celb ü ahz sebebi ile ehl-i fesâda himâyet olunmaktan ziyâde hazer idüp hakk-ı sarîha tâbi' olasız.

Hüküm No: 571

Malatya beyine; Vilâyetin askerinin ekserisinin Nemçe seferine gitmesinden dolayı Kürd Ağa'sının vilâyeti koruması gerektiği hakkında.

Kürd ağasının

Bâ-takrîr-i hazret-i efendi ve Nuri Çavuş.

محمد

Malâtıyye begine hüküm ki:

Livâ-i Malâtıyye Kürdî ağzı olup hıfz u hirâseti lâzım ü mühimm olmağın sancağının alaybegisi ve umûmen zü'emâ vü erbâb-ı tîmârı Nemçe seferine me'mûr livâ-i mezbûr muhâfazasına kalmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, işbu emr-i celîlü'l-kadrüm mücebince bi'z-zât sen ve livâ-i mezbûrın alaybegisi ve umûmen zü'emâ vü erbâb-ı tîmârı livâ-i mezbûr muhâfazasında kalup ol vilâyeti eğer eşkiyâdan ve sâ'ir ehl-i fesâddan hıfz u hirâset eyleyüp bâb-ı muhâfazada dakîka fevt itmeyesin.

Hüküm No: 572

Mağnîsâ ve Bergama kâdîsına; Bergama'da kâdî olan İbrâhîm fakir halka haksız yere zulüm yapmış köy imâmların kürekçi yazarak mescidin boş kalmasına neden olmuştur. Adı anılan kişinin hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi. Lala Paşa'ya yazıla.

ممى

Mağnîsâ ve Bergama kâdîsına hüküm ki:

Nevâhî-i Bergama kâdîsı olan İbrâhîm fukarâya zulm ü ta'addî idüp avârız-hânelerinn defterde olandan ziyâde idüp ve akçayı dahi ziyâde alup ve koyunu olanlardan akçasız koyun ve kuzuların alup ve koyunlarından begendüğünü cebren alup ve sığırı olan fukarâdan birer tosun alup re'âyânın kiminden dokuz kiminden beş altı kîle buğday ve arpa alup ve dağdan kereste getürdüp bir akça virmeyüp ve tahta ve odunu re'âyâyâ cebren getürdüp ve köy imâmların kürekçi yazmağla mescid muhtâl

kalup bu vechile fukarâya zulm ü ta'addîsinin nihâyeti olmaduğın i'lâm olunmağın bu bâbda Lala'ya dahi hüküm-i şerîfüm buyurulmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrî şer'-i şerîfe da'vet idüp da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde idenler ile berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmayan husûsların müşârün-ileyh mübâşeretiyile hakk u adl üzere teftîş ü tefahhus idüp göresin vech-i meşrûh üzere fukarâya ta'addî itdüğü şer'le sâbit olursa ashâb-ı hukûkın şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra mezbûrın zulm ü ta'addîye müte'allık olan mevâddın mufassal u meşrûh yazup Südde-i sa'âdetime arz eyleyesiz. Ammâ hîn-i teftîşde tamâmı hakk üzere olup fukarâya hayf u gadr olmakdan ziyâde hazer idesiz.

Bir sûreti; Lala Paşa'ya yazıla.

Hüküm No: 573

Karahisâr-ı Şarkî ve Koyluhisâr kâdîlarına; Karahisâr-ı Şarkî'de mîr-livâ olan Ahmed Bey gayr-i müslimlere arpa, buğday verip akçelerini zorla aldığı, akçesi olmayanların evlerini bastığı tespit edilmiş olup bu kişinin hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi. Şer'le mü'ekked hüküm-i şerîf buyurulmuşdur.

Merzifon sâkinlerinden İsmâ'îl Çavuş'a virilmişdür. Fî 22 N. sene isnâ [ve elf].

محمد

Karahisâr-ı Şarkî ve Koyluhisâr kâdîlarına hüküm ki:

Karahisâr-ı Şarkî'ye tâbi' olan zimmîler Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl sunup arpanın somarı kırkbeşer akçaya iken sâbıkâ mîr-livâ olan Ahmed Beg bunların üzerine on bin beş yüz seksen yedi somar arpa salup cem' idüp bir akça ve bir habbe virmeyüp ve arpası olmayan fukarâdan buğday alup buğdayı olmayandan akça alup akçası dahi olmayanların evlerin basup esbâb ü erzâkların alup ve bundan mâ'adâ Bemizre nâm karyenin fukarâsına bin na'l salup her at na'lı on ikişer akçaya iken bir akça ve bir habbe virmeyüp tekrâr on iki bin mîh ve yüz otuz iki vukıyye demür salup ve bir senede iki def'a ispençelerini alup ve bundan mâ'adâ zulm ü ta'addîsinin nihâyeti yokdur deyü

arz u i'lâm itdükleri ecilden mezbûrdan hukûk-ı fukarâ şer'le alıvırılmesini emr idüp buyurdum ki:

Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boş) Çavuş *zîde kadruhû* vusûl buldukda, mezbûrı şer'-i şerîfe da'vet idüp da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâsıyla berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmayan da'vâların hakk u adl üzere dikkat ü ihtimâmla teftîş idüp göresin vech-i meşrûh üzere mezbûr zimmîlere arpa ve sâ'ir nesne salup akçaların virmeyüp ta'addî itdüğü şer'le sâbit ü zâhir olursa ashâb-ı hukûkın şer'le müteveccih olan hakkların müşârün-ileyh çavuşum ma'rifeti ile hüküm idüp bî-kusûr alıvirüp eyyâm-ı adâlet-encâmımda bir ferde zulm ü ta'addî olmak ihtimâli olmaya ve müşârün-ileyhin üzerine sâbit olan mevâddun sûret-i sicilleri ile ahvâlin mufassal u meşrûh yazup Südde-i sa'âdetime arz eylesiz hakk üzere olup tezvîr ü telbîsden ve şuhûd-ı zûrdan hazer idüp celb ü ahz sebebi ile zâlîme muhabbet olunup fukarâya ta'addî olmakdan ziyâde ihtiyât idüp hakk-ı sarîha tâbi' olasız.

Hüküm No: 574

Diyârbakır beylerbeyine; Diyârbakır'da Kurd ve Sinân adlı kimseler köy koruculuğu göreviyle gezip zahîre getiren halkdan yük başına üçer dörder akça almışlar ve koyun başına ikişer akça alarak fakir halka çeşitli zulümler yapmışlardır. Bölük halkı ve yeniçeri kullarının Nemçe seferinde olmasından dolayı bu görev adı altında zulüm yapanların tespît edilip haklarından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Efendi.

عمر

Diyârbekr beglerbegisine (boş) kâdîsına hüküm ki:

Diyârbekr'de ve nevâhisinde bölük halkından ba'zı kimesneler bölük halkı nâmına ba'zıları re'âyâya hilâf-ı şer'-i şerîfe ta'addîden hâlî olmaduklarından gayri Diyârbekr'de Kurd ve Sinân nâm kimesneler yasakçı nâmına gezüp zahîre getüren re'âyâdan yük başına üçer dörder akça alup ve koyun başına ikişer akça alup fukarâya envâ'-ı ta'addîden hâlî olmadukları i'lâm olundu imdi ol cânibde yasakçı hıdmeti ref' olunduğundan mâ'adâ cümle bölük halkı ve yeniçeri kullarum Nemçe seferine emr olmağla fermân-ı şerîfûme imtisâl cümlesi gelüp sefere gitmişlerdür ol cânibde bölük

halkı ve yeniçeri kalmamışdır eğer biz bölük halkı ve yeniçeriyüzdür kimesne var ise isimleri ve resmleri ile arz olunmak üzere emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup anun gibi bölük halkından ve yeniçeri tâ'ifesinden ol cânibde henüz kimesne kalmış ise biz emr ile istihdâma kaldık ve yasakçı ta'yîn olunmuşuzdur didüklerine amel idüp hemân cümlesin sefere gönderüp inâd u muhâlefet iderler ise isimleri ve resmleri ile yazup Südde-i sa'âdetime arz eylesin re'âyân ve dâ'im-i hallaf berâyâdır eyyâm-ı adâlet encâmında âsûde olup kapum kullarından ve gayriden bir ferdin bunlara zulm ü ta'addî itdüklerine rızâ-yı şerîfüm yokdur. Şöyle ki memnû' olmayup ve sefere gelmeyüp re'âyâyâ zulm ü ta'addî iderler ise ism ü resmleri ile yazup Âsitâne-i sa'âdetime arz eylesin ki dirlikleri kat' oluna ve ol câniblerde yasakçılık hıdmeti ref' olunmuşdur deyü Südde-i sa'âdetimde yeniçerilerim ağasının kâ'im-makâmı mektûb virmişdür mücebince amel idüp min-ba'd hilâfına cevâz göstermeyesiz.

Hüküm No: 575

Kıbrıs beylerbeyine ve Magosa kâdisına; Kıbrıs beylerbeyliğine bağlı Magosa da kâdîların gayr-i müslimlerden harâc topladıklarından, on beş akçaların aldıklarından ve nice atlı ile köy köy gezüp ve arpa ve saman ve koyun ve kuzuların aldıklarından ve her bir karyede on beşer yigirmişer altın almalarından dolayı fakir halka zulüm ettikleri görülmüş olup haklarından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Efendi.

ط

Kıbrıs beglerbegisine ve Magosa kâdisına hüküm ki:

Magosa Sancağı'nda vâkı' olan nevâhiyenin kâdîları fukarânın harâcları cem' olundukda on beş akçaların alup ve nice atlı ile karye be-karye gezüp müft ü meccânen yem ve yemeklerin ve arpa ve saman ve koyun ve kuzuların aldıklarından mâ'adâ her bir karyede on beşer yigirmişer altın alup fukarâyâ bu vechile zulm ü ta'addî itdükleri i'lâm olunmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, anun gibi zulm ü ta‘addî iden kâdîları re‘âyâ ile berâber idüp bir def‘a şer‘le fasl olmayan husûsların hakk üzere teftîş idüp göresin vech-i meşrûh üzere re‘âyâyâ ta‘addî idüp akçalarını aldıkları şer‘le sâbit olursa ashâb-ı hukûkın şer‘le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra üzerlerine zulm ü ta‘addîsi sâbit olan mevâddın sûret-i sicilleriyle yazup Südde-i sa‘âdetime arz eylesin celb ü ahz sebebiyle fukarâyâ zulm ü ta‘addî idenleri himâyet itmekden ziyâde hazer idüp hakk-ı sarîha tâbi‘ olasız.

Hüküm No: 576

Rakka Beylerbeyine; Rakka Beylerbeyinin herhangi bir durumda savaş için veyâ herhangi bir durum için büyük tîmâr sahipleri, tîmârlı sipâhîleri ve kürt aşiretleriyle silahlı hazır bir şekilde olmaları hakkında.

[Yev]mü'l-Erbi‘â fî 17 N. sene isnâ ve elf.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi.

حمدى

Rakka Beglerbegisine hüküm ki:

Hâlâ hıfz u hırâset-i memlekete müte‘allık ba‘zı mühimmât zuhûr iderse beglerbegliğine tâbi‘ olan ümerâ-i nâmdâr ve zü‘emâ vü erbâb-ı tîmâr ve aşâ‘ir-i Ekrâd ve ba‘zı tüfeng-endâz ile olıgelen âdet ü kânûn üzere bir münâsib mahalde dernek ü cem‘iyyet eylemek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, onat mukayyed olup vilâyet-i mezbûrenin hıfz u hırâsetinde ve re‘âyâ vü berâyânun zabt u sıyânetinde ve sâ‘ir uğur-ı hümâyûnuma müte‘allık cumhûr-ı umûrda bezl-i maktûr idesin ve eğer dernek itmek icâb ider mühimmâtta vâkı‘ olursa fermân-ı celîlül-kadrüm mücebince beglerbegliğine tâbi‘ olan ümerâ ve alaybegleri ve zü‘emâ vü erbâb-ı tîmâr ve çeribaşılar ve sâ‘ir A‘râb ve Ekrâd ile ve ba‘zı kal‘a neferâtı ile bir münâsib mahalde olıgeldüğü üzere dernek ü cem‘iyyet eylesin.

Hüküm No: 577

Rakka beglerbegliğindeki ümerâ-i Ekrâd ve Türkmen kethüdâlarına; Rakka beglerbegliğinde olan Kürt ve Türkmen kethüdâlarının aşiretleriyle Rakka beglerbeginin Arap eşkiyâsının engellenmesi için uygun gördüğü yerde hizmet ve yoldaşlık için toplanmalarına dair.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi, sellemehu'llahi te'âlâ

عيس

Rakka beglerbegliğinde vâkı' olan ümerâ-i Ekrâd ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Türkmen kethudâlarına hüküm ki:

Hâliyâ ol taraflarda olan Urbân eşkiyâsının def'-i mazarrat ü fesâdları için üzerlerine varılmak lâzım geldükde siz dâhi cümle aşîret ağaları ile ve sâ'ir tevâif ü aşâ'irinüz ile Rakka beglerbeginin yanına varup vech ü münâsib gördüğü üzere hıdmet ü yoldaşlıkda bulunmanız emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, her birinüz bi'z-zât mukayyed olup anun gibi bir cem'iyet ü dernek lâzım gelüp eşkiyâ-yı A'râb'ın mazarrat u fesâdları def' için Rakka beglerbegisi tarafından size haber gelüp da'vet olunduğınızda aslâ te'hîr ü terâhî itmeyüp cemi'âşâ'irinüz ile kâdîmden olıgeldüğü âdet ü kânûn üzere müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla müşârün-ileyhin yanına varup vech ü münâsib gördüğü üzere hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunup uğur-ı hümayûnda envâ' yüz aklıkları tahsîlinde bezl-i maktûr ve sâ'y-i meşkûr zuhûra getüresiz.

Hüküm No: 578

Manyas kâdîsına; Manyas'da nâib Ahmed, Bali bin Hüseyin hakkında bilgi göndermiştir. İstanbul'a otular cemâatinden Bâlî bin Hüseyin adlı kimse saray çavuşlarından olan Abdülkerim Çavuş'un adamlarından Keyvân Aydın'a sancakla vurup yaralamış olup, Bâlî'nin yakalanıp İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

عيس

ص

Manyas kâdîsına hüküm ki:

Nâ'ibin Ahmed Südde-i sa'âdetime sûret-i sicill gönderüp otçılar cemâ'atinden Bâlî bin Hüseyin nâm kimesne Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Abdülkerîm Çavuş'un âdemlerinden Keyvân Abidîn bıçağla urup mecrûh eylediğini Bâlî tav'an ikrâr idüp ikrârı sicil olduğın arz eylediği ecilden mezbûr Bâlî mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderilmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûr Bâlî'yi hüsn-i tedbîr ü tedârûkle ele getirüp dâhi mukayyed ü mahbûs çavuş-ı mezbûre teslîm idüp sûret-i sicill ile Südde-i sa'âdetime gönderesin ki küreğe virilüp hakkından geline.

Hüküm No: 579

Trablusşâm beylerbeyine ve kâdîsına ve defterdârına ve Hama kâdîsına; Trablusşâm defterdârı Mehmed, Sayda Sancağı beyi olup ölen Oruç oğlu Mehmed'in oğullarının kefilidir diye Şuayb'ın evi üzerine Perviz Çavuş ve Şâm yeniçerileri bölübaşısı Tûsi Ahmed adlı kişileri gönderip otuz kırk nefer levendât ile evini basdırıp iki üç bin altunluk erzâkını yağma etmişlerdir. Bundan dolayı hakları buna yapmaya yok iken bu husûsun araştırılması ve bu kişilerin hakkından gelinmesine dair.

محمد

Trablusşâm beglerbegisine ve kâdîsına ve defterdârına ve Hama kâdîsına hüküm ki:

Bundan akdem Sayda Sancağı begi olup fevt olan Oruç oğlu Mehmed'in oğulları olup Selîmiye begi olan Hasan *dâme izzühû* Trablusşâm'ın defter kethudâsı Ahmed ve Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Hüseyin Çavuş ve sâ'ir varisleri Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunup müteveffâ-i mezkûr için Şu'ayb oğlunun kefilidir deyü sâbıkâ Trablusşâm Defterdârı Mehmed mücerred celb ü ahz için kendü cânibinden Bâki Çavuş'a evlâdı Pervîz Çavuş'ı ve Şâm yeniçerileri bölükbaşısı Tûsi Ahmed nâm kimesneyi evi üzerine gönderüp otuz kırk nefer levendât ile hilâf-ı şer'i şerîf evini basdırıp iki üç bin altunluk erzâkını yağma idüp mâl-ı mîrîme bir vechile alâkaları yoğiken bunlara ziyâde zulm ü hayf eyledükleri ve bu bâbda me'âbım tarafından dahi emr-i şerîf virildiği bildirmeğin buyurdum ki:

Varduklarında hesâbı yarar u hakk üzere teftîş idüp göresiz arz eyledükleri üzere bunların mâl-ı rızkından şer‘-i şerîf mâlların alup zulm ü ta‘addî eylemişler ise ba‘de’s-sübût hüküm idüp bî-kusûr alıvirüp anun gibi zimmetinde mâl-ı mîrî vardır deyü dâhil olunursa me‘âbım tarafından virilen emr-i şerîf mücebince amel eylesiz anun gibi mâl-ı mîrîye alâkası yoğiken mücerred kendüsi için almış ise şer‘le müteveccih olan hakkın bî-kusûr hüküm idüp alıviresiz.

Hüküm No: 580

Divriği Sancağı beyi Kurd Ahmed Bey'e; Divriği sancak-beyi Kurd Ahmed'in altı bin ve altı binden yukarı tîmârları olanları alay beylerini Nemçe seferine göndermesi hakkında.

محمد

Divriği Sancağı begi Kurd Ahmed dâme izzühû'ya hüküm ki:

Mukaddemâ Divriği Sancağı begi olan (boş) dâme izzühû'ya serdârım tarafından emr-i şerîfüm gönderilüp altı binden aşağı tîmârlular ile kendüsi livâ-i mezbûr muhâfazasında olup altı binden yukarı tîmârları olanları ve ze‘âmetleri alaybeglerin ve çeribaşları koşup Nemçe seferine gönderesin deyü fermân olunmuş idi. Livâ-i mezbûr ber-vech-i mübâdele sana arz olunmağın sen dahi ol hüküm-i şerîf mücebince amel itmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, serdâr-ı zafer-şi‘ârım tarafından virilen emr-i şerîf mücebince livâ-i mezbûrın zü‘emâ ve altı bin ve altı binden yukarı tîmârları olanları alaybeglerini koşup Nemçe seferine gönderüp dahi sen livâ-i mezbûrede oturup hıfz u hirâset-i memleket ve zabt [u] sıyânet-i ra‘iyyet bâbında ikdâm ü ihtimâm eylesin.

Hüküm No: 581

Kayseri beyine ve Kayseri'de vâkı‘ olan kâdîlara; Nusaybin Sancağı beyi olup ölen Hacı Paşa'nın mîrî oğlu olan Mustafa Bey'e her defâsında sancak verilmiş lâkin kendisi yağma ve talandan vazgeçmemiş, köyler kasabalar basmış, Kayseri'de dedesinin vakfı olan Tomarza adlı kasabada sâkin olup ol diyârı hârabe etmiştir. Bu kişinin hakkından gelinmesine dair.

Şikâyetçilerden birine virilmiştir. Fî 12 N. sene isnâ [ve elf].

عيس

Kayseriye begine ve livâ-i mezbûrede vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Bundan akdem Nusaybin Sancağı begi olup müteveffa Hacı Paşa'nın mîrî oğlu olan Mustafa Beg ehl-i fesâd olup her kaçan sancak virilse sancağına varub gelürken yollarda râst geldiği bazergânları sâ'ir ebnâ-i sebîli katl ve emvâl ü erzâkların gâret idüp yanında iki yüz mîkdârı nakliyeci harâmî ve ehl-i fesâddan olup köyler ve kasabalar basup müslimânların ehl ü iyâllerin çeküp bi'l-fi'l Kayseriye'de dedesi vakfı olan Tomarza nâm karyede sâkin olup ol diyârı harâb u yebâb idüp yanında bu mîkdârı eşkiyâ olmağla beglerbegleri ele götürmekde âciz kalup bunun emsâli fesâd ü şenâ'atinin nihâyeti olmaduğı i'lâm olunmağın müşârün-ileyh ele getirilüp hakk-ı fukarâ bî-kusûr alıvirilmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir ân te'hîr ü terâhî itmeyüp mezbûrı hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getirüp dahi da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâları muvâcehesinde kendünün ve âdemlerinün bir def'a şer'le fasl olmayup üzerinden on beş yıl mürûr itmeyen husûsları dikkat ü ihtimâm ile hakk üzere tefîş ü tefahhus idüp göresin fi'l-vâkı' i'lâm olunduğı üzere mezbûrın fesâd ü şenâ'ati sâbit ü zâhir olursa ba'de's-sübût ashâb-ı hukûka şer'le müteveccih olan hakkın hakların hüküm idüp bî-kusûr alıvirdükden sonra kendünün ve âdemlerinün üzerlerine sâbit olan fesâd ü şenâ'ati sicil itdördükden sonra aslâ mecâl virmeyüp muktezâ-yı şer'-i kavîm üzere bir vechile haklarından gelesin ki sâ'ir ehl-i fesâda mûcib-i ibret vâkı' ola ve bu husûs neye müncer olduğın mufassalan yazup Südde-i sa'âdetime arz eyleyesiz ve sûret-i sicillerin bile gönderesüz.

محمد

Bir sûreti; Zulkadriye beglerbegine kâ'im-makâmına ve vilâyet-i mezbûrede vâkı' olan kâdîlara.

Hüküm No: 582

Edirne kâdîsına; Seferde olan askerlerin mevâcibi için Mısır hazînesi sol ulûfeciler ağası olan Ahmed'e teslîm edilerek arabalar ile serdâr-ı zafer-şi'âra gönderilmesi ve Edirne, Filibe, Sofya ve Belgrad'a varıncaya dek bu hazînenin sevk edilmesi için gerekli önlemlerin alınması hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi. Vech-i meşrûh üzere.

ملم

Edirne kâdîsına hüküm ki:

Sefer-i nusret-eserimde olan kullarum mevâcibi için mezîd-i avâtîf-ı aliyye-i husrevânemden bir Mısır hazînesi ihrâc olunup sol ulûfecilerim ağası olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Ahmed *dâme mecdühû*'ya teslîm olunup arabalar ile serdâr-ı zafer-şi'âruma irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfümle vusûl buldukda, anun gibi arabalar amel-mânde olup veyâhûd davarları zebûn olursa zebûn olanları alikoyup dahi güçlü ve kuvvetli ve besilü yarar bargîrler ve müstahkem arabalar tedârük idüp ve sâ'ir levâzim ü mühimmâtın görüp ber-vech-i isti'câl irsâl eylemeğe sa'y ü ihtimâm eyleyesin husûs-u mezbûr ehemmi-umûrdandur ihmâl ü müsâhele ve avk u te'hîrden hazer eyleyesin. Zikr olunan hazîne atâbe-i şerîfden mukaddem serdâr-ı zafer-şi'âruma vâsıl olması ehemmi-mühimmâtandur. Ana göre mukayyed olup bir ân ve bir sâ'at avk u te'hîr itdürmeyesin.

ملم

Bir sûreti; Filibe kâdîsına.

Bir sûreti; Sofya kâdîsına.

ملم

Bir sûret; Südde-i sa'âdetim'den Belgrad'a varıncaya yol üzerinde olan kâdîlara yazıla buyurdum ki:

Zikr olunan hazîne her kangınızun taht-ı kazâsına dâhil olursa deyü tasarruf ile yazıla.

Hüküm No: 583

Sol ulûfeciler ağası olan Ahmed Ağa'ya; Sol ulûfeciler ağası olan Ahmed Ağa'nın gönderilen hazîne-i âmire ile giderken Nemçe seferine görevli olanlardan yollarda râst geldiği sancak beyi, Dergâh-ı mu'allâ müteferrikalarını ve çavuşlarını, kapı kullarını ve sâyir zuamâ ve erbâb-ı tîmârı sefere sürmesi hakkında.

Sol ulûfeciler ağası olan Ahmed Ağa'ya hüküm ki:

Hâlâ senünle irsâl olunan Hazîne-i âmire ile giderken Nemçe seferine me'mûr olanlardan yollarda râst geldiğin eğer sancakbegi ve eğer Dergâh-ı mu'allâm müteferrikaları ve çavuşları ve kapum kulları ve sâ'ir zü'emâ vü erbâb-ı tîmâr ve gayridir bi'l-cümle sefer-i mezbûra me'mûr olanlardır her kimler ise sefere sürmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda, onat vechile mukayyed olup bu bâbda bir ferde ta'allül ü bahâne itdürmeyüp ve yollarda ve menâzil ü merâhilde çadır ile oturup isti'câl üzere gitmeyenlerin çadırların başlarına yıkup cümlesin sefere sürüp inâd u muhalefet idenleri isimleri ve resimleri ile yazup arz eyleyesin ki dirlikleri âhara virilüp kendülerinün hakklarından geline.

Hüküm No: 584

Kırım Hanına nâme-i hümayûn; Kırım'a bağlı Taman kazâsında boy beylerinden olan Tatar şaki önceden akrabaları ile hazîneye ait olan hukuk ve rüsûmlarını tamamen verirlerken daha sonra deden babaya bunlara başkaları dahil edilmemiş iken dahil edilen diğer akrabalarından zorla kanuna aykırı olarak davarlarını almışlar zulm etmişlerdir. Bu konuda Kırım Han'ının varolan kanunlara göre hareket etmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi.

Kırım Hanına nâme-i hümayûn yazıla ki:

Taman kazâsında (boş) nâm karye sâkinlerinden olup boy beglerinden olan Tatar Şa‘ar Dergâh-ı mu‘allâma arz-ı hâl sunup mâ-takaddümden ba‘zı akribâları karye-i mezbûrede kendüleri ile sâkin olup mîrîye ayid olan hukûk u rüsûmlarını bi't-tamâm virdüklerinden sonra eben an-ceddin bunlardan gayri dâhil ide gelmemişler iken yine karye-i mezbûrede sâkin olan boy beglerinden ba‘zı boyun zikr olunan akribâlarına olıgelene muhâlif dâhil idüp hayli davarlarını alup zulm ü ta‘addîden hâlî olmadukların bildirüp ol bâbda fermân-ı hümayûn taleb itmeğın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda kâdîmden ne vechile olugelmiş ise olıgeldüğü üzere karyeye müteveccih olan hukûk u rüsûmları bi't-tamâm virdüklerinden sonra müşârün-ileyhin akribâsına olıgelen âdet ü kânûna muhâlif hâricden bir ferdi dahl ü ta‘arruz itdürmeyesin ve şimdiye değın şer‘a ve kânûna ve kâdîmden olıgelene muhâlif alınan nesnelere dahi hüküm idüp ba‘de's-sübût bi't-tamâm alıviresin.

Hüküm No: 585

Şâm beglerbegisine ve kâdîsına ve defterdârına; Şâm'da bulunan Benî-Ümeyye Câmî'sinin hârem-i şerîfi harâp olmuş mermerleri bozulmuş olup tamiri için vakfında izniyle hazînededen iki bin sikke filori tahsîs edilmesi hakkında.

ط

Şâm beglerbegisine ve kâdîsına ve defterdârına hüküm ki:

Şâm'da vâkı‘ olan Câmî‘-i Benî-Ümeyye hârem-i şerîfi harâba müşrîf olup mermerleri rahne bulmuş ta‘mîre muhtâc olup ve vakfının müsâ‘adesi olmağla bahsolundığı üzere mîrîyeden iki bin sikke filori ile ta‘mîr olunmak için mâliye tarafından emr-i şerîf virilmeğın buyurdum ki:

Mâliye tarafından virilen emr-i şerîf mücebince zikr olunan câmî‘-i şerîf hâreminin ta‘mîre muhtâc olan yerlerini ta‘mîr ü termîm itdürüp mâliye tarafından virilen emr-i şerîfin hilâfına cevâz göstermeyesiz.

Hüküm No: 586

Mekke-i Mükerreme kâdîsına; Kâtibzâde Hâce Ebü's-sü‘ûd'un ticâret yolu ile Şâm'dan Kâbe-i Şerîf'e gelüp giderken mübârek yerlerde çok mâlî olduğu Anber adlı

yerde abd-i memlûkin mâlî üzerine koyup ve Mısırlulardan Hatîb-oğlu Mansûr adlı kişiyi önceden bu mâllara vekîl etmiştir. Mansûr vekâletden kovulmuşken hîleyle Hâce'nin mâlına Abdî'nin huzûrunda vekîl sâhibinedir diyerek el koymuştur. Aldığı ne kadar mâl varsa sahibine geri verilmesi ya da Mansûr'un borçlandırılması hakkında.

Mekke-i mûkerreme kâdîsına hüküm ki:

Ümerâ'i'l-kirâm Şâm beglerbegisi *dâme ikbâlühû* ve akzâ kuzâtü'l-Müslimîn Şâm kâdîsı *dâmet fezâ'ilühû* Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp Şâm-ı şerîf sâkinlerinden dârende-i fermân-ı hümayûn Kâtibzâde Hâce Ebü's-sü'ûd için İmâm Fahri Râzi *kuddise sirruhû*'nun sahîh evlâdından olup ticâret tarîki ile Şâm'dan Kâbe-i şerîfe gelüp gidüp ol emâkin-i müteberrekede nice mâl u metâ'ı olmağın Anber nâm abd-i memlûkin eskâli üzerine koyup ve Mısırlulardan Hatîb-oğlu Mansûr nâm âdemin mukaddemâ vekîl idüp ba'zı metâ' ile diyârına göndermekle hâlâ Hâce-i mezbûr isnâ ve elf târîhinde Mekke-i mûkerreme'den avdet eyledükden sonra mezbûr Mansûr vekâletden ma'zûl olmuş iken hîle vü hud'aya zâhib olup Hâce-i mezbûrın gaybetine hasmı yoğiken metrûk hücceti senün huzûrunda ibrâz idüp Abdî "mezbûr yedinde olan mâl u metâ' vekîl sâhibinedir" deyü kıyâs ile kâlil ü kesîr mâl u metâ'ını çeküp hâin mezbûra teslim idüp mezkûr Hâce'nin mâl u eskâline küllî hasâret ü telef irişdirüp zulm ü hayf eylemişdür. Kabz itdüğü mâl u metâ'ı edâ eylemek için kayd ü bend ile Şâm-ı şerîfe gönderilmek recâsına arz eyledükleri ecilden mezbûr Mansûr'un zimmetinde şer'le sâbit ü zâhir olan mâlî tahsîl ve sâhibine teslim olunmak fermân olmağın bu bâbda Mekke-i mûkerreme Şerîfi'ne nâme-i hümayûnum irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vardukda mezbûr Mansûr'ı meclîs-i şer'a ihzâr ve Hâce-i mezbûr ile murâfa'a idüp kabz itdüğü mâldan zimmetinde ne mıkdar mâl u metâ' sâbit ü zâhir olursa hüküm idüp bî-kusûr alıvirüp zimmetinde bir akça ve bir habbe hakk bâkî kodurmayasın "zimmetinde zuhûr iden hakkın kudretim yokdur" deyü ta'allül ü bahâne ider ise emlâk ü erzâkını fûrûht itdürüp şer'le Hâce-i mezbûra müteveccih olan hakkını bî-kusûr tahsîl itdüresin.

Tâbi' hazreti Hâce efendi.

Hüküm No: 587

Begşehri kādîsına; Beyşehr'inde hafta pazarı meydan adlı mahallede kurulurken esnafın kışın şehirden haraç almakta zorluk çekmesinden dolayı pazarın şehir içinde kurulması hakkında.

Begşehri kādîsına hüküm ki:

Akşehr Sancağı begi ve kādîsı ve Seydişehr kādîsıyla Dergâh-ı mu'allâma mektûb ve a'yân-ı vilâyet mahzar gönderüp kasaba-i Begşehr'in hafta bâzârı Meydân nâm mahalle sahrâsında ikâmet olunugelüp lâkin ehl-i sûk metâ'ların eyyâm-ı şitâ ve bârânda şehirden harâc alup gitmekde ziyâde usret çeküp mütezaccir olup ve şehr içinde ikâmet-i bâzâr vefâ ider arz-ı hâlîye olmağın şehr içinde ikâmet olunmak recâsına mukaddemâ defe'âtle arz olunup şehr içinde ikâmet olunmak için birkaç def'a ahkâm-ı şerîf virilüp şehr içinde ikâmet olunurken mahalle-i mezbûre halkından ba'zı kimesneler mücerred arza hâric şehrde ikâmet olunmak fukarâya enfa'dır deyü toprak kādîsı olmayanlardan arzlar alup hilâf-ı vâkı' i'lâm itmeğle hâric şehrde ikâmet olunmak için emr-i şerîf ibrâz idüp lâkin zikr olunduğu üzere şehr içinde ikâmet olmasın re'âyâ vü berâyâyâ enfa' olduğın ve bu bâbda kânûn-ı şerîf olduğın bildürmişsin. İmdi bu bâbda tarafına defe'âtle ahkâm-ı şerîf virilmiştir. Bu def'a hakk üzere ittifâk-ı müslimîn ile görüp hakk kangı cânibde ise ana hüküm idüp min-ba'd taraf-ı âhara nizâ' itdürmeyüp men' itmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda husûs-ı mezbûrî bu def'a onat vechile hakk üzere görüp hakk kangı cânibde ise ana hüküm idüp min-ba'd taraf-ı âhara nizâ' itdürmeysin.

Hüküm No: 588

Kıbrıs Beylerbeyine; Kıbrıs çavuşlar kethudâsı olan Kılıç'ın halka eziyetlerinden dolayı Kıbrıs'dan kovulması ve Cezâyir-i Garb'a sürgün edilmesi hakkında.

ایاس

Kıbrıs Beglerbegisine hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunulup sâbıkâ Kıbrıs çavuşlar kethudâsı olan Kılıç kendü hâlinde olmayup alâkası olmayan husûslara karışup fesâd ü ifsâddan hâlî olmamağın re'âyâ vü berâyâ mezbûrdan rencîde vü remîdedür Cezîre-i Kıbrıs'dan nefy olunması lâzımdur deyü i'lâm olunmağın arz olunduğu gibi ise nefyolunmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda göresin fi'l-vâkı' mezbûr Kılıç kendü hâlinde olmayup vech-i meşrûh üzere re'âyâ vü berâyâyâ zararı vâkı' ise alâkasın kat' idüp Cezîre-i Kıbrıs'dan nefy idüp Cezâyir-i Garb'a sürgün eylesin.

Hüküm No: 589

Rûm Beylerbeyine; Çaruk-oğlu Kâtib İbrahim adlı kişi dîvân kâtibi ve tîmâr defterdârına halkı ve sipâhîleri kanuna aykırı şikâyet ettiğinden dolayı halk bundan şikâyetçi olmuştur. Bu kişinin hakkından gelinmesine dair.

ایاس

Rûm Beglerbegisine hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunulup Çaruk-oğlu Kâtib İbrâhîm nâm kimesne kendü hâlinde olmayup dîvân kâtibi ve tîmâr defterdârına varup re'âyâ vü berâyâyı ve sipâhîleri hilâf-ı vâkı' gamz itmekle hilâf-ı şer'-i şerîf akçaların aldurup re'âyâ mezbûrdan mütezaccirlerdir deyü i'lâm olunmağın men' olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda mezbûrı getürdüp muhkem tenbîh ü te'kîd eylesin ki min-ba'd alâkası olmayan umûra karışmayup kendü hâlinde ola; ba'de't-tenbîh mütenebbih olmayup re'âyâ vech-i meşrûh üzere mezbûrdan şekvâ iderler ise şer'le muhkem te'dîb eylesin.

Hüküm No: 590

Kavak kâdîsına; Kavak'a bağlı Yatak adlı köyden Kara Ahmed'in halkı ileri gelenlere gereksiz yere şikâyetinden ve sâhte mühürler ile sâhte belgelerle insanlara vermiş oldukları sıkıntılardan dolayı İstanbul'a gönderilip küreğe konulması hakkında.

Kavak kādîsına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Yatak nâm karyeden Kara Ahmed nâm kimesne kendü hâlinde olmayup şakî olup re'âyâ vü berâyâyı ehl-i örfе gamz itmekle hilâf-ı şer'-i şerîf akçaların aldırup ve müzevvir mühür peydâ idüp telbîs arz virdüğü zâhir olmuşdur deyü bildürdüğü ecilden şer'le hakkından gelinmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda mezbûrı ihzâr idüp hakk üzere bî-garaz kimesneleri teftîş ü tefahhus idüp fî'l-vâkı' arz olunduğu üzere tezvîr ü telbîs zâhir olursa mukayyed ü mahbûs Âsitâne-i sa'âdetime gönderesin ki küreğe konula.

Hüküm No: 591

Karahisâ-ı Şarkî beyine ve Satılmış ve Milâs kādîlarına; Karahisâr-ı Şarkî Sancağı'nda tîmârı olan Kôr Ali eşkıyâlık yaparak fakir halkı şikâyet etmiş mâllarını ellerinden almıştır. Karahisâr-ı Şarkî Sancağı beyi ve Bayramlı nâibinin arzlarıyla tîmârı alınıp başkasına verilerek hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi. Emr-i sâbık mücebince şer'le hakkından gelinmek buyruldu.

طا

Karahisâr-ı Şarkî begine ve Satılmış ve Milâs kādîlarına hüküm ki:

Sen ki Satılmış kādîsısın; Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp; Karahisâr-ı Şarkî Sancağı'nda olup akça tîmârı olan Kôr Ali dimekle ma'rûf kimesne eşkıyâdan olup ehl-i örf tâ'ifesine fukarâyı gamz idüp emvâl ü erzâkların aldırup nice müslimânları rencîde idüp zulm ü ta'addîden hâlî değıldür deyü Karahisâr-ı Şarkî Sancağı begi ve Bayramlı nâ'ibi arz itdüklerinde tîmârı alınıp âhara virilüp mezbûrın hakkından geline deyü hatt-ı hümayûnla fermân-ı âlişânum sâdır olmağla mezbûr Ali ele getirilüp habs olundukda hasımlarından Süleymân ve Ali ve Sinân ve Ömer ve Ramazân ve sâ'irleri mecîlis-i şer'a gelüp mezbûrın yoldaşlarından Danabaş dimekle ma'rûf kimesne ve Kôr Davud ve âdemleri evimizin üzerine gelüp ba'zımızı muhkem darb ve ba'zımızı şartlayup şöyle ki

varup mezbûr K r Ali'den Őekv  iderseniz vil yetde durmanız deyü cev b idüp Bayramlı k d s  kendü hev larına t bi' olmağla mezb rları habsden  tl k idüp fukar ya ziy de ta'add  olduğın arz eylemişsün. Buyurdum ki:

Vus l buldukda, mezb rları hüsn-i ted r kle ele getürüp gaybet iderlerse Şer'le buldurması l zım olanlara buldurup getürdüp dahi da'v -yı hakk iden husam sıyla ber ber idüp bir def'a Şer'ile fasl olmayan da'vaların hakk üzere teftiş idüp göresin arz olunduğu üzere mezb rın fes d   Ően 'ati Şer'le s bit   z hir olursa ash b-ı huk kın Şer'ile müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra emr-i s bık m cebince mezb rın Şer'le hakkından gelesin ki s 'ir ehl-i fes da m cib-i ibret v k ' ola. Amm  h n-i teftiŐde hakk üzere olup celb   ahz sebebi ile ehl-i fes d  him yet olunmaktan ziy de hazer idüp hakk-ı sar ha t bi' olasın.

Hüküm No: 592

Rodoscuk'dan Efl k'a ve Filibe'ye varıncaya dek yol üzerindeki k d lara; Rodoscuk'da bulunan Rüstem Paşa im reti vakf  görevlisi im ret iÇin her yıl iki bin m kd r  koyun alındığını fakat koyun em nin bu koyunları  sit ne-i sa dete alıp gider z diyerek im rete ve kasabaya sıkıntı verdiğini bey n etmiştir. V k f iÇin alınan koyunlara dokunulmaması ve konunun teftiş edilmesi hakkında.

B -hatt-ı Nu'm n Efendi.

مص

Rodoscuk'dan Efl k'a ve Filibe'ye varınca yol üzerinde v k ' olan k d lara hüküm ki

Nefs-i Rodoscuk'da v k ' Rüstem Paşa im reti evk f  mütevellisi Südde-i sa' detime mekt b gönderüp im ret-i mezb re m himm t  iÇin v k f akÇa ile her sene im retin kass b  gönderilüp iki bin m kd r  koyun alınıp im ret-i mezb reye gelürken men zil   mer hilde ve Kozcağız'da em n olan ŐavuŐ ve Derg h-ı mu'all ma gelüp v k f koyunları s ricileri im ret iÇin alınan koyunları d hi mücerred celb   ahz iÇin  sit ne-i sa' dete alıp gider z deyü renc de idüp im ret-i mezb reye ve kasabaya m z yaka virüp ta'add  itdüklerin arz eyledüği ecilden olıgeldüği üzere amel olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, evvelden olıgeldüğü üzere imâret-i mezbûre için alınan koyunlarına menâzil ü merâhilde ve Kozcağız emînine ve sâ'ir Südde-i sa'âdetime gelüp celeb koyunları süricilerine ve gayra aslâ ol vechile dahl ü ta'arruz itdürmeysin. Ammâ bu bahâne ile kâdîmden zıkr olunan imârete alınugelenden ziyâde koyun virilmekden ziyâde hazer eyleyesiz.

Hüküm No: 593

Karahisâr-ı Şarkî begine Satılmış ve Milas kâdîlarına; Emîn kimseleri ve idâre amirlerini yanına alarak müslümân halkı akl-ı selîm kişilere şikâyet ederek onlara zulümden geri kalmayan ve halkın memleketlerini terk etmelerine neden olan Ulubey kazâsına bağlı Çukurhan adlı köy sakinlerinden Kör Ali adlı eşkiyânın yakalanarak İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi. Kayd ü bend ile Âsitâne'ye gönderile arz mücebince buyurulmuşdur.

بدر

Karahisâr-ı Şarkî begine Satılmış ve Milâs kâdîlarına hüküm ki:

Sen ki Milâs kâdîsısın Satılmış kâdîsı ile Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp; Ulubey kazâsına tâbi' Çukurhan nâm karye sâkinlerinden Kör Ali dimekle ma'rûf şakînin tîmârı alınup âhara tevcîh olunup kendüsünün fesâd ü şenâ'atden hâlî olmayup Bayramlı kazâsında vâkı' olan ümenâ vü ummâlin ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesinin yanlarından hâlî olmayup müslimânları gamz idüp ba'zılarının evlerini basup ve ba'zıların emvâl ü erzâkın aldırup ve avret ve oğlanların çekdirüp itâ'at-i şer' itmeyüp ve nice fukarânın celâ-yı vatan itmelerine sebep olup ve sâ'ir fukarâ dahi bunun zulm ü ta'addîsinden terk-i diyâr itmek üzere olup müslimânlara ta'addîsinin nihâyeti yokdur deyü arz itmeğin buyurdum ki:

Vusûl buldudka, mezbûrı hüsn-i tedârükle ele getirüp dahi mukayyed ü mahbûs yarar âdemler koşup Südde-i sa'âdetime gönderesin. Ammâ böyle koşup gönderdüğün âdemlere muhkem tenbîh eyleyesin ki ahz ü celb veyâ ihmâl ü müsâhele sebebi ile yolda gaybet itdürmekden ziyâde hazer idesin.

Hüküm No: 594

Kalecik kâdîsına; Kalecik 'de bulunan vâkıf köylerinin vergi toplayıcısı olan Memi ve oğullarının eşkiyâlık yaptıkları ve Ahmed adlı sipâhî şeklinde eşkiyâ ile fakir halkın yollarını kestiklerinden, sahte para basdıklarından ve zorla köylünün ailelerini başkalarına verdiklerinden dolayı bu kişilerin teftîş edilip haklarından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Çelebî.

ج

Kal'acık kâdîsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunulup kazâ-i mezbûrede ba'zı vakf-i karyeler ayak câbîsi olan Memi ve oğulları ehl-i fesâd olup ve ehl-i fesâd ve eşkiyâyâ yatak olup re'âyâ vü berâyânun atların ve katırların ve sığırların sirka itmekden hâlî olmayup ve ehl ü iyâline nâ-mahremden sakınmayup nâ-mahremlerin üzerlerine getirüp ve sipâhî-oğlanı nâmında olan Ahmed nâm ehl-i fesâd ile re'âyâ vü berâyâyâ salgunlar idüp ve yolları ve beller kesüp ve mezbûr Memi kallâb olan çingâneler ile kallâblık idüp ve cebren re'âyâ vü berâyânun ehl ü iyâlin alup âhara virüp bi'l-cümle vech-i meşrûh üzere fesâd ü ta'addîleri hadden bîründür deyü i'lâm olunmağın şer'le teftîş olunmak emr idüp buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfümle Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Dervîş Çavuş vardukda mezbûrları şer'-i şerîfe ihzâr dahi ta'yîn-i mâdde idüp da'vâ-yı hakk idenlerin bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların şer'le teftîş ü tefahhus idüp üzerelerine sâbit olan hukûkî ba'de's-sübût hüküm idüp ashâbına alıvirdükden sonra ehl-i fesâddan sipâhî ve yeniçeri olanları ism ü resmleri ile yazup arz eyleyesin olmayanlar haklarında şer'le lâzım geleni icrâ idüp ehl-i fesâda aslâ ruhsât virmeyesin.

Hüküm No: 595

Bursa kâdîsına; Bursa'da olan ehl-i fesâdların kaçıp belde ve köylerinde insanları öldürdüklerinden ve mâllarını çaldıklarından dolayı teftîş edilerek Südde-i sa'âdete gönderilip küreğe konulması hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Çelebî. Mahmûd Ağa'ya virilmiştir. Fî evâsıt Ca. sene isnâ [ve elf].

Burusa kâdîsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunulup mahrûse-i Burusa etrâfında olan ehl-i fesâdı ele virmek için şartlanup ziyâde ihtimâm olunmağın nice ehl-i fesâd karyelerden firâr idüp mahrûse-i Burusa mahallesine girüp leylan ve nehâren şehirde ve taşrasında katl-i nüfûs ve gâret-i emvâl itmekden hâlî değillerdür deyü bu makûleler teftîş olunmak bâbında hüküm-i hümâyûnum recâ olunmağın şer'le teftîş olunmak emr idüp buyurdum ki:

Etrâfdan gelüp mahallesinde sâkin olan ehl-i fesâdı sûret-i sicilleri ile mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderesin ki küreğe konula. Husûs-ı mezbûr ehemmi umûrdandur bu bâbda hüsn-i ihtimâm eyleyüp zuhûr iden ehl-i fesâdı ale't-tevâl küreğe göndermekden hâlî olmayasın.

Hüküm No: 596¹⁰

Köstendil Sancağı beyi Mustafa'nın halkın şikâyeti üzerine bazı hırsız ve harâmilerin Köstendil darphanesinde sahte para basdıkları tespit edilmiştir. Huzura getirildiklerinde Kasım Çavuş'un tahrîkiyle yaptıklarını söylemişlerdir. Basılan sahte akçeler Dîvân-ı hümâyûnda görüldüğünde sahte olması bir yana bir dirhem gümüşden sekiz akça kesilmesi gerekirken on iki on üç dirhem üzerine kesildiği tespit edilmiştir. Kınâlzâde ve Nimetullah dahi Kasım Çavuş'a yataklık yaptıklarından dolayı bunların teftîş edilip cezâlarının verilmesi hakkında.

Zamân-ı nezâretinde mîrîye üç yük akça mîkdârı zararları olmuşdur eğer şimden sonra dahi bu diyârda kâdî ve müfettiş olursa mâl-ı mîrî küllî gadar olmak mukarrerdür deyü vech-i meşrûh üzere beş yük akçaya müfettişleri gönderivirilüp ziyâde zuhûr iden

¹⁰ Bir sonraki hükmün devamı olup ciltleme esnasında hükmün bir öncesine alınmıştır.

mâl-ı mîrî için tahsîl olunmak recâsına arz u i'lâm eyledüğünden gayri Köstendil Sancağı begi Mustafa *dâme izzühû* Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Livâ-i Köstendil'de ba'zı kuttâ'-ı tarîk harâmîler ele getirülüp ahvâlleri görildükde şer'le üzerlerine sâbit ü müseccel olunduktan sonra mezbûr harâmîlerin ba'zıları "Biz fesâd ü şenâ'ate mübâşeret itdüğümüzden mezbûr Kâsım Çavuş'un ilkâ vü tahrîki ile ideriz." deyü mukırr u mu'terif olup ve zikr olunan şakîler ele girdüğü gibi mezbûr Kâsım Çavuş havfindan Belgrad'ı var idüp ve ahâlî-i vilâyet gelüp "Mezbûr Kâsım çavuş için hadd-i zâtında hırsuz-ı şerik ve kuttâ'-ı tarîk yatağıdır." deyü "Ele getirilüp hakkından gelinmesi lâzımdur." deyü haber virdiklerin i'lâm idüp ve müşârün-ileyhimâ Şa'bân Çavuş ve Hasan Kapucı ile Çakırzâde beg der-kîse idüp ve mühürleyüp Âsitâne-i sa'âdetim'e irsâl eyledükleri akça Dîvân-ı hümayûnumda görildükde kalb u magşûş olduğundan mâ'adâ bir dirhem gümüşden sekiz akça kesilmek emrim olmuşken fermân-ı hümayûnuma mugâyir on iki on üç dirhem üzerine kat' olunmuş olmağın cümle ahvâlleri tafsîl üzere pâye-i serîr-i sa'âdet-masîrûme arz olunduktan mezkûr Ni'metullah hîle vü hıyânet eyleyüp emr-i şerîfûmin icrâsına takayyüd göstermeyüp Kınâlızâde'nin havâssına tâbi' olduğu için azl olunup Kâsım Çavuş dahi nezâretten ref' olunup nezâret girü Hüseyin Çavuş'a inâyet olunmuşdur. İmdi sikke husûsu ehem-i mühimmât-ı selâtînden iken mezkûrlar kalb akça kesdirüp sikke husûsuna ihtilâl ve halkın bey' u şîrâsına dağdağa vü teşviş virdükleri ecilden sâhib-i ayârlardan ve Südde-i sa'âdetime ele girmemekle mukayyed ü mahbûs ol cânibe gönderilmişdür ve bunlardan gayri esâmîleri irsâl olunan Kınâlızâde ve Ni'metullah ve Kâsım teftîş olunmak emr idüp buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfûmle mezkûrun Şa'bân Çavuş ve Kapucı Hasan vusûl bulduklarında bir ân ve bir sâ'at te'hîr u terâhî itmeyüp evvelâ zikr olunan sâhib-i ayârları ve işçileri Kınâlızâde ve kefillerine buldurup getürdükden sonra ol vilâyetin eşrâf u a'yânın ve bâzergânların ve sâ'ir ehl-i vukûfun cem' idüp bi'l-fi'l ol câniblerde râyic ve cârî olan akçadan numûne ve çaşni için erbâb-ı sûkdan üçer dörder akça alup müslimânlar huzûrunda taplayup ve vezf idüp magşûş ve kalb ise ve on iki on üç dirhem üzerine kesilmiş ise zikr olunan akça ile Südde-i sa'âdetim'den gönderilen akça kangı müfettişin ve kangı sâhib-i ayârın zamânında ve kimin ma'rifetiyle kesilmişdir dikkat ü ihtimâmle hakk üzere teftîş ü tefahhus itdükden sonra bu akçalar ve sâ'ir ol câniblerde râyic olan kalb u magşûş akça sahîh darbhânelerde kesilmiş ise bu makûle kalb akça kesdirüp

sikke-i hümâyûn husûsuna ihtilâl viren sâhib-i ayârları ve işçileri ba‘de's-sübût muhkem habs idüp ale'l-esâmî yazup arz eyleyesiz ki ol cânibde siyâset olunmak için mü'ekked emr-i hümâyûnum gönderile ve zikr olunan kalb akça sahîh Kınalızâde'nin ma‘rifetiyle kesilmiş ise ve Kādî Ni‘metullah dahi Kınalızâde'nin hevâdarı olup vech-i meşrûh üzere hıyânet eylemiş ise ve Kâsım Çavuş dahi hırsuz u harâmî şerik ve yatağı ise bunların dahi haklarında a‘yân-ı vilâyet ne vechile şehâdet iderler ise vukû‘ı üzere arz eyleyesin ki anların dahi cezâları virile.

Hüküm No: 597

Selânik kâdîsı Mevlânâ Abdurrâhîm'e ve Kratova kâdîsı olan Çakırzâde Mevlânâ Mehmed'e ve Südde-i Sa‘âdetde sol ulûfeciler ağası olan Ahmed'e; Dergâh-ı mu‘allâ çavuşlarından Mustafa Çavuş görev için Selâniğe gönderildiğinde Selânik çarşısında kullanılan olan akçanın sahte olduğuna müşâhede edilmiş paranın Üsküp ve Kratova darbhânelerinde kesildiği anlaşılmış olup bu akçadan bir örnek Südde-i sa‘âdete getirilmiş akçanın sahte ve değeri düşük olduğu anlaşılmıştır. Kratova kâdîsı olup müfettiş olan Kınalızâde Mevlânâ Hüseyin hatt-ı hümâyûnla görevinden alınıp Kratova kazâsı Çakırzâde müşârün-ileyh Mehmed'e inâyet olunmuştur. Kratova darphanesinin basılması ve mevcûd bulunan akçanın mühürlenüp Südde-i sa‘âdete gönderilmesi ve değeri düşük akça kesenlerin haklarından gelinmesine dair.

Selânik kâdîsı Mevlânâ Abdurrâhîm zîdet fazâyilühû'ya ve hâlâ Kratova kâdîsı olan Çakırzâde Mevlânâ Mehmed zîde fazlühû'ya ve Südde-i sa‘âdetimde sol ulûfecilerim ağası Ahmed dâme mecdühû' ya hüküm ki:¹¹

Dergâh-ı mu‘allâm çavuşlarından Mustafa Çavuş ba‘zı hıdmet ile Selâniğe gönderildikde Selânik çârşûsında râyic olan akçayı kalb u magşûş müşâhede itmekle ehl-i sûkdan bu akça ne makûle darbhânede kat‘ olunur deyü sü’âl eyledik de Üsküp ve Kratova darbhânelerinde kat‘ olunur deyü haber virmekle mezkûr Mustafa Çavuş zikr olunan akçadan numûne için bir mîkdârın Südde-i sa‘âdetime getirüp ve sen ki Selânik kâdîsısın “bu diyârda sikke ahvâli muhtell ü müşevveş olmuşdur” deyü arz u i‘lâm eyledüğün ecilden zikr olunan akça Dîvân-ı hümâyûna tablanup kalb u magşûş olduğu zâhir olmağın Kratova kâdîsı olup müfettiş-i emvâl olan Kınalızâde Mevlânâ

¹¹ Bir önceki hükümde devam edilmiştir

Hüseyin hatt-ı hümâyûnumla azl olunup Kratova kazâsı Çakırzâde müşârün-ileyh Mehmed'e inâyet olunduktan sonra Kratova darbhânesi ale'l-gafle basılıp mevcûd bulunan akça mühürlenüp Südde-i sa'âdetime gönderilmek ve kalb u magşûş akça kat' idenler ele getirilüp hakklarından gelinmek için müşârün-ileyh Çakırzâde ve İştîp kâdîsı Ni'metullah'a hitâben emr-i şerîfüm yazılıp Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Şa'bân Çavuş ve Âsitâne-i sa'âdetim bevvâblarından Hasan Kapucı ile irsâl olunmuş idi müşârün-ileyh çavuş ve kapucı evvelâ İştîp kâdîsı olan müşârün-ileyh Ni'metullah'a mülâkî olduklarında mezbûr Ni'metullah, Kınalızâde ve darbhâne halkı ile yek dil ü yek cihet olmağla Kınalızâde'ye ve darbhâne ahâlîsine hufyeten mektûb yazup darbhâne basılmak için Âsitâne-i sa'âdetden çavuş ve kapucı gelmişdür sen çavuş ve kapucıyı avk u te'hîr ideyorum biz ve aramızdan mukaddem darbhâneyi silüp süpürüp kalb u magşûş akçadan nâmü nişân numûnesi deyü sipâriş idüp yazduğı mektûbı nâm edâsıyla gönderdükde mûmâ-ileyh Kınalızâde mektûbı okudukdan sonra ale'l-gafle darbhânedeki olan beş altı yük mîkdârı kalb akçayı âhar mekâna nakl itdürüp ve sâhib-i ayârları ve işçileri kaçup ba'dehü mezbûr Ni'metullah yolda ve mezkûrlar çavuş ve kapucı ile giderken bir köye uğrayup yol bekledük deyü sabaha değin aşağı yukarı bunları gezdürüp dâhve-i kübrâda darbhâneye alup varup mezbûr Ni'metullah Kınalızâde'nin evine girüp bunlar varıncaya değin mezkûrlar darbhâneyi silüp süpürüp kalb u magşûş akçayı saklayup ve darbhâne halkı cem'ân firâr itmekle darbhânedeki nesne bulunmayup içinde mezbûr Şa'bân Çavuş'un Hasan nâm hıdmetkârı darbhâne içinde kamara demekle marûf kehle-hânesinde bir derîçe içinde iki yüz elli dirhem mîkdârı meskûk ve gayr-i meskûk akçe ve kehle bulup kalb u kem-iyâr olduğundan mâ'adâ bir dirhem gümüşden sekiz akça kat' olunmak fermân olunmuş iken on iki on üç akça bir dirhem olup aynî ile kîselenüp ve mühürlenüp Âsitâne-i sa'âdetime irsâl olduğun müşârün-ileyh Çakırzâde arz idüp ve vech-i meşrûh üzere sûret-i sicill gönderdiğünden ma'âda bir hüccetinde dahi darbhâne basılıp sâhib-i ayâr olan Rıdvân bir nice işçileri ile girift olunup habs olunmuş iken Kınalızâde ve Ni'metullah habsınızda olanları bize irsâl eyle[di]nüz kefilleri alup ıtlâk idelüm ve her kaçan taleb olunursa ihzâr idelüm demekle teslim olunup darbhâne emîni olan Seyfi'yi müfettiş-i mezbûr himâyeten yanına alup istikâmetine şehâdet idüp sonra kallâblıkları zuhûr itmekle firâr eyledüklerin kefillerine buldurman için kabâil-i şer'dan âdem taleb eyledüklerinde Kınalızâde çavuş ve kapucıya bî-nihâye şetm idüp döğmek kasd eyleyüp ve elinizde olan emr-i şerîf Âsitâne-

i sa'âdetden gelmiş emr-i şerîf değildir tezvîrdür deyü nice nice nâ-sezâ kelimât eylediği sicil olunup ve bir sûret-i sicilinde dahi Köstendil mukâta'âtı nâzırı olan Hüseyin Çavuş bu kalb akçayı kat' iden kimlerdür deyü sü'âl eyledükde "darbhâne halkıdır hâlâ cümlesi gaybet eylemişlerdür kalb akça kat' olduğına benim rızâm yoktur ve darbhâne benim elimde değildir Kınalızâde elindedir hattâ darbhâneyi mukaddemâ ben dâhi basup ellerinde kalb akça ve çâşni bulmuş idim alan dahi hafızamdadır Âsitâne-i sa'âdete göndermek isterdim ve kat' eyleyenleri habs eylemiş iken müfettiş-i mezbûr âdem gönderüp itlâk itdürüp ve bu husûs ifşâ eylediğim için nezâreti üzerimden kaldırıp Kâsım Çavuş nâm kimesneye arz eyledi." deyü cevâb virüp ve bulduğu çâşninin sikkeli ve sikkersiz bir mîkdâr akça ve hâs gümüş teslim idüp kalb u magşûş olmağın ol dahi kîselenüp ve mühürlenüp Âsitâne-i sa'âdetime irsâl olduğun sicil idüp ve nâzır-ı mezbûr Hüseyin Çavuş dahi Südde-i sa'âdetim'e mektûb gönderüp Kratova nezâretine yedi yük akça ziyâde idüp ve on dört yük akça peşîn virmekle tevcih olunup Kratova'ya dâhil olduğunda ma'denleri tedennîde bulup kendü mâlımdan bir buçuk yük akça harc itmekle dört kuyu açılıp gündün güne terfî üzere iken müfettiş olan mezbûr Hüseyin muvâfakat itmeyüp hilâf-ı vâkı' nice mevâdd isnâd idüp nezârete bir yük akça ziyâde ve dört yük akçasın virmek üzere mezbûr Kâsım Çavuş arz idüp peşîn ve kefilin virdükden sonra zabt itdürilmek fermân olunmuşken hilâf-ı emr nefsi-i Kratova'yı zabt itdürüp ve darbhânedeki olan gümüş benim ma'rifetim yoğiken hazînedeki alup kalb akça kesdirüp peşînine zamm idüp bir nefer yarar kefil yoğiken mevaddan kefilnâme virüp ve eylediği ziyâde ile yigirmi yük akça mîkdârı keserler idi yaraşdırmış iken hırsuz u harâmî yatağı ve şerik olmağla nice tahmîn-i sicil olunan mezbûr Kâsım Çavuş mukâta'âları zabt itdürüp irsâliyye olacak akçayı peşînine zamm idüp Âsitâne-i sa'âdete göndermişdür. Nezâret-i mezbûreye küllî sa'y ü hıdmetim sebkat idüp zi'l-kayd olmağın mezbûr Kâsım Çavuş'un eylediği ziyâdeyi kabûl idüp ve müfettiş-i mezbûr Hüseyin ile merkûm Kâsım'ın bel'iyât ve ketmiyâtların bir yük akçası size virmek üzere beş yük akçaya iltizâm iderim şol şartla ki beş yük zuhûr itmezse kendü mâlımdan bi't-tamâm edâ ideyim beş yükden ziyâde zuhûr iden mâlını mîrîye için tahsîl olunup Kâsım ve mezbûr müfettişin mezbûr Kınalızâde hadd-i zâtında azlam-ı halku'llah olup bu diyâra küllîden berü nüz[û]ldan ve ümenâdan ve cizye ve âdet-i ağnâmdan ve gayriden ekl ü bel' otuz yük akçadan ziyâde olur ve dâ'imâ gice ile

mezbûr Kâsım Çavuş ile şûrb-i hamr idüp ve gündüz mahkemesi kahvehâne olup mezbûr Kâsım Çavuş'un bir buçuk aydan berü...

Hüküm No: 598

Tebrîz ve Van Beylerbeylerine; Hakkâri hâkimi Zekerîyyâ beyin kendi aşîretindekilerden bazılarına hizmet teklîf edildiğinde itâat etmedikleri bildirilmiştir. İnat edip hizmet altına girmek istemeyen aşîretlerin hakkından gelinmesine dair.

Tebrîz ve Van Beglerbeglerine hüküm ki:

Cenâb-ı emâret-me'âb Hakkâri hâkimi Zekerîyyâ *dâme ulüvvuhü* pâye-i sa'âdet-me'âbıma mektûb gönderüp emr-i şerîfümle ba'zı hıdemât-ı mîrî vâkı' oldukda kendü aşîretinden ba'zı Ekrâd tâ'ifesine teklîf itdükde emr-i şerîfûme itâ'at itmeyüp ihmâl ü tekâsül itmekle hıdemât-ı mîrînin avk u te'hîrine sebep olurlar deyü ol makûle emr-i şerîfûme itâ'at itmeyüp ihmâl ü müsâhele idenlerin hakklarından gelinmek recâsına arz eyledüğün ecilden buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu husûsa gereği gibi mukayyed olup göresin anun gibi mîr-i müşârün-ileyh emr-i şerîfümle bir hıdmet fermân olunup müşârün-ileyh dahi kendü aşîretinden olan Ekrâd'a tenbîh ü teklîf itdükde fermân olunan hıdmetin itmâmıyla mukayyed olmayup emr-i şerîfe itâ'at itmeyüp inâd u muhâlefet iderler ise müşârün-ileyh ma'rifetiyle hakklarından gelüp hıdemât-ı mîrîyi fermân olunduğu üzere itmâma irişdüresiz. Ammâ bu bahâne ile itâ'at ü inkıyâd üzere olanlara dahl ü ta'arruz olunmakdan ihtiyât eyleyesiz.

Hüküm No: 599

Hakkâri hâkimi Zekerîyyâ Bey'e; Tebrîz'in fethinden önce bile Tebrîz'e hizmet ile görevlendirilen Tebrîz beylerbeyi Hızır'a Tebrîz'e hizmete görevlendirilmek için emr-i şerîf verilmişken Van beylerbeyisi olan Sinân'ın Van üzerine görevlendirmek için arzı bulunup Tebrîz beylerbeyinin uygun gördüğü hizmette Van üzerine değil Tebrîz'e bağlı bir hizmette aşîretiyle birlikte hizmet verilmesi hakkında.

Hakkâri hâkimi Zekerîyyâ bege hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Tebrîz feth-i evvelden berü Tebrîz'e eşüp ve hâlâ Tebrîz beglerbegi olan Hızır *dâme ikbâlühû*'ya arz itmekle Tebrîz'e eşmek için emr-i şerîf vârid olmuşken mukaddemâ Van beglerbegisi olan Sinân *dâme ikbâlühû* Van üzerine eşmek için arz itmişdür deyü mukaddemâ vârid olan emr-i şerîf mücebince kemâ-kân Tebrîz üzerine eşmek recâsına arz itdüğün ecilden Tebrîz'e eşmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, emr-i şerîf sâbık mücebince aşâ'ir ü kabâ'ilinle Tebrîz üzerine eşüp Tebrîz'e müte'allık vâkı' olan hıdemât-ı hümayûnda Tebrîz beglerbegi vech ü münâsib gördüğü üzere bezl-i makdûr ve sa'y-i nâ-mahsûr eyleyüp emr-i şerîfûme muhâlif Van üzerine eşmeyesin.

Hüküm No: 600

Tebrîz beylerbeyine; Tebrîz üzerine bir hizmet için görevlendirilen Van beylerbeyisi olan Sinân Paşa, Van üzerine bir hizmette görevlendirilmek istemiştir. Van beylerbeyisi olan Sinân Paşa'nın Tebrîz üzerine, Tebrîz beylerbeyinin uygun gördüğü bir hizmette aşiretiyle görevlendirilmesi ve Van'da zeâmet ve tîmâra ve gediğe sahip olanların defterlerinin Van beylerbeyinden alınarak Sinân Paşa'nın Tebrîz beylerbeyinin emrindeki adamlarına uygun bir husûsta hizmet olduğunda mürâcaat eylemesi hakkında.

Tebrîz beglerbegisine hüküm ki:

Cenâb-ı emâret-me'âb Hakkâri hâkimi Zekeriyyâ *dâme uluvvuhû* pâye-i sa'âdet-me'âbıma mektûb gönderüp Tebrîz feth-i evvelden berü Tebrîz üzerine eşüp ve hâlâ Tebrîz üzerine eşmek için emr-i şerîf vârid olmuşken mukaddemâ Van beglerbegisi olan Sinân *dâme ikbâlühû* Van üzerine eşmek için arz eylemişdür deyü inâyet recâsına arz itmeğün girü Tebrîz üzerine eşmek emr idüp bu bâbda müşârün-ileyh ve Van beglerbegisine ahkâm-ı şerîfe gönderilmişdür. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, anun gibi Tebrîz'e müte'allık bir hıdemât vâkı' oldukda müşârün-ileyh mektûb ve âdem gönderüp taleb eyleyesin ki aşâ'ir ü kabâ'il ile varup vech ü münâsib gördüğün üzere uğur-ı hümayûnda bezl-i makdûr ve sa'y-i nâ-mahsûr eyleyesin ve müşârün-ileyhin âdemlerinden olup ze'âmet ve tîmâra ve gediğe mutasarrıf olanların

defterini Van beglerbegisinden talep idüp alasin ki anun gibi âdemlerine müte‘allık bir husûsa vâkı‘ oldukda mürâca‘at eyleye.

Hüküm No: 601

Rodoscuk kâdîsına ve Rodoscuk'da İstanbul zahîresi için tayîn olunan Mustafa Çavuş'a; Buğday ve arpa ve alâf ve kabluca ve bal ve yağ ve peynir ve sahtiyân ve bal mumu ve demür ve sâyir ihtiyâcların İstanbul'dan başka vilâyetlere emr-i şerîfe uymayarak gemilerle gittiği duyulmuş olup bu gemilerin gitmemesi, giderse Rodoscuk kâdîsının ve İstanbul zahîresi için tayîn olunan Mustafa Çavuş'un sorumlu olacıkları hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu‘mân Çelebî.

محمد

Rodoscuk kâdîsına ve ol cânibde İstanbul zehâ'iri için ta‘yîn olunan Mustafa Çavuş'a hüküm ki:

Sen ki çavuşumsun Dergâh-ı mu‘allâma arz-ı hâl gönderüp mukaddemâ buğday ve arpa ve a‘lâf ve kabluca ve bal ve yağ ve peynir ve sahtiyân ve bal mumu ve demür ve sâ'ir memnû‘ olan metâ‘ı İstanbul'dan gayri vilâyetlere gitmeyüp ve Mısır ve âhar vilâyetlerden İstanbul zehâ'iri ile gelen gemiler âhar yerlerde yanaşmayup doğru İstanbul'a gönderile deyü mü'ekked hüküm-i hümayûnum virilmişken hâlâ emr-i şerîf mugâyir âhar yerlerde gemiler yanaşup ve memnû‘ olan metâ‘ı ve zehâ'ire âhar diyâra virüldüğü mesmû‘ olmağın bu bâbda tekrâr mü'ekked hüküm-i hümayûn recâsına arz itmişsin. İmdi bu bâbda emr-i şerîfe mugâyir vaz‘ sudûrı sizin tama‘-ı hâm ve ihmâliniz sebebi iledir ikiniz dahi mes'ûl ü mu‘âteb olmuşsuzdur. Buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda tamâmı basîret ü intibâh üzere olup emr-i şerîfüme mugâyir memnû‘ olan metâ‘ı ve zehâ'ire İstanbul'dan gayri vilâyetlere gitmekden ve İstanbul zehâ'iri ile İstanbul'a gelen gemiler âhar yerlerde yanaşup zehâ'ir ihrâcından ziyâde hazer eylesesiz ve İstanbul'a getirilen buğdayı çuvallara komağla çuval ile âhar vilâyete virmeği isteyen olmamağın çuvalcılar ref‘ olunmuşdur min-ba‘d zehâ'ir-i buğdaydan aş için olan buğdaydan gayriye çuvala kodurmayup zehâ'ire bu vechile noksân olmakdan ziyâde hazer eylesesiz.

Hüküm No: 602

Gelibolu ve Kavak ve Migalkara ve Keşan ve İpsala vilâyeti kâdîlarına; İstanbul'dan başka vilâyetlere gitmesi yasaklanmış olan Buğday ve arpa ve alâf ve kabluca ve bal ve yağ ve peynir ve sahtiyân ve bal mumu ve demür ve sâyir ihtiyâçların İstanbul'a gönderilmeleri konsunda ihmâllerinin olduğu ve bu kadılıkların Mustafa Çavuş tarafından tetfîş edilmesi ve ihmâli olanların bildirilmesi hakkında.

ج

Gelibolu ve Kavak ve Migalkara ve Keşan ve İpsala vilâyeti kâdîlarına hüküm ki:

Mukaddemâ defe'âtle ahkâm-ı şerîfe irsâl olunup buğday ve arpa ve a'lâf ve kabluca ve bal ve yağ ve peynir ve sahtiyân ve bal mumu ve demür ve sâ'ir memnû' olan metâ'ı İstanbul'dan gayri vilâyetlere gitmeyüp doğru İstanbul'a gönderile deyü tenbîh ü te'kîd olunmuşken emr-i şerîfüme mugâyir tama'-ı hâminiz sebebi ile bu bâbda ihmâliniz arz olunmağın cümleünüz muhkem mes'ûl ü mu'âteb olmuşsuzdur emr-i şerîfüme muhâlefet idenler Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıldvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş *zîde kadruhû* mübâsereti ile tetfîş olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda her biriniz müstakillen mukayyed olup taht-ı kazâlarınızda emr-i şerîfüme mugâyir memnû' olan metâ'ı ve zehâ'ireyi âhar vilâyete virenleri müşârün-ileyh çavuşum mübâşereti ile tetfîş ü tefahhus eyleyüp bu bâbda emr-i şerîfüme mugâyir vaz' idenleri ism ü resmleri ile yazup arz eyleyesiz.

Hüküm No: 603

Magosa Sancağı begi Ali Bey'e; Magosa Sancağı begi Ali Bey'in Magosa civârında daha önce batmış olan ve denizden çıkarılan Hassa kadirgasının içinden çıkan mâlları yoklatıp Tershâne-i âmireye gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Çelebî.

Magosa Sancağı begi Ali Beg'e hüküm ki:

Hâssa-i kadırgalardan bir kıt'a kadırğa ol cânibde deryâya gark olduktan sonra zikr olunan kadırğa deryâdan çıkarıldığı i'lâm olunmağın zikr olunan kadırğanın âlât u esbâbı mîr-i gemide ise yerlü yerinden yoklanup zuhûra getirüldükden sonra mu'accelen Tershâne-i âmireme irsâl olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda onat mukayyed olup zikr olunan kadırğanın cem'ân esbâb u âlâtın yerlü yerinde zuhûra getürdükden sonra mu'accelen Tershâne-i âmireme gönderesin.

Hüküm No: 604

Serdâr-ı âli mîkdâr hazretlerine; Devletli mutluluk sâhibi sultân hazretlerinin bastığı yerde yere serili devletin kölesi olanlarda gücünden şüphe yokdur ki, hâlâ Dergâh-ı âlî yeniçerileri yayabaşlarından Îsâ Yayabaşı aracılığıyla ramazân ayının dokuzuncu gününde şerefli mektûbları ulaşmıştır. Bu mektûpta düşmânların Usturgon ve Hatvan kalelerine hücum ve istilâsı ile kuşatma üzere oldukları ve askerın gece varması bu tarafların gafletine sebep olabileceği ve ziyâde yağmurlar yağıp aslâ göz açtırmamıştır. Defalarca askerlerin buraya intikâli için çevre beğlerbeğlerine emrler gönderilmiş olup hattâ Özi nehrinden bölgeye ulaşmaları için kadırğa ve kalitalar temîn edilip sipâhîler ve sâyir askerleriyle doldurulup hemen Karadeniz'in mevsimi ve zamânı geldiği gibi kadırğa ve kalitaları gönderilmişdür. Yüce padişâhın Mısır hazînesinden kul tâifesinin maaşları için sol ulûfeciler ağası Ahmed Ağa görevlendirilmiştir. Onlar dahi can ve başla sefere erişmek üzeredürler. Küçük mîr-ahûr Ahmed Ağa kulları iki aydan ziyâdedir ki Gelibolu'ya gönderilmiş olup donanımlı askeri Anadolu'dan beri yakaya geçirip Kapıcıbaşı Hasan Ağa dahi hızlı bir şekilde askerini sürüp yetiştirmek için görevlendirilmiştir. Ve Kapıcıbaşı Velî Ağa dahi kapıcılar ile Üsküdar'da konulup durmayup askeri beri yakaya geçirmek üzeredür ve askerın tez erişmesi için tüm önlemler alınmıştır.

Fî 9 Ramazânü'l-mübârek

Yazıldı.

Sadr-ı azam hazretlerinin kethudâları Yûsuf Ağa'ya virilmişdür. Fî't-târîhi'l-mezbûr.

Serdâr-ı âli mîkdâr hazretlerine mektûb-ı şerîf ki:

Devletlü sa'âdetlü sultânım hazretlerinin hâk-i pâ-yı şerîflerine ma'rûz-ı bende-i devlet-hâh-ı bî-iştibâh oldur ki, hâlâ Dergâh-ı âlî yeniçerileri yayabaşlarından Îsâ Yayabaşı vâsıtasıyla mâh-ı Ramazânü'l-mübârek'in dokuzuncı gününde şeref-nâme-i izzet-bahşları vârid olup küffâr-ı hâksârın hücum ü istîlâsı ve Usturgon ve Hatvan kal'alarına muhâsara üzere oldukları ve askerın gice varması bu cânibin gafletine ve âdem-i ihtimâmına haml buyurıldığı ve hazîne husûsı iş'âr buyurılmış. Benim izzetlü sultânım Hudâ âlimdür ki aslâ sefer-i nusret-esere müte'allık husûslarda zerre kadar ihmâl ü müsâhele vâkı' olmamışdur. Nihâyet-i hikmet hakkındur, bu sene-i mübâreke[de] ziyâde yağmurlar yağup aslâ göz açdırmadı, yohsa ne ân ki ihmâl oluna asâkir-i mansûrenin ale't-ta'cîl kalkup sefere gitmeleri için güz faslından bu âna gelince yigirmi def'a beylerbeyine ve beglere mü'ekked ahkâm-ı şerîfe yazdırılıp mukaddem çavuşlar ile ulağlar ile gönderilüp tenbîh ü te'kîd ve tahvîf ü tehdîdde kusûr yer konulmamışdır. Hattâ şu mertebe ihtimâm olunmuşdur. Bir iki def'a dahi envâ'-ı tenbîhat ü te'kîdâtı müş'ir-i evâmîr-i aliyye yazdırılıp ve ihtimâmen içerü sa'âdetlü Pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerine gönderilüp ale't-ta'cîl çıkup sefere gidesiz deyü mübârek hatt-ı hümâyûnları ile tuğra-yı şerîfin üzerine yazdırılıp kapucılar ile gönderilmişdür ve han hazretlerine dahi on def'adan ziyâde mü'ekked nâme-i hümâyûn irsâl olunup ve Özi Suyu'ndan mürûr u ubûrları için kadirga ve kalitalar tedârük olunup sipâhîler ve sâ'ir askerleriyle doldırılıp hemân Karadeniz'in mevsimi ve zamânı geldiği gibi kadirga ve kalitaları bilâ-tevakkuf göndermişüzdür. Her kim ki bu sefer-i nûsret-eser husûsunda ihmâl iderse huzûr-ı Hakk'a imansız varsun benim izzetlü sultânım inne-ba'de'z-zanni esem (إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ) ¹²dür. İhsân buyurup bu muhlisinize sû'-i zânn buyurmanuz elhamduli'llahi te'âlâ sa'âdetlü Pâdişâhımızım eyyâm-ı şâhânelerinde bir izzet ve bir şeref kalmamışdır ki görmemiş olavuz sizin ve bizüm âhir ömrümüzdür. Münâsibmidir ki mü'min olanın kalbinde garaz u ta'assub ola. Bâ vücûd ki beyza-i tavus İslâma el-iyâzü bi'llâhi te'âlâ senün ta'assubundan şikest irişse hâşâ ki müslimân olan bu mâ'nâyı ihtiyâr eyleye vallahü'l-azîm dîn-i mübîn uğurında ve Devlet-i aliyyeye müte'allık cumhûr-ı umûrda izzetlü sultânımla yek dil ü yek cihet olduğumuz mülâhaza buyrula ve hâlâ devletlü sa'âdetlü âdetlü pâdişâh-ı rub'-meskûn ebbeda'llahu te'âlâ ilâ

¹² Hucûrat Sûresi, 12. Ayet.

yevme yub‘asûn hazretlerinin mezîd-i avâtıf-ı aliyye-i husrevânelerinden kul tâ‘ifesinin mevâcibleri için bir Mısır hazînesi inâyet buyurdıkları ecilden mîrî katırlara tahmîl olunup sol ulûfeciler ağası Ahmed Ağa'yla ber-vechi isti‘câl ol cânibe irsâl olunmuştur. İnşâ‘allâhü'l-e‘azz îd-i şerîfeye değin varup irişmeleri mukarrerdür. Ve yeniçeri ağasına ve sâ‘ir bölük-ağalarına kendü cânibimizden mektûblar yazılıp irsâl olunmuştur. Ol mektûblar nazâr-ı ferhunde-eseriniz müte‘allık oldukda fehvâları ma‘lûm-ı şerîfeniz olur inşâ‘allâhü'r-Rahman. Min-ba‘d dahi sefer-i hümâyûna müte‘allık umûrda cân ve başla bezl-i maddûr olunur hemân asâkir-i mansûre dahi müte‘âkıben varup irişmek üzerelerdür. Küçük mîr-ahûr Ahmed Ağa kulları iki aydan ziyâdedir ki Gelibolu'ya gönderilmişdür. Mufassal askeri Anadolu'dan berü yakaya geçürüp isti‘câl üzere gönderiyor ve Kapucıbaşı Hasan Ağa dahi ale't-ta‘cîl askeri sürüp yetiştirmek için irsâl olmuştur. Ve Kapucıbaşı Velî Ağa dahi kapucılar ile Üsküdar'da konulup durmayup askeri berü yakaya geçürüp göndermek üzeredür ve bi'l-cümle askerîn tîz irişmesine müte‘allık tedbîr ü tedârükde dahi kusûr yer konulmamışdur hemân Allâhu te‘âlâ uğurunuzda hayr eyleyüp emîndür ki kemâl-i lutf ü inâyetinden bu inkisârın akîbetini envâ‘-ı feth-i nusrete mübeddel kılıvirüp a‘dâ-yı bed-re'ye kesr ü hezîmet müyesser itmiş ola.

Hüküm No: 605¹³

Benim izzetlü sultânım, Elhamduli’llahi te‘âlâ bu hıdmet ile ikimiz bile me‘mûr olup askerîn hâlin bilmiş ve anlamışızdır ve zehirlerin kat kat nûş itmişüzdür. Bunlara kışlâya icâzet virilüp gîtdüklerinden sonra isti‘câl üzere gelmeleri-çün her ne kadar ihtimâm olunsa kendü bildiklerinden şaşmayup çâk tavarın ağzı ota yapışmayınca yerlerinden hareket itmezler. Nice idelüm böyle olıgelmiş sabr u tahammûlden gayri çâre yokdur.

Hüküm No: 606

Haleb beylerbeyine; Haleb askerlerinin acil bir şekilde görevlendirilen çavuşla birlikte kuşatma altında olan kalelere sefere gönderilmesi hakkında.

حکمی

¹³ 604 numaralı mektûbun devamı olup hüküm numarası verilmiştir.

Haleb beglerbegisine hüküm ki:

Hâlâ serdâr-ı zafer-şi'ârum tarafından ulağlar gelüp küffâr-ı hâksârun hücum u istilâsin ve kal'alar muhâsara itdüğün askerinin mu'accelen irişmesi lâzım olduğın arz u i'lâm itmeğın ale't-ta'cıl irişmek emr idüp buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfümle Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boş) Çavuş *zîde kadruhû* sana her kanda menzil vâsil olursa bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü terâhî itmeyüp iki menzili bir idüp sefere me'mûr olan Haleb askeri ile ber-vech-i isti'câl varup serdâr-ı zafer-şi'âruma irişmek ardınca olasın. Şöyle ki vakti ile varup irişmeyesin hıdmetin mebrûr ve sa'y-in meşkûr olmayup envâ'-ı itâb ü ikâba mazhar olursun. Ana göre mukayyed olasın.

Bir sûreti; Tekrâr yazılıp Rüstem Kethudâ'ya virilmişdür.

Fî 14 N. sene isnâ [ve elf].

ميم

Bir sûreti; Zulkadriye Beglerbegisi'ne.

Hüküm No: 607

Bursa kâdisına; Anadolu ve Karaman ve Sivas ve Zulkadriyye ve Haleb askerinden sefere görevli emirler, alaybeyleri ve müteferrikalar ve Dergâh-ı mu'allâ çavuşları ve sâyir kapukulları bazıları Bursa'ya gelip oturup rahat davranarak sefere gitmedikleri tespît edilmiş olunup bu şekilde davrananların dirliklerinin kesilmesi ve haklarından gelinmesine dair.

ح

Burusa kâdisına hüküm ki:

Anadolu ve Karaman ve Sivas ve Zulkadriyye ve Haleb askerinden sefere me'mûr olan ümerâ ve alaybegleri ve Âsitâne-i sa'âdetim müteferrikaları ve Dergâh-ı mu'allâm çavuşları ve sâ'ir kapum kullarından ba'zıları Burusa'ya gelüp oturup sefere gitmeyüp kendü hevâ vü heveslerinde oldukları i'lâm olunmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü terâhî itmeyüp muhkem tenbîh ü nidâ itdüresin ki cümlesi kalkup mu'accelen sefer-i hümâyûna müteveccih olup varup serdâr-ı zafer-şi'âruma mülâkî olup vech ü münâsib gördüğü üzere hıdmet ve yoldaşlıkda bulunalar. Şöyle ki ba'de't-tenbîh sefere me'mûr olan ümerâ ve alaybegilerinden ve Dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından ve Âsitâne-i sa'âdetim çavuşlarından ve sâ'ir kapum kullarından bir ferd girü Burusa'da oturup hevâ vü heveslerinde olalar anun gibileri ism ü resmleri ile yazup arz eyleyesin ki dirlikleri kat' olunup ve kendülerin muhkem hakklarından geline.

Hüküm No: 608

Van beylerbeyine; Van iç il olduğundan dolayı Van beylerbeyi olan Sinân Bey'in Van üzerine hizmet istese bile Tebrîz sınır ili olduğundan Tebrîz'e ait bir hizmette görev düşerse verilmesi Van ile ilgili hizmet istememesi hakkında.

Van beglerbegisine hüküm ki:

Cenâb-ı emâret-me'âb Hakkâri hâkimi Zekerıyyâ *dâme ulüvvuhû* pâye-i sa'âdet-me'âbıma mektûb gönderüp kendüsi Tebrîz feth-i evvelden berü Tebrîz'e eşüp ve hâlâ Tebrîz beglerbegi olan iftihârü'l-kirâm Hızır *dâme ikbâlühû*'nun arz-ı mücebince Tebrîz'e eşmek için emr-i şerîf vârid olmuşken mukaddemâ Van beglerbegi olan Sinân *dâme ikbâlühû* Van üzerine eşmek için arz eylemişdür deyü vârid olan emr-i şerîf mücebince Tebrîz üzerine eşmek recâsına arz itmeğin kemâ-kân Tebrîz üzerine eşmek emr olup bu bâbda Tebrîz beglerbegisine ve müşârün-ileyh Zekerıyyâ Beg'e ahkâm-ı şerîfe gönderilmişdür. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, min-ba'd emr-i şerîf sâbıkâ muhâlif müşârün-ileyh Van üzerine eşmek teklîf itmeyüp ve müşârün-ileyhin aşâ'irinden ze'âmet ve tîmâra mutasarrıf olanların defterin dahi Tebrîz beglerbegisine gönderesin ki vâkı' olan husûslarda Tebrîz beglerbegisine mürâca'at eyleye ve bi'l-cümle Van iç il olup Tebrîz Van'a nisbeten serhad olmağla müşârün-ileyh Tebrîz üzerine eşmek münâsib olmağın Tebrîz üzerine eşmek bâbında emr-i şerîf gönderilmişdür. Ol emr-i şerîfe muhâlif müşârün-ileyhe Van'a müte'allık hıdmet teklîf eylemeyesin.

Hüküm No: 609

Rûm beylerbeyine ve Yeni-il kâdîsına; Rum beglerbegisine ve Yeni-il kâdîliklerinde Ferruh bir çok eşkiyâ ile büyük zeâmet sahiplerinin ve erbâb-ı tîmârın köylerinde bu zeâmet ve tîmâr sizin değildir diyerek ürünlerini ellerinden almıştır. Bundan dolayı Ferruh adlı eşkiyânın teftîş edilip hakkından gelinmesine dair.

محمد

Rûm beglerbegisine ve Yeni-il ve (boş) kâdîsına hüküm ki:

(boş) sâkinlerinden Ferrûh nâm kimesne fesâd ü şenâ'at üzere olup kuttâ'-ı tarîkden olan ehl-i fesâdı yanına alup re'âyâ üzerine çıkup nice fesâd ü şenâ'at eyledüğünden mâ'adâ ba'zı zü'emâ vü erbâb-ı tîmârın karyelerine varup aslâ medhâli yoğiken ze'âmet ve tîmâr sâhiblerine bu ze'âmet ve tîmâr sizin değildir deyü cebrle ve mühürlen ze'âmet ve tîmârları mahsûlin fuzûli zabt idüp ahâlî-i vilâyete ve re'âyâya fevka'l-hadd zulm ü ta'addî üzere olduğu i'lâm olmağın mezbûr Ferrûh'ı ve yanında bu makûle zulm ü fesâd mübâşeret iden eşkiyâ ele getirilüp ahvâlleri şer'le teftîş olunmasın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrlar bi'l-fi'l gaybet iderlerse hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getirüp ele getirilmesi mümkün olmazsa şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getirdüp dahi da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâları muvâcehelerinde bir def'a şer'le fasl olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların hakk u adl üzere teftîş ü tafahhus idüp gönderesin vech-i meşrûh üzere fesâd ü ta'addîleri üzerlerine sâbit olursa ashâb-ı hukûka ba'de's-sübût şer'le müteveccih olan hakkların alıvirdükden sonra ehl-i fesâdın muhtâc-ı arz olanların muhkem habs idüp üzerlerine sâbit olan mevâddın sûret-i sicilleri ile ahvâllerin mufassal u meşrûh yazup Südde-i sa'âdetime arz eyleyesiz. Muhtâc-ı arz olmayanlar hakkında emr-i şerîf kavîm her ne ise icrâ idüp yerine koyup ehl-i fesâda aslâ ruhsât vermeyesin. Ammâ hîn-i teftîşde hakk-ı sarîha tâbi' olasız.

Hüküm No: 610

Mısır Beylerbeyi Ahmed Bey'e Hzâne-i âmirenin Mısır câbisi ve defterdârı Sinân Bey'e; Habeş Beylerbeyliğine gelen Ali Bey'e, Mısır Beylerbeyi Ahmed Bey'in

hazîneden önceden de verildiği üzere vilâyetin ihtiyâcı için on bin sikke borç vermesi ve bunun mühürlü borç senedi ile kayıt altına alınması hakkında.

[Yev]mü'l-Isneyn fî 3 Ramazân sene isnâ [ve elf] Konstantıniyye.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi.

ملا

Mısır Beglerbegisi Ahmed *dâme ikbâlühû*'ya Hızâne-i âmiremin Mısır câbisi ve defterdârı Sinân *dâme ulüvvuhû*'ya hüküm ki:

Hâlâ Habeş Beglerbegliği inâyet olunan emîrû'l-ümerâ'î'l-kirâm Ali *dâme ikbâlühû* vilâyet-i Habeş'e müteveccih olmağın buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfümle müşârün-ileyhe varup Mısır'a varup size mülâkî oldukda te'hîr itmeyüp kâdîmden hazîne-i Mısır'dan virilügeldüğü üzere müşârün-ileyh dahi hazîne-i mezbûreden ber-vechi karz on bin sikke altun teslîm idüp zikr olunan altunı müşârün-ileyhe teslîm itdüğünde mühürlü temessük alup hıfz eyleyesiz ki müşârün-ileyhime dahil ol mikdâr altunı vilâyet-i Habeş'den tedârük ü irsâl eyledükde bi't-tamâm alup kabz itdüğünüzden temessükde yine aynî ile kendüye irsâl eyleyesiz husûs-ı mezbûr ehemmi umûrdandur ihmâl ü müsâhele itmekle müşârün-ileyhe avk u te'hîr olunup serhad hâlî kalmağla el-'iyâzü bi'llâhi te'âlâ vilâyet-i Habeş'den bir mahalle zarar u gezend irişmekden ziyâde ihtiyât eyleyesiz.

Hüküm No: 611

Habeş Beylerbeyi Ali Bey'e; Habeş beylerbeyinin göndermesi gereken salyaneyi İstanbul'a göndermesi hakkında.

Bu dâhi

Müşârün-ileyh'e hüküm ki:

Hâlâ Habeş beglerbegliği Âsitâne-i sa'âdetimden emîrû'l-ümerâ'î'l-kirâm Ali *dâme ikbâlühû*'ya bin iki gününden mîrimîrân sâbıkâ mutasarrıf olduğu sâliyâne ile tevcîh ü inâyet olunmağın bir ânda ihrâc idinceye dek müstahıkk olduğu sâliyânesi bi't-tamâm teslîm olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mîrimîrân sâbıkâ zikr olunan beglerbegliğine ne mîkdâr sâliyâne ile mutasarrıf ise müşârün-ileyhimin mühürlü mektûbla vilâyet-i Edirne dahi ol mîkdâr sâliyâneyi mâh be-mâh teslîm idüp muhâsebe defterine kayd u işâret itdüresin ihmâl ü müsâheleden ihtiyât eylesin.

Hüküm No: 612

Mısır Beylerbeyine; Habeş beylerbeyliği verilen Ali Bey Habeş'e yönelmiş olup kendisine ve beylerbeyliğine Mısır Beylerbeyi tarafından adet üzere Süveys'den bir kadirga ve bir kalyon verilip gönderilmesine dair.

Pîr Efendi.

قاسيم

Mısır Beglerbegisine hüküm ki:

Hâlâ Habeş beglerbegiliği inâyet olunan emîrû'l-ümerâ'î'l-kirâm Ali *dâme ikbâlühû* vilâyet-i Habeş'e müteveccih olmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp kâdîmden Habeş beglerbeglerine virildüğü üzere müşârün-ileyhe dahi Süveys'den bir kadirga ve bir kalyon virüp mu'accelen Habeş'e revâne eylesin husûs-ı mezbûr ehemmi-i umûrdandır ihmâl ü müsâhele ve avk u te'hîrden hazer idesin.

Hüküm No: 613

Mısır beylerbeyine; Habeş beylerbeyliğine getirilen Ali Bey Habeş'e yönelmiş olup daha önce olduğu gibi kendisine Mısır beylerbeyi tarafından kul yazmakda gereği gibi yardımcı olunması ve bu kulların ihtiyâç ve harp malzemelerinin temîn edilmesi hakkında.

Pîr Efendi hattıyla.

قاسيم

Mısır beglerbegine hüküm ki:

Hâlâ Habeş beglerbegliğine inâyet olunan emîrül-ümerâ'îl-kirâm Ali *dâme ikbâlühû* vilâyet-i Habeş'e müteveccih olmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, kâdîmden olıgeldüğü üzere müşârün-ileyhe kul yazmakda gereği gibi mu'âvenet ü müzâheret idüp kendünün ve vilâyet-i Habeş'e bile giden kullarunun a'det-i kâdîm üzere havâyic ü mühimmâtların tedârük idüp ve Mısır serhaddinden çıkıncaya dek istihdâm için Mısır çavuşlarından üç nefer çavuş koşup mu'accelen Habeş'e revân eylesin.

Hüküm No: 614

Kapudan Sinân Paşa'ya; Habeş beylerbeyliğine getirilen Ali Bey'e kendisinin İskenderiye'ye varıncaya dek Kapudan olan Sinân Paşa tarafından bir kadirga gönderilmesi hakkında.

Pîr Efendi hattıyla.

قاسيم

Veẓâretle kapudan olan Sinân Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû*'ya hüküm ki:

Hâlâ Habeş beglerbegliğine inâyet olunan emîrül-ümerâ'îl-kirâm Ali *dâme ikbâlühû* vilâyet-i Habeş'e müteveccih olmağın İskenderiye'ye varıncaya dek bir kadirga ta'yîn olunmasın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, müşârün-ileyh İskenderiye'ye varıncaya dek hassâ kadirgalarından bir kadirga ta'yîn idüp mu'accelen Habeş'e irsâl itmeğe sa'y ü ihtimâm eylesin.

Hüküm No: 615

Yemen muhâfazasında olan Vezîr Hasan Paşa'ya; Habeş beylerbeyi olan Ali Bey'e kul yazmakda ve at tedârikinde yardımcı olunması hakkında.

Bâ-hattı Pîr Efendi.

مح

Yemen muhâfazasında olan Vezîr Hasan Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû*'ya hüküm ki:

Hâlâ Habeş beglerbegliği emîrül-ümerâ'i'l-kirâm Ali *dâme ikbâlühû*'ya inâyet olunub vilâyet-i mezbûreye teveccüh ü azîmet olmuştur. İmdi vilâyet-i Habeş Yemen Eyâleti'ne muttasıl olmağın müşârün-ileyhe kul yazmakda ve at tedârükünde olıgeldüğü üzere mu'âvenet eylemek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, müşârün-ileyh hıfz u hirâset-i memleket için kul yazmak lâzım gelüp ve kifâyet mıkdârı at ve sâ'ir mühimmât taleb eyledükde akçasıyla tedârük itdürüp eğer kul yazmakda ve eğer at ve sâ'ir mühimmât tedârükünde gereği gibi mu'âvenet ü müzâheret eyleyüp mühimmât-ı serhaddı itmâma irişdürmeğe sa'y-i cemîl ü hüsn-i ihtimâm eylesin.

Hüküm No:...¹⁴

Mekke-i mükerreme Şerîfi Hasan İbn Ebî-Nümei'e name-i hümâyun; Habeş Eyâleti'ne yakın olmasından dolayı kendisinin Habeş beylerbeyliğine görevlendirilen Ali Bey'e kul yazmada, akça temîninde ve at tedarikinde yardımcı olması hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi.

Bir sûreti

ح

Mekke-i mükerreme Şerîfi Hasan İbn Ebî-Nümei *dâme mecdühû*' ya nâme-i hümâyûn ki:

(boş) İleyh (boş) teveccüh ü azîmet eylemişdür imdi vilâyet-i Habeş Mekke-i mükerreme'ye kârib olmağın müşârün-ileyhe kul yazmakda ve at tedârükünde olıgeldüğü üzere mu'âvenet eylemek bâbında fermân-ı celîlü'l-kadrümüz sâdır olmağın gerekdir ki:

Vusûl buldukda, kâdîmü'l-eyyâmdan ilâ hâze'l-ân Âsitâne-i sa'âdet-âşiyân ve dudmân-ı hilâfet-bünyânımızda olan vüfûr-ı sadakât ü ihtisâsınız muktezâsınca

¹⁴ Bu hükme numara verilmemiş.

müşârün-ileyh kul yazmakda ve akçasıyla at ve sâ'ir mühimmât tedârükünde mu'âvenet ü müzâheret olunup mühimmât-ı serhaddı itmâma irüşdirmeğe sa'y-i cemîl ve hüsn-i ihtimâm oluna.

Hüküm No: 616

Habeş Beglerbegi Ali Bey'e; Habeş Beylerbeyi Ali Bey, Südde-i Sa'âdet'e mektûb gönderüp hacc-ı şerîf edâ etmek isteğini dile getirmiştir. Bundan dolayı Habeş vilâyetinin eşkiyâdan ve düşmândan gelebilecek zararlara karşı gereği gibi korunması hakkında.

Habeş Beglerbegi Ali dâme ikbâlühû'ya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdet'e mektûb gönderüp vilâyet-i Habeş, Mekke-i mükerrime şerrafeha'llâhü te'âlâ' ya üç günlük mesâfe olup hacc-ı şerîf itmek murâd itdükde muhâfaza-i vilâyet için kethudânı ve yarar âdemlerin alıkoyup sen hacc-ı mebrûrî edâ itmek bâbında emr-i hümayûn recâ eyledüğün ecilden buyurdum ki:

Vusûl buldukda, arz eyledüğün üzere sen hacc-ı şerîfe müteveccih olduğunda kethudânı ve yarar âdemlerin hıfz u hirâset-i memleket için alıkoyup vilâyeti eşkiyâ-yı urbândan ve gayriden gereği gibi hıfz u hirâset itdürüp *el-ıyâzü bi'llâhi te'âlâ* beglerbeglüğünde a'dâ tarafından bir mahalle zarar u gezend irişdirmekten ziyâde hazer eylesin.

Hüküm No: 617

Bağdad'da Hızır Paşa'ya; Dergâh-ı muallâ sipâhî-oğlanlarından günlük on üç akçe ulûfesi olan Hasan görevli olduğu hizmete gelmemiş eşkiyâ ile yollar kesip Bağdad emîrlerinden Mehmed'in hazîne için tahsil ettiği mâl-ı mîrîyi yolda talân etmiştir. Bu kişinin hakkından gelmesine dair.

Bâ-hatt-ı hümayûn. Hızır Paşa hazretlerinin kethudâsına virilmişdür. Fî 6 N. sene isnâ [ve elf].

Hatt-ı hümayûn rüûs tahvîl kîsedârı Mustafa'ya virilmişdür.

Bağdad'da Hızır Paşa'ya hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Dergâh-ı mu'allâm sipâhî-oğlanlarından yevmî on üç akça ulûfesi olan Hasan hüküm-i hümâyûn ile istihdâma gelüp lâkin me'mûr olduğu hıdmete gelmedüğinden gayri eşkiyâ ile yollara ve bellere inüp ebnâ-i sebîle gâret ü hasâret itmekden hâlî olmayup ümerâ-i Bağdad'dan Mehmed *dâme izzühû* tahsîl eylediği mâl-ı mîrîyi yolda gâret idüp küllî fesâd itmeğin nasihât için da'vet olundukda gelmeyüp ve atâlet eylediği arz eylediğün ecilden mezbûrın ulûfesi kat' olunup hakkından gelinmek bâbında hatt-ı hümâyûn sâdır olmuşdur. Buyurdum ki:

Vardukda te'hîr itmeyüp mezbûrı her ne tarîkla olursa ele getürdüp dahi ashâb-ı hukûka ve şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra mecâl virmeyüp hakkından gelesin.

Hüküm No: 618

Bender Sancağı beyine; Leh keferesinden bazıları ve Kazak eşkiyâsı ittifâk halinde çevrede saldırıları münâsebetiyle Bender Sancağı beyinin, Silistre ve Niğbolı sancaklarında muhâfazaya kalan sipâhîleri yanında getirip ve Dobruca vilâyetlerinden gazâdan gönüllü on bin mîkdârı yiğitler ile Özi ve Akkirman ve Bender muhâfazası için Akkirman ve Boğdan voyvodaları ile ittifâk halinde olmasına dair.

Dergâh-ı âlî çavuşlarından Matrakçı Mehmed Çavuş'a virilmişdür.

Fî 9 N. sene isnâ [ve elf].

حسن

Bender sancagı-begine hüküm ki:

Hâliyâ Lih keferesinden ba'zıları ve umûmen Kazak eşkiyâsı müttefik olup vafir şaykalar yapup fesâda mübâşeretden hâlî olmadıkları istimâ' olunmağın Silistre ve Niğbolı sancaklarında umûmen muhâfazaya kalan sipâhîleri yanında getürdüp ve Dobruca vilâyetlerinden gazâdan safâlu on bin mîkdârı yiğitler ihrâc idüp lâzım olan mahallerde dernek ü cem'iyet üzere olup Kazak eşkiyâsından vilâyet ü memleketi hıfz u hirâset itmek emeli olup ve Özi ve Akkirman ve Bender ve sâ'ir ol câniblerin

muhâfazası-çün Âsitâne-i sa'âdetimden kadırgalar ve kalitalar gönderilüp ve Boğdan voyvodasına dahi bu bâbda mü'ekked emr-i hümayûn irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup dâ'imâ müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla hâzır ve a'dâ taraflarına müterakkıb u nâzır olup anun gibi a'dâ tarafından bir hareket ü hücûm olursa müşârün-ileyhime Akkirman begi ile ve Boğdan voyvodası ile haberleşüp dahi sen ittifâk ü ittihâd ile üzerlerine varup def'-i mazarratları bâbında envâ'-ı ikdâm ve hüsn-i ihtimâm vücûda getüresin.

محمد

Bu dâhi.

Bir sûreti; Akkirman Sancağı begine.

Hüküm No: 619

Bursa kâdîsına; Bursa'da Sultân Orhan vakfının mahsûlleri masrafları için yeterken fazladan ulûfeye sâhip olanlar aydan aya ulûfelerini almakla vakfa sıkıntı çektirdiğinden, öncelikli olarak hizmetlilerin ve imâretin masrafının karşılanması, ulûfeye sahip olanların maaşlarının ise diğer sene verilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı hümayûn.

عبدی

Burusa kâdîsına hüküm ki:

İftihâru'l- havâs ve'l-mukarrebîn Dersa'âdetim ağası olan Mustafa *dâme ulüvvühü* Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp Burusa'da merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Orhan evkâfının mahsûli masârifi için kifâyet ider iken zavâidden ulûfeye mutasarrıf olanlar dahi mâh be-mâh sâ'ir ehl-i cihâd gibi ulûfelerin almağın ziyâde müzâyaka lâzım gelüp min-ba'd huddâmın ulûfeleri ve İmâret-i âmire masârifin şart-ı vâkıf üzere mâh be-mâh virilüp zevâid-hâr olanlara sene-i âharında virilmek recâsına arz itmeğın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, evkâf-ı mezbûre huddâmının vazîfelerin ve İmâret-i âmire masârifin şart-ı vâkıf üzere mâh be-mâh virüp zevâid-hâr olanlara sene-i âharında virüp hilâf-ı emr-i şerîfe kimesneye ta'allül ü bahâne itdürmeyesin.

Hüküm No: 620

Yalak-âbâd kâdîsı Mevlânâ Ali'ye; Devlete ait bir hizmetle yola çıkan yanında kaftan ve kılıç bulunan Mehmed Çavuş vakf-ı Dil'den, Karamürsel'den İznik'e giderken üzerine eşkiyâlar saldırmış kendini ve yanında olan adamlarını yaralayıp, yanında olan kaftan ve kılıcı ve gönderilen evâmir-i aliyeyi çalmışlardır. Bunun teftîş edilmesi için Dergâh-ı mu'allâ çavuşlarından Muhsin Çavuş ve Receb Çavuş'un görevlendirilmesi hakkında.

Sâbıkâ Yalak-âbâd kâdîsı olan Mevlânâ Ali'ye hüküm ki:

Mukaddemâ Devlet-i aliyeme müte'allık ba'zı umûr-ı mühimmât için kaftan ve kılıç ile Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Çavuş *zîde kadruhû* ulağla gönderilüp vakf-ı Dil'den, Karamürsel'den İznik'e giderken üzerine ba'zı eşkiyâ gelüp çavuş-ı mezbûrî ve yanında olan âdemlerini mecrûh ve yanında olan kaftan ve kılıcı ve gönderilen evâmir-i aliyemi gâret ü hasâret idüp ta'addî itdükleri i'lâm olunup ve senün hüsn-i tedbîr ü tedârükle amel-i hümâyûnum olmağın zikr olunan eşkiyâyı ele getirilmek için Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Muhsin Çavuş, Receb Çavuş *zîde kadruhûma* mübâşir ta'yîn olunup irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfümle vusûl bulduklarında, husûs-ı mezbûrî toprak kâdîları ma'rifetleriyle ve müşârün-ileyhimâ mübâşeretleriyle ulaşmakla karîb olan kasabat u kurâ halkını ve menzilcileri ihzâr idüp sırren ve alâniyeten tettebbu' u tecessüs eyleyüp ve bu bâbda mazanna vü müttehem olanları hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getirüp dahi toprak kâdîları ma'rifetleri ile hakk üzere teftîş ü tefahhus idüp giden çavuş-ı mezbûrîn yolın basup mecrûh idüp ve âdemlerini katl ve gönderilen kaftan ve kılıcı ve evâmir-i şerîfeyi gâret idenleri bî-eyyi tarîkım kâne zuhûra getirüp gâret eyledükleri kılıc ve kaftanı ve ahkâm-ı şerîfeyi her kanda ise buldurup ve kendülerin kayd ü bend ile müşârün-ileyhimâ çavuşlara koşup Âsitâne-i sa'âdetime gönderesin ve bi'l-cümle zikr olunan eşkiyânın ele getirilmeleri ehemmi mühimmâtdandur ehl-i fesâd celb ü ahz

sebebi ile himâyet olunmaktan ve bu bâbda bî-günâh olanları rencîde vü remîde olunmaktan ziyâde hazer idesin.

Hüküm No: 621

Mısır beylerbeyine ve defterdârına; Habeş beylerbeyliğinin yüz bin akça sâliyanesi Habeş beylerbeyi Ali Bey tarafından Hüdâverdi Paşa'ya verildiği bunun Mısır beylerbeyi tarafından İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

ج

Mısır beglerbegisine ve defterdârına hüküm ki:

Hâlâ Habeş beglerbegliği işbu sene isnâ ve elf Receb'inin ikinci gününde emîrül-ümerâ'î'l-kirâm Ali dâme ikbâlühû'ya Hüdâverdi Paşa'ya virüldüğü üzere on iki kîse yüz bin akça sâliyane ile inâyet olunmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, müşârün-ileyhin on iki kîse yüz bin akça sâlyanesini mühürlü mektûb ile varan âdemine teslîm idüp avk u te'hîr itdürmeyesiz.

Hüküm No: 622

Niğbolu ve Vidin sancakları beglerine ve kaim-makamlarına; Vidin'den Rusçuğa varıncaya dek Tuna üzerinde ve karada Eflâk'dan ve başkaca yerlerden çıkan eşkiyâlar Tuna üzerinden gemiler ile ve bazıları karadan gelip gemiler ve evler basarak insanları öldürmüşler ve yağma yapmışlar ve gemilerle gelerek Niğbolu çarşısını yağmalamışlardır. Büyük zeâmet sâhiplerinin ve tîmârlı sipâhîlerinin seferde olmasından dolayı Niğbolu ve Vidin sancak beylerinin ve kaymakamlarının bu suçluları mutlaka yakalaması aksi takdîrde bu yaşananlardan kendilerinin sorumlu olacaklarına dair.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Efendi.

Niğbolu ve Vidin sancakları beglerine ve kâ'im-makâmlarına hüküm ki:

Ol câniblerden a'yân u eşrâf-ı vilâyet Dergâh-ı mu'allâma mahzar gönderüp Vidin'den Rusçuğa varınca Tuna üzerinde ve karadan kimi Eflâk'dan ve sâ'ir yerlerden ehl-i fesâd zuhûr idüp ba'zıları Tuna üzerinden gemiler ile ve ba'zıları karadan gelüp

gemiler ve evler basup katl-i nüfûs ve gâret-i emvâl idüp yevmen fe-yevmen fesâdları izdiyâd bulup alay alay gezüp husûsan hâlâ zü'emâ vü erbâb-ı tîmâr ve kapum kulları sefere gitmekle vilâyet hâlî kalmışdur deyü iki def'a Eflâk tarafından gemiler ile gelüp Niğbolı Çarşusu'nı basup nice dükkânları kırıp içlerinde olan emvâl ü esbâbların gâret ve nice nüfûsu katl itmişlerdür deyü bildirdikleri ecilden siz ki vilâyet zâbitlerisiz bu makûle fesâdlar olmak sizin bâb-ı muhâfazada adem-i ihtimâmınız dandır muhkem mes'ûl ü mu'âteb olmuşsuzdur. Buyurdum ki:

Vardukda onat mütenebbih ü müteyakkız olup bu makûle ehl-i fesâdları elbetde [vü] elbetde hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getirüp hakklarından gelüp ol vechile zarar u gezend irişdirilmekten be-gâyet ihzâr eyleyesin. Şöyle ki min-ba'd vech-i meşrûh üzere ehl-i fesâd gelüp memâlik-i mahrûsemde re'âyâ vü berâyâyâ zarar eyledüklerin mesmû'-ı şerîfüm olursa sancağınız alınmağla konulmayup gereği gibi mu'âteb olursuz ana göre bâb-ı muhâfaza ve dikkat ü ihtimâm eyleyesiz.

Hüküm No: 623

Ankara ve Murtazaâbâd ve Ayaş ve Bacı ve Çubuk kâdîlarına; Murtazaâbâd'a bağlı Yassivîrân adlı köyden Haydar-oğlu Kalender adlı kişi eşkiyâ ile yollara kesip, evler basmış insanları öldürmüş ve mâllar talan etmiştir. Kıbrıs'a sürgün edildiği halde kaçtığı tespît edilmiştir. Yakalanıp İstanbul'a gönderilmesi ve küreğe konulması için Dergâh-ı muallâ çavuşlarından Hasan Çavuş'un görevlendirilmesi hakkında.

Ankara ve Murtazaâbâd ve Ayaş ve Bacı ve Çubuk kâdîlarına yazıla hüküm ki:

Murtazaâbâd kazâsına tâbi' Yassivîrân nâm karyeden Haydar-oğlu Kalender nâm şakî nice eşkiyâ ile yollara inüp ve evler basup emvâl ü erzâk gâret ü katl-i nüfûs idüp ehl-i fesâd olduğu mukaddemâ arz olundukda ele getirilüp üzerine sâbit olan hukûkî ashâbına hüküm olunup alıvirüldükden sonra Kıbrıs'a sürgün olmak için hüküm-i hümâyûn virilmeğin firâr idüp kemâ-kân fesâd üzere olduğu tekrâr arz olunmağın hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getürmek için tekrâr hüküm-i hümâyûn virilmişken mezbûr itâ'at-i şer'-i şerîf itmeyüp kemâ-kân vech-i meşrûh üzere fesâd üzere olduğu i'lâm olunmağın vâkı' ise kayd ü bend ile Südde-i sa'âdetime gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Dergâh-ı mu‘allâm çavuşlarından Hasan Çavuş vardukda mezbûrı bu def‘a elbetde hüsn-i tedbîr ü tedârûkle ele götürüp dahi fi'l-vâkı‘ vech-i meşrûh üzere ehl-i fesâd olup itâ‘at-i şer‘-i şerîf eylemediği vâkı‘ ise kayd ü bend ile Südde-i sa‘âdetime gönderesiz ki küreğe konula.

Hüküm No: 624

Malatya Sancağı beyine ve Şure kādîsına; Malatya Sancağı, Şure kazâsına bağlı Pırlık adlı köyde Ali bin Ciğer İlyâs adlı eşkiyâ Kiziroğlunun yoldaşlarından olup Malatya kādîsı Abdullah'ı katl etmiş, Türkmân-ı Haleb Sancağı beyi olan Ferrûh Bey'in ve Yûnus Bey'in evlerini basmıştır. Ali bin Ciğer İlyâs'ın yakalanıp İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

ایاس

Malâtıyye Sancağı begine ve Şure kādîsına hüküm ki:

Sen ki kādîsın Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi‘ Pırlık nâm karyeden Ali bin Ciğer İlyâs nâm kimesne kuttâ‘-ı tarîkdür. Bundan akdem siyâset olunan Kiziroğlunun yoldaşlarından olup mukaddemâ Malâtıyye kādîsı olup katl eyledükleri Abdullah nâm kādînin esbâbını kat‘ itdim deyü ikrâr eylediği sicill olunup sâbıkâ Malâtıyye'de celâlî şeklinde baş kaldırıp Türkmân-ı Haleb Sancağı begi olan Ferruh Beg'in ve Yûnus Beg'in evlerini basup eşkiyâya serdâr olduğu zâhir olmağın hakkından gelinmek için hüküm-i hümâyûn vârid olmuşken ile'l-ân hakkından gelinmeyüp kemâ-kân fesâd üzere olmağın hakkından gelinmezse perâkende oluruz deyü re‘âyâ vü berâyâ[ya] şevvâ eyledüklerin arz eyledüğün ecilden arz olunduğu gibi ise ele getirilüp şer‘le hakkından gelinmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda göresin fi'l-vâkı‘ mezbûr arz olunduğu üzere ehl-i fesâd idüğü şer‘le sâbit ü zâhir olursa üzerine sâbit olan hukûkı ba‘de's-sübût hüküm idüp ashâbına alıvirdükden sonra mecâl virmeyüp şer‘le hakkından gelesiz. Vech-i meşrûh üzere ehl-i fesâd idüğü sâbit ü zâhir olmazsa kayd ü bend ile Südde-i sa‘âdetime gönderesiz.

Hüküm No: 625

Karamürsel ve Samanlı ve İznik ve Gürle ve Gemlik kâdîlarına; Dergâh-ı mu'allâ çavuşlarından Mehmed Çavuş ve Halîl Çavuş'un bölgede ortaya çıkan tüccâr ve yolcuların önlerini kesip onları öldüren eşkiyânın teftîş edilip bu eşkiyâ ve harâmilerin hakkından gelinmelerine dair.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Çelebî.

حمدى

Karamürsel ve Samanlı ve İznik ve Gürle ve Gemlik kâdîlarına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunulup ol câniblerde ehl-i fesâd ve harâmî kesret üzere olup tüccâr ü zevâd ve sâ'ir ebnâ-i sebîl yollarına inüp katl-i nüfûs ve gâret-i emvâl eyledükleri i'lâm olunmağın bu makûle ehl-i fesâd Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Çavuş ve Halîl Çavuş mübâşeretleriyle teftîş olunup ele getirilmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda her biriniz müstakillen mukayyed olup taht-ı kazânuzda anun gibi fesâd ile ma'rûf olup ehl-i fesâd olanları müşârün-ileyhimâ çavuşlarım mübâşeretleriyle hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getirüp dahi bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup üzerinden on beş yıl mürûr itmeyen husûsların husamâları muvâcehelerinde şer'le teftîş ü tefahhus eyleyüp üzerlerine sâbit olan hukûkî ba'de's-sübût hüküm idüp ashâbına alıvirdükden sonra ehl-i fesâddan sipâhî ve yeniçeri olanları ism ü resmleri ile yazup arz eyleyesiz olmayanlar hakklarında mecâl virmeüyüp şer'le lâzım geleni icrâ eyleyesiz. Ammâ bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara ta'arruz olunmakdan hilâf-ı şer'-i şerîf zulm ü ta'addî olunmakdan hazer eyleyesiz.

Hüküm No: 626

Karamürsel ve Samanlı ve İznikmid kâdîlarına; Karamürsel, Samanlı ve İznikmid'de bulunan değirmenlerde olan un ve buğdayın her tarafa gittiği lâkin ziyan edildiği un ve buğdayın gemilere yüklenip İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

حا

Karamürsel ve Samanlı ve İznikmid kâdîlarına hüküm ki:

Ol câniblerde vâkı‘ değirmenlerde olan un ve buğdaydan etrâf ü eknâfa gidüp zâyi‘ vü telef olduğu i‘lâm olunmağın sizin adem-i ihtimâmınıza haml olunup bu bâbda mes’ûl ü mu‘âteb olmuşsuzdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda bu bâbda her biriniz bi’z-zât mukayyed olup müşârün-ileyh çavuş mübâşeretiyle zikr olunan değirmenlerde ne mîkdâr hâzır un ve arpa ve ol câniblerde rencber gemilerine tahmîl idüp doğru mahrûse-i İstanbul'a gönderesiz. Şöyle ki etrâf u eknâfa İstanbul zahîresinden un ve buğday gitdüğü istimâ‘ oluna kâdîlıklarınız alınmağla konulmayup envâ‘-ı itâbla mu‘âteb olmanız mukarrerdür ve sen ki çavuşsın senün dâhi çavuşluğın alınmağla konulmayup hakkından gelinür. Ana göre mukayyed olasın.

Hüküm No: 627

Karaman'da Hızâne-i âmire defterdârı olan Mustafa Bey'e; Karaman'da eşkünlü emlâk sâhiblerinin berâtları mücebince yazuları bin beş yüz akçeden eksik olanların bedeli alınup bin beş yüz ve bin beş yüzden aşağı olanlardan bin beş yüz akçe alıp mîrîye için alması ve her birinin ellerine nâhiye ve baş karyeleri ve yazuları ve alınan akçeleri ne miktar ise mühürlü belge vermesi Nemçe seferine varmadılar deyü emlâklarına dahil olunmamaları hakkında.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi.

Sâbıkâ Karaman'da Hızâne-i âmirem defterdârı olan Mustafa dâme ulüvvuhû' ya hüküm ki:

Sefer-i nûsret-eserime me‘mûr olmayan erbâb-ı tîmârdan birer yıllık bedel akçası alınmak fermân olunmağın ol bâbda cem‘ine ahkâm-ı şerîfe ile âdemler gönderilmişdür. Lâkin vilâyet-i Karaman'da eşkünlü emlâk sâhiblerinin berâtları mücebince yazuları bin beş yüz akçadan noksân üzere ola bedeli alınup bin beş yüz ve bin beş yüzden aşağı olanlardan hemân bin beş yüz akça alınmak bâbında fermân-ı âli-şânım sâdır olmağın tâ’ife-i mezbûreden Âsitâne-i sa‘âdetimde bulunanlardan bedel akçası bu minvâl üzere alınmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, anun gibi vilâyet-i mezbûrede berât ile eşkünlü emlâka mutasarrif olanlardan Âsitâne-i sa‘âdetimde ne mîkdâr kimesneler var ise berâtların

getürdüp göresin. Şöyle ki yazuları bin beş yüz ve dahi ziyâde ola anun gibilerden bin beş yüz akça alup bin beş yüzden aşağı olanlardan emr-i celîlü'l-kadrüm mücebince bedellerin alup mîrîye için kabz idüp ve her birinin ellerine nâhiye ve baş karyeleri ve yazuları ve alınan akçaları ne mîkdârdır mühürlü temessük viresin ki Nemçe seferine varmadılar deyü emlâklarına dâhil olunmamak bâbında ellerine müstakîll ahkâm-ı şerîfe virile.

Hüküm No: 628

Zaruşad Sancağı beyine; Zaruşad Sancağı Göri beylerbeyliğine bağlanıp Zaruşad Sancağı zuamâ ve sipâhîlerinininde yapacakları devlet hizmetinde Göri'ye bağlı kılınması hakkında.

عبدی

Zaruşad Sancağı begine hüküm ki:

Hâlâ Göri beglerbegisi olan emîrül-ümerâ'î'l-kirâm Hızır *dâme ikbâlühû* Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp Zaruşad Sancağı Göri beglerbegliğine tâbi' kılınup kendü iliyle eşmek bâbında emr-i hümayûn virilmek recâsına arz itmeğin livâ-i mezbûr Göri'ye tâbi' kılınmışdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, min-ba'd livâ-i mezbûr Göri beglerbegliğine tâbi' kılınup vâkı' olan hıdemât-ı aliyyede Göri begler begisi üzerine eşüp ve livâ-i mezbûrın zü'emâ ve sipâhîlerine tenbîh eylesin ki min-ba'd ze'âmet ve tîmârlarına müte'allık umûrda Göri beglerbegine mürâca'at eyleyeler.

Bir sûreti; Çıldır Sancağı begine.

عبدی

Bir sûreti; Ahılkelek Sancağı begine.

صح

Bir sûreti; Tiryalet begine.

عبدی

Bir sûreti; Tiryaleet begine.

Hüküm No: 629

Kars beglerbegisi Hasan Bey'e; Kars Kalesi Tiryaleet'e göre sınır ili olmayıp Tiryaleet'in muhafazasının önemli olduğu ve Kars gönüllülerinden üç yüz nefer ve Ahışa'nın iki yüz nefer gönüllü askerlerini Tiryaleet'e göndermesi ve buraya yerleştirmesi hakkında.

Kars beglerbegisi Hasan *dâme ikbâlühû'* ya hüküm ki:

Göri beglerbegi olan emîrül-ümerâ'î'l-kirâm Hızır *dâme ikbâlühû* Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp Kars Kal'ası Tiryaleet'e göre iç il mesâbesinde olup Tiryaleet'in hıfz u hirâseti lâzımdur deyü Kars gönüllülerinden üç yüz neferi Tiryaleet Kal'ası'na ihrâc olunmak recâsına arz itmeğin buyurdum ki:

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp tâ'ife-i mezbûreden üç yüz nefer kul defter idüp içlerinden bir fukarâ emekdâr u ihtiyârın ağa ve birisini kethudâ birini dahi kâtib ta'yîn eyleyüp defteri mühürleyüp zikr olunan üç yüz neferi defterleri ile Kars'dan ihrâc ve Tiryaleet'e irsâl eylesin ki varup kal'a-i mezbûrede mütemekkin idüp Göri beglerbegisi ma'rifeti ile hıfz u hirâsetinde dakîka fevt itmeyeler husûs-ı mezbûr ehemmi umûrdandur ihmâl ü müsâheleden hazer idesin.

Bir sûreti;

Çıldır beglerbegisi Ali *dâme ikbâlühû'* ya hüküm ki:

Göri beglerbegisi Hızır *dâme ikbâlühû* mektûb gönderüp Tiryaleet Kal'ası'nın hıfz u hirâseti lâzım olmağın Ahışa'nın iki yüz nefer olan cânib-yesâr gönüllüleri Tiryaleet'e ihrâc olunmak lâzımdur deyü arz itmeğin ihrâc olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda te'hîr itmeyüp emr-i celîlül-kadrüm mücebince tâ'ife-i mezbûrenin defterlerin ağalarına teslîm idüp ber-vech-i isti'câl Ahışa'dan ihrâc ve Kal'a-i Tiryaleet'e irsâl eylesin ki varup Tiryaleet'de mütemekkin idüp hıfz u hirâsetinde olalar husûs-ı mezbûr ehemmi umûrdandur ihmâl ü müsâheleden ziyâde ihtiyât eylesin.

Hüküm No: 630

Kefe beylerbeyine; Ticâret için Abaza vilâyetinden Sohum'a gidip orda kışlayan ve geri gelmekte sıkıntı yaşayan müslümânları geri getirmek için Mehmed Reîs'in gemisi ile görevlendirilmesi ve İstanbul'a getirmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi.

Kefe beglerbegisine hüküm ki:

Ticâret tarîkıyle Abaza vilâyetinden Sohum'a varup gemi bulunmamağla ol cânibde kışlayan müslimânları getürmek için Mehmed Re'îs gemisi ile irsâl olmuştur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûr Mehmed Re'îs Abaza vilâyetine varup ol müslimânları İstanbul'a getirinceye dek kendüye ve gemisinde olanlara hilâf-ı şer'î şerîf hâricden kimesne dahl ü ta'arruz itmeyüp mâni' u müzâhim olmayalar. Ammâ bu bahâne ile küffâr vilâyetine yat ü yarak ve sâ'ir memnû' olan metâ'ı alup gitmemek bâbında gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleyüp emr-i şerîfûme muhâlif kimesneye iş itdürmeysin.

Hüküm No: 631

Rûm-eli'ndeki beylere ve kâdîlara; Rumeli vilâyetinde olan beylerin ve kâdîların sefere gitmekte inâd eden askerleri hızlandırmaları, yollarda atlarını tarla içlerine salan askerlerin tespît edip İstanbul'a göndermeleri ve küreğe konmaları hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man

ح

Vilâyet-i Rûm-ili'nde vâkı' olan beglere ve kâdîlara hüküm ki:

Hâliyâ Sefer-i hümâyûn'a me'mûr olan asker tâ'ifesi sür'at üzere gitmeyüp yollarda eğlendükleri i'lâm olunmağın mu'accelen kaldırup göndermek için Dergâh-ı mu'allâm bevâblarından (boş) irsâl olunmuştur. Buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfûmle her kangınızun taht-ı hükûmetine dâhil olursa sefere me'mûr olan asker tâ'ifesinden her kangısı bulursa bir ân ve bir sâ'at dahi te'hîr itdürmeyüp

mu'accelen kaldurup mahall-i me'mûra irsâl eyleyüp bir ferde himâyet ve kimesneye ri'âyet eylemeyeler. Şöyle ki bir ferd emr-i şerîfûme ta'allül ü inâd eyleye aslâ mecâl virilmeyüp siyâset olunur ana göre muhkem tenbîh ü te'kîd eyleyüp askerin sür'atle irsâline sa'y ü ikdâm eyleyesin ve askerden ba'zıları dâhi birke ve darı ve hasıl içine atlarını salup iki üç gün oturup envâ'-ı ta'addî iderler imiş ol makûleleri her kimler ise mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderesin ki dirlikleri alınup kendüleri ber-vechi maktû' küreğe konula. Ve cümlesini muhkem tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki iki menzili bir idüp serdâr-ı zafer-şi'âruma irişmek ardınca olalar ba'de't-tenbîh eslemeyenlerin mahall virmeyüp hakklarından gelesiz.

Hüküm No: 632

Mısır beylerbeyine; Circa hâkimi Köpek-kıran adıyla anılan Cafer halka zulüm edip zimmetinde üç yüz bin filori mîkdârı mâl-ı mîrî var iken bir yol ile Mısır hükûmetinin sebbsiz yere elinden aldığını belirtmiştir. Mısır beylerbeyinin bu parayı Cafer'e vermemesi eğer elindeyse alınmasını buna uymazsa Cafer'in adamının kovulması ya da küreğe gönderilmesi hakkında.

زح

Mısır beglerbegisine hüküm ki:

Köpek-kıran oğlu dimekle ma'rûf Ca'fer nâm kimesne bundan akdem emîrlikle Circa hâkimi iken re'âyâ vü berâyâyâ zulm ü ta'addî üzere olduğundan mâ'adâ zimmetinde üç yüz bin filori mîkdârı mâl-ı mîrî var iken bir tarîk ile rikâb-ı hümâyûnuma arz-ı hâl sunup zikr olunan hükûmet elimden bilâ-sebeb alınmışdur deyü mukarrer olmak recâ eyledükde eğer zabt itdiyse zabt itdürile deyü hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı şerîfüm sâdır olup vech-i meşrûh üzere sana hitâben hüküm-i hümâyûn virilmişdi. Lâkin mezbûrın zimmetinde ol mîkdâr mâl-ı mîrî olduğu mesâmi'-i aliyye-i husrevâneme ilkâ olunmağın emânet-i mezbûre zinhâr virilmeyüp ve zimmetinde olan mâl-ı mîrî tahsîl oluna ve Mısır'a müte'allık münâsib-i arz olmayınca virilmeye ve mezbûrın âdemini Mısır'dan kovasın gitmez ise küreğe virile deyü hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı şerîfüm sâdır olmuşdur. İmdi ol diyâr-ı celîlü'l i'tibârın cumhûr-ı umûrî senün re'y-i isâbet karînüne tefvîz olunmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, anun gibi müşârün-ileyh Ca'fer emânet-i mezbûreye dahl itmek isterse min-ba'd dâhil itdürmeyüp ve zimmetinde olan mâl-ı mîrîyi bî-kusûr tahsîl eylesin. Ve Mısır'a müte'allık bu makûle menâsıbdan senün arzın ile virilmeyüp bir tarıkla Âsitâne-i sa'âdetim'den hüküm-i şerîf ve berât-ı hümâyûn ibrâz eyleyenler mâl-ı mîrî sa'yi olmayup zarar u gadrleri olacağına sana tamâmı be-gâyet dâhil olursa aslâ dâhil itdürmeyüp aldıkları menâsıbı müstahıkk olanlara arz eylesin ki fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince arz eylediğün kimesnelere tevcîh oluna ve mezbûr Ca'fer'in âdemini ba'de't-tenbîh Mısır'dan gitmeyüp yine emânete dâhil iderse emr-i şerîfüme imtisâl itmedüğü için küreğe virüp zinhâr emr-i şerîfe mugâyir bir ferde iş itdürmeyesin.

Hüküm No: 633

Hâsırlar kâdîsına ve kapıcıbaşı Velî Ağa'ya; Eflâk kâfirlerinden Yuan veled Nikola ve Kurd veled Yalu Çatalca'da toplandıkları İnceğiz adlı karyeyi basmak niyetinde olduklarından dolayı bunların dağıtılıp inat edenlerin hakkından gelinmesine dair.

سمد

Hâsırlar kâdîsına ve kapıcıbaşı Velî Ağa'ya hüküm ki:

Çatalca nâ'ibi Dergâh-ı mu'allâma sûret-i sicill ve mektûb gönderüp Eflâk keferesinden Yuvan veled-i Nikola ve Kurd veled-i Yalu nâm zimmîler nefsi-i Çatalca'da bir nefer yoldaşların katl eyledükleri ikrârları ile sâbit olduğu ve Çatalca câniblerinde Eflâk keferesinin cem'iyetleri olup kurbînde olan İnceğiz nâm karyeyi gâret kasdı üzerine oldukların bildirmeğün katl olan iki nefer dahi salb olunup sâ'irlerinin dahi cem'iyetleri üzerlerine varılıp isyân üzere olanların haklarından gelinmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda onat vechile mukayyed olup lâzım gelürse il-eri ile dahi ittifâk idüp ol vechile cem'iyet üzere olan kefereni fecerenin cem'iyetlerin dağıdıp inâd u muhâlefet idenleri ele getirüp mecâl virmeyüp şer'le haklarından gelesin.

(تخی کردد ان مملکت عنقریب) an-memleket an-karîb Tehî gerded

(کز و خاطر انرده کردد غریب) azorde gerded garip Kej u hatir

Cemâli

Gerçi bir ulu ni‘metidir halka Hudâ'nın

Ammâ nidelim bilinmez kadri ramazânın

Hüküm No: 634

Selânik kâdîsına; Önceki senelerde çûha kumaşı işlemeğe görevli Yâhûdî zimmîlerin bu sene çûha işlemeğe dermanlarının olmadığını daha önce bu işi yaparken Azur-oğlu ve Zefre adlı kişilerin çûha işlemelerine engel olduklarını söylemişlerdir. Azur-oğlu ve Zefre'nin çûha işlemeğe engel olmalarından dolayı Selânik'den kovulmalarına dair.

Selânik kâdîsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâma mektûb gönderüp Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerin çukası hıdmeti fermân olunup lâkin sene-i sâbıkâda çuka hıdmetine mübâşeret olundukda hıdmet-i mezkûre me‘mûr olan Yâhûdî tâ’ifesi üzerlerine lâzım olan çuka-i ehl üzere işlemekle bu sene dahi çuka işlemesi ikdâm olundukda cümlesi mecilis-i şer‘a gelüp bu sene çuka işlemeğe dermânımız yokdur geçen sene dahi çuka işlerken içimizden Azur-oğlu ve Zefre bizi dâ‘imâ rencîde idüp çuka işlemekten men‘ idüp nice akçamızı alup işlemeğe mani‘ ve işlemeğe mübâşeret idenlere zulm ider. Şöyle ki mezbûr Azur-oğlu ve Zefre'nin hakkından gelinüp aramızdan ihrâc olunmaz çuka işlemez deyü tazallüm idüp fi'l-vâkı‘ geçen senede mezbûr Zefre çuka işlemeğe ihtilâl virdüğü muhakkak olup izâlesi lâzım ü mühimm olduğu arz u i‘lâm eylediğün pâye-i serîr-i a‘lâma arz olundukda ref‘ olunsun deyü hatt-ı hümayûnumla fermân-ı âli-şânım sâdır olmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûr Yâhûdî Zefre'nin alâkasın kat‘ idüp ol vilâyetden ref‘ eyleyesiz.

Hüküm No: 635

Ankara kâdîsına; Ankara'da yaralanıp ölen İsmâil'in kardeşi Nebî elinden ulaşan emr-i şerîfe göre Durak-oğlu Bekir ve Turmuş-oğlu Nâzar ve Aydın-oğlu Memî adlı kişiler mîrimîrân tarafından görevli olan Nasûh ve Husrev'in yardımlarıyla

hazır edilip Bekir'e sorulduğunda "İsmaîl âlât-ı harble beni katl için suçu üzerine çeküp katl itmek murâd eyleyüp başka yoldan engellemesi olmadığından Durak ve Memi'yle Aydın'ın kılıcı ile vurup katl eyledüm" demiştir. Katillerin bulunup hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi. Şer'le hakkından gelinmek buyurulmuştur.

Ankara kâdîsına hüküm ki:

Ankara kazâsında olup sâkin olan mukaddemâ mecrûhan maktûl olan İsmâ'îl'in karındaşı Nebî yedinden vârid olan emr-i şerîf mücebince mazanna olan Durak-oğlı Bekir ve Turmuş-oğlı Nâzar ve Aydın-oğlı Memi nâm kimesneler mîrimîrân cânibinden mübâşir olan Nasûh ve Husrev mu'âvenetleriyle ihzâr olunup mezbûr Bekir'den sü'âl olundukda: "Mezbûr İsmâ'îl âlât-ı harble Nebî'yi katl için cerim üzerine çeküp katl itmek murâd eyleyüp gayri tarîkla def'-i mecâl olmayup merkûman Durak ve Memi bile irüp Nebî'[yi] kılıcı ile vurup katl eyledüm" deyü bi't-tav' ve'r-rızâ ikrâr ü i'tirâf eylediği sicill olunmağın şer'le görilmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup mezkûrları hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getirüp ve gaybet iderlerse şer'le buldurması lâzım olan küfelâsına buldurup getürdüp bir def'a şer'le fasl olmayup on beş yıl mürûr itmiş değil ise hakk u adl üzere teftîş idüp ve bu bâbda olan hüccet-i şer'îyyeye nâzar eyleyüp göresin; fî'l-vâkı' i'lâm olduğu gibi ise bu bâbda emr-i şer'-i kavîmde her ne ise icrâ idüp yerine koyup ehl-i fesâda ruhsât vermeyesin. Ve bu husûsda olan hüccet ü sicill mazmûnı muvâfık-ı şer'-i kavîm olup alâ-vechi'l-hasım sâbit olursa mücebi ile amel idüp kâtil muhtac-ı arz olanlardan ise habs idüp arz eyleyesin. Ammâ hîn-i teftîş hakk-ı sarîha tâbî' olup tezvîrden ve şuhûd-ı zûrdan garaz u ta'assub veyâ ahz ü celb sebebiyle ehl-i fesâda himâyet olunup kendü hâlinde olan mazlûmlara zulm ü hayf olunmaktan ziyâde hazer eyleyesin.

Hüküm No: 636

Bosna beylerbeyi Mustafa Bey'e; İzvornik Sancağı'nda yirmi bin akça zeâmete mutasarrıf olan Fethullah oğlu Mehmed, Hasan Paşa muhârebesinde yaralanıp evine geldiği 1002 senesi şevvâlin yirminci gününde ölmüştür. Zeâmeti dağılmış olup

Bosna beylerbeyi tarafından İbrâhîm Çavuş'a verilmiştir. Ali ve Mustafa adlı kişiler dahi zeâmeti on dört gün boyunca Südde-i saâdetden almalarına rağmen Yeni-hisâr istilâsında ve Siska fethinde ve sâyir muhârebelerde bile bulunmadıklarından başka Budin muhâfazasına dahi katılmamışlardır. Bu kişilerin İbrahîm'e verilen zeâmet târîhinden sonra ellerine ne verilmişse alınması hakkında.

[Yev]mü's-Sebt, fi 29 Ramazân sene isnâ ve elf.

عبدی

Bosna beglerbegisi Mustafa dâme ikbâlühû'ya hüküm ki:

Südde-i saâdetime mektûb gönderüp İzvornik Sancağı'nda yigirmi bin akça zeâmete mutasarrıf olan Fethullah oğlu Mehmed, Hasan Paşa muhârebesinde mecrûh olup evine geldükde sene ihdâ ve elf Şevvâli'nin yigirminci gününde fevt olup zeâmeti mahlûl oldukda ma'zûll serhad muhâfazasına yarar yoldaşları ile gelüp envâ'-ı dilâverliği zuhûr eyleyen dârende-i fermân-ı vâcibü'l-iz'ân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrâhîm zîde kadruhû'ya zeâmet-i mezbûre târîh-i mezkûrdan senün tarafından tevcîh olunup berât-ı hümâyûnumla mutasarrıf iken Ali ve Mustafa nâm kimesneler dahi zeâmet-i mezbûreyi on dört gün muahhar târîhli Südde-i saâdetden alup lâkin mezbûrlar Yeni-hisâr istihlâsında ve Siska fethinde ve sâ'ir ılgar ve muhârebelerde bile bulunmadıklarından mâ'adâ Budun muhâfazasına dahi varmayup merkûm İbrâhîm cem'-i hıdmetlerde mevcûd iken mücerred beglerbegilere zeâmet virmeğe me'mûr değillerdür deyü dahl ü nizâ'dan hâlî olmadukların ve min-ba'd senün tarafından tevcîh olunan zeâmet makbûl olmak recâsına arz eylemişsün. İmdi zikr olunan zeâmet ibtidâ-ı târîhden mezkûr İbrâhîm'e hatt-ı hümâyûnumla mukarrer kılınup ve min-ba'd serhad gâzîlerine tevcîh eyledüğün zeâmet ve tîmârlar cümlesi makbûl-ı şerîfumdür. Buyurdum ki:

Zeâmet-i mezbûreyi mezkûr İbrâhîm'e tevcîh eyledüğün târîhden mukarrer idüp berât mücebince zabt u tasarrûf idüp min-ba'd mezkûran Ali ve Mustafa'ya Âsitâne-i saâdetden bize virilmişdür ve beglerbegi zeâmet virmeğe me'mûr değillerdür deyü tevcîhin alucak dahl ü nizâ' itdürmeyesin eğer ol vechile ellerinde hükümleri ve mukarrernâmeleri dahi var ise ellerinden alup der-kîse idüp ve mühürleyüp Âsitâne-i saâdetime gönderesin. Ve mezbûr İbrâhîm'in tahvîl ve târîhine düşen hukûk ü

rüsûmından nesnesin almışlar ise toprak kâdîsı ma'rifetiyle ba'de's-sübût hüküm idüp alıviresin.

Hüküm No: 636 (mükerrer)

Anabolı kâdîsına ve dizdârına ve azebler ağasına; Anabolı kâdîsı ve dizdârı ve azebler ağasının donanma-i hümâyûnuma cengci virmekde dikkat etmelerine dair.

ل

Anabolı kâdîsına ve dizdârına ve azebler ağasına hüküm ki:

Geçen sene donanma-i hümâyûnuma cengci virmekde ta'allül itmekle muhkem mes'ûl ü mu'âteb olmuşsuzdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu seneyi sâ'ir senelere kıyâs itmeyüp kapudanım olan düstûr-ı mükerrerem, müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrüm Sinân Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehü* donanma-i hümâyûnumla ol câniblere vardukda Anabolı Kal'ası'nın hisâr-erlerinden ve azeblerinden kal'anın hıfz u hirâsetine kifâyet idecek mıkdârı alıkoyup dahi mâ'adâsını mükemmel yat ü yarak ve tûfengler ile donanma-i hümâyûn gemilerine cengci virüp ta'allül ü bahânededen ziyâde hazer idesin. Şöyle ki bu def'a dahi inâd u muhalefet eyleyesin siyâset olunup muhkem hakkından gelinmek mukarrerdür. Ana göre mukayyed olasin.

Hüküm No: 637

Sandıklı kâdîsına; Sandıklı'da Ömer bin Hacı Ramazân ve kardeşi Hüseyin adlı kişiler Hacı Receb adlı kişinin Kerime adlı kızını ve validesi Rabia adlı hatûnla hamamdan gelirken yollarını kesmişler kızı bağlayarak zulüm etmişlerdir. Bu zulümü edenlerin haklarından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi sellemehu'llahi te'âlâ. Kazâ-i mezbûre sâkinlerinden Ağa Çavuş'a virilmişdür.

Fî 6 L. sene isnâ [ve elf].

ح

Sandıklı kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûreden Ömer bin Hacı Ramazân ve karındaşı Hüseyin nâm kimesneler Hacı Receb nâm kimesnenin Kerîme nâm bâkir kızını vâlidesi Rabia nâm hatûnla hamamdan gelürken mezbûrlar bir nefer kulları ile âlât-ı harble yollarına gelüp mezbûr Rabia'yı merkûm Hüseyin bize urup ve mezbûr Ömer balta nacak ile mezbûr kızını feryâd ü figân iderek Mehmed nâm kimesnenin evine konup âlât ardına bağlayup mezbûreye ta'addî itdüğü sicill olunduğı i'lâm olunmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrları bî-eyyi tarîkın kâne ele getirüp dahi husamâsıyla berâber idüp bu husûsı bundan akdem bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup üzerinden on beş yıl mürûr itmiş değil ise hakk üzere teftîş idüp göresin arz olunduğı üzere mezbûrların fesâd ü şenâ'ati şer'le sâbit ü zâhir olursa mezbûrları kayd ü bend ile Südde-i sa'âdetime gönderesin ki küreğe konula. Koşub gönderdüğün âdeme muhkem tenbîh eylesin ki gaflet ile yolda gaybet itdürmek ihtimâli olmaya. Ammâ hîn-i teftîşde tamâmı hakk üzere olup tezvîr ü telbîsden ve şuhûd-ı zûrdan hazer idesin.

Hüküm No: 638

Gence beylerbeyi Mehmed Bey'e; Kartil hâkimi Simon'un seçkin adamlarından olan Seyis'in hapis olduğu Kars Kalesi'nden serbest bırakılıp Gürcistan'ın istilâsı için yanına adamlar vererek Simon Han'a ulaştırılması hakkında.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi.

Gence beglerbegisi Mehmed dâme ikbâlühû'ya hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Kartil hâkimi Simon'un benâm âdemlerinden Seyis bundan akdem Erzurum Kal'asında habs oluna deyü vârid olan emr-i şerîf mücebince sen Kars'da bulunmağla Erzurum Kal'asında habs olunmağa mecâl olmamağın Kars Kal'asında habs olunmuşidi lâkin mezbûr Seyis Göri Kal'asına âdem gönderildikce yanına âdemler koşup ve kal'a halkına zahîre ve sâ'ir husûsda cemî' vücuhile mu'âvenet idüp küllî sa'y ü hıdmet zuhûra gelmekle itlâk olunmak recâsına bir iki def'a Âsîtâne-i sa'âdetime arz olunup emr-i şerîf vârid olmağın hâlâ Gence Kal'asında habs olmuşdur. Mezbûr Seyis Gürcistan'ın islâhı için itlâk olunmak enfa'dur deyü arz eylemişün. İmdi mezbûrın habs olunması Simon câdde-i itâ'atdan

inhirâf gösterüp Göri beglerbegisi Göri'ye dâhil itmedüğü için imdi sâbıkâ Göri beglerbegisi olan emîrül-ümerâ'î'l-kirâm Mustafa *dâme ikbâlühû* ile hâlâ Simon'a mülâkî olup birbirleriyle barışup min-ba'd hüsn-i sülûk ve zindegân eylemek üzere ahd u misâk eylemekle Simon'ın recâ vü istid'âsıyla Göri'yi müşârün-ileyhe inâyet olunmağın müşârün-ileyh Göri Kal'ası'na dâhil olduktan sonra mezbûr Seyis ıtlâk olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, müşârün-ileyh Göri Kal'ası'na varup dâhil olduğu ma'lûmun olduktan sonra emr-i celîlü'l-kadrüm mücebince mezbûr Seyis'i habsden ıtlâk idüp ve yanına yarar âdemler koşup emîn ü sâlim Simon Han'a ulaştırmağa sa'y ü ihtimâm eyleyesin.

Hüküm No: 639

Tımışvar beglerbegisi Sinân Bey'e; Moskov kralının Tatarları sınırdan geçirmiş, Lîh kralı bölgeye yaklaşmış, Tımışvar beglerbegisi olan Hasan, Erdel'e bağlı Bucak adlı karyedeki halkın kimini esir kimini öldürmüştür. Çevreden toplanan eşkiyânın zararları bu karışık ortamda ortaya çıkmıştır. Tımışvar beylerbeyi Sinân Bey'in Erdel voyvodası ile ittifâk ederek Erdel Vilâyeti'ne gelebilecek saldırılara karşı önlem alınması hakkında.

Bâ-hatt-ı hümayûn.

م

Tımışvar beglerbegisi Sinân *dâme ikbâlühû*'ya hüküm ki:

Erdel voyvodası Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Kalorinçeye Hersek'in küçük karındaşı Moskov kralını kendüye tâbi' idüp uhdesine almışdır ki Tatar'ı serhadden geçürmeye Lîh kralı dahi gelmek üzeredür Âsitâne-i sa'âdetime itâ'at ü inkıyâd üzere olduğunuz ecilden bize dahi zararları mukarrerdür anlara yalnız mukâbeleye kâdir değilüz ve serhadde olan ümera ahde muhâlefet vilâyetimiz halkını rencîde eyledüklerinden mâ'adâ mukaddemâ Tımışvar beglerbegisi olan Hasan, Erdel'e tâbi' Bucak nâm karyemiz olup re'âyasının kimini esîr kimini katl eylemişdür. Ve üzerimize gelüp hüçûm itmek kaskına idüğü istimâ' olunur memâlik-i mahrûseye zarar iden eşkiyânın intikâmını bizden almak murâd idinüp ol ehl-i eşkiyâ cümle bizim

vilâyetimizden peydâ olmayup etrâfdan cem' olup fesâd itmeğe başlamışlardır. Harâmzâdenin mu'ayyen mekânı yokdur. Vilâyet-i Erdel'in dağları ve taşları, yerleri çokdur ağaçlar yapraklandıktan sonra ehl-i fesâdı ele getürmek müşkildür bize dahi nice zararları olmuşdur ve serhad gâzîleri kâdîm karyelerimizin kimine mezra'adır ve kimine berât itdürdük deyü birer bahâne ile zabt idüp bizden mukaddem gelen voyvodalar ahid-nâme-i hümâyûn mücebince zabt ide gelmişler iken bizden cebren alınup bâ-husûs sâbıkâ olan ümerâdan Halîl Beg defter mücebince bize dahi inâyet olunup husûs-ı mezbûrın görilmesi fermân olunmuş iken mukayyed olunmayup yine müşevveş kalmışdur. Karyelerimize dahl olunmayup herkes emîn ü amân üzere olalar deyü emr-i şerîf recâsına arz itmeğin ol vilâyetin cumhûr-ı umûrî serdâr-ı zafer-şi'ârûmun re'y-i rezîn ve fikr-i isâbet-karînüne tefvîz olmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda serdâr-ı zafer-şi'ârûm vech ü münasib gördüğü üzere sen dâhi var kuvveti bâzû-yı himmete getürüp ve müşârün-ileyh Erdel voyvodası bi'l-fi'l Âsitâne-i sa'âdetime kemâl-i sadâkat u ihlâs üzere ise müşârün-ileyhle hüsn-i ittifâk u ittihâd üzere olup a'dâ-yı bed-re'yin ahvâline tettebbu' u tecessüsten hâlî olmayup ve eyâletinle müte'allık olan ümerâyı muhkem tenbîh ü te'kîd eylesin ki her biri sancağına tâbi' olan zü'emâ vü erbâb-ı tîmârıyla ve cebe vü cevşen ve cebelüleriyle ve bi'l-cümle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla müheyâ vü hâzır ve senün tarafına müterakkıb u nâzır olalar. Şöyle ki bir taraftan hareket ü hücum olursa def'-i mazarrat-ı a'dâda bezl u makdûr eyleyüp el-ıyâzü bi'llâhi te'âlâ gaflet ile ve âdem tedârüküyle Erdel Vilâyeti'nden ve sâ'ir memâlik-i mahrûsemden bir mahalle zarar u gezend irişmekden ziyâde ihtiyât eylesin ve Erdel Vilâyeti'ne müte'allık olan karyelere dahl ü tecâvüz olduğına rızâ-yı şerîfüm yokdur. Serhadde olan ümerâyâ ve sâ'ir asker-i İslâm'a muhkem tenbîh eylesin ki kâdîmden Erdel Vilâyeti'ne müte'allık olan yerlere aslâ vü kat'â berât itdürdük deyü dahl ü ta'arruz etmeyeler ba'de't-tenbîh eslemeyenleri yazup arz eylesin ki hakklarından gelinmek için emr-i hümâyûn gönderile.

Hüküm No: 640

Van beglerbegine ve kâdisına; Şirvân beyi Zeynel Bey kendisine bağlı Şebistan lideri Zeynel kabile ve aşiretiyle yol kesici olup yolcuların yollarına inip mâllarını yağma ve talan etmişlerdir. Bu kişilerin hakklarından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi. Şer‘le.

جعفر

Van beglerbegine ve kâdîsına hüküm ki:

(Boş) Sancağı begi Eyyûb *dâme izzühû* Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp; “Şîrvân Begi Zeynel Beg tevâbi‘inden Şebistân Za‘îmi Zeynel kabâ‘il ü aşâ‘iri ile kuttâ‘-ı tarîk olup ebnâ-i sebîlin yollarına inüp emvâl ü erzâkını yağma vü tâlân idüp zulm ü ta‘addîlerinin nihâyeti yokdur.” deyü arz itmeğin mezbûrların ahvâli şer‘le görülmesini emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, müşârün-ileyh mezbûr Za‘îm Zeynel *dâme izzühû* ile şer‘-i şerîfe da‘vet idüp da‘vâ-yı hakk idüp ta‘yîn-i mâdde iden husamâlarıyla berâber idüp bir def‘a şer‘le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların hakk üzere teftîş idüp göresin arz olunduğu üzere mezbûrlar kabâ‘il ü aşâ‘iri ile yollarına inüp ebnâ-i sebîl mâllarını alup fesâd ü şenâ‘at itdükleri şer‘le sâbit olursa ashâb-ı hukûkın şer‘le müteveccih olan hakkların hüküm idüp bî-kusûr alıvirdükden sonra üzerlerine sâbit ü zâhir olan mevâddın sûret-i sicilleri ile Südde-i sa‘âdetime arz eylesin. Ammâ hîn-i teftîşde tamâmı hakk üzere olup garaz u ta‘assubla hilâf-ı vâkı‘ arz olunmaktan ve ahz ü celb sebebi ile kendü hâlinde olanları ta‘addîden ziyâde hazer idüp hakk-ı sarîha tâbi‘ olasız.

Hüküm No: 641

Bilvîrân kâdîsına; Aşîr-oğlu Sarayı adlı karyeden Hatem’in evini basan Ferid-oğlu olan Bayram ve koca bayrak ile gezen ehl-i fesâd, sipâhî-oğlanlarının hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Nu‘mân Çelebî.

قاسم

Bilvîrân kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Aşîr-oğlu Sarayı nâm karyeden Hatem nâm kimesne şer‘-i şerîfe gelüp karye-i mezbûreden Ferid-oğulları olan Bayram ve koca bayrak ile gezen

ehl-i fesâd, sipâhî-oğlanları ile evimi basup on bin akçamı aldırup küllî fesâd eyledüklerine şer‘le sâbit olmağın hakkımı alıvirmek içün habs olunmuşken firâr itmişlerdür deyü tazallüm eyledükde hâlâ bu minvâl üzere olduğına mu‘temedün–aleyh kimesneler şehâdet eyledüklerinden gayri mezbûr Koca Ahmed nâm kimesnenin bir oğlanını ve bir atını dahi serika itmişdür ve dâ‘imâ ehl-i fesâd ile müttehid olup kuttâ‘-ı tarîkendür ve Ferîd dâhi yaramaz kimesnedür deyü şehâdet eyledüklerin arz eyledüğün ecilden buyurdum ki:

Vardukda mezbûrları hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getürüp dahi fi'l-vâkı‘ vech-i meşrûh üzere ehl-i fesâd oldukları sâbit olursa üzerlerine sâbit olan hukûkî ba‘de's-sübût hüküm idüp ashâbına alıvirdükden sonra şer‘le haklarından gelesin.

Hüküm No: 641

Avlonya muhâfazasında olan Pîrî Bey'e; Avlonya muhâfazasında olan Pîrî Bey'in Südde-i sa‘âdetde hazır olması gerektiği ve kalkıp gelmesine dair.

Bâ-takrîr-i hazreti.

محمد

Avlonya muhâfazasında olan Pîrî dâme izzuhû'ya hüküm ki:

Hâlâ Südde-i sa‘âdetime senün huzûrun lâzım gelmeğın mu‘accelen kalkup Südde-i sa‘âdetime gelmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir ân ve bir sâ‘at te’hîr ü terâhî itmeyüp fermân-ı şerîfüm üzere kalkup Südde-i sa‘âdetime gelesin.

Hüküm No: 642

Uşak kâdîsına; Uşak'a bağılı Ulugöbek adlı karyeden Hamza aynı karyeden Hüseyin'in bahçesini haksız yere kâdî tarafından gelen mektûba dahi itaat etmeyerek sahiplenmiştir. Bu kişi Bursa şehrinde dahi sipâhî-oğlanların mâllarını yağma ve talan etmiş kişilerin başı olduğundan dolayı sorgulanıp hakkından gelinmesine dair.

[Yev]mü'l-Hamîs ff 27 N. sene isnâ ve elf.

Uşak kâdîsına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Ulugöbek nâm karyeden Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'a gelüp "karye-i mezbûreden Hamza nâm kimesne mülk-i meşrû' bağçemi fuzûli tasarruf idüp şer'le taleb itdükde yat ü yarağla öldürmek kasdına üzerime gelüp ta'addîden hâlî olmaduğundan gayri emr-i şerîfe ve kâdî tarafından gelen mürâseleye itâ'at itmeyüp inâd u muhâlefet itdükden mâ'adâ Burusa kurbünde mukaddemâ sipâhî-oğlanları basup esbâb ü erzâkların gâret idenlerin re'îsleridür" ehl-i vukûf ve bî-garaz müslimânlardan sü'âl olunup vukû'ı üzere Âsitâne-i sa'âdetime arz olunmasın taleb itdükde "fi'l-vâkı' mezbûr ta'addî idüp kâdîmden hırsuz nâmına müttehemdür" deyü müslimânlara alâ tarîku's-şehâde haber virdüklerin eyledüğün ecilden mezbûrın ahvâli şer'le görülmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrî şer'-i şerîfe da'vet idüp gaybet iderse şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp dahi da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâları ile berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmiş değil ise hakk üzere teftîş ü tefahhus idüp göresin arz olunduğı gibi olup şer'le sâbit ü zâhir olursa ashâb-ı hukûkın şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra üzerine sâbit olan mevâddın sûret-i sicilleriyle mezbûr çavuşuma koşup Südde-i sa'âdetime gönderesin hakk üzere olup tezvîr ü telbîsden ve şuhûd-ı zûrdan hazer idüp garaz u ta'assub ile kendü hâlinde olanlara ta'addîden ve celb ü ahz sebebiyle ehl-i fesâd himâyet olunmakdan ziyâde hazer idüp hakk-ı sarîha tâbi' olasın.

Hüküm No: 643

Gedegra kâdîsına; Gedegra'ya bağlı Yumurcuk'da ve başka karyelerden on bin akçe tîmâra sahip olan Veled adlı sipâhî hâssa saraçlardan Muslî'yi hizmetkârı ile İstanbul'a gelirken birkaç levend ile öldürmüştür. Dergâh-ı muallâ çavuşlarından Ahmed Çavuş'u ve Rıdvan adlı kişiyi öldürmüştür. Veled'in yoldaşlarından Sünbül yakalandığında yaptıklarını itirâf etmiştir. Bu kişilerin yakalanıp hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı hümâyûn. Gelene çıksun.

حواجه

Gedegra kâdîsına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Yumricuk nâm karye ve gayrinden on bin akça tîmâra mutasarrıf olan Veled nâm sipâhî ehl-i fesâd olup hâssa saraçlardan Muslî nâm kimesne hıdmetkârı ile Âsitâne-i sa'âdete gelürken birkaç levend ile yoluna inüp kendüyi ve hıdmetkârını katl idüp ve Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Ahmed Çavuş'un ve Ahî Rıdvân nâm kulun izlâl idüp anı dahi katl idüp mezbûr şakî firâr idüp yoldaşlarından Sünbül nâm şakî ahz olundukda ikrâr ü i'tirâf eylemişdür ve bunun emsâli fesâd ü şenâ'atinin nihâyeti yokdur deyü arz eyledüğün ecilden pâye-i serîr-i a'lâma arz olundukda hatt-ı hümâyûn-ı izzet-makrûnumla hakkından geline deyü fermân-ı şerîfüm sâdir olmağla tîmârı dahi alınmışdur. Buyurdumki:

Vusûl buldukda mezbûrî hüsn-i tedbîr ü tedârûkle ele getirüp gaybet iderse şer'le buldurması lâzım olan küfelâsına buldurup getürdüp dahi da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâları ile berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmuş olmayan husûsların hakk üzere teftîş idüp göresin arz olunduğu üzere mezbûrların fesâd ü şenâ'atleri şer'le sâbit olursa ashâb-ı hukûkın şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra mecâl virmeyüp şer'le hakklarından gelesiz ki sâ'ir ehl-i fesâda mûcib-i ibret ü nasîhat ola. Ammâ hîn-i teftîşde tamâmı hakk üzere olup celb ü ahz sebebi ile ehl-i fesâd himâyet olunup kendü hâlinde olanlara ta'addî olmada ziyâde hazer idesin.

Hüküm No: 644

Harput Sancağı begine ve Harput kâdîsına; Muslihuddîn sübaşı sübaşılıktan kovulduktan sonra geri burada on dokuz akçe ile korucu oldum diyerek bazı eşkiyâ ile birlik olmuş karyeler basmış halkın yiyecek ve erzâkını alarak kendinde olan beş bin altınlık değerinde kemeri inkâr edip sâhibine vermeyip çalındığını söyleyerek hileye başvurmuştur. Bu yaptıklarından dolayı Muslihuddîn Subaşı'nın görevinden kovulması ve başka bir görev verilmemesi, teftîş edilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Çelebî.

Harpurut Sancağı begine ve Harpurut kādîsına hüküm ki:

Sen ki kādîsın Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp mukaddemâ ol câniblerde olan Muslihuddîn Sübaşı sübaşılıktan ref' olundukdan sonra girü ol cânibe varup hilâf-ı vâkı' on dokuz akça ile korıcı oldum deyü ba'zı eşkıyâ ile müttehid olup karyeler üzerine çıkup re'âyâ vü berâyânun müft ü meccânen yem ve yemeklerin ve erzâkın alup ve kendüde rehn olan beş bin altunluk kemeri inkâr idüp sâhibine virmeyüp serika olundu deyü hileye sâlik olup ve bi'l-cümle re'âyâ vü berâyâyâ zulm ü ta'addîsinin nihâyeti yokdur deyü re'âyâ vü berâyâ şekvâ eyledüklerin arz eylemişsün. İmdi mezbûr Muslihuddîn Sübaşı, sübaşılıktan ref' olundukdan sonra mezbûra ne korıcılık ve ne âhar dirlik virilmişdür. Ele getirilüp şer'le tefîş olunup hukûk-ı nâs alıvirilmek emr idüp hâlâ sekbânbaşı olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Hüseyin *dâme mecdühû* tarafından dahi mektûb virilmişdür. Buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda müşârün-ileyhe sekbânbaşı tarafından virilen mektûb mücebince mezbûrı ihzâr idüp dahi bir def'a şer'le fasl olmayan husûsların husamâları muvâcehelerinde şer'le tefîş idüp üzerine sâbit olan hukûkî ba'de's-sübût hüküm idüp ashâbına alıvirdükden sonra müşârün-ileyh sekbânbaşının mektûbu mücebince şer'le hakkından gelesin.

Hüküm No: 645

Kıbrıs beglerbegliğinden münfasıl olan Ramâzan Paşa'ya; Kıbrıs beylerbeyliği görevinden ayrılan Ramazan Paşa'nın önemli bir konu için Südde-i sa'âdetde birkaç adamıyla hazır bulunması gerektiğine dair.

Bâ-takrîr-i hazret-i efendi.

Kıbrıs beglerbegliğinden münfasıl olan Ramâzan Paşa'ya hüküm ki:

Ba'zı umûr-ı mühimme için Südde-i sa'âdetimde huzûrun lâzım olmağın buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfe vusûl bulduğu gibi bir ân te'hîr ü terâhî itmeyüp birkaç âdemlerinle ber vech-i isti'câl ılgar idüp Âsitâne-i sa'âdetime gelüp hâzır olasın.

Hüküm No: 646

Seyitgâzî ve Barçınlu ve Karahisâr ve Bolvadin ve Şuhud kâdîlarına; Bazı medrese talebelerinin levendât ile evler bastıklarından ve akçe topladıklarından dolayı adı anılan yerlerde yiğitbaşı tayîn edilmesi hakkında.

Seyitgâzî ve Barçınlu ve Karahisâr ve Bolvadin ve Şuhud kâdîlarına hüküm ki:

Ba'zı ehl-i fesâd sûhte tâ'ifesi yigirmi otuz nefer levendât cem'iyet ile zikr olunan kâdîlıklara varup zekât nâmına akça salup ve evler basup ve oğlan çeküp ve ba'zı kimesnelerin kızını istedikleri kimesneye alıvirüp ve mâldâr olan âdemlere sûhte gönderüp şu mîkdâr akça göndersinler deyü akça taleb ü tahsîl idüp zikr olunan kâdîlıklardan gayri kâdîlıklarda olan re'âyâ sûhte husûsunda şartlı olup şehirlere ve köylere birer yiğitbaşı ta'yîn olmağla anlar emn üzere zikr olunan yerlerde sûhte tâ'ifesi olmağın firâr idemeyüp taht-ı kazânuza gelüp vech-i meşrûh üzere fesâd ü şenâ'at itdükleri istim'a olmağın taht-ı kazânuзда olan re'âyâ dâhi sâ'ir kâdîlıklarda olduğu üzere şartlanmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu husûsa her biriniz mukayyed olup taht-ı kazânuзда olan re'âyâyı dahi sâ'ir kâdîlıklarda olduğu üzere şartlayup ve her bir şehre ve köye yiğitbaşılı ta'yîn eylesin ki anun gibi cem'iyet ile fesâd ü şenâ'at kâdîna gezen sûhte tâ'ifesin şehre ve köylere koşup re'âyâ vü berâyâ şerlerinden âsûde-hâl olalar. Ammâ bu bâbda kimesneden şartlanmak bahânesi ile bir akça ve bir habbe aldirmayasın.

Hüküm No: 647

Anadolu beylerbeyliğinde olan kâdîlara; Beç kralı üzerine olan sefere gitmeyenler eğer vezîrlere, büyük devlet adamları, Âsitâne-i saâdet müteferrikaları, Dergâh-ı muallâ çavuşları ve oğulları ve Dîvân-ı âlî-şân ve Defter-i hâkânî ve mâliye ve kadı-asker kâtibleri ve şâkirdleri ve zuamâ ve erbâb-ı tîmâr ise bunların zeâmet ve timarlarının birer yıllık mahsûlleri donanma-i hümâyun mühimmâtı için alınıp, kayıt

edilerek Karaman câbi defterdârı olan Mustafa'nın bu göreve tayîn edilmesi hakkında.

[Yev]mü's-Sebt fî 20 Şevvâli'l-mükerrem sene isnâ ve elf

حواجه

Anadolu beglerbegliğinde olan kâdîlara hüküm ki:

Bundan akdem Beç kralı üzerine olan sefer-i nûsret-eserime gitmeyen eğer vüzerâ ve sâ'ir ekâbir âdemleridür ve eğer Âsitâne-i sa'âdetim müteferrikalarıdır Dergâh-ı mu'allâm çavuşları ve oğullarıdır ve Dîvân-ı âlî-şânım ve Defter-i hâkânî ve mâliye ve kâdî-asker kâtibleri ve şâkirdleri ve zü'emâ vü erbâb-ı tîmârdur ze'âmet ve tîmârlarınun birer yıllık mahsûlleri donanma-i hümâyûnum mühimmâtı-çün alınmak bâbında hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdı. Ol emrim alâ mâ-kâne mukarrerdür. İmdi bedel akçasının cem'î husûsuna Hazîne-i âmiremin sâbıkâ Karaman cânibi defterdârı olan Mustafa *dâme ulüvvühû* ta'yîn olmuşdur. Buyurdum ki:

Hüküm-i [şerîfüm] vusûl buldukda, her biriniz bi'z-zât bu husûsa gereği gibi mukayyed olup müşârün-ileyhime bedelin virdüklerine hüküm-i şerîf ibrâz idenlerden mâ'adâsının taht-ı kazânuzda olan ze'âmet ve tîmârların âdemlerine zabt u kabz itdürmeyüp cümle mahsûl re'âyâ üzerinde turup her kangısı bedelin virdüğüne hüküm-i şerîf ibrâz iderse ze'âmet ve tîmârın zabt itdirüb bedelin virmeyüp ellerinde hüküm-i şerîf olmayanlara her kim olursa olsun ze'âmet ve tîmârların aslâ vü kat'â âdemlerine zabt itdürmeyesiz inâd u muhâlefet idenleri isimleri ve resmleri ile yazup arz eylesesiz emr-i celîlü'l-kadrüme muhâlefet eyledükleri için muhkem ü müstemirr hakklarından geline.

Bir sûreti; Koca-ili ve Biga ve Sığacık sancaklarında vâkı' olan kâdîlara.

Bir sûreti; Midillü, İnebahtı ve Karlı-ili ve Fereste, Ağrıboz ve Rodos ve Geliboli'da olan kâdîlara.

ط

Bir sûreti; Karaman beglerbegliğinde olan kâdîlara.

بدر

Bir sûreti; Rûm beglerbegliğinde olan kâdîlara.

محبب

Bir sûreti; Zulkadriye beglerbegliğinde olan kâdîlara.

Bereket Çavuş'a virilmiştir. Fî 16 Şehr-i Zi'l-hicce.

Bir sûreti; Sivas beglerbegliğine.

Bir sûreti; Karasi Sancağı'nda olan olan kâdîlara.

Mustafa Çelebî'ye virilmiştir. Fî 18 Z. sene minhu.

عیس

Bir sûreti; Haleb beglerbegliğinde olan kâdîlara.

جد

Bir sûreti; İç-il Sancağı'nda olan kâdîlara.

جعفر

Bir sûreti; Alâiye Sancağı'nda olan kâdîlara.

Bir sûreti; Tarsus Sancağı'nda olan kâdîlara.

Bereket Çavuş'a virilmiştir. Fî 16 Z. sene minhu.

Bir sûreti; Sis Sancağı'nda olan kâdîlara.

Bereket Çavuş'a virilmiştir. Fî 16 Z. sene minhu.

Bir sûreti; Ankara Sancağı'nda olan kâdîlara yazılmışdur.

Dede Çavuş'a virilmiştir. Fî 16 Z. sene.

Hüküm No: 648

Kıbrıs beylerbeyine ve İç-il ve Alanya ve Beyşehir sancakları-beylerine ve burada olan kâdîlara ve Karaman beylerbeyi müsellemine; Selendi'de Ömerlü ve Hacı İsalu adlı karyelerde Memiş, kardeşleri Ali, Nebî, Koçak ve babaları Habîb adlı kişiler ile yol kesici olmuşlar ve bölgede birçok kişiyi katletmişlerdir. Yol kesici olan Memiş ve kardeşleri ve babaları Habîb'in yakalanıp haklarından gelinmelerine dair.

Kıbrıs beglerbegisine ve İç-il ve Alanya ve Begşehri sancakları-beglerine ve elviye-i mezbûrede vâkı' olan kâdîlara ve Karaman beglerbegisi müsellemine hüküm ki:

Selendi kâdîsı Mevlânâ Mehmed Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp kazâ-i mezbûrede Ömerlü ve Hacı İsalu nâm karyelerde sâkin olan Memiş ve karındaşı Ali ve Nebî ve Koçak ve babaları Habîb nâm kimesneler kuttâ'-ı tarîk olup mukaddemâ ahâlî-i vilâyetden nice kimesneleri katl eyleyüp hâlâ Mustafa ve Nebî ve Veled ve Receb ve Mender ve Abdî ve Hasan-oğlı Hüseyin ve karındaşı Ali ve Nebî ve Kethudâ-oğlı Mustafa Fakîh'i ve oğlı Nebî Fakîh'i ve Receb ve Veled nâm kimesneleri katl idüp ve Velî Ağa nâm dizdârın dayısı oğlı Mustafa'yı tüfeng ile katl eylemişdür ve mezbûr dizdâr Velî'nin yolın basup nakd u esbâb seksen bin akça mîkdârı nesnesin alup ve köyün sâkinlerinden ve emsâr sâkinlerinden eniştesi olan Ötan-oğlı Abdullah nâm kimesne yatağı olup cümle umûrunda mu'âvenet eyleyüp ele virmemekle isyân ü tuğyân üzere olup fesâd ü şenâ'atleri günden güne ziyâde olmaktadır deyü haklarından gelinmek recâsına arz itmekde mezbûr ele getirilüp hakkından gelinmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda her biriniz bi'z-zât mukayyed olup mezbûrları hüsn-i tedbîr ü tedârûkle ve alaybegleri ve il-erleri ve muhâfazaya kalan sipâhîleriyle ve mezbûr dizdârı mübâşeretîyle ele getirüp gaybet iderse şer'le buldurması lâzım olan küfelâsına buldurup getürdüp da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâları muvâcehesinde bir def'a şer'le fasl olmayup üzerinden on beş yıl mürûr itmeyen husûsların dikkat ü ihtimâm ile hakk üzere tefîş ü tefahhûs idüp ba'de's-sübût ashâb-ı hukûka şer'le müteveccih hakkın hüküm idüp alıvirdükden sonra muhtâc-ı arz olanlardan ise muhkem habs idüp arzeyelesiz; değıller ise mecâl virmeyüp muktezâ-yı şer'-i kavîm üzere muhkem hakkından gelesiz. Siz ki sancak-begleri ve kâdîlarısız. Şöyle ki mezbûrları ele getürmekde ihmâl idesiz mansıblarınız alınmağla konulmayup

muhkem hakklarınızdan gelinür. Ana göre mukayyed olup ihmâl ü müsâhaleden hazer eyleyesiz.

Hüküm No: 649

Erdel voyvodasına; Nemçe kralının kardeşi Matyaş, Hersek askeriyle birlik olup Usturgon üzerine varıp Vakşa kapudanı olan Tekırapova ile Hatvan üzerine varıp saldırmışlar, Nemçe ve Frengistan kâfirleri yardıma gelmiş, Filib kral denize yakın olan ülkelerin krallarından her kimde gemi ve mavna ve barça var ise almış başınada Andriya Orina'yı getirmiştir. Bu ittifâka Papa dahil olmuştur. Devlet, zararları olduğundan karşılık verme konsunda karar üzere olmayıp sınırda olan emirlerden rahatsız olan Tımışvar beylerbeyi Hasan Paşa Bucak adlı karyeyi vurmuş halkının kimini esîr ve kimini öldürmüştür. Bölgede coğrafi şartların eşkiyanın saklanması için müsait oluşu gibi sebeplerden dolayı Erdel muhâfazasına dair.

Bâ-hatt-ı hümayûn. Kendü âdemine virilmişdür. Fî evâsıt L. sene isnâ [ve elf].

س

Erdel voyvodasına hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i sa'âdet-medâr ve atebe-i aliyye-i gerdûn iktidârumuza mektûb-ı sadâkat-üslûbun vârid olup bir nice zamândır bu hâlin ve nice ahvâlin bildürmedüğünüz mukaddemâ Âsitâne-i sa'âdetime gönderilen âdemlerimiz yollarda vâkı' olan bellerden geçmek mümkün olmayup Nehr-i Tuna'ya mürûr ü ubûr itdikde esbâb u davarları alınıp kendüyi güçle halâs olup bu bâbda günâh bizden olmayup yollar mahûf u muhâtara olmağla te'hîr olmuşdur ve Nemçe kralının olan İmpvayom vilâyetlerinin hersekleri ile ziyâdet'ül- mu'în olup karındaşı Matyaş hersek askerin bir mıkdârı ile Usturgon üzerine varup Vakşa kapudanı olan Tekırapova Hatvan üzerine varup döğeyorlar, mu'âvenet için Nemçe ve Frengistan vilâyetinden yeniden küffâr gelüp gitdikçe ziyâde olmak üzeredür ve Filib kral deryâyâ kârib olan krallardan her kimde gemi ve mavna ve barça var ise alup kabz idüp keferere varoşında olan Andriya Orina nâm kâfiri serdâr eylemişdür ve rîm papanın dahi her husûsı ile mu'âveneti vardır. Âsitâne-i sa'âdetime itâ'at ü inkıyâd üzere olduğumuzdan bize dahi zararları mukarrerdür anlara yalnız mukâbeleye kâdir değilüz mu'âvenet ü müzâheret vaktidir ve serhadde olan ümerâdan

nev'an rencide olup Tımsıvar beglerbegisi Hasan Paşa Bucak nâm karyemizi urup re'âyâsının kimin esîr ve kimin katl idüp ve üzerimize hücûm itmek kasdında olduğu istimâ' olunur memâlik-i mahrûseye zarar iden eşkıyânın intikâmın bizden almak murâd ider ol asıl eşkıyâ cümle bizim vilâyetimizden peydâ olmayup etrâfdan cem' olup fesâd itmeğe mübâşeret itmişdür harâmîzâdenin bir mu'ayyen mekânı yoktur. Erdel'in dağları ve taşları köşeleri ziyâde olup ağaçlar yapraklandıktan sonra harâmîzâde ele getirmek müşkildür bize dahi küllî zararları vardır ve serhadden olan asker-i İslâm kâdîm karyelerimizin kimi mezra'a kimi berât itdürdük deyü birer tarîk ile zabt itmişlerdür bizden olugelanlar ahid-nâme-i hümâyûn mücebince zabt idegelmişlerdür; bâ-husûs Halîl Beg defteri mücebince bize dahi inâyet olunmuşdur min-ba'd vilâyetimiz halkı rencide olunmayup ve Erdel'e müte'allık olan karyelere ve sâ'ir yerlere dahl ü tecâvüz olunmamak için serdâr-ı zafer-şi'âr ve Tımsıvar beglerbegisine ahkâm-ı şerîf irsâl olmasın recâ eylemişsün ol bâbda her ne ki beyân olunmuşsa pâye-i sa'âdet-mâsirime arz u takrîr olunup ilm-i şerîf-i âlem-şumûl-i şâhâneme muhît u şâmil olmuşdur. İmdi Tımsıvar beglerbegisi Hasan *dâme ikbâlühû* senünle hüsn-i sülûk itmemele Tımsıvar eyâletinden ref' olunmuşdur. Sen yarar u şecâ'at-şi'âr olduğundan mâ'adâ südde-i sidre-mekânümüza arz-ı sadâkat u ihlâs idüp Devlet-i aliyyeme müte'allık olan hıdemât ve mühimmâtda bezl-i makdûr u sa'y-i nâ-mahsûr eylediğün defe'âtle müşahâde olmağın envâ'-ı inâyet aliyye-i şâhâneme ve esnâf-ı iltifât-ı seniyye-i padişâhâneme lâyıq u sezâvar olmuşsundur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, min-ba'd dahi cibilletinde merkûz olan kemâl-i sadâkat ü istikâmet ve Âstâne-i adâlet-unvâne olan inikyâd u itâ'at muktezâsınca Devlet-i aliyye-i hümâyûnun dostlarına dost ve düşmenlerine düşmen olup serdâr-ı zafer-şi'ârum vech ü münâsib gördüğü üzere def'-i mazarrat-ı a'dâda ve ol cevânibe müte'allık olan levâzım ü mühimmâtın tedârükünde envâ'-ı hüsn-i ihtimâmın zuhûra getüresin ve bu bâbda serdâr-ı zafer-şi'âruma sifâriş olduğundan mâ'adâ Tımsıvar beglerbegisine mü'ekked hüküm-i hümâyûn yazılıp irsâl olunmuşdur. Min-ba'd Erdel'e müte'allık olan yerlere dahl ü tecâvüz olunmak ihtimâli yoktur hemân uğur-ı hümâyûnda vâkı' olan hıdemâtda bezl-i makdûr eylesin. İnşâ'allâhü te'âlâ uğur-ı hümâyûn-ı nusret-makrûnumda vâkı' olan hıdemât-ı mebrûra ve mesâ'î-i meşkûren müstelzim-i re'fet-i kâmkârî ve müstevcib-i âtifet-i şehriyârîvâkı' olduğunda iştibâh yoktur.

Hüküm No: 650

Malatya Beyi'ne; Kahta'da bir abdâl eşkiyâ-yı ekrâddan kendi yanına sayıca çok insan toplayarak celâli adıyla zuhûr etmiş etrâfda olan karyeler ellerindekilerini ne varsa Kahta Kalesi'ne koymuşlardır. Bölgenin çoğunlu hâs arazi olup mîrîye gelecek olan gelirler gelmemiştir. Bu eşkiyânın fakir halka dahi zulümleri olmuştur. Bu sebeplerden ötürü bu eşkiyânın yakalanıp Südde-i saâdete gönderilmesi hakkında.

Malâtıyye Beyi'ni ele getirüp Âsitâne-i sa'âdete gönderesin deyü mü'ekked emr-i şerîf buyurulmuştur.

حمدى

Malâtıyye Begi'ne hüküm ki:

Kahta kâdîsı Mevlânâ Mahmûd Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp kazâ-i mezbûrede bir abdâl eşkiyâ-yı Ekrâd'dan kendü yanına ziyâde kimesne cem' idüp celâli nâmıyla zuhûr itmek üzere olmağın etrâfda olan karyeler bi'l-küllîyye firâr itmekle kazâ-i mezbûre ahâlîsi dahi esbâbların kal'aya nakl idüp kasaba ve etrâfı hâlî kalup ekseri havâss-ı hümâyûn olmağla mîrîye bir akça hâsıl olmayup ve fukarâya dahi ziyâde ta'addî olmağın eğer mezbûrın vakti ile tedârükü görüle küllî fesâd bâ'is olması muhakkakdur deyü arz u i'lâm itmeğın mezbûr hüsn-i tedârükle ele getirilüp Südde-i sa'âdetime gönderilmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, emr-i celîlü'l-kadrüm mücebince mezbûrı hüsn-i tedbîr ü tedârükle lâzım gelürse il-eriyle ele getirüp mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderesin. Ammâ koşup gönderdüğün kimesnelere muhkem tenbîh ü te'kîd eylesesin ki gaflet ile yolda ve izde gaybet itdürmek ihtimâli olmaya.

Hüküm No: 651

İstanbul kâdîsına; İstanbul'da bulunan poğaçacıların dükkânlarında ehliyetli kişileri çalıştırmaları hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi.

ممى

İstanbul kâdîsına hüküm ki:

Mahrûse-i İstanbul'da vâkı' olan boğasıciler dükkânlarında ehl-i hıbre ma'rifeti olmadın kifâyetsiz ba'zı kimesneler sâkin oldukları i'lâm olundu. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, min-ba'd tâ'ife-i mezbûreyi kâdîmden olıgeldüğü üzere ehl-i hıbre ve sâ'ir üstâdları ma'rifeti ile iskân itdürüp olıgelene muhâlif ehl-i hıbre ma'rifeti olmadın kefilsiz bir kimesne inâd u muhâlefet idenleri yazup bildüresin boğasıciler dükkânında oturtmayasın.

Hüküm No: 652

Molıva kâdîsına; Midilli'ye bağılı Molıva'da otuz beş yıldır nâib olan Lâtif'in fâkir halkın elinden bağıını bahçesini haksız yere almasından dolayı niyâbetden kovularak Âsitâne-i sa'âdete gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi. Kâdî-asker tarafından ref' olunup Âsitâne'ye gönderile.

Molıva kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrede hâlâ nâ'ib olan Lâtif nâm kimesne otuz beş yıl mıkdarı niyâbet idüp fukarânın ellerinden bağların ve evlerin aldırıp defe'âtle niyâbetden ref' olunmak için evâmîr-i şerîfe virilmiş iken memnû' olmayup fukarâya ta'addî üzere olduğı i'lâm olunmağıın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrı şer'-i şerîfe da'vet idüp da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâsıyla berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup üzerinden on beş yıl mürûr itmeyen husûsların hakk üzere teftîş idüp göresin vech-i meşrûh üzere fukarâya ta'addîsi olduğı şer'le sâbit olursa ashâb-ı hukûkın şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra nâ'ib-i mezbûrı niyâbetden ref' idüp Âsitâne-i sa'âdetime gönderesin.

Hüküm No: 653

Âdilcevâz beyine; Göçeri adlı karye dört yol ağızında olup tekâlîf-i örfî vergisi için elverişli bir bölge olmasına rağmen karye halkı hırsız ve harâmi yüzünden yol kesmelerin artmasından karyelerinin harap olduğıunu belirtmişlerdir. Bundan dolayı

bölge halkından vergi talep edilmemesine dair beylerbeyleri ve beyler-subaşılarının bu konuda dikkatli davranmaları husûsunda.

Bâ-hatt-ı Nu 'mân Efendi. Tekâlîf-i örfiyeden mu 'âf olmak buyurulmuş.

حواجه

Âdilcevâz begine hüküm ki:

Sen ki Âdilcevâz kâdîsısın Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Göçeri nâm karye dört yol mâ-beyninde olup tekâlîf-i örfiye ziyâde olmağla ekseri perâkende olup etrâfında olan karyelerin halkı gelüp karye-i mezbûre harâb olıcak hırsuz u harâmî yatağı olup yol kesmekle bir nâhiye harâb olmak mukarrerdür karye-i mezbûre mu'âf olup beglerbegleri ve begler sübaşıları salgun salmayup bî-gayri hakk nesne talep olunmamak recâ itdüklerin arz eylemişsün. İmdi buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup beglerbegi ve âdemlerine ve sancakbegi sübaşılarna muhkem tenbîh ü te'kîd eylesesin ki müft ü meccânen yem ve yemeklerin ve arpa ve samanların almayup ve üzerine akça salmayup her ne lâzım olup alurlarsa narh-ı rûzî üzere ihtiyârıyla satanlardan akçalarıyla aldırup karye-i mezbûreye min-ba'd bir ferdi dahl ü tecâvüz itdürmeyesin inâd u muhâlefet idüp tekrâr zulm ü ta'addî idenleri ism [ü] resmleriyle yazup Âsitâne-i sa'âdetime arz eylesesin.

Hüküm No: 654

Boğdan voyvodasına; Boğdan vilâyetinin korunması ve halkın huzuru için Boğdan voyvodasının Gazî Girây Han'ı güvenli bir şekilde Boğdan vilâyetinden geçirmesi bu hizmetinden ötürü hükümdâr tarafından kendisine iki elbise verileceği hakkında.

Ömer'e yazıldı.

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Hâlâ cenâb-ı emâret-me'âb Gâzî Girây Han *dâmet me'âliyehu* emîn ü sâlim Boğdan vilâyetinden geçürüp hıdmetde bulunduğundan gayri uhdene lâzım harâcını vakti ile bî-kusûr serdâr-ı zafer-şî'âruma gönderüp ve re'âyâ vü berâyâyı hıfz u hirâset

idüp hüsn-i ihtimâm ve hüsn-i tedbîr ü tedârükle re'âyâ vü berâyâ âsûde-hâl olduğı mesâm'ı-i aliyye-i husrevâneme arz olunmağın hakkında mezîd-i avâtıf-ı aliyye-i şahânem zuhûra getürüp hilâ'-ı fâhiremden iki sevb hil'ât-ı mûrisü'l-behçet inâyet idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, ihsân olunan hil'âtleri giyüp dahi min-ba'd sadâkat ü istikâmet üzere olup uhdene lâzım olan harâcını vakti ve mevsimi ile bî-kusûr irsâl ü îsâl itmekde ve Boğdan vilâyetinin hıfz u hirâsetinde ve re'âyâ vü berâyânun refahiyyet ü itmînânî üzere olmasına mucidd u sa'y olasin ki her ne ki sadâkat u hulûsî üzere hıdmetde olasin ve bu hâlinle zarar irişmeyüp envâ-ı inâyet-i aliyyeme mazhar vâkı' olmak mukarrerdür. Ammâ cadde-i sadâkatde sâbit-kadem olup Devlet-i aliyyeme müte'allık olan cumhûr-ı umurda bezl-i makdûr ve sa'y-i nâ-mahsûr eylesin.

Hüküm No: 655

Midilli kâdîsına ve Ayazmend kâdîsına; Molıva halkının yirmi yıldan fazla Molıva'da kâdî vekîlliği yapan Abdüllâtîf'ten bazı kişilerle ittifâk yaparak emîrlere aykırı olarak halkı ileri gelen kişilere şikâyet ederek ellerinden akçalarını aldıklarını dile getirmişlerdir. Bundan dolayı Abdüllâtîf'in niyâbet görevinden alınmasına dair Midilli ve Ayazmend kâdîlarına hüküm.

Bâ-hatt-ı Nu'man. Bâ-tezkîre-i Âişe Sultân.

Midillü kâdîsına ve Ayazmend kâdîsına hüküm ki:

Molıva ahâlîsi rikâb-ı hümayûnuma arz-ı hâl sunup Abdüllâtîf nâm kimesne Molıva kazâsında yigirmi yıldan ziyâde niyâbet ü kitâbet idüp harâcı ve koyun sağıcı ve sâ'ir mîrî husûslar için gelenler ile ve toprak kâdîları ile avârız ve kürekci ihrâcı fermân olundukda fukarâya ziyâde hâne yükledüp Ak Memi ve Mi'mâr-oğlı Memi ve Hüssâm Hâce ve Savadık Ahmed ve Hüseyin Çavuş ve Muharrem ve Mehmed ve Ali nâm kimesneler ile dahi ittifâk idüp re'âyâdan emre muhâlif ziyâde aldıkları akçaları ekl ü bel' idüp ve nâ'ib-i mezbûr otuz yıl mürûr itmiş da'vayı ahz ü celb sebebiyle bilâ-emr-i istimâ' idüp ve ba'zı fukarâyı ehl-i örfe gamz idüp habs itdürüp akçalarını alup ve Molıva'da sâkin gemi re'îslerinden beş nefer dahi nice def'a küffâr-ı hâksâra tereke alup gitdüğü zâhir olup men' olunmuşken hâlâ Âsitâne-i sa'âdetime zâhire getürmek için

emr almağla gemilerine tahmîl eylediği terekeyi iki seneden berü Âsitâne-i sa'âdetime getürmeyüp yine küffâra alup gitdükleri i'lâm olmağın husûs-ı mezbûr görölüp hukûk-ı fukarâ alıvirüldikden sonra nâ'ib-i mezbûr niyâbetden ref' olunup mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup mezkûrları meclis-i şer'a ihzâr da'va-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde idenler ile berâber idüp gaybet idenleri şer'le buldurması lâzım olan küfelâsına buldurup getürdüp bir def'a şer'le fasl olmayup ve on beş yıl mürûr itmeyen husûsları hakk üzere teftîş idüp göresin fi'l-vâkı' i'lâm olunduğu gibi olanlar şer'le sâbit ü zâhir olan müteveccih olan hukûkî hüküm idüp ashâbına alıvirüldükden sonra nâ'ib-i mezbûrî bî-kusûr ref' idüp dahi mukayyed ü mahbûs mûmâ-ileyh çavuşa teslîm idüp sûret-i sicilleri ile Südde-i sa'âdetime gönderesin. Nâ'ib-i mezbûr ile bilâ-tevakk[uf] vech-i meşrûh üzere re'âyânın ol vechile hilâf-ı emr ziyâde akçalarını alup ekl iden mezkûrun kimesneleri ve küffâr-ı hâksâr tereke alup giden re'îsleri şer'le sâbit oldukda mufassal u meşrûh yazup arz eyleyesin ki sonra hakkların emr-i celîlü'l-kadrüm ne vechile olursa mücebiyle amel eyleyesin. Ammâ hîn-i teftîşde hakk-ı sarîha tâbi' tezvîrden ve şuhûd-ı zûrdan ve garaz u ta'assub veyâ ahz ü celb sebebiyle kendü hâlinde olan müslimânlara zulm ü ta'addî olmakdan ziyâde hazer eyleyesin.

Hüküm No: 656

Avlonya muhâfazasında iken Âsitâne-i saâdet'de şikk-ı sâni defterdârlığı inâyet olunan Pîrî Bey'e; Kadırgaları yağmalanan ve mâlları alınıp, esîr edilen Venedikli bey ve beyzâdeyi meydâna getirip Âsitâne-i sa'âdete göndermesi hakkında Dıraç kâdîsı ile birlikte hareket etmesine hakkında.

İbrâhîm Çavuş'a virilmişdür. Fî evâhir L. sene isnâ [ve elf].

عمر

Avlonya muhâfazasında iken Âsitâne-i sa'âdetimde şikk-ı sâni defterdârlığı inâyet olunan Pîrî dâme ulüvvühû' ya hüküm ki:

Venediklünün alınan kadırgaları ve gâret olunan esbâbları zuhûra getirilüp bi'tamâm Âsitâne-i sa'âdetime irsâl olunmak için sana ve Dıraç kâdîsına hitâben iki kıt'a

mufassal ahkâm-ı şerîfe gönderilmişdir. Bu husûsı itmâma irişdüresin sen defterdârlık hıdmeti için Südde-i sa'âdetime teveccüh itmeyüp husûs-ı mezbûrı itmâma irişdirmen emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, husûs-ı mezbûreyi emr-i celîlül-kadrüm mücebince ber-taraf itmedin Südde-i sa'âdetime teveccüh ü azîmet itmeyüp zikr olunan ahkâm-ı şerîfede ta'yîn olduğu üzere eşkiyâyı ele getirüp eğer kadirga ve eğer sâ'ir gâret olunan emvâl ü erzâkı ve esîr itdükleri beg ve begzâde ve gayri âdemleri bi't-tamâm Südde-i sa'âdetime irsâl eyledükten sonra gelüp defterdârlığın hıdmetinde olan bu husûs ehemmi-i umûrdandur ihmâl ü müsâheleden ve avk u te'hîrden ziyâde hazer eyleyesin.

Hüküm No: 657

Eğriboz Sancağı beyine ve Eğriboz'da olan kâdîlara; Dergâh-ı muallâ çavuşlarından Hızır Çavuş'un babası Hüdadâd'ın mîrîye olan borcu için Hızır Çavuş rızâsıyla sâhip olduğu ze'âmeti Dergâh-ı muallâ çavuşlarından Mehmed Çavuş ve Dîvân-ı hümâyûn kâtibleri şâkirdlerinden İbrâhîm'in berâtlı tasarruflarında iken Hızır Çavuş ve babası Hüdadâd emr-i şerîfe uymayıp adı anılan ze'âmetin tasarrufuna mani olduklarından dolayı yakalanıp Südde-i saâdete gönderilmeleri hakkında.

ط

Eğriboz Sancağı begine ve livâ-i mezbûrede vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Bundan akdem Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Hızır Çavuş'un babası Hüdadâd'ın mîrîye olan deyni için çavuş-ı mezbûr rızâsıyla mutasarrıf olduğu ze'âmeti emr-i şerîfümle fûrûht olunup bi'l-fi'l Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Mehmed Çavuş ve Dîvân-ı hümâyûn kâtibleri şâkirdlerinden İbrâhîm'in berâtlı tasarruflarında iken mezkûr Hızır Çavuş ve babası Hüdadâd emr-i şerîfe imtisâl itmeyüp zikr olunan ze'âmetin tasarrufuna mani' oldukların i'lâm olunmağın mezkûr Hızır Çavuş ve babası Hüdadâd mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezkûrlar her kangınızun taht-ı hükûmetinde bulunur ise fermân-ı hümâyûn mücebince mezbûrları mukayyed ü mahbûs çavuş mûmâ-ileyhe teslim idüp Südde-i sa'âdetime gönderesiz.

Hüküm No: 658

Midilli ve Nakş-ı Cezîre ve Ayazmend kâdîlarına; Molıva'da naiblik yapan Abdüllâtif halka zulüm yapmış gene Molıva sâkinlerinden zahîre reîslerinden Petre adlı reîsler terekeleri gemilerine yükleyip İstanbul'a getirmek için emr-i şerîf almışlar iken dört yıldan beri zahîreyi İstanbul'a getirmeyüp kâfirlerin alıp gittikleri bildirilmiş olduğundan naibin buna dikkat etmediği bundan dolayı niyâbetten kovulmasına dair hüküm.

Bâ-hatt-ı Nu 'mân Efendi. Bâ-tezkîre-i Âişe Sultân.

Kurd Ağa'ya tâbi ' Ali Çavuş'a virilmişdür. Fî 21 L. sene isnâ [ve elf].

محمد

Midillü ve Nakş-ı Cezîre ve Ayazmend kâdîlarına hüküm ki:

Molıva ahâlîsi rikâb-ı hümâyûnuma arz-ı hâl sunup Abdüllâtif nâm kimesne Molıva kazâsında yigirmi yıldan ziyâde niyâbet ü kitâbet idüp ve harâcı ve koyun sağıcı ve sâ'ir mîrî husûslar için gelen kimesneler ile bi'l-fi'l Molıva kâdîsı Seydi ile ittifâk idüp avarız ve kürekci ihrac fermân olunmağın fukarâya ziyâde hâne zam idüp Ak Memi ve diğeri Memi ve Sami Hâce ve Savadık Ahmed ve Hüseyin Çavuş ve Muharrem ve Mehmed ve Ali nâm kimesneler ile emre muhâlif ziyâde alınan akçaları ekl ü bel' idüp ve nâ'ib-i mezbûr otuz yıl mürûr itmiş da'vâyı ahz ü celb sebebiyle bilâ-emr istimâ' idüp ve ba'zı fukarâyı ehl-i örfe gamz idüp habs itdürüp akçalarını alup ve Molıva sâkinlerinden zahîre re'îslerinden Petre ve (boş) nâm re'îsler gemilerine tahmîl idüp İstanbul'a getürmek için emr-i şerîf almışlar iken dört yıldan berü zahîrei İstanbul'a getürmeyüp küffâr-kaksârın alup gittükleri i'lâm eyleyüp ve nâ'ib-i mezbûr niyâbetden ref' olunup hilâf-ı şer'a ve mugâyir emr-i hümâyûna alınan akçaları bi-hasebi'ş-şer'le ashâbına alıvirdükden sonra nâ'ib-i mezbûr mukayyed ü mahbûs Dergâh-ı mu'allâma getürilmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup mezkûreyi mecilis-i şer'a ihzâr ve müdde'îleri ile berâber idüp ve gaybet idenleri şer'le buldurması lâzım olan küfelâsına buldurup getürdüp da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde idenler ile berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmayup ve on beş yıl mürûr itmeyen husûsları hakk u adl üzere

teftîş idüp göresin. Fi'l-vâkı' i'lâm olunduğı gibi ise şer'le sâbit ü zâhir olan müteveccih olan hukûkı ashâbına alıvirdükden sonra nâ'ib-i mezbûrın niyâbetden ref' idüp dahi mukayyed ü mahbûs sûret-i sicilleri ile çavuş-ı mezbûre teslîm idüp Südde-i sa'âdetime gönderesin ve kazâ-i mezbûr ve Ak Memi ve sâ'irlerinin fukarâya itdükleri zulm ü ta'addîyi ve zikr olunan re'isler gemilerine tâhmîl itdükleri terekeyi Âsitâne-i sa'âdetime getürmeyüp küffâr-ı hâksâr alup gitdükleri üzerlerine şer'le sübût bulursa mufassal u meşrûh yazup arz eylesesin ki sonra hakklarında emr-i celîlü'l-kadrüm ne vechile olursa mücebi ile amel eylesesiz. Ammâ hîn-i teftîşde hakk-ı sarîha tâbî' olup tezvîrden ve şuhûd-ı zûrdan veyâ ahz ü celb sebebiyle ehl-i fesâda himâyet olunup kendü hallerinde olan müslimânlara zulm ü ta'addî olunmakdan ziyâde hazer eylesesiz.

Hüküm No: 659

Kütahya kâdîsına; Kütâhya'da bulunan çingene tâifesi levendâtın içine karışıp süreklı hırsız ve harâmîlerle gezip engel olunmak istenildiğinde gezmeğe elimizde emr-i şerîf vardır diyerek fakir halk bunlardan sıkıntı çekmiştir. Bu kişilerin kanuna davet edilip haklarından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Efendi. Şer'le hakklarından geline.

سل

Kütâhiyye kâdîsına hüküm ki:

Anadolu beglerbegisinin kâ'im-makâmı olan Mehmed Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp Kütâhiyye Sancağı'nda vâkı' çingâne tâ'ifesi dâ'imâ fîsk u fücûr üzere levendâtla gezüp mâ-beynlerinde muttasıl kan olup ve nice hırsız u harâmîler mezbûrlar ile ma'an gezüp men' olunmak murâd olundukda gezmeğe elimizde emr-i şerîf vardır deyü memnû' olunmayup dâ'imâ fesâd üzere olmağla fukarânın ahvâli mükedder olmuşdur deyü arz itmeğın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrlardan müttehem vü mazanna olanları şer'-i şerîfe da'vet idüp dahi da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde idenler ile berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on yıl mürûr itmeyen da'vâların hakk üzere teftîş idüp göresin. Arz olunduğı üzere mezbûrların fesâd ü şenâ'atleri şer'le sâbit ü zâhir ola ashâb-ı hukûkına

şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra ehl-i fesâdun şer'le hakklarından gelesin nehy-i münker eylesin.

Hüküm No: 660

Merzifon kâdîsına; Merzifon askerlerin seferde olmasından dolayı eşkiyânın gelip geçtiği yer haline gelmiş, eşkiyâ müslimânların evlerinden ve dükkânlarından mâllarını ve rızklarını çalma yağma hareketlerine girişmişlerdir. Sipâhî-oğlanlarından yirmi üçüncü bölükde günlüğü on dokuz akça ulûfesi olan Hamza-oğlu Muhammed'in Merzifon'da huzûru sağlaması hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Efendi. Mânde olan sipâhîler üzerine tenbîh ü nidâ' oluna deyü buyurulmuşdur.

زحد

Merzifon kâdîsına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp kazâ-i mezbûrenin ulemâ vü sulehâsı ve sâ'ir fukarâsı meclis-i şer'a gelüp sefer-i hümâyûn fermân olunmağla kazâ-i mezbûr memerr-i nâs olup âyende vü revende ve nice eşkiyâ gelüp gitmekden hâlî olmayup müslimânların evlerinden ve dükkânlarından emvâl ü erzâkların gâret ü hasâret itdüklerinden gayri hilâf-ı şer'a vaz'a sâlik olup şer'le men' u def' olunmaları mümkün olmamağın sipâhî-oğlanlarından yigirmi üçüncü bölükde yevmî on dokuz akça ulûfesi olan Hamza-oğlu Mehmed kazâ-i mezbûrede sâkin olmağla bu makûle evzâ'ı idenlere zâbit olup bu makûle şakâ üzere olanları men' u def' itmek için emr-i şerîf recâ itdüklerin arz itdüğün ecilden buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûr sipâhî sefer-i hümâyûndan kalan sipâhîlere baş u buğ olup hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye zulm ü ta'addî itdürmeyesin.

Hüküm No: 661

İsakçı ve Hırsova ve Selanik ve Rusçuk ve Zıştovi ve Niğbolı ve Rahova ve Vidin kadîlarına; Eflâk ve Boğdan'dan gelen koyunların Dergâh-ı mu'allâ çavuşlarından Hasan Çavuş marifeti olmadan geçirilmeyip, koyunları kendisinin sayıp, defter edip Âsitâne-i sa'âdete göndermesi hakkında.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi.

طا

İsakçı ve Hırsova ve Selânik ve Rusçuk ve Zıştovi ve Niğbolı ve Rahova ve Vidin kâdîlarına hüküm ki:

Vilâyet-i Eflâk ve Boğdan'dan gelen koyunlar eğer kassâb koyunlarıdır ve eğer celeb koyunlarıdır ve eğer kasaba kassâbları koyunlarıdır ve eğer haymâne gönüllüleri koyunlarıdır ve bi'l-cümle her kimin cem' olmuş koyunları var ise ve mezbûr iskelelerden mürûr iden koyunlar eknâf ü etrâfa perâkende olmayup mahmiyye-i İstanbul zahîresi-çün cem' ü tahsîl olunup Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hasan Çavuş *zîde kadruhû* mübâşir olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, zıkr olunan koyunlar müşârün-ileyh çavuşumun ma'rifeti olmadan geçürilmeyüp mezbûr çavuş koyunları bi'z-zât add idüp dahi defter idüp ve sâhiblerin yarar kefillere virüp koyunları doğru Âsitâne-i sa'âdetime gönderesin husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdandır avk u te'hîr ve ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer idesiz ve müşârün-ileyh çavuşumun şükr ü şikâyeti müsmir ü mü'essirdür. Ana göre tedârük idüp bâb-ı ikdâm ve ihtimâmına dakîka fevt itmeyesiz.

Hüküm No: 662

Dazkırı ve Homa kâdîlarına; Homa sâkinlerinden Kara Muharrem ve Abdülkadir, İlyas, Celil, Müşkin-oğlu Armağan, Mahmûd, Derviş-oğlu Mehmed, Şaban ve Madenler adlı karyeden Şah Velî laf taşıyıcı olup birer yolla halkı ileri gelenlere şikâyet ederek beylerbeyler ve sancakbeyleri ve voyvodalar yanlarına varıp gereksiz yere nice akçalarını alarak zulüm ettikleri sürekli kayıt altına alınmış olup bunlardan karye halkı kaçmak zorunda kalmıştır. Bu kişilerin uyarılması eğer uyarıyı dikkate almazlarsa kayıt altına alınıp küreğe gönderilmeleri hakkında.

Bâ-hatt.

محمد

Dazkırı ve Homa kâdîlarına hüküm ki:

Kazâ-i Homa sâkinlerinden Kara Muharrem ve Abdülkâdir ve İlyâs ve Celîl ve Müşk-oğlı Armağan ve Mahmûd ve Dervîş-oğlı Mehmed ve Şa'bân ve Ma'denler nâm karye sâkinlerinden Şah Velî nâm kimesneler şerîr ü gammâzlar olup birer tarîkla re'âyâyı ehl-i örfe gamz idüp beglerbegler ve sancak-begleri ve voyvodalar yanlarına varup bî-günâh nice akçalarını alup vech-i meşrûh üzere fesâd ü şenâ'atleri defe'âtle sicill olunup mezbûrların zulm ü ta'addîlerinden nice karye halkı firâr eyledüğü i'lâm olunmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrları şer'-i şerîfe ihzâr idüp dahi da'va-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâları müvacaheinde bir def'a şer'le fasl olmayup üzerinden on beş yıl mürûr itmeyen husûsların hakk üzere teftîş ü tefahhus idüp ba'de's-sübût ashâbı şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra mezbûrları muhkem tenbîh ü te'kîd eylesin ki min-ba'd kendü hâllerinde olup beglerbegler ve sancak-begleri ve voyvodaları ve kethudâları yanlarına varmayup re'âyâ vü berâyâyı rencide itmeyeler. Şöyle ki mütenebbih olmayup girü vech-i meşrûh üzere gammâzlık idüp fesâd iderlerse ahvâllerin vukû'ı üzere yazup arz eylesiz ki kayd ü bend ile getürdülüp küreğe konula.

Hüküm No: 663

Erzurum beylerbeyine; Ahışa ve Tumanis ve Göri'de devlete ait bir hizmet olduğunda bu eyâletlere bağlı emîrlerin Erzurum beylerbeyi ile birlikte hareket etmelerine dair.

Erzurum beglerbegisine hüküm ki:

Ahışa ve Tumanis ve Göri semtlerinde Devlet-i aliyyeme müte'allık bir hıdmet vâkı' oldukda eyâletine müte'allık olan ümerâyâ mektûblar gönderüp yanına da'vet eyleyüp hıdmetde bulunmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, anun gibi ol taraflarda hıdmet düşdikde fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince eyâletinle müte'allık olan ümerâyâ mektûblar gönderüp yanına da'vet idüp ve her mâddeye müstakıll emr-i şerîf lâzımdur deyüp Devlet-i aliyyeye müte'allık olan hıdmet ü mühimmâtda bezl-i maddûr ve sa'y-i nâ-mahsûr zuhûra getüresin ve mektûb gönderüp yanına da'vet itdüğün ümerâ vaktiyle gelmeyüp ihmâl ü müsâhale üzere olalar

anun gibileri yazup Südde-i sa'âdetime arz eylesin ki sancakları alınmağla konulmayup muhkem haklarından geline.

Hüküm No: 664

Bursa kâdîsına; Bursa'da Kayabaşı mahallesinde yaşayan Yâhûdîlerin Müslümânların evlerinin üst yanında evleri olduğu Müslümân mahallesine akan suyu Yâhûdî ve keferelerin üstü açık küplerde bazı uygun olmayan elbiselerini yıkadıklarından dolayı suyu kirlettikleri tespit edilmiştir. Burma lüle ya da başka bir yolla suyun Müslümân mahallesine temiz ulaştırılması ve buna rağmen suyu kirletenler varsa Südde-i saâdete gönderilip küreğe konulmaları hakkında.

حسين

شحي

Burusa kâdîsına hüküm ki:

Mahrûse-i mezbûrede Kayabaşı mahallesinde sâkin olan müslimânların evlerinin üst yanında ba'zı Yâhûdî ve kefereler tâ'ifesinin dahi evleri olup Müslimân mahallesinde cârî olan su Yâhûdî ve kefereler mahallesine uğrayup gelmekle Yâhûdî ve kefereler tâ'ifesi üstü açık küplerden ba'zı nâ-ma'kûl esbâb yumağla müslimânlara cârî olan su pâk olmadığı i'lâm olunmağın ehl-i vukûf ile üzerlerine varılup görilmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, fermân-ı şerîfüm mücebince ehl-i vukûf ile zikr olunan mahallenin üzerine varup vech-i meşrûh üzere Müslimân mahallesine cârî olan su Yâhûdî ve kefereler mahallesine uğramağla açık küplerden nâ-ma'kûl esbâb yumağla müslimânların mahallesine cârî olan su pâk olmadığı vâkı' ise burma lüle ile mi cârî olmak evlâdır yohsa âhar tarîklami münâsibdür her ne vechile mümkün ise suyun pâk olması için tedârük idüp ehl-i İslâm'a hilâf-ı şer' tevâ'if-i mezbûreden ta'addî olmakdan hazer eylesin anun gibi münâsib olduğu tedârük olunduktan sonra muhkem tenbîh ü te'kîd eylesin ki min-ba'd tebdîl ü tağyîr idüp dikkat ü ihtimâm üzere olalar. Şöyle ki girü yoklanup görildükde hilâf-ı şer' ve mugâyir emre iş itdükleri zâhir ola. Aslâ mecâl

virmeysin muhkem kayd ü bend idüp Südde-i sa'âdetime gönderesin ki küreğe konulup haklarından geline.

Hüküm No: 665

Silistre ve Provadi ve Beypazarı ve Hacıoğlupazarı ve Tuzla ve Çartak kādîliklarına; Celeblerden bazılarının celeblikden kaçıp bir yolla emir satın alıp tîmâra geçtik sipâhî olduk diyerek koyun vermeyip ve içlerinden bazıları vefât ettiğiinde kudreti olan oğulları ve kardeşleri koyunu sürüp inat edip celeb taifesine sâyir re'âyâ gibi tekâlîf-i örfiyye etmekle her birisi dağılıp düşmanlık ettikleri tespît edilmiştir. Bundan dolayı koyunları sayım ve defter görevine getirilen Hasan Çavuş ile adı anılan kādîlikların yardımlaşmaları koyunları doğru Südde-i saâdete göndermeleri ve bu konuda dikkat etmeleri yoksa kādîlikları alınmakla konulmayıp haklarından gelinebileceğine dair.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi. Mü'ekked emr-i şerîf.

عيسى

Silistre ve Provadi ve Begbâzârı ve Hacıoğlubâzârı ve Tuzla ve Çartak kādîlarına hüküm ki:

Hâliyâ taht-ı kazânuzda mîrî kânûnla ta'yîn olunan celeb tâ'ifesinin ba'zıları celeblikden kaçıp bir tarîkla emr satun alup tîmâra duhûl itmekle ben sipâhî oldum deyü koyun vermeyüp ve içlerinden ba'zıları vefât itdükde kudreti olan oğulları ve karındaşları koyunu sürüp ta'allül idüp ve sizki kādîlarsız celeb tâ'ifesine sâ'ir re'âyâ gibi tekâlîf-i örfiyye itmekle her birisi perâkende olup ta'addî itdükleri i'lâm olunmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, anun gibi tîmâra duhûl idenlere tîmâr aldık deyü ta'allül itdürmeyüp girü kemâ-kân celeblik hıdmetine ta'yîn idüp vefât iden celeblerin uhdelerinde bâkî kalan koyunları zâyî' vü telef itdürmeyüp oğullarına ve karındaşlarına sürdürüp ve sizki kādîlarsız sâ'ir re'âyâ gibi celeb tâ'ifesine min-ba'd tekâlîf-i örfiyye talep itmeyeler ve mevcûd olan celeblerden öncekinin yerine sürici ta'yîn idüp ve yarar kefillerine alup ve min-ba'd ve kassâb olan süricilere koyun sürdürmeyüp ve koyunu içlerinden birine der-uhde idüp ve yarar kefillerin alup zikr olunan koyunu doğru Südde-i

sa'âdetime gönderesin ve müşârün-ileyh çavuşumın şükr ü şikâyetinde müsmîr ü mü'essir binilüp lâzım olan husûsların mu'avenet ü müzâheret eyleyesiz. Şöyle ki bu zikr olunan husûslarda ihmâl ü müsâhale üzere olasız mansıbınız alınmağla konulmayup gereği gibi hakkınızdan gelinür. Ana göre mukayyed olup bâb-ı ikdâmda dakTka fevt itmeyesiz.

Hüküm No: 666

Epir begine ve kâdîsına; Kale dizdârının Epir Kalesi topçularına kendi hizmetleri dışında topçubaşı hizmetinde iken bunlara hisâreri gibi başka görevler vermemesi hakkında.

Epir begine ve kâdîsına hüküm ki:

Epir Kal'ası topçıları Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl gönderüp bunlar hıdmetlerinde kâim olup üzerlerine lâzım gelen hıdmetlerin edâ idüp bunlar topçubaşı zabtında iken kal'a-i mezbûr dizdârı olıgelene muhâlif sâ'ir hisâr-eri gibi âhar hıdmet teklîf itmekle mu'ayyen hıdmetlerine tâbi' olduğın bildirüp ol bâbda emr-i hümâyûn virilmek recâ itmeğın buyurdum ki:

Mezbûrlar olıgeldüğü üzere topçubaşıları mu'avenetiyle bile lâzım gelen hıdmetlerin edâ itdükden sonra olıgelene muhâlif âhar hıdmet teklîf itdürmeyesiz.

Hüküm No: 667

Dıraç kâdîsına ve dizdârına ve azebler ağasına; Venedik'e bağı Şibenik kalesinin beyi üç nefer oğulları ile bazı beyzâdeler ve nice âdemleri ile mâlları, akçalarıyla kadırğa ile panayıra giderken Cezâyir reîslerinden Velî ve Kara Velî ve Dubrovnikliü Mustafa tarafından Dıraç'ta habse koymuşlardır. Avlonya muhâfazasında olan Pîrî Bey'e emr-i şerîf gönderilmesine rağmen hâlâ zikr olunan reîsler Dıraç cânibinde olup ve tutulan Şibenik begi ve oğulları ve sâyir begzâdeler ve adamların Dıraç Kalesi'nden çıkarılması için Venediklilerin Âsitâne-i saâdetdeki baylosuna haber verilmiştir. Bu adamların ve mâllarının ve paralarının Baylos'un görevlendirdiği Kürkoz'a teslîm olunması hakkında.

Bâ-hatt-ı hümâyûn. Emr gönderilsün.

Gitmişdür. Mehmed Çavuş. Fî 8 L. sene isnâ [ve elf].

Dıraç kâdîsına ve dizdârına ve azebler ağasına hüküm ki:

Mukaddemâ Venedik'e tâbi' Şibenik Kal'ası'nın begi üç nefer oğulları ile dahi ve ba'zı bezgâdeler ve nice âdemleri ile zahîre-i mâl ve esbâb ve akçalarıyla kadirga ile panayıra giderken Cezâyir re'îslerinden (silik) Velî ve Kara Velî ve Dubrovnikli Mustafa nâm kimesneler üç pâye kadirga ve iki kıt'a kalita ile mezbûr beg limanda mâl almağla basup ahd u emâne muhâlif fesâd ü şenâ'at eyleyüp zikr olunan re'îsler Avlonya câniblerinde olmak ihtimâli ile mukaddemâ Avlonya muhâfazasında olan Pîri Beg'e emr-i şerîf gönderilmişken hâlâ zikr olunan re'îsler Dıraç cânibinde olup ve tutulan (silik) Şibenik begi ve oğulları ve sâ'ir bezgâdeler ve âdemleri Dıraç Kal'asında mahbûs olduğın Venediklünün Âsitâne-i sa'âdetimde baylosa i'lâm itmekle mezbûr baylos zikr olunan Şibenik begi ve oğulları ve âdemleri ve sâ'ir bezgâdeleri itlâk olunup alınan kadirgaları ve esbâb ü emvâllerin Kürkoz'a teslim olunmak ve zikr olunan ehl-i fesâd re'îslerin hakklarından gelinmek için Âsitâne-i sa'âdetime gönderilmek recâ itdüğü pâye-i serîr-i a'lâma arz olundukda emr gönderilsün deyü hatt-ı hümâyûnla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, zikr olunan ehl-i fesâd re'îsler hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getirüp dahi zikr olunan kadirgadan gâret itdükleri emvâl ü erzâkı her kimde ise bî-kusûr ve la kusûr alup el-ân habsde olan Şibenik begi ve oğulları ve âdemleri ile ve sâ'ir bezgâdeler ile Kürkoz'a teslim eyledükden sonra mezbûrın ehl-i fesâd re'îsleri kayd ü bend ile Âsitâne-i sa'âdetime gönderesin ki sâ'ir eşkıyâya mûcib-i ibret için hakklarından geline ve şöyle ki gâret itdükleri emvâl ü esbâbı zâyi' oldı deyü ol cânibde virmekde inâd u muhâlefet eyleyeler vilâyet kâdîları ma'rifetleri ile sicill ü defter eyleyüp Âsitâne-i sa'âdetime gönderesin ki mezbûrdan re'îsler geldüklerinde teftîş ü tafahhus olunup zuhûra getirile ve bi'l-cümle mezbûrın re'îslerin ele getirülüp Âsitâne-i sa'âdetime gönderilmeleri ehemmi umûrdandır eğer ele göndermekde ve ele getürdikden sonra yarar âdemler ile Âsitâne-i sa'âdetime göndermekde ikdâm ü ihtimâm eyleyesiz. Şöyle ki bu bâbda ihmâliniz istimâ' olunmağla konulmayup envâ'-ı itâb u ikâb olunmanız mukarrerdür. Ana göre cümleünüz ittifâk u ittihâd ile mezbûrın re'îsleri ele getirüp ve gâret itdükleri emvâl ü esbâbı ve begi ve bezgâdeleri ve sâ'ir âdemlerini Kürkoz'a teslim itmekde ihmâl ü müsâhele eylemeyesiz.

Hüküm No: 668

Gence beylerbeyine ve defterdârına; Vilâyet-i Gence'nin tîmâr yazım ve dağıtımına Hızâne-i âmirenin Gence câbisi defterdârı Mehmed'in havâss-ı hümâyûna yazılmayan karyelerden bedellerin tevcîh edip defterlerinin tamâmını düzelttikten sonra Âsitâne-i saâdete göndermesi hakkında.

محمد

Gence beglerbegisine ve defterdârına hüküm ki:

Vilâyet-i Gence'nin tahrîr ve tevzî' Hızâne-i âmiremin sâbıkâ Gence cânibi defterdârı olan Mehmed *dâme ulüvvuhû*'ya fermân olunup ve sen ki beglerbegisin ve yanında Gence begi defterleri senün ma'rifetinle görölüp itmâma irişdürölüp beyâz olunup Âsitâne-i sa'âdetime gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, müşârün-ileyhimâ vilâyet defterleri ile yanına getürdüp dahi ehl-i vukûf ve bî-garaz kimesneler ma'rifetleriyle göresin. Anun gibi hîn-i tevzî'inde havâss-ı hümâyûnuma yarar karyelerden ze'âmet ve tîmâr tarîkıyle kimesneye virilmiş ise ol makûle karyeleri havâss-ı hümâyûnum için defter-i cedîde kayd itdürüp dahi sâhiblerine havâss-ı hümâyûnuma yazılmayan karyelerden bedelleri tevcîh idüp defterler tamâmı tashîh olundukdan sonra beyâz itdürüp Âsitâne-i sa'âdetime gönderesiz.

Hüküm No: 669

Diyârbakır beylerbeyine ve Mardin kâdîlarına; Amîd Sancağı'nda Mardin ve Nusaybin kâdîlıklarında Kefertun adlı karye ve şehrinde tîmârın zabtına varan bölük halkından Ahmed'i ve cebecilerden Yusuf'u iki nefer yoldaşları ile öldüren Bekir ve oğlu İbrâhîm'in ve kendilerine bağılı kötü niyetli kişilerin derhâl yakalanıp Âsitâne-i saâdete gönderilmesi hakkında.

Bî-zebân Süleymân Ağa'ya tâbi' Dergâh-ı âlî çavuşlarından Şeyhî Çavuş'a virilmişdür. Fî 9 L. sene isnâ [ve elf].

محمد

Diyârbekr beglerbegisine ve Mardin kâdîlarına hüküm ki:

Emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm sâbıkâ Diyârbekr beglerbegisi olan Hasan Paşa *dâmet me'âliyehu* ve Nusaybin Sancağı begi Hüseyin *dâme izzuhû* ve Nusaybin kâdîsı Mevlânâ Ahmed *zîde fazluhû* ve Diyârbekr'de defter kethudâsı olan Hüseyin *zîde mecduhû* mektûblar gönderüp Amîd Sancağı'nda Mardin ve Nusaybin kâdîlıklarında Kefertun nâm karye ve şehrinden otuz dört bin akça tîmâra mutasarrıf olan Bekir mukaddemâ Revân muhâfazasına tettebbu'-ı hazîne ve zahîre îsâline me'mûr iken varmayup ze'âmeti Hasan nâm kimesneye virilüp ba'dehû mezbûr Hasan dahi hâssa dilsüzlerden Süleymân-oğlı Mehmed'e ferâgat idüp berât itdürüp mutasarrıfında mezbûr Bekir kanâ'at itmeyüp oğlı İbrâhîm ile hevâsına tâbî' ehl-i fesâd ile tîmâr-ı mezbûr zabtına varan bölük halkından Ahmed'i ve cebecilerden Yûsuf'ı iki nefer yoldaşları ile katl idüp ze'âmet-i mezbûreden kabz itdükleri emvâlini ve davarlarını gâret idüp şer'-i şerîfe da'vet olundukda itâ'at itmedüklerin Nusaybin Beg'i ile kâdî arz eyledüklerin bildürüp mezbûrlar kayd ü bend ile Âsitâne-i sa'âdetime gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrları hüsn-i tedbîr ü tedârûkle ele getirüp dahi kayd ü bend ile yarar âdemler koşup Âsitâne-i sa'âdetime gönderüp ahvâllerin arz u i'lâm eyleyesin ve mezbûrların yoldaşlarından olup üzerlerine katl husûsu sâbit olanları dahi müşârün-ileyhime koşu[p] ma'an mukayyed ü mahbûs Âsitâne-i sa'âdetime gönderesiz ve koşup gönderdiğün kimesnelere muhkem tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki menâzil ü merâhilde gaflet ile gaybet itdürmek ihtimâli olmaya.

Hüküm No: 670

Bursa kâdîsına; Bölük halkından isyân ederek Rüstem ve sekiz nefer kırk elli atla sancakbeyinin mahsûlüne zarar verdiklerinden dolayı bu kişilerin kovulması ve Bursa Sancağı muhâfazasında kalan sipâhîlere Dergâh-ı muallâ çavuşlarından Pîr Mehmed Çavuş'un tayîn edilmesi hakkında.

[Yev]mü'l-Isneyn fî 8 Şevvâli'l-mükerrem sene isnâ ve elf.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Beg. Ömer Çavuş'a virilmiştir.

Bursa kâdisına hüküm ki:

Bundan akdem Bursa Sancağı begi sefer-i hümâyûna müteveccih oldukda arz-ı mûcebince Bursa Sancağı muhâfazasına kalan sipâhîlere Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Pîr Mehmed Çavuş *zîde kadruhû* ta'yîn olunmuş iken sonra bölük halkından Rüstem kendüni bir tarîkla baş u buğ ta'yîn itdürüp bunlardan sonra sekiz nefer kimesne daha serdâr olduk deyü kırkar ellişer atlu ile gezüp sancakbeginin mahsûline gadr ve re'âyâyâ ta'addî itdükleri ve mezbûr Rüstem'in dahi fukarâyâ küllî zulm ü ta'addîsi olduğu Bursa a'yânının mahzarı ile i'lâm olunmağın mezbûr Rüstem ve zikr olunan sekiz nefer daha ref' olunup müşârün-ileyh Pîr Mehmed Çavuş muhâfazada kalan sipâhîlere baş u buğ ta'yîn olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, emr-i celîlü'l-kadrüm üzere mezbûr Rüstem'i ve zikr olunan sekiz neferi ref' idüp dahi Pîr Mehmed Çavuş muhâfazaya kalan sipâhîlere baş u buğ ta'yîn idüp livâ-i mezbûrı gereği gibi hıfz u hirâset itdürüp eşkiyâdan ve ehl-i fesâddan bir ferdin cânına ve mâlına zarar u gezend irişdürmeyesin ve mezbûr Rüstem'i muhkem tenbîh ü te'kid eylesin ki Âsitâne-i sa'âdetime gelüp ol bahâne ile min-ba'd re'âyâyâ ta'addî itdürmeyesin.

Hüküm No: 671

Gence beylerbeyi ve Hızâne-i âmirenin Gence cânibi defterdârına; Gence defterlerinin Âsitâne-i sa'âdete göndermeleri hakkında.

Gence beglerbegine ve Hızâne-i âmiremin Gence cânibi defterdârı olup hâlâ vilâyet-i mezbûr muharriri olan Mehmed *dâme ulüvvuhû*'ya hüküm ki:

Gence'nin tevzî'-i itmâma irişdirülüp defterleri beyâz olunup Âsitâne-i sa'âdetime gönder[esin].

Hüküm No: 672

Kefe beylerbeyine; Kefe'ye varan Akkirman ve Bender muhâfazası için kadırga ve kalitalara konulan Dergâh-ı muallâ cebecileri ve topçuları konulmuş olup bunların yoklanması Nemçe seferine görevli olmalarına rağmen gitmeyenlerin isimlerinin yazılıp Âsitâne-i sa'âdete gönderilmesi hakkında.

Kefe beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem Kefe'ye teveccüh itdüğünde Akkirman ve Bender muhâfazasi-çün kadirga ve kalitalara Dergâh-ı mu'allâm cebecileri ve topçuları konulmuşdı hâlâ ekseri ol cânibde mevcûd olduğu i'lam olunmağın yoklanmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp kadirga ve kalitalarda bi'l-fi'l mevcûd ne mıkdar cebeci ve topcı var ise bölükleri ve ulûfeleri ile mevcûdların ale'l-esâmî yoklayup defter idüp bir sûretin mühürleyüp Südde-i sa'âdetime gönderesin ki mevcûd olmayanların dirlikleri kat' oluna ve bunlardan mâ'adâ Kefe'de ne mıkdar bölük halkı ve yeniçeri ve topcı ve cebeci ve bi'l-cümle ne kadar kapum kulu var ise cümlesin Nemçe seferine me'mûrlardır anlar dahi bölükleri ve ulûfeleri ile ale'l-esâmî defter idüp bir sûretin Âsitâne-i sa'âdetime gönderesin ki emr-i şerîfûme imtisâl itmeyüp Nemçe seferine gitmeyenlerin dirlikleri kat' oluna. Biz emr ile istihdâma ta'yîn olmuşuzdur didüklerine amel itmeyüp hemân Nemçe seferine gönderesin ve kapum kullarından kendü vilâyetinde olanlardan kendü hâlinde olanlar kimlerdür? ve ahâlî-i vilâyete zulm ü ta'addî üzere olanlar kimlerdür? her kim olursa olsun bir ferdi himâyet itmeyüp anlar dahi ulûfeleri ve bildükleri ile ale'l-esâmî yazup arz eylesesin ki sonra ol bâbda emrim ne vechile sâdır olursa mücebiyle amel idesin. Ve yağ husûsunda İstanbul'da şirret-i müzâyaka vardır ale't-tevâlî İstanbul'a yağ göndermekden hâlî olmayasın ve ba'zı gemilere yağ tahmîl olunup Anadolu yakasına ve ba'zı yerlere gider imiş anlar eyle dahi gereği gibi mukayyed olup İstanbul'dan gayri Anadolu ve Rûm-ili yakalarına ve gayri yerlere yağ gönderilmekden ziyâde hazer idüp ve her gemiye ne mıkdar yağ tahmîl olduğun Kefe kâdisıyla ve müfettişiyle defter idüp bir sûretini mühürleyüp re'îsine teslim eylesesin ki İstanbul'a geldüklerinde ana göre taleb oluna ve fermân- şerîfûme muhâlefet her kim gemilere yağ tahmîl idüp Anadolu ve Rûm-ili yakasına alup gider ise anun gibileri bilâ-tevakkuf ahz u habs idüp ve mevâzı'ı üzere arz eylesesin ki siyâset olunmak için emr-i şerîfûm gönderile ve sâ'ir ol câniblere müte'allık olan ahvâli arz u i'lâmdan hâlî olmayasın.

Hüküm No: 673

Larende kâdisına; Keçili-oğlu Mehmed bazen cebeciyim bazen topçu bazen sipâhîyim diyerek sahte akça kullanıp ve kendine bağlı eşkiyâ ile müslimânları dövüp

ve ilgisi olmayan husûslara karışıp ve emr-i şerîfe itâat etmeyip zulüm üzere olmuştur. Bu kişinin teftîş edilerek hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı efendi. Mü'ekked emr buyruldu.

Larende kâdısına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Keçili-oğlu Mehmed nâm kimesne dâ'imâ kalb akça harcanup ve kendüye tâbi' ehl-i fesâd ile müslimânları döğüp ve alâkası olmayan husûslara karışıp ve nice kimesnelere hilâf-i vâkı' nesnelere isnâd idüp tezvîr ü telbîs ile akçaların alup ve mahkemeye serhoş gelüp huddâm-ı şerîfe ihânet idüp ve emred oğlan ve kızları çeküp ve Mehmed nâm kimesnenin iki barmağın çalup mecrûh idüp ve İbrahîm nâm hisâr-erinin evin basup ahûrından atın alup ba'zıların der-zencîr idüp ve evinde habs idüp ve cerîme deyü hilâf-ı şer'-i şerîfe akçaların alup ve emr-i şerîf mûcebince sefere nidâ eyleyen dellâli döğüp ve emr-i hümâyûnumu pâre pâre idüp ihtilâl virüp ve işbu kanda nicelerin esbâb u erzâkın cebren alup ve kendüne nasihât eyleyen babasın döğüp ve katl itmek isteyüp getürdülüp icrâ-yı şer'-i şerîfe murâd olundukda gâh sipâhî-oğlanı ve gâh cebeciyim deyü itâ'at-i şer' itmedüğün arz eyledüğün ecilden Südde-i sa'âdetimde deftere nâzar olunup mezbûr sipâhî ve cebeci olmaduğı zâhir olmağın teftîş olunup vech-i meşrûh üzere fesâdları sâbit olursa şer'le hakkından gelinmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda mezbûrî ihzâr idüp dahi zikr olunan husûsların ta'yîn-i mâdde idenlerin bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların husamâları muvâcehelerinde şer'le teftîş idüp dahi üzerlerine sâbit olan hukûkı ba'de's-sübût hüküm idüp ashâbına alıvirdükden sonra mezbûrın hakkında şer'le lâzım geleni icrâ idüp ehl-i fesâda aslâ ruhsât virmeyesin.

Hüküm No: 674

Cezâyir beylerbeyine; Birkaç adamı ile Cezâyir'e gönderilen Eflâk voyvodası Aleksandra'nın emr-i şerîf gönderilmeden Südde-i saâdete gönderilmemesi hakkında.

Bâ-hatt-ı hümâyûn. Cezâyir'e gönderilüp kapucular kethudâsına virilmiştir.

Fî 10 Ca. sene isnâ [ve elf].

Cezâyir beglerbegisine hüküm ki:

Sâbıkâ Eflâk voyvodası olan Aleksandra birkaç âdemi ile Cezâyir'e gönderilmişdür. Muhkem hıfz olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda mezkûrı Cezâyir'de hıfz itdürüp emr-i şerîfüm vârid olmadın Südde-i sa'âdetime göndermeyesin.

Hüküm No: 675

Şhremîn'e; İstanbul'da bazı yerlerin kaldırımalarının üç yıldan beri bozulduğu için buraların tamîri hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'mân Efendi. Üç yıldan berü bozulan kaldırımı binâ yapanlara yaptırmak için emr virile deyü buyurulmuşdur.

عبد

Şhremîn'e hüküm ki:

Mahrûse-i İstanbul'da ba'zı yerlerin kaldırımıları meremmet oldukda üç yıl mürûr itmedin tekrâr harâba müşrîf olduğu i'lâm olunmağın üç yıl mürûr itmedin harâb olan kaldırımılar binâ yapanlara yapıdırılmasın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, anun gibi yapıları üç yıl mürûr itmedin harâb olan kaldırımıları yapanlar tekrâr ta'mîr itdürüp emr-i şerîfûme muhâlif kimesneye ta'allül ü bahâne itdürmeyesin.

Hüküm No: 676

Anadolu'da bulunan beylerbeyilere; Ayntâb'da Derzi Hızır adıyla anılan eşkiyâ iki yüz neferle alay bayrağı kaldırmış Ayntâb kazâsında bulunan yollarda râst geldükleri halkın mâl, rızık ve davarların çalmış, Mustafa Paşa Han'ına girip çarşı halkının mâllarını yağmalamışlar ve Ayntâb Kalesi'ni kuşatıp kaleye tüfekte saldırıp birçok hisârerlerini öldürmüşlerdir. Bundan dolayı eşkiyânın yakalanıp haklarından gelinmesine dair.

Bâ hatt-ı Nu'mân Efendi.

Anadolu câniblerinde vâkı' olan beglerbegilere hüküm ki:

Ayntâb Sancağı begi olan Musi *dâme izzuhû* mektûb gönderüp Derzi Hızır dimekle ma'rûf kimesne iki yüz neferden ziyâde âdemi yanına cem' idüp alay bayrağı kaldırıup Ayntâb kazâsında vâkı' olan yollarda râst geldükleri kurâ halkının emvâl ü erzâk ve davarların gâret ü hasâret idüp nefsi-i Ayntâb'a dahi varup Mustafa Paşa Han'ı dimekle ma'ruf hânâ nüzûl idüp Ayntâb'ın bezâzistanı halkının ve sâ'ir ehl-i hirefin esbâbların yağma idüp ve Ayntâb Kal'ası'n dahi muhâsara idüp kal'ayı tufenge tutup ve hisâr-erlerinden nice kimesneleri katl ve nicesin mecrûh idüp nüçün böyle edersiz denildikde mîr-i mezbûrın üzerine gelüp tufenge tutup mâ-beynde haylî muhârebe vü mukâtele olup dâ'imâ kutta'-ı tarîk ve fesâd ü şenâ'at itmekden hâlî olmamağın ol vilâyetin zü'emâ vü erbâb-ı tîmârı cem' olup bunlara eğer ruhsât virilürse kâdir oldukları kurâ ve şehirleri ateşe urup ve günden güne yanlarına ziyâde eşkiyâ cem' olunmağla ba'de'z-zamân ele getirilmeleri müşkîl olur didükleri ecilden mîr-i mezbûr vilâyetinden zü'emâ vü erbâb-ı tîmârı ile kalkup sâkin oldukları hânâ varduklarında han kapusın çekdirüp metersler peydâ idüp hanın mukâbelesine gelenleri tufenge tutup muhârebe vü mukâtele iderlerken hanın dîvârın yarup firâr eyleyüp yine muttasıl fesâd üzere oldukların arz itmeğın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, zikr olunan eşkiyâ husûsunda gereği gibi mukayyed olup hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele gelinmesin gereği gibi ikdâm ü ihtimâm eylesin ve her kanda ele gelürse amân virilmeyüp müntehâ hakklarından gelesiz.

Hüküm No: 677

Bağdad ve Diyarbakır ve Şâm ve Haleb beylerbeylerine; Bağdad'dan Haleb'e ve sâyir memleketlere gelen tüccârların yol ve konaklarında mühenna ve hüccâc oğulları ve sâyir Arâb eşkiyâsının saldırılarından korunması için Ane Sancağı beyi olan Tahir Bey'e yardımcı olması hakkında.

Bâ-takrîr-i Abdulvehhâb.

حکمی

Bağdad ve Diyârbekr ve Şâm ve Haleb beglerbeglerine hüküm ki:

Bağdad'dan Haleb'e ve sâ'ir memâlik-i mahrûseme ticâret için gelen tüccâr tarafından şöyle arz olundu ki menâzil ü merâhilde Mühenna ve Haccâçoğulları ve sâ'ir A'râb-ı şakâ-nisâb yolları gâret ü hasâret kaskına geldüklerin hâlâ Ane Sancağı begi olan kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Tahir *dâme izzuhû* kendü âdemleriyle irişüp bunlara zarar u gezend irişdürmediğinden gayri A'râb-ı şakâ-nisâbı men' ve perişân eyledüğün bildürdikleri ecilden ol câniblerde bu makûle A'râb-ı şakâ-nisâbdan ebnâ-i sebîle hıfz u hirâset itmek husûsu mîr-i müşârün-ileyhe emrim olmuşdur. Buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda her biriniz mîr-i müşârün-ileyhe mu'âvenet ü müzâheret idüp A'râb-ı şakâ-nisâbın hakklarından gelinmekde ve ebnâ-i sebîl ve hüccâc ve züvvâr ve tüccâra zarar u gezend irişdürmekden be-gâyet hazer eyleyesiz.

Hüküm No: 678

Narde kâdîsına; Şaban adlı yeniçeriyi dövüp çeşitli eziyetler eden Yâni Papas-zâde bölgede eşkiyâlık yaptığı ve sahte para bastığı anlaşılmış olup derhâl yakalanarak Südde-i saâdete gönderilmesi hakkında.

Bâ-takrîr efendi.

حکمی

Narde kâdîsına hüküm ki:

Narde sâkinlerinden Şa'ban nâm yeniçeri kulum, Yâni Papas-zâde nâm zimmî için beni döğüp şetm-i gâlîz ile şetm idüp ve ferâce ve dülbendimi yırtup ve elimi ısırup ve sâ'ir yanında bulunan kefereye taş ile urun didi deyü da'va eyledükde zimmî-i mezbûr inkâr itmeğın vech-i meşrûh üzere mezbûr yeniçeriye ihânet eyledüğü şer'le sâbit olup ve mezbûr Yâni kallâb olup mukaddemâ sikkeleri bulunup harâmî kefere ile müttehiddir deyü bî-garaz kimesneler şehâdet eyledüklerin sicill olunup sûret-i sicill Dergâh-ı mu'allâma ibrâz olunmağın mezbûr Papas-zâde Yâni mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda te'hîr itmeyüp mezbûr Yâni Papas-zâde'yi mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderesin.

1333+3666=4999

Hüküm No: 679

Diyârbakır beylerbeyine; Eyâlet-i Cezîre yönetimi üzerinde hak tâlep eden Cezîre hâkimi Mehmed'in kardeşi olan Mîr Şeref'in eyâlete dâhil ettirilmeyip yönetimin Mehmed Bey'de kalmasına ve Mîr Şeref'in yönetimden uzak tutulması hakkında.

Diyârbekr beglerbegisine hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Cezîre hâkimi olan cenâb-ı emâret-me'âb Mehmed *dâme ulüvvuhû*'nun karındaşı olan Mîr Şeref eyâlet-i Cezîre bana virilmişdür deyü bana sûret-i emr gönderüp lâkin emrin sıhhatinde şüphe olmağın sıhhati için hüküm-i hümayûn recâsına arz eylemişsün. İmdi eyâlet-i Cezîre kemâ-kân müşârün-ileyh Mehmed *dâme ulüvvuhû*'nun üzerinedür kemâ-kân müşârün-ileyhe zabt itdürmek emr idüp buyurdum ki:

Emrim üzere eyâlet-i mezbûre kemâ-kân müşârün-ileyh Mehmed *dâme ulüvvuhû*'ya zabt itdürüp mezbûr Mîr Şerefi dahl itdürmeyesin.

Hüküm No: 680

Cezîre hâkimi Mehmed Be'ye; Cezîre hâkimi olan Mehmed'in kardeşi Mîr Şeref yalan emir ile eyâlet üzerinde hak iddia etmesine karşın Diyârbakır beylerbeyine de hüküm-i hümayûn verildiği buna istinâden Mehmed Bey'in eyâletine sahip çıkması hakkında.

Bi'l-fi'l Cezîre hâkimi olan Mehmed *dâme ulüvvuhû*'ya hüküm ki:

Karındaşın Mîr Şeref telbîs emr ile eyâlet bana virilmişdür deyü dahl itmekde şurûd üzere olduğın emîrül-ümerâ'i'l-kirâm Diyârbekr beglerbegisi arz itdükde eyâlet-i mezbûr kemâ-kân sana mukarrer kılınup bu bâbda beglerbegine dâhi hüküm-i hümayûn irsâl olmuşdur. Buyurdum ki:

Kemâ-kân eyâletinin zabt u hirâsetinde olasın.

Hüküm No: 681

Cezîre hâkimi olan Mehmed Bey'e; Mîr Şeref'in Cezîre bana verilmişdir diyerek ortaya koyduğu emri mühürleyüp keseye koyarak Südde-i sa'âdete göndermesi hakkında.

Müşârün-ileyh'e hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp bi'l-fi'l Cezîre hâkimi olan cenâb-ı emâret-me'âb Mehmed *dâme ulüvvuhû*'nun karındaşı olan Mîr Şeref sûret-i ibrâz idüp eyâlet bana virilmişdür deyü dahl ü nizâ'dan hâlî olmaduğı bildürdiğın ecilden mezbûrın emrini alup ve der-kîse idüp Südde-i sa'âdetime göndermek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda te'hîr itmeyüp ol emri alup ve der-kîse idüp ve mühürleyüp Südde-i sa'âdetime gönderesin.

Hüküm No: 682

Bolu Sancağı beyine ve Tuzcabâzâr ve Konurapa kâdîsına; Tuzcabâzâr yakınlarında Mustafa ve Mahmûd ve Ahmed ve Gebeş ve Ali ve Zeynel adlı yeniçerilerin, etmekçi arpacı ve bozacı dükkânı açıp önceleri halktan olan ve yeniçeri ünvânıyla dolaşan Mustafa ve Mahmûd adlı kişiler tarafından katledildiği Hasan ve Şaban adlı kişilerin sorgulaması sonucu ortaya çıkmış olup konunun teftîşi ve suçluların hakkından gelinmesi için Dergâh-ı muallâ yeniçerilerinden Akın adlı karyede bulunan Zarem adlı yeniçerinin görevlendirilmesi hakkında.

على

Yanya

Hızır

Köstendil.

Boli Sancağı begine ve Tuzcabâzâr ve Konurapa kâdîsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâma mektûblar gönderüp Tuzcabâzâr kurbünde yerlü zamânda mecrûhan maktûl bulunan altı nefer kimesnelerin üzerlerine varılıp etrâfda olan karye halkı mecilis-i şer'a da'vet olunup teftîş olundukda nice zamândan berü Tuzcabâzâr'da re'âyâdan iken yeniçeri nâmına olan Mustafa ve Mahmûd nâm kimesneler mevzi'-i

mezbûrede etmekçi ve arpacı ve bozâcı dükkânları peydâ idüp yanlarına nice eşkıyâyı cem' eyleyüp bu makûle fesâd-ı mübâşeret itmekle sâ'ir müslimânlar bırağup gidüp ve ol zamândan berü bu makûle fesâdlar olur oldu bu fesâdı dahi anlar itmişlerdür deyü haber virdükleri sicill ü hüccet olunup mezbûrlar şer'-i şerîfe da'vet olundukda gaybet idüp Hasan ve Şa'ban nâm âdemleri bulunup su'âl olundukda zikr olunan altı nefer ; “ Maktûl hânede iken mezbûr Mustafa gündüzün tatulı yidirip giceyi mezkûr yeniçeriyi Mustafa ve Mahmûd ve Ahmed ve Gebeş ve Ali ve Zeynel ile nısfü'l-leylde hân içinde mezbûrları basup katl eyledük”. Deyü ikrâr eyledükleri sicill ü hüccet olunup hakklarından gelinmesi lâzımdur deyü bildürdüğüniz ecilden hâlâ Südde-i sa'âdetimde yeniçerilerim ağası olan iftihârü'l-ümerâ' ve'l-ekâbir Mehmed *dâme ulüvvuhû*'ya mezbûrların ahvâllerini şer'le görilmek bâbında Dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinden Akın nâm karyede sâkin olan Zarem nâm yeniçeriyi bu husûsa mübâşir ta'yîn idüp mektûb virmeğün buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezkûr Zarem yeniçeri mübâşeretiyle mezkûrları şer'-i şerîfe ihzâr idüp onat vechîle hakk üzere teftîş ü tefahhûs eyleyüp göresiz. Fi'l-vâkı' arz olunduğı üzere fesâd ü şenâatleri üzerlerine şer'le sâbit ü zâhir olursa sicill itdükden sonra anun gibi mezbûrlar sahîh yeniçeriler ise mezbûr Zarem'i teslim idüp Südde-i sa'âdetime gönderesin ve vukû'ı üzere arz idüp ve hakklarında vâkı' olan sûret-i sicilleri ile gönderesin değıller ise ba'de's-sübût şer' ile hakklarından gelesin ki sâ'ir eşkıyâya mûcib-i ibret ola. Ammâ hîn-i teftîşde hakk-ı sarîha tâbi' olup garaz u ta'assub ile kendü hâllerinde olanlara dahl ve celb ü ahz sebebiyle ehl-i fesâda himâyet olunmakdan ziyâde ihtiyât eylesin.

Hüküm No: 683

Rodos Sancağı beyi Murâd Bey'e; Rodos'a bağı İstanköy Adası'nda Narence Kalesi'nde günlüğü sekiz akça ile kethudâ olan Mehmed bin Hâbil, hizmetinde iken Ahmed bin İbrâhîm adlı kişi Mehmed'in sahte arzlarla kethudâlık yazdığını dile getirmiş olup bu sahte mührüleri yazanlarla Ahmed bin İbrâhîm nerdeyse yakalanıp Südde-i saâdete gönderilmesi hakkında.

عبدی

Rodos Sancağı begi Murâd Beg'e hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp livâ-i Rodos'a tâbi' kal'a-i Narence'de yevmî sekiz akça ile kethudâ olan Mehmed bin Hâbil hıdmetinde kâim olup azl icâb ider husûsı yoğiken Ahmed bin İbrâhîm nâm kimesne “sen ki yerlü ümerâdasın senün nâmınla telbîs arzıyle kethudâlığın alduğın arz eyledüğün ecilden mezbûr Mehmed bin Hâbil'in kethudâlık mukarrer kılındukdan sonra Südde-i sa'âdetimde deftere mürâca'at olunup senün nâmınla arzıyle kal'a-i Narence'de yevmî altı akça ile bevvâb olan Ali bin Kulun Şevvâl'in yigirmi altıncı günü bevvâblık terk-i kal'a itdü” deyü Mahmûd bin Receb'e ve kal'a-i mezbûrede yevmî yigirmi altı akça ile azebler ağası olan Ali'nin ağalığının Zi'l-ka'de'nin altıncı günü yazılmasıyla Hüseyin nâm kimesne alıvirüp ve İstanköy sâkinlerinden Musli Ağa nâm kimesneyi şerir ü şakî ehl-i fesâddır deyü müzevver arz peydâ idüp telbîs ü tezvîr idüp mezbûrlara zulm ü hayf itmeğın zıkr olunan azeblerin gedükleri ebniye-i Narence'de mukarrer olmuştur. Buyurdum ki:

Vardukda zıkr olunan müzevver arzları yazan kim ise anı ve mührünü kazanı ve mezbûr Ahmed bin İbrâhîm her kanda ise ele getirüp dahi kayd ü bend ile yarar âdemlere koşup Südde-i sa'âdetime gönderüp zıkr olunan gedükleri sâhiblerine ebniye-i Narence'de mukarrer idüp zabt u tasarruf itdüresin ve bile koşup gönderdüğün âdemlere muhkem tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki yolda ve izde gaflet ile gaybet itdürmekden ziyâde ihtiyât eyleyesin.

Hüküm No: 684

Anadolu beylerbeyine; Anadolu beylerbeyliğinde Ilıca nâhiyesinde Bozcaatlı adlı karye ve gayriden iki bin akça tîmâra mutasarrıf olan Abdullah oğlu Keyvân tîmâra sâhte berât ile sahip olup Âsîtâne-i saâdetde mahfûz olan defterlere başvurulduğunda bulunmadığı anlaşılıp Abdullah oğlu Keyvân'ın düzenlediği sahte berâtın mühürlü keseye konulup Âsîtâne-i saâdete gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt.

عبدی

Anadolu beglerbegine hüküm ki:

Livâ-i mezbûrede Ilıca nâhiyesinde Bozcaatlı nâm karye ve gayriden iki bin akça tîmâra mutasarrıf olan Abdullah-oğlu Keyvân tîmâr-ı mezbûre telbîs berât ile mutasarrıf

olup Âsitâne-i sa'âdetde mahfûz olan defterlerde mahâl olmamağın mezbûr ele getirilüp berâtı elinden alınup Âsitâne-i sa'âdetime gönderilmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, fermân-ı şerîfüm üzere mezbûrı ele getirüp elinde olan berâtı alup bir kîseye koyup mühürleyüp Südde-i sa'âdetime gönderüp ve kendüsin kefile viresin.

Hüküm No: 685

Kütâhya'da Dergâh-ı âlî çavuşlarından Mehmed Çavuş'a; Dergâh-ı muallâ çavuşlarından Receb Çavuş'un mâl-ı mîrîye alâkası olmamasına rağmen bu iddiâsından dolayı Südde-i saâdete getirilmesi hakkında.

زح

Nefs-i Kütâhiyye'de Dergâh-ı âlî çavuşlarından Mehmed Çavuş'a hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime âdem gönderüp Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Receb nâm çavuş kayd ü bend ile Südde-i sa'âdetime getirilmek fermânım olunmağın emrim mûcebince mezbûr Receb'i getürmek murâd eyledükde mezbûr Receb benim bu cânibde mâl-ı mîrîye alâkam vardır mâl-ı mîrîden alâkam kat' olunmayınca Südde-i sa'âdetime gelmemek için elimde emrim vardır deyü ta'allül eyledüğün bildirdüğün ecilden mezbûrı emr-i sâbıkım mûcebince mu'accelen kayd ü bend ile Südde-i sa'âdetime getürmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda aslâ te'hîr itmeyüp ve elimde bu makûle emrim vardır didüğüne amel itmeyüp emri ile ma'an mukayyed ü mahbûs mu'accelen Südde-i sa'âdetime getüresin. Şöyle ki İhmâl idüp bir vechile dahi cevâb göndermekle mukayyed olasın senün çavuşluğun alınup hakkından gelinür. Ana göre mukayyed olup mu'accelen mezbûr Receb Çavuş'ı mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime getüresin.

Hüküm No: 686

Bosna beglerbegine ve Yayçe kâdisına; Bosna beylerbeyliğinde Yayçe Kalesi muhâfızlarını ve sâyir ahâlîsine kötü davranan ve kalede saklanan çivi, saban ve kap

kacağı alan kaledeki dizdâr Kürd İbrâhîm'in tefîş edilip aldığı malzemelerin geri alınması ve hakkından gelinmesine dair.

محمد

Bosna beglerbegine ve Yayçe kâdîsına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp taht-ı kazânda kal'a-i Yayçe müstâhfızları ve sâ'ir ahâlîsi mecilis-i şer'a gelüp kal'a-i mezbûre dizdârı olan Kürd İbrâhîm hilâf-ı şer'-i şerîf bunları rencîde eyleyüp şer'-i şerîfe da'vet idenleri kal'a neferi olsun olmasun muhkem döğüp şer'-i şerîfe itâ'at itmeyüp ve târikü's-salât olup kal'ada dermâhzen olan mekâribi telef eyleyüp ve mîrî mismârı ve evâniyeyi kendü mühimmâtına sarf idüp şöyle ki dizdâr olup kalursa mekârib ve sâ'ir mîrî esbâbdan nesne kalmaz deyü arz idüp bunlardan mâ'adâ Şa'ban Hâce nâm ehl-i ulemâyı muhkem darb eylediği ve mahkemeyi basduğu ikrârıyla sicill olunduğu i'lâm olunmağın buyurdum ki:

Vardukda mezbûr İbrâhîm'i ihzâr idüp hakk üzere şer'le tefîş idüp göresin fi'l-vâkı' mezbûr dizdâr arz olduğu üzere kal'a mühimmâtı-çün mahfûz olan mekâribi ve sâ'ir esbâbdan ne mîkdâr almış ise bî-kusûr tahsîl ü tedârük itdürüp dahi zulm ü ta'addîsi vâkı' ise vukû'ı üzere arz eylesin ki sonra emrim ne vechile sâdır olursa mûcebince amel oluna.

Hüküm No: 687

Dergâh-ı âlî çavuşlarından Mahmûd Çavuş'a; İstanbul'a gelecek olan koyunların sayılıp çevre kasaba ve karyelere dağılmasını engelleyip doğru İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Çelebî. Kendüsine virilmiştir.

Fî evâil-i C.

Dergâh-ı âlî çavuşlarından Mahmûd Çavuş'a hüküm ki:

Mahrûse-i İstanbul'a gelecek koyunlar kasabat u kurâ ve âhar yerlere perâkende olmayup doğru İstanbul'a sürmek için sen Kozcağız nâm mahalde durup hıdmet-i mezbûrede ihtimâm itmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, te'hîr itmeyüp varup mahall-i mezbûrede durup celebler mahrûse-i İstanbul zahîresi-çün getürdikleri koyunları add idüp ve etrâf ü cevânibe ve kasabat u kurâya perâkende olmakdan hazer idüp doğrı İstanbul'a göndermekde ihtimâm eylesin.

Hüküm No: 688

Mihriban beglerbegisi Meylü Han'a; Muhammed nâm oğlu aşîretinden yüz hânedan ziyade aşîreti ile adam talep ettiğinde vermesi hakkında.

محمد

Mihriban beglerbegisi Meylü Han'a hüküm ki:

Meraga beglerbegi Emîn *dâme ikbâlühü* Bâb-ı sa'âdet-me'âbuma mektûb gönderüp Muhammed nâm oğlu aşîretinden yüz hânedan ziyâde aşîreti ile senün yanına varup nice def'a âdem gönderüp taleb itdükde virmeyüp berü cânibe gelmelerine mâni' olduğın ecilden sâ'ir aşîreti dahi ol cânibe gitmekden hâlî değildir deyü arz itmeğin buyurdum ki:

Vusûl buldukda, işbu emr-i celilü'l-kadrüm mücebince müşârün-ileyhin oğlını aşîreti ile gönderüp avk u te'hîr ve ta'allül ü bahâne itmeyesin. Şöyle ki bu def'a müşârün-ileyhin oğlını ve aşîretini göndermeyesin envâ-ı itâb ü ikâba müstahıkk olmak mukarrerdür. Ana göre bilâ-te'hîr gönderüp emr-i şerîfûme muhâlif iş olmakdan ziyâde hazer idesin.

Hüküm No: 689

Biga Sancağı beyine ve Balya kâdisına; Seydiköy'de Yüklü-oğlu Mustafa yeniçeri kılığıyla fâkir halkın mâl ve rızkını yağma ettiğinden dolayı hakkından gelinmesi için Südde-i saâdetden mühürlü mektûp ile Yeniçeri Ağa'sı olan Mehmed Bey'in görevlendirilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi.

مم

Biga Sancağı begine ve Balya kādısına hüküm ki:

Kasaba-i mezbûra tâbi‘ Seydiköy dimekle ma‘rûf karyeden Yüklü-oğlı Mustafa nâm kimesne ehl-i fesâd ve kuttâ‘-ı tarîk olup yeniçeri nâmına fukarânın emvâl ü erzâkın gâret itmekle husûs-ı mezbûr şer‘le görilmek için Südde-i sa‘âdetimde yeniçeri ağası olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed *zîde mecdühü'ya* mühürlü mektûb virmeğin buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezkûrı şer‘-i şerîfe ihzâr idüp gaybet iderse şer‘le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp dahi bir def‘a şer‘le fasl olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların ta‘yîn-i mâdde eyleyen husamâları muvâcehesinde [yeniçeri] ağası tezkîresi mücebince hakk üzere teftîş ü tefahhûs idüp göresin fi'l-vâkı‘ mezbûrın fesâd ü şenâ‘ati sâbit ü zâhir olup yeniçeri olduğu vâkı‘ ise ba‘de's-sübût ashâb-ı hukûka hakk alıvirüldikden sonra yeniçeri ağası tarafından virilen mektûb mücebince amel eylesin değil ise muktezâ-yı şer‘-i kavîmle amel idüp ehl-i fesâdın muhkem hakkından gelesin. Ammâ hîn-i teftîşde hakk-ı sarîha tâbi‘ olup garaz u ta‘assub ve celb ü ahz sebebiyle hilâf-ı şer‘-i şerîf iş olmakdan ziyâde hazer idesin.

Hüküm No: 690

Kastamonu Bey'ine ve Kastamonu ve Araç kādîlarına ve Samsâd'dan münfasıl olan Mevlânâ İbrâhîm'e; Araç kazâsı Köseler adlı karyede Nebî, Naib Murâd Sûfi'nin zorla elindekileri almış ve halkı rencîde etmiş, bazı müslimânların kızlarını rızâsı yokken zorla başkalarına nikâh ederim diyerek akçelerini almış halk bunun zulmünden perişan olmuştur. Nebî'nin yakalanıp, hakkından gelinmesine dair.

[Yev]mü's-sülesâ fi 18 Z. sene [i]snâ [ve elf]

Bâ-hatt-ı Nu‘man Efendi.

فر

Kastamoni Beg'ine ve Kastamoni ve Araç kādîlarına ve Samsâd'dan münfasıl olan Mevlânâ İbrâhîm *zîde fazluhü'ya* hüküm ki:

Sen ki mîr-livâsın mektûb gönderüp livâ-i mezbûrede Araç kazâsı müzâfâtından Köseler nâm karyede sâkin olan Nebî, Koçhisâr kazâsından münfasıl iken Sart

kazâsında nâ'ib olup Küre-i Cedîd'e tâbi' Karaböri nâm karyeden Murâd Sûfi nâm kimesnenin cebren cümle mâmelekin gâret idüp muttasıl re'âyâyı rencîde eyledüğünden gayri ba'zı müslimânların namzed olduğu kızları ve iyâllerinin rızâsı yoğiken cebr ile çeküp alup âhara virüp ve ba'zı hatûnları sizi âhara nikâh iderim deyü küllî akçaların almağla bu vech ile ta'addîsinden birkaç hatûn havflarından kendülerin salb idüp ol cânibde olan kuzât u nüvvâb bunun havfindan ahkâm-ı şerîfe icrâsına kâdir olmayup dâ'imâ âdemleri fukarânın müft ü meccânen yem ve yemeklerin ve ekinlerin davarlarına yidürüp ve bunun emsâli re'âyâyâ ta'addîsinden re'âyâ perâkende olduğın i'lâm eyledüğünden gayri Dîvân-ı hümâyûnuma bir arz-ı hâl sunulup mezbûr Nebî için zamân-ı kazâsında ehl-i örf ile müttefik ü müttehid olup müslimânlara hilâf-ı vâkî' isnâd u iftirâ itmekle mâmeleklerin alup ve ehl-i örf talân itdürüp ve müslimânların ehl ü iyâllerine tecâvüz idüp ve nice kimesnelerin avretlerine cebr ile talâk virdirüp ba'dehû âhara nikâh itdürüp ve celb ü ahz için ba'zı müslimâna cürm-i gâliz isnâd idüp hevâsına tâbi' kimesneleri mevlâ ve mübâşir ta'yîn itdürüp hasm-ı şer'î yoğiken kendüsi da'vâ ve şehâdet idüp teftîş olunması-çün defe'âtle emr-i şerîfe virilüp bezl-i mâl itmekle halâs olup bi'l-cümle bunun gibi fesâd ü ta'addîsinin nihâyeti yokdur deyü i'lâm olunmağla ele getirilüp teftîş olunmasın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûr bi'l-fi'l gaybet iderlerse hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getirilmesi mümkün olmazsa şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde eyleyen husamâlarıyla berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların hakk üzere teftîş idüp göresin arz olundığı gibi ise ba'de's-sübût ashâb-ı hukûka hakların alıvirdükden sonra mezbûrın üzerine sâbit olan mevâddın sûret-i sicillerin virüp ve mufassalan yazup arz eyleyesiz ki hakkında emrim ne vechile sâdir olursa mücebiyle amel oluna. Ammâ hîn-i teftîşde hakk-ı sarîha tâbi' olup bir cânibe meyl ü muhâbâ itmeyüp tezvîr ü telbîsden ve şuhûd-ı zûrdan ve garaz u ta'assubla hilâf-ı vâkî' kazıyye arz olunmaktan hazer idesiz.

Hüküm No: 691

Gelibolu kâdisına ve voyvodasına; Anadolu beylerbeyi İbrâhîm Mehmed Bey Nemçe seferine görevli olan Anadolu askeriyeye birlikte Çartak İskeleyi'nden Gelibolu'ya geçmek için gelmeden önce ne kadar gemi varsa bunların tamîr edilmesi ve asker Çartak İskeleyi'ne vardığında gemilerin hazır bulundurulması hakkında.

Gelibolu kâdîsına ve voyvodasına hüküm ki:

Hâlâ Anadolu beglerbegi mezbûr İbrâhîm Mehmed *dâme ikbâlühû* Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Nemçe seferine me'mûr olan Anadolu askeriyle Çartağ'a Gelibolu'ya mürûr u ubûr itmeğiçün anda olan gemiler harâb olup şimdiden termîm ü ta'mîr olunmak lâzımdur deyü arz idüp ve mûmâ-ileyhe işbu nevrûz-ı mübârekeke Gelibolu'da bulunup ubûr itmek fermân olmuştur. Buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda gereği gibi mukayyed olup bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü terâhî itmeyüp Gelibolu İskelesi'nde asker ubûr idecek ne mıkdar gemiler var ise erkenden ta'mîr ü termîm itdürüp ve alât u esbâbdan işbu nevrûz-ı mübârekeke ihzâr eylesin ki müşârün-ileyh askeriyle gelüp mahall-i mezbûre geldükde sevk eyleyüp geçüp varup serdâr-ı alî mıkdarıma vâsıl ola. Şöyle ki ihmâl ü müsâheleniz sebebi ile zikr olunan gemiler termîm ü ta'mîr olunmayup müşârün-ileyh geldükde gemiler hâzır bulunmayup tevakkûf olunmak lâzım gele aslâ beyan olunacak öZRünüz makbûl olmayup ve azle konulmayup gereği gibi münâsib olmanız mukarrerdür. Ana göre tedârük idüp gaflet üzere olmayasız.

Hüküm No: 692

Eflâk voyvodasına ve çavuşuna; Eflâk beyzâdelerinden Mirço'nun babasına ait olan define ile ilgili beyânına dayanarak Eflâk'da olduğu söylenen bu definenin tekrâr çavuş ve kapıcılara aratılması hakkında.

[Yev]mü'l-Ahad fî 26 Safer sene isnâ ve elf.

Kurd Ağa'ya buyurulmuştur. Fi't-târîh-i'l-mezbûr.

Eflâk voyvodasına ve çavuşuna hüküm ki:

Mîr-âlem Kurd Ağa rikâb-ı hümâyûnuma arz-ı hâl gönderüp Eflâk begzâdelerinden Mirço, “babamın filorin Eflâk'da iki yerde definesi olup tahmînen üç yüz yük akça olur eğer sözüm hilâf olursa bana siyâset olunsun” deyü mukaddemâ

rikâb-ı hümâyûna arz-ı hâl virmekte yoklanmasına gönderilen çavuşun ve kapucular mezkûr begzâdenin ta'yîn eylediği yerleri yoklanup defineden nâm ü nişân bildirmeyüp aslı olmaduğuna vilâyet-i ahâlinin ve çavuşların ve kapucuların mahzarları gelmemekle husûs-ı mezbûr merkûm begzâdeden tekrâr sü'âl olundukda “beni ol mahalle gönderin defineyi zuhûra getiririm bana siyâset olunsun” deyü ta'ahhüd itmekle müşârün-ileyh her husûsla ol cânibe irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vardukda zimmî mûmâ-ileyh begzâdenin ta'yîn itdüğü yerlerin dikkat ü ihtimâmla tekrâr aradup zikr olunan defineleri zuhûra getürmeğe sa'y ü ihtimâm eyleyesiz. Şöyle ki ta'ahhüdün üzere define bulunmayup istediği da'vanın uhdesinden gelmeyüp mukaddemâ hilâf-ı vâkı' i'lâm itmiş ise ol cânibde hakkından gelesiz.

Hüküm No: 693

Şehrizol beylerbeyine ve kâdîsına; Şehrizol'da eşkiyâ ve ehl-i fesâd hile ve sahte belge ile feth-i hakâniden bu yana teftîş olunmamış halka zulüm etmişler ve halkın perişân olmalarına neden olmuşlardır. Bunları teftîş edilmesi suçları sâbit olanların hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Pîr Çelebî.

Şehrizol beglerbegisine ve kâdîsına hüküm ki:

Sen ki Şehrizol kâdîsının Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp vilâyet-i mezbûrede eşkiyâ ve ehl-i fesâd ve müzevver ve ehl-i telbîs-i kesret üzere olup bu makûleler feth-i hâkâniden berü teftîş olunmayup haklarından gelinmemekle yevmen fe-yevmen re'âyâ vü berâyâyâ zulm ü ta'addîleri ve tezvîr ü telbîsleri ziyâde olmağın nice re'âyânın perâkende olmalarına ve serhad kullarunun mâ-beynlerin ifsâd idüp katline ve fesâda bî-din ü bâ'is oldukların arz eylediğün ecilden sen ki beglerbegisin bu makûleleri teftîş ü tefahhûs eyleyüp vech-i meşrûh üzere re'âyâ vü berâyâyâ zulm ü ta'addîleri şer'le sâbit olanların şer'le haklarından gelinmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda bu makûle ehl-i fesâd ve şakî ve ehl-i tezvîr ü telbîs itdükleri muhakkâk olup töhmet-i sâbıkâları müseccel olanları hüsn-i tedbîr ü tedârûkle ele getürüp dahi bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların husamâları muvâcehelerinde şer'le teftîş ü tefahhûs eyleyüp üzerlerine sâbit olan hukûkî ba'de's-

sübût hüküm idüp ashâbına alıvirdükden sonra ehl-i fesâddan sipâhî olanların habs idüp arz eylesin. Olmayanlar hakklarında şer‘le lâzım geleni icrâ eylesin. Ammâ bu bahâne ile bî-günâh olanlara ta‘arruz olunmaktan ziyâde hazer eylesin.

Hüküm No: 694

Anadolu beylerbeyine ve Kütahya kadısına; Memi Sübaşı Baklan'ı kontrol edip Solmuş'a konmuş konağını Hasanfâkih'e taşıyacakken Mahmûdgâzî karyesi sübaşları olan Ahmed ve Mûsâ subaşılar Memi Sübaşı'yı Mahmûdgâzî tekyesine konmaya teklîf etiklerinde Arâb Nasûh bin Süleyman ve Osmân ve Seyyid Şah ve Velî ve Yâsin ve Muhammed ve Nuh ve Mustafa bin Habib ellerindeki silahlarla gelip sizi karyeye kondurmayuz demişler iki adamını öldürmüşler ve atlarını yaralamışlardır. Meydâna gelen olayın sübaşının tahriki veyâ halkın kendisinden olup olmadığının kontorlü için Baklan kâdîsı ve Dergâh-ı muallâ çavuşlarından Kasım Çavuş ve çavuşlar kethüdâsı ve Şeyhlü kâdîsı ile teftîş edilip suçlu kimse hakkından gelinmesine dair.

[Yev]mü'l-Ahad fî 4 Rebî'ü'l-evvel sene isnâ ve elf.

Bâ-hatt-ı efendi hazreti. Beglerbegi Kütâhiyye kâdîsı ile binefsihîma üzerlerine varup içlerinden katli vâcib fesâdları ele getirüp şer‘le hakklarından gelinmek buyruldu.

Kapucular kethudâsına yazılmışdur. Fî't-târîhi'l-mezbûr.

محمد

Anadolu beglerbegisine ve Kütâhiyye kâdîsına hüküm ki:

Sen ki beglerbegisin Baklan kâdîsı ile Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp kazâ-i Şeyhlü sübaşısı olan Memi Sübaşı kazâ-i Baklan'ı devr idüp Solmuş nâm karyeye konup, konağı Hasanfakîh nâm karyeye göndermek üzere iken karye-i Mahmûdgâzî sübaşları olan Ahmed ve Mûsâ nâm kimesneler mezbûr Memi Sübaşı'yı karye-i Mahmûdgâzî tekyesine konmağa teklîf idüp yem ve yemeklerin kendü uhdelerine alup önlerine düşüp karye-i mezbûreye karîb varup kondurmak sadedinde iken A‘râb Nasûh bin Süleymân ve Osmân ve Seyyid Şâh ve Velî ve Yâsin ve Muhammed ve Nuh ve

Mustafa bin Habib ve gayri zâviye nişinler ve karye-i mezbûre halkı kılıç ve tûfeng ve ok ve yay ve âlât-ı harble gelüp elbetde sizi karyeye kondurmayuz deyü ittifâk idüp hücum idüp ceng ü kîtâle mübâşeret itmekle mezbûrlar sübaşının iki âdemlerini katl idüp ve on bir atların mecrûh eyledükleri keşf olunup sicill olundukdan sonra hâric kazâdan olup erbâb-ı tîmârdan olan İbrâhîm ve İsâ ve Velîd ve Temürçi ve Hüseyin ve İlyâs ve Mehmed ve Memi nâm kimesneler karye-i mezbûre halkı fesâd u isyândan men' için varduklarında mezbûr Mehmed'in atını okla urup helâk idüp bu makûle fesâdları zâhir bulunmağla sen ki beglerbegisin Baklan kâdîsı sûret-i siciller ile vâkı'-i hâlî sana i'lâm eyledüğünde husûs-ı mezbûrın görülmesi-çün Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Kâsım Çavuş ve çavuşlar kethüdâsı ve Şeyhlü kâdîsı mübâşeretiyle görölüp fesâd sübaşından mıdır? re'âyâdan mıdır? deyü tahkik olundukda fesâd karye halkından olmuşdur deyü Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından ve müteferrikalarından cem'-i kesîr şehâdet eyledükde tekrâr sicill olundukda zikr olan zâviye nişinler Çal kazâsından Resûl nâm nâ'ib ile bine karîb eşkıyâyı cem' idüp kazâ-i Baklan'a gelüp karye halkı anlara isnâd idüp yigirmi beş tûfengleri ve gürzleri ve ok ve yayları ve nacakları ile tefîşe gelen çavuş ve mahkemeyi basup kâdîyı ve çavuşları katl itmek kasdında iken hâzır bulunan müslimânlar güçle ellerimizden kurtarmışlardır. Şöyle ki zikr olan eşkıyânın şer'le hakklarından geline ve alay zabtından kalup fukarâ ve re'âyâ terk-i diyâr itmek mukarrerdür deyü şer'le görölüp hakkından gelinmek recâsına arz eyledüğün ecilden bi'z-zât kalkup üzerine varup ele getürüp ehl-i fesâdın şer'le hakklarından gelinmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, te'hîr ü terâhî itmeyüp zikr olunan eşkıyânın binefsihima üzerlerine varup hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getürüp ahvâllerin a'yân-ı vilâyetden ve bî-garaz müslimânlardan toprak kâdîsıyla ma'an hakk üzere tefîş ü tefahhûs idüp göresin fi'l-vâkı' arz olunduğu üzere fesâd ü şenâ'atleri sâbit ü zâhir olursa ashâb-ı hukûka ba'de's-sübût şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp bî-kusûr alıvirdükden sonra ehl-i fesâd muhtâc-ı arz ise habs idüp hakklarında vâkı' olan mevâddın sûret-i sicilleri ile ahvâllerin yazup Südde-i sa'âdetime arz eyleyesin muhtâc-ı arz olmayan eşkıyânın aslâ mecâl vermeyüp gereği gibi hakklarından gelesin ki, sâ'ir eşkıyâyı mûcib-i ibret ola. Ammâ bu bahâne ile kendü hâlinde olanlara dahl ve celb ü ahz sebebi ile ehl-i fesâda himâyetden ziyâde hazer idesin.

Hüküm No: 695

Ebu Rîş oğlu Tahir Bey'e; Diyârbakır, Şâm ve çevre illerden gelen tüccârların ve ticâret yollarının koruması hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi.

Ebu Rîş-oğlu Tahir Beg'e hüküm ki:

Ba'zı tüccâr tâ'ifesi Südde-i sa'âdetime mahzar gönderüp vilâyet-i Bağdad'dan ticâret için vilâyet-i Haleb'e gelürken mühenna ve hüccâc Ebur Rîş-oğlu Ahmed *dâme izzuhû* tüccârın kervanların yağma vü gâret kasdına geldüklerinde sen haber alup âdemlerinle varup yetişdüğinden mezbûrlar havflerinden firâr idüp tüccâr tâ'ifesi mezkûrların şerlerinden halâs oldukların i'lâm eyledüler. Anu tedârük itmişsin buyurdum ki:

Vusûl buldukda, min-ba'd dahi gereği gibi mukayyed olup Bağdad ve Diyârbekr ve Şâm ve sâ'ir vilâyetlerden gelüp giden tüccâr ve sâ'ir ebnâ-i sebîliyle hıfz u hirâset idüp mahûf u muhâtara olan yerlerde bir ferдин mâl ve cânlarına zarar getürmeğe sa'y-i cemîl ve hüsn-i ihtimâm eylesin.

Hüküm No: 696

Anadolu beylerbeyine; Nemçe seferine görevli olan Anadolu askeri için odun ve oduncu lâzım olup hazır edilmesi hakkında.

Anadolu beglerbegisine hüküm ki:

Hâlâ Kral-ı bed-fi'âlün üzerine olan sefer-i nusret-eserin zamânı karîb olup senünle sefer-i mezbûre me'mûr olan Anadolu askeri-çün odun ihrâc olunmak mühimmâtdan olmağın olıgeldüğü üzere oduncular yazılup hâzır u müheyyâ olmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda aslâ te'hîr ü terâhî itmeyüp mühimmâtı şimdiden olıgeldüğü üzere Anadolu askeri için oduncular yazdırup âlât ü esbâbları ile hâzır u müheyyâ eylesin.

Hüküm No: 697

Defter-i hâkanî kâtiblerinden olup Hüdâvendigâr ve Karesi ve Aydın sancaklarındaki Haremeyn-i şerîfeyn ve selâtîn evkâfı ve mensûhât tahrîri hıdmetinde olan Kâtib İbrahim'e; Sefere gitmek istediğinde Vezîr-i azam Serdâr Sinân Paşa tarafından verilen vazife gereği tahrîr hizmetinde kalmasına dair.

غا

Defter-i hâkânî kâtiblerinden olup Hüdâvendigâr ve Karesi ve Aydın sancaklarında vâkı' Haremeyn-i şerîfeyn ve selâtîn evkâfı ve mensûhât tahrîri hıdmetinde olan Kâtib İbrâhîm'e hüküm ki:

Hâlâ me'mûr olduğın hıdmeti itmâma irişdürmedin Südde-i sa'âdetime gelüp sefere gitmek murâd eyledüğünde hıdmet-i mezbûre dahi mühimmâtдан olmağın dûstûr-ı ekrem müşîr-i efham Vezîr-i a'zam Serdâr Sinân Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehü* tarafından sefere varmayup hıdmet-i mezbûrede olmak için emr-i şerîf virilmişken ol emr-i şerîf mûcebince sefer-i mezbûre varmayup varup tahrîr hıdmete itmâma irişdürmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp müşârün-ileyh serdâr-ı zafer-şî'ârüm tarafından virilen hüküm-i hümâyûn mûcebince varup tahrîr hıdmete itmâma irişdüresin.

Hüküm No: 698

Kıbrıs beylerbeyi Ali Bey'e ve Cezîre-i Kıbrıs'da olan sancak-beylerine ve kâdîlara; Dergâh-ı muallâ silahdârlarından Keyvân eyâlet-i Kıbrıs'a bağlı olan zuâma ve erbâb-ı tîmâr ve kale askerlerinin yoklanması için görevli iken Âsitâne-i saâdet çavuşlarından Mehmed Çavuş dahi yoklamaya gelmiş bu durumdan halk kul taîfesi ve sipâhî düzensiz ve perişân hale gelmişlerdir. Bundan dolayı yoklama hizmeti ile gelenlerin geri çevrilmesi hakkında.

[Yev]mü's-Sülesâ fi 3 Ca. sene isnâ ve elf Konstantıniyye.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi. Her senede yoklama hıdmeti ref' olunup kimesne varursa dahi yoklanmayalar deyü buyurulmuştır.

اناس

Kıbrıs beglerbegisi Ali dâme ikbâlühû'ya ve Cezîre-i Kıbrıs'da olan sancak-beglerine ve kâdîlara hüküm ki:

Sen ki beglerbegisin Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp Dergâh-ı mu'allâm silahdârlarından Keyvân eyâlet-i Kıbrıs'a tâbi' olan zü'emâ vü erbâb-ı tîmâr ve kal'a neferâtının yoklanması-çün emr-i şerîf ibrâz idüp mübâşeret üzere iken tekrâr husûs-ı mezbûr için Âsitâne-i sa'âdetim çavuşlarından Mehmed Çavuş dahi emr ile gelüp lâkin hazîne-i mezbûrenin ihtiyârları gelüp bu husûs için gelenleri yoklama akçası deyü her zamân küllî akçalar taleb itmekle kulın ve sipâhî tâ'ifesinin ve fukarânın ahvâli muhtell ü müşevveş olmuşdur deyü bildürdiğin ecilden husûs-ı mezbûr ref' olunmasın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, emr-i celîlü'l-kadrüm mücebince min-ba'd taht-ı hükûmetinizde sipâhî ve kul ve neferlerin yoklanmak için her sene emr ile varanları men' u def' idüp emrime mugâyir kimesneye ta'addî itdürmeyesiz.

Hüküm No: 699

Han hazretlerine nâme-i hümâyûn; Boğdan voyvodası olan Aron'un Nemçe seferi için gelen askerlerin Boğdan'a uğradıklarında kışlamayarak Boğdan ahâlîsine zararları dokunmaması için yazdığı mektûba istinâden Kırım Han'ının bu konuda dikkat etmesi için Han'a yazılan mektup.

ل

Han hazretlerine nâme-i hümâyûn yazıla ki:

Kıdvetü'l-ümerâ'î'l-milleti'l-Mesîhiyye Boğdan voyvodası Aron Dîvân-ı melce-i selâtîn-i i'zâm ve melâz-ı havâkın zevi'l-ihdirâm olan Südde-i sa'âdet-destgâhımıza mektûb gönderüp sizin için inşâ'a'llâhü'l-Melikü'l-Ekber sefer-i nusret-esere teveccüh idüp Boğdan'a uğraduğunuzda kışlamayup kışa doğru mahall-i me'mûriyete yaya azîmet idüp asâkir-i Tatar-ı sabâ-refitârdan Boğdan ahâlîsine zarar u gezend irişdürilmemek recâsına arz itmekte nâme-i hümâyû[n] irsâl olunmuşdur. Gerekdir ki:

Kâdîmü'l-eyyâmdan ilâ hâzel-ân Âsitâne-i sa'âdet-âşiyânımızda olan vüfûr-ı sadâkat ve ihlâs ve kemâl-i müvâlât ve ihtisâsınız muktezâsınca sefer-i zafer-rehber

teveccüh-i azîmet eyledüğünüzde bu gazâ-yı garrâya me'mûr olan asker-i Tatar-ı adüvv-şikârı cem'ân yanınızca bile alup gidüp ve Boğdan hudûduna dâhil olduğunuzda asker ile menzîl bî-menzil ma'an gidilüp bir yerde ikâmet olunmayup Boğdan ahâlîsinden birine asker-i tataran zarar u gezend irişdürilmemeğe sa'y-i cemîl ve hüsn-i ihtimâm oluna.

Hâlâ yeniçeri ağası.

Hüküm No: 700

Zulkadriye beylerbeyine; Derzi Hızır'ın iki yüz nefer hırsız sekbânlara başbuğ olduğu alay bayrağı kaldırdığı Antep'te halkın mâllarını yağma ettiği Antep merkeze gelip Mustafa Paşa Hân'na girerek esnâf halkının mâllarını yağma ettiği kaleyi tüfenge ateşe tuttuğu birçok hisârerlerini yaraladığı ve şehir halkından on neferi öldürdüğü görülmüştür. Derzi Hızır'ın ve adamlarının Dergâh-ı muallâ çavuşlarından Hızır Çavuş eliyle yakalanıp bu ifsâdı edenlerin haklarından gelinmesine dair.

Zulkadriye Beglerbegisine ve kâdîlarına hüküm ki:

Ayntâb Sancağı begi Mûsâ dâme izzuhû Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp Derzi Hızır dimekle ma'rûf olan kuttâ'-ı tarîk iki yüz nefer hırsız sekbânlar baş u buğı olup alay bayrağı kaldırıp Ayntâb kâdîlığında vâkı' olan karye halkının emvâl ü erzâkların ve davarların nehb ü gâret idüp nefsi-i Ayntâb'a gelüp Mustafa Paşa Hanı'na konup bezâzistan halkının ve sâ'ir ehl-i hırefin esbâbların yağma vü tâlân idüp kal'ai tüfenge dutup nice hisâr-erlerini mecrûh eyledüklerinden gayri şehir halkından on nefer kimesneyi tüfeng ile urup katl idüp envâ'-ı fesâd itmek ile âdem gönderilüp şer'-i şerîfe da'vet olundukda itâ'at-ı şer' itmeyüp isyân ü tuğyân üzere olmağla âlât-ı harb ve tüfengler ile evin üzerine gelüp tüfenge tutup muhkem ceng idüp başları olan Derzi Hızır çavuşları Otluklu Vedâd ve Trabluslu Mehmed ve Ayaşlu Muhammed nâm sekbânlar ele getirilüp şer'le üzerlerine on nefer kimesne katl eyledükleri sâbit ü zâhir olup bu ana gelince itdükleri fesâd ü şenâ'atin nihâyeti olmayup izâleleri lâzımdur deyü eğer birkaç gün dahi ele getirilüp haklarından gelinmeye fesâd ü şenâ'atleri günden güne izdiyâd bulup vilâyeti ateşe urup yağma vü tâlân etmeleri mukarrerdür deyü a'yân-ı vilâyet tazallüm itmekle ele getirilmek için a'yân-ı vilâyet ile zikr olunan hânın üzerine varıldıkda hânın kapisin kapayup hân içinde nice kimesneleri tüfeng ile urup

helâk idüp bir gün ve bir gice ceng olup birkaç âdemleri mecrûh ve bir âdemi katl olunup gice oldukda hânın dîvârın içinden yarup firâr idüp celâli olmaları mukarrerdür min-ba'd sekbân tâ'ifesinin tüfengler götürmeyüp bu makûle eşkiyâ ele getirilüp hakklarından gelinmek bâbında emr-i şerîf virilmek recâsına arz eylediği ecilden bu makûle eşkiyânın yoldaşları dahi her kanda ise Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetül-emâsil ve'l-akrân Hızır Çavuş mübâşeretiyle ele getirilüp dahi vech-i meşrûh üzere fesâd ü şenâ'atleri şer'le sâbit oldukdan sonra salb ü siyâset olunup at u esbâb ve yarakları ve tüfengleri mîrîye için zabt itdürilmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, bu bâbda her biriniz mukayyed olup hakklarından gelinen mezbûr fesâd eşkiyânın yoldaşlarının dahi müşârün-ileyh çavuşum mübâşeretiyle ele getirüp hakklarından gelinmekde ve at ve esbâb ve yarak ve tüfengleri mîrîye için zabt itdürilmekde ihtimâm eyleyesin.

Hüküm No: 701

Mısır beylerbeyine; Mısır'dan Medine-i münevvere'ye gelen surre-i Rûmiyye mâlî, Mısır vakfî mâlî, çuval mâlları, zahîre mâlları, bulgur gibi mâlların keselerini Emîr-i Hâcc olanlar keselerin mühürlerini bozup harcayarak Medine-i münevvere'ye geldükden sonra satdukları nesnelere değerinden düşük Şâm ve Haleb paralarından vererek fukarânın haklarına girmişlerdir. Gönderilen mâlların keselerinin bozulmaması doğru Medine-i münevvere'de açılması fukaranın hakkının alınmaması hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi. Vech-i meşrûh üzere emr-i şerîf virilmişdür.

Hasan Çavuş'a virilmişdür. Fî evâhir Ca. sene isnâ [ve elf].

محمد

Mısır beglerbegisine hüküm ki:

Medine-i münevvere Şeyhu'l-Hârem'i olan Ömer dâme mecduhû Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Medine-i münevvere salla'llâhü te'âlâ alâ sâkinihâya müte'allık olup mahrûse-i Mısır'dan varan surre-i Rûmîyye mâlî ve eğer evkâf-ı Mısırıyye ve eğer mâl-ı çuval ve mâl-ı zahîre ve mâl-ı deşîşe-i şerîfedür ve bi'lcümle

diyâra gelen emvâl Mısır'da her vakfin zâbiti ve mütevellîleri irsâl itdükleri mâln kîselerini kendü mühürleri ile mühürleyüp emîr-i hâcc olanlara teslîm iderler lâkin emîr-i hâcc olanlar kîselerin mühürlerini bozup emvâl-i mezbûreden harcanup sonra Medine-i münevvere'ye geldükde satdukları nesnelere bahâsından alçak altun ve Şâm ve Haleb pârelerin virüp fukarânın hakklarına ve evkâf mâllarına gadar olup noxsân üzere sarf olunup nice akça kesr olduğundan gayri deşîşe getüren deveçiler çil altun ve Mısır pâresinden gayri nesne almayup ve ba'zı emîr-i hâccclar Medine-i münevvere'de harc itdükleri mâlî virmeğe kâdir olmayup Yenbu'da virelüm deyü yanınca âdem koşilup gönderilür anda dahi virmeyüp Mısır'a varup bile koşılan âdemler dahi ma'an Mısır'a varup fukarâ vü zu'afâsının hakkları ve emvâl [ü] evkâf bu minvâl üzere zâyi' vü telef olur min-ba'd emîr-i hâcc olanlar kendüsin teslîm olunan mâl-ı fukarâyı Medine-i münevvere'ye her vakfin zâbiti mühürleri ile getürmek içün emr-i şerîf recâsına arz itmeğin buyurdum ki:

Vusûl buldukda, arz olunduğu üzere Medine-i münevvere'ye Mısır'dan varan surre mâlî ve evkâf-ı Mısıryye ve eğer mâl-ı çuvalı ve mâl-ı zahîre ve mâl-ı deşîşedür ve bi'lcümle ol cânibe giden emvâl zâbitleri mühürleri ile doğru Medine-i münevvere'ye vâsıl olup emîr-i hâcc olanlar zikr olunan emvâlin mühürleri bozup zâyi' vü telef eylemeyeler. Şöyle ki emr-i şerîfüme muhâlif mâl-ı fukarâ zâyi' vü telef olduğu istimâ' oluna bu bâbda beyân olunacak özrün makbûl olmayup senden bilinür ana göre tenbîh ü te'kîd eylesin ki Medine-i münevvere fukarâsına varan mâl ol vechile zâyi' vü telef olmak ihtimâli olmaya ve zikr olunan emvâl Haremeyn-i şerîfeyn fukarâsına zâbitleri mühürleri ile irsâl olundukda sen dahi her bir kîsenin üzerine birer mühür dahi urup ve Haremeyn-i şerîfeyn kâdîlarına ve Şeyhu'l-Hârem'ine birer mü'ekked mektûb gönderesin ki kîseler açılıp zikr olunan emvâl müstahıkkına tevzî' olundukdan sonra ol kîselerin mühürlerin zâyi' itmeyüp cümlesin bir kîseye koyup mühürleyüp girü aynîyle sana göndereler ki min- ba'd yolda kîseler açılıp mâl-ı fukarâ telef olmak ihtimâli olmaya.

Hüküm No: 702

Haleb beylerbeyine ve kâdîsına ve defterdârına; Serhad kullarından olup maaşları için çevre halkın yoluyla Haleb'e gönderilen eşkiyâ ulaştıkları yollarda olağanüstü zulümler yaparak yol üzerinde olan karye ve beldeler perişân olmuşlardır.

Elli bin altın gelen Anteb gibi bir güzide mukataa harap olmuş ve re'âyâsı perâkend olup ancak iki bin filori hazîneneye gelebilmiştir. Serhad kullarından zulümleri olanların haklarından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı hümâyûn. Fukarâya zulm idenlere siyâset oluna.

حسن

محج

Haleb beglerbegisine ve kâdîsına ve defterdârına hüküm ki:

Hâlâ Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl sunulup serhad kullarından olup mevâcibleri için havâlelik tarîkıyle Haleb'e gönderilen eşkıyâ mürûr u ubûr itdükleri yollarda fevka'l-hadd zulm ü ta'addî ve fesâd ü şenâ'at itmekle re'âyâ hâne berâber olup yol üzerinde olan karye vü nevâhi cümle perâkende vü perişân olmuşlardır. Bunların zulm ü ta'addîsi ile elli bin altuna fûrûht olunan Ayntâb gibi bir güzide mukâta'â harâb ve re'âyâsı perâkende olup ancak iki bin filori dâhil-i hazîne olmuştur. Bu hâl üzere kalursa sene-i atfıyede on karyede bir kimesne çift sürmeğe kâdir bir kimesne kalmaz helâli on iki bin altundan ziyâde mîrîye düyûn olan emîni nice yerde nacağla urup mecrûh idüp sıhhat bulacağı ma'lum değildir ve bi'l-cümle bunların zulm ü ta'addîlerinden vilâyet harâb olup tedârükü görilmezse Haleb'den hazîneye irsâli mümkün değildir deyü i'lâm olunmağın fukarâya zulm idenlere siyâset oluna deyü hatt-ı hümâyûnumla fermân-ı âlî-şânum sâdır olmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü terâhî itmeyüp serhad kullarından bu vechile fesâd ü şenâ'at üzere olanları bî-eyyi tarîkın kâne ele getirüp fesâd ü şenâ'atleri sâbit ü zâhir olanlara aslâ mecâl virmeyüp eşedd-i siyâset ile haklarından gelesin ki sâ'ir eşkıyâya mûcib-i ibret ü nasihât vâkı' ola ve perâkende olan re'âyâmı dahi hüsn-i tedbîr ü istimâlet ile yerlü yerine gönderüp hıfz u hirâset ve hımâyet ü sıyânetleri bâbında dahi sa'y ü ihtimâm eylesin. Ve mezkûr bölükbaşılardan ulûfeleri kat' olunup min-ba'd Haleb kul mevâcibi için bir ferdi göndermeyesin deyü Şâm beglerbegisine mü'ekked hüküm-i hümâyûn gönderilmiştir. Şöyle ki emrime muhâlif girü Şâm cânibinden hazîne için bir kimesne varursa bir akça ve bir habbe virmekten ziyâde hazer idesin.

Hüküm No: 702 (Mükerrer)

Sultânöni begine ve Eskişehir kâdîsına; Diyarbakır beylerbeyi olan İbrâhîm Paşa'nın tüm mâlları ve davarlarının mîrîye için alınıp defter edilerek Südde-i saâdete irsâl edilmesi hakkında.

Bâ-hatt. Cümlesi alınıp tamgalansun, emr virilsün.

Sultânöni begine ve Eskişehir kâdîsına hüküm ki:

Mukaddemâ Diyârbekr beglerbegisi olan İbrâhîm Paşa'nın cümle esbâb ve davarları mîrîye için kabz olunmak fermân olmağla taht-ı hükûmetinizde olan develeri ve katırları ve atları ve bargîrleri dahi cümlesi mîrîye için kabz olunup tamgalanmak bâbında hatt-ı hümayûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki:

Vardukda mezkûrın ol cânibde ne mıkdâr at ve katır ve deve ve bargîrleri var ise iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim mîr-ahûrum Nuh *dâme mecduhû* irsâl eylediği hâssa saraçlarıma cümlesin mîrîye için zabt itdüresin ve her birine mîrî tamga urdurasız. Ve ne mıkdâr davarlar bulunup kabz olunduğın ecnâsıyla yazup defter idüp bir sûretin Südde-i sa'âdetime irsâl eyleyesiz.

Tashîh olunup mahalline ta'yîn olunmuştur.

Hüküm No: 703

Eflâk voyvodasına; Vezîr-i azam Serdâr Sinân Paşa'ya sefere lâzım olacak harâc, beygîr ve başkaca mühimmâta sevkte geç kalınmaması gösterilecek gecikmeden sorumlu olunulacağı hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Beg. Dergâh-ı âlî çavuşlarından Kapucı Hasan Ağa'ya tâbi Süleyman Çavuş'a ve Mustafa nâm kapucıya virilmişdür.

Fî 13 Ş. sene isnâ [ve elf].

محمد

Eflâk voyvodasına hüküm ki:

Hâliyâ düstûr-ı ekrem ilâ-âhîrîhî vezîr-i a‘zam olan Serdâr Sinân Paşa *edâma’llâhü te‘âlâ iclâlehü* tarafından eğer harâc ve eğer bargîr ve eğer sâ‘ir mühimmât sefere müte‘allık her ne makûle ahkâm-ı şerîfe vârid olursa aslâ bir ân te’hîr ü terâhî itmeyüp mazmûniyla amel ve sâ‘atiyle icrâsında ihtimâm itmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, anun gibi müşârün-ileyh tarafından her ne makûle evâmir-i şerîfe vâsıl olursa aslâ bir ân ve bir sâ‘at te’hîr ü terâhî bir vechile tevakkuf u tereddüd itmeyüp emr olunan husûs ne ise vakti ve zamânı ile tedârük ve müşârün-ileyh tarafından irsâl olunmakda envâ‘-ı sa‘y ü ikdâm ve cidd ü ihtimâm eylesin. Şöyle ki Âsitâne-i sa‘âdetimden tekrâr emr-i şerîf lâzımdur deyü veyâhûd âhar tarîkla ta‘allül eyleyüp mühimmât u levâzım levâzım sefere avk u te’hîr olunmak lâzım gele, aslâ beyân olunacak özrün makbûl olmayup kemâl-i mu‘âteb ü mes’ûl olursun. Ana göre mukayyed olup ve bu husûs için Dergâh-ı mu‘allâm bevvâblarından (boş) nâm kapucılar ta‘yîn olunmuşdur. *Înşâ’llâhü te‘âlâ* vardukları gibi eğer harâc ve zahîre ve sâ‘ir mühimmâtı mu‘accelen tedârük ve mûmâ-ileyh tarafına îsâl olunmakda bezl-i makdûr sa‘y-i meşkûr eylesin.

Bu dâhi

ط

Bir sûreti; Boğdan Voyvodası'na.

Hüküm No: 704

Alasonya ve Kavala arasında olan kâdîlara; Vezîr Mehmed Paşa'nın Alasonya hâsları zâbiti olan Pervîz Çavuş hâsları mahsûlinden dört yük akçe keseleyip dokuz nefer kimse ile göndermiştir. Arkadya, Zihne, Pravişte, Vasilak?, Yenice-i Karasu ve Kavala arasında yeniçeri adıyla eşkiyâ bu dokuz kişiyi yolda katletmiştir. Yolda katledilen bu askerlerin mâllarını yağmalamış olan eşkiyânın bulunup haklarından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Nu‘man Efendi.

محمد

Alasonya ve Kavala mâ-beynlerinde vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrüm Mehmed Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehü* tarafından Südde-i sa'âdetime arz olunduğı kendünün Alasonya hâsları zâbiti olan Pervîz Çavuş müşârün-ileyhimin hâsları mahsûlinden dört yük akça der-kîse idüp dokuz nefer kimesneler ile irsâl eyleyüp Arkadya ve Zihne [ve] Pravişte ve Vasilak? Yenice-i Karasu ve Kavala mâ-beynlerinde yeniçeri nâmına ba'zı eşkıyâ müşârün-ileyhin zikr olunan dokuz nefer âdemlerin yolda katl idüp meblağ-ı merkûmı ve sâ'ir emvâl ü esbâbların gâret ü hasâret eyledüklerin i'lâm eyledüğü ecilden zikr olunan eşkıyâ ele getirilüp fi'l-vâkı' yeniçeri ve sipâhî olunup mücerred yeniçeri geçinüp mezkûrlar bi'l-fi'l fesâd ü şenâ'at üzere ise hüsn-i tedbîr ü tedârûkle ele getürmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda tamâmı mukayyed olup mezkûrları hüsn-i tedârûkle ele getürüp ve gaybet idenlerin şer'le buldurup lâzım olan küfelâsına buldurup getürdüp her kim da'va-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde ederler ise berâber idüp hakk u adl üzere onat vechile teftîş idüp göresiz fi'l-vâkı' i'lâm olunduğu üzere [eşkıyâ] müşârün-ileyhimin âdemlerin katl idüp emvâl ü esbâbların gâret eyledükleri şer'le sâbit ü zâhir ola. Şer'le müteveccih olan hukûkî ashâbına alıvirdükden sonra ehl-i fesâd yeniçeri ve sipâhî-oğlanı ve ya bölük halkından ise ism ü resmleri ile yazup arz eyleyesiz ki sonra emr-i celîlü'l-kadrüm ne vechile olursa mücebiyle amel eyleyesiz, tâ'ife-i mezbûreden gayri olup muhtâc-ı arz olanlardan ise habs idüp arz eyleyesiz, değıller ise ehl-i fesâda aslâ ruhsât u mecâl virmeyüp şer'le mahallinde hakklarında lâzım geleni icrâ eyleyesiz. Ammâ hîn-i teftîşde hakk-ı sarîha tâbi' olup tezvîrden ve şuhûd-ı zûrdan ve garaz u ta'assub veyâ ahz ü celb sebebiyle ve bi'l-cümle bu bahâne ile bir ferde hilâf-ı şer'-i kavîm iş olmakdan ziyâde hazer eyleyesiz.

Hüküm No: 705

Bursa kâdîsına; Sipâhî-oğlanlarından olan Rüstem, Bursa'nın muhâfazasına görevli sipâhîlerin başına tayîn edilmiş İstanbul hizmetine gönderilen Rüstem yerine görevi başkasına verilince halkın ondan razı olması ve kimseye bir kötülüğünün olmamasından dolayı tekrâr görevine geri verilmesi ve Rüstem'i görevinden kim almışsa Nemçe seferine gönderilmesi hakkında.

Mukābeleci halîfesi Ahmed Çelebi'ye virilmiştir.

ملا

Burusa kâdîsına hüküm ki:

Âsitâne-i sa'âdetime hüccet gönderüp sipâhî-oğlanları zevâdesinden olup Burusa muhâfazasına me'mûr olan sipâhîlere emr-i şerîfümle serdâr ta'yîn olunan Dârende Rüstem için kimesneye zulm ü ta'addîsi olmayup İstanbul üzere muhâfaza hıdmetinde iken hıdmet-i mezbûre âhara virilmek fermân olunmağla alınmasıyla ahvâli ahâlî-i vilâyetden su'âl olundukda "fi'l-vâkı" mezbûreden halk rızâ vü şükrân üzere olup kimesneye zulm ü ta'addîsi olmayup hıdmet-i mezbûre uhdesinden gelmeğe kâdirdür." deyü haber virdüklerin i'lâm eyledüğün ecilden hıdmet-i mezbûreye girü merkûm Rüstem ta'yîn olmuştur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup emr-i sâbık mücebince mezbûr Rüstem'i muhâfaza hıdmetinde istihdâm eyleyüp ve muhkem tenbîh ü te'kîd eylesin ki ahâlî-i vilâyet ve sükkân-ı memleketden bir ferdin mâlına ve cânına zarar u gezend irişdürmekden hazer eyleye ve mezbûr Rüstem'in üzerinden alan kimesneyi ale't-ta'cîl Nemçe seferine gönderüp muhâfaza serdârlığına almaya emr-i şerîf vardur deyü ta'allül itdürmeyesin.

Hüküm No: 706

Kastamonu beyine ve Devrekâni kâdîsına; Kastamonu ve Devrekâni halkının ekserisi bölük halkı, topcu, cebeci, acemî-oğlanları ve sühte ve sâyir eşkıyâdan dolayı karyelerinin darma dağınık olduğunu eşkıyâdan dolayı bilir kişilerde halkın mâlını ellerinden almışlardır. Bölgeden göç etmek zorunda kalan ve halka bu kötülüğü edenlerin eğer askerlerden ise isimlerinin yazılıp İstanbul'a gönderilmesi ve haklarından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi. Kastamonu begine bölük halkı olanları arz idüp ve bölük halkından olmayup ol nâmla fesâd idenleri mukayyed ü mahbûs Âsitâne'ye gönderesin deyü buyurulmuştur.

محمد

Kastamonu begine ve Devrekâni kâdisına hüküm ki:

Sen ki kâdisın Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp kazâ-i mezbûre halkı mecilis-i şer'a gelüp ekserimizin karyeleri perâkende olup tamâmı karîb olmağla bölük-halkı ve topcı ve cebeci ve acemî-oğlanları ve sûhte ve sâ'ir eşkıyâ evlerimiz basup satduklarımız yazup esbâb ve at ve katırlarımız yağma vü gâret idüp envâ-'ı zulm ü hayf itdüklerinden gayri sipâhî-oğlanları bahânesiyle harâmîler ayağ üzere kalkup esbâb ü erzâkımız yağmadan hâlî olmayup mezbûrları şer'-i şerîfe getüresin silahdâr ve sipâhînin yollarına varmışsınız deyü ehl-i örf tâ'ifesi dâhi bizi ahz idüp mâllarımızı almağla mezbûrlardan biri bizden birimizin evin basup esbâbımızı yağma etse sâ'irlerimiz ehl-i örf havfindan ana mu'âvenet idemeyüp ol sebebden ekserimiz perâkende olup celâ-yı vatan itmişüzdür deyü tazallüm itdüklerin arz eylemişsün. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrları şer'-i şerîfe da'vet idüp da'vâ-yı hakk iden husamâları ile berâber idüp bir def'a şer' ile fasl olmayan husûsları hakk üzere teftîş idüp göresin arz olunduğu üzere fesâd ü şenâ'atleri sâbit olursa ashâb-ı hukûkın şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra bu fesâdı idenler bölük halkı ve sâ'ir topcı ve cebeci tâ'ifesinden ise ism ü resmleri ile yazup Südde-i sa'âdetime arz eylesiniz ve bölük halkından olmayup ol nâmla fukarâya zulm ü ta'addî idenleri mukayyed ü mahbûs Âsitâne-i sa'âdetime gönderesin ki hakklarından geline. Ammâ bu bâbda hakk üzere olub tezvîr ü telbîs ve şuhûd-ı zûrdan hazer idüb celb ü ahz sebebi ile ehl-i fesâda himâyet olunmaktan ve garaz u ta'assub ile kendü hâlinde olanları ta'addîden ziyâde hazer idüb hakk-ı sarîha tâbi' olasız.

Hüküm No: 707

Hayrabolu ve Rodosçuk kâdîlarına; İynecik kâdisı olan Mevlânâ Ali İstanbul'a sefere giden yeniçeri kulları için zahîre lâzım olduğunu bildirmiş olup bunun İynecik'den Museyyib bin Şaban adlı kişi birçok kişiyi câmi'-i şerîfe toplayarak hâne başına yirmişer akçe toplamış ve bunun kâdînın emri olduğunu söyleyerek halkın zor durumda kalmasına sebep olmuştur. Konunun teftîş edilerek Museyyib'in bu paraları kendine mi yoksa kâdîya iftira mı attığının tespît edilmesi ve suçlu bulunduğu takdîrde Museyyib'in İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Hayrabolu ve Rodoscuk kâdîlarına hüküm ki:

Bi'l-fi'l İynecik kâdîsı olan Mevlânâ Ali Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp hâlâ sefere müteveccih olan yeniçeri kullarum için zahîre ihrâcî için emr-i şerîf vârid olunmağın ihrâc olunmak üzere iken kasaba-i İynecik'den Museyyib bin Şa'ban nâm kimesne nice kimesneleri câmi'-i şerîfe cem' idüp hânedan hâneye yigirmişer akça cem' idüp ve bu teklîfât kâdînındur deyü re'âyâ vü berâyâyâ iğvâ virüp ihtilâlden hâlî değıldür deyü bildürmişsin. Buyurdum ki:

Vardukda mezbûr Museyyib'i ihzâr idüp kazâ-i mezbûre halkı muvâcehesinde ahvâli teftîş ü tefahhus idüp göresin. Fi'l-vâkı' mezkûr Museyyib didüğü gibi kazâ-i mezbûr hilâf-ı emr bu vechile kendü için re'âyâdan akça cem' itmişmüdür yoğsa mezbûr Museyyib şakâ vü şirret idüp kâdîya iftirâmı eylemişdür. Eğer kâdî kendü için her hânedan yigirmişer akça cem' itdürmüş ise ashâbına alıvirdükden sonra vukû'ı üzere arz eylesiz. Eğer kâdînın haddi olmuş ise mezbûr Museyyib vech ü meşrûh üzere iftirâ idüp ihtilâle bâ'is olmuş ise mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderesiz.

Hüküm No: 708

Erzurum beylerbeyine ve defterdârına ve dizdârına; Erzurum ve Hasan kalelerinde olan barut ve top güllelerinden mevcut ne mîkdâr barut ve gülle bulunursa yarısı kalelere diğer yarısı da Şirvân Eyaleti'ne sahip olan Vezîr Cafer Paşa'ya gönderilmesi hakkında.

Nişânluya yazıldı. Çur Ali Çelebî hattıyla buyruldu.

حواجه

Erzurum begler begisine ve defterdârına ve dizdârına hüküm ki:

Erzurum ve Hasan kal'alarında olan barut ve top yulağlarından mevcûd ne mîkdâr barut ve yulağ bulunursa nisfî kal'alar için alıkonulup nisfî Şirvân Eyâleti'ne mutasarrıf

olan düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrüm Ca'fer Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû*'ya gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir ân te'hîr ü terâhî itmeyüp zikr olunan kal'alarda hâzır ve mevcûd ne mîkdâr barut ve top yulağı bulunursa nisfini kal'alar mühimmâtı-çün alıkoyup nisf-ı âharını envâ'ından zikr olunan kal'aların yarar topçılarında nefer kimesneye teslim idüp kirâ davarlarına ve arabalara tahmîl eyleyüp topçılar ile müşârün-ileyh vezîrüm *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû*'ya irsâl eyleyesin. Ve bi'l-cümle zikr olunan mühimmât mukaddemâ Kars'dan Şirvân'a ne vechile gönderilmiş ise hâlde dahi ol vechile tedârük idüp ve ehl-i vukûfla haberleşüp kangı yoldan gitmesi âsân ise ol yoldan irsâl eyleyüp ihmâl ü müsâhele ve avk u te'hîrden hazer eyleyesiz.

Bir sûreti; *Kars beglerbegisine ve dizdârına Kars Kal'ası'nda olan barut ve yulağlardan vech-i meşrûh üzere.*

Nişânluya yazıldı.

Hüküm No: 709

Gence beylerbeyi Mahmud Bey'e Şirvân tarafında Şemhâl ülkesinde Rusların iki parça kale yaptıkları haberi gelmiş bu kalelerin yıkılması için Şirvân Eyâleti'ne mutasarrıf Vezîr Cafer Paşa ve Gence beylerbeyi Mahmûd Bey'e hükümler gönderilmiştir. Bu kalelerin yıkılması için top gülleri lâzım olup bu güllelerin dökülmesi için Gence'de olan demir madeninden top güllesi dökürülmesi hakkında.

Nişânluya yazıldı.

Gence beglerbegi Mahmûd dâme ikbâlühû'ya hüküm ki:

Hâlâ Şirvân tarafında Şemhâl ülkesinde Rûs-ı menhûs iki pâre kal'a binâ itmekle bi-inâyeti'llah hedm olunması bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmağın Şirvân Eyâleti'ne mutasarrıf olan düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrüm Ca'fer Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû* ile Revân beglerbegisi ve sen bu hıdmete me'mûr olup ahkâm-ı şerîf irsâl olmuşdur. Lâkin mühimmât-ı mezbûre için envâ'ından top yulağı lâzım olmağın Gence'de olan demür ma'deninden müstevfî top yulağı dökürilmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir ân te'hîr ü terâhî itmeyüp zikr olunan ma'denden hâsıl olan demürden top yulağının envâ'ından müstevfî yulak dökürüp ba'zısın Gence Kal'a'sı için alıkoyup ve ba'zısı kirâ davarlarına tahmîl itdürüp ber-vech-i isti'câl Şirvân'a gönderüp müşârün-ileyh vezîrüm *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehü*'ya teslîm itdüresin husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdandır. Ana göre mukayyed olup mu'accelen tedârük ü irsâlinde var kuvveti bâzû-yı himmete getürüp ihmâl ü müsâheleden ihtiyât eylesin ve sen dahi Gence askeri ile te'hîr itmeyüp ber-vech-i isti'câl varup müşârün-ileyhe mülâkî olup vech ü münâsib gördüğün üzere hıdemât-ı hümâyûnda envâ-ı yüz aklıkların zuhûra getürmeğe sa'y ü ihtimâm eylesin.

Hüküm No: 710

Rûm beylerbeyine; Nemçe seferinde bulunan Serdâr-ı zafer-şîâr tarafından ulaklar gelmiş askerin geciktiğinden bahsetmiştir. Askerin hattâ Karaman ve Anadolu beglerbegleri Gelibolu'ya geçmiş ollmaları gerekirken gecikmenin sorumluluğu Rûm beylerbeyi ve sefere görevli olan emîrler, alay beylerinden bilinip bir an önce acele etmeleri yoksa kendilerine verilen gelirlerin kesileceği hattâ haklarından gelineceğine dair.

[Yev]mü'l-Hamîs fî gurre-i Şa'bâni'l-mu'azzam sene isnâ ve elf.

Novigrad

Bugün Serdâr hazretlerinden mektûb-ı şerîfe vârid oldu.

س

Rûm beglerbegisine hüküm ki:

Hâlâ serdâr-ı zafer-şî'ârum tarafından ulağlar gelüp asker-i İslâm'ın ale't-ta'cîl serhadde irüşmeleri lâzımdur deyü arz u i'lâm eylemiş imdi bundan akdem sana bir nice def'a mü'ekked ahkâm-ı şerîfe gönderilüp sefere me'mûr olan begleri ve askeri ber-vech-i isti'câl sefer-i nusret-esere irsâl eylesin deyü emrim olmuşken bu kadar zamân te'hîre bâ'is nedir? Husûsen Karaman ve Anadolu beglerbegleri Gelibolu'ya geçmiş olalar bu bâbda sen ve sefere me'mûr olan ümerâ ve alaybegleri gereği gibi mes'ûl ü mu'âteb olmuşsuzdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü terâhî itmeyüp emr-i hümâyûn vâsıl olduğu gibi hüküm-i şerîf sâbık mücebince sefere me'mûr olanları ale't-ta'cîl ihrâc idüp sefere gönderüp bu bâbda bir ferde ta'allül ü bahâne itdürmeyesin. Şöyle ki bu emr-i şerîfüm varduktan sonra bir ân dahi tevakkuf eyleyeler dirlikleri kat' olunmağla konulmayup eşedd-i siyâset ile hakklarından gelinmek mukarrerdür. Ana göre kasabat u kurâda ve sâ'ir bi'l-cümle baş olan yerlerde muhkem tenbîh ü nidâ itdüresin ki sonra bilmedük ve işitmedük dimeyeler.

ندى

Bir sûreti; Zulkadriye beglerbegisine.

Dervîş Başlu Mehmed Çavuş'a virilmişdür.

Fî 3 Ş. sene isnâ [ve elf].

مم

Bir sûreti; Haleb beglerbegisine.

Hüküm No: 711

Rodos kâdîsına; Rodos'da bazı arâb cemâati halka teslîm ile akçe dağıtıp zamânı ile toptan terk idüp küffâr-ı hâksâr tarafına giden gemilere satarlarmış mâlları mîrîye için alınıp İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Bâ hatt-ı Nu'mân Efendi. İbrahim Çavuş'a virilmişdür. Nevbetci itmiş. Fî 21 Receb.

Rodos kâdîsına hüküm ki:

Ol cânibde ba'zı A'râb tâ'ifesi re'âyâ ve sâ'ir fukarâya teslîm ile akça tevzî' idüp dahi zamânı ile küllî terk-i cem' idüp küffâr-ı hâksâr cânibine giden gemilere bey' iderler imiş ol makûleler mâlları mîrî için kabz olunup kendülerin mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderilmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda onat vechile mukayyed olup dikkat ü ihtimâm ile hakk üzere teftîş idüp göresin anun gibi re'âyâya akça teslîm idüp cem' eyledükleri terekeleri

kifâyet-i bey' idenlerin vech-i meşrûh üzere küffâr-ı hâksâra fesâd ü şenâ'atleri üzerlerine şer'le sâbit olduktan sonra cem'-i mâllarının mîrîye kabz idüp dahi üzerlerine sübût bulan mevâddin sûret-i sicilleri ile mukayyed ü mahbûs yarar âdemler koşup Südde-i sa'âdetime irsâl eylesin.

Bir sûreti; Edincik kâdîsına.

Bir sûreti; Mihalıç kâdîsına.

Bir sûreti; Tekfurdağı kâdîsına.

Bir sûreti; Manyas kâdîsına.

Bu sûretlerde re'âyâdan ve gayrinden ba'zı kimesnelerin re'âyâya akça teslim iderler imiş deyü yazılmışdur.

Hüküm No: 712

Hırsova kapudanına; Tuna'nın korunması için Tuna boylarındaki Martolos adı verilen câsûs ve istihbâratçı askerlerden kürekçi görevlendirilmesi hakkında.

Hırsova kapudanına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâma âdem gönderüp zikr olunan kapudanlık kendüne tevcîh olunmağla Tuna muhâfazası-çün Martolos tâ'ifesinden bundan akdem ne mîkdâr kürekçi ta'yîn olunagelmiş ise üslûb-ı sâbık üzere girü ol mîkdâr kürekçi muhâfazada olmak için emr-i şerîf virilmesin recâsına arz eyledüğün ecilden buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu ana gelince Tuna muhâfazası-çün Martolos tâ'ifesinden ne mîkdâr kürekçi ta'yîn olunagelmiş ise girü ve ol mîkdâr kürekçi alup olıgeldüğü üzere hıdmet-i muhâfazada olasın.

Hüküm No: 713

Pravişte'ye bağlı Orkan adlı karye sâkinlerinden olan Dergâh-ı muallâ yeniçerilerinden olan Hüseyin'in merâda bir su sığırını parçalayan Bâlî bin İskender ve kardeşleri Yahyâ ve Kaplân'ın sefere görevlilerken gitmedikleri tespît edilmiş olup sefere gitmeleri gerektiği hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi. Sefere gitmezler ise ism ü resmleri ile yazup arz eylesin. Ve serhadde toprak kâdîsı ile istimâ' ide ve ehl-i çavuş mübâşir.

م

Hüküm ki:¹⁵

Pravişte [kâdîsı] Mevlânâ Sefer Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Orkan nâm karye sâkinlerinden olup Dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinden olan Hüseyin meclis-i şer'a gelüp kendü hâlinde iken kazâ-i mezbûra tâbi' Boyâlân nâm karye sâkinlerinden silahdâr nâmına Bâlî bin İskender'in hıdmetkârları benim mer'âda bir su sığırımı pâreleyüp şer'-i şerîfe da'vet itdükde tûmârdan ma'zûl olan karındaşı Yahya'yı ve sipâhî-oğlanları zevâdesinden diğerkarındaşı Kaplân'ı nice eşkıyâ ve ehl-i fesâd ile üzerime getirüp beni katl kaskında eyledüklerinden ellerinden halâs oldum mezbûrlar müslimânlardan tefahhus olunup vukû'ı üzere Südde-i sa'âdetime arz olunmasın taleb iderim dirken mezbûrların keyfiyyet-i hâlleri tefahhus olundukda mezbûrın Bâlî ve Yahyâ ve Kaplân sefer-i hümâyûnuma me'mûrlar iken varmayup seferlüyiz deyü fukarânın bargîrlerin ve katırların ve esbâbların ve buğday ve arpa ve akçaların ve koyunların alup nice eşkıyâyı yanlarına cem' idüp a'lemi harâbe virmişlerdür deyü müslimânlar haber virdüklerinden ma'âdâ mezbûr Bâlî'nin hıdmetkârları şer'-i şerîfe ihzâr için âdem gönderildikde ta'allül idüp meclis-i şer'a hâzır olmaduğın arz itdüğün ecilden buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrları şer'-i şerîfe da'vet idüp mezbûr yeniçeri ile ve sâ'ir da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâsıyla berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmayan husûsların hakk üzere tefîş idüp göresin mezbûrlar vech-i meşrûh üzere ta'addî itdükleri vâkı' ise mezbûr yeniçerinin ve sâ'ir ashâb-ı hukûkın şer'le müteveccih olan hakklarından hüküm idüp şer'le alıvirdükden sonra tenbîh eylesin ki te'hîr ü tevakkuf itmeyüp sefer-i hümâyûnuma müteveccih olalar. Ammâ şöyle ki ashâb-ı hukûkın şer'le müteveccih olan hakkların virmeyüp ve sefer-i hümâyûna gitmezler ise mezbûrları ism ü resmleri ile yazup Südde-i sa'âdetime arz eylesin. Ammâ hîn-i tefîşde tamâmı hakk üzere olup garaz u ta'assub ile hilâf- vâkı' arz olunmakdan ve kendü hâlinde olan ta'addîden ziyâde hazer idüp hakk-ı sarîha tâbi olasın.

¹⁵ Hükümün nereye yazıldığı belirtilmemiş.

Hüküm No: 714

Voynuk beyine ve Filibe ve İzîlâdiye kâdîsına; İzîlâdiye'den Kasım'ın hanımı Nusife adlı Şerîfe hatûn şeri izinle emânetinde iken Durân adlı kişinin kıskırtması ile bazı eşkiyâ Kurd'a hatûnu teslim edip nice suçları olmakla adı anılan kişiler mahkemeye çağırıldıklarında gelmeyip hattâ görevli tayîn edilen Ahmed Çavuş'u öldürmüşlerdür. Bundan dolayı suçluların Südde-i saâdete gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi. Voynuk begi mübâşir tîmâr idenlerin isimleri ve resmleri ile tekrâr arz olunmak buyurulmuş.

Voynuk begine [ve] Filibe ve İzîlâdiye kâdîsına hüküm ki:

Sen ki Filibe kâdîsının Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp kazâ-i İzîlâdiye'den Kâsım nâm kimesnenin zevcesi olup mutallâkası olan Yûsife nâm Şerîfe hatûn izn-i şer'le emânetinde iken müddet-i örfiyesi tamâm olmadın Durân nâm kimesnenin tahrîki ile ba'zı eşkiyâ mu'ayyen ve hevâdâr olup Kurd nâm kimesneye hatûnu teslim idüp bu makûle nice kabâhatleri olmağla ahvâli bi-hasebi's-şer' teftîş olunmak için emr-i şerîf vârid oldukda mezbûrlar şer'-i şerîfe da'vet oldukda itâ'at itmeyüp emr-i şerîfle mübâşir ta'yîn olunan Ahmed Çavuş ve kâdî-i mezbûrları şer'-i şerîfe da'vete varduklarında âlât-ı harb ile üzerlerine hücum idüp "bizim meziyetimiz hâşâ elimizde olan değnek ve harbelerimizdür" deyü cevâb virüp ve mezbûr çavuş ve âdemlerin âlât-ı harb ile urup ve bundan mâ'adâ fesâd ü şenâ'atlerinin nihâyeti yokdur deyü haklarından gelmek recâsına arz itdüğün ecilden tekrâr şer'le görülüp inâd u muhâlefet idenlerin Südde-i sa'âdetime arz olunmasın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrları bu def'a dahi şer'-i şerîfe da'vet idüp gaybet iderlerse şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp dahi da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâları ile berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların hakk üzere teftîş idüp göresiz arz olunduğu üzere mezbûrların fesâd ü şenâ'atleri şer'le sâbit olursa ashâb-ı hukûkın şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra mezbûrlar yeniçeri ve bölük halkından ise ism ü resmleri ile yazup Südde-i sa'âdetime arz eylesiz değiller ise muktezâ-yı şer'-i kavîm üzere muhkem hakkından geline. Ammâ şöyle ki bu def'a şer'-i şerîfe da'vet olduklarında itâ'at itmezler ise inâd u muhâlefet idenleri ism ü resmleri ile yazup tekrâr Südde-i

sa‘âdetime arz eylesiz ki gereği gibi haklarından gelmek için emr-i şerîfüm virile ki sâ’ir ehl-i fesâda mûcib-i ibret ü nasihât ola. Ammâ hîn-i teftîşde tamâmı hakk üzere olup tezvîr ü telbîsden ve şuhûd-ı zûrdan ve celb ü ahz sebebiyle ehl-i fesâda himâyet olunmaktan ve garaz u ta‘assub ile kendü hâlinde olanlara ta‘addîden ziyâde hazer idüp hakk-ı sarîha tâbi‘ olasız.

Hüküm No: 715

Hırsova kâdîsına; Hırsova'da Karaca-oğlu Ahmed'in annesinin cüzzâm olduğu hattâ çocuğunda cüzzâm olduğu kullandıkları hamâmlara girip başkaca kimselere bulaştırma ihtimâli olduğundan başkaca bir yerde kontrol altına alınmaları yakalandıkları cüzzâmın gerçek bir cüzzâm hastalığı olup olmadığının araştırılmasına dair.

Bâ-hatt-ı Nu‘man Efendi.

حسن

Hırsova kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûre halkı tarafından Südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl sunulup Karaca-oğlu Ahmed nâm kimesnenin vâlidesi cüzâm marazına mübtelâ olmağla hâsıl olan evlâdı dahi cüzâm olup hamâmlarına girüp ve sâ’ir cem‘iyyetlerine dâhil olmağla kendülerine dahi sirâyet itmek havfından evlerinden ihrâc olunup âhar yerde iskân itdirülmek bâbında emr-i şerîfüm recâ itdükleri ecilden buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûr Ahmed'in vâlidesi ve sâ’ir evlâdı sâhîh cüzâm marazına mübtelâ oldukları vâkı‘ ise aralarından ihrâc itdürüp sâ’ir cüzâm marazına mübtelâ olanlar sâkin oldukları mahalde iskân itdüresin ve bu bâbda gereği gibi mukayyed olup mezbûrın vâlidesinin marazı sahîh cüzâm marazı mıdır? Yohsa kâbil-i i‘lâc bir âhar maraz mıdır ? nicedür ? ol cânibde olan etıbbâ ile müşâvere idüp şöyle ki i‘lâca kâbil âhar maraz ise cüzâm marazına mübtelâ olmuşlardır deyü ta‘addî itdürmeyesin.

Hüküm No: 716

Hırsova kâdîsına; Hırsova'da kötü niyetli, yol kesici ve Kazak eşkiyâsından tutulmuş kimseler var ise çirkin suçları olup ölüm cezasına çarptırılmayanların isim ve bilgilerinin yazılarak Südde-i saâdete gönderilip küreğe verilmesi hakkında.

حسن

حسن

Hırsova kâdîsına hüküm ki:

Taht-ı kazânuзда ehl-i fesâd ve harâmîden ve sâ'ir Kazak tâ'ifesinden ahz olunup mahbûs olanlar Südde-i sa'âdetime gönderilmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, anun gibi ehl-i fesâd ve kuttâ'-ı tarîk ve sâ'ir Kazak eşkiyâsından ahz olunmuş kimesneler var ise cürm-i galîzesi sâbit olup ve salb ü siyâsete müstahıkk olmayan mücrimleri üzerlerine sâbit olan mevâddın sûret-i sicilleri ile müşârün-ileyhe teslim idüp Südde-i sa'âdetime gönderesin ki küreğe virile. Ammâ bu bahâne ile umûm üzere tefîşden ve kendü hâllerinde olanlara ve garaz u ta'assub ile ta'addîden ziyâde hazer idesin.

Hüküm No: 717

Silistre beyine; Hırsova kapudanı olan Osmân'ın Hırsova kalesi neferâtı otuz iki nefer olup Tuna üzerinde harâmîler çıkmış buna karşılık kapudana on sekiz nefer verilmiş fakat yeterli olmamıştır. Otuz iki neferin bir kısmı Tuna muhâfazasına bir kısmı da kale muhâfazasına görevlendirilip başkaca görev verilmemesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi. Muhâfaza buyruldu.

م

Silistre begine hüküm ki:

Hırsova kâdîsı Mevlânâ Ahmed Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp hâlâ Hırsova kapudanı olan Osmân meclis-i şer'a gelüp kal'a-i Hırsova neferâtı otuz iki neferü olup bundan akdem Tuna üzerinde harâmîler zuhûr itmekle kapudana on sekiz neferi cengci ta'yîn olunup lâkin ol mîkdâr neferât kifâyet itmeyüp zikr olunan otuz iki

nefer növbet ile bir mıkhdârı Tuna muhâfazasına çıkup ve bir mıkhdârı kal'a muhâfazasında olup sâ'ir hıdmet teklîf olmamak için emr-i şerîf virilmek recâsına Âsitâne-i sa'âdetime arz olunmasın taleb idüp ehl-i vukûfdan su'âl olundukda fi'l-vâkı' vech-i meşrûh üzere olması münâsibdür deyü haber virenlerin arz itmeğın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, kâdîmden olıgeldüğü üzere növbet ile bir mıkhdârı mezbûr kapudana ta'yîn idüp Tuna üzerinde muhâfaza itdüresin ve bir mıkhdârın dahi kal'a hıdmetinde olup âhar hıdmet teklîf itdürmeyesin.

Hüküm No: 718

Diyârbakır beylerbeyine ve defterdârına; Diyârbakır'da olan bölük halkı ve topçu ve cebeci genelde sefer-i hümâyûna görevli olup bir hizmette olmayıp ve ulûfeleri o anda verilmeyip hızlı bir şekilde Nemçe seferine varmaları ve serdâra kavuşmaları hakkında.

مص

Diyârbekr beglerbegine ve defterdârına hüküm ki:

Eyâlet-i Diyârbekr'de olan bölük halkı ve topcı ve cebeci umûmen sefer-i hümâyûna me'mûr olmağın mezkûrlar min-ba'd istihdâmda olmayup ve ulûfeleri anda virilmeyüp ale't-ta'cıl Nemçe seferine varup serdâr-ı zafer-şi'âruma mülâkî olmaların emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, vilâyet-i Diyârbekr'de olan kasabat vü bâzârlarda nidâ ve muhkem tenbîh ü te'kîd itdüresiz ki vilâyet-i mezbûrede olan eğer bölük halkı ve eğer cebeci ve topcıdır cümlesi ale't-ta'cıl Nemçe seferine varup serdâr-ı zafer-şi'âruma mülâkî olup vech ü münâsib gördüğü üzere hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunalar. Şöyle ki bu emr-i şerîfîmden mu'âhher târîhi ile istihdâma emr-i şerîf dahi ibrâz iderler ise ellerinden alup der-kîse idüp mühürleyüp Südde-i sa'âdetime gönderesin. Şöyle ki bu emr-i şerîf varup nidâ olunduğu sicill-i mahfûza kayd itdürüp ba'dehû on günden sonra kapum halkından biri sefer-i hümâyûna gitmemiş bulunursa ism ü resmleriyle yazup arz eylesin ki emr-i hümâyûnuma itâ'at itmedüğü için ulûfesi kat' oluna ve bi'l-cümle kapum kullarından bir akça ve bir habbe ulûfeye mutasarrıf olanların cümlesi sefer-i hümâyûnuma me'mûrlardır. Şöyle ki fermân-ı hümâyûnuma mugâyir girü ol cânibde

me'mûrlarsa dirlikleri kat' olunup ve min-ba'd mukarrer olunmak ihtimâli yokdur ana göre tenbîh eylesin.

امالى

Dervîş Başlu Mehmed Çavuş'a virilmiştir.

Bir sûreti; Şâm'a.

محمد

Dervîş Başlu Mehmed Çavuş'a virilmiştir.

Bir sûreti; Trablus'a. Fî 3 Ş. sene isnâ [ve elf].

حمدى

Dervîş Başlu Mehmed Çavuş'a virilmiştir.

Bir sûreti; Kıbrıs'a.

مص

Dervîş Başlu Mehmed Çavuş'a virilmiştir.

Bir sûreti; Haleb'e.

محمد

Dervîş Başlu Mehmed Çavuş'a virilmiştir.

Bir sûreti; Erzurum'a.

امالى

Dervîş Başlu Mehmed Çavuş'a virilmiştir.

Bir sûreti; Sivas'a.

حمدى

Dervîş Başlu Mehmed Çavuş'a virilmiştir.

Bir sûreti; Karaman'a.

Hüküm No: 719

Erzurum defterdârlığında bulunan kâdîlara; Mehmed Bey, bu sene Şabân ayının başında Trablusşâm'da mâl defterdârı iken Diyârbakır'ın mâl defterdârlığı kendisine sunulup Diyârbakır'a ulaşana kadar Mehmed'in bilgisi dahilinde Erzurum'da olan yöneticilerin devlete ait mâlları Erzurum hazînesine teslim etmesi hakkında.

م

Erzurum defterdârlığında vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Zikr olunan defterdârlık işbu sene isnâ ve elf Şa'bânü'l-mu'azzamâ'nın guresinde Trablusşâm'da mâl defterdârı iken Diyârbekr'in mâl defterdârlığı tevcîh olunan kıdvetü'l-ümerâ ve'l-ekâbir Mehmed *dâme ulüvvuhû*'ya tevcîh olunmağın müşârün-ileyhe varıncaya dek vâfir ü müstevfî hazîne tedârük ü ihzâr olunmasın emr idüp buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfümle müşârün-ileyhin müsellemi olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed vusûl buldukda, mezbûr Mehmed'in ma'rifetiyle taht-ı kazânuзда olan ümenâ vü ummâl ve sâ'ir mübâşirin ahvâli muhkem tenbîh ü te'kîd eylesesin ki her biri emr-i şerîfüm mücebince hıdmete lâzım olan mâl-ı mîrî müşârün-ileyhe varıncaya dek bi't-tamâm tedârük ü ihzâr idüp müşârün-ileyhe vardukda götürüp Erzurum hazînesine teslim eylesesin.

Hüküm No: 720

Kengri beyine ve kâdîsına; Gulaş adlı karyede Şeyh Mehmed kızını Mehmed'e nikâh etmişken kız kardeşi Selîme'ye zinâ etmiş bundan bir erkek çocuğu meydana gelmiştir. Mahkemede de suçunu itiraf eden Mehmed'in hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi.

Kengırı begine ve kādısına hüküm ki:

Sen ki Kengırı kādısının Mevlânâ Hüsâm *zîde fezâ'ilühû* Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Gulaş nâm karye sâkinlerinden sulehâdan Şeyh Mehmed *zîde takvâhü* Âişe nâm kızımı Mehmed nâm kimesneye nikâh ile virüp taht-ı nikâhında iken mezbûr Mehmed mezkûrenin kız karındaşı Selîme nâm bâkireyi cebren zinâ idüp ve zinâdan bir oğlan zuhûra gelüp mezbûr Mehmed üç def'a meclis-i şer' de sarâheten zinâyâ mukırran mu'teref olup dördinci meclisde halt-ı kelâm idüp mezbûrenin babası iken dâhi nikâh ile virmişdür ana binâ'en tasarruf eyledüm deyü nâmeşrû' nice kelimât idüp meclis-i şer' de fesâdını ikrâr u i'tirâf idüp bu makûle ehl-i fesâdın hakkından gelinmek lâzımdur deyü arz eyledüğün ecilden şer'le hakkından gelinmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrı hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getirüp dikkat ü ihtimâm ile hakk üzere teftîş idüp dâhi arz olunduğu üzere fesâd ü şenâ'ati üzerine şer'le sâbit ü zâhir olmuş ise mezbûr Mehmed yeniçeri ve bölük halkından ise ism ü resmi üzerine sübût bulan mevâddın sûret-i sicilleri ile ahvâlin yazup arz eylesin değil ise şer'le lâzım geleni edâ idüp ehl-i fesâda aslâ ruhsât virmeysin. Ammâ hîn-i teftîşde hakk üzere olup garaz u ta'assubdan ve meyl ü muhâbâdan ve ahz ü celb sebebi ile ehl-i fesâda himâyet olunmakdan ziyâde hazer idüp câdde-i hakdan udûl itmeyesiz.

Hüküm No: 721

Kırşehir Sancağı'ndaki kādılara; Bazı ehl-i fesâd yeniçeri ve sipâhî ve cebeci ve topcı ve acemî-oğlanı ve sancakbeyi sübaşısı nâmına gezüp reâyâyâ zulüm ettikleri haber verilmiş olup bu kişilerin teftîş edilip haklarından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi.

Kırşehri Sancağı'nda vâkı' olan kādılara hüküm ki:

Ol cânibde ba'zı ehl-i fesâd yeniçeri ve sipâhî ve cebeci ve topcı ve acemî-oğlanı ve sancakbegi sübaşısı nâmına gezüp re'âyâ vü berâyâyâ zulm ü ta'addî idüp müft ü meccânen yem ve yemeklerin alup ziyâde zulm ü ta'addî üzere oldukları i'lâm olundu.

İmdi umûmen yeniçeri ve bölük halkı ve sâ'ir kapu kulları umûmen sefer-i hümâyûna müteveccih olmuşlardır. Ol makûle ehl-i fesâd il-erleri mübâşeretiyle şer'-i şerîfe ihzâr olunup. Şer'le hakklarından gelinmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda her biriniz bi'z-zât mukayyed olup anun gibi yeniçeri ve sipâhî ve acemî-oğlanı ve cebeci ve topcı tâ'ifesi nâmına re'âyâ vü berâyâyâ zulm idenleri il-erleri mübâşereti ve mu'âveneti ile ele götürüp gaybet idenleri şer'le buldurup lâzım olan küfelâsına buldurup getürdüp da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde idenlerin bir def'a şer'le fasl olmayan husûsların dikkat u ihtimâm ile hakk üzere teftîş ü tefahhus idüp ba'de's-sübût ashâb-ı hukûkın şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden [sonra] sahîh yeniçeri ve bölük halkından olanları ism ü resmlerin yazup arz eylesin olmayanların muktezâ-yı şer'-i kavîm üzere bir vechile hakklarından gelesin ki sâ'ir eşkıyâyâ mûcib-i ibret ü nasihât vâkî' ola.

Hüküm No: 722

Mora Sancağı beyi Mehmed Bey'e; Balyabadra, Arkadya ve Moton ve Holomiç ve Anabolı'nun sınır vilâyetler olması düşmânın fukarâyâ hareketleri olup Mora Sancağı beyinin zuâma ve erbâb-ı tîmârının Nemçe'ye olan sefere gitmesinden dolayı savunmasız kalmış olup bölgenin muhâfazası için üç binden aşığı tîmârı olanların bölgenin muhâfazasına kalmasına dair.

Bâ-hatt-ı pîr [e]fendi.

Mora Sancağı begi Mehmed dâme ulüvvuhû'ya hüküm ki:

Balyabadra kâdîsı olan müfettiş-i emvâl olan kıdvetü'l-kuzâtü'l-müslimîn Mevlânâ (boş) *zîde fezâ' ilühü* ile Arkadya ve Moton ve Holomiç kâdîları ve Anabolı dizdârı ve sâ'ir neferâtı ve hisâr kethudâları ve topcıbaşılıarı ve ağaları ve vilâyet-i halk Dergâh-ı mu'allâma mazhar gönderüp memleketimiz serhadd-i İslâm olup düşmen vilâyetine ta'yîn olmağla düşmenin mekrinden emîn olmayup ve kâfir levendleri kalitaları musafferetinden fukarâ-i re'âyâ halâs bulmayup hâliyâ Mora Sancağı beginin zü'emâ vü erbâb-ı tîmârı husûsan sancakbegi Nemçe kralı tarafına vâkî' olan sefer-i hümâyûnda olmağla vilâyet tenhâ kalup kâfir kalitaları bîpervâ çekdirir kalitalar ve firkateler ile ehl-i İslâm nehb ü gâretden evlâd ü ezvâcların esîr itmekden hâlî olmayup şöyle ki livâ-i

mezbûrın cem'î zü'emâ vü erbâb-ı tîmârî alaybegleri ile yanında gidüp sancakbegi muhâfazaya kalmaya el-iyâzü bi'llâhi te'âlâ düşmen bir fesâd itmesi mukarrerdür zirâ kâfir levendi munkatı' olmayup ve Türk levendi hod beşer altışar kıt'a firkate ile gelüp iskelelerde lenger bırağup harâc-güzâr re'âyâyı esîr idüp sancakbegi olmamakla men'a tâkat u mecâl olmayup mîr-livâ muhâfazada olması-çün leb-i deryâda olan karye ve iskelelere ve gemilere envâ-'ı zarar u gezend irişür deyü i'lâm eyledükleri ecilden livâ-i mezbûrde ze'âmet ve tîmâra mutasarrıf olanların üç binden yukarısı alaybeglerine koşulup sefer-i hümâyûna gönderilüp üç bin ve üç binden aşağı tîmârî olanları ve âdem-i küllîsin livâ-i mezbûr muhâfazasında kalmak bâbında hatt-ı hümâyûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki:

Vardukda fermân-ı celîlü'l-kadrüm üzere livâ-i mezbûrede ze'âmet ve tîmâra mutasarrıf olanların üç binden yukarısını alaybeglerine koşup mu'accelen sefer-i hümâyûnuma gönderüp ve sen dahi te'hîr itmeyüp gelüp livâ-i mezbûrede üç bin ve üç binden aşağı tîmârî olanlar ile ve âdemlerine livâ-i mezbûr muhâfazasında olup leyl ü nehâr livâ-i mezbûrî hıfz u hirâset eyleyüp korsan keferesi kalitalarından ve Türk levendi kalitalarından bir ferdin mâlına ve cânına zarar u gezend irişdürmekden ziyâde ihtiyât üzere olup ve muhâfazaya kalan sipâhîlerin isimlerin ve baş karyelerin ve tüccârlarının adedlerin yazdırup defter idüp mühürleyüp bir sûretin Südde-i sa'âdetime gönderesin ki tîmârlarına dahl olunmamak için ahkâm-ı şerîf virile.

Hüküm No: 723

Delvine Sancağı beyi olup Delvine'nin muhâfazasında olan Pîrî Bey'e; Venedik, İspanya ve Papa'nın Nemçe kralına yardım için geldükleri câsûslar tarafından haber verilmiş Akdeniz'e yüz elli kıta kadirga indirilmiş ve bu devletlere elçiler gönderilerek bölgenin muhâfazası hakkında.

Dergâh-ı âlî çavuşlarından Mehmed Çavuş'a virilmişdür. Tâni Beg dimekle meşhûrdur. Fî 2 Ş. sene isnâ [ve elf].

Sâbıkâ Delvine Sancağı begi olup livâ-i mezbûr muhâfazasında olan Pîrî Beg'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp K rfus c nibinden avuş gelüp k ff r-ı h ks run ahv li su' l olundukda Venedik ve İspanya ve Papa n m mel ' nin fikr [ ] f sidleri bu yıl Nemçe kralına mu' venete sult nlarına göndermek idi. L kin İstanbul'dan c s sları gelüp Akdeniz'e yüz elli kıt'a donanma-i h m y n çıkmak mukarrerdür deyü haber get rmekle mel ' n-i h sir n bu haydud gemiler müttehid olup vil yetlerinin muh fazası- n soltatlarına tenb h idüp Venedikl  d hi donanma ted r k nde olup yak n-i K rfos ve Zakesne ve Kefalonya beglerine   p re kadirga tonanmak içün mekt b gönderdüğün ve tekr r c s s gelüp evvelki c s sın haberine muv fik s yled ğinden m 'ad  Venedik doğı ve begleri İspanya'ya ve Papa'ya ililer gönderüp yek dil   yek cihet oldukların ve s bık  Venedikl  isy n itdükde Delvine etr fından ol zam nda Venedikl ye t bi' olan Kurveleş ve Mazarrak halkına h l  istim let haberlerin gönderüp istim let virmekle isy n üzere olmakdan h li olmadukların haber virdüklerin bildürmişsin ve d hi bu b bda her ne ki i'ölüm eyledün ise cümlesi p ye-i ser r sa' det-m s rime arz olunup ilm-i şer f me muh t u ş mil olmuşdur. İmdi muh faza um r-ı m himm tdan olup min-ba'd dahi bas ret üzere olmak emr idüp buyurdum ki:

Vus l buldukda, kem -k n k ff r-ı h ks r c nibinde n zır u müterakkıb olup kefere-i fecerenün fikr   hay linden gafil olmayup muh fazası l zım olan mahalleri gicede v  g ndizde gereği gibi hıfz u hir set itdürüp el-'iy z  bi'll hi te' l  eğer k ff r-ı h ks r tarafından ve eğer zikr olunan as lerden bir mahalle zarar u gezend irişd rmey p d 'im  hıfz u hir set-i memleketde tam mı bas ret   intib h üzere olup ve etr f u cev nibde v kıf u muttali' olduğın ahb r-ı sahihayı ale't-tev li i' l mdan h li olmayasın. Ve liv -i mezb r kurbünde ba'zı yerler h n-i sulhde Venedikl  elinde ibk  olunmuş idi. H liy  ol mahalde sulh u sal ha ve ahd   em na mug yir kal'a bin sına m b şeret itdükleri istim ' olundu anı dahi göresin v kı' ise ahd   em ne mug yir kal'a bin sından mezb rları men' u def' eylesin muh lefet iderler ise vuk 'ı üzere mu'accelen yazup bild resin ki ana göre ted r kleri g rile.

Hüküm No: 724

Midilli ve Moliva k d larına; Dölmek adlı karyede halka zulüm ve saldırıları olan zimm  Sarıpapa'nın yakalanıp Südde-i sa dete gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi. Ol makûle eşkıyâyı teftîş idüp küreğe gönderilmesi buyulmuşdur.

غن

Midillü ve Molıva kâdîlarına hüküm ki:

Sen ki Molıva kâdîsının Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Dölmek nâm karye halkı meclis-i şer'a gelüp karye-i mezbûre sâkinlerinden Sarıpapa nâm zimmî dâ'imâ şirret ü şakâvet üzere olup hilâf-ı vâkı' isnâd ile her birin ehl-i örfe gamz itmekle nice mâlların aldırup ve re'âyânın ba'zı husûslarına karışmağla zulm ü ta'addîden hâlî değıldür didiklerin arz itdüğün ecilden mezbûrın ahvâli şer'le teftîş olunmasın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrı ele getürüp dahi da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâsıyla berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların hakk üzere teftîş idüp göresin. Fi'l-vâkı' arz olunduğu üzere mezbûr zimmî şirret ü şakâvet üzere olup fukarânın mâlların aldırup ta'addîsi var ise ashâb-ı hukûkın şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra mezbûr zimmînin üzerine sâbit olan mevâddın sûret-i sicilleri ile mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderesiz ki küreğe konula. Ammâ hîn-i teftîşde hakk üzere olup tezvîr ü telbîsden ve şuhûd-ı zûrdan ve garaz u ta'assub ile kendü hâlinde olana ta'addîden ziyâde hazer idüp hakk-ı sarîha tâbi' olasın.

Hüküm No: 725

Kıbrıs beylerbeyine ve Omorfe kâdîsına; Defterdâr olan Mehmed'in âdemlerinden Mustafa ve İsmail ve İshâk defterdârın Omorfe'de olan çiftliğin basup ve çiftlikteki iki Arâp hizmetkârını yaralamışlardır. Teftîş edilip zimmetlerinde kalan sekiz bin altının alınıp tahsîl edilmesi hakkında.

امالى

Kıbrıs beglerbegisine ve Omorfe kâdîsına hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb vezîrüm İbrahîm Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehü* tarafından şöyle arz olundu ki; sâbıkâ defterdâr olan Mehmed'in âdemlerinden Mustafa ve İsmâ'îl ve İshâk mûmâ-ileyhin kazâ-i Omorfe'de olan çiftliğin basup ve çiftlik-i mezbûrede olan iki A'râb hıdmetkârların mecrûh itmişler bu bâbda sûret-i sicill dahi verilmiş. Buyurdum ki:

Vardukda mezbûrları ihzâr idüp dahi bu husûsı bundan akdem bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmiş değil ise şer'le teftîş ü tefahhus eyleyüp göresiz fi'l-vâkı' kazıyye arz olunduğu gibi ise şer'le sâbit ü zâhir ola ehl-i fesâd sipâhî ve yeniçeri ise yazup arz eyleyesiz değil ise şer'le lâzım geleni icrâ eyleyesiz ve mukaddemâ cezîre-i Kıbrıs'ın hazînesi cem'î müşârün-ileyhime emr olunup kendü taraflarından âdemleri olup Kıbrıs'ın defter kethudâsı olan Mustafa *zîde kadruhû* ta'yîn olunmuş iken merkûm Mehmed emr-i şerîfe muhâlif kendü cem' idüp müşârün-ileyhin hazîneyi virmedüğinden gayri re'âyâdan ziyâde akça alup sizden defter mûcebince zimmetinde sekiz bin altun bâkî kaldığı i'lâm olundu husûs-ı mezbûrî dâhi yerlü yerinden teftîş ü tefahhus idüp göresiz arz olunduğu gibi ise eğer müşârün-ileyhin zimmetinden ve eğer hukûk-ı re'âyâdan zimmetine ne mîkdâr nesne zuhûr iderse ba'de's-sübût bî-kusûr alıvirüp zimmetinde bir akça ve bir habbe bâkî kodurmayasız.

Hüküm No: 726

Kavala kapudanına ve kâdîsına; Dergâh-ı muallâ çavuşlarından Sefer Çavuş ile azebler kethudâsı Abdî'nin çavuşla Venedik'e gönderilmesi hakkında.

مع

Kavala kapudanına ve kâdîsına hüküm ki:

Hâlâ ba'zı umûr-ı mühimme için Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Sefer Çavuş *zîde kadruhû* Venediğe gönderilüp Kavala'da azebler kethudâsı olan Abdî ol cânibin ehl-i vukûfi olmağın mezbûr çavuşumla bile gitmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, te'hîr ü terâhî itmeyüp mezbûr Abdî'yi müşârün-ileyh çavuşuma koşup ma'an Venediğe gönderesin.

Hüküm No: 727

İlbasan Sancağı beyi Hamza Bey'e; Ohri'nin zeâmet ve tîmâr sahipleri sefere gidip Ohri'deki bir çok karyede isyânlar çıkmış yolcuların yollarını kesmişler ve karye halklarının mâllarını ve paralarını almışlardır. Yeteri miktarda askerle bölgenin huzurunun sağlanması hakkında.

Bâ-hatt-ı efendi. Ca'fer kethudâya gönderildi. Fî 20 Ş. sene isnâ [ve elf].

مصتفا

Sâbıkâ İlbasan Sancağı begi olan Hamza Beg'e hüküm ki:

Kıdvetü'l-kuzatü'l-islâm Debrî kâdîsı Mevlânâ Hüseyin *zîde fazluhû* Südde-i sa'âdetime mektûb ve a'yân-ı vilâyet mahzar gönderüp cemm-i gafiri şer'-i şerîfe gelüp livâ-i Ohri'de nice karyeler isyân ü tuğyân üzere olup ebnâ-i sebîl katl ve gâret-i emvâl idüp ve evler basmakdan hâlî olmayup ve ita'ât üzere olan nice karyelerden zulmen akçalar alup ve yaylaklarda koyunlarımız ve eğer kilerimiz basup gâret ü hasâret idüp husûsan hâlâ livâ-i mezbûrenin zu'âma vü erbâb-ı tîmârı ile sefer-i hümâyûna gidüp vilâyet hâlî kalmağın fesâd u ta'addîleri yevmen fe-yevmen izdiyâd üzere olup kurâda mecâlimiz kalmamışdur deyü şekvâ idüp ve senün için vilâyet-i mezbûrenin ehl-i vukûfı olup il-eri ile livâ-i Ohri muhâfazasına ta'yîn olunmak recâ eyledüklerin arz itmeğın buyurdum ki;

Arz olunduğu üzere sen işbu sene-i mübârekeke il-eri ve livâ-i mezbûrede olan kal'adan kifâyet mîkdârı tûfengci ile livâ-i mezbûr muhâfazasında olup anun gibi isyân ü tuğyândan re'âyâ vü berâyâyâ zarar u gezend irişdürmekden hazer idüp ele götürüp şer'le hakklarından gelesin.

Hüküm No: 728

Gazî Girây Han'ı geçirmeye görevli kalita reislerine; Gazî Girây Han'ı Keefe'ye geçirirken Keefe beylerbeyinin Han'ın güvenliğini sağlaması husûsunda.

جد

Han hazretlerin geçürmeğe me'mûr olan üç kıt'a kalita re'îslerine hüküm ki:

Cenâb-ı emâret-me'âb Gâzî Girây Han *dâmet me'âliyehü*'yu kalitanuz ile bi't-tamâm geçürdikden sonra kalitanuz ile emîrül-ümerâ'i'l-kirâm Kefe Beglerbegisi Hasan *dâme ikbâlühü* ile Kefe câniblerinde muhâfazada olmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda me'mûr olduğınız hıdmet-i mezbûre edâ eyledükden sonra mûmâ-ileyh Hasan *dâme ikbâlühü* ile ol câniblerde muhâfazada olup mûmâ-ileyh vech ü münâsib gördüğü üzere hıdmetde bulunasin.

Hüküm No: 729

Kefe beylerbeyine; Kefe İskelesi'ndeki mahsûllerden sorumlu gemi hizmetinde olmayan yaşlı, hasta ve kalmış, ulemâdan olmayanların yanına alıp muhâfaza görevi vermesi hakkında.

Kefe beglerbegisine hüküm ki:

Kefe İskelesi mahsûlünden ve hubûbâtından vazîfeye mutasarrıf olup vazîfeleri mukâbelesinde hıdmet-i sefinesi olmayup pîr ve ma'lûl ve amel-mânde ve ulemâdan olmayanlar lâzım gelürse senünle ma'an muhâfazada olmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda anun gibi bâb-ı muhâfazada ihtimâm lâzım olursa vech-i meşrûh üzere vazîfeye saverleri dâhi yanuna alup bâb-ı muhâfazada ikdâm eylesin.

Hüküm No: 730

Mekke Şerîfi'ne nâme-i hümâyûn; Kutsal topraklarda yanması için otuz üç aded şâmdan ve yüz aded mum gönderilip bunlardan beş tanesi eskileri İstanbul'a gönderilmek üzere dört mezhep imamının namaz kıldırıkları yerde ve Makâm-ı İbrahim'de kullanılması hakkında.

ع

Mekke Şerîfi'ne nâme-i hümâyûn yazılaki:

Hâlâ Mekke-i mükerreme ve Mekke-i mu'azzamada şem'-i kâfûrî yanmak için otuz üç aded şem'dânı ve yüz aded şem'-i kâfûrî işletdirilüp Dergâh-ı mu'allâm bevâblarından (boş) irsâl olunmuşdur. Gerekdir ki:

Nâme-i hümayûn-ı izzet-mesmû'mız ile varup vusûl bulduklarında zikr olunan şem'dânları münâsib olan mahallerde vâzî' itdürüp ve Makâm-ı İbrâhîm'de ve mezâhibi'l-erba'a ashâbı namâz kıldıkları yerlerde zikr olunan yeni şem'dânlardan beş aded şem'dân vâzî' itdirilüp ve teberrüken eski olan beş aded şem'dânları varan kapucularına teslîm eyleyüp Südde-i sa'âdet-me'âbıma irsâl eylemek bâbında hüsn-i ihtimâmları zuhûra getürile.

Hüküm No: 731

Mekke-i mükerreme ve Medine-i münevvere kâdîlarına ve Mısır ve Şâm ve Yemen Emîr Hacclarına ve Şeyhu'l-Hâremlerine; Mısır'dan gelecek hacı adayları ile ilgili hac işleriyle görevlendirilen Ali adlı kişinin, Mekke ve Medine'ye halka dağıtılmak için gönderilen surre adı verilen hediye ve paraların bazılarını kendi zimmetine geçirmesi, halktan bazı kişilerin mâllarına el koyması, cinâyet işlemesi gibi suçlardan görevinden alınıp yerine Pîrî adlı bir kişinin görevlendirildiği, Ali'nin de yargılanarak cezâlandırılması hakkında.

[Yev]mü's-Sebt Fî 11 Şehr-i Recebü'l-mürecceb.

Dergâh-ı âlî çavuşlarından Mustafa Çavuş'a virilmişdür. Fi't-târîhi'l-mezbûr.

محمد

Mekke-i mükerreme ve Medine-i münevvere kâdîlarına ve Mısır ve Şâm ve Yemen Emîr-i Hâcclarına ve Şeyhu'l-Hâremlerine hüküm ki:

Cenâb-ı emâret-me'âb siyâdet-iktisâb Mekke-i mükerreme Şerîfi Hasan ibn Ebî-Nümeý *dâme mecduhû* Âsitâne-i sa'âdetime mektûb gönderüp ihdâ ve elf senesinde Mısır Emîr-i Hâcc'ı olan Ali Kâşif için Mekke-i mükerreme fukarâsına ta'yîn olunan surrelerin ba'zısın virmeyüp ve Medine-i münevvere sursesinden dahi beş bin sikke altun bel' u ketm idüp ve hacdan avdet idüp Yenbu'ya geldükde Yenbu eşrâfının esbâb ve davarların nehb ü gâret idüp ve sâdâtdan Seyyid Kus'am'a nice ihânet itmekle bin altun cerîmesin alup ve gâret itdüğü esbâblardan bir kılıcı dellâle virüp sâhibi râst geldükde mâ-beynlerinde nizâ' olup birbirin hançer ile urup katl idüp emîr-i hâccı dahi cümle kul tâ'ifesin kaldırıup kasaba-i mezbûre bâzârını gâret itdürmekle ricâlden ve nisâdan yigirmi sekiz nefer âdem katl olunup bu cümleden üç neferi sâdâtdan olduğın

bildürmekle mezbûr Ali emîr-i hâcclıkdan ref' olunup vâkı' olan mezâlîm ü mehâyîf ol cânibde görölüp şer'le lâzım gelen icrâ olunmak için hâliyâ emîr-i hâcc olan kıdvetü'l-ümerâ'î'l-kirâm Pîrî *dâme izzuhû* koşılup irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vardukda cümleünüz Hârem-i şerîf'de cem' olup dahi mezbûr Ali'nin ahvâlin hakk üzere dikkat u ihtimâmla teftîş ü tefahhus idüp göresin fi'l-vâkı' eğer Mekke-i mükerreme ve eğer Medine-i münevvere fukarâsının surresinden nesne ketm itmiş ise ki sâbit ü zâhir ola aslâ mecâl virmeyüp her ne mîkdâr surre ise bî-kusûr ashâbına alıvirüp üzerine bir akça ve bir habbe bâkî komayasız ve min-ba'd surre kîseleri mühürleriyle Hârem-i şerîf'e gelüp cümle mübâşirin mahzarında açılup defterler mücebince hakk üzere sâhiblerine tevzî' ü taksîm olunup bir ferde gadr u hayf olunmaya ve Yenbu'da olan fesâdı dahi ol zamânda hâzır olan mu'temedün-aleyh kimesnelerden tetebbu' u tecessüs idüp göresiz ehl-i gavgâya bâdî vü bâ'is olan kimdür? Emîr-i hâcc tarafından mı olmuşdur? veyâhûd âhardanmı zuhûr itmişdür? her kim ise aslâ ketm itmeyüp vukû'ı üzere mufassal u meşrûh yazup bildüresiz ki aslâ mecâl virmeyüp hakklarından geline. Husûs-ı mezbûrda dikkat-i tâmm ve ihtimâm-ı tamâm idüp ehl-i fesâd olanları zuhûra getirüp bir vechile işâret olunmak lâzımdur ki sâ'irlerine dahi mûcib-i ibret olup min-ba'd emâkin-i müteberrekede bir kimesne bu makûle fesâda bâ'is olur vaz'ı mürtekeb olmak ihtimâli olmaya. Ammâ hîn-i teftîşde dahi tamâm hakk üzere olup garaz u ta'assub sebebi ile ehl-i fesâda himâyet ve bu bâbda günâhı olmayanlara ta'addî olunmaktan ziyâde ihtiyât u ihtirâz üzere olasız.

ج

Bir sûreti; Mısır beylerbeyisine

Şerîf hazretleri mektûb gönderüp anı bildürmekde mezbûr Kâşif Ali hâliyâ olan emîr-i hâcca koşılup irsâl olunup mezâlîm ü mehâyîfi hakk üzere görölmeğe fermânım olmağın ol bâbda müşârün-ileyh Mekke-i mükerreme Şerîfi'ne yazılan nâme-i hümayûnun ve Mekke ve Medine kâdîlarına ve emîr-i hâcclara ve Şeyhu'l-Hârem'lere yazılan emr-i şerîfin sûret-i sicilleri ihrâc olunup sana gönderilmişdür. İmdi ol emâkin-i müteberrekede bu makûle bir azîm fesâd olup nice sefk-i dimâ ola ve günâh dahi Mısır Emîr-i Hâccı tarafından olmak ihtimâl akvâ ola dahi sen bu husûsun tedârüküne mukayyed olmamak bâri Âsitâne-i sa'âdetime ber-vech-i isti'câl i'lâm itmekde

ihmâliniz olmak umûr-ı dîn ü devletde adem-i ihtimâmından nâşi idüğü katî zâhir olmuştur. Husûsan Haremeyn-i şerîfeyn ahvâli ola bu bâbda beyân olunacak özr aslâ makbûl olanlardan değildir. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu husûsı sâ'ir umûra kıyâs itmeyüp irsâl olunan nâme-i hümayûn-ı izzet-makrûnum ve kâdîlara yazılan hüküm-i şerîfüm mücebince mezbûr Ali'yi Mısır Emîr-i Hâc'ına koşup ve bir bölük kethudâsı dahi ta'yîn idüp varup mahallinde ahvâli görölüp ehl-i fesâd kim ise hakklarından gelinüp ve zimmetinde kalmış surre var ise ashâbına bî-kusûr alıvirilüp bi'l-cümle Haremeyn-i şerîfeyn umûrî ve huccâc-ı müslimîn ahvâli hüsn-i nizâm ve kemâl-i intizâm üzere olmak tedârükünde vech ü münâsib gördüğün üzere bî-kusûr alıvirilüp dîn ü devlet ve dünya vü âhirete müte'allık olan cumhûr-ı umûrda bezl-i makdûr ve sa'y-i meşkûr zuhûruna sa'y eyleyesin.

Hüküm No: 732

İlbasan Sancağı beyi olup İlbasan'ın savunmasında olan Fazlı Bey'e ve İşim ve Dıraç kâdîlarına; İşim'de Pazarkalesi'nden Venedik Bey'inden ulûfeleri olan bazı eşkiyâlar ve isyân eden çevre karyeler ile ittifâk ederek Leş ve Dıraç iskelelerine yanaşan tüccârların yollarını kesip mâl ve elde ettiklerini basıp almışlar kâfir gemilerine buğday ve ton yağı ve et yükletmişler, Ohri Bey'inin mahkemeye davet etmesine karşılık bir adamını öldürmüşlerdir. Bu kişilerin yakalanıp hakklarından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı hümayûn. Hakklarından geline.

محمد

Sâbıkâ İlbasan Sancağı begi olup hâlâ livâ-i mezbûr muhâfazasında olan Fazlı Beg'e ve İşim ve Dıraç kâdîlarına hüküm ki:

Siz ki İşim ve Dıraç kâdîlarısız Peklin ve Akçahisâr kâdîları ile Dergâh-ı mu'allâma mektûb ve sûret-i siciller gönderüp kazâ-i İşim'de Bâzâr Kal'a'sı sâkinlerinden Mustafa Reşid ve Mansûr ve tevâbi'inden Bayram ve Kâsım ve Mustafa ve Hasan ve diğêr Hasan ve Mustafa ve diğêr Mustafa ve Mehmed ve Ca'fer nâm şakîler ba'zı âsî karyeler ile ittifâk idüp Leş ve Dıraç iskelelerine mürûr u ubûr iden

tüccârın yolların basup mâl u menâllerin nehb ü gâret idüp katl-i nüfûs eyledüklerinden mâ'adâ dâ'imâ küffâr gemilerine buğday ve ton yağı ve et tahmîl itdürüp ve müslimânların evlâdın küffâra bey' idüp ve harâc-güzâr keferenin re'âyâ oğulların esîr nâmına ilçilere bey' idüp mezbûrların zulm ü ta'addîsinden nice kurâ re'âyâsı perâkende olup ve zikr olunan eşkıyânın Venedik beglerinden ulûfeleri olmağla dâ'imâ küffâr-ı hâksâr tarafından d[â]'imâ mezbûrlara pîşkeş gelüp nice def'a hakklarından gelinmek için ahkâm-ı şerîf virilmişken hakklarından gelinmeyüp ve bundan akdem Ohri Beg'i olan Hasan Beg mezbûrın eşkıyâyı şer'-i şerîfe da'vet eyledükde itâ'at itmeyüp âlât-ı harble üzerine gelüp katl kasdı ile dîvânın basup bir âdemin katl eyleyüp ve bi'l-fî'l livâ-i mezbûr begi olan Süleymân *dâme izzuhû*'nun Ahmed nâm kethudâsının üzerine varup küllî âdemin katl eyleyüp sancağı mahsûlinden iki bin gurus ve nice zî-kıymet esbâbın gâret idüp bu makûle fesâd ü şenâ'âtlerinin nihâyeti yokdur. Hakklarından gelinmek her vechile lâzımdur deyü arz eyledükleri ecilden hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumla hakklarından geline deyü fermân-ı şerîfüm sâdır olmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda her birinüz bi'z-zât mukayyed olup mezkûrları evvelâ şer'-i şerîfe da'vet idüp eğer itâ'at-ı şer' itmeyüp mukâtele vü muhârebeye mübâşeret ederler ise ve demleri heder olmak üzere ele götürüp da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde edenlerin bir def'a şer'le fasl olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların dikkat ü ihtimâm ile hakk üzere teftîş ü tefahhus idüp göresiz arz olunduğu üzere fesâd ü şenâ'atleri üzerlerine şer'le sâbit ü zâhir olursa ashâb-ı hukûka şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra yeniçeri ve bölük halkından olanları ism ü resmi ile yazup arz eyleyesiz değiller ise emân virmeyüp muktezâ-yı şer'-i kavîm üzere muhkem hakklarından gelesin ki sâ'ir eşkıyâya mûcib-i ibret ü nasihât vâkî' olan Ammâ hakk üzere olup garaz u ta'assubdan ve meyl ü muhâbâdan ve ahz ü celb sebebi ile ehl-i fesâda himâyet olunmakdan ziyâde hazer eyleyesiz.

Hüküm No: 733

Akkirman Beyi Ahmed Bey'e; Kırım Han'ı Gazî Girây Han'ın Budin'e ulaştığı, Nemçe kralının topraklarına ulaştığında askeriyle birlikte ona kılavuzluk yapması hakkında.

Bâ-hatt-ı hümayûn. Mahmûd Beg'in kethudâsına virilmiştir.

Akkirman Begi Ahmed Beg'e hüküm ki:

Cenâb-ı emâret-me'âb Kırım Han'ı Gâzî Girây Han *dâmet-me'aliyehu* Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp senün için yarar u şecâ'at-şi'âr olduğundan mâ'adâ Budun serhaddinde neşv ü nemâ bulup ol diyârın cümle ahvâline vukû'ı olmağla kral bed-fi'âl vilâyetlerine varınca Tatar askerine kulağuz olmasın lâzımdur deyü arz itmeğin buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü terâhî itmeyüp varup kulağuzluk idüp selâmetü'l-mürûr olan doğru yollardan alup gidüp sa'dü'l-mürûr olan yollardan alup gitmekle asâkir-i Tatar-ı sabâ-refâr zahmet u mu'âteb çekmekden hazer idesin. İnşâ'a'llâhü'l-e'azz hıdmetin zâyi' olmayup envâ-ı inâyet-i aliyye-i mülûkâneme mazhar olmak mukarrerdür. Ana göre mukayyed olasın.

Hüküm No: 734

Şeyhu'l-Hârem olan Ömer'e; Haremeyn-i şerîfeyn fukarâsına gönderilen surrelerden başka Şâm ve Haleb vilâyetlerinde bulunan Haremeyn-i şerîfeyn vakfî mahsûllerinden elde edilenleri Haremeyn-i şerîfeyn'de bulunan fukarâya adâlet üzere dağıtılması hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi. Kapucular kâtibine virilmiştir. Fî 28 C. sene isnâ [ve elf].

Hüküm ki:¹⁶

Şeyhu'l-Hârem olan Ömer *dâme mecdühû* Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Haremeyn-i şerîfeyn fukarâsına ta'yîn olunan surrelerinden mâ'adâ Şâm ve Haleb vilâyetlerinde vâkı' olan Haremeyn-i şerîfeyn evkâfî mahsûllerinden ne mıkdar ziyâde zuhûr iderse etrâf u eknâfdan rihlet idüp Haremeyn-i şerîfeyn'de sâkin olan fukarâya tevzî' olunduktan sonra kâdîmden sâkin olanlar mahsûl-i vakf cümlesi bizimdür deyü nizâ' itdüklerinde fukarânın zikr olunan surrelerine kâdîmden sâkin olanları ol vechile nizâ' itdürmeysin deyü emr-i şerîf vârid olmuş iken hâlâ sükkân-ı kâdîm memnû'

¹⁶ Hükümün nereye yazıldığı belirtilmemiş.

olmayup ba'zı hükkâmdan bir tarîk ile arz olup Âsitâne-i sa'âdetime âdem gönderdikleri istimâ' olunmağın ve emr-i sâbık mücebince amel olunmak recâsına arz itmeğın bu bâbda mukaddemâ virilen fermân-ı celîlül-kadrüm mücebince amel olunmasın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, fermân-ı âlî-şânım mücebince amel idüp Haremeyn-i şerîfeyn fukarâsına ta'yîn olunan surrelerinden mâ'adâ Şâm ve Haleb vilâyetlerinde vâkı' olan Haremeyn-i şerîfeyn evkâfı mahsûllerinden ne mıkdar ziyâde zuhûr iderse etrâf u cevânibden rihlet idüp Haremeyn-i şerîfeynde sâkin olan fukarâya hakk u adl üzere tevzî' idüp emr-i sâbıkıma muhâlif kimesneye ta'allül ü nizâ' itdürmeysin.

Hüküm No: 735

Amâsya beyine ve Amâsya ve Merzifon ve Gümüş kâdîlarına; Halka baskı, zulm ve hırsızlık yapan Merzifon Boylar kasabasından Mustafa'nın, eşkiyâlık faaliyetlerinden dolayı bulunup, yakalanması ve yargılanması hakkında.

Bâ-hatt-ı hümayûn. Teftîş oluna deyü buyurulmuş.

مصتفا

Amâsiyye begine ve Amâsiyye ve Merzifon ve Gümüş kâdîlarına hüküm ki:

Sen ki Amâsiyye kâdîsısın Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Merzifon Boylar kasabasından Mustafa nâm şakî sipâhî nâmına olmağla hevâsına tâbi' eşkiyâ ile re'âyâ üzerine çıkup sipâhî-oğlanları ağası Süleymân Ağa'nın peksimad için bende birkaç katâr devesi vardır karyenüzde kışladurım deyü fukarânın zulmen arpa ve samanların alup Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Mahmûd Çavuş'un bir kıt'a çayırın ve bir hamâmın cebr-i gasben alup ve Amâsiyye'de Devlet Han nâm hatûnın evkâfindan dahi küllî nesne ahz idüp re'âyâyâ bunun emsâl-i ta'addîsinin nihâyeti olmayup ve mukaddemâ katli icâb ider nice mâddesi sâbit olmağla sicill olup şer'-i şerîfe da'vet olundukda itâ'at-ı şer' itmeyüp şakî-i mezbûrın ahvâli şer'le teftîş olunmak recâsına arz itdüğün ecilden mezbûrın ahvâli şer'le görülüp Südde-i sa'âdetime arz olunmasın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrı da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâsıyla berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların hakk üzere teftîş idüp göresin arz olunduğu üzere mezbûrın fesâd ü şenâ'âtı sâbit olursa ashâb-ı hukûkın şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra mezbûrların üzerlerine sâbit olan mevâddın sûret-i sicilleri ile yazup Südde-i sa'âdetime arz eylesesiz. Ammâ hîn-i teftîşde hakk üzere olup tezvîr ü telbîsden ve şuhûd-ı zûrdan hazer idüp celb ü ahz sebebi ile ehl-i fesâda himâyet olunup kendü hâlinde olanlara ta'addîden ziyâde hazer idüp hakk-ı sarîha tâbi' olasız.

Hüküm No: 736

Anadolu beylerbeyine ve Anadolu beylerbeyliğinde olan kâdîlara; Sipâhî ve silahdar ve sâyir bölükler halkı adıyla bayrak kaldıran eşkiyânın Kurd Kethüdâ aracılığıyla ele getirilip teftîş edilmesi hakkında.

شرح

Anadolu beglerbegine ve zikr olunan beglerbegliğinde vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Vilâyet-i Anadolu'da ba'zı eşkiyâ sipâhî ve silahdâr nâmına bayraklar ile gezüp re'âyâ vü berâyânun müft ü meccânen yem ve yemeklerin alup zulm ü ta'addî üzere oldukları i'lâm olunmağın Südde-i sa'âdetimde mahfûz olan bölüklerin defteri aynî ile ihrâc olunup gurabâ-i yemîn kethudâsı Kurd Kethudâ ile ol cânibde irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, anun gibi vilâyet-i mezbûrede sipâhî ve silahdâr ve sâ'ir bölükler halkı nâmına bayrak kaldırıup fesâd ü şenâ'at üzere olan eşkiyâyı müşârün-ileyh mübâşeretiyile hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele götürüp onat vechile teftîş idüp göresiz. Zikr olunan eşkiyâdan sahîh sipâhî ve silahdâr ve sâ'ir bölüklerden olup defterde ismi mevcûd olanları da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâsı muvâcehesinde bir def'a şer'le fasl olmayup üzerinden on beş yıl mürûr itmeyen husûsların hakk üzere teftîş idüp ashâb-ı hukûkın ba'de's-sübût hakkların alıvirdükden sonra ism ü resmi ile yazup arz eylesesiz anun gibi fesâd ü şenâ'at üzere olan eşkiyâ ki bölük halkından olmayup bölük halkı nâmına re'âyâyı rencîde ide ol makûlelerin muktezâ-yı şer'-i

kavîm üzere bir vechile hakkından gelesin ki sâ'ir eşkıyâya mûcib-i ibret vâkı' ola husûs-ı mezbûr ehemmi umûrdandır ehl-i fesâdın izâlesine ve re'âyâ vü berâyânun huzûr-ı hâl ve ferâg-ı bâllerine sa'y-i cemîl ü hüsn-i ihtimâm eyleyesiz.

Hüküm No: 737

Erdel voyvodasına; Kâfirlerin doğa şartlarından dolayı dağılıp tekrâr Solnak ve Hatvan üzerine hücumları olup Tuna'nın karşı yakasında yüz iki yüz Macar askeri etraftaki kalelere asker doldurmaktadır. Serdârla haberleşip ve karşı tarafa casûslar gönderip elde edilen bilgilerin İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı hümayûn.

Erdel voyvodasına hüküm ki:

Âsitâne-i izzet-âşiyânuma mektûb gönderüp küffâr-ı hâksâr dağılıp bu ana gelince sükûn üzere iken bu sene sular dökmeyüp balçık olmağla bu kadar zamâna değin hareket-i bî-bereketlerine mâni' olmuş idi hâlâ işbu mâh-ı Cemâziye'l-evveli'nün evâhirinde azîm asker ile Solnak ve Hatvan üzerine hücum itdükleri mukarrer olup Tuna'nın öte yakasından ve berü câniblerinden mübâlağa askeri vardır Macar tarafından yüzden ve iki yüzden muttasıl asker gelmek üzeredür ve etrâfda olan hisârlarına asker düzledirmekden hâlî değillerdür. Fıkr-i fâsid ve hayâli kâsidleri Erdel üzerine müstevlî olmakdur deyü ol taraftan gelen cäsûslar haber getirüp sen dahi Erdel'e müte'allık olan askerle müheyâ vü hâzır ve a'dâ taraflarına müterakkıb u nâzır olduğın i'lâm u iş'âr eylemişün ve bundan gayri her ne ki tahrîr ve beyân olunmuş ise bi't-tamâm pâye-i serîr-i a'lâma arz olundukda hüküm-i hümayûn muhît u şâmil olmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, min-ba'd dahi cibilletinde merkûz olan kemâl-i sadâkat ü istikâmet ve aşiyân-ı adâlet-unvâne olan inkıyâd u itâ'at muktezâsınca Devlet-i aliyye-i hümayûnumun dostlarına dost ve düşmenlerine düşmen olup ve serdâr-ı zafer-şi'ârüm ile haberleşüp vech ü münâsib gördüğü üzere def'-i mazarratlarından bezl-i makdûr ve sa'y-i nâ-mahsûr eyleyesin ki inşâ'allâhü te'âlâ uğur-ı hümayûn-ı nusret-makrûnumda vücûda gelen hidemât-ı mebrûre ve mesâ'î-i meşkûren müstelzim-i re'fet-i kâmkârî ve müstevcib-i âtifet-i şehriyârî vâkı' olduğında iştibâh olunmaya ve küffâr-ı hâksâr

tarafına yarar cāsûslar gönderüp vâkıf u muttali' olduğın ahbâr-ı sahîhayı ale't-tevâlî Âsitâne-i sa'âdetime i'lâmdan hâlî olmayasın.

Hüküm No: 738

Südde-i saâdetden Erzurum'a kadar olan yol üzerindeki sancakbeylerine ve kâdîlara; Serdâr Nemçe seferinde içeri girmeden İstanbul'dan Erzurum'a kadar olan yerlerdeki sancakbeyleri ve kâdîların bu bölgelerdeki bölük halkına duyurup sefere gitmelerini sağlamaları gitmeyenlerinse tespît edilip ulûfelerinin kesilmesi hakkında.

امالى

Südde-i sa'âdetimden Erzurum'a varınca yol üzerinde olan sancakbeglerine ve kâdîlara hüküm ki:

Hâlâ fermân olunan Nemçe seferine umûmen bölük halkı gitmeğın emrim olmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, her birinüz taht-ı hükûmetinizde bâzârlarda ve sâ'ir mecmâ'-ı nâs olan yerlerde tenbîh ü nidâ itdüresiz ki bölük halkı yat u yarakları ile sefer-i mezbûra teveccüh idüp serdârım içrûye girmedin irişüp uğur-ı hümâyûnumda hıdmet ve yoldaşlıkda bulunalar ve bi'l-cümle taht-ı hükûmetinizde olan bölük halkı şöyle ki ba'de't-tenbîh sefer-i mezbûra teveccüh itmeyüp emr-i şerîfüme itâ'at itmeyüp kendü hevâ vü heveslerinde olalar ol makûleleri isimleri ve resmleri ile yazup arz eyleyesiz ki ulûfeleri kat' oluna.

Hüküm No: 739

Mekke-i Mükerrerme Şerîfi'ne; Hâssa-i hümâyûn için vilâyet-i Sind'den Bender-i Cidde'ye gelen gemilerde bulunan martabaniler, fülful, anbe, zencefil, kamûş, kâbilî mürr-i bâyî, emlec mürr-i bâyî, ûd, anber, haselban bulunup her birinden yeteri miktârda Âsitâne-i saâdete gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı efendi. Mâtbah-ı âmireme virilmişdür. Fî evâsıt Şa'ban sene isnâ [ve elf].

Mekke-i mükerrerme Şerîfi'ne nâme-i hümâyûn ki:

Hâssa-i hümayûnum için eyüce mertebânîler ve fülful ve anbe ve zencebîl ve kamûş ve Kâbilî mürr-i bâyi ve emlec mürr-i bâyi ve ûd ve anber ve haselbân lâzım olup vilâyet-i Sind'den Bender-i Cidde'ye gelen gemilerde a'lâsı bulunmağın her birinden kifâyet mıkdarı alınıp Âsitâne-i sa'âdetime irsâl olunmak için Cidde emînine mü'ekked emr-i şerîf gönderilmiştir. Gerekdir ki:

Vusûl buldukda, sizler dahi zikr olunan husûsda mukayyed olup her biriniz gâyet a'lâsından kifâyet mıkdarı bahâlarıyla alınıp atebe-i ulyâmıza irsâl olunmakta envâ'-ı mesâ'î-i cemîle zuhûra getirile.

Bir sûreti; San'a begine hüküm ki şerife ki zikr olunan adeviyeyi bahâlarıyla alıp akçasın San'a mahsûlinden teslim eylesin.

Hüküm No: 740

Filibe kâdîsına; Filibe'den İstanbul'a gönderilecek olan koyunların Çorlu'ya ulaştırılmamasının sebebinin celeblerden mi ya da sürücülerden mi kaynaklandığının araştırılıp koyun başına on altışar bedel akçalarının alınıp mühürlü kese ile İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Filibe kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i Filibe'de bin üç yüz kırk dokuz nefer celeb olup İstanbul zahîresi-çün rûz-ı Kâsım'da Çorlu nâm mahalle getirilmesi lâzım otuz dört bin dört yüz otuz koyun uhdelerinde olup ile'l-ân zikr olunan mıkdar koyunların eseri zâhir olmayup İstanbul'da et bâbında müzâyakaya bâ'is ihmâlidir itâba müstahıkk olmuşundur. Buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfümle Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (boş) Çavuş vardukda bu bâbda onat mukayyed olup celebler uhdelerine getirilmesi lâzım olan koyunlar gelmemesine bâ'is nedür? sürücülere teslim olunup sürücülerde midür? nicedür? müşârün-ileyh çavuşum mübâşeretiyile sıhhati üzere ma'lûm idinüp dahi fi'l-vâki' eğer celebler ve eğer sürücüler zimmetlerinde ise her kimde ise koyun başına on altışar akça hisâbı üzere bedeliyye akçaların alıp der-kîse idüp ve mühürleyüp ve ne mıkdar akça alınduğın sıhhati üzere yazup müşârün-ileyh çavuşumla Südde-i sa'âdetime gönderesin. Bu bâbda müşârün-ileyh çavuşumın şükr ü şikâyeti müsmirdür. Ana göre mukayyed olup bâb-ı ihtimâmda dakîka fevt itmeyesin.

Bu sûret üzere sâ'ir kâdîlara dahi tasarruf ile yazıla ve eğer cümle kâdîlara bir hüküm iderlerse ana göre mutasarrıf ile yazıla.

Bir sûreti; Tatarbâzârı kâdîsınadır buyurulmuş altı nefer olup on iki bin dört yüz yigirmi koyunları olup vech-i meşrûh üzere hüküm-i şerîf tahrîr oluna.

Hüküm No: 741

Simon Han'a mektûb-ı şerîf; Açıklamanızda dedenden beri bizden emr olunan hizmeti mümkün olduğunca yetiştirirken Türkmen taifesi geri dönerek Acem diyârına yönelip dört beş günlük yol içeri varmışlarken döndürerek bu kullarınızı günâhkâr etmişler bu arzınızı ve Göri Kalesi'ne zahîre göndermişsiniz kul taifesi ile birlikte olduğunuzu beyân etmişsiniz.

[Yev]mü'l-Hamîs fî 3 C. sene isnâ [ve elf]

Simon Han'a mektûb-ı şerîf ki:

Hâlâ Dergâh-ı izzet-destgâhum'a ve bu muhlisinize mufassalan arz u mektûb gönderüp mazmûnında eben an-ceddin uğur-ı hümâyûn-ı pâdişâhânedede emr olunan hîdemât-ı mu'azzamayı hasbe'l-merâm takdîme yetiştirüp avâtıf-ı aliyye-i husrevânededen envâ'-ı iltifât u ihsâna muntazır u nigerân iken mukaddemâ Türkman tâ'ifesi memâlik-i mahrûseden rû-gerdân olup kabâ'il ü aşâ'iriyle diyâr-ı Acem'e teveccüh idüp serhadden dört beş günlük yol içre dâhil olmuşlarken varup döndürüp getürmekle ashâb-ı arz hilâf-ı vâkı' Âsitâne-i devlete arz-ı hâller ve mektûblar gönderüp bu kullarını günâhkâr itmişler, ale'l-husûs hakîkat-i hâlî defe'âtle vukû'ı üzere der-i devlete arz idüp müstakıl âdemlerinüz irsâl itdükleri ve dahi Göri Kal'ası'na her zamân müstevfî zahîre gönderüp kul tâ'ifesin ile zindegânî üzere olduğunızı i'lâm u beyân itmişsin.

Hüküm No: 742

Eflâk voyvodasına; Voyvodalığın berâtı Dergâh-ı muallâ çavuşlarından Mustafa Çavuş'a teslîm edilip gönderilmiştir.

Bâ-takrîr kapucular kethudâsı.

Eflâk voyvodasına hüküm ki:

Voyvodalığın berâtı Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş *zîde kadruhû*'ya teslim olunup irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vardukda müşârün-ileyh çavuşdan berâtın alup voyvodalığın üzere olasin.

Hüküm No: 743

Mekke-i mükerreme ve Medine-i münevvere ve Kudüs-ü şerîf kâdîlarına ve Şeyhu'l-Hâremleri'ne; Geçmiş sultânlar ve Ashâb-ı hayrat için okunan cüzlerin tayîn edilen vakitlerde okumadıkları, çoğunlukla Arâpların ezberden okuduğu, diğerlerinin ise tilâvet dahi etmediği tespît edilmiş olup okunmasında önem gösterilmesi okuyanlara berâtlar verilmesi hakkında.

مح

Mekke-i mükerreme ve Medine-i münevvere ve Kuds-ü şerîf kâdîlarına ve Şeyhu'l-Hâremleri'ne hüküm ki:

Dâru's-sa'âdetim ağası olup Haremeyn-i şerîfeyn evkâfına nâzır olan iftihâru'l-havâss ve'l-mukarrebîn, mu'temedü'l-mülûk ve's-selâtîn Mustafa Ağa *dâme ulüvvühû* Dergâh-ı mu'allâma kazâyâ defterin gönderüp cenâb-ı celâdet-me'âbım tarafından selâtîn-ı mâziye ve sâ'ir ashâb-ı hayrât ta'yîn eyledükleri eczâ-i şerîfe ve Asr ve En'âm ve Yâsin ve Tebâreke ve Amme ve İhlâs sûre-i şerîfelerini karî ve talî olanların vazîfe-i mu'ayyeneleri bi't-tamâm vâsıl olup kendülere virilürken mezkûrlar şart-ı vâkıf mücebince ta'yîn olunan vakitlerde tilâvet itmedüklerinden gayri ekseri evlâd-ı A'râb ezber okuyup ve ba'zıları dahi aslâ tilâvet itmeyüp tekâsül ü ihmâl eyledükleri i'lâm olundu deyü bildirmiş imdi bu bâbda her biriniz mukayyed olup şart-ı vâkıf icrâ olunmasında ihtimâm itmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda muhkem tenbîh eylesesizki kırâ'et ve tilâveti şart-ı vâkıf mücebince ta'yîn olunan vakitlerde idüp ve ber-mahfil olanlar ol cüz'-i şerîfi eline alduktan sonra sâ'ir talîler dahi ale't-tertîb alup tilâveti eczâ-i şerîfeye nâzar ile sûret-i ihlâsla idüp ba'de'l-itmâm benim dû'am devlet-i ebed-peyvendüme ve sâ'ir vâkıfienin ervâhı için huzû' ve hulûsla dû'a eyleyeler ba'de't-tenbîh vech-i meşrûh üzere tilâvet itmeyenlerin

ve bi'l-cümle ihmâl idenlerin cihetlerine âhar müstahıkk ve şart-ı vâkıf ve emr-i şerîfin icrâsında ihtimâm idenlerin ta'yîn idüp berât-ı hümâyûn virilmek lâzım olanları defter idüp arz eylesin bi'l-cümle bu husûslarda tamâm ihtimâm idüp kimesneye himâyet ü sıyânet olunmkadan ihtiyat eylesiniz.

Hüküm No: 744

Mekke-i mükerre ve Medine-i münevve ve Şeyhu'l-Hâremi'ne; Haremeyn-i şerîfeyne surre taksîminde kâdîların ve Şeyhu'l-Hâremlerin huzûrunda defter emîni ve katûpler tarafından defterlerin açılarak düzenli bir şekilde dağıtılması hakkında.

مح

Mekke-i mükerre ve Medine-i münevve kâdîlarına ve Şeyhu'l-Hâremi'ne hüküm ki:

Müşârün-ileyh elkâbıyla ilâ-ahîrihi kazâyâ defterin gönderüp Haremeyn-i şerîfeyn'e surre tevzî'ne mübâşeret olundukda sizki kâdîlarsız ve Şeyhu'l-Hârem'siz bi'z-zât hâzır olup Südde-i sa'âdetimden irsâl olunan surreler defterin emîn ve kâtib açup defterde yazılan esâmî ve rukûmı okuyup Hârem-i şerîf kâtibleri ve mübâşirleri dahi ellerinde olan defterleriyle tatbîk idüp ve sizki Şeyhu'l-Hârem'siz hakk üzere nâzır olup surreleri olanların surreleri ziyâde ve noksân üzere okunmayup herkese defterde olduğu üzere virilüp ve defterde yazıldığı üzere ale't-terfîb virilüp kimesneye mukaddem u mu'ahhar virilmeyüp ve Hârem-i şerîf müşârün-ileyh dâhi vech-i meşrûh üzere virilmesinde mu'âvenet idüp muhâlefet iden ashâb surrei men' idüp ihtimâm itmek bâbında hüküm-i hümâyûnum recâsına arz itmeğin buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda her biriniz mukayyed olup müşârün-ileyhe arz eylediği üzere surre tevzî'ne ihtimâm idüp emr-i şerîfüme mugâyir olan umûrı men' idüp emr-i şerîfüm icrâsında ikdâm eylesiniz.

Hüküm No: 745

Balkesir kâdîsına; Balkesir'de Kazancı-oğlu adıyla anılan Süleymân'ın Südde-i saâdetde huzûru lâzım olup gönderilmesi hakkında.

Balıkesrî kâdîsına hüküm ki:

Nefs-i Balıkesrî'de sâkin Kazancı-oğlı dimekle ma'rûf Süleymân nâm kimesnenin Südde-i sa'âdetimde huzûrı lâzım olmağın mezbûr[1] Südde-i sa'âdetime irsâl olunmasın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrı müşârün-ileyhime koşup Südde-i sa'âdetime irsâl eylesin inâd u muhâlefet ideni kayd [ü] bend idüp gönderesin.

Hüküm No: 746

Adana hâkimine; Kapudan Sinân Paşa emrine donanmaya asker lâzım olup tîmârları altı binden yukarı olan alay-beyleri, çeribaşlarının Lapseki'de hazır edip kadırgalara sokulmaları hakkında.

Bâ-hatt-ı hümayûn. Amel oluna. Zülfikâr Çavuş'a virilmiştir. Fî 15 C. sene isnâ [ve elf] .

Tâbi' Vezîr Ferhâd Paşa

عمر

Adana hâkimine hüküm ki:

Bundan akdem sana hüküm-i hümayûnum gönderilüp taht-ı eyâletinde ze'âmet ve tîmârları olanları alaybegleri ve çeribaşlarına koşup Peç seferine gönderüp sen altı binden aşağı tîmârlular ile eyâletin muhâfazasında olasın deyü fermân olunmuşdı lâkin in-şâ'allâhü'l-e'azz evvel-bahâr-ı huçeste-âsârda azîm donanma-i hümayûnum ihrâc olunmak emrim olup sefâyin-i nusret-karâ'inimle dahi asker lâzım olmağın livâ-i Adana askeri Peç seferine gönderilüp altı bin ve altı binden yukarı tîmârı olanlar alaybegleri ve çeribaşları ile mu'accelen ihrâc olunup donanma seferine gönderilüp ve sen altı binden aşağı tîmârı olanlar ile livâ-i mezbûr muhâfazasında olmanı emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir ân te'hîr ü terâhî itmeyüp taht-ı eyâletinin ze'âmet ve tîmârları olanları ale't-ta'cîl alaybegleri ve çeribaşları ile donanma-i hümayûnumu

gönderüp muhkem tenbîh ü te'kîd eylesesin ki yollarda ve menâzil ü merâhilde tevakkuf itmeyüp rûz-ı hızırdan yigirmi gün mukaddem Lapseki nâm mahalle varup düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham, nizâmü'l-âlem vezîrüm ve kapudanum Sinân Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehü*'ya mülâkî olup mahall-i mezbûrede kadırgalara girüp deryâ-ı suya teveccüh ü azîmet olunup vech ü münâsib gördüğü üzere hıdmet ve yoldaşlıkda bulunalar ve sen dâhi ve donanma-i hümâyûnuma gitmeyüp altı binden aşağı tîmârlulardan pîr ve sabî ve amel-mânde olup sefere iktidârları olmayan erbâb-ı tîmâr ile eyâletinin muhâfazasında olup hıdmet-i muhâfazada bezl-i maktûr ve sa'y-i meşkûr eylesesin ve muhâfazaya alıkoduğun erbâb-ı tîmârın berâtları mücebince tîmârlarının yazusına göre bin başına bin akça hisâbı üzere birer yıllık bedel akçasın müşârün-ileyh çavuşum ma'rifetiyle bî-kusûr cem' ü tahsîl ve der-kîse idüp ve mühürleyüp mûmâ-ileyh çavuşumla ve kifâyet miktârı yarar âdemlerinle ber-vech-i isti'câl Südde-i sa'âdet-me'âbıma irsâl eylesesin bedel akçası alınan sipâhîlerin tîmârlarının nâhiyeleri ve baş karyeleri ve yazusın berâtları mücebince defter idüp anun dâhi mühürleyüp defteri dahi ve akçayı mûmâ-ileyh çavuşuma teslîm eylesesin ki ol deftere göre muhâfazaya kalmaları için her birine emr-i hümâyûnum virile. Ammâ şöyle ki vech-i meşrûh üzere sefere me'mûr olan askeri ta'yîn olunan zamândan mukaddem bi't-tamâm ihrâc idüp donanma-i hümâyûnuma göndermeyesin veyâ muhâfazaya kalacak sipâhîlerden sefere kâdir olanları himâyeten alıkoyup pîr ve sâbi ve amel-mânde olanları ta'yîn eylesesin kat'â beyân olunacak özrün makbûl olmayup ve azl ile konulmayup gereği gibi mes'ûl ü mu'âteb olman mukarrerdür. Ana göre basîret ü intibâh üzere olup bâb-ı ikdâm ve ihtimâmda dakîka fevt itmeyesin. Ammâ gönderdiğün zu'âma vü erbâb-ı tîmâr oklı yaylı ve tûfenglü olup yat u yaraklarında kusûr u noksân olmaya.

Bu dâhi mezbûr Zülfikâr Çavuş'a virildi. Fî târîh-i mezbûr.

Bir sûreti;

Sis Begi'ne ve donanma-i hümâyûnuma kendüsi bi'z-zât gitmeğe me'mûrdur vech-i meşrûh üzere tasarruf ile yazıla bundan akdem altı bin ve altı binden yukarı ze'âmet ve tîmârı bulunanları Peç seferine gönderüp sen altı binden aşağı tîmârlular ile sancağının muhâfazasında olmak fermânım olmuş idi.

İlyâs Çavuş'a virilmiştir. Fî târîh-i mezbûr.

Bir sûreti;

Alâ'yye begine Peç seferine müte'allık hüküm gönderilmiştir. Hemân şimdi donanmaya bi'z-zât sancağın askeri ile gitmek için vech-i meşrûh üzere tasarruf ile yazıla.

Cümle zu'âma vü erbâb-ı tîmâr oklı ve yaylı olup sen dahi kırk elli nefer tüfeng-endâz ile sekbânlar tedârük idüp ma'an alup gidesin, şöyle ki, yoklandukda ba's olunandan noksân üzere ola, özrünü...

Hüküm No: 747

Paşa Sancağı'nın sağ kolundaki kâdîlara; Celeblerin koyunu değişik yollardan getirip kaçırması İstanbul'da et sıkıntısına neden olmuş, celeblerin Paşa Sancağı'na vardıklarında ne miktâr koyun varsa sayıp defter ederek görevli çavuşla birlikte İstanbul'a ulaştırmaları hakkında.

Paşa Sancağı'nın sağ kolunda vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Mahrûse-i İstanbul'a kâdîmden müzâyaka koyunun getüren celebler doğru yoldan gelmeyüp koyunların kaçırıp varup taht-ı kazânuзда tahsîl itmekle hâlâ İstanbul'da et bâbında küllî müzâyaka olup zikr olunan celebler mu'accelen koyunları ile Südde-i sa'âdetime gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda her biriniz bi'z-zât gereği gibi mukayyed olup anun gibi müzâyaka koyunun getürmeklen celebler taht-ı kazânuza vardıklarında ne miktâr koyunları var ise add ve defter idüp dâhi bî-kusûr alan çavuşumla mu'accelen İstanbul'a gönderüp avk u te'hîrden be-gâyet ihtirâz eylesiz koyun husûs-ı mühimmât dandır. Şöyle ki min-ba'd ol makûle celebler taht-ı kazânuza vardıklarında celeb tarafına olmağla himâyet olunup göndermekde nev'ân ihmâl ü imhâl eylediğünüz i'lâm oluna aslâ bu bâbda beyân edecek özrünüz makbûl-i hümayûnum olmayup ve azl ile iktifâ olunmayup mu'âteb ü mu'âkab olmanız mukarrerdir. Ana göre dâ'imâ basîret ü intibâh üzere olasız.

Hüküm No: 748

Rûm beylerbeyine ve Bozok beyine; Amasya Sancağı Argoma nâhiyesi Lâleli adlı karyede Şirin-oğlu Mustafa adlı sipâhî kadı Karacalu adlı yerde teftîşde iken on beş levend ile kâdînin evini basarak iki hizmetkârını haps etmiş ve evinde olan eşyalarını almıştır. Mustafa'nın tîmârı alınup hakkından gelinmesine dair.

Hatt-ı hümayûn ile hakkından geline deyü fermân olunmuştur.

عیسی

Rûm beglerbegine ve Bozok [begine] hüküm ki:

Bozok begi ve Salmanlu kâdîsı Südde-i sa'âdetime mektûblar gönderüp Sorgun kâdîsı olan Mevlânâ Seyyid Hüseyin *zîde fazluhû* gelüp Amâsiyye Sancağı'nda Argoma nâhiyesinde Lâleli nâm karye gayrinden on iki bin akça tîmârı olan Şirin-oğlu Mustafa nâm sipâhî için elinde emr yoğiken ve mezbûr kâdî emr-i şerîfüm mücebince Karacalu nâm mahâlde teftîşde iken on beş nefer levend ile evin basup hıdmetkârın habs idüp esbâb u erzâkın yağma idüp karye-i mezbûreye âdem gönderüp teftîşine emr vardır deyü kendüyi ve hıdmetkârını habs idüp mahkemesin mühürleyüp bin aded gurus ve yüz sikke altun ve on bin akçasın alup ve bâzârlarda nidâ itdürüp karye be-karye mahbûs gezdürüp yigirmi beş gün mîkdârı habs itdükden sonra otuz beş bin akçasın alup zulm ü ta'addî eyledüğü a'yân-ı vilâyetin ma'lûmı olup mezbûr Mustafa eşkiyâdan olup hakkından gelinmek için arz itdükleri ecilden mezbûrın tîmârı alınup hakkından geline deyü fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrı bî-eyyi tarîkın kâne ele getürüp gaybet iderse şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp bu husûsı bundan akdem bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmiş değil ise hakk üzere teftîş idüp göresiz arz olunduğu üzere mezbûrın fesâd ü şenâ'ati sâbit olursa ba'de's-sübût şer'le müteveccih olan hakkın hüküm idüp alıvirdükden sonra ehl-i fesâda mecâl virmeyüp hakkında şer'le lâzım geleni icrâ eylesiz tezvîr ü telbîsden ve şuhûd-ı zûrdan ve celb ü ahz ve garaz u ta'assub ile kimesneye ta'addî olmakdan ziyâde hazer idüp hakk-ı sarîha tâbî' olasız.

Hüküm No: 749

Tarhala ve İnebahtı sancaklarındaki kâdîlara; Tarhala ve İnebahtı'da ortaya çıkan ve suçları sâbit olan eşkiyânın İnebahtı Sancağı beyi Hasan Bey'in gemisine küreğe verilmek üzere gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi. Ol makûle mahrûse-i İnebahtı Beg'i Hasan Beg'e virilmek için kazâyâ hüküm.

حسن

Tarhala ve İnebahtı sancaklarında vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Taht-ı kazânuзда zuhûr iden eşkiyânın üzerlerine şer'le cürm sâbit olup alayı küreğe müstahıkk olup habsde olanlar İnebahtı Sancağı begi olan Hasan *dâme izzuhû'*nun gemisine küreğe virilmek emrim olmuştur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, anun gibi taht-ı kazânuзда zuhûr iden eşkiyâdan şer'le üzerlerine cürm-i galîz sâbit olup salb ü siyâsete müstahıkk olmayan mücrimleri sûret-i sicilleri ile mîr-i müşârün-ileyhe teslîm eylesesiz ki küreğe kona bu bahâne ile umûm teftîşinden ve celb ü ahz sebebi ile kendü hâllerinde olanlara ta'addîden ziyâde hazer idüp eyyâm-ı adâlet-encâmda kimesneye zulm ü ta'addî olmakdan gereği gibi ihtiyât eylesesiz.

Hüküm No: 750

Bolu beyine ve kâdîsına; Defter-i hâkânî kâtiplerinden Kâtip Abdî'yi yolda gelirken Hendek adlı yerde öldüren ve hapiste olan iki katilin Âsitâne-i saâdeti gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi.

Bolu begine ve kâdîsına hüküm ki:

Defter-i hâkânî kâtiblerinden Kâtib Abdî yolda gelürken Hendek nâm mahâlde maktûl bulunmağla kâtillerinden ikisi ahz olunup hâlâ ol cânibde habs olundukları i'lâm olunmağla mukayyed ü mahbûs Âsitâne-i sa'âdetime gönderilmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrı katl idenlerden habsde olup üzerlerine şer'le katl husûsu sâbit olanları mukayyed ü mahbûs Âsitâne-i sa'âdetime irsâl eylesesiz. Ammâ

mukayyed olasız ki yolda gelürken gaybet itmek ihtimâli olmaya müşârün-ileyhin kâtilleri yeniçeri ve bölük halkından olmayup kâtiller olduğu bi-hasebi'ş-şer'-i şerîf sâbit ü zâhir olursa ol cânibde siyâset itdüresin ki sâ'ir ehl-i fesâda mûcib-i ibret ola kâtilleri himâyetden ziyâde hazer idesiz.

Hüküm No: 751

Koyluhisâr kâdîsına; Mehmed Çavuş'un Kürt eşkiyası ile birlik olup çevrede halkın mâlını atlarını ve katırlarını yağma eden Nâib Ali'yi teftîş edip niyâbetten alması hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Çelebî.

عیسی

Koyluhisâr kâdîsına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp cemm-i gafîr şer'-i şerîfe gelüp Ali Havale dimekle ma'rûf nâ'ib için eşkiyâ-ı Ekrâd ile müttehid olup nice kimesnelerin atların ve katırların serika ve nicelerin esbab u erzâkın gâret itdürüp ve Karabil dimekle ma'rûf mahallde katl olunan kimesnelerin katl-i nâ'ib-i mezbûr fikr-i katli olup hırsuz u harâmî yatağıdır ve niceleri ehl-i örfe gamz idüp hilâf-ı şer'-i şerîf akçaların aldırup fesâd u zarardan hâlî değıldür deyü şekvâ eyledüklerin arz eyledüğün ecilden mezbûr teftîş olunup üzerine sübût bulan hukûk-ı nâs alıvirdükden sonra min-ba'd niyâbet itdürilmemek emr idüp buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfümle Mehmed Çavuş vardukda mezbûr nâ'ibi ihzâr idüp dahi bu husûslardan bir bir def'a ta'yîn-i mâdde idenlerin şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmiş olmayan husûsları husamâları muvâcehelerinde şer'le teftîş ü tefahhus eyleyüp üzerine sâbit olan hukûkı ba'de's-sübût hüküm idüp alıvirdükden sonra min-ba'd niyâbet itdürmeyesin memnû' olmazsa Südde-i sa'âdetime gönderesin.

Hüküm No: 752

Ankara ve Çukurca kâdîlarına; Ankara merkezde Hamza adlı eşkiyanın yakalanıp haps olunduğında mahkemeye gelen dört beş yüz kişi haklarını talep ettiklerinde mahkemede eşkiyanın yardımcıları olduğundan konu çözülememiş

başkaca mahkemelerde sâbit olan suçları doğrultusunda haklarından gelinmesine dair.

بدر

Ankara ve Çukurca kâdîlarına hüküm ki:

Vezîr İbrâhîm Paşa'nın Haymane voyvodası mektûb gönderüp mukaddemâ Dedebâlî-oğlı Hamza nâm şakî ve ehl-i fesâdın ele getirilüp hukûk-ı nâs alıvirildükden sonra hakkından gelinmek fermân olunmağın emr-i şerîf mücebince ahsen vechile ele getirilüp habs olundukda cümle husamâyı ve da'vâcılarını dört beş yüz mıkdarı âdem gelüp nefsi-i Ankara'da akd-i mecilîs olup ashâb-ı hukûk hakkların taleb eyledükde kuzâtdan ba'zı mu'înleri olmağla da'vâcılarını şâhidleri tazyîk idemeyince üzerlerine şer'le nesne sâbit olmağa mâni' olup varsa bâb-ı hukûkın ekseri âhar kâdîlıklarda olmağın şâhidlerin getürmekde ıztırâb çekdikleri ecilden müfsid-i mezbûr mahall-i hâdise olan mahâllerde emr-i şerîf ve fetvâ-yı münîf mücebince görilmek üzeredür deyü bildirmişler idi mezbûr Hamza ve sâ'ir yoldaşları dahi her kanda ise hüsn-i tedbîr ile ele getirilüp her birinden hukûk-ı fukarâ şer'le bî-kusûr alup icrâ-yı hakk olmak mühimmâtındur. Buyurdum ki:

Bu bâbda mukaddemâ virilen hüküm-i şerîf mücebince toprak kâdîları ile ma'an hakk üzere dikkat ü ihtimâm ile tefîş ü tefahhus idüp göresiz mukaddemâ arz olunduğu üzere şirret ü şakâ ve fitne vü fesâdları vâkı' ise ki şer'le sâbit ü zâhir ola ol bâbda muktezâ-yı şer'-i kavîm ile âmil olup ashâb-ı hukûka şer'le müteveccih olan hakkların ba'de's-sübût hüküm idüp alıvirdükden sonra hakkından şer'le lâzım geleni icrâ idüp yerine koyup üzerine sâbit ü zâhir mevâddın sûret-i sicilleriyle ahvâlin yazup bildiresiz. Ammâ hîn-i tefîşde tamâm dikkat üzere olup telbîs ü tezvîrden ve şuhûd-ı zûrdan ve celb ü ahz sebebi ile ehl-i fesâda himâyet olunup hakk-ı fukarâ zâyî' olmakdan ihtirâz idüp tamâm hakk-ı sarîha tâbi' olasız.

Hüküm No: 753

Diyârbakır beylerbeyi Hasan Bey'e; Diyârbakır beylerbeyinin müsellemi Mahmud Çavuş ve mûl defterdârı Mahmud Çavuş'un tefîş görevlerinin elinden alınarak kovulması ve İstanbul'a gönderilmeleri hakkında.

Burusa'da sâkin Dergâh-ı âlî çavuşlarından Hekim-zâde Mustafa Çavuş'a virilmiştir. Fî 19 C. sene isnâ [ve elf].

Sâbıkâ Diyârbekr beglerbegsi olan Hasan dâme ikbâlühû'ya hüküm ki:

Bundan akdem hüküm-i şerîfüm gönderilüp senün müsellemin olan Mahmûd Çavuş ve mukaddemâ mâl defterdârı olan Mahmûd *dâme ulüvvuhû* Diyârbekr'de alıkonulup teftîş olunmaları-çün emrim olmuşdı hâlâ müşârün-ileyhimânun teftîşleri hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla ref' olunup ferâgat olunmuşdur sen ve müşârün-ileyhimâ Âsitâne-i sa'âdetime gelmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, anun gibi mukaddemâ gönderilen emr-i şerîfüm mücebince müşârün-ileyhimâ ahz olunup teftîşe mübâşeret eylemişler ise teftîş ref' olunmuşdur ellerinden alınup ikisin bile cümle esbâb ü emvâl ve davarları ve âdemleri ile emîn ü sâlim Südde-i sa'âdetime getüresin İbrâhîm Paşa'nın âdemleri bunların ahzı içün bizüm elimizde emr-i şerîf vardır deyü inâd u muhâlefet iderlerse men' u def' idüp bir vechile söyletmeyüp zînhar olmaya müşârün-ileyhimâyı İbrâhîm Paşa'nın âdemleri eline viresin elbetde elbetde ikisin bile doğru Âsitâne-i sa'âdetime getüresin bu bâbda Amed kâdîsına ve Diyârbekr defterdârına dahi müstakillen emr-i şerîf yazılup ol hüküm-i hümâyûn dahi sana irsâl olunmuşdur ve müşârün-ileyhimânın îrâd ü masraf ve makbûzları ne olmuşdur defterlerin bile alup getüresin.

Hüküm No: 754

Karaman beylerbeyliğinde olan sancakbeylerine ve kâdîlara; Sefere görevli Dergâh-ı muallâ müteferrikaları ve Âsitâne-i saâdet çavuşları ve zuâma ve erbâb-ı tîmâr nevrûzda Gelibolı'dan geçip rûz-ı hızırdan on gün sonra Belgrad'a varmaları gerekirken gecikmiş olup sefere gitmekte ihmâli bulunanların isimlerinin ve görevlerinin yazılarak Südde-i saâdete bildirilmesi ve dirliklerinin başkalarına verilmesi ve haklarından gelinmesine dair.

[Yev]mü'l-Hamîs fî 18 C. sene isnâ ve elf Kostantıniyye.

Müşârün-ileyhimânın müsellemi olan Mehmed Çavuş'a virilmiştir. Fî 19 C. sene isnâ ve elf.

Karaman beglerbegliğinde olan sancak-beglerine ve kâdîlara hüküm ki:

Bundan akdem defe'âtle ahkâm-ı şerîfe gönderilüp eyâlet-i mezbûrede sefer-i nûsret-eserime me'mûr olan Dergâh-ı mu'allâm müteferrikaları ve Âsitâne-i sa'âdetim çavuşları ve zu'âma vü erbâb-ı tîmâr nevrûzda Gelibolı'dan geçüp rûz-ı hızırdan on gün mukaddem Belgrad'a varup serdâr-ı zafer-şi'âruma mülâkî olup vech ü münâsib gördüğü üzere hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunmaları emrim olmuşken zu'âma vü erbâb-ı tîmârın (silik) sefere me'mûr olanların ekseri henüz sefer tedârükünde olmayup ihmâl ü tekâsül üzere oldukları mesâmi'-i aliyye-i husrevâneme ilkâ olunmağın adem-i ihtimâmınız haml olunup bu bâbda eşedd-i itâb u ikâba müstahıkk olmuşsuzdur. İmdi buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir ân te'hîr ü terâhî itmeyüp emr-i celîlül-kadrüm mücebince taht-ı hükûmetinizde sefere me'mûr olan eğer Dergâh-ı mu'allâm müteferrikaları ve Âsitâne-i sa'âdetim çavuşları ve eğer zu'âma vü erbâb-ı tîmârdur kânûn üzere cebe vü cevşen ve cebelüleriyle müretteb ü mükemmel düşmen yarağı ile mu'accelen sefer-i nusret-eserime ihrâc idüp ve muhkem tenbîh ü te'kîd eylesesiz ki yollarda ve menâzil ü merâhilde te'hîr u tevakkuf itmeyüp nevrûzda Gelibolı'dan geçüp rûz-ı hızır'dan on gün mukaddem Belgrad'a varup serdâr-ı zafer-şi'âruma mülâkî olup vech ü münâsib gördüğü üzere hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunalar. Şöyle ki bu hüküm-i hümâyûn vardukdan sonra dahi tâ'ife-i mezbûreyi sefer-i nusret-eserime ihrâc itmekde adem-i takayyüdinüz müşâhede oluna ecdâd-ı izâmım *enârallahü [te'âlâ] berâhinehüm* ervâh-ı mutahhereler için bir vechile beyân olunan özrünüz makbûl olmayup azl-i ebedî ile konulmayup eşedd-i siyâset ile hakkınızdan gelinür. Ana göre basîret ü intibâh üzere olup bu zamânı sâ'ir zamâna ve bu sefer-i zafer-mazharımı sâ'ir sefere kıyâs itmeyüp bu bâbda var kuvveti bâzû-yı himmete getüresiz ve siz ki begler ve kâdîlar ve müsellemsiz bu hüküm-i şerîfüm vusûl buldukdan sonra dahi sefere gitmekde ihmâl ü tekâsül üzere olan müteferrika ve çavuşları ve zu'âma vü erbâb-ı tîmârı ism ü resmleri ile yazup Südde-i sa'âdetime arz eylesesiz ki dirlikleri âhara virilüp ve gereği gibi hakklarından geline deyü emr-i hümâyûnum size ne günde ve ne mahallde vâsıl olup sefere ne vechile ihrâc u irsâl olunduğu mufassal u meşrûh yazup Dergâh-ı mu'allâma arz eylesesiz.

Hüküm No: 755

Mısır beylerbeyine, defterdârına ve Hârem-i hümâyûn ağalarından olup Mısır'da evkâf-ı şerîfin mütevellîsi olan Davud Ağa'ya; Mekke-i mükerreme'de sebil ve bir maslak için bazı evler ve binâlar inşâ edilmiş gelirleri buraya bağlanmıştır. Lâkin içlerinden biri medrese olarak kullanılmış buradan gelecek olan gelir medrese için kullanılacak olup senelik altı yüz filori sebil ve maslağa yetmediği için Mısır'da olan karye vâkıflarından karşılanması hakkında.

Bâ-hatt-ı hümâyûn.

Mısır beglerbegisine ve defterdârına ve sâbıkâ Hârem-i hümâyûnum ağalarından olup hâlâ Mısır'da olan evkâf-ı şerîfemin mütevellîsi olan Davud Ağa'ya hüküm ki:

Bundan akdem Mekke-i mükerreme'de vücûh hayrâtımdan bir sebil u maslak ve müraccî için sofa ve ba'zı evler dahi binâ olunup ve zikr olunan evler icârâtı sebile vazîfeye ve maslağa hıdmet idenlere vazîfe ta'yîn olunup lâkin kazıyye beyâz olmazdan mukaddem zikr olunan evlerin birisi medrese ta'yîn olunup medrese olmak tarîkiyle Mekke-i mükerreme müfettişi olan kıdvetü'l-ulemâ'î'l-mütebahhırîn Mevlânâ Abdülkerîm'e sadâka idüp müşârün-ileyh dâhi berât idüp medresenin ol zamândan berü medrese olmak üzere tasarruf idüp ve medrese olmak üzere mukarrer kılınursa medrese olan evden gayri evlerin icârâtı müderris ü talebe ve sebil ü maslak hıtâmının vazîfelerine kifâyet itmeyüp senevî altıyüz filori dahi lâzım olur deyü arz olunmağın zikr olunan altı yüz filori Medine-i münevvere'de olan İmâret-i âmiremin Mısır'da olan vakf karyeleri zevâyidinden virilmek bâbında hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnum sâdır olmuşdur. Buyurdum ki:

Vardukda min-ba'd zikr olunan altıyüz filori evkâf-ı şerîfemden olan karyelerin zevâyidinden her sene virüp vech-i meşrûh üzere muhâsebe defterine kayd eylesiz.

Hüküm No: 756

Prevadi kadısı olup müfettiş olan Hibetullah'a; Eflâk halkının vilayetlerini terk ederek başka yerlere yerleşmesi Eflâk hazînesinin ve mahsûllerinin ziyân olmasına neden olmuştur bundan dolayı on yıldan fazla gittiği yerde kalmayanların tekrâr Ahmed Çavuş öncülüğünde geri yerlerine getirilmesi hakkında.

Sâbıkâ Prevadi kâdîsı olup müfettiş olan Hibetu'llah'a hüküm ki:

Kıdvetü'l-ümerâ`i'l-milleti'l-Mesîhiyye Eflâk voyvodası olan Mihâl Voyvoda Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp vilâyet-i Eflâk re'âyâsının niceleri kâdîm yerlerinden kalkup âhar vilâyete varup temekkün itmekle vilâyet-i Eflâk'ın hazînesinin ve sâ'ir mahsûlinin telefîne sebep olmuşdur deyü kâdîm-i Eflâk re'âyâsından olanlar eğer havâss-ı hümâyûn ve eğer gayri hâsslar ve zu'âma vü erbâb-ı tîmâr ve Dergâh-ı mu'allâm çavuşları karyelerinde ve bi'l-cümle her kanda ise temekkün itdükleri yerde ra'iyet yazılmayup temekkün iden on yıldan aşağı olanları Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed Çavuş mübâşeretiyile ve kâdîm yerlerine getirilmek bâbında hüküm-i hümâyûnum recâsına arz itmeğin buyurdum ki:

Vardukda bu husûsı dikkat ü ihtimâmla hakk üzere teftîş idüp göresin fi'l-vâkı' kâdîm Eflâk re'âyâsından her kangı toprakda ol yerde on yıldan ziyâde temekkün itmiş bulunmağla oturdukları yere kânûn üzere ra'iyet yazmışlar ise anun gibilere dahl u ta'arruz etmeyesin. Müşârün-ileyh çavuşum mübâşeretiyile girü kâdîm yerlerine getürdüp on yıldan berüde sâkin olanları kaldurup kânûn üzere temekkün itdüresin ve on yıldan ziyâde sâkin olup oturdukları yere ra'iyet yazılanları eski yerlerine göçürmek olmaz vilâyet kâtibi oturduğu yere ra'iyet kayd eyleyinceye değin vâkı' olan rüsûm-ı ra'iyetlerin Eflâk voyvodası tarafından gelen âdemlerine zabt u kabz itdüresin.

Hüküm No: 757

Karahisâr-ı sâhib beyine ve Barçınlı kâdîsına; Baş kaldıran eşkiyâ ve leventler halkın zorla mâlını gasp etmişlerdir. Her karyenin ayan ve eşrâfının içinden istedikleri birini yiğitbaşı tayîn edip bu eşkiyânın hakkından gelinmesine dair.

لعنه

Karahisâr-ı sâhib begine ve Barçınlu kâdîsına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp kazâ-i mezbûrede vâkı' olan karye halkı umûmen şer'-i şerîfe gelüp vilâyetimizde eşkiyâ vü levendât baş kaldırup sûhte nâmında on beş yigirmi atlu olup evlerimize konup müft ü meccânen yem ve yemeklerimiz azalup hayf itdüklerinden gayri ehl ü iyâlimize kasd idüp ve kimi dâhi esbâb u erzâkımız nehb ü gâret idüp cebren atlarımız çeküp bir akça ve bir habbe virmeyüp

envâ'-ı ta'addîden hâlî değıldür her karyeye emr-i şerîf ile yiğıtbaşılar ta'yîn olunup ehl-i fesâd zuhûr eyledükde şer'-i şerîfe da'vet idüp ita'ât-ı şer' itmeyenleri meclis-i şer'a ihzârı için birbirimize mu'venet idüp şer'le eşkıyânın hakkından gelinmek recâ eyledüklerin arz eyledüğün ecilden buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfüm vardukda bu bâbda gereğı gibi mukayyed olup her karyenin a'yân u eşrafı meclis-i şer'a da'vet idüp rızâlariyle içlerinden istedikleri bir müstakîm ve umûr-ı dîn ihtiyârların yiğıtbaşı ta'yîn idüp dahi il-erleri dahi birbirine keffle virüp her birine muhkem tenbîh idesiz ki anun gibi eşkıya zuhûr idüp vech-i meşrûh üzere fesâd ü şenâ'at iderlerse sancakbegi ma'rifetiyle şer'-i şerîfe da'vet idüp ahvâllerini sancakbegi ma'rifetiyle görüp şer'le lâzım geleni icrâ eyleyesiz anun gibi şer'-i şerîfe ita'ât itmeyüp inâd u muhâlefet itmekle üzerlerine varılmak lâzım gelürse bi'z-zât yarar âdemler ve yiğıtbaşıları ve il-erleriyle varup bî-eyyi tarîkın kâne ele getürüp ehl-i fesâdın şer'le hakkından gelüp himâyet eylemeyesin. Ammâ bu bahâne ile kendü hâlinde olanlar dahl olunmakdan ve celb ü ahz sebebiyle ehl-i fesâda himâyet itmekden ziyâde ihtiyât eyleyesiz.

Hüküm No: 758

Babaeskisi kâdîsına ve sipâhîlere zabıtcı tayîn olunan Hemdem'e; Çihlü adlı karyede yetmiş sekizinci bölükde günlük on altı akça ulufesi olan Mehmed evini gördüğü için Hasan'ı öldürmüş olup Mehmed'in ulûfesinin kesilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı hümayûn. Ma'lûm oluna.

Babaeskisi kâdîsına ve sipâhîlere zâbıtcı ta'yîn olunan Hemdem'e hüküm ki:¹⁷

Sen ki kâdîsın Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Çihlü nâm karye sâkinlerinden olup yetmiş sekizinci bölükde yevmî onaltı akça ulûfesi olan Mehmed evin gördü[ğ]i için karye-i mezbûre sâkinlerinden Hasan nâm kimesneyi toyka ile başına urup mecrûhan katl eyledüğü bi'l-muvâcehe meclis-i şer'de şühûd-ı udûl ile sâbit olduğundan gayri kasaba vü kurâda olan ağniyâ vü fukarâ “mezkûr Mehmed kuttâ'-ı tarîk ve sârikdur izâlesi lâzımdur” didüklerin ahz olunup bi'l-fi'l

¹⁷ Yarım bırakılmış hüküm.

mahbûs olduğın i'âm eyledüğün pâye-i serîr-i a'lâma arz olundukda mezbûrın ahvâli ma'lûm-ı hümâyûn olmağla ulûfesi kat' olunmuşdur. Buyurdum ki:

Hüküm No: 759

Bozok beyine ve Bozok ve Salmanlu kâdîsına; Sivas'da Budaközi nahiyesinde Akbekir adlı karye ve başkaca karyelerden dört bin dokuz yüz akçe tîmârı olup evler basan, ve çevre halka zulüm yapan Yusuf'un yakalanıp hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı hümâyûn. Hakkından geline.

محمد

Bozok begine ve Bozok ve Salmanlu kâdîsına hüküm ki:

Sen ki Salmanlu kâdîsının sâbıkâ Salmanlu kâdîsı ile Südde-i sa'âdetime mektûblar ve sûret-i siciller gönderüp kazâ-i mezbûreden Bekirkışla nâm karye ahâlîsi meclîs-i şer'a gelüp Sivas Sancağı'nda Budaközi nâhiyesinde Akbekir nâm karye ve gayrinden dört bin dokuz yüz akça tîmârı olan Yûsuf nâm kimesne yigirmi sekiz nefer levend ile ma'rîfet-i şer' ve elinde emr-i şerîf yoğiken evlerimiz basup cebren ehl ü iyâlimiz tasarruf idüp bir deve ve bir atımız helâk idüp ve koyunumuz alup ziyâde zulm ü ta'addî eyledüğünden mâ'adâ ba'zı müslimânların dahi bundan mukaddem evlerin basup esbâbların gâret idüp ve emred oğulların çeküp fi'l-i şenî' idüp ve tîmârı re'âyâsına ihâneten bir kâfiri şahne ta'yîn idüp mezbûr Yûsuf şer'-i şerîfe getürdilüp su'âl olundukda koyunların pâreleyüp koyunların ve sâ'ir me'kûlâtın cebren alduğın ikrâr idüp ma'âdasın inkâr itdükde şühûd-ı udûl ile fesâd ü şenâ'at muvâcehesine sâbit olup sicill oldukdan sonra karye-i mezbûre ahâlîsi mezbûrın ahvâli Âsitâne-i sa'âdetime arz olunmasın recâ itdüklerinde fi'l-vâkı' mezbûr Yûsuf eşkıyâdan olup fesâd ü şenâ'ati mukarrerdür deyü arz itdüğün ecilden hakkından geline deyü hatt-ı hümâyûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmağla tîmârı alınup hakkından gelinmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrı bî-eyyi tarîkın kâne ele getürüp gaybet iderse şer'le buldurması lâzım olan küfelâsına buldurup dahi da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların hakk üzere teftîş idüp göresiz arz olunduğu üzere mezbûrın fesâd ü şenâ'ati şer'le üzerlerine sâbit ü

zâhir olursa ashâb-ı hukûkın şer‘le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra mezbûre mecâl virmeyüp şer‘le hakkından gelesin ki sâ’ir ehl-i fesâda mûcib-i ibret ü nasihât ola. Ammâ hîn-i tefîşde hakk üzere olup tezvîr ü telbîsden ve şuhûd-ı zûrdan hazer idüp celb ü ahz sebebi ile ehl-i fesâda himâyet olunup kendü hâlinde olana ta‘addîden ziyâde hazer idüp hakk-ı sarîha tâbi‘ olasız.

Hüküm No: 760

Hersek Sancağı beyine; Nova-i atîk Kalesi'nin çoğu yeri harâp olmuş topların ve arabaların kondukları yerlerin perişân olduğu, harâp olan yerleri ve topların kondukları arabaların tamîrine ve barutuna ne miktâr akçe lâzım olduğunun gerçeğe yakın hesaplanarak Südde-i saâdete gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Çelebî.

Hersek Sancağı begine hüküm ki:

Sâbıkâ livâ-i mezbûr begi olan kıdvetü'l-ümerâ'i'l- kirâm Mahmûd *dâme izzuhû* Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp livâ-i mezbûrede Nova-i atîk Kal‘ası'nın haylî yeri vîrân vü harâba müşrif olup ve toplarının kondukları ve arabaları bi'l-küllîyye amel-mânde oldukları mukaddemâ defe‘âtle arz oldukda vilâyet-i Bosna'nın bekâyâ-i atîkasından tahsîl olunup kifâyet miktârı sarf oluna deyü hüküm-i hümâyûn virilüp lâkin vilâyet-i mezbûrede aslâ bekâyâ-i atîka olmayup ve âhar yerde dahi fermân olunmağın kal‘a-i mezbûre ve sâ’iri ta‘mîr olunmayup yevmen fe-yevmen harâb olması izdiyâd üzere olmağın el-iyâzü bi’llâhi te‘âlâ deryâ tarafından düşmen gelürse hıfzı mümkün olmayup ol cânibde memâlik-i mahrûseye zarar tertîbi mukarrerdür deyü arz eylemiş. İmdi sen ki hâlâ mîr-livâsın ile'l-ân bu husûsa mukayyed olmadığın için azîm itâba müstahıkk olmuşundur. Buyurdum ki:

Vardukda bir ân te’hîr ü terâhî itmeyüp bi'z-zât ehl-i vukûf ile kal‘a-i mezbûre üzerine varup dahi eğer kal‘anın harâb olan yerleri ve eğer topların kondukları arabaları ta‘mîrine ve barutuna ne miktâr akça lâzım idüğü tahmîn-i sahîh ile tahmîn itdürüp dahi sıhhati üzere Südde-i sa‘âdetime arz eylesin.

Hüküm No: 761

Ankara beyine ve Murtazaâbâd ve Yabanâbâd kâdîsına; Menteşe adlı kişi Kaymakam Firuz'ı Otan adlı karyeye kondurmak istediğinde iki yüz kişi ile üzerlerine saldıran ve kâdî Mevlânâ Kasım ve Abdurrahman'ın mahkemelerini basan eşkiyâdan olan Mehmed'in yakalanıp hakkından gelinmesine dair.

بدر

Ankara begine ve Murtazaâbâd ve Yabanâbâd kâdîsına hüküm ki:

Sen ki Yabanâbâd kâdîsının Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbî' Otan nâm karye sâkinlerinden Menteşe nâm kimesne mecilis-i şer'a gelüp Mehmed nâm kimesne ile da'vâları olmağla sen ki sancakbegisin kâim-mâkamın olan Firûz'ın ihzârı için mürâsele ile irsâl oldukda sâkin olduğu karyeye varup konmak sadedinde iken mezbûr Mehmed eşkiyâdan iki yüz nefer kimesneye baş olup tüfeng ve kılıc ve ok yay ile taş ile üzerlerine hücum idüp beş altı nefer âdemlerin muhkem darb idüp ve kendüyi dâhi suratına urup mecrûh idüp ve bundan akdem hâkimü'l-vakt olan kâdîlardan Mevlânâ Kâsım ve Abdurrahmân nâm kâdîların dâhi mahkemelerin basup icrâ-yı ahkâm-ı şer'îyye itmeğe mâni' olup ve ba'zı kimesnelerin dâhi yollarına inüp mâl ü menâllerin gâret idüp dâ'imâ fesâd ü şenâ'atden hâlî değıldür deyü hakkından gelinmek recâsına arz itmek buyurdum ki:

Mezbûrı şer'-i şerîfe ihzâr idüp da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâları ile berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmayup üzerinden on beş yıl mürûr itmeyen husûsların dikkat ü ihtimâm ile hakk üzere teftîş idüp göresiz arz olunduğu üzere fesâd ü şenâ'ati şer'le sâbit ü zâhir olursa ashâb-ı hukûka müteveccih olan hakkın hüküm idüp alıvirdükden sonra ehl-i fesâd yeniçeri ve bölük halkından ise ism ü resmi ile yazup arz eyleyesiz değıller ise muktezâ-yı şer'-i kavîm üzere muhkem hakklarından gelesiz.

Hüküm No: 762

Şâm yeniçerileri ağasına; Nemçe seferine görevli Şâm yeniçerilerinin halkın yem yiyecek ve eşyalarını aldıkları ve ailelerine saldırdıkları tespît edilmiş olup mesuliyetin Şâm yeniçerileri ağasına ait olacağı ve bu yeniçerilerin haklarından gelinmesine dair.

Şâm yeniçerileri ağasına hüküm ki:

Hâlâ Nemçe seferine müteveccih olan Şâm yeniçerileri menâzil ü merâhilde ve kasabat u kurâda re'âyâ vü berâyânun müft ü meccânen yem ve yemek ve esbâb u erzâkların alup ve ehl ü iyâllerine dâhil idüp ziyâde ta'addî eyledükleri i'lâm olunmağın senünle ağaların muhkem mes'ûl olmuşlardır. Buyurdum ki:

Vardukda mezkûrları onat vechile zabt idüp menâzil ü merâhilde bir ferde hilâf-ı şer'-i şerîf zulm ü ta'addî itdürmeyüp her ne olursa narh-ı rûzî üzere akçalarıyla bulunan yerlerden aldırıp eslemeyenlerin haklarından gelesin.

Hüküm No: 763

Akkirman begine ve kâdîsına; Kırım hanı Gazi Girây Han askeriyile Akkirman'a gelince askerlerinin yiyeceklerinin narh-ı rûzî üzere akçeleriyle tedarik edilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi.

Akkirman begine ve kâdîsına hüküm ki:¹⁸

Cenâb-ı emâret-me'âb Kırım hanı Gâzi Girây Han *dâmet me'âliyehu* asâkir-i Tatar-ı sabâ-reftâr ile Kral-ı bed-fî'âl üzerine teveccüh ü azîmet itmek taht-ı hükûmetinizden mürûr u ubûr idince lâzım olan zâd ü zevâdeleri narh-ı rûzî üzere akçalarıyla tedârük olunmasın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, fermân-ı celîlül-kadrüm mücebince han mûmâ-ileyh asâkir-i Tatar-ı sabâ-reftâr ile Akkirman'dan mürûr u ubûr idince lâzım u mühimm olan zâd ü zevâdelerin akçalarıyla tedârük idüp müzâyaka çekdürmeyesiz.

Hüküm No: 764

Edirne ve Çirmen kâdîlarına; Alemdar adlı karyeden Yorgi ve Dimitri'yi yaralayıp Morçe'nin oğluna tasallut eden Kovancılar adlı karyeden Velîd'in teftîş edilip hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Pîr Çelebî.

¹⁸ Terkin çizgisiyle iptal edilmiştir.

Edirne ve Çirmen kâdîlarına hüküm ki:

Merhûm ve magfûrûn-leh Şehzâde Sultân Mehmed *tâbe serâhâ* evkâfî mütevellîsi Mehmed Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp evkâf-ı mezbûreden Alemdar nâm karyeden Yorgi ve Dimitri ve Morçe nâm zimmîler mezbûra gelüp Kovancılar nâm karye sâkinlerinden Velîd nâm kimesne karyemize gelüp mezbûr Yorgi'nin baş parmağın ve mezkûr Dimitri'nin belin mecrûh idüp ve merkûm Morçe'nin oğlu olan Todori nâm oğlanı fi'l-i şenî' eyleyüp bunlardan mâ'adâ karyemize gelüp nice kimesneleri hilâf-ı şer'-i şerîfe rencîde vü remîde itmekden hâlî olmayup şöyle ki şer'le görülüp hakkımız icrâ olunmaya perâkende olmamız mukarrerdür deyü şekvâ eyledüklerin arz itmeğın buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfümle Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed Çavuş *zîde kadruhû* vardukda, mezbûr Velîd'i ihzâr idüp gaybet iderse şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp dahi da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde idenlerin bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmiş olmayan husûsların husamâları muvâcehesinde hakk üzere teftîş idüp göresiz; Fi'l-vâkı' kazıyye arz olunduğu gibi ise ki şer'le sâbit ü zâhir ola ba'de's-sübût mezbûr Velîd bölük halkı veyâ yeniçeri ise ism ü resmiyle yazup arz eylesesiz değil ise şer'le lâzım geleni icrâ idüp ehl-i fesâda aslâ ruhsat virmeyesiz.

Hüküm No: 764

Kefe Kalesi dizdârına ve Kefe'de olan başka kale dizdârlarına; Kefe civârının savunmasının önem arz ettiğı, bu nedenle Kefe beylerbeyinin bazı gemi reîsleri ve gemilerle Kefe'nin savunmasına kılması hakkında.

Kefe Kal'ası dizdârına ve vilâyet-i Kefe'de olan sâyir kal'a dizdârlarına hüküm ki:¹⁹

Emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm Kefe beglerbegi Hasan *dâme ikbâlühû* Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Kefe cevânibinin muhâfazası-çün ta'yîn olunan iki kıt'a kalıtaya

¹⁹ 152. Hükümün tekrârı olup mükerrer hükümdür.

cengci lâzım olmağın kal'a-i mezbûrenin azeblerinden ve hisâr-erlerinden kifâyet mıkhdârı cengci virilmek bâbında hüküm-i hümâyûn recâsına arz itmeğın buyurdum ki:

Vardukda arz olunduğu üzere her birinüz kal'a azeblerinden ve hisâr erlerinden kifâyet mıkhdârı cengci yazup defterin müşârün-ileyhime viresin varup müşârün-ileyhe vech ü münâsib gördüğü üzere hıdmette bulunalar.

Bir sûreti; Vilâyet-i Kefe'de olan kal'anın dizdârlarına yazıla. Tasarruf ile.²⁰

Hüküm No: 765

Gostivar ve Görice kâdîsına; Vâkıf reâyâsından altmış bin ve yirmi bin akçelerini şeriata karşı suç diyerek almış zorla ellerinden mâllarını alarak zulm eden Mir-ahur İlyâs Câmi'-i şerîfi ve zaviyesinin mütevellisi olan İlyas'ın mütevellilik görevinin alınıp başkasına verilmesi ve teftîş edilmesi hakkında.

Gostivar ve Görice kâdîsına hüküm ki:

Mîr âhûr İlyâs Câmi'-i şerîfi ve zâviyesinin evkâfı nâzırı ile Dergâh-ı mu'allâma mektûb ve sûret-i sicill gönderüp evkâf-ı mezbûre mütevellisi olan İlyâs evkâf-ı mezbûre re'âyâsından bir def'a altmış bin akça ve bir def'a dahi yigirmi bin akça hilâf-ı şer'-i şerîf cerîme deyü alup ve üç yüz koyun ve kuzuların cebren alup ve hıdmetkârları evleri üzerine gelüp üç katırların kılıç ile çalup ve on katırların cebren alup ve ispençelerin yüzer akça üzere alup ve hâneden hâneye üçer vukıyye yağların alup ve aynî ile öşrlerin almayup iki bahâsın alup ve ehl ü iyâllerine ta'arruz idüp ve bunlardan mâ'adâ zulm ü ta'addîsinin nihâyeti yokdur deyü arz eyledüğün ecilden mezbûrın tevliyeti âhara virilmişdür teftîş olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda mezbûrı ihzâr idüp dahi bu husûslardan bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmiş olmayan husûsların husamâları muvâcehesinde şer'le teftîş ü tafahhus eyleyüp üzerine sâbit olan eğer hukûk-ı evkâf ve eğer gayridür ba'de's-sübût ashâbına hüküm idüp alıviresiz.

²⁰ Bu suret yazılıp terkin çizgisiyle iptal edilmiştir.

Hüküm No: 766

Vize'de olan kâdîlara; Vize'de olan otuz dokuz ocak müsellemlerini ve Çingene müsellemlerini sancakbeyleri ile Rûmeli beylerbeyinin mektûbu ve serdârın hüküm-i hümâyûnuyla sefere gönderilmesi hakkında.

ممى

Livâ-i Vize'de olan kâdîlara hüküm ki:

Livâ-i mezbûrede olan otuz dokuz ocak müsellemleri kâdîmü'l-eyyâmdan sancakların begleri ile sefere eşüp hıdmet idgelmişler olmağın ve zikr olunan müsellemlerden mâ'adâ nice Çingâne müsellemleri olup anlar dâhi ma'an gelüp sefer-i hümâyûna müte'allık hıdmetlerde bulunugeldüklerin sancakları begleri arz eyledükde olıgeldüğü üzere sancakları begleri ile sefere ihrâc olunmaları için siz ki kâdîlarsız size hitâben Rûm-ili beglerbegisi tarafından mü'ekked mektûb irsâl olunup ve mektûb mücebince mu'accelen ihrâc u irsâl eyleyesiz deyü serdâr-ı zafer-şi'ârum tarafından dahi size hitâben hüküm-i hümâyûnum virilmeğın buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda mûmâ-ileyh serdâr-ı zafer-şi'ârum ve beglerbegi taraflarından virilen hüküm-i hümâyûn ve mektûb mücebince amel idüp cem'ân müsellemleri mu'accelen ihrâc idüp sancakları begleri ile sefer-i hümâyûna irsâl eyleyesiz.

Hüküm No: 767

Mora Sancağı beyine; Deryâ muhâfazası için Mora Kalesi azebleri ve reîsleri ve odabaşılarının gemilere konularak Anabolı kapudanın emrine gönderilmeleri inat edenlerin hakkından gelinmesine dair.

ممى

Bâ-hatt-ı Pîr Çelebî

Mora Sancağı begine hüküm ki:

Anabolı Kal'ası kapudanı Mehmed Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp deryâ muhâfazası için gemi donadup çıkmak lâzım geldükde kal'a-i mezbûre azebleri ve

re'îsleri ve odabaşları gemiye gire gelmişler iken hâlâ gemiye girmeyüp muhâlefet iderler deyü bu makûle muhâlefet idenlerin haklarından gelinmek bâbında hüküm-i hümayûnum recâsına arz itmeğin buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda mukayyed olup mezbûrları olıgeldüğü üzere istihdâm itdürüp kimesneye muhâlefet itdürmeyesin ve olıgelene muğâyir inâd u muhâlefet idenlerin dirliklerin âhara tevcîh eyleyesin. Ammâ kal'a dahi seferden hâlî olmak münâsib değıldür kal'anın hıfz u hirâsetine kifâyet mıkdarı âdem alıkodukdan sonra mâ'adâsın olugelündiği üzere gemiye koyup deryâ câniblerini hıfz u hirâset itdüresin.

Anadolu beglerbegine ve vilâyet-i Anadolu'da vâkı' olan kâdırlara hüküm ki:²¹

Hüküm No: 768

Südde-i saâdetde yeniçeri ağası olan Mehmed Ağa'ya; Dergâh-ı muallâm yeniçerilerine tayîn olunan orduculara koyunları narh-ı rûzi üzere akçaları ile aldırılması hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi.

ج

Südde-i sa'âdetimde yeniçeri ağası olan Mehmed dâme ulüvvuhû'ya hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerine ta'yîn olunan orducular hâzır kassâb deyü nice akça cem' itmişken hâlâ girü celeb tâ'ifesinden ve gayriden aldıkları koyunlara yigirmi beşer ve yigirmişer akça virüp ziyâde zulm ü hayf eyledükleri i'lâm olundu. İmdi hâzır kassâb deyü akça cem' olunmakdan maksûd aldıkları koyun narh-ı rûzi üzere alınmaktadır. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrları getürdüp muhkem tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki aldıkları koyunları narh-ı rûzi üzere akçaları ile aldırup emr-i şerîfûme muhâlif kimesneye ta'allül ü bahâne itdürmeyesin.

²¹ Yarım bırakılmış hüküm.

Hüküm No: 769

Karaman beylerbeyine ve Larende kâdîsına; Larende'de Abdülmennan adlı ulemânın evine giren, namazı terk etmiş yalan konuşan işine hile karıştıran ve çevrede halkın bağ ve bahçelerine davarlarını salan Timsâh Velî adlı eşkiyânın hakkından gelinmesi ve yakalanarak küreğe konulması için İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Karaman beglerbegisine ve Larende kâdîsına hüküm ki:

Sen ki kâdîsın Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp nefsi-i Larende'de olan ulemâ vü sulehâ ve sâ'ir a'yân u eşrâf şer'-i şerîfe gelüp Timsâh Velî dimekle ma'rûf kimesne târikü's-salât ve ehl-i tezvîr ü telbîs olup nice evkâfî tezvîr ü telbîs ile mülkiyeti dönderdükde mukaddemâ men' olunmak için hüküm-i hümâyûn vârid olmağın men' olunmuşken hâlâ kemâ-kân fesâd üzere olup ita'ât-ı emr itmeyüp ve davarları müslimânların bağ ve bahçelerine salup envâ'-ı zarar itdürüp ve Abdülmennan nâm ehl-i ulemânın evine girdüğü sicill olunup şer'le hakkından gelinmek üzere iken firâr idüp bu def'a dahi hakkından gelinmezse perâkende olurız deyü şekvâ eyledüklerin arz eyledüğün ecilden arz olunduğu gibi ise kayd ü bend ile Südde-i sa'âdetime gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda göresin fi'l-vâkı' kazıyye arz olunduğu gibi ise te'hîr itmeyüp mezbûrî kayd ü bend ile Südde-i sa'âdetime gönderesin ki küreğe konula.

Hüküm No: 770

Anadolu beylerbeyine; Anadolu beylerbeyinin sancak-begleri ile birlikte acîl bir şekilde yola çıkıp Gelibolu'dan geçip Belgrad'a varıp serdâr-ı zafer-şîâra yetişip hizmette ve yoldaşlıkta bulunmaları hakkında.

26[ıncı] Bölük Süleymân kapucu ile 9[uncu] bölük Mahmûd kapucuya virildi. Fî 7 Ş. sene isnâ [ve elf].

Anadolu beglerbegine hüküm ki:

Şimdiye değin sana ve beglerbeglerbegliğine müte'allık sancak-beglerine defe'âtle mü'ekked ahkâm-ı şerîf gönderilüp mu'accelen çıkup nevrûzda Gelibolu'dan

geçüp rûz-ı hızırdan on gün mukaddem Belgrad'a varup serdâr-ı zafer-şi'âruma mülâkî olup vech ü münâsib gördüğü üzere uğur-ı hîn ve devlet-i ebed-makrûnumda hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunasın deyü emrim olmuşken hâlâ rûz-ı hızır irişüp henüz sen ve beglerbegliğine müte'allık sancak-begleri ve zu'âma vü erbâb ve sâ'ir sefer-i zafer-hîne me'mûr olan kullarum Gelibolı'dan geçüp tekâsül ü ihmâl üzere olduğınız ecilden gereği mes'ûl ü mu'âteb olmuşsuzdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu seferi sâ'ir seferlere ve bu zamânı sâ'ir zamânlara kıyâs itmeyüp işbu hüküm-i şerîfüm sana varduğu gibi bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü tevakkuf cevâz göstermeyüp hemân Gelibolı'dan Rûm-ili'ne geçüp iki menzili bir konak idüp serdâr-ı zafer-şi'âruma irüşmek ardınca olasın. Şöyle ki vaktiyle varup irişmemekle mûmâ-ileyh serdârım şikâyet eyleye bir vechile öZRünüz kat'â memnû' u makbûl olmayup muhkem itâba mazhar olursun sonra; "Bilmedüm işitmedüm" dimeyesin.

ج

Bir sûreti; Karaman beglerbegine.

Hüküm No: 771

Ohri mukâta'âtı müfettişi Vodina kâdîsına; Nevrûzdan önce mâl-i mîrî tahsîlinde dikkat edip hazîneye irsâli hakkında.

Ohri mukâta'âtı müfettişi Vodina kâdîsına hüküm ki:²²

Hâlâ Südde-i sa'âdetime irsâliyyen gelüp hıdmetin meşkûr olup min-ba'd dahi mâdâm ki mâl-ı mîrî tahsîlinde cidd ü ihtimâm idüp nevrûzdan mukaddem irsâliyye dâhil-i hazîne eylesin müfettişliğin âhara...

Hüküm No: 772

Konya ve Bilvîrân kâdîlarına; Bilvîrân'a bağlı Apa adlı karyeden Selîm bin Hâcî Mustafa halkı mîrimîrân subaşlarına kanuna aykırı gammazlayıp kanuna aykırı akçelerini alarak Müslümanlar bu kişiden rahatsız olmuş mahkemeye davet edildiğinde Bayezid Çavuş'un yanına sığınmış fukarânın hakkı ziyân olmuştur.

²² Üstü terkin çizgisiyle çizilerek iptal edilmiş ve yarım bırakılmış hüküm.

Selîm'in teftîş edilip himâyet edildiği anlaşılırsa haklarından gelinip küreğe gönderilmelerine dair.

Bâ-hatt-ı efendi.

Konya ve Bilvîrân kâdîlarına hüküm ki:

Sen ki Bilvîrân kâdîsısın Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Apa nâm karye sâkinlerinden Selîm bin Hacı Mustafa kendü hâlinde olmayup re'âyâ vü berâyâyı mîrimîrân sübâşlarına hilâf-ı vâkı' gamz idüp hilâf-ı şer'-i şerîf bî-vech akçaların aldırup müslimânlar mezbûrın ifsâdından mütezaccir olmağın şer'-i şerîfe da'vet olundukça gelmeyüp Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Bâyezîd nâm çavuş yanına ilticâ idüp şer'-i şerîfe gelmemegin hakk-ı fukarâ zâyi' olup mazlûm olanlara bu vechile ziyâde ta'addî vü tecâvüz sebebi olur deyü bildürdügün ecilden mezbûr Selîm ihzâr olunup teftîş olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda te'hîr itmeyüp mezbûr Selîm'i da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde idenler ile şer'-i şerîfe ihzâr idüp gaybet iderse şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp dahi bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların husamâları muvâcehesinde şer'le teftîş ü tefahhus eyleyüp göresiz kazıyye arz olunduğu gibi ise ba'de's-sübût ashâb-ı hukûka şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp bî-kusûr alıvirdükden sonra üzerine sâbit olan mevâddın ve fesâdlarının sûret-i sicilleri ile mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderesiz ki küreğe konula ve müşârün-ileyh Bâyezîd Çavuş dahi bu makûle eşkıyâyı himâyet idüp çavuşun dahi re'âyâyâ zulm ü ta'addîsi var ise anun dahi ahvâlin mufassalan yazup arz eyleyesiz ki çavuşluğu ve ze'âmeti alınup hakkından geline.

Hüküm No: 773

Hoşab Sancağı beyi Mahmûdî Şîr Bey'e; Şîrvân sınırında devlet için bir hizmet meydana geldiğinden aşireti ve kabilesiyle yeteri miktâr adam yanına alıp Şîrvân'a varması hakkında.

[Yev]mü'l-İsneyn fî 5 Şa'bânü'l-mu'azzam sene isnâ ve elf Konstantınıyye

İftihâr

Hoşab Sancağı begi Mahmûdî Şîr Beg *dâme ulüvvuhû*'ya hüküm ki:

Hâlâ Şîrvân serhaddinde Devlet-i aliyyeye müte'allık bir hıdmet vâkı' olmağın mu'accelen aşîretinle Şîrvân'a varmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü terâhî itmeyüp sancağın muhâfazası-çün kifâyet mikdârı âdem alıkodukdan sonra cümle aşâ'ir ü kabâ'ilinle müretteb ü mükemmel düşmen yarağı ile ale't-ta'cîl Şîrvân'a varup düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Şîrvân Eyâleti'ne mutasarrıf olan vezîrüm Ca'fer Paşa *edâma'llâhü te'âl iclâlehû*'ya mülâkî olup vech ü münâsib gördüğü üzere hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunasın. İn-şâ'allâhü te'âlâ uğur-ı hümayûn-ı nusret-makrûnumda vâkı' olan hıdemât-ı mebrûren zâyî' olmayup envâ'-ı inâyet-i aliyye-i husrevâneme mazhar olmak mukarrerdür. Ana göre var kuvveti bâzû-yı himmete getüresin.

Nakl olundu.

Bir sûreti; Bargiri Begi Mahmûdî Mansûr Beg'e.

Hüküm No: 773

Erciş Sancağı beyi Zâl Paşa oğlu Mehmed Beye; Altı ve altı binden yukarı tîmârı olanlarla Şîrvân Eyâleti sınırına varmaları hakkında.

Emirü'l-ümerâi'l-kirâm ile'l-mülkü's-samed bir beglerbegilik düşünce hâlâ Erciş Sancağı inâyet olunan Zâl Paşa-oğlu Mehmed *dâme ikbâlühû*'ya hüküm ki.²³

Hâlâ Şîrvân serhaddinde Devlet-i aliyyeye müte'allık bir hıdmet vâkı' olmağın mu'accelen Şîrvân'a varmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü terâhî itmeyüp livâ-i mezbûrın altı binden aşağı tîmârı olanları sancağın muhâfazasına alıkoyup dahi altı bin ve altı binden yukarı tîmârı olanları ve ze'âmetleri kânûn üzere cebe vü cevşen ve cebelüler ile ve sen dahi yarar âdemlerinle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla kalkup mu'accelen Şîrvân'a varup düstûr-ı mükerrerrem ilâ âhirihî...

²³ Bir önceki hükmün tekrârı olup mükerrer hüküm olup yarım bırakılmış bir hükümdür.

Hüküm No: 774

Maraş beylerbeyine; Zulkadriye askerinin ve Ayntâb ve Kars sancakları sipâhîlerinin altı binden aşağı tîmârî olanları ile Maraş'da altı binden aşağı tîmârî olanları ile muhâfazaya kalıp altı ve altı binden yukarı tîmârî olan zuâma ve erbâb-ı tîmâr alaybeyleri ve cebebaşları ile tertipli ve mükemmel düşman silahı ile ve Kars ve Ayntâb sancakları beylerine otuz nefer yarar tüfek atıcı sekbânlar yazdırıp Gelibolu'dan geçirtip serdâra göndermek ardınca olması hakkında.

[Yev]mü'l-Ahad İbtidâ-i Cü'z fî 3 L. sene isnâ ve elf.

Bâ-hatt-ı Nu'man Beg.

اساس

Mar'aş beglerbegine hüküm ki:

Hâliyâ Peç kralı tarafına fermân olunan sefer için vârid olan emr-i şerîfde altı bin ve altı binden aşağı tîmârî olan Mar'aş sipâhîlerine muhâfaza hıdmeti fermân olunup ve Kars ve Ayntâb sancakları umûm üzere alaybegleri ile sefere fermân olunup ve Mar'aş'ın yetmiş nefer çavuşunun ba'zısının altı binden ziyâde ve ekserinin livâ-i Mar'aş'da ve zikr olunan sancaklarda tîmârî olup zikr olunan çavuşun ve çavuşlar kethudâsı olan Hidâyet'in mâl-ı mîrîye istdihdâmda olması lâzımdur deyü ahkâm-ı şerîfe virilmek recâsına arz eylemişsün imdi mukaddemâ Zulkadriye askerinin ve Ayntâb ve Kars sancakları sipâhîlerinin altı binden aşağı tîmârî olanları ile muhâfazaya kalmak fermânım olmağın ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrerdür. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, emr-i sâbıkım mücebince vilâyet-i mezbûrenin ve Ayntâb ve Kars sancaklarının altı binden aşağı tîmârî olanları ile sen muhâfazaya kalup altı ve altı binden yukarı tîmârî olan zu'âma vü erbâb-ı tîmârî alaybegleri ve cebe-başları ile müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla ve Kars ve Ayntâb sancakları beglerine dahi emr-i sâbıkım mücebince otuz nefer yarar tüfeng-endâz sekbânlar yazdırup ale't-ta'cîl Gelibolu'dan geçürdüp serdârıma göndermek ardınca olasin sefer zamânı karîb olmuşdur. Şöyle ki vaktinde varup irişmeyeler dirlikleri alınmağla iktifâ olunmayup varup vaktinde irişmeyenlerin hakkından gelinür ana göre tenbîh ü i'lâm idüp ve sen dâhi muhâfazaya kalan sipâhîleri kendü hevâlarına girmeğe komayup leyl ü nehâr

muhâfaza hıdmetinde olup re'âyâ vü berâyâyâ ehl-i fesâd ve gayrinden zarar u gezend irişmekden ziyâde hazer idüp ve muhâfazaya kalan sipâhîlerin her sancakda tîmârı olanların ismlerin ve sâ'ir karye ve adedleriyle yazup her sancağı başka defter idüp mühürleyüp sûretin Dergâh-ı mu'allâma irsâl eylesin ki her birine mufassal ahkâm-ı şerîf virile ve bedel akçaları dahi ana göre alına ve arz eyledüğün üzere Mar'aş'ın cümle çavuşların ve kethudâların mâl-ı mîrî şartıyla alıkoyup anları dahi vech-i meşrûh üzere defter idüp mühürleyüp Südde-i sa'âdetime gönderesin ki istihdâma emr-i şerîf virilüp ve bedelleri dahi ana göre ola.

Hüküm No: 775

Dergâh-ı muallâ çavuşlarından Ankara Sancağı muhâfazasında olan Hasan Çavuş'a; Ankara beyi Nemçe seferine gitmiş olup tîmârı üç bin akçeden aşağı olan sipâhîlerden otuz nefer sipâhîye baş olup Ankara muhâfazası için defter edilip yazularak İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Yevmü'l-Isneyn, fi 4 Ş. sene isnâ ve elf.

ملا

Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından olup Ankara Sancağı muhâfazasında olan Hasan Çavuş'a hüküm ki:

Livâ-i mezbûr beği Nemçe seferine gitmek fermân olunmağın livâ-i mezbûr sipâhîlerinden üçer bin akçadan aşağı tîmârı olan sipâhîlerden livâ-i mezbûr muhâfazası-çün otuz nefer sipâhî yazup defter idüp dahi sen üzerlerine serdâr olup ve muhâfazaya kaldıkları mukâbelede donanma-i hümâyûn mühimmâtı-çün tîmârlarınun berâtları mücebince yazusına göre ve her bin başına bin akça bedel alınmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda livâ-i mezbûrın üçer bin akçadan aşağı olan sipâhîlerden livâ-i mezbûr muhâfazası-çün otuz nefer sipâhî alınup nâhiyeleri ve ve baş karyeleri ve yazuları ile berâtları mücebince defter idüp ve yazusına göre her bin başına bin akça bedel akçasın bî-kusûr cem' ü tahsîl ve akçayı der-kîse idüp mühürleyüp ber-vech-i isti'câl defteri ile Südde-i sa'âdetime irsâl eyleye zikr olunan otuz nefer sipâhî ile sen ki çavuşsın sancakbegi anda mevcûd olmamağla livâ-i mezbûrın ve şehrin onat vechile hıfz u

hirâsetinde olup zuhûr iden ehl-i fesâdın hüsn-i tedbîr ile ele götürüp ma‘rifet-i kâdîsî ile şer‘le hakklarından gelüp ehl-i fesâda ruhsat vermeyesin. Ammâ hakk üzere olup hilâf-ı inhâ kimesneye ta‘addî olmakdan ve celb ü ahzdan hazer idesin.

Hüküm No: 776

Vize yörükleri subâşısına; Vize alaybeyi Mehmed Vize eşküncüleri ve çinganelerini sefere ben gönderirim diyerek çoğunu perişan etmiş olduğundan eşküncü ve çingene müsellemlerini göndermesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu‘man Çelebî.

Vize yörükleri sübâşısına hüküm ki:

Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp kâdîmden Vize yörük eşküncileri ile çingâne müsellemleri vâkı‘ olan hıdemâtda sübâşıları ile eşe gelmişler olup hâlâ serdâr-ı zafer-şi‘âr tarafından hüküm-i hümâyûn vârid olup kâdîmden olıgeldüğü üzere Vize yörük eşküncileri ile çingâne müsellemlerin ihrâc idüp sefer-i hümâyûna getüresin deyü fermân olunup ihrâc itmek üzere iken Vize alaybegi Mehmed çingâne müsellemlerini ben ihrâc idüp istihdâm iderüm deyü bir tarîk ile emr alup müsellemleri izlâl itmeğin ve niceleri firâr u perâkende olmuşdur deyü bildirdüğün ecilden olıgeldüğü üzere girü senünle eşmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda kâdîmden olıgeldüğü üzere eğer eşkünciler ve eğer çingâne müsellemlerin serdâr-ı zafer-şi‘âr tarafından olan hüküm-i hümâyûn mücebince cümlesin sen ihrâc idüp ma‘an sefer-i hümâyûna mu‘accelen varup yetişesin mezbûr alaybegine olıgelene mugâyir dahl itdürmeyesin.

Hüküm No: 777

Hırsova ve Baya kâdîsına; Eşkiyâlık yapıp, halka zulm ve baskı yapan, paralarını zorla alan Hırsova kazasına bağlı Rahmanbey karyesinden Nâzar oğlu Ramazân, Döğer karyesinden Kara Nâzar, Hırsova merkezden Osman ve Konur Mustafa ve Sarı Mustafa adlı eşkiyâların hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi. Şer‘le lâzım gelen icrâ oluna.

Hırsova ve Baya kâdîsına hüküm ki:

Sen ki Baya kâdîsının Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp Hırsova kazâsına tâbî' Rahmanbeg nâm karye sâkinlerinden Nazâr-oğlı Ramazân ve karındaşı ve Döger nâm karye sâkinlerinden Kara Nazâr ve nefsi-i Hırsova sâkinlerinden Osmân ve Konur Mustafa ve diğêr Muhzır Sarı Mustafa nâm kimesneler eşkıyâdan olup dâ'imâ ehl-i örf yanınca gezüp re'âyâyı ehl-i örf tâ'ifesine gamz idüp bi-gayr-ı hakkın akçaların aldırıp zulm ü ta'addî üzeredür deyü arz eyledüğün ecilden buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrları getürdüp muhkem tenbîh ü te'kîd eyleyesiz ki min-ba'd kendü hâllerinde olup re'âyâyı rencîde itmeyeler şöyle ki memnû' olmayup girü fesâd üzere olup re'âyâyı ol vechile rencîde iderler ise muktezâ-yı şer'-i kavîm üzere muhkem hakklarından gelesiz.

Hüküm No: 778

İç-il Sancağı beyine; Yaz aylarında ve sâyir zamânda Mamuriyye kalesini terk edip başka yerlere giden topçubaşı Muharrem'in tenbîh edilmesi aksi takdîrde dirliğinin alınması hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîrî Efendi.

İç-il Sancağı beğine hüküm ki:

Ma'muriyye Kal'asında topçubaşı olan Muharrem kal'a-i mezbûreden yaz günlerinde çıkup yalağa gitmekle deryâda küffâr gemileri göründükde topçubaşı olmamağla top işlemeyüp topçubaşılar kal'adan taşra çıkmak münâsib olmaduğı i'lâm olunmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda mezbûre muhkem tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki yaz eyyâmında ve sâ'ir zamânda kal'ayı birağup âhar yere gitmeye ve mütenebbih olmayup tekrâr kal'ayı birağup âhar yerlere giderse arz eyleyesin ki dirliğı alınup âhara virile.

Hüküm No: 779

Batum beğlerbeğisine ve Trabzon ve Keşan kādîlarına; Keşan merkezde eşkiyâlık yapıp, halka zulm ve baskı yapan, paralarını zorla alan Kütükçü Hüseyin'in tefîş edilip İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

عسى

Batum beğlerbegisine ve Trabzon ve Keşan kādîlarına hüküm ki:

A'yân-ı vilâyet Dergâh-ı mu'allâma mahzar gönderüp erbâb-ı tîmârdan nefis-i Keşan'da olan Kütükci Hüseyin kendü hâlinde olmayup re'âyâ vü berâyâyı ehl-i örfe gamz idüp hilâf-ı şer'-i şerîf akçaların aldırıp ve bir def'a şer'le fasl olmuş olan husûsları tekrâr karışdırıp bi'l-cümle şerîr ü gammâz ve ehl-i fesâddur deyü mukaddemâ dahi şekvâ olunmağın kendü hâlinde olmak için mü'ekked hüküm-i hümayûn vârid olmuşken aslâ mütenebbih olmayup kemâ-kân gammâz u ifsâd ve ta'addîsi izdiyâd üzeredür deyü şekvâ olunmağın buyurdum ki:

Vardukda mezkûrı getürdüp dahi bu husûslardan bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmiş olmayup husûsların husamâları muvâcehesinde şer'le tefîş ü tefahhus eyleyüp üzerine sâbit olan mevâddın sûret-i sicilleriyle mezbûrı Südde-i sa'âdetime gönderesiz.

Hüküm No: 780

Anadolu kādî-askerine; Önceden beri mahkemeye kişileri çağırma görevli muhızrlar yirmi beş nefer olup sayının aynen tutulması hakkında.

زحد

Anadolu kādî-askerine hüküm ki:

Muhızrlar tarafından Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunulup mâ-takaddümden muhızrlar yigirmi beş nefer olup ziyâde olmak bâbında mukaddemâ hüküm-i hümayûn dahi vârid olmuşken hâlâ ziyâde olup a'yân-ı hazîne noksân müretteb olmuşdur deyü şekvâ olunmağın buyurdum ki:

Vardukda sâbıkâ bu bâbda virilen hüküm-i hümayûnum mücebince yigirmi beş muhızırdan ziyâde muhızır itdürmeyesin.

Hüküm No: 781

Kefe beğlerbegisine ve kâdîsına; Küçük gemilere yüklenip Anadolu ve Rûmeli yakalarına gönderilen yağdan dolayı İstanbul'da yağ sıkıntısı yaşanmış olup yağın büyük kalyonlara yükletilip İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

حسن

Kefe beğlerbegisine ve kâdîsına hüküm ki:

Bundan akdem defe'âtle hüküm-i şerîfüm gönderilüp Anadolu ve Rûm-ili yakalarına yağ geçirilmeyüp cümlesi büyük kalyonlara tahmîl olunup doğru mahrûse-i İstanbul'a geline deyü tenbîh ü te'kîd olunmuşken fermân-ı hümayûnuma muhâlif ol câniblerde bulunan yağ ba'zı küçük gemilere tahmîl olunup Anadolu ve Rûm-ili yakalarına gitmekle İstanbul'da yağ husûsunda küllî müzâyaka çekmekle bu bâbda gereği gibi mes'ûl ü mu'âteb olmuşsuzdur imdi ol cânibde tüccâr tâ'ifesinde ve bölük hakkında ve yeniçeri kullarumda ne mîkdâr der-mahzen olmuş yağ varsa cümlesi ba'de's-sübût büyük kalyonlara tahmîl olunup doğru İstanbul'a gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda onat vechile mukayyed olup emr-i celîlü'l-kadrüm üzere ol cânibde tüccâr tâ'ifesinde ve bölük hakkında ve yeniçeri ve gayride ne mîkdâr der-mahzen olmuş yağ varsa cümlesin ol cânibde bulunan kalyonlara tahmîl idüp doğru mahrûse-i İstanbul'a gönderesin. Şöyle ki min-ba'd küçük gemiler ile Anadolu ve Rûm-ili yakalarına yağ gitdüğü istimâ' oluna bu beyân olunacak öZRünüz makbûl olmayup envâ'-ı itâbla mu'âteb olmanız mukarrerdür. Ana göre yağ husûsuna gereği gibi mukayyed olasız.

Hüküm No: 782

Göri beğlerbeği Hızır Bey'e; Simon Han'dan erişebilecek bir zarar için Göri kalesinin muhâfazası için Erzurum ve Kars beylerbeyinin Zaruşâd ve Şüregil adlı yerlerde toplanmışken Hızır Bey'i Göri kalesine ulaştırılması hakkında.

Nakl olundu.

Göri beğlerbeği Hızır *dâme ikbâlühû*'ya hüküm ki:

Mukaddemâ Göri beğlerbegisi olan Mustafa *dâme ikbâlühû* Göri Kal'ası'na varup girmemekle Göri beğlerbeğliği sana tevcîh olunmuşdu sen dahi henüz kal'aya varup girmeyüp kal'a hâlî kalduğı istimâ' olunmağın emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm Erzurum begler ve Kars beglerbegileri *dâme ikbâlühûmâ*'ya hüküm-i şerîfüm gönderilüp Zaruşâd ve Şüregil nâm mahallerde cem'iyet üzere iken hüsn-i tedbîr ü tedârükle seni kal'aya ulaştırmak için muhkem tenbîh ü te'kîd olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, eğer sâbıkâ Göri beglerbegisi olan Mustafa *dâme ikbâlühû* bir tarîkla Göri Kal'ası'na girmişse sen kal'aya varmakla mukayyed olmayasın ve eğer varup girmemişse müşârün-ileyhimâ ile haberleşüp dahi hüsn-i tedbîr ü tedârükle ve mûmâ-ileyhimânın imdâd u i'ânetleri ile kangı yoldan enseb ü ehvense Göri Kal'ası'na varup girüp hıfz u hirâset itmek bâbında bezl-i maktûr ve sa'y-i nâ-mahsûr eylesesin ve bi'l-cümle Göri Kal'ası'nın hıfz u hirâseti mühimmât-ı umûrdan olup müşârün-ileyh Mustafa *dâme ikbâlühû* kal'aya varup girmeğe kâdir olmayup hâlî kalmakla Simon tarafından bir zarar u gezend irişmek ihtimâlinden Göri beğlerbeğliği müşârün-ileyhden alınup sana virilmişdi sen dahi girmiyecek kal'a hâlî kalmak revâ görilmeyüp hüsn-i tedbîr ile bir fırsat düşürüp her ne vechile mümkün ve müyesser ise varup kal'aya girüp hıfz u hirâset itmekde var kuvveti bâzûya getürüp kal'a hâlî kalmakla Simon tarafından bir zarar müterettib olmakdan be-gâyet ihtirâz üzere olasın.

Hüküm No: 783

Kars beylerbeyine; *Simon Han'dan erişebilecek bir zarar için Göri Kalesi'nin muhâfazası için Hızır Bey'in kaleye girmeduği anlaşılmuş Erzurum ve Kars beylerbeyinin Zaruşad ve Şüregil adlı yerlerde toplanarak Hızır Bey'in askerlerinin zahîresinin tedârik etmeleri hakkında.*

Nakl olundu.

Kars beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem Göri beğlerbeğliği tevcîh olunan Mustafa *dâme ikbâlühû* Göri Kal'ası'na varup dâhil olmamağla Göri beğlerbeğliği emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm Çıldır beğlerbegi Hızır *dâme ikbâlühû*'ya tevcîh olunup lâkin müşârün-ileyh dahi henüz Göri Kal'ası'na girmediği istimâ' olunup Göri Kal'ası'na beğlerbegi varup girüp kal'ayı hıfz u hirâset itmek ve neferâtının zahîresin tedârük olunmak mühimmâtdan olmağın bu bâbda Erzurum beğlerbegine ve Göri beğlerbeğliği tevcîh olunan Hızır *dâme ikbâlühû* 'ya ahkâm-ı şerîfe gönderilmişdür. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, sen dahi bu husûsa gereği gibi mukayyed olup anun gibi sâbıkâ Göri beğlerbegisi olan Mustafa veyâhûd hâlâ beğlerbegi olan Hızır *dâme ikbâlühû*'madan biri Göri Kal'ası'na dâhil olmuşsa fe-bihâ ve illâ şöyle ki müşârün-ileyhimâdan biri henüz Göri Kal'ası'na girmeyüp kal'a hâlî kalmış ola beher-hâl Göri Kal'ası'nın hıfz u hirâseti ve içinde olan neferâtının zahîresi tedârük olunmak mühimmât-ı umûrdandur ve sizün uhdenizdedür te'hîr itmeyüp emr-i şerîfüm mücebince Zaruşâd ve Şüregil nâm mahallere varup Erzurum beğlerbegi ile dernek ü cem'iyet üzere olup dahi Göri Kal'ası'na lâzım olan develeri ve sâ'ir levâzım u mühimmâtı tedârük idüp müşârün-ileyh Hızır Paşa'yla sen hüsn-i tedbîr ü tedârükle Göri Kal'ası'na ulaştırup Simon-ı neket-makrûn tarafından ıyâzen bi'llâhi te'âlâ kal'aya zarar u gezend irişmekden ziyâde hazer idesin. Şöyle ki şimdiye değin müşârün-ileyhimâdan biri Göri Kal'ası'na girmiş olmayup ve siz dahi ulaştırmayup kal'a hâlî kalmağla Simon tarafından kal'aya ve içinde olan asker-i İslâm'a zarar müterettib ola beyân olunacak övrünüz makbûl olmak ihtimâli olmayup ve azl-i ebedî ile konulmayup envâ'-ı itâb u ikâba mazhar olmanız mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup beher-hâl Göri Kal'ası'na Hızır *dâme ikbâlühû*'yı münâsib olan yoldan ulaştırmayınca olmayasın ve zahîresin dahi mümkün olduğu üzere tedârük itdürüp ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer idesin.

Hüküm No: 784

Hâslar kâdîsına; Donanma için lâzım olan kürekçi temîni için hapislerde bulunan suçlulardan ve bir yol bularak serbest kalanların Divan-ı hümâyunda tekrâr sorgulanarak suçlarının sâbit olduğu anlaşılırsa kürekçi olarak gönderilmeleri hakkında.

[Yev]mü'l-Hamîs, Fî 5 Şehr-i Ramazânî'l-mübârek sene isnâ ve elf.

عبدى

Hâslar kâdîsına hüküm ki:

Hâliyâ donanma-i hümayûnum mühimmâtı-çün ziyâde kürekci lâzım olmağın kazâ-i mezbûrede bi'l-fi'l mahbûs olan mücrimleri ve cürm-i galîzi sâbit olup habs olunmuş iken bir tarîk ile halâs olan mücrimler ele getirilüp Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Şa'ban Çavuş ile Tershâne-i âmireme teslîm olunmasın emr idüp buyurdum ki:

[Vu]sûl buldukda kazâ-i mezbûrede bi'l-fi'l mahbûs olan mücrimler ve mukaddemâ cürm-i galîzi sâbit olup bir tarîk ile halâs olan mücrimlerki cürmleri te'dîb ile sakat olmaya ol makûle mücrimleri ele getirüp üzerlerine sübût bulan mevâddın sûret-i sicilleri Âsitâne-i sa'âdetime gönderesin ki Dîvân-ı hümayûnda ahvâlleri teftîş olunup cürm-i galîzi olanlar küreğe virile.

Hüküm No: 785

İnöni ve Söğüd kâdîlarına; Söğüd derbendinde ortaya çıkan eşkiyâdan dolayı derbentciler görevli oldukları yerlere gidememişler bölgede eşkiyâ halka baskı ve zulm yapmışlardır. Derbentcilerin güvenliğinin sağlanması ve eşkiyânın hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi.

محمد

İnöni ve Söğüd kâdîlarına hüküm ki:

Sen ki İnöni kâdîsın Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp Söğüd derbendi itâbla mahûf u muhâtara derbend olup mürûr u ubûr iden eşkiyânın ekseri yeniçeri ve sipâhî-oğlanı değil iken yeniçeri ve sipâhî-oğlanı geçinüp yol üzere olan karyelerin ekseri ba'zı hâlî yerlere çekilüp lâkin derbend-i mezbûrın ta'yîn olunan derbentcileri gidemeyüp derbend-i mezbûr muhâfazasında iken mürûr u ubûr idenler cebrle ehl ü iyâlleriyle sâkin oldukları evlerin üzerine konup celb ü ahz için ba'zıların habs idüp

âhar yere anun gidüp ehl ü iyâllerine dâhi tecâvüz idüp ve ba'zıların mecrûh u katl eyleyüp zulm ü ta'addîlerinden ahvâlleri mükedder olmuşdur derbend-i mezbûrede kuttâ'-ı tarîk vü şakî zuhûr idüp fesâd itdüklerinde derbendciler def'-i mazarrat itdüklerin zikr olunan eşkıyâ muhârebe vü mukâteleye mübâşeret idüp ol hinde mecrûh olanlar için sonra ehl-i örf tâ'ifesi gelüp derbend-i mezbûrede derbendciler âdem mecrûh u katl itmiş deyü tutub habs idüp akçaların alup rencîde idüp hâlî olmadukların bildürmeğin buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda tamâm mukayyed olup anun gibi derbend-i mezbûrede vech-i meşrûh üzere eşkıyâ zuhûr idüp fesâd ü şenâ'at eyledüklerin mezkûrın derbendciler gayri tarîkla def'-i mecâl olmayup zikr olunan eşkıyâ muhâ[re]be vü mukâteleye mübâşir itmekle ol hinde eşkıyâdan mecrûh u maktûl vâkı' olursa ol makûle eşkıyânın demleri hederdir ehl-i örf tâ'ifesine ve hinde zikr olunan derbendcileri şer'-i şerîfe ve fermân-ı hümayûnuma mugâyir rencîde itdürmeysiz.

Hüküm No: 786

Budun'da olan Vezîr Hasan Paşa'ya; Hatvan kalesini işgâle gelen kâfirleri geri püskürtmekde gösterdiği başarılarından dolayı Vezîr Hasan Paşa'ya padişah tarafından verilen bir elbise ve kılıcın Kapıcı-başı Hasan tarafından gönderilmesi hakkında.

ۛ

Budun'da olan Vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki:

Hâlâ Budun serhaddinde Hatvan Kal'ası'nı muhâsara itmek kasdına gelen küffâr-ı hâksâr ile ceng ü cidâl ve harb u kıtâl oldukda bi-inâyeti'llahi'l-Melikü'l-Müte'âl hüsn-i tedbîr ü tedârükle kefer-i fecerenün inhizâm ve firârına bâ'is olup envâ'-ı şecâ'at ve merdâneliğin vücûda gelmekde hakkunda mezîd-i avâtıf-ı aliyye-i şâhâne ve meziyet-i avârıf-ı seniyye-i pâdişâhane zuhûra getürüp hil'a-ı fâhiremden bir sevb hil'at-i mûrisü'l-behçet ve esyâf-ı fâtilhü'l-eknâfımdan bir kabza şemşîr-i zafer-te'sîr inâyet ü ihsân idüp kapıcı-başlarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim, câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim, el-muhtass-ı bi-mezîd-i inâyeti'llahi'l-Melikü'l-Hâliki'l-Mennân Hasan *dâme mecduhû* ile irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, hil'at-i fâhire ve kisvet-i bâhiremi envâ'-ı ta'zîm ü ikrâm ile giyüp ve tiğ-i hûn âşâmımı ihnâf-ı tevfir ü ihtirâm ile kuşanup dahi cibilletünde merkûz olan vüfûr-ı celâdet ve şecâ'at muktezâsınca kemâ-kân uğur-ı hümâyûn-ı izzet-makrûnumda envâ' yüz aklıkları tahsiline sa'y ü ihtimâm eylesin.

Bir sûreti; Rûm-ili beglerbegi Mehmed Paşa'ya.

Hüküm No: 787

Lala'ya ve Demürçi ve Atala ve (boş) kâdîlarına; Demirci kazâsından Mehmed Fakih adlı kişinin elini kesip yaralayan Ahmed ve Süleymân adlı eşkiyâların ve bunlarla berâber olanların yakalanıp teftîş edildikten sonra İstanbul'a küreğe gönderilmeleri hakkında.

Bâ-hatt.

Lala'ya ve Demürçi ve Atala ve (boş) kâdîlarına hüküm ki:

Demürçi kazâsından Mehmed Fakîh nâm kimesnenin Ahmed ve Süleymân nâm şakîler sol elin çalup mecrûh idüp ve dâ'imâ fesâd ü şenâ'atden hâlî olmadıkları mukaddemâ i'lâm olundukda ele getürmeleri için gönderilen hüküm-i şerîfüm mücebince şer'-i şerîfe da'vet olunduklarında itâ'at-ı şer' itmeyüp firâr idüp ve âlât-ı harble nice müslimânların evlerin basup kızların ve avretlerin çeküp nicesin mecrûh idüp ve bunlardan mâ'ad[â] Dayı Mehmed ve Turmuş ve Mustafa ve Ca'fer ve Abdülkâdir nâm kimesneler dâhi zikr olunan fesâdda bile oldukları i'lâm olundu. İmdi mezkûrların ele getürilmesi lâzım u mühimm olmağın buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda bi'z-zât kemâl-i takayyüd ile mukayyed olup mezbûrları şer'-i şerîfe da'vet idüp gaybet iderlerse yatak ve duraklarına ve akvâm ü akribâlarına ve bi'l-cümle şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup dahi da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâsıyla berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmayup on beş yıl geçmeyen husûsların onat vechile hakk üzere teftîş idüp göresiz. Fi'l-vâkı' mezbûrlar vech-i meşrûh üzere fesâd ü şenâ'at itdükleri sâbit ü zâhir olursa üzerlerine sâbit olan mevâddın sicill itdükden sonra sûret-i sicilleriyle mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderesin ki küreğe konula. Hîn-i teftîşde hakk üzere olup tezvîr ü

telbîsden ve şuhûd-ı zûrdan ve garaz u ta'assubdan ihtirâz idüp hakk-ı sarîha tâbî' olasız.

Hüküm No: 788

İnöni ve Söğüd kādîlarına; Söğüd derbendindeki eşkiyâlar yüzünden derbencilerin tayîn oldukları göreve gidemedikleri halkın dağılmalarına sebep oldukları anlatılmış olup bu hüküm bir önceki 785 numaralı hükümün tekrârıdır.

İnöni ve Söğüd kādîlarına hüküm ki:²⁴

Sen ki İnöni kādîsısın Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Söğüd derbendi dimekle ma'rûf derbend itâbla mahûf u muhâtara olup mürûr u ubûr iden ebnâ-i sebîlin ekseri yeniçeri ve sipâhî-oğlanı değil iken yeniçeri ve sipâhî-oğlanı geçinüp yol üzere olan karyelerin ekseri ba'zı hâlî yerlere çekilüp lâkin derbend-i mezbûrın ta'yîn olunan derbencileri gidemeyüp derbend-i mezbûr muhâfazasında iken mürûr u ubûr idenler cebrle ehl ü iyâllerin üzerine koşup celb ü ahz için ba'zıların habs idüp ve ehl ü iyâllerine dâhi tecâvüz idüp ve ba'zıların habs idüp âhar yere alup gidüp ve ba'zıların mecrûh ve ba'zıların katl eyleyüp zulm ü ta'addîlerinden ahvâlleri mükedder olmuşdur derbend-i mezbûrede kuttâ'-ı tarîk ve eşkiyâ zuhûr itdükde mezbûreden derbenciler varup fitneye şürû' idüp zikr olunan eşkiyâ mukâtele vü muhârebeye mübâşeret eyledüklerinde gayri tarîkiyle def'-i mecâl olmayup ol hînde mecrûh u maktûl olanlar için ehl-i [örf] tâ'ifesi gelüp derbend-i mezbûrede âdem mecrûh u katl eylemişsiz deyü her birin tutub emvâl ü esbâbların alup derbencileri ehl-i fesâda mukayyed olunmayacak derbende gâret olunan emvâli tahmîn-i teklîf iderler ahvâlleri muhtell olmuşdur eşkiyâ tâ'ifesi derbend-i mezbûrede fesâd ü şenâ'ati ber vech-i meşrûh üzere mecrûh u maktûl vâkı' oldukda...

Hüküm No: 789

Tebrîz beylerbeyine ve defterdârına; Van'ın atîk ve cedîd gönüllülerinden Tebrîz'e ihrâç olunan ve Tebrîz Kalesi'nde bulunan askerlerin ulûfelerinin Tebrîz hazinesinden verilmesi hakkında.

²⁴ Yarım bırakılmış ve terkin çizgisiyle iptal edilmiştir. 785 numaralı hükmün aynısıdır.

Bâ-hatt-ı Nu'man.

عمر

Tebrîz beglerbegisine ve defterdârına hüküm ki:

Cenâb-ı emâret-me'âb Hakkâri Hâkimi Zeynel *dâme ulüvvuhû* Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp kendünün âdemlerinden ba'zı kimesneler bundan akdem Van'ın atık ve cedîd kullarından iken Tebrîz'e ihrâc olunup Tebrîz serhaddinde vâkı' olan muhârebelerde ve sâ'ir hıdemât-ı hümâyûnda küllî hizmetleri sebkât idüp hâlâ dört beş senedir ki ulûfeleri vâsıl olmayup kâtibler ve kul ağaları ekl u bel' idüp üç aydan üç aya işlemiş ulûfeleri bî-kusûr âdemlerine teslîm olunmak recâsına arz itmeğin buyurdum ki:

Vusûl buldukda, müşârün-ileyhimin âdemlerinden olup Van'ın atık ve cedîd gönüllülerinden iken Tebrîz'e ihrâc olunup leyl ü nehâr Tebrîz Kal'ası'nda sâkin olup serhad hizmetinde kusûrları yoğiken ol mîkdâr zamân işlemiş mevâcibleri virilmemişse bi't-tamâm me'mûl olan mevâcibleri bî-kusûr edâ itdürüp min-ba'd dahi hizmetlerinde kusû[r]ları olmadıkça me'mûl olan ulûfelerin Tebrîz hazînesinden edâ eyleyesiz.

Bâ-hatt-ı Nu'man.

عمر

Bir sûreti; Tebrîz beglerbegisine ve defterdârına hüküm ki:

Servî Begi Zeynel mektûb gönderüp kendünün âdemlerinden ba'zı kimesnelere vech-i meşrûh üzere hüküm yazılmışdur.

Hüküm No: 790

Vezîr Ca'fer Paşa'ya; Şirvân'da mâl defterdârı olup vilâyetin sayımı görevindeki Sefer'in sayım görevini tamamladıktan sonra elindeki bütün defterlerin İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Nuri Çavuş'a virilmişdür. Fî evâsıt N. sene isnâ [ve elf].

ج

Vezîr Ca'fer Paşa'ya hüküm ki:

Mukaddemâ Şîrvân'da mâl defterdârı olup vilâyet-i mezbûrenin tahrîri fermân olunan kıdvetü'l-ümerâ ve'l-ekâbir Sefer *dâme ulüvvuhû*'nun Âsitâne-i sa'âdetime gelmesi mühimmâtdan olmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup eğer vilâyet-i mezbûrenin tahrîr ve tevzî' henüz tamâm olmamışsa ber-vech-i isti'câl itmâma irişdürüp cümle defterleri ile müşârün-ileyhi Südde-i sa'âdetime irsâl ü îsâlinde ziyâde ikdâm u ihtimâm idüp ihmâl u müsâheleden ihtiyât eyleyesin.

Hüküm No: 791

Müşârün-ileyim muharririne; Şîrvân'da mâl defterdârı olup vilâyetin sayımı görevindeki Sefer'in tahrîr defterlerinin İstanbul'a ulaştırılmasında Vezîr Cafer Paşa'nın da işi sıkı tutması hakkında.

Bu dâhi.

Müşârün-ileyhim muharririne hüküm ki:

Hâliyâ vilâyet-i mezbûrenin tahrîr ve tevzî' mu'accelen itmâma irişdürülüp defterleriyle Âsitâne-i sa'âdetime gelmek mühimmâtdan olmağın ol bâbda Şîrvân'da olan vezîrüm Ca'fer Paşa'ya dahi mü'ekked emr-i şerîf irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, fermân-ı şerîfüm üzere vilâyetin tahrîr ve tevzî'in itmâma irişdürüp dahi defterleriyle ber vech-i isti'câl Âsitâne-i sa'âdetime gelüp ihmâl ü müsâhele eylemeyesin.

Hüküm No: 792

Ane Sancağı beyi Ebu Rîş oğlu Tahîr Bey'e; Rakka'da ortaya çıkan eşkiyânın hakkından gelmek için Rakka Eyâleti'nde bulunan Emir Haydar'ın aşîret ve kabilesiyle katılması hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi.

Ane Sancağı begi Ebu Rîş-oğlı Tahir Beg'e hüküm ki:

Rakka tarafında eşkıyâ-yı A'râb zuhûr idüp haklarından gelinmek lâzım gelüp Rakka Eyâleti'ne mutasarrıf olan emîrül-ümerâ'i'l-kirâm Haydar *dâme ikbâlühû* sana mektûb ve âd[em] gönderüp seni taleb eyledükde te'hîr ü terâhî itmeyüp sancağın askeri ile ve aşâ'ir u kabâ'ilinle varup müşârün-ileyhe vech ü münâsib gördüğü üzere hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunman emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, anun gibi Rakka tarafında eşkıyâ-yı A'râb zuhûr idüp haklarından gelinmek lâzım gelüp müşârün-ileyh sana mektûb gönderüp seni taleb eyledükde te'hîr ü terâhî itmeyüp sancağın askeri ile ve aşâ'ir u kabâ'ilinle varup vech ü münâsib gördüğü üzere hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunasın.

Hüküm No: 793

Berkofça kâdîsına; Mevlânâ Mehmed sürsat ve nüzul-ı avarız vergileri toplarken yirmi atlı ile halkdan fazlasıyla vergi toplamış, Dergâh-ı muallâ çavuşlarından Zülfikar Çavuş Berkofça dağında basılıp öldürülmüştür. Eşkiyânın tefîş edilip haklarından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı hümayûn.

سا

Berkofça kâdîsına hüküm ki:

Kasaba-i mezbûrede olan ulemâ vü sulehâ ve eimme ve hutebâ ve sâ'ir a'yân taraflarından rikâb-ı kâm-yâbıma mahzar sunılıp sâbıkâ kâdîları olan Mevlânâ Mehmed fermân olunan nüzûl-ı avârız ve sürsat cem'inde emr-i şerîfe muhâlif on beş yigirmi atlı ile karye be-karye gezüp defterden ziyâde avârızların alup ve âhar hıdmet mukâbelesinde evâmir-i şerîfe ile tekâlîf-i örfiyyeden mu'âf olanların ol hıdmete amel itmeyüp nice akçaların alup ve mîrîyeye teslîm itmeyüp mu'âflardır deyü kendüsin ekl idüp ve bunlardan mâ'adâ nice zulm ü ta'addî itmişdür deyü re'âyâ şekvâ itmeğın serdâr-ı zafer-şi'ârum tarafından Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından dârende-i fermân vâcibü'l-iz'ân kıdvetü'l-emâsil Zülfikâr Çavuş mübâşeretî ile kâdîlara hitâben emr-i şerîfüm virilmeğın emr-i şerîfüm mücebince görölüp kazıyye-i mezbûrın vech-i meşrûh

üzere zulm ü ta'addîsi zâhir olmağın ve kazıyye-i mezbûr müşârün-ileyh çavuş arz idüp müşârün-ileyh çavuşum için Berkofça dağında bezîrgânlar basup esbâb u emvâl gâret itmeğın salbine emr olmuşdur ve mahkeme-i şer'-i şerîf basup ve sicill-i mahfûzî pâreledi deyü hilâf-ı vâkı' arz itmekle müşârün-ileyh çavuşun ze'âmeti âhara virilüp ve kendüsinin hakkından geline deyü hüküm-i hümâyûn vârid olup lâkin müşârün-ileyh çavuş zikr olunan husûslar bühtân vü iftirâdır kazıyye-i mezbûr arzen hilâf-ı vâkı' arz itmişdür deyü bildürdikleri ecilden mahallinde hakk üzere teftîş olunup sıhhati üzere arz oluna deyü hatt-ı hümâyûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki:

Emrim üzere müşârün-ileyh çavuşun bu bâbda olan husûsun bî-garaz kimesnelerden hakk üzere teftîş idüp fi'l-vâkı' sâbıkâ arz olunduğu üzere müşârün-ileyh çavuşum bezîrgânlar basup fesâd ü şenâ'at itdüğü mahkemei şer'-i şerîf basup ihânet eyledüğü vâkı' mıdır yohsa mücerred kazıyye-i mezbûrın arzı ile mi arz olunmuşdur aslı ve hakîkati ile ma'lûm idüp dahi sıhhati üzere yazup Südde-i sa'âdetime arz eyleyesin.

Hüküm No: 794

Zulkadriye, Rakka ve Rûm beylerbeylerine; Nemçe seferi için Halep beylerbeyinin beslediği adamları ve sekbanların sefer zamânı geldiğinde etrafa kaçıkları bunların buldurulup haklarından gelinmesine dair.

Zulkadriye ve Rakka ve Rûm beglerbeglerine hüküm ki:

Emîrül-ümerâ'i'l-kirâm Halep beglerbegisi Mahmûd *dâme ikbâlühû* Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp nice zamândan berü at ve de deve ve ulûfe virüp sefer-i hümâyûn için besledüğü âdemler ve sekbânları mûmâ-ileyhimle Nemçe seferine müteveccih olup vilâyet-i Karaman'a müşârün-ileyhimle geldüklerinde ekseri, mûmâ-ileyhden rû-gerdân olup ol taraflara firâr idüp bu makûle azîm sefer zamânında mûmâ-ileyhimi bırağup hıyânet itdüklerin arz itmeğın ele getirilüp haklarından geline deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda her birinüz onat vechile mukayyed olup mûmâ-ileyhin at ve tahıl ve ulûfe virüp sefer için besledüğü âdemlerinden ve sekbânlarından iken bu makûle sefer zamânında firâr idenlerin her kangınızun eyâletinde bulunursa vech-i meşrûh üzere mûmâ-ileyhimin âdemlerinden veyâhûd sekbânlarından iken sefer

zamânında firâr eylediği sıhhati üzere ma'lûm oldukdan sonra gereği gibi haklarından gelesiz ki sâ'ire mûcib-i ibret ola.

Hüküm No: 795²⁵

Bağdad Eyâleti'ne mutasarrıf olan Vezîr Hızır Paşa'ya; Şah tarafından gönderilen Bestâm İran sınırı konusunda Kuh-i Elvend dağının sınır olmasını istemiş olup bu anlaşmayı bozacağından Vezîr Hızır Paşa'nın tayîn ettiği yerlerin hudud olması belirtilmiş Şah tarafından İstanbul'a Haydar Mîrzâ ve Mehdi Kuli Han gönderilerek sulh teklîfinde bulunulmuştur. Nihavende bağlı yerlerin ve Hersin kalesinin de içinde olduğu bölge Hızır Paşa'nın tayîn eylediği yerler doğrultusunda Osmanlı sınırları içerisinde olmasına dair.

Yollar dahi tevsî' olunmak lâzımdur ki Bağdad'dan Nihavend'e ve Nihavend'den Bağdad'a emîn ü selâmet üzere âdem varup gelüp haylice muhâlif vâz'ı olmaya husûsen Haydar Mîrzâ [ve] Mehdi Kuli Han ile Âsitâne-i sa'âdetime gelüp sulh u salâh emrî mukarrer olduğu târîhde Nihavend yolu üzerinde olan Hersin Kal'ası kabza-i tasarrufa getirilmekle bu cânibe mütâba'at üzere olan ümerâdan Ali Beg bir mîkdâr askeriyle içine konulup hayli müddet Hersin Kal'asında oturup nice zamân Bağdad hazînesinden ulûfeye mutasarrıf olmuşdur bu takdîrce mukaddemâ gönderilen hatt-ı hümâyûnum mücebince bilâ-tereddüd Hersin Kal'ası bu cânib tasarrufında olmak iktizâ ider ve bu esnâda müşârün-ileyh Hızır Paşa'dan mektûb gelüp Bağdad Eyâleti'ne mutasarrıf iken emr-i şerîf vârid olup Nihavend'e tevâbi' yerlerin dahi kat'i hudûdî fermân olunmağla Bestâm Beg'e müterakkıb iken Tebrîz'e tebdîl olunmamızla kat'i sınır husûsu Vezîr Ca'fer Paşa'ya lâzım gelüp ale'l-husûs Nihavend'e tevâbi' yerlerde hânların ve sultânların küllî nizâ'ları olmağla Bağdad'da vâlî olanlar münâza'un fe-bihâ olan yerleri görüp sınırların dahi anar kesmek münâsib olmağın Nihavend'e müte'allık olan yerlerin sınırın kesmeğe mecâl olmayup doğru Tebrîz'e teveccüh eyledük deyü arz eylemiş bu takdîrce Bestâm Beg'in Nihavend'e müte'allık yerlerde Hızır Paşa ta'yîn eylediği hudûd muktezâsınca amel olınsun dâ'imâsı vâkı' hâlî muvaffak olmamış olur sana tamâmı ta'yîn-i hâsıl olmak için Hızır Paşa'nın mektûb-ı sûreti irsâl olmuşdur. Buyurdum ki:

²⁵ 369. Hükümün devamıdır. Ciltleme esnasında hata yapılmıştır. 369 numara bir önceki hükmede aynen verilmiştir. Altta (Bu hükümün başı 194. Sahîfededir) şeklinde not düşülmüştür.

Vusûl buldukda, vech-i meşrûh üzere sâdır olan emr-i celîlül'l-kadrümi Şâh Ali Han cânibinden gelen Bestâm Beg'e bi't-tamâm tefhîm ü i'zân itdürüp vech ü münâsib olduğı üzere kal'a-i Nihavend'in dahi sınırın hüsn-i rızâsıyla kat' eyleyüp bir hâlet-i mütevassıta ri'âyet eylesin ki benim mukaddemâ olan ahîd-nâme-i hümâyûnuma mugâyir olmayup ve benim Nihavend Kal'ası'nda olan neferât dahi müzâyaka çekmeyeler ve emîn ü selâmet üzere Nihavend Kal'ası'na âdem gelmeğe mâni' u müzâhim olmaya.

Hüküm No: 796

Bursa kâdîsına; Bursa'da ki zeâmet sahipleri ve erbâb-ı tîmâr Nemçe seferine gittiğinden dolayı Bursa'nın muhâfazasına sipâhîoğlanlarından Rüstem görevlendirilmiş olup eşkiyâdan gelebilecek tehlikelere karşı Rüstem ve emrindeki sipâhîlerin dikkatli olmaları eşkiyâdan halka gelebilecek tehlikeler karşısında dirliklerinin alınacağı hakkında.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi. Buyruldu.

مص

Burusa kâdîsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp mahrûse-i mezbûrede sâkin olan ulemâ vü sulehâ meclis-i şer'a gelüp Burusa Sancağı begi ve zu'âma vü erbâb-ı tîmârı sefere me'mûr olmağla çıkup gitdiklerinde vilâyet hâlî kalup muhâfazaya kalan sipâhîlere serdâr olan kimesne erbâb-ı tîmârdan olmağla sefere me'mûr olanları ve sâ'iri zabta kâdir olmayup sipâhî-oğlanlarından bir kimesne serdâr ta'yîn olunmak lâzımdur deyü i'lâm eyleyüp ve sipâhî-oğlanları cemâ'atinden Rüstem *zîde kadruhû* için hıdmet-i mezbûrenin uhdesinden gelmeğe kâdirdür deyü arz eyledüğün ecilden müşârün-ileyh Rüstem muhâfazaya kalan sipâhîlere baş u buğ ta'yîn olunmuşdur. Buyurdum ki:

Müşârün-ileyh Rüstem'i tenbîh eylesin ki muhâfazaya kalan sipâhîlere baş u buğ ta'yîn olup kendü hevâlarında gezmeğe komayup cümlesin yanına cem' idüp mahrûse-i Burusa'yı ve etrâf u cevânibde muhâfazaya lâzım olan yerleri hıfz u hirâset eyleyüp eşkiyâdan bir ferdin mâlına ve cânına zarar u gezend irişmek ihtimâli olmaya. Şöyle ki mezbûrlar muhâfaza hıdmetinde ihmâl üzere olmağla ahâlî-i memlekete

eşkiyâdan zarar u gezend irişse muhâfazaya kalan sipâhîlerin dirlikleri alınmağla iktifâ olunmayup hakklarından gelinür. Ana göre bâb-ı muhâfazada ikdâm u ihtimâm üzere olalar.

Hüküm No: 797

Hamîd beyine; Geçen baharda Nemçe seferinde olması gerekirken gitmediği tespît edilmiş nevrûzda zeâmet sahipleri ve tîmârlı sipâhîleriyle askerlerini silâhları ile donatıp Gelibolu'dan geçip Anadolu beylerbeyine yetişmesi hakkında.

Hamîd begine hüküm ki:

Bundan akdem sana emr-i şerîf gönderilüp sancağının zu'âma vü erbâb-ı tîmârî ile hâzır olup inşâ'allâhü te'âlâ evvel-i baharda Nemçe seferine teveccüh idesin deyü fermân olunup hâlâ rûz-ı nevrûz irişüp sen henüz sancağında oturup sefere teveccüh itmedüğün i'lâm olunmağın mes'ûl ü mu'âteb olmuşsundur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, aslâ te'hîr ü terâhî itmeyüp sancağının umûmen zu'âma vü erbâb-ı tîmârî ile ve sen dahi yarar âdemlerinle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla Gelibolu'dan geçüp Nemçe seferine varup hîdmet ve yoldaşlıkda bulunasın zinhâr Anadolu beglerbegisinden girü kalmayup serhadde müşârün-ileyh ile bile bulunasın.

Hüküm No: 798

Ereğli kâdîsına; Ereğli'de bazı gayr-i müslîmlerin acemîoğlanı katl ettikleri tespît edilmiş olup acemî-oğlanı katleden gayr-i müslîmlerin tefîş edilip hakklarından gelinmesine dair.

ملا

Ereğli kâdîsına hüküm ki:

Kasaba-i Ereğli'de olan acemî-oğlanlarından Sinân acemîoğlanı kasaba-i Ereğli sâkinlerinden Karapapaz-oğlı ve Simonog ve DukaYayükce ve Risos ve Bart-oğlı ve Papayan ve Sarıpapaz ve Arnavud-oğlı nâm zimmîler ile bir mahalde otururlar iken mâ-beynlerinde katl olup Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası Mehmed *dâme ulüvvühü* dahi mühürlü mektûb virmeğın buyurdum ki:

Bu husûsa mukayyed olup mezbûr zimmîlerin bu bâbda medhâl olup mecilis-i şer‘-i şerîfe ihzâr idüp dahi gaybet idenleri şer‘le buldurması lâzım olan küfelâsına buldurup getürdüp husûs-ı mezbûr bir def‘a şer‘le fasl olmayup üzerinden on beş yıl mürûr itmiş değil ise mazanna vü müttehemlerse hakk üzere teftîş idüp göresin arz olunduğu gibiye üzerine katl husûsu sâbit olanların muktezâ-yı şer‘-i kavîm üzere haklarından gelesin. Ammâ hîn-i teftîşde hakk-ı sarîha tâbi‘ olup garaz u ta‘assubdan ve meyl u muhâbâdan ve şuhûd-ı zûrdan ve bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara siz dahi acemî-oğlanı katl itmişsiz deyü dahl u ta‘addî ve celb ü ahz olunmaktan ziyâde hazer idüp hilâf-ı şer‘-i mutahhar kimesneye iş itdürmeyesin.

Hüküm No: 799

Boğazkesen ve Yoroç kaleleri dizdârlarına; Özi savunmasına tayîn olunan Hasan Reîs ve Mahmûd Reîs'in kalitalarına Boğazkesen ve Yoroç kalelerinden beşer nefer savaşı asker verilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi. Oligeldüğü üzere beşer nefer.

حکمی

Boğazkesen ve Yoroç kal‘aları dizdârlarına hüküm ki:

Hâlâ Özi muhâfazasına ta‘yîn olunan Hasan Re’îs ve Mahmûd Re’îs'in kalitalarına oligeldüğü üzere Boğazkesen ve Yoroç Kal‘aları'ndan beşer nefer cengci virilmesin emr idüp buyurdum ki:

Vardukda aslâ te’hîr ü terâhî itmeyüp zikr olan kal‘alardan oligeldüğü üzere yat u yarak ve zâd ü zevâde ile beşer nefer cengci ta‘yîn idüp ve mezbûrân re’îslerin kalitalarına teslîm idüp noksân üzere virmekden ve te’hîr ü tavîkden ziyâde hazer idesiz.

Hüküm No: 800

Mısır beylerbeyine; Buhayra emîni Emîr Ömer'in mâl-i mîri tahsîlinde gösterdiği başarılarından dolayı kendisine padişah tarafından bir elbise verilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi. Sellemehu’llahi te’âlâ.

Mısır beglerbegisine hüküm ki:

Ümerâ-i Mısır'dan Şeyhu'l-Urbân olup hâlâ Buhayra emîni olan Emîr Ömer *dâme izzuhû* mâl-ı mîrînin cem' ü tahsîlinde ve sâ'ir uğur-ı hümâyûnuma müte'allık olan hıdemâtda mücidd ü sâ'î olmağla her vechile inâyet-i aliyye-i husrevâneme lâyük u sezâvâr olmağın hakkında mezîd-i inâyetim zuhûra getürüp bir sevâb hıl'at-i mûrisü'l-behçetim irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, müşârün-ileyhi istimâletle Dîvân-ı Mısır'a getürüp dahi hâlâ zimmetinde ne mikdâr mâl-ı mîrî varsa bi't-tamâm edâ itdükden sonra zikr olunan hıl'at-i fâhiremi envâ'-ı ta'zîm ü ikrâm ve esnâf-ı tevkîr ü ihtirâmıla giydürüp dahi min-ba'd eğer mâl-ı mîrînin cem' ü tahsîlinde ve eğer sâ'ir uğur-ı hümâyûnuma müte'allık olan hıdemâtda ve re'âyâ vü berâyânun refahiyyet ü itmînânında bezl-i makdûr sa'y-i nâ-mahsûr zuhûra getüre.

Hüküm No: 801

Kars beylerbeyine; Ardahan-ı Büzürg ve Göle-Ardahan sancakları Çıldır'a bağlı iken sonra Kars'a bağlı kılınmakla Çıldır taraflarında devlete ait bir hizmet meydana geldiğinde Kars'a bağlıyız diyerek zeâmet sahipleri ve erbâb-ı tîmârları bahâne ettikleri bundan dolayı Ardahan-ı Büzürg ve Göle-Ardahan sancaklarının tekrâr Çıldır'a bağlı kılınması hakkında.

بدر

Kars beglerbegisine hüküm ki:

Emîrül-ümerâ'i'l-kirâm Çıldır beglerbegisi Ahmed *dâme ikbâlühû* Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Ardahan-ı Büzürg ve Göle-Ardahan sancakları mukaddemâ Çıldır'a tâbi' iken sonra Kars'a tâbi' kılınmağla Çıldır câniblerinde uğur-ı hümâyûnda hıdemât vâkı' oldukda sancağımız Kars'a tâbi'dür deyü zu'âma vü erbâb-ı tîmârları ta'allül eyledüklerin bildirmeğın zikr olunan Ardahan-ı Büzürg ve Göle-Ardahan sancakları üslûb-ı sâbık üzere girü Çıldır'a tâbi' kılınmışdur. Buyurdum ki:

Vardukda zikr olunan iki sancağın defterlerin mühürleyüp mu‘temedün-aleyh kimesne ile Çıldır beglerbegisine irsâl eyleyesin ki zu‘âma vü erbâb-ı tîmârı üslûb-ı sâbık üzere Çıldır beglerbeginle eşüp uğur-ı hümâyûnda hıdmetde bulunalar.

Hüküm No: 802

Çıldır beylerbeyine; Ardahan-ı Büzürg ve Göle-Ardahan sancakları Çıldır'a bağlı iken sonra Kars'a bağlı kılınmakla Çıldır taraflarında devlete ait bir hizmet meydana geldiğinde Kars'a bağlıyız diyerek zeâmet sahipleri ve erbâb-ı tîmârları bahane ettikleri bundan dolayı Ardahan-ı Büzürg ve Göle-Ardahan sancaklarının tekrâr Çıldır'a bağlı kılınarak defterlerinin irsâli hakkında.

امالى

Çıldır beglerbegisine hüküm ki:

Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp Ardahan-ı Büzürg ve Göle-Ardahan sancakları mukaddemâ Çıldır'a tâbi‘ iken sonra Kars'a tâbi‘ kılınmağla Çıldır câniblerinde uğur-ı hümâyûnda hıdemât vâkı‘ oldukda sancağımız Kars'a tâbi‘dür deyü zu‘âma vü erbâb-ı tîmârları ta‘allül eyledüklerin bildirdüğün ecilden zikr olunan iki sancak üslûb-ı sâbık üzere Çıldır'a tâbi‘ kılınup defterleri sana irsâl olunmak için Kars beglerbegisine hüküm-i hümâyûnum irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vardukda min-ba‘d Ardahan-ı Büzürg ve Göle-Ardahan sancaklarının zu‘âma vü erbâb-ı tîmârı senünle eşüp uğur-ı hümâyûnuma müte‘allık hıdemât-ı mebrûrede envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîlen zuhûra getüresin.

Hüküm No: 803

Ardahan-ı Büzürg Sancağı beyine; Ardahan-ı Büzürg Çıldır'a bağlı kılınarak zeâmet sahipleri ve erbâb-ı tîmârın Çıldır beylerbeyi ile devlete ait görevlerde hizmetlendirilmesi hakkında.

حمدى

Ardahan-ı Büzürg Sancağı beyine hüküm ki:

Livâ-i mezbûr üslûb-ı sâbık üzere girü Çıldır'a tâbi' kılınmışdur min-ba'd sancağın zu'âma vü erbâb-ı tîmârı ile Çıldır beglerbegisi ile eşmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda emrim üzere min-ba'd Çıldır beglerbegisi ile eşüp uğur-ı hümâyûnuma müte'allık hıdemât-ı mebrûrede ihtimâm eyleyesin.

حمدى

Bir sûreti; Göle-Ardahan Sancağı begine vech-i meşrûh üzere.

Hüküm No: 804

Kırkkilise beyine ve Kızılca müsellemi olan yerlerin kâdîlarına; Elli nefer Kızılca müselleminin koyun hizmetine yeterli olmadığı diğerlerinin sefere gitmesinden dolayı yüz yirmi neferin koyun hizmetine kalup diğerlerinin sefere gitmesine dair.

Bâlî Çavuş'a virilmişdür. Fî 29 C. sene isnâ [ve elf].

عمر

Kırkkilise begine ve Kızılca müsellemi olan yerlerin kâdîlarına hüküm ki:

Hâlâ Kırkkilise Sancağı beginin kâ'im-makâmı Mehmed Mehdi Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp bundan akdem Kızılca müsellemi tâ'ifeleri koyun hıdematine istihdâm olunsun deyü Südde-i sa'âdetimden emr-i şerîfüm varmış iken serdâr-ı zafer-şi'ârüm tarafından dâhi emr-i şerîf vârid olup zikr olan Kızılca müsellemi tâ'ifelerinden elli nefer koyun hıdematine kalup mâ'adâları sefer-i nûsret-eserimde bulunmaları ve ta'yîn olunup lâkin koyun hıdematine elli nefer kifâyet itmedüğün bildirmeğün yüz yigirmi neferi koyun hıdematine kalup mâ'adâları sefer-i zafer-eserime varmak fermânım olmuşdur. Buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfüm vardukda zikr olan Kızılca müsellemi tâ'ifelerinden yüz yigirmi neferi koyun hıdematine ta'yîn idüp mâ'adâsın fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince sefer-i nûsret-eserime gönderesiz.

Hüküm No: 805

Dergâh-ı muallâ çavuşlarından Mehmed Çavuş'a; İstanbul'da bulunması gerektiği ve bir an önce gelmesi, gelmediği takdirde Kıbrıs'a sürüleceğine dair.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi.

Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Mehmed Çavuş'a hüküm ki:

Hâlâ ale't-ta'cîl Südde-i sa'âdetime gelmek lâzım olmuşdur. Buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfüm vardukda bir ân te'hîr ü terâhî itmeyüp ale't-ta'cîl Südde-i sa'âdetime gelesin. Şöyle ki hüküm-i şerîfüm sana vusûl bulduktan sonra bir ân tevakkuf idüp mu'accelen gelmekde ihmâl eylesin çavuşluğun ve ze'âmetin alınup Kıbrıs'a sürülmek mukarrerdür şöyle bilesin.

Hüküm No: 806

Anadolu beylerbeyine; İznik muhâfazası için kırk nefer sipâhî tayîn edilmesi ve bunlara baş ve buğ olarak Mustafa Bey'in oğlunun atanması hakkında.

Anadolu beglerbegisine hüküm ki:

İznik begi Mustafa Beg Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp şimdiye değin vâkı' olan seferlerde muhâfazaya sipâhîlere bir za'îm baş u buğ olup ve elli altmış nefer sipâhîsi hıdmet-i muhâfazada olugelüp livâ-i mezbûrın eşkıyâsı hadden bîrûn olup hıdmet-i muhâfaza lâzımdur deyü üslûb-ı sâbık üzere emr-i şerîf virilmek recâsına arz itmeğin livâ-i mezbûr muhâfazasına üç bin [ve] üç binden aşağı tîmârı olanlardan kırk nefer sipâhî ta'yîn idüp dahi müşârün-ileyh Mustafa *dâme izzuhû*'nun oğlu olup ze'âmete mutasarrıf olan (boş) *zîde kadruhû* baş u buğ olmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda livâ-i mezbûr muhâfazası-çün üç binden aşağı tîmârı olanlardan kırk nefer sipâhî alıkoyup dahi mezbûr (boş) *zîde kadruhû*'yı baş u buğ ta'yîn eyleyüp tîmârlarınınun adedin ve baş karyelerin yazup defter eyleyüp mühürleyüp Südde-i sa'âdetime gönderesin ki her birine müstakıll ahkâm-ı şerîf virile.

Hüküm No: 807

Karahisâr-ı sâhib kâdîsına; Afyon Karahisâr'ında Yasakçı olan bir yeniçerinin karye halkı tarafından katledildiği katledenlerin hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı efendi. Ağa kağıdı mücebince.

Karahisâr-ı sâhib kâdîsına hüküm ki:

Hâlâ Südde-i sa'âdetim yeniçerilerim ağası olan iftihârü'l-ümerâ' ve'l-ekâbir Mehmed *dâme ulüvvuhû* tarafından Dîvân-ı hümâyûnuma mektûb ibrâz olunup kazâ-i mezbûrede yasakçı olan (boş) nâm yeniçeriyi Afyon karahisârı dimekle ma'rûf karye halkı katl idüp ziyâde zulm ü hayf itmekle şer'le görölüp katli ma'lûm olduğdan sonra hakkından gelinmek bâbında emr-i şerîf virilmesin recâ itmeğin buyurdum ki:

Hüküm-i şerîf vâcibü'l-ittibâ'um vardukda müşârün-ileyh ağanın mektûbı mücebince karye-i mezbûre halkından katl husûsunda mazanna vü müttehem olmağla kefil virilenleri ihzâr eyleyüp hakk üzere teftîş ü tefahhus idüp göresin; fi'l-vâkı' mezbûr yeniçeri maktûl-i mecrûh bulunmuşsa katli kim idüğü sâbit ü zâhir olduğdan sonra kâtil sipâhî ta'ifesindense muhkem habs idüp arz eyleyüp değilse aslâ mecâl vrimeyüp şer'le bir vechile hakkından gelesin ki sâ'ir eşkıyâya mûcib-i ibret ü nasihât vâkı' ola. Ammâ re'âyâyâ hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addî olduğına rızâ-yı hümâyûnum yokdur bu bahâne ile zikr olunan karye halkından kendü hâllerinde olanlara zulm ü ta'addî olunmakdan ve ehl-i fesâda celb ü ahz olmağla himâyet olunmakdan ziyâde hazer idesin.

Hüküm No: 808

Kastamonu Sancağı beyine; Kastamonu beyinin askerleriyle Nemçe seferinde bulunan serdâra erişmesi için Gelibolu'dan geçmesi mümkün olmayıp Kağthane'den geçirilmelerine izin verildiğine dair.

Bâ-hatt-ı Pîr Çelebî. Emr verilsün. Kethudâsına virilmişdür. Fî 12 C. sene isnâ [ve elf].

Kastamonu Sancağı beğine hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp emr-i şerîf vârid olup sefer-i nûsret-eserim için Gelibolı'dan geçüp rûz-ı hızırda serdârıma mülâkî olasın deyü fermân olunmağın müretteb ü mükemmel düşmen yarağı ile hâzır u âmâde olunup lâkin Gelibolı'dan ubûri mümkün değıldür deyü Kâğıdhâne'den geçüp gitmek bâbında izn-i hümâyûnum olmasını recâ itmeğın zıkr olunan mahalden geçüp gitmek bâbında hatt-ı hümâyûnumla fermân-ı âlf-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki:

Vardukda te'hîr ü terâhî itmeyüp mu'accelen kalkup fermân-ı celîl'l-kadrüm üzere Kağıdhâne'den geçüp emr-i şerîfüm üzere rûz-ı hızırda serdâr-ı zafer-şi'âruma mülâkî olup vech ü münâsib gördüğü üzere uğur-ı hümâyûnda hıdmet ve yoldaşlıkda bulunasın.

Hüküm No: 809

Halep kâdîsı ve Kilis kâdîsına; Kilis'te bulunan sahâbeden Hazreti Şurahbil'in kabrinin olduğu yerde daha önceden bir zavîye inşâ edildiği ve burada fakirlere yemek dağıtıldığı; ancak sonradan bir şekilde bu zavîyenin medreseye dönüştürülmesi ve müderrisinin de gelmemesi nedeniyle, harâbe ve âtil duruma düştüğü ve Kapıcıbaşı Hasan'ın burayı tamîr edip tekrâr zavîyeye dönüştüreceği, ve zavîyelik zabtı verilmesi hakkında.

[Yev]mü's-Selâse, Fî 22 C.

Bâ-hatt-ı hümâyûn.

مع

Haleb kâdîsına ve Kilis kâdîsına hüküm ki:

Sen ki Halep kâdîsısın Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Kilis kurbünde medfûn olan ashâb-ı kirâm rıdvanullâh-ı te'âlâ aleyhiden Hazreti Şurahbil radi'y'allâhü anh kabr-i şerîfi mukaddemâ zavîye olup fukarâya aş ve ekmek virilürken sonra bir tarîkla medrese olup müderrisleri gelmemek ile virilügelen ta'âmı kesilüp hâlâ Südde-i sa'âdetimde kapucı-başı olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Hasan Ağa *dâme ulüvvuhû* kendü mâlı ile zıkr olunan medrese-i şerîfi ta'mîr idüp girü zavîye olmak üzere sulehâdan Mehmed Dede nâm kimesneyi şeyh ve mütevellî ta'yîn idüp Dârü's-sa'âdem ağası olanlar hasbi nâzır olup ol câniblerde Haremeyn-i şerîfeyn evkâfına nâzır olan

Dergâh-ı mu‘allâm kapucusı yevmî bir akça ile nâzır olmasın müşârün-ileyh kapucılarım başı Hasan *dâme ulüvvuhû* recâ eyledüğün arz eyledüğün ecilden bu vechile amel oluna deyü hatt-ı hümâyûnumla fermân-ı âlî-şânum sâdır olmuştur. Buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda arz eyledüğün üzere ol makâm-ı şerîfi zavîyelik üzere zabt itdürüp mütevellî ve nâzırına arz viresinki berât-ı şerîfüm virile.

Hüküm No: 810

Mısır beylerbeyine ve defterdârına; 998 târîhinde Üveys Bey zamânında 1400 kantar şeker gelirken, 999 târîhinde 1124 kantar, 1000 târîhinde 1200 kantar şeker gelmiş hattâ tarçın ve karanfil 11 kantar eksik gelmiş hattâ karanfil ve şekerin noksanı 676 kantar gelmiş olup Üveys Bey zamânında gönderilem miktar doğrultusunda gönderilmesine dair.

Bâ-hatt-ı Nu‘man Efendi. Matbah emînine virilmiştir.

مح

Mısır beglerbegisine ve defterdârına hüküm ki:

Hâliyâ Matbah-ı âmirem mühimmâtı-çün sene dokuz yüz doksan sekiz târihinde müteveffâ Üveys Beg zamânında bin dört yüz kantar şeker gelüp min-ba‘d minvâl-i mezbûr üzere olmuş dirliği senün zamânında sene 999 târihinde bin yüz yigirmi dört kantar ve bin târihinde bin iki yüz kantar ve bin bir târihinde yine bin iki yüz kantar gönderüp ve darçından ve karanfilden dâhi on bir kantar noksân üzere gönderüp ve zikr olunan şeker dahi ol takdîrce altı yüz yetmiş altı kantar noksân üzere gelüp zikr olunan darçının ve karanfilin ve şekerin noksânı dahi bi't-tamâm tahsîl ü tedârük olunup ve bu sene gönderilecek şeker ve darçın ve karanfil dâhi bi't-tamâm vakti ve zamânı ile ma‘an gönderilmek emr olmuştur. Buyurdum ki:

Emrim üzere zikr olunan şekerin ve darçının ve karanfilin noksânları ile bu sene gönderilecek şeker ve darçın ile ma‘an bi't-tamâm tahsîl ü tedârük idüp bî-kusûr gönderesiz ve min-ba‘d dâhi müteveffâ [Ü]veys Beg zamânında gönderilüğü üzere gönderüp noksân üzere göndermekden ziyâde hazer eylesiz.

Hüküm No: 811

Şâm beylerbeyine ve defterdârına; Hacılar ile Şâm'da tîmâr sipâhîlerinden yüz bir kişi tayîn olunmuş ve herbirine yiyecek içecek ile birer deve verilegelmişken bu kez devenin karşılığı olarak üçer bin akçe verilmiştir. Ancak Emîr-i Hacc, bunların kırk elli neferinden bedel alıp hizmete gelmemelerine razı olmuş ve yerlerine dışarıdan başkaları getirilmiştir. Bu konuya ilgisi olmayanların karıştırılmaması ve eskiden beri uygulandığı gibi görev verilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Beg.

Şâm beglerbegine ve defterdârına hüküm ki:

Huccâc-ı zevi'l-ibtihâc ile bir senede Şâm'da tîmâr sipâhîlerinden yüz bir nefer kimesne huccâc-ı zevi'l-ibtihâc ile ta'yîn olunup zâd ü zevâde ile birer mehâr deve virilürken hâlâ sipâhîlere deve bahâsı üç bin akça virilüp ve emîr-i hâcc olanlar ta'yîn olunanlardan kırk elli neferden bedel almağla hıdmete gelmedüklerinden gayri hâricden kimesneler sipâhîler yerine yazılıp kemâ-yenbeği edâ-i hıdmet olmayup Hızâne-i âmireye dahi gadar olmağın kânûn-ı kâdîm üzere alaybegleri ma'rifetiyle defter olunup hıdmet-i mezbûreye hâricden kimesneler karışdırmamak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda kâdîmden olıgeldüğü üzere alaybegleri ma'rifetiyle yazdurup ve cümlesin huccâc ile gönderüp bedel aldırılmayup deve ve sâ'ir zâd ü zevâdelerin dahi olıgeldüğü üzere virüp min-ba'd hâricden kimesneler yazılmakdan hazer eylesiz.

Hüküm No: 812

Van beylerbeyine; Tebrîz seferi dönüşünde Bestâm adlı eşkiyâ aşîretinden birçok eşkiyâyla askerlerden nice müslümânların yollarına inerek mâllarını yağma etmiş ve çoğunu öldürmüştür. Sipâhî şeklinde bayraklar kaldırıp civârdaki sekiz köyün dağılmasına neden olan ve Ahlât Kalesi müstâhfızlarının ve Diyârbakır'dan maaşlarını alıp gelirken Sakaltutan adlı yerde ellerinde olan para ve mâllarını çaldıkları tespît edilen Bestâm'ın ve eşkiyanın hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi.

Van beglerbegine hüküm ki:

Erciş Sancağı begi ve kâdîsı ve Ahlât ve Adilcevâz kâdîları Dergâh-ı mu‘allâma mektûblar gönderüp Mamuki ta‘ifesinden Bestâm nâm kimesne aşîretinden hevâsına tâbi‘ nice eşkıyâyla Tebrîz seferinden avdet olundukda asâkir-i İslâm'dan nice müslimânların yollarına inüp emvâl ü esbâbların yağma vü gâret ve kendüleri katl idüp ve sipâhî şeklinde bayraklar kaldırıp ol etrâfda olan yolları kesüp ve nice karye halkının emvâl ü esbâbların ve tereke ve davarların çeküp ta‘addî itmekle mezbûr Bestâm'ın şerrinden sekiz pâre halkı perâkende olup ve Ahlât Kal‘ası müstâhfızları ve Diyârbekr'den mevâciblerin alup gelürken Sakaltutan nâm mevzi‘de mezbûrların yollarına inüp ellerinde olan nûkûd u esbâbların gâret itdükleri bundan akdem arz olundukda şer‘le mezbûr Bestâm'ın hakkından gelinmek için hüküm-i hümayûn virmekle mezbûrı şer‘a da‘vet için âdem gönderildikde itâ‘at itmeyüp cenge mübâşeret idüp mâ-beyninde mezbûr Bestâm ve birkaç şakî katl olunup aşîretinden birkaç şakî gaybet eyleyüp anlar dâhi hâlâ yollarına inüp ol cevânibde olan karye halkının emvâl ve davarların çeküp zulm ü ta‘addîleri i‘lâm olunmağın [buyurdum ki]:

Vardukda bu makûle fesâd ü şenâ‘at idenleri hüsn-i tedbîr ü tedârûkle ele getirüp gaybet idenleri şer‘le buldurması lâzım olan küfelâsına buldurup getürdüp bir def‘a şer‘le fasl olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların hakk u adl üzere husamâları muvâcehesinde teftîş ü tefahhus idüp göresin arz olunduğu gibi ise ashâb-ı hukûka şer‘le müteveccih olan hakkların hüküm idüp bî-kusûr alıvirdükden sonra ehl-i fesâd yeniçeri ve bölük halkından ise ism ü resmleriyle yazup arz eylesin değiller ise şer‘le hakklarında lâzım geleni icrâ eylesin. Ammâ hakk üzere olup ahz ü celb sebebi ile veyâ garaz u ta‘assub ile ehl-i fesâda himâyet olunup kendü hâllerinde olanlara dahl olunmakdan be-gâyet hazer idesin.

Hüküm No: 813

Yanbolu kâdîsına; Zağra-i Afîk, Cedîd, Yanbolu ve Çirpan kâdîliklerinin celebleri sayımına görevli olanların ellerinde olan emr-i şerîfde kâdîlar ile berâber görülmesi için sayımı yapmaları için fukarâyı celeb yazmışlardır. Zenginlerin akçelerini almakla celeb sayımı olmayacağı celeb sayımında olan çavuş defteri ve emri ile Âsîtâne-i saâdete gönderilip kanûna aykırı celeb sayımı yapılmaması hakkında.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi.

لعا

Yanbolı kâdîsına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Zağra-i Atîk ve Cedîd ve Yanbolı ve Çirpan kâdîliklarının mücerreden celebleri tahrîrine me'mûr olanların ellerinde olan emr-i şerîfde toprak kâdîları ile ma'an görilmek için mukayyed olmağla muharrir fukarâyı celeb yazup agniyânın akçaların almağla ihrâc idüp i'tidâl üzere tahrîr olunmaz deyü bildürmişsün imdi celeb tahrîri ref olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bi'l-fi'l zikr olunan kâdîliklarda celeb tahrîrinde olan çavuş defteri ve emri ile Âsitâne-i sa'âdetime gönderüp min-ba'd hilâf-ı emr-i şerîf celeb tahrîr itdürmeyesin ve ol câniblerde olan celebleri dahi tenbîh ü te'kid eyleyesin ki min-ba'd celeb tahrîrine mürâca'at itmeyüp üslûb-ı sâbık üzere celebler kemâ-kân celeblik hıdmetinde olalar.

Hüküm No: 814

Zağra-i Atik ve Akçakızanlık ve Çirpan kâdîlarına; Çirpan'a bağı Konakçı adlı karyede celeb sayımına görevli olan çavuş bu bahâne ile fakir halkın zorla ellerinden akçelerini almış olup Haydar Çavuş celeb sayımını yapan bu çavuşun elinde olan emîrleri ve belgeleri alıp keseleyip mühürleyerek İstanbul'a göndermesi hakkında.

Bâ-hatt-ı hazret-i Pîr Efendi.

Zağra-i Atîk ve Akçakızanlık ve Çirpan kâdîlarına hüküm ki:

Kazâ-i Çirpan'a tâbi' Konakçı nâm karye fukarâsı Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl gönderüp hâlâ celeb tahrîrine me'mûr olan Dergâh-ı âlî çavuşlarından (boş) Çavuş celeb tahrîri bahânesiyle fukarânın nice akçaların alup zulm ü ta'addî itmekden hâlî değıldür deyü tazallüm eylediler imdi celeb tahrîri ref olunmuşdur. Buyurdum ki:

Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Haydar Çavuş vusûl buldukda te'hîr ü terâhî itmeyüp ol cânibde celeb tahrîrinde olan çavuşun elinde olan emirlerin ve sâ'ir celeb tahrîrine müte'allık olan temessüklerini elinden alup der-kîse idüp mühürleyüp Âsitâne-

i sa'âdetime gönderesiz ve ol vilâyet ahâlîsine tenbîh ü te'kîd eylesesiz ki min-ba'd celeb tahrîrine müte'allık olan husûsı için çavuşa mürâca'at itmeyeler.

Hüküm No: 815

Yeni-il kâdîsına; Sultân'ın merhûm annesine ait vâkıf halkından Çiğdem oğulları Ali Kethudâ ve Bayezîd eşkiyâlık yapıp bazı kimselerin develerini ve koyunlarını haksız yere alarak haklarında şikâyet olduğunda kayboldukları bir an evvel yakalanarak teftîş edilip haklarından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı efendi.

Yeni-il kâdîsına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp merhûm ve mağfûrûn-lehâ vâlidem tâbe-serâhânın evkâf-ı re'âyâsından Çiğdem oğulları Ali Kethudâ ve Bayezîd şirret ü şekâvet üzere olup ba'zıların develerin ba'zıların sürü ile koyunların alup mezbûrlardan şekvâ oldukda şer'-i şerîfe ihzâr için âdem irsâl oldukda gaybet idüp itâ'at-ı şer'-i şerîf eylemedüklerin arz eyledüğün ecilden mezbûrlar hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getirilüp teftîş olunup üzerlerine sâbit olan hukûkı ba'de's-sübût ashâbına alıvirdükden sonra haklarında şer'le lâzım gelen icrâ olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda emr-i celîlü'l-kadrüm mücebince mezbûrları ele getirüp dahi bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların husamâları muvâcehelerinde şer'le teftîş ü tefahhus eyleyüp üzerlerine sâbit olan hukûkı ba'de's-sübût ashâbına hüküm idüp alıvirdükden sonra muhtâc-ı arz olanı yazup arz eylesesin olmayanlar haklarında şer'le lâzım geleni icrâ eylesesin.

Hüküm No: 816

Rûm-eli'inde mâl-ı mîrî tahsîlinde olan Kapucı-başı Ali Ağa'ya; Mora'da mâl-ı mîrî tahsîlinde olan çavuşların sefere gideceğiz deyip bahâne üretenlerden mâl-ı mîrîyi tamamen toplamaları hakkında.

Rûm-ili'inde mâl-ı mîrî tahsîlinde olan Kapucı-başı Ali Ağa'ya hüküm ki:²⁶

²⁶ Yarım bırakılmış ve terkin çizgisiyle iptal edilmiş hüküm.

Dergâh-ı mu‘allâm çavuşlarından livâ-i Mora'da sâkin olup zimmetlerinde mâl-ı mîrî olan çavuşlardan her birinin zimmetinde olan mâl-ı mîrîyi bi't-tamâm almayınca me'mûr oldukları sefere gitmeğe ve hakkın virmeyüp mâl-ı mîrîyi bî-kusûr tahsîl itmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda kemâl-i takayyüd ile mukayyed olup anun gibi Dergâh-ı mu‘allâm çavuşlarından olup zimmetlerinde mâl-ı mîrî olanların sefere giderüz deyü ta‘allül itdürmeyüp...

Hüküm No: 817

Midilli beyine ve kâdîsına; Dergâh-ı muallâ sipâhî-oğlanlarından Hüseyin bin Ahmed ve Komenovaşılı adlı zimmî, Dergâh-ı muallâ yeniçerilerinden Kurd adlı yeniçerinin oğlu Hüseyin'i öldürmüş olup iki tarafın eşit şekilde teftîş edilerek konunun açıklığa kavuşturulması ve İstanbul'a bildirilmesi hakkında.

Bâ-emr efendi.

ملا

Midillü begine ve kâdîsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerinden Kurd nâm yeniçeri Dergâh-ı mu‘allâma gelüp Dergâh-ı mu‘allâm sipâhî-oğlanlarından Hüseyin bin Ahmed ve Komenovaşılı nâm zimmî bunun Hüseyin nâm oğlın katl eyledüğünü bildirmiş Âsitâne-i sa‘âdetimde görülmesin recâ itmeğin buyurdum ki:

Vardukda tarîkinde ma‘an Südde-i sa‘âdetime gönderesin ki Dîvân-ı hümayûnumda kâdî-askerlerim istimâ‘ idüp bi-hasebi'ş-şer‘-i şerîf kat‘-ı nizâ‘ ve fasl-ı husûmet ola. Ammâ sen ki sancag-begi ve kâdîsın bu husûs ol cânibde ne vechile olmuş ise iki cânibe bile meyl ü muhâbâ itmeyüp vukû‘ı üzere Südde-i sa‘âdetime arz eylesesiz.

Hüküm No: 818

Boğdan voyvodasına; Casuslar Ak kilise adlı mahalde Kazak eşkiyasının ve Leh kâfirlerinin toplanarak Özi sahrâsında oldukları ve Boğdan'a saldırı kasdına geldükleri haberini vermişlerdir. Boğdan'da muhârebeye hazır olunması hakkında.

[Yev]mü's-Sülesâ, fî 8 C. sene isnâ ve elf .

Boğdan voyvodasına [hüküm ki]:

Mektûb gönderüp Kazak eşkiyası hareket üzere olup Ak kilise nâm mahallede cem'iyet idüp muttasıl Nemçe kralının ilçisi varup gelmededir ve vilâyet-i Lîh kralsız memleket olup umûmen Lîh begleri vilâyetleri inhidâ sefer tedârükünde oldukları haberin çavuş getirüp nice cânibe mu'âvenet tedârükünde oldukların haber virüp ve ba'zı câsûslardan dahi Tatar askerinin geçürmemek için Özi sahrâlarına geldüklerin haber aldık ve bundan mâ'adâ öte cânibe sefer vardır deyü Tuna'dan berü cânibde olup Boğdan ve gayri vilâyet basmağa tedârükünde oldukların dahi câsûslar haber vermişlerdür ve bi'l-cümle a'dânın fikr ü fâsidleri böyle olduğu mukarrerdür bundan akdem Kazak eşkiyası Boğdan'ı basup küllî zarar irişdürmek ile üzerine varıldıkda firâr idüp ve Kazak havfindan nice bin Boğdan askeri Boğdan serhaddinde muhâfazada olup gâh Lîh kâfirlerinin ve gâh Kazak tâ'ifesinin memâlik-i mahrûseye mazarrat kasdına gelmeleri mukarrer olduğu takdîrce bi-inâyeti'llâh karşılayup muhârebe vü mukâteleye ikdâm olunur deyü arz eyledüğün ecilden buyurdum ki:

Vardukda min-ba'd dahi kemâl-i basîret ü intibâh üzere olup dâ'imâ düşmen cânibe nâzır olup ahvâlin tecessüsten hâlî olmayup fikr-i fâsid ve re'y-i kâsidleri nedir anun gibi bir cânibden vilâyete zarar u gezend kasd idüp bir mahalle hücum itmek ihtimâli olursa tedârük eyleyüp her ne vechile olursa def'-i mazarrat a'dâda mücidd ü sâ'î olup vilâyetin hıfz u hirâsetinde dakîka fevt eylemeyesin ve min- ba'd dahi etrâfa câsûslar gönderüp a'dânın ahvâlin tecessüs itdürüp vâkıf u muttali' olduğın ahvâli ale't-tevâlî Âsitâne-i sa'âdetime arz u i'lâmdan hâlî olmayasın.

Hüküm No: 819

Tavas kâdîsına; Garib adlı karyede Hacı Halîl dlı kişi yalan ve sahte belgelerle fakir halka zulm yapmış hakkında birçok kez yakalam emri çıktığı halde halkı ve emîr getirenleri rencîde etmiştir. Halk bu eşkiyanın zulmünden vatanlarını terk etmek

zorunda kalmışlardır. Adı anılan eşkiyânın yakalanıp tefîş edilerek küreğe konulmak üzere Âsitâne-i saâdete gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu‘man Efendi. Sefer Çavuş mübâşir küreğe gönder deyü buyuruldu.

Tavas kâdısına hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâma mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi‘ Garîb nâm karye halkı mecilis-i şer‘a gelüp karye-i mezbûre sâkinlerinden Hacı Halîl nâm kimesne müzevver ü telbîs olup fukarâya zulm ü ta‘addî itmekle hakkında defe‘âtle emr-i şerîf vârid oldukda emr getürenlere nice hakâret itmekle halkı mağlûb eyleyüp kimesnenin şikâyete kudreti olmayup elinden âciz kaldık bir mıkdar zamân dahi ruhsat virilürse ta‘addîsinden fukarâ celâ-yı vatan itmek mukarrerdür ahvâlimizi Âsitâne-i sa‘âdete arz eyle deyü ilhâh itdüklerinde fi'l-vâkı‘ mezbûr şirret ü şakâ üzere olup ve fukarâya zulm ü ta‘addîden hâlî değıldür deyü arz itdüğün ecilden buyurdum ki:

Dergâh-ı mu‘allâm çavuşlarından (boş) vusûl buldukda, mezbûrı ele getirüp dahi da‘vâ-yı hakk idüp ta‘yîn-i mâdde iden hasımları ile berâber idüp bir def‘a şer‘le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların hakk üzere tefîş idüp göresin arz olunduğu üzere mezbûrun fesâd ü şenâ‘ati şer‘le sâbit ü zâhir olursa ashâb-ı hukûkın şer‘le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra muhtâc-ı arz olanlardan ise habs idüp arz eylesin değılse üzerine sâbit olan mevâddın sûret-i sicilleri ile müşârün-ileyh çavuşuma koşup Südde-i sa‘âdetime gönderesin ki küreğe virile. Ammâ hîn-i tefîşde tamâm hakk üzere olup tezvîr ü telbîsden ve şuhûd-ı zûrdan hazer idüp garaz u ta‘assub ile kendü hâlinde oluna ta‘addîden ziyâde hazer idüp hakk-ı sarîha tâbi‘ olasın.

Hüküm No: 820

Rodos Sancağı beyine ve kâdısına; Müslümân mezârlığına yakın olan Yâhûdî mezarlığının Müslümân mezarlığının yanından kaldırılması istenmiş olup bundan sonra vefât edenlerin başka yere defnedilmesi mevcut olan mezarların yerinde kalmasına dair.

Bâ-hatt-ı Nu‘man Çelebî.

Rodos Sancağı begine ve kādısına hüküm ki:

Sen ki Rodos kādısının Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Rodos'da olan Yâhûdî tâ'ifesinin mekâbiri kal'a kurbünde olduğundan gayri ehl-i İslâm'ın mekâbirinde karîb olmağın mahall-i mezbûreden ref' olunmasın müsliminden cem'-i kesîr gelüp recâ eyledüklerin arz eyledüğün ecilden şimdiye değın medfûn olanları hâlî üzerine konulup min-ba'd mahall-i mezbûrede defn itdürmeyüp âhar mahalden defn itdürilmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda emrim üzere şimdiye değın medfûn olanları hâlî üzerine konup min-ba'd anda defn itdürmeyüp âhar mahalde defn itdüresin.

Hüküm No: 821

Anadolu beylerbeyine; Nemçe'de kâfirlerin toplandığı Anadolu beylerbeyinin askerleri hazırlayarak kendisine emîr ulaşır ulaşmaz yanlarındaki ağır yüklü eşyâları derhâl bırakıp Gelibolu'ya doğru harekete geçmeleri ve buradan sefere teveccüh etmeleri hakkında.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 5 Recebi'l-mürecceb sene isnâ [ve elf].

Anadolu beglerbegisine hüküm ki:

Hâlâ serdâr-ı zafer-şi'ârüm tarafından müte'âkıben ulaklar gelüp küffâr-ı hâksârun azîm cem'iyyeti olup asâkir-i nusret-me'asirümin ale't-ta'cîl serhadde irişmesi lâzım olduğın arz u i'lâm itmeğın ber-vech-i hasâret teveccüh ü azîmet itmeğın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü terâhî itmeyüp ve Anadolu askeri gelüp cem' olsunlar ittifâkla gidelüm dimeyüp ve ahmâl ü eskâli dahi bırağup hemân birkaç katâr katır ile ve yanında mevcûd bulunan âdemlerinle hüküm-i şerîfüm sana her ne zamânda vâsıl olursa hemân ol anda yola çıkup Gelibolu'ya doğru sefer-i hümâyûnuma teveccüh ü azîmet eylesin ve muhkem tenbîh ü te'kîd idesin ki sefere müte'allık olan ağığı ve sâ'ir ahmâl ü eskâli senün ardınca alup gideler sen hemân iki menzîli bir idüp mûmâ-ileyh serdârıma irişmek bâbında var kuvveti bâzû-yı himmete getüresin. Şöyle ki

emr-i şerîfüm sana vâsıl olduğı gibi kalkmayup henüz tedârüküm görilmedi ve askersiz gidemem deyü ta'allül ü bahâne eylemeyesin mes'ül ü mu'âteb olman muhakkakdur. Ana göre mukayyed olasin.

Hüküm No: 822

Anadolu beylerbeyine; Anadolu çavuşlarından geriye bırakılmış olan çavuşları beylerbeyliğe bağlı sancakbeylerine gönderilip kasaba ve pazarlarda ve insanların toplandıkları başkaca yerlerde duyurup Dergâh-ı muallâ müteferrikaları, çavuşları ve çavuş oğulları ve Dîvân-ı hümayûn kâtipleri ve öğrencileri ve defter-i hâkânî kâtipleri ve öğrencileri sefere görevli olanları bahâneye yer koymadan tümünün sefer-i hümayûna alıp nevrûzda Gelibolu'dan geçip Belgrad'da serdâra ulaşmaları aksi takdîrde görevinde ihmâl edenlerin asılmaları hakkında.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 26 Ca. sene isnâ ve elf .

می

Anadolu beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem defe'âtle ahkâm-ı şerîfe gönderilüp Anadolu askeriyle müretteb ü mükemmel düşmen yarağı ile sefer-i nusret-eserime hâzır u müheyyâ olup nevrûzda Gelibolu'da bulunup rûz-ı hızırda Belgrad'a varup serdâr-ı zafer-şi'âruma mülâkî olasin deyü emrim olmuş idi henüz dahi hareket itmeyüp sefer tedârükünde olmaduğunuz ecilden gereğı gibi mes'ül ü mu'âteb olmuşsuzdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü terâhî itmeyüp Anadolu çavuşlarından mukaddem ü mu'ahhar olan çavuşları beglerbeglüğine müte'allık olan sancak-beglerine gönderüp kasabât ü bâzârlarda ve sâ'ir mecma'-ı nâs olan yerlerde muhkem tenbîh ü nidâ itdürüp Dergâh-ı mu'allâm müteferrikaları ve çavuşları ve çavuş oğulları ve Dîvân-ı hümayûnum kâtipleri ve şâkirdleri ve defter-i hâkânî kâtipleri ve şâkirdleri ve bu makûlelerden sefere me'mûr olanları aslâ bir vechile ta'allül ü bahâne itdürmeyüp hemân cümlesin ale't-ta'cîl ihrâc idüp sefer-i hümayûnuma alup gidesin. Şöyle ki sancak-begleri ve alaybegleri ve zu'âma vü erbâb-ı tîmâr ve sâ'ir sefere me'mûr olanlar mu'accelen yerlerinden kalkup sefere müteveccih olup nevrûzda Gelibolu'dan geçüp Belgrad'da mûmâ-ileyh serdârıma mülâkî olmayalar bir vechile özrleri makbûl olmayup

salb ü siyâset olmaları mukarrerdür her birine onat tenbîh eylesin ki sonra bilmedük ve işitmedük dimeyeler ve sen dâhi mukaddemâ irsâl olunan mü'ekked evâmir-i aliyye mücebince hemân mu'accelen umûmen Anadolu askeriyle kânûn üzere cebe vü cevşen ve cebelülerinle veyâ bi'l-cümle müretteb ü mükemmel düşmen yarağı ile sefer-i hümâyûnuma müteveccih olup nevrûzda Gelibolı'da bulunup rûz-ı hızırda serdâr-ı zafer-şî'âruma mülâkî olup vech ü münâsib gördüğü üzere Devlet-i aliyyeme müte'allık olan umûrda bezl-i makdûr eylesin. Şöyle ki târîh-i mezbûrede Gelibolı'dan geçüp rûz-ı hızırda mûmâ-ileyh serdârıma mülâkî olmayasın bir vechile beyân olunacak özrûn makbûl olmayup envâ'-ı itâb ü ikâba mazhar olman mukarrerdür bu husûsı-çün dahi hüküm-i şerîf gönderilmek ihtimâli yokdur inâd itmeyüp bu bâbda var kuvveti bâzû-yı himmete getirüp hemân sefer-i hümâyûnuma müteveccih olasın ve ne vechile tenbîh ü te'kîd ve tedbîr ü tedârük eyledüğünü ve ne günde sefer-i hümâyûnuma müteveccih olduğunuzu mufassal yazup Südde-i sa'âdetime arz eylesin.

عسا

Bir sûreti; Karaman beglerbegisine.

Hüküm No: 823

Şâm beylerbeyine; Şâm yeniçerilerinden atı, tuğu, ve silâhlarıyla at üzerinde Rûm sekbânlarından altı yüz neferin seçip kethüdâları ve bölükbaşları Nemçe seferine gönderilmesi nevrûzda Gelibolu'dan geçip rûz-ı hızırda Belgrad'a varıp serdâra kavuşmaları ve altı yüzden eksik nefer yazılıp yaşlı ve işe yaramayan asker yazılırsa görevinden alınmakla konulmayıp cezâlandırılacağı hakkında.

جعفر

Şâm beglerbegisine hüküm ki:²⁷

Şâm yeniçerileri kullarum yarar u şecâ'at-şî'âr oldukları ecilden altı yüz neferi kethudâları ile kral-ı bed-fi'âl üzerine olan sefer-i hümâyûna gönderilmek bâbında mukaddemâ fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuş idi ol emrim alâ mâ-kâne mukarrerdür. Buyurdum ki:

²⁷ Yarım bırakılmış hüküm.

Vusûl buldukda bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü terâhî itmeyüp ve fermân-ı sâbıkım mücebince Şâm yeniçerilerinin atı ve tuğı ve yat u yarağı mükemmel ve at üzerinde tüfeng isti'mâline kâdir yarar u tüvânâ Rûm sekbânlarından altı yüz neferin intihâb idüp kethudâları ve bölük başları ile ma'an ale't-ta'cîl Nemçe seferine gönderesin ki nevrûzda Gelibolı'dan geçüp rûz-ı hızırda Belgrad'a varup serdâr-ı zafer-şi'âruma mülâkî olup vech ü münâsib gördüğü üzere hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunalar. Şöyle ki bu bâbda ihmâl idüp altı yüz neferden eksik yazasın veyâhûd atları ve tuğları ve yat u yarakları mükemmel olmayup pîr u sabî olanları yazasın ve kendü âdemlerinden yeniçeri bölüğünde olanları himâyet idüp yazmayasın azl ile konulmayup gereği gibi mes'ûl ü mu'âteb olman mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup bâb-ı ikdâmda dakîka fevt itmeyesin. Ve...

Hüküm No: 824

Südde-i saâdetden Belgrad'a varınca yeniçeri kullarına tayîn olunan konakların iki tarafındaki kâdîlara; Yeniçeri ağası Mehmed ve yeniçeri kulları Nemçe seferine gönderilip, İstanbul'dan Belgrad'a varıncaya dek tayîn edilen konaklardaki kâdîların yeniçeri kullarının zahîrelerini tedârik etmeleri hakkında.

Bâ-takrîr hazret-i efendi. Yeniçeri Ağası'na gönderildi. Fî gurre-i Receb sene isnâ ve elf.

ل

Südde-i sa'âdetimden Belgrad'a varınca yeniçeri kullaruma ta'yîn olunan konakların iki cânibinde vâkı ' olan kâdîlara hüküm ki:

Hâlâ Âsitâne-i sa'âdetimde yeniçeri ağası olan Mehmed *dâme ulüvvuhû* yeniçeri kullarım ile mütevekkel ale'l-Melikü'l-Müte'âl kral-ı bed-fî'âl üzerine sefer-i nusret-esere irsâl olunmuşdur. Her menzile mûmâ-ileyh ağanın ta'yîn eylediği defter mücebince zahîre tedârük ü ihzâr olunmasın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu husûsı sâ'ir umûra kıyâs itmeyüp hüküm-i şerîfüm varduğu gibi bilâ-tevakkuf ta'yîn olunan mîkdârı zahîreyi ale't-ta'cîl taht-ı kazânuzdan ihrâc ve sâhibleri veyâ vekîlleri ile emr olunan konaklara bi'z-zât kendünüz veyâ nâ'iblerinle mûmâ-ileyhe ağa varmazdan dört beş gün mukaddem ihzâr idüp bir vechile tedârük

eyleyesiz ki ta'yîn olunan konaklara varduklarında aslâ bir nesneye müzâyaka çekmeyüp akçalarıyla satun alup askere si'at-i ma'îşet ve ashâbına sebep-i ticâret vâkı' ola. Şöyle ki adem-i ihtimâmınızla konaklara zahîre ihzâr olmamağla yeniçeri kullarum varduklarında zahîre bulmayalar bir vechile beyân olunacak öZRünüz makbûl olmayup bu azl-i ebedî ile konulmayup eşedd-i itâb u ikâbla mu'âteb ü mu'âkab olmanız mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup zahîre husûsunda ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer idesiz.

Hüküm No: 825

Eregli kâdîsına; Ereğli'deki Haremeyn-i şerîfeyn evkâfının mütevellisi Mehmed, Kâtib ve diğer Mehmed eşkiyâ ve medrese talebeleri ile köy köy gezerek halkı acîz ettikleri, kasabalarda ve karyelerde her on nefere bir yiğitbaşı tayîn ederek medrese talebelerinin silâhla gezdirmemeleri ve eşkiyânın haklarından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi.

حوا

Eregli kâdîsına hüküm ki:

Anadolu beglerbegisi Mehmed *dâme ikbâlühû* Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Dergâh-ı mu'allâm bevvâblarından olup Ereğli'de vâkı' Haremeyn-i şerîfeyn evkâfına mütevellî olan Mehmed ve Kâtib ve diğer Mehmed müşârün-ileyhime varup vilâyet-i mezbûrede eşkiyâ ve sûhte ta'ifesi yat u yarak ile karye be-karye gezüp cebren fukarânın emred oğulların çeküp fesâd ü şenâ'atden hâlî olmaduklarından gayri re'âyâ vü berâyâ ve sâ'ir ahâlî-i vilâyet ellerinden âciz ü fûrû-mânde kalup lakin gayri diyârlarda vilâyet-i ahâlîyi şartlı olmağla ta'ife-i sûhteden yat u yarağla bir sûhte gezmek kâdir olmaduğı ecilden herkes âsûde-hâl olup ol vilâyetden dâhi sâ'ir vilâyetler gibi tenbîh ü te'kîd olunup ahâlî-i vilâyet şartlanup sûhte ta'ifesi yat u yarağla gezmemek için emr-i şerîf virmek recâ eyledüklerin arz eyledüğün ecilden buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda tamâm mukayyed olup taht-ı hükûmetinizde vâkı' kasabalarda ve kurâda sâkin olan her on nefere bir yigit-başı ta'yîn eyleyüp dâhi her

birin andlayup ve şartlayup anun gibi sũhte ta'ifesi ve sã'ir eşkiyâ yat u yarağla zuhũr idũp re'âyâ vũ berâyânun emred oğulların çekũp emvâl ü esbâbların gâret idũp fesâd u şenâ'ate şũrũ' eyledũklerin evvelâ ta'ife-i mezbũreyi şer'-i şerife da'vet eyleyũp itâ'at-i şer'-i şerif iderlerse husamâsı muvâcehesinde şer'le lâzım geleni icrâ eyleyesin ve aslâ itâ'at-ı şer'-i şerif itmeyũp muhârebe vũ mukâteleye mũbâşeret iderlerse demleri heder olmak üzere ele gelmeleri her ne vechile mũmkin ü mũyesser olursa il-eri mu'âvenetiyle hũsn-i tedbĩr ü tedârũkle ele getũrũp şer'le mahallinde muhkem hakklarından geldiresin.

Hũkũm No: 826

Anabolı begine ve Bender-i Kili kãdĩsına; On iki nefer eşkiyâ ile Mehmed'in evini basıp oğluna zulũm yapan Kerĩm adlı eşkiyânın yakalandıktan sonra kaçtığı ve tekrâr halka zulũm yaptığı tespĩt edilmiş olup, yeniden yakalanıp kũređe gönderilmesi hakkında.

مح

Vilâyet-i Anabolı begine [ve] Bender-i Kili kãdĩsına hũkũm ki:

Dergãh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunup sũhte ta'ifesinden Kerĩm nãm şakĩ fesâd ü şenâ'at üzere olup eşkiyâdan on iki nefer kimesne ile mukaddemâ Mehmed nãm kimesnenin evin basup oğlun çekmekle ele getũrilũp kũređe virilmişken bir tarĩk ile halâs olup nice eşkiyâyı yanına cem' idũp âlât-ı harbla re'âyânın evlerin basup ve oğulların çekũp fesâd ü şenâ'at üzere olduğı i'lâm olundu imdi ol makũle eşkiyâ ele getũrilũp şer'le hakklarından gelinmek emr idũp buyurdum ki:

Fermân-ı celfilũ'l-kadrũm üzere mezbũrũ ve yanınca bile gezen eşkiyâyı hũsn-i tedbĩr ü tedârũkle ele getũrũp da'va-yı hakk idũp ta'yĩn-i mãdde iden husamâsıyla berâber idũp bir def'a şer'le fasl olunmayup üzerinden on beş yıl mũrũr itmeyen husũsları hakk üzere tefitş ü tefahhus idũp ashâb-ı hukũkın şer'le mũteveccih olan hakkların hũkũm idũp alıvirdũkden sonra üzerlerine sũbũt bulan sũret-i sicilleri [ile] yarar âdemler koşup Sũdde-i sa'âdetime irsâl eyleyesin ki kũređe konula.

Hüküm No: 827

Öte yakadan Haleb'e varınca sağ kolda bulunan beylerbeyine, beylere ve kādîlara; Bu bölgelerde duyuru yapılarak yeniçeri kullarının nevrûzdan on gün önce İstanbul'a varmaları ve Nemçe seferine erişmeleri hakkında.

محمد

Öte yakadan Haleb'e varınca sağ kolda vâkı' olan beglerbegine ve beylere ve kādîlara hüküm ki:

Hâlâ Dergâh-ı İzzet-destgâhımda yeniçeri ağası olan iftihârul-ümerâ'i'l-ve'l-ekâbir müstecmi'u cemî'i'l-ma'âlî ve'l-mefâhır el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-Melikü's-Samed Mehmed *dâme ulüvvuhû* in-şâ'llâhü'l-e'azz nevrûz-ı firûzda umûmen yeniçeri kullarumla Nemçe seferine teveccüh itmek emrim olmuştur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, her biriniz bu husûsda gereği gibi mukayyed olup taht-ı hükûmetinizde vâkı' şehirlerde ve kasabalarda ve mecma'-ı nâs olan yerlerde muhkem tenbîh ü nidâ itdürüp yeniçeri kullarumu ber-vech-i isti'câl Südde-i sidre-misâlime irsâl eylesiz ki nevrûzdan on gün mukaddem İstanbul'a hâzır u müheyyâ bulunup tüfengleri ile ve sâ'ir mükemmel yat u yarakları ile nevrûz-ı firûzda ağaları ile İstanbul'dan çıkup Nemçe seferine teveccüh ü azîmet eyleyeler husûs-ı mezbûr ehemmi-umûrdandur ihmâl u müsâheleden ziyâde hazer idesiz. Şöyle ki taht-ı hükûmetinizde olan yeniçeri kullarum nevrûzdan on gün mukaddem İstanbul'a gelüp hâzır u müheyyâ olunmayalar sizin adem-i ihtimâminuza haml olunup gereği gibi mes'ûl olursuz ana göre mukayyed olup bâb-ı ikdâm u ihtimâmda dakîka fevt itmeyesiz.

Bir sûreti; Öte yakada Erzurum'a varınca sol kolda vâkı' olan beglerbeglere ve beylere.

Hüküm No: 828

Sinop kādîsına; Kefe'ye ticâret için giden Ferhâd adlı tâcir İstanbul'a gelirken rüzgârın muhalefet etmesi nedeniyle Sinop limânına sığınmış orda ölmüştür. Yanında olan esîrleri ve mâlları beytül-mâl emînleri mîrîye için almışlardır. Bundan dolayı kimsenin kanûnlara aykırı iş yapmaması hakkında.

Sinop kâdîsına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetimde çâşnigîr-başı olan Ya'kûb *dâme mecduhû* Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl idüp Ferhâd nâm kulin Kefe'ye ticârete gönderüp mezbûr Ferhâd dahi ba'zı esîr ü esbâb ile İstanbul'a gelürken rüzgâr muhâlif olmağla varup Sinop'a çıkup anda fevt olmağın zikr olunan esîr ü esbâbı beytü'l-mâl emînleri mîrîçün kabz idüp virmedüklerin bildirmekle bu husûs için me'âbım tarafından emr-i şerîf virildüğün bildirüp mücebince Dîvân-ı hümâyûnum cânibinden dahi emr-i şerîf virilmek recâ itmeğın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda me'âbım tarafından virilen emr-i şerîf mücebince amel idüp hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir emr-i münîf kimesneye iş itdürmeyesin.

Hüküm No: 829

Tırhala, İnebahtı, Ağrıboz ve Karlı-ili beğlerine ve bu vilâyetlerin kâdîlarına; Bâyezid-oğlı Mehmed, Pîrî oğulları Hüseyin, Hasan, Mehmed, Yûnus-oğlı Mustafa, Ali, Ömer, Horpişteli Mehmed ve kardeşi Ahmed, tüccâr ve yolcuların yollarını kesip öldürerek ve mâllarını çalarak havâss-ı hümâyûn karyelerinin halklarının vatanlarını terk etmelerine neden olmuşlardır. Emr-i şerîf gönderilip harâmîler yakalanmak istendiğinde İl-eri ve derbend karyeleri ahâlîleri yardımıyla verilmemişler öldürmeye ve muhârebe etmeleri kaçınılmaz olup bu eşkiyâların haklarından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi. Vech-i meşrûh üzere deyü buyurulmuşdır.

Tırhala ve İnebahtı ve Ağrıboz ve Karlı-ili beğlerine ve livâ-i mezbûrede olan kâdîlara hüküm ki:

Ustruk? kâdîsı hâlâ Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp kazâ-i mezbûrede zuhûr idüp fesâd ü şenâ'at üzere olan Bâyezid-oğlı Mehmed ve Pîrî oğulları Hüseyin ve Hasan ve Mehmed ve Yûnus-oğlı Mustafa ve Ali ve Ömer ve Horpişteli Mehmed ve karındaşı

Ahmed dâ'imâ mürûr u ubûr iden tüccâr ve sâ'ir ebnâ-i sebîlin yollarına varup katl-i nüfûs u gâret ve emvâl ü esbâb eyleyüp ve havâss-ı hümâyûn karyelerinden nice kurânın re'âyâsına zulm ü ta'addî itmekle ekseri terk-i diyâr idüp bi'l-fi'l havâss-ı mezbûre emîni olan [Mu]stafa tarafından mezbûrlar şer'-i şerîfe da'vet olundukda itâ'at-ı şer'-i şerîf itmedükleri nice def'a sicill-i mahfûza kayd olunup ve mîr-livâ deryâ muhafazasında olmağla mezbûrdan şakîler ele getirilüp hakklarından gelinmek imkân olmayup sâbıkâ ahvâlleri arz olundukda ele getirilüp Südde-i sa'âdetime gönderilmek için il-eri ve derbend karyeleri ahâlîleri mu'avenetiyle emr-i şerîf gönderilüp zikr olunan harâmîler ele getirilmek mübâşeret olundukda ele virmeyüp mukâtele vü muhârebeye mübâşeret itmeleri mukarrer olup anun gibi mukâtele vü muhârebe iderler ise demleri heder olmak üzere emr-i şerîf virilmesin recâsına arz eyledüğün ecilden hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getirilüp şer'le hakklarından gelinmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup mezkûrları evvelâ şer'a da'vet eyleyüp itâ'at-ı şer'-i şerîf iderlerse fe-bihâ ve illâ itâ'at-ı şer'-i şerîf itmeyüp mukâtele vü muhârebeye mübâşeret iderler ise demleri heder olmak üzere hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getirüp ve gaybet iderlerse şer'le buldurması lâzım olan küfelâsına buldurup getürdüp da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde idenler ile berâber idüp bir def'a şer'le görilmeyüp ve on beş yıl mürûr itmeyen husûsların hakk u adl üzere onat vechile teftîş idüp göresiz fi'l-vâkı' kazıyye i'lâm olunduğu gibi ise şer'le sâbit ü zâhir ola ba'de's-sübût şer'le müteveccih olan hukûkî ashâba alıvirdükden sonra ehl-i fesâd muhtâc-ı arz olanlardan ise habs idüp arz eyleyesiz değiller ise ehl-i fesâda aslâ ruhsat u mecâl virmeyüp bir vechile hakklarından gelesiz ki sâ'ir ehl-i fesâd ü şenâ'ate mûcib-i ibret ü nasihât vâkı' ola. Ammâ hîn-i teftîşde hakk-ı sarîha tâbî' olup tezvîrden ve şuhûd-ı zûrdan ve garaz u ta'assub veyâ ahz ü celb sebebiyle ehl-i fesâda himâyet olunup kendü hâlinde olan mazlûmlara zulm ü ta'addî olmakdan be-gâyet hazer eyleyesiz.

Hüküm No: 830

871 numaralı hükümün devamı olup özeti 871. hükümde verilmiştir.²⁸

²⁸ 871. Hükümün devamı olup ciltleme esnasında yanlışlık yapılmıştır.

Ve her birinüzün kâdîliklarınızda muhâfazaya ve âhar vechile kalmış sipâhî ve gayriler bedel akçasın virilmesine inâd u muhâlefet idüp ta'allül iderlerse ism ü resm ve tîmârıyla yazup i'lâm eyleyesiz ki tîmâr ve ze'âmetleri âhara tevcîh olunup hakklarından geline ve siz ki sancakbegi kethudâlarısız zikr olunan bedel akçasın virmeğe me'mûr olan kimesneleri götürüp bedel akçasın alıvirmek bâbında dikkat ü ihtimâm eyleyüp ihmâl ü imhâlden be-gâyet hazer eyleyesiz ve tahsîl olunan akçanın bu cânibe veyâhûd bir kâdîlikdan bir kâdîliğa hazîne varmak lâzım geldükde her birinüz mukayyed olup hisâr-eri olduğu yerde kifâyet mıkdarı hisâr-erenleri koşup olmadığı yerde kendü âdemlerinüz ile mahalline îsâl idüp menâzil ü merâhilde zâyi' vü telef olmakdan gâyet hazer eyleyesiz.

Bir sûreti; Kocaili ve Biga ve Sığla sancaklarında vâkı' olan kâdîlara.

Abdî Çavuş'a virilmişdür.

Bir sûreti; Karlı-ili ve Ağrıboz ve İnebahtı ve Fereste ve Gelibolu sancaklarında vâkı' olan kâdîlara.

Hüküm No: 831

Şâm beylerbeyine; Katledilen Ferec-oğlu'nun oğullarında bulunan mâl-ı mîrînin ve kethudâsı Zülfikâr Çavuş'un Südde-i saâdete gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Çelebî.

محمد

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp bundan akdem katl olunan Ferec oğlının oğulları ve kethudâsın gaybet itmişler iken istimâlet ile girü getürdülüp maktûl-i mezbûrın zimmetinde olan mâl-ı mîrî tahsîl olunmak üzere olup lâkin kethudâsı Zülfikâr Südde-i sa'âdetime gelmesinde nice menâfi' vardır deyü bildirdüğün ecilden mu'accelen Südde-i sa'âdetime gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda maktûl-i mezbûrın kethudâsı olan mezbûr Zülfikârı yarar âdemler koşup mu‘accelen Südde-i sa‘âdetime gönderesin.

Hüküm No: 832

Maraş ve Zulkadriyye beylerbeyine; Altı binden yukarı geliri olan zeâmet sahipleri, tîmârlı sipâhîleri, sancak-beylerini ve alay-beylerini Nemçe seferine yollayıp altı binden aşağı geliri olanları vilâyetin muhâfazasına kalmaları hakkında.

حکمی

Mar‘aş ve Zulkadriyye beglerbegine hüküm ki:

Mukaddemâ sana hüküm-i hümâyûnum gönderilüp vilâyet-i Zulkadriyye'nin altı bin ve altı binden yukarı zu‘âma vü erbâb-ı tîmârı sancak-begleri ve alaybeglerine koşup Nemçe seferine gönderüp dahi altı binden aşağı tîmârı olanlar ile vilâyet-i mezbûre muhâfazasında olasin deyü fermânım olmuş idi hâlâ bu sefer-i nusret-eserim sâ‘ir seferler gibi olmayup azîm sefer olmağla siz bi'z-zât sefer-i hümâyûna gitmek bâbında hatt-ı hümâyûn-ı sa‘âdet-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, emr-i sâbıkım mücebince vilâyet-i mezbûrenin altı binden aşağı tîmârları olanları vilâyet muhâfazasına alıkoyup dâhi altı bin ve altı binden yukarı ze‘âmet ve tîmârları olanlar ile ve vilâyet-i Zulkadriyye'nin defter kethudâsı ve tîmâr defterdârı ve mîr-alemi ve defterdâr emîni ve defter kâtibleri ve umûmen defterlü çavuşları ile mu‘accelen sefer-i hümâyûnuma teveccüh ü azîmet idüp varup serdâr-ı zafer-şî‘âruma mülâkî olup vech ü münâsib gördüğü üzere hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunasız.

Hüküm No: 833

Serfice kâdisına; İstanbul'daki Rûm kasapların yamakları olmayıp yamak yetiştirilmesi ve istihdamı için Sर्फice'deki Müslümân, Yâhûdî ve kefere halktan iki yüz altı bin akçe toplanıp keselenip mühürlendikten sonra İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu‘man. Emr-i sâbık mücebince.

Serfice kâdîsına hüküm ki:

Mahrûse-i İstanbul'da olan Rûm kassâblarının yamakları olmamağın ziyâde kassâblar a'lâ olmakda aslâ kassâblık hıdmetine iktidârları olmayup yamağa küllî ihtiyâcları olup mu'âvenet olunmak için emr-i şerîf recâ itmekle ahâlî-i tarîkden İstanbul'da cârî olduğu üzere Müslimân ve kefere ve Yâhûdî'den a'lâ vü evsat ve ahçı ihtiyârınca iki yüz altı bin akça cem' ü tahsîl itdürilüp ber-vech-i isti'câl Âsitâne-i sa'âdetime irsâl eylesin deyü mukaddemâ emr-i şerîf virilüp imdi ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrerdür. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda onat vechile mukayyed olup mukaddemâ virilen emr-i şerîfüm mücebince ahâlî-i tarîkden mezbûrlara mu'âvenet için İstanbul'da cârî olduğu üzere Müslimân ve kefere ve Yâhûdî'den a'lâ vü evsat ve ahçı ihtiyârınca iki yüz altı bin akça cem' ü tahsîl itdürilüp dahi der-kîse olunup mühürleyüp kassâblar tarafından varan âdemler ile mu'accelen Âsitâne-i sa'âdetime gönderesin.

Hüküm No: 834

Yeniçeri Ağa'sına; Seferde kâfirlerin hareket ve hücumlarının arttığı haberi gelmiş olup yeniçeri ağasının ve kullarının hazırlanmaları ve seferde hizmet vaktinin geldiği geceyi gündüze katarak iki menzili bir edip acil bir şekilde serdâra erişmeleri hakkında.

Yeniçeri Ağa'sına hüküm ki:

Hâlâ serdâr-ı zafer-şi'ârum tarafından ulaklar cân u başla gelüp küffâr-ı hâksârın ziyâde hareket ü hücumı vardır isti'câl üzere asker gelüp yetişmek lâzımdur deyü arz u i'lâm eyledü imdi senünle olan yeniçeri kullarumun hayli atlu olduğu mesâmi'-i aliyye-i husrevâneme ilkâ olunmağın yeniçeri kullarumun yüzleri ağ ve uğurları hayr olsun benim hayr dû'am yeniçeri kullarumla ve sâ'ir asâkir-i İslâm'ladır Devlet-i aliyyeme hıdmet edecek demler ve ni'met-i celîlemin hakk virilecek zamânlar gelmişdür atlu olan yeniçeri kullarum ile sen mukaddem varup irişmen lâzım u mühimm olmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp piyâde olan yeniçeri kullaruma ya kethudâların veyâ ağalardan birini baş [u] buğ idüp dahi sen atlu olan yeniçeri kullarumla iki menzîli

bir idüp mu‘accelen varup mûmâ-ileyh serdârıma irişesin ki yeniçeri ağası gelüp irişmiş deyü küffâr-ı hâksâr dehşete düşüp ve asâkir-i İslâm'a kuvvet-i kalb hâsıl ola ve yaya olan yeniçeri kullarum dahi cibilletlerinde merkûz olan izzet-i İslâmiyye muktezâsınca mu‘taddan ziyâde hareket idüp hemân senün ardınca varup irişmek ardınca olalar in-şâ'allâhü'l-e‘azz yeniçeri kullarumun uğur-ı hümâyûn-ı nusret-makrûnumda vâkı‘ olan hıdemât-ı mebrûre ve mesâ‘î-i meşkûreleri zâyi‘ olmayup envâ‘-ı inâyet-i aliyye-i mülûkâneme mazhar olmaları mukarrerdür. Ana göre gazâ vü cihâda râgıb idüp vech ü münâsib gördüğün üzere istimâletler viresin sen mukaddem gitmiş olacak sâ’ir asker dahi yeniçeri ağası gitmiş ise deyü aslâ bir menzilde karar itmeyüp gecei gündüze katup çekilüp gidüp vaktiyle varup serdâra irişürler bu bâbda var kuvveti bâzû-yı himmete getüresin.

Hüküm No: 835

Boğdan voyvodasına; Leh kâfirlerinden ve Kazak eşkiyâsından bazıları ittifâk içinde olup fitne ve fesât içerisinde olduklarından dolayı Bender Sancağı beyi Ahmed ve Akkirman Sancağı beyi Mahmûd Bey'e ahkâm-ı şerîfe gönderilerek Silistre ve Niğbolu sancaklarında savunmaya kalan sipâhîlerin yanına Akkirman, Bender ve Dobruca vilâyetlerinden on bin kadar yarar yiğitler sevk edip Kazak eşkiyâsından saldırıda bulunmak isteyenlerin kılıçdan geçirilip, Özi ve Akkirman ve Bender vesâyir yerlerin korunması için Âsitâne-i saâdetden kadırgalar ve kalitalar gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı hümâyûn. Kapucular kethudâsına virilmişdür. Fî 3 N. sene isnâ [ve elf].

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Hâlâ Lîh keferesinden ba‘zıları ve umûmen Kazak eşkiyâsı müttefik ü müttehid olup ve vafir şaykalar yapup fitne vü fesâda mübâşeretden hâlî olmadıkları mesâmi‘-i aliyye-i husrevâneme ilkâsınca kıdvetü'l-ümerâ’i'l-kirâm Bender Sancağı begi Ahmed ve Akkirman Sancağı begi Mahmûd *dâme izzuhûmâ'*ya mü'ekked ahkâm-ı şerîfe gönderilüp Silistre ve Niğbolu sancaklarında umûmen muhâfazaya kalan sipâhîlerin yanına getürdüp ve Akkirman ve Bender ve Dobruca vilâyetlerinden on bin mîkdârı yarar yiğitler ihrâc idüp lâzım olan mahallerden dernek ü cem‘iyyet üzere olup Kazak eşkiyâsından memâlik-i mahrûsemize tecâvüz itmek isteyenleri inâyet-i Hakk'la kılıçdan

geçürüp hıfz u hirâset-i memleket bâbında dakıka fevt itmeyesin deyü emrim olup (boş) ve Özi ve Akkirman ve Bender ve sâ'ir ol câniblerin muhâfazası-çün Âsitâne-i sa'âdetimden kadırgalar ve kalitalar irsâl olunmuşdur senün dahi hüsn-i tedbîr ü tedârükünle ve kemâl-i sadâkat ü istikâmetinle olup uğur-ı hümâyûnum olmağın buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfümle Dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim, câmi-u'l-mehâmid ve'l-mekârim Mehmed *zide mecdühû* vusûl buldukda, Âsitâne-i sa'âdetime olan sadâkat u ihlâsın müsted'âsınca sen dâhi dâmen-i dermiyân idüp müşârün-ileyhimâ beglerle haberleşüp dahi anun gibi Kazak eşkiyâsı kendü hâllerinde olmayup memâlik-i mahrûsemden bir mahalle dahl u tecâvüz itmek isterlerse hüsn-i ittifâk u ittihâd ile üzerlerine varup bi-avni'llâhi'l-Melikü'l-Kâdîr tu'me-i tîr ve alef-i şemşîr eyleyüp def'-i mazarratları bâbında var kuvveti bâzû-yı himmete getüresin ve cenâb-ı emâret eyâlet-nisâb devlet-iktisâb izzet-intisâb el-mahfûfu bi sunûf-i avâtıfı'llahi'l-Melikü'l-Müsteân Kırım Han'ı Gâzî Girây Han *dâmet me'âliyehu* eğer henüz Nemçe seferine geçüp gitmemiş ise lâzım olan zahîreleri ve sâ'ir zâd ü zevâdelerin Boğdan'da vâkı' olan menzîllerde emr-i sâbıkım mücebince tedârük ü ihzâr idüp bir nesneye müzâyaka çekdirmeyüp emîn ü selâmet ile mürûr u ubûrlarına bezli-makdûr eyleyesin in-şâ'allâhü'l-e'azz Devlet-i aliyeme müte'allık vâkı' olan hıdemât zâyi' olmayup envâ'-ı inâyet-i aliyye-i husrevâneme mazhar olman mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup rızâ-yı hümâyûnuma muvaffak hareket idüp ve Boğdan re'âyâsının huzûr-ı hâl ve ferâg-ı bâllerine sa'y-i cemîl eyleyesin.

Bender Sancağı beğine hüküm ki:²⁹

Hüküm No: 836

Hâslar kâdisına; İzmir ve Karaburun'dan ihrâcı emr olunan kürekçiler için bedel akçası 266 neferin 186 nefer kürekçi için kürekçi başına 2600 akçe olup 483.600 akçe eder. 80 nefer kürekçi için kürekçi başına 3600 akçe olup 280.000 akçe eder. Toplanan akçeden 520.000 akçe tershâne emînine verilmiş sayıldığında 33440 akçe eksik gelmiştir. 251.600 akçe kazâda kalıp toplam noksân 285.040 akçe eder. Kazânın defterine göre akçelerin tahsîl edilmesi hakkında.

²⁹ Yarım bırakılmış hüküm.

Bâ-hattı.

محمد

Hâslar kâdîsına hüküm ki:

Sene ihdâ ve elf de kazâ-i İzmir ve Karaburun'dan ihrâcî fermân olunan kürekçi bedel akçasından târîh-i mezbûrede İzmir kâdîsı olan Mevlânâ Alâ'eddîn *zide fezâyilühû* iki yüz altmış altı neferin yüz seksen altı neferi için re'âyâdan her kürekçi için iki bin altı yüz akça alınmışdur ki dört yüz seksen üç bin altı yüz akça olur ve seksen neferden dahi her kürekçi için üç bin altışar yüz akça alınmışdur iki yüz seksen bin akça cem' yedi yüz yetmiş bir bin altıyüz akça olur cem' idüp meblâğ-ı mezbûreden beş yüz yigirmi bin akça Tershâne-i âmire emînine teslim eylediği meblâğ-ı mezbûr add olundukda otuz üç bin dört yüz kırk akça noksân gelüp ve iki yüz elli bir bin altı yüz akça dahi kazâ-i mezbûrede bâkî olup cümle iki yüz seksen beş bin kırk akça olur meblâğ-ı mezbûr kazâ-i mezbûrın defteri mücebince mu'accelen tahsîl olunmak için me'âbım tarafından mufassal hüküm-i hümayûn virilmişdür. Buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda me'âbım tarafından virilen hüküm-i hümayûn mücebince amel idüp bir vechile ta'allül ü nidâ itdürmeyesin.

Hüküm No: 837

Eflâk voyvodasına; Kırım Han'ı Gazî Girây Han'ın defterdârı olup Dîvân-ı hümayûnum kâtiblerinden olan Zihnî'nin Han'a gönderilmesi hakkında.

مستفا

Eflâk voyvodasına hüküm ki:

Cenâb-ı emâret-me'âb Kırım Han'ı Gâzî Girây Han *dâmet me'âliyehu*'nun defterdârı olup Dîvân-ı hümayûnum kâtiblerinden olan iftihâr-ı erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Kâtib Zihnî *zide mecduhû* hâlâ ulağla müşârün-ileyh han cânibine irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, anun gibi han mûmâ-ileyh vilâyet-i Eflâk'dan geçüp sefer-i hümayûnuma müteveccih olmuşsa müşârün-ileyhe lâzım olduğu mîkdârı bargîr tedârük

idüp yanına kifâyet mıkdarı âdem koşup ve zâd ü zevâdeni dahi tedârük idüp emîn ü sâlim mûmâ-ileyh cânibine irsâl ü îsâl idüp bir vechile müzâyaka çekdirmeyesin. Şöyle ki bu bâbda ihmâl ü müsâhele olunmağla maslahat avk olunduğu i'lâm oluna mes'ûl olursun. Ana göre mukayyed olasin.

Hüküm No: 838

Özi Sancağı beyi Süleymân'ın kaymakamı olan Ahmed Kethudâ'ya; Özi sancakbeyi Süleymân Bey'in kaymakamı Ahmed Bey Özi'nin savunmasında iken bu görev Bâlî Bey'e verilmiş Akçahisâr, İşim ve İstarava halkı Ahmed Bey'den memnûn olduklarını dile getirmiş olup tekrâr Bâlî Bey' in görevinden alınıp Ahmet Bey'in Özi savunmasına getirilmesi hakkında.

محمد

Özi Sancağı begi Süleymân dâme izzuhû'nun kâ'im-makâmı olan Ahmed Kethudâ'ya hüküm ki:

Sen mukaddemâ livâ-i mezbûr muhâfazasında iken hıdmet-i mezbûre sâbıkâ livâ-i İlbasan begi olan Bâlî dâme izzuhû'ya fermân olunmuş idi hâlâ Akçahisâr ve Eşme ve İstarava kâdîları Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp senün için yarar olup vilâyet-i mezbûre muhâfazasında ihtimâm üzere olmağla re'âyâ vü berâyâ bir vechile rızâ vü şükrân üzeredür deyü girü livâ-i mezbûrın muhâfazası sana ta'yîn olunmak recâsına arz eyledükleri ecilden müşârün-ileyh Bâlî dâme izzuhû hıdmet-i muhâfazadan ref' olunup girü sen muhâfaza hıdmetinde olmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda sen kemâ-kân hıfz u hirâset-i memleket zabt u sıyânet-i ra'ıyyet bâbında dakîka fevt itmeyüp re'âyâ vü berâyânun âsûde-hâl ve ferâg-ı bâl olmaları bâbında dikkat ü ihtimâm eylesin.

Hüküm No: 839

Zulkadriyye beylerbeyi Ahmed Bey'e; Halep beylerbeyi Nemçe seferinde olup Halep şehrine giden tüccârların ve hacuların güzergâhı Taberiye Gölü yakınlarında olduğundan buradan Arâp eşkiyâsından gelebilecek tehlikelere karşı Halep savunulmasında olunmasına dair.

Nuri Çavuş'a virilmiştir. Fî 6 N. sene isnâ [ve elf]. Mehmed Çavuş'a virilmiştir.

عمر

Sâbıkâ Zulkadriyye beglerbegisi Ahmed dâme ikbâlühû'ya hüküm ki:

Hâliyâ Haleb beglerbegi olan Mahmûd dâme ikbâlühû Nemçe seferine müteveccih olup vilâyet-i Haleb tüccâr ve hüccâcın güzergâhı ve Taberiyye ağzında olmağla Ebû Rîş-oğlı ve sâ'ir A'râb eşkıyâsından hıfz u hirâseti lâzım olup ve sen yarar u şecâ'at-şî'âr olduğundan mâ'adâ vilâyet-i mezbûrenin ehl-i vukûfi olup tedbîr ü tedârükle hüsn-i ihtimâm olmağın vilâyet-i Haleb muhâfazasında olman bâbında hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp mu'accelen kalkup Haleb'e gelüp vilâyet-i mezbûrenin sefere me'mûr olmayan altı binden aşığı tîmârları olan sipâhîler ile ve âdemlerinle vilâyet-i mezbûreyi leyl ü nehâr hıfz u hirâset idüp ahâlî-i vilâyet ve sükkân-ı memleketden bir ferdin mâlına ve cânına eşkıyâ-yı urbândan zarar u gezend irişdirmeyüp bâb-ı muhâfazada envâ'-ı ikdâm u ihtimâmın zuhûra getüresin sefer ve muhâfazaya ta'yîn olunan sipâhîlerden her kangının atı ve tuğı ve hıdmetkârları ile bi'l-cümle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla leyl ü nehâr senün yanında hâzır bulunmayup hıdmet-i muhâfazada ihmâl üzere olalar ol asılları ismleri ve resmleri ve tîmârları ile defter idüp dergâh-ı izzet-destgâhıma arz eyleyesin ki dirlikleri âhara virilüp ve kendülerin hakklarından geline ve Haleb defterdârına dahi tahsîl-i mâla müte'allık umûrda mu'âvenet ü müzâheret eyleyesin. Ammâ bu bahâne ile beglerin ve sancak-beglerin hukûk u rüsûm ve avâ'idelerine dahl u ta'arruz itmekden ihtiyât eyleyesin.

Hüküm No: 840

Şâm beylerbeyine; Ferec-oğlunun kethüdâsı olan Zülfikâr'ın Dergâh-ı muallâya gönderilmesi hakkında.

حسن

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem katl olunan Ferec-oğlının kethudâsı olan Zülfikâr'ın Dergâh-ı mu'allâma gelmesi lâzım olmağın mu'accelen göndermen emr idüp buyurdum ki:

Vardukda te'hîr itmeyüp mezbûr Zülfikâr'ı mu'accelen yarar âdemlere koşup Dergâh-ı mu'allâma gönderesin.

Hüküm No: 841

Karaman mâl defterdârı Kavala kapudanına ve dizdârına ve topçibaşına; Vezîr Mehmed Paşa'nın adamları Alasonya ve Domnik'de olan kâdîlarından dört yük akçeyi getirirlerken yollarda ziyân edilmiş olup tefîşi için Dergâh-ı muallâ çavuşlarından Mehmed Çavuş görevlendirilmiş fakat Orfana adlı kasaba ile Kavala yakınlarında çavuş öldürülmüştür. Kavala'da akçe bulunmuş iken bazı yeniçeriler ve sipâhîler eşkiyâya yardımcı olup akçeyi ellerinden almışlardır. Eşkiyâya yardımcı olan yeniçeri ve sipâhîlerin adlarının yazılıp gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı efendi.

محمد

Sâbıkâ Karaman mâl defterdârı Kavala kapudanına ve dizdârına ve topçibaşına hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham ilâ-âhîrîhî vezîrüm Mehmed Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû tarafından şöyle arz olundu ki Alasonya ve Domnik'de olan kâdîlarından dört yük akçayı âdemleri getirürken yollarda zâyî' olmağın tefîş için Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Mehmed Çavuş emr-i şerîfümle varup Orfana nâm kasaba ile Kavala kurbünde katl olunduğu zâhir olup Kavala'da ba'zı eşkiyâ dahi ele girüp akça zuhûra gelmek üzere iken ol cânibde ba'zı yeniçeri ve sipâhîler eşkiyâya mu'în olup şakîleri müşârün-ileyh çavuşum elinden alup eşkiyâyı himâyet iderler imiş imdi bölük-ağası ve sekbânbaşı bu bâbda mü'ekked mektûblar virmişlerdür. Buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda her biriniz mukayyed olup fi'l-vâkı' bu makûle ehl-i fesâd ve eşkiyâyı mu'în olan bölük halkı ve yeniçerilerdense ağa ve sekbânların mektûbları mücebiyle men' idüp vech-i meşrûh üzere fesâd idenleri ele getürdüp elbetde müşârün-

ileyhimin zâyi‘ olan akçasın zuhûra getürmeyince olmayasız. Anun gibi eşkıyâya mu‘în olan bölük halkı ve sekbânlar memnû‘ olmayup girü eşkıyâyı himâyet iderlerse ism ü resmleriyle yazup arz eyleyesiz.

Hüküm No: 842

Karaman beylerbeyine ve Konya kâdîsına; Konya'da Şeyh Sadreddîn evkâfî mütevellisi Frenk Kıptas'ın içki içip, mürtezikânın görevlerini vermediği, açıkça vilâyet ulemâsına kötü söz ettiği, bundan başka Mehmed Çavuş'un evini bastığı ve bu gibi kötü işlerinin sonu olmadığından küreğe gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu‘man Çelebî.

بدر

Karaman beglerbegisine ve Konya kâdîsına hüküm ki:

Sen ki Konya kâdîsın Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp nefsi Konya'da Şeyh Sadreddîn kuddise sırruhu'l-azîz evkâfî mütevellisi olan Frenk Kıptas şâribi'l-hamr olup ve evkâf-ı mezbûrede her vechile müsâ‘ade var iken mürtezikanın vazîfelerin virmeyüp kendü ekl idüp ve bu vilâyetin ulemâsından Kıbrıs keşîşleri yegdür deyü alâniyeten söyleyüp ve türbede tefsîr-i şerîf kırâ‘etine ta‘yîn olunan kimesneler vazîfe taleb eyledüklerinde tefsîr neye yarar ki vazîfe istersüz deyü istihkâk eyledüğü şayi ve mütevâtir olup ve itâ‘at-ı şer‘ itmeyüp ve şâribi'l-hamr iderler deyü Dergâh-ı mu‘allâm çavuşlarından Mehmed Çavuş'un evin ma‘rifet-i şer‘ olmadın basup hıdmetkârları kendü hâlinde iken muhkem darb u let idüp bunlardan gayri hilâf-ı şer‘-i şerîf ef‘âl ü akvâlinin nihâyeti yokdur deyü a‘yân-ı vilâyet gelüp şekvâ eyledüklerin arz eyledüğün ecilden mezbûrın cihetlerin alınup âhara virildükden sonra teftîş olunup vâkı‘ olan fesâdlarının sûret-i sicilleriyle kayd ü bend ile küreğe gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda emrim üzere mezbûrın cihetlerin âhara virdükden sonra husamâları ile berâber idüp dahi bu husûslardan bir def‘a şer‘le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların husamâları muvâcehelerinde şer‘le teftîş ü tefahhus eyleyüp üzerine sübût bulan mevâddı fesâdlarının sûret-i sicilleriyle mukayyed ü mahbûs küreğe gönderesiz.

Hüküm No: 843

Malatya beyine ve kâdîsına; Yorgi'nin cizyelerini tahsîl eden İskender Bölükbaşı, Mustafa ve adamı Erzurumlu Mehmed Bölükbaşı ve bazı neferâtın Malatya yakınlarında yolunu kesip, yanlarında olan mâllarını, davarlarını yağma ettikten başka bunları yaralayan kişilerin hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi.

محمد

Malatıye begine ve kâdîsına [hüküm ki:]

Sâbıkâ Haleb beglerbegi Hızır *dâme ikbâlühû* ile ve Haleb defterdârı olan Ali *dâme uluvvuhû* Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp ve Yorgi keferesinin atık ve cedîd cizyelerinden iki bin elli guruş ve dört yüz doksan dört sikke altun tahsîl ve der-kîse olup Âsitâne-i sa'âdetim bevvâblarından İskender bölükbaşı ve cizye mutasarrıfı zu'âmadan Mustafa ve âdemi Erzurumlu Mehmed bölükbaşı ve ba'zı neferâtla gelürken Malatıye kurbünde Arguvan nâm karye kurbünde on iki atlu ve altı nefer piyâde harâmiyle yollarına inüp mezkûr İskender kapucu ve sâ'ir yoldaşların mecrûh ve zikr olunan mâl-ı mîrî ve kendü esbâbların ve davarların gâret ü hasâret eyledükleri husûsı için mezkûrlar Malatıye kâdîsından sûret-i sicill ibrâz eylemişlerdür deyü arz eyledükleri ecilden karye-i mezbûre halkından ve âhardan mazanna vü müttehem olanlardan şer'le görilmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup husûs-ı mezbûr i'lâm eyledükleri gibi ise bu fesâdı idenler ol karye halkından mıdur yohsa âhardan mıdur ve bi'l-cümle her kimlerse hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele götürüp ve gaybet iderlerse şer'le buldurması lâzım olan küfelâsına buldurup getürdüp hakk u adl üzere onat vechile teftîş idüp göresiz şer'le sâbit ü zâhir ola gâret olunan emvâl-i mîrî ve sâ'iri şer'le müteveccih olanlardan bi't-tamâm tahsîl olunduktan sonra ehl-i fesâd muhtâc-ı arz olanlardansa habs idüp arz eylesiz değillerse ehl-i fesâda aslâ ruhsat u mecâl virmeyüp şer'le mahallinde muhkem hakklarından gelesiz ki sâ'ir eşkıyâya mûcib-i ibret ü nasihât vâkı' ola. Ammâ bu bahâne ile veyâhûd ahz ü celb sebebiyle ehl-i fesâda himâyet olunup kendü hâlinde olan mazlûmlara zulm ü ta'addî olmakdan be-gâyet hazer eylesiz.

Hüküm No: 844

Bender, Akkirman, Sarta ve Kili kâdîlarına; Özi Nehri'ninin üzerinden gece şaykalar ile Kazak eşkiyası Akkirman üzerine gelip nice evleri ve dükkânları ateşe vermiş nicelerini şehîd ve esîr ederek Akkirman Kalesi'ni yönetimi altına almaları ihtimâli olduğundan dolayı Akkirman boğazlarında iki kale binâ yapıp, üç kıta kalita ile sancak-beyi savunmaya geçmezse vilâyetin harâp olması an meselesidir. Bu doğrultuda kalelerin inşâsında ve lâzım olan mühimmât ve adam temîninde gecikilmemesi hakkında.

محمد

Bender ve Akkirman ve Sarta ve Kili kâdîlarına hüküm ki:

Vilâyet-i mezbûrenin a'yân ve eşrâfi Dergâh-ı mu'allâma mahzar gönderüp Özi dimekle ma'rûf nehr-i azîmin üzerinden şaykalar ile Kazak gelüp gice ile Akkirman üzerine gelüp nice evler ve dekâkin ihrâk idüp ve niceleri şehîd ve esîr idüp ve min-ba'd dahi fikr-i fâsidleri Akkirman Kal'ası'na müstevlî olmak ihtimâli olmağın Akkirman boğazlarında iki kal'a binâ olunup üç kıt'a kalita ile sancakbegi muhâfazada olmazsa vilâyet-i mezbûre harâb olmak mukarrerdür deyü arz eyledükleri ecilden lâzım olan ihrâcât vilâyet halkından olmak üzere binâ olunmak için Bender Sancağı begine mü'ekked hüküm-i hümayûn gönderilmişdür. Buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda siz dahi her biriniz müstakillen mukayyed olup zikr olunan kal'aları binâ itmek için lâzım olan mühimmât ve ihrâcâtı eğer ma'zûl sipâhîler ve eğer gâzilerdür ve bi'l-cümle umûmen vilâyet halkına ber-vech-i adâlet tevzî' u tedârük ve ihzâr itdürüp siz dahi gereği gibi mu'âvenet ü müzâheret eyleyüp bâb-ı ikdâm ü ihtimâmnda dakîka fevt eylemeyesiz. Şöyle ki bu bahâne ile ya siz veyâhûd mübâşirin vilâyet halkından celb ü ahz ideler mübâşirin hakkından gelinüp ve siz dahi azl-i ebedî ile konulmayup eşedd-i ikâbla mu'âkab olmanız mukarrerdür. Ana göre mukayyed olasız.

Hüküm No: 845

Bursa, Kite ve Gemlik kâdîlarına; Bursa'da merhûm Emîr Mehmed el-Buharî âleyhi rahmetü'l-Bârî evkafınının vâkıf karyelerinde Gençlü ve Küçük Kumla'da

Kara Mehmed, Mûsâ, Sefer ve Palanduzın küçük oğlu ve bazı eşkiyâ ile ellerinde silahlarla gezip Müslümânların, fukarânın evlerine ve ailelerine saldırmış oldukları yol bastıkları, ev ve dükkân bastıkları mîr-liva ve adamlarının bu eşkiyâyı ele getirmediği yaptıklarının günden güne arttığı tespît edilmiş olup eşkiyânın vakfın mütevellisi tarafından yakalanıp haklarından gelinmesine dair.

محمد

Mahrûse-i Burusa ve Kite ve Gemlik kâdîlarına hüküm ki:

Mahmiyye-i Burusa'da âsûde olan merhûm Emîr Mehmed el-Buharî âleyhi rahmetü'l-Bârî evkâfından taht-ı kazânuзда vâkı' Gençlü ve Küçük Kumla ve sâ'ir vakf karyelerinde sâkin Kara Mehmed ve Mûsâ ve Sefer ve Palanduz'un küçük oğlu ve ba'zı eşkiyâ dâhi vakf toprakda ve gayride yat u yarağla gezüp müslimânların ve sâ'ir fukarânın evlerine girüp ehl ü iyâllerine fi'l-i şenî' itdükleri sicill ü hüccet olup ve bundan gayri muttasıl evler ve dükkânlar basup ve yollar basup katl-i nüfûs ve gâret-i envâl ü esbâb idüp ve fukarânın bağlarından yüklü üzümün alup ser-sefil olan evkâf-ı mezbûrede sâkin olmağla mîr-livâ ve âdemleri ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi ele getürmeyüp haklarından gelinmemekle fesâd ü şenâ'atleri günden güne izdiyâd üzere olduğu i'lâm olunmağın evkâf-ı mezbûre mütevellîsi ma'rifetiyle ele getürilüp şer'le haklarından gelinmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda her biriniz gereği gibi mukayyed olup zikr olunan ehl-i fesâdı hüsn-i tedbîr ü tedârükle evkâf-ı mezbûre mütevellîsi ma'rifeti ile ele getürüp ve gaybet idenlerin şer'le ihzârı lâzım olan küfelâsına buldurup getürdüp da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde idenler ile berâber idüp bir def'a şer'le görilmeyüp ve on beş yıl mürûr itmeyen husûsların hakk u adl üzere onat vechile teftîş idüp göresiz; Fi'l-vâkı' kazıyye i'lâm olunduğu gibi ise ki şer'le sâbit ü zâhir ola şer'le müteveccih olan hukûkı ashâbına hüküm idüp bi't-tamâm alıvirdükden sonra ehl-i fesâd muhtâc-ı arz olanlardansa habs idüp arz eyleyesiz değıllerse ehl-i fesâda aslâ ruhsat u mecâl virmeyüp mahallinde evkâf-ı mezbûre mütevellîsi mûmâ-ileyh şer'le lâzım geleni icrâ eyleyesiz. Ammâ hîn-i teftîşde hakk-ı sarîha tâbî' olup tezvîrden ve şuhûd-ı zûrdan ve garaz u ta'assubla veyâ ahz ü celb sebebiyle hilâf-ı şer'-i kavîm iş olunmakdan ziyâde hazer eyleyesiz.

Hüküm No: 846

Sultânöni Sancağı beyine ve Bilecik kâdısına; Gülmete adlı karye memûrlarından Sefer'in kötü işler üzerine olduğu tescil edilmiş olduğu defâlarca dile getirilmiş, karyedeki tîmâra sahip olanların ürünlerini aldığı ve yediği karşılığında ne akçe verdiği ne de dirhem verdiği haber verilmiş olup Sefer'in ve berâberindeki eşkiyâların küreğe verilmek üzere Südde-i saâdete gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi.

Sultân-öni Sancağı begine ve Bilecik kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Gülmete nâm karye ra'iyetlerinden Sefer'in defe'âtle üzerine fesâd ü şenâ'at sâbit ü sicill olduğundan mâ'adâ oğulları dâhi katl-i nüfûs idüp muttasıl fesâd ü şenâ'at üzere olmağla karye-i mezbûreden ber-vech-i tîmâra mutasarrıf olanların hayli mahsûlin ekl ü bel' idüp bir akça ve bir habbe virmeyüp hâlâ firâr üzere olduğu i'lâm olunmağın ele getirilüp mezkûrlardan ehl-i fesâd ve müttehem olup müseccel olanları mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda tamâm mukayyed olup anun gibi ehl-i fesâd ve müttehem olup müseccel olanları mukayyed ü mahbûs sûret-i sicilleri ile Südde-i sa'âdetime gönderesiz ki küreğe virilüp hakklarından geline.

Hüküm No: 847

*Yalvaç ve Hoyran kâdîlarına;*³⁰

Yalvaç ve Hoyran kâdîlarına hüküm ki:

Bundan akdem Hamîd Sancağı begi olan Nasrullâh sâbıkâ mîr-livâ iken dört yüzden ziyâde atlu ile il üzerine çıkup Hoyran kazâsına tâbi' Aşağı Mısırlı ve Yukarı Mısırlı ve Sağar nâm karyeler havâs-ı hümâyûndan olup min-küllî'l-vücûh serbestdür deyü mîr-livâ oldukların dahl itdürmeyesin deyü virilen emr-i şerîfi ahâlîlerin ibrâz mîr-i müşârün-ileyh ve âdemlerine yem ve yemek virmeğe kudretimiz yokdur elimizde.

³⁰ Yarım bırakılmış ve terkin çizgisiyle iptal edilmiş hüküm.

Hüküm No: 848

Burusa, Bâzârcık, Bozöyük ve civârında olan kâdîlara; Semendire sancakbeyi Ali Bey'in Dergâh-ı muallâ çavuşlarına ve bazı kimselere borcu olup Mûsâ ve Abdî nâm kethudâları ve Edirne'li Mehmed borcunu ödemesi için Adana'da olan evinden ve Beyşehir'nde olan ulûfesinden hayli akça toplayıp, adı anılan kâdîlıklara geldiklerinde Ali Bey'in seferde şehîd olduğu haberi gelmiş olup, kethüdâlarında olan at ve deve ve katır ve sâir mâl ve para ile Südde-i saâdete gönderilerek satışı yapılp alacaklılara borçluların verilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi.

مصف

Burusa ve Bâzârcık ve Bozöyük ve civârında olan kâdîlara hüküm ki:

Semendire Sancağı beği olan Ali dâme izzuhû'nun Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından ve gayrinden ba'zı kimesnelere dört yük akçadan ziyâde karzdan deyni olup Mûsâ ve Abdî nâm kethudâları ve Adanalı Mehmed nâm mezbûra mîr-i müşârün-ileyh harçlık için Adana'da olan evinden ve Begşehir'nde olan ulûfesinden hayli akça cem' idüp zâd ü zevâde ve esbâb u nükûdın develerine ve katırlarına tahmîl idüp atları ve sâ'ir davarları ile sefer-i hümâyûnuma müteveccih olup zikr olunan kâdîlıklara geldüklerinde mîr-i müşârün-ileyh sefer-i hümâyûnda küffâr-ı hâksâr muhârebesinde şehîd olduğu i'lâm olunmağın müşârün-ileyhin kethudâları ve kendüleriyle olan at ve deve ve katır ve sâ'ir esbâb u nükûdı Südde-i sa'âdetime gönderilüp ve fûrûht olunup dâyinlerine sübût bulan hakları virilmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, müşârün-ileyhin zikr olunan atları ve develeri ve katırları ve sâ'ir emvâl ü esbâbları her kangınızun taht-ı kazâsına gelüp dâhil olmuş ise varan çavuşuma teslim idüp kethudâları ile Südde-i sa'âdetime ma'an gönderesin ki emrim mücebince fûrûht olunup dâyinlerine şer'le sübût bulan hakları varanların ma'rifeti ile teslim oluna.

Hüküm No: 849

Rodos Begi'ne ve kâdîsına; Lindos gemilerinden İstefan adlı reîs Mısır tarafından pirinç ve sâir ticâret mâlî yükleyip İstanbul'a gelirken Rodos önünde bazı kâfir gemileri gemiye el koymuş Mısır'a gidip gelen kalyon reîslerinden Elvân Reîs gemiye Rodos önünde kavuşup kâfirin elinden gemiyi geri alıp Rodos'a getirdiği haber verilmiş olup gemi içinde olan mâlların, reîslerin ve yeniçerilerin Südde-i saâdete gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi.

عبدی

Rodos Begi'ne ve kâdîsına hüküm ki:

Lindos gemilerinden İstefan nâm re'îs Mısır cânibinden pirinç ve sâ'ir metâ' tahmîl idüp İstanbul'a gelürken Rodos önünde ba'zı kâfir gemileri râst gelüp zikr olunan gemiyi yedeğe alup giderken Mısır'a işleyen kalyon re'îslerinden Elvân Re'îs mezbûr gemiye Rodos önünde mülâkî olup bi-'inâyeti'llâhî te'âlâ kâfir elinden alup girü Rodos'a getürdüğü i'lâm olunmağın zikr olunan gemi içinde olan metâ' ve re'îsler ve yeniçeriler ile Südde-i sa'âdetime gönderilmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp emr-i celîlü'l-kadrüm mücebince zikr olunan gemiyi ve içinde olan metâ' ve âlât ü esbâbı ile yarar u müstakîm âdemlere teslîm idüp ber-vech-i isti'câl Südde-i sa'âdetime irsâl eyleyesiz ve geminin içinde olan esbâb ve sâ'ir metâ'ına ve âdemlerine ümenâ vü ummâlden ve gayriden bir ferdi dahl itdürmeyesiz anun gibi zikr olunan gemiden esbâb ü erzâkım vardır deyü dahl itdürür ise Âsitâne-i sa'âdetime havâle eyleyesiz. Sen ki kâdîsın sancakbegi bunda yokdur deyü ta'allül ü bahâne itmeyüp mu'accelen Südde-i sa'âdetime gönderesiz.

Hüküm No: 850

Erzurum ve Kars beylerbeyine; Erzurum ve Kars askeriyle Zaruşad ve Şüregil'e toplanmaları için emr olunmuş olup hâlâ Göri beylerbeyliğinde olan Hızır Bey Südde-i saâdete mektûb gönderüp Çıldır'a bağlı harâb olan Tiryalet Kalesi'nin tamîri olursa Göri Kalesi'nin yol açılıp Göri Kalesi'nin yapılması halinde Simon Bey'in itaat üzere olacağını söylemiş olup Tiryalet Kalesi'nin tamîr edilmesi hakkında.

Erzurum ve Kars beglerbegine hüküm ki:³¹

Bundan akdem sana ve Erzurum size hitâben mü'ekked hüküm-i hümâyûn gönderilüp Erzurum ve Kars askeriyle Zaruşad ve Şüregil nâm mahallerde dernek ü cem'iyet üzere olasız deyü emrim olmuş idi hâlâ Göri beglerbegliğinde olan emîrül-ümerâ'i'l-kirâm Hızır *dâme ikbâlühû* Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Çıldır'a tâbi' harâb olan Tiryalet Kal'ası ta'mîr olursa mâ-beynde Göri Kal'ası'na yol açılup Göri Kal'ası'nın ihyâsına ve Simon-ı neket-makrûnun bi'z-zât atebe-i ulyâma itâ'at üzere olmasına bâ'is olur deyü ta'mîr olunmak recâsına arz itmeğin buyurdum ki:

Vusûl buldukda, aslâ te'hîr itmeyüp Erzurum ve Kars askeri ile zikr olunan dernekden kalkup bi'z-zât Tiryalet Kal'ası'nın üzerine varup Çıldır Eyâleti'nden dahi ulaşmaduk olan sancaklar askeri ile ve Erzurum ve Kars askeri ile kal'a-i mezbûreyi ve varoşın vech ü münâsib olduğu üzere ber-vech-i istihkâm ta'mîr ü termîm itdürüp müşârün-ileyh Hızır Paşa'yla haberleşüp dahi ve Kars ve Çıldır kullarundan Tiryalet'in...

Hüküm No: 851

Elbak beyine; Şirvân savunmasında olan Vezîr Cafer Paşa Demir-kapı semtinde Rusların hareketi olduğundan ve çoğu sınır emîrlerinin hizmetine geldiği ama bunlardan daha önemlisi Elbak beyinin gelmesi gerektiği verilecek görevde Elbak beyinin Van ve Tebrîz beylerbeylerinin kendi sancağına dahil olmalarını istememesi dikkate alınarak Şirvân'a vardığında vezîrin münasip gördüğü hizmette yer alması hakkında.

Elbak begine hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp hâlâ Şirvân muhâfazasında olan vezîrüm Ca'fer Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû* sana mektûb ile müstakıll âdem gönderüp bu def'a Demür-kapı semtinde Rûs-ı menhûsın hareketi olmağla serhad ümerâsının ekseri müşârün-ileyhâmın yanına varup hıdmetde bulunmak için emr-i şerîf vârid olmağla cümlesinden mukaddem senün gelmen lâzımdur deyü i'lâm itmekle sen dâhi evâhir-i Şa'ban'da kalkup Şirvân tarafına azîmet eyledüğün ecilden Şirvân'a varup müşârün-

³¹ Yarım bırakılmış ve terkin çizgisiyle iptal edilmiş hüküm.

ileyh vezîrüm ile sefer hıdmetin edâ idüp gelince Şîrvân'a varmağa me'mûr değil iken varduk deyü Van ve Tebrîz beglerbegi câniblerinden sancağına dahl olunmamak bâbında emr-i şerîfüm recâ eylemişsün imdi mâdâm ki bu makûle hıdmetde olasın eğer mûmâ-ileyhümâ beglerbegi taraflarından eğer âhar câniblerden sancağın dahl olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vardukda müşârün-ileyh vezîrüm ile sefer hıdmetin edâ idüp gelince mûmâ-ileyhümâ beglerbegleri taraflarından ve âhar cânibden sancağına dahl olunmak ve gavgasından hatrın emîn tutup müşârün-ileyh vezîrüm vech ü münâsib gördüğü üzere hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunmağa sa'y ü ihtimâm eyleyesin.

Hüküm No: 852

Karlı-ili Sancağı begine ve İnebahtı ve Angelikasrı kâdısına hüküm ki:³²

Mektûb gönderüp livâ-i mezbûr sipâhîlerinden Mehmed ve Ali ve Mustafa.

Hüküm No: 853

Erzurum beylerbeyine; Göri beylerbeyi Hızır Bey'in Erzurum beylerbeyinden devlete ait bir hizmet istediğinde yardımda bulunması ve gerekli görülen yerde bulunmasına dair.

عبدی

Erzurum beglerbegine hüküm ki:

Hâlâ Göri beglerbegi olan emîrül-ümerâ'i'l-kirâm Hızır dâme ikbâlühû Göri Kal'ası'na dâhil olmak için ve sâ'ir Devlet-i aliyyeme müte'allık bir husûs için senden istimdâd eyledükde asker ve zahîre ile vech ü münâsib olduğu üzere imdâd ü i'ânet itmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda müşârün-ileyhe cemî' vücûhla mu'âvenet ü müzâheret eyleyüp hüsn-i tedârûkle Göri Kal'ası'na dâhil olmağa sa'y-i cemîl ve hüsn-i ihtimâm

³² Yarım bırakılmış hüküm olup 855 numaralı hükümde devam edilmiştir.

eyleyesin ve bi'l-cümle müşârün-ileyhin şükr ü sikâyetin müsmir ü mü'essir bilüp ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer eyleyesin.

عبدی

Bir sûreti; Çıldır beglerbegine vech-i meşrûh üzere.

عبدی

Bir sûreti; Kars beglerbegine.

عبدی

Bir sûreti; Tumanis beglerbegine.

Hüküm No: 854

Kastamonu ve Boy-abad kâdîsına; Boyalu adlı karye ve başka karyelerden tîmârı olan Dîvân-ı hümâyûn kâtiblerinden Kâtib Osmân'ın vekîli Bayram on iki bin akçelik mahsûlünü bir kısmını anbara koymuş bir kısmını satarak akçeye dönüştürmüşken Boy-âbâd nâibi Halîl bin Hacı Velî onun yalan belgelerle başkalarının tîmârlarını aldığını iddia etmiş Bayram'ı hapsetmiştir. Bayram naibden şikâyetçi olmuş Kasım-oğlu ve Celîl ve Yiğitbaşı ve Murtaza adlı kişilere sorulduğunda ellerinde yalan belge olmadıklarını itirâf ettiklerinde Bayram'a zulüm yapıldığı anlaşılmıştır. Halîl'in niyâbetden alınıp kovulmasına ve zararını karşıladıktan sonra hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi.

طا

Kastamonu ve Boy-âbâd kâdîsına hüküm ki:

Sen ki kâdîsın Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Boyalu nâm karye ve gayriden tîmârı olan Dîvân-ı hümâyûn kâtiblerinden Kâtib Osmân'ın vekîli olup tîmârın zabt iden erbâb-ı tîmârdan Bayram on iki bin akçalık mahsûlin der-anbâr idüp ve bir mikdârın satup nakd akça eylemiş iken Boy-âbâd nâ'ibi olan Halîl bin Hacı Velî sen âhar yerde olup hâzır değil iken birkaç ehl-i fesâd ile ittifâk idüp aslı yok

bir müzevvir temessük peydâ itmekle tîmâr bunların hakkıdur deyü mezbûr Bayram'ı hilâf-ı şer' -i şerîf habs idüp yanında olan nakd akçasın aldırup ve mühürlü anbârların bozdurup ta'addî itmekle mezbûr Bayram gelüp bilâ-temessük beni habs itdürüp der-anbâr mahsûli ve nakd akçayı birkaç kimesneye hilâf-ı şer' ü kânûn hüküm eyledü deyü tazallüm itmekle tîmâr-ı mezbûrımı ne temessük ile hüküm eyledün deyü mezbûr nâ'ibden su'âl olundukda temessük ibrâz itmeğe kâdir olmayup ve zikr olunan anbârda olan mahsûli Kâsım-oğlı ve Celîl ve Yiğitbaşı ve Murtaza dimekle ma'rûf kimesnelerin elinde bulunup bu mahsûli siz ne temessük ile anbâr bozup aldunuz deyü su'âl olundukda birkaç kimesne gelüp tîmâr bizimdür dimekle mahsûl mukâbelesinde katır virüp aldık didiklerinden gayri cevâbları ve temessükleri olmayup mezbûr Bayram'a ziyâde zulm itmekle mezbûr Halîl niyâbetden ol hînde ref' olunup fi'l-vâkı' mezbûrlara celb ü ahz için mu'în ü zahîr olmağla vech-i meşrûh üzere müşârün-ileyhe hayf u gadr eylemişdür mahsûl nâ'ib-i mezbûra tazmîn itdürilüp şer'le hakkından gelinmek recâsına arz itmeğin buyurdum ki:

Vusûl buldukda, müşârün-ileyh kâtibin şer'le müteveccih olan hakkın tevcîh idenlerden hüküm idüp bî-kusûr âdemin mezbûr Bayram'a alıvirdükden sonra nâ'ib-i mezbûrı yarar âdemlere koşup merkûm Bayram'la ma'an Südde-i sa'âdetime gönderesiz ki nâ'ibin ahvâli Âsitâne-i sa'âdetimde görilüp vech-i meşrûh üzere ta'addîsi olmuş ise şer'le cezâsı virile.

Lala Paşa'ya hüküm ki: Bergama ve Nevâhi-i Bergama ve etrâf u cevânibinde vâkı' kâdîlıkların ahâlîlerinden biri fevt olup.³³

Hüküm No: 855

Karlı-ili ve İnebahtı Sancağı beyine ve Angelikasrı kâdîsına; Karlı-ili Sancağı sipâhîlerinden Mehmed, Ali ve Mustafa ve İnebahtı sipâhîlerinden Durmuş ve Oruç birçok kişi ile birlikte olup avârtız, cizye ve adet-i ağnâm ve başkaca vergi tahsîline gelenlere engel olmuş halka zulüm ettikleri tespît edilmiş olup adı anılan sipâhîlerin hakkından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Nu'man. Hakklarından geline.

³³ Yarım bırakılmış hüküm.

Karlı-ili ve İnebahtı Sancağı begine ve Angelikasrı kādısına hüküm ki:

Sen ki kādısın Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Karlı-ili Sancağı sipâhîlerinden Mehmed ve Ali ve Mustafa ve İnebahtı Sancağı sipâhîlerinden Durmuş ve Oruç nâm sipâhîler için nice kimesneleriyle yek dil ü yek cihet olup emr-i şerîfle avâriz ve cizye ve âdet-i aġnâm ve sâ'ir mâl-ı mîrî cem'ine gelenlerin mâl-ı mîrîyi cem' itdürmeġe mâni' olup re'âyâ ta'îfesin izlâl idüp küllî gadr idüp ve her biri küffâra sâl be-sâl ikişer üçer bin kîle buġday virüp fesâd itmekden hâlî deġillerdür hakklarından gelinmeleri lâzımdur deyü arz eyledüġün ecilden hatt-ı hümâyûnla hakklarından geline deyü fermân-ı şerîfüm sâdır olmaġın tîmârı alınup âhara virilmişdür. Buyurdum ki:

Vardukda mezbûrları hüsn-i tedbîr ü tedârûkle ele getürüp da'vâ-yı hakk idüp ta'yîn-i mâdde iden husamâsıyla berâber idüp bir def'a şer'le fasl olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların dikkat ü ihtimâm ile hakk üzere teftîş ü tefahhus idüp göresiz vech-i meşrûh üzere fesâd ü şenâ'atleri şer'le sâbit ü zâhir olursa ashâb-ı hukûka şer'le müteveccih olan hakkların hüküm idüp alıvirdükden sonra muktezâ-yı şer'-i kavîm üzere hakklarından gelesiz.

Hüküm No: 856

Anadolu'da olan kâdîlara; Uşak'ta kâdî olan Mevlânâ Abdurrahman topladıġı avâriz ve başkaca akçeleri Südde-i saâdete teslim ettiġi haberi gelmiş olup toplanan vergilerin Dergâh-ı muallâ çavuşlarından Hasan Çavuş ile Südde-i saâdete ulaştırılması hakkında.

Vezîr Ferhad Paşa'ya tâbi' Hasan Çavuş'a virilmişdür. Fî 10 L. sene isnâ [ve elf].

جعفر

Vilâyet-i Anadolu'da olan kâdîlara hüküm ki:

Sâbıkâ Uşak kâdısı olan Mevlânâ Abdurrahmân *zîde fazluhû* taht-ı kazâsında cem' eyledüġi avâriz ve gayri akçaları getürüp Südde-i sa'âdetime teslim eyledüġi i'lâm olunmaġın her kanda ise Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hasan Çavuş *zîde kadruhû* ile mu'accelen Südde-i sa'âdetime gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda kâdî-i mezbûr her kangınızun taht-ı kazâsında bulunırsa mu'accelen müşârün-ileyh çavuşumla Südde-i sa'âdetime gönderesiz. Şöyle ki inâd iderse kayd u bend ile müşârün-ileyh çavuşuma teslim idüp gönderesiz.

Hüküm No: 857

Kıbrıs beylerbeyine ve müfettişine ve defterdârına; Kıbrıs beylerbeyine Kıbrıs'da bulunan kâdî ve naiblerin gayrimüslimlerin ölümlerinde kendilerine düşen paydan daha fazla akçelerini almak istemişler sağlıklarında alınan cizye başına iki üç akçe alınması gerekirken on on iki akçe almışlardır. Kâdîların gayrimüslim halka eziyet etdikleri ve bunu yapan kâdîların tespît edilmesi ve görevlerinden men edilmesi, görevlerinin başkasına verilmesi hakkında.

Kıbrıs çavuşlarından (boş) Çavuş'a virilmiştir. Fî evâsıt sene isnâ [ve elf].

محمد

Kıbrıs beglerbegisine ve müfettişine ve defterdârına hüküm ki:

Ol cânibde re'âyâ vü berâyâ taraflarından Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunulup Cezîre-i Kıbrıs'da olan kâdîlar taht-ı kazâlarında olan kurânın papas ve portoporilerine bir zimmî mürd oldukda bi'z-zât kâdî veyâhûd kethudâsı üzerine gelüp resm-i kısmet deyü nice akçaların almayınca meyyiti defn itdürmeyüp defn iderlerse cem'ân ehl-i karyei der-zencîr idüp nice bin akçaların alup ve kâdîlar ve nâ'ibler kurâya çıkup gezmek emr-i şerîfle memnû' iken her ayda karyelerine çıkup gezüp birer bahâneyle papasları ve portoporileri tebdîl idüp hüccet virmekle küllî akçaların alup ve harâccılar harâcları cem' idüp harâccılardan imzâ akçası deyü cizye başına ikişer akça almağla sonra harâccıların zulm ü ta'addîleri arz olunmağın harâclar mîrimîrân huzûrunda cem' olmak emr olunmağla kâdîlara imzâ akçasın virilmemeğın kâdîlar kurâya çıkup imzâ akçası deyü her cizyeden onar on ikişer akçaların alup ve ispençe ve âdet-i ağnâm cem'inde dahi hâneden hâneye bu tarîkla birer ikişer akçaların alup zulm ü ta'addî eyledükleri i'lâm olundu imdi sen ki beglerbegisin kâdîlar bu vechile zulm ü ta'addî eyledükleri ma'lûmun iken bu makûle kâdîları arz itmedüğün ecilden muhkem mes'ûl olmuşundur bu mezâlimin cümlesi men' olmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda te'hîr itmeyüp bu emr-i celîlü'l-kadrümi umûmen cezîre-i Kıbrıs'da olan re'âyâ vü berâyâyâ i'lân idüp dahi kâdîlara muhkem tenbîh ü nidâ itdüresin ki min-ba'd vech-i meşrûh üzere re'âyâyâ zulm ü tecâvüz itmeyeler ba'de't-tenbîh mütenebbih olmayup vech-i meşrûh üzere zulm ü tecâvüzinden kâdîlarınız bi'l-fi'l mansıbdâ ise ve eğer ma'zûl ise ism ü resmiyle yazup arz eylesin ki bi'l-fi'l mansıbdâ ise mansıbı âhara virilüp ve eğer ma'zûl ise Südde-i sa'âdetimde min-ba'd mansıb virilmeyüp mansıbın ve ma'zûl azl-i ebedî ile azl olunup kâdî-askerim rûznâmesinde dahi bu vechile kayd u işâret oluna bu husûsa da'ima mukayyed olup ve bu hüküm-i şerîfümü a'yân-ı vilâyetden bir mu'temedün-aleyhin elinde ibkâ idesin ki lâzım oldukca ibrâz idüp mesmû'n-ı hümâyûniyle amel eylesin.

Hüküm No: 858

Manyas kâdîsına; Manyas'da bulunan gölden yeniçerilere hasır yapmak için saz kesimi için Kızılkilise ve Polamur ve Ağaç ve Delen ve Korkud adlı karye halkı görevlendirilmiş olup yeteri miktârda saz kesmeleri hakkında.

عمر

Manyas kâdîsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ocaklarına hasır için taht-ı kazânda vâkı' Kızılkilise ve Polamur ve Ağaç ve Delen ve Korkud nâm karye halkı ol cânibde olan gölden saz biçmeğe mukaddemâ ta'yîn olunup kâdîmden biçegeldükleri ecilden husûs-ı mezbûr için hâlâ ta'ife-i mezbûrenin ağaları tarafından mektûbla yeniçeri (boş) irsâl olunmağın buyurdum ki:

Vardukda Dergâh-ı mu'allâm yeniçeri ocaklarına hasır için zikr olunan karye halkına ol cânibde olan gölden olıgeldüğü üzere kifâyet miktârı saz kesdiresin. Ammâ bu bahâne ile ahz ü celbden ve re'âyâyâ ta'addî vü tecâvüzden hazer eylesin.

Hüküm No: 859

Zulkadriyye beylerbeyine; Zuâma ve erbâb-ı tîmârı altı bin ve altı binden yukarı olanların Maraş savunmasında kalmasına dair.

Zulkadriyye beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem beglerbegilüğüne müte‘allık olan zu‘âma vü erbâb-ı tîmârın altı bin ve altı binden yukarı tîmârı olanları sefer-i hümâyûnuma gönderüp sen altı binden aşağı tîmârı olanlar ile Mar‘aş muhâfazasında olasin deyü emrim olmuş idi imdi ol emrim alâ mâ-kâne mukarrerdür. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, emrim üzere altı bin ve altı binden yukarı tîmârı olanları emr-i sâbıkım mücebince mu‘accelen sefer-i hümâyûnuma gönderüp sen altı bin ve altı binden aşağı tîmârı olanlar ile vilâyet-i mezbûre muhâfazasında kalup ebnâ-i sebîlden ve sükkân-ı vilâyetden bir ferdin mâlına ve cânına zarar u gezend iriştirmekden ziyâde ihtiyât eylesin.

Hüküm No: 860

Haleb beylerbeyine; Geliri altı binden yukarı olanların Nemçe seferine gönderilip geliri altı binden aşağı olanların vilâyet savunmasında kalmasına dair.

Haleb beglerbegisine hüküm ki:³⁴

Bundan akdem beglerbegliğine müte‘allık olan zu‘âma vü erbâb-ı tîmârın altı bin ve altı binden yukarı tîmârı olanlar ile sen bi‘z-zât Nemçe seferine teveccüh ü azîmet idüp altı binden aşağı tîmârı olanları vilâyet-i mezbûre muhâfazasına alıkoyasın deyü emrim olmuş idi.

Hüküm No: 861

Aydın Sancağı beyine ve Aydın ve Güzelhisâr kâdîlarına; Güzelhisâr sâkinlerinden Süleymân bin Yakûp ve Muzaffer adlı kişiler bir yolla bölüğe girmişler biz sipâhî-oğlanıyız diyerek Müslümanların zorla mâl ve rızıklarını alarak halka zulüm yaptıklarından dolayı ulufelerinin kesilip haklarından gelinmesine dair.

Aydın Sancağı begine ve Aydın ve Güzelhisâr kâdîlarına hüküm ki:

³⁴ Yarım bırakılmış ve terkin çizgisiyle iptal edilmiş hüküm.

Emîrû'l ümerâ'î'l-kirâm Kıbrıs beglerbegisi Ramazân *dâme ikbâlühû* Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp kazâ-i Güzelhisâr sâkinlerinden Süleymân bin Ya'kûb ve Muzaffer nâm kimesneler bir tarîkla bölüğe ilhâk olunduktan sonra sılalarına geldüklerinde biz sipâhî-oğlanıyuz deyüp müslimânların cebren emvâl ü erzâkların alup ta'addî vü fesâddan hâlî olmayup ve işbu senede biz seferliyüz deyü bâzârlarda müslimânların davarların tutup nice akçaların almayınca girü virmeyüp ve ba'zı kimesnelerin yağmurlukların ve sâ'ir esbâbların müft ü meccânen alup yevmen feyevmen vech-i meşrûh üzere zulm ü ta'addîleri izdiyâd üzeredür deyü arz itmeğin mezbûrların alâkaları kat' olunup şer'le hakklarından gelinmek hatt-ı hümayûnumla fermân olmuştur. Buyurdum ki:

Vardukda mezbûrları ihzâr idüp dahi anun gibi ta'yîn-i mâdde idüp da'vâ-yı hakk idenlerin bir def'a şer'le fasl olmuş olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların muvâcehelerinde şer'le hakk üzere teftîş idüp üzerlerine sâbit olan hukûkî ba'de's-sübût hüküm idüp ashâbına alıvırdükden sonra hakkların şer'le lâzım geleni icrâ eyleyüp ehl-i fesâda aslâ ruhsat virmeyesiz.

Hüküm No: 862

Mısır beylerbeyine; Südde-i saâdete gönderilen hazînenin ve Kilâr-i âmireye ve tershâneye gönderilen ihtiyaçların muhâsebe defterleri özetlenmiş birer sûreti imzâlanıp sevkedilmiş olup geçen sene gönderilen ihtiyâçlardan daha ziyâdesinin gönderilmesi hakkında.

Efendi hazretleri ağızından buyurulmuştur. Fî Ş. sene isnâ [ve elf].

Mısır beglerbegine hüküm ki:

Sene-i sâbıkâda Südde-i sa'âdetime gönderdiğün hazînenün ve Kilâr-i âmireme ve tershâneye gönderdiğün havâyicin muhâsebe defterlerin icmâl üzere birer sûreti imzâlanup sana irsâl olunmuştur. Buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfüm üzere bu sene-i mübârekede gönderdiğün hazîne ve kiler ve tershâne havâyicinden ziyâde sene-i sâbıkâda irsâl eylediğün zamândan mukaddem irsâl eylemek bâbında envâ'-ı sa'y ü ikdâm eyleyesin husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdandur gereği gibi mukayyed olup ihmâl u müsâheleden ihtiyât eyleyesin vusûl

buldukda sâl-i ferhunde-fâlde Mısır hazînesi ve Tershâne-i âmirem mühimmâtın ve Kilâr-i hâssa havâyicin sene-i sâbıkâdan hem mukaddem ve hem ziyâde gönderüp şekerin ve pirincin ve sâ'ir havâyicin gâyetle a'lâsı gönderilmek bâbında envâ'-ı sa'y ü ihtimâmın zuhûra getüresin.

Hüküm No: 863

Bâ-takrîr hazret-i efendi.

Mısır beglerbegine hüküm ki:³⁵

İş bu sene ihdâ ve elf târîhinde Südde-i sa'âdetime irsâl eylediğün sene ihdâ ve elfde sen irsâliyyeyle Âsitâne-i sa'âdetime sâbıkâ Dergâh-ı mu'allâm sipâhî-oğlanlarından yigirmi beş akça ulûfesi olan Mehmed Arnavud ve otuz akçası ulûfesi olan diğeri Mehmed Arnavud işbu sene...

Hüküm No: 864

Belgrad kâdîsına ve Belgrad Kalesi dizdârına; Serdâr-ı zafer ile Nemçe seferine görevli olan genel olarak kapı kullarının maaşı için sol-ulûfeciler ağası olan Ahmed Bey ile altı yüz bin sikke altın sevk edilmiş olup Belgrad Kalesi'nde saklanması gerektiği konusunda.

ج

Belgrad kâdîsına ve Belgrad Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Hâlâ serdâr-ı zafer-şi'ârüm ile Nemçe seferine me'mûr olan umûmen kapum kulları mevâcibi için sol-ulûfecilerim ağası olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Ahmed zîde mecduhû ile altı yüz bin sikke altın irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, zikr olunan altını bi't-tamâm alup Belgrad Kal'asında bir mahfûz yerde hıfz idüp dahi mu'accelen mûmâ-ileyh serdâr-ı zafer-şi'ârüm ile haberleşüp zikr olunan hazîne husûsunda müşârün-ileyh serdârım tarafından ne vechile size hüküm-i hümayûnum gelürse mücebiyle amel eyleyesiz.

³⁵ Yarım bırakılmış ve terkin çizgisiyle iptal edilmiş fakat 867. hükümde tekrâr yazılmıştır.

Hüküm No: 865

Erzurum beglerbegine ve Erzurum defterdârına; Ahışha'nın sol taraf gönüllüleri ağaları ve yeniçerileri ve kâtibleri ile Göri savunmasına görevlendirilip maaşlarının Erzurum hazînesinden verilmesi ve bu hazînenin Südde-i saâdete gönderilmesi hakkında.

Erzurum beglerbegine ve Erzurum defterdârına hüküm ki:³⁶

Hâlâ Göri Kal'ası muhâfazası ehemmiyetli mühimmâtdan olmağla Ahışha'nın cânib-yesâr gönüllüleri ağaları ve yeniçerileri ve kâtibleri ile Göri muhâfazasına ta'yîn olunup ve bunlardan mâ'adâ Göri kullarunun mevâcibleri Erzurum'dan virilmek lâzım olmağın hâlâ bir seneden ziyâdedür ki Erzurum hazînesin irsâliyesi Südde-i saâdetime gönderilmeğın zikr olunan kul mevâcibine ta'yîn olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp Hazîne-i âmiremin bir seneden ziyâde gönderilmeyen irsâliyyesin zikr olunan kul mevâcibi için hâlâ Göri beglerbegi olan emîrül-ümerâ'îl-kirâm Hızır *dâme ikbâlühû* sana mektûb ve âdem gönderüp taleb eyledükde ba'de's-sübût bi't-tamâm kul mevâcibi için teslîm idüp ne mîkdâr akça teslîm eyledüğüne mûmâ-ileyhden mühürlü temessük getüresin ki şöyle ki zikr olunan hazînemi taleb eyledükde virmemekle kul ta'îfesi ulûfeye müzâyaka çekmekle kal'a-i mezbûre muhâfazasına virmeyeler envâ'-ı itâba mazhar olmanız mukarrerdür. Ana göre mukayyed olasın.

Hüküm No: 866

Çıldır beylerbeyine; Göri Kalesi'nin savunması için Ahışha kullarından sol taraf gönüllüleri, ağaları kethüdâları ve kâtibleriyle bu göreve gönderilmesi hakkında.

Çıldır beglerbegine hüküm ki:³⁷

Emîrül-ümerâ'îl-kirâm Göri beglerbegi Hızır *dâme ikbâlühû* Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp Göri Kal'ası'nın hıfz u hirâsetine ziyâde asker lâzımdur deyü Ahışha kullarından kul virilmek recâsına arz itmekde Ahışha'nın cânib-yesâr gönüllüleri ve

³⁶ Terkin çizgisiyle iptal edilmiş hüküm.

³⁷ Terkin çizgisiyle iptal edilmiş hüküm.

ağaları ve kethudâları ve kâtibleriyle defterleri Gori muhâfazasına irsâl olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü terâhî itmeyüp fermân-ı şerîfüm üzere Ahîsha'nın cânib-yesâr gönüllülerin ağaları ve kethudâları ve kâtibleri defterleriyle Gori Kal'ası muhâfazasına irsâl eyleyesin.

Hüküm No: 867

Mısır beylerbeyine; 1001 senesinde Südde-i saâdete gelen Dergâh-ı muallâ sipâhî-oğlanlarından yirmi beş akçe ulûfesi olan Mehmed Arnavud ve otuz akçe ulûfesi olan diğer Mehmed Arnavud hizmetleri doğrultusunda kazâyâ defterine göre ulûfeleriyle Dergâh-ı muallâm müteferrikalarına ve Mısır müteferrikalarından elli akçası olan Rıdvân b. Abdullah ulûfesiyle Dergâh-ı muallâ çavuşlarına ve Mısır müteferrikalarından kırk akçası olan Yûsuf b. Abdullah ve yirmi altışar akçesi olan Sinân b. Abdullah ve Ali b. Abdullah ve Süleymân b. Abdullah ve Mehmed b. Mustafa ve otuz üç akçesi olan Hüseyin b. Abdullah Mısır hazînesinden sahip oldukları ulûfeleri hazîneye kalmak üzere ulûfeleri bedeliyle Dergâh-ı muallâm sipâhî-oğlanları zümresine katılımlarından sonra Vezîr Sinân Paşa'nın yanına varıp Nemçe seferinde hizmette bulunmalarına dair.

Bâ- işâret-i hazret-i efendi. Tuğralandıktan sonra şakk olunup kayd olmamışdır.

حکمی

Mısır beglerbegine hüküm ki: ³⁸

İş bu sene isnâ ve elf târîhinde Südde-i sa'âdetime gönderdiğün bin bir senesi irsâliyyesi ile Südde-i sa'âdetime gelen Dergâh-ı mu'allâm sipâhî-oğlanlarından yigirmi beş akça ulûfesi olan Mehmed Arnavud ve otuz akça ulûfesi olan diğer Mehmed Arnavud hizmetleri mukâbelesinde senün irsâl eylediğün kazâyâ defteri mücebince ulûfeleriyle Dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarına ve Mısır müteferrikalarından elli akçası olan Rıdvân b. Abdullah ulûfesiyle Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarına ve Mısır müteferrikalarından kırk akçası olan Yûsuf b. Abdullah ve yigirmi altışar akçası olan

³⁸ Yarım bırakılmış olan 863. hükmün devamı olup mükerrer kaydı düşülmüştür.

Sinân b. Abdullah ve Ali b. Abdullah ve Süleymân b. Abdullah ve Mehmed b. Mustafa ve otuz üç akçası olan Hüseyin b. Abdullah Mısır hazînesinden mutasarrıf oldukları ulûfeleri hazîneye kalmak üzere ulûfeleri bedeliyle Dergâh-ı mu‘allâm sipâhî-oğlanları zümresine ilhâk olundukları ecilden bu senede serdâr-ı vezîr-i a‘zam olan düstûr-ı ekrem ilâ-âhîrîhî vezîrüm Sinân Paşa *edâma’llâhü te‘âlâ iclâlehü*'nun yanına varup Nemçe seferinde hıdmetde bulunmaların emr idüp buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfüm vusûl buldukda, emr-i şerîfüm varduğı güne değin müstahıkk olan ulûfelerin Osmânî hisâbı üzerine Mısır hazînesinden virüp ellerine mühürlü temessük viresin ki min-ba‘d müstahıkk olan ulûfeleri ana göre sâ‘ir yoldaşlarıyla virile. Ve kendülerine tenbîh ü te‘kîd eylesin ki Mısır‘da eğlenmeyüp cümlesi kalkup yat u yaraklarıyla ve sâ‘ir âlât-ı harble müşârün-ileyh serdârım yanına varup uğur-ı hümâyûnda hıdmet ve yoldaşlıkda bulunalar ellerinde istihdâma ahkâm-ı şerîf vardır deyü teveccühimiz olacak ta‘allül ü bahâne itdürmeyüp cümle Dergâh-ı mu‘allâm müteferrikaların ve Âsitâne-i sa‘âdetim çavuşlarını ve umûmen bölük halkını ve cebeci ve topçuları ve bi‘l-cümle kapum kullarından bir ferdi ol cânibde alıkomayup cümlesin ale‘t-ta‘cîl Nemçe seferine gönderesin. Eğer bundan sonra bir tarîkla Südde-i sa‘âdetimden emr-i şerîf dahi getürdirler ise elinden alup Nemçe seferine gönderesin.

Hüküm No: 868

*Varaza-oğlu Mahmûd Han'ın ülkesi; Hüküm niteliğinde olmayıp Varaza oğlu Mahmud Han'ın ülkesinin sınırları belirlenmiştir.*³⁹

Varaza-oğlu Mahmûd Han'ın ülkesi bunlardır Temür-Kut neslindedür. Şeytan Kal‘ası ki Yeni Kal‘a dahi dirler Çıldır bir dağın adıdır Ağca Kal‘a Kamara Kamarvan tâbî‘-i Ağca Kal‘a Kamran dahi dirler. Çıldır Gölü'nün içindedür.

Ahılkelek, Tümüük Kal‘ası Poskhov, Kal‘a-i Vile. Samışa üç kal‘a dimekdür. Ahal-tişe, Ahışa, Ude, Altun Kal‘a, Azgur, Bedre, Aspinza.

Çelebî virdi Çeribaşı.

Hüküm No: 868

³⁹ Hüküm niteliğinde olmayıp hüküm numarası verilmiş bir sonraki hükmede aynı numara verilmiştir.

Bağdad savunmasında olan Hızır Paşa'ya; Tikrit Sancağı beyi Mehmed Bey Bağdat'ta devlete ait mâllar için çalışmış yedi bin altın peşîn vermiştir. Tikrit Sancağı Mehmed Bey'e verilmişken hastalandığından dolayı sancağına ulaşamamış sancak başkasına verilmiş olup kendisine uygun bir sancak verilmesi hakkında.

[Yev]mü'l-Isneyn, fî 25 Şa'bânü'l-mu'azzam sene isnâ ve elf Konstantîniyye.

Bağdad muhâfazasında olan Hızır Paşa'ya hüküm ki:

Sâbıkâ Tikrit Sancağı beği olan kıdvetü'l-ümerâ'î'l-kirâm Mehmed *dâme izzuhû* Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunup müşârün-ileyh mukaddemâ vilâyet-i Bağdad'da mâl-ı mîrîye nice sa'y itdükden gayri hızâne-i Bağdad yedi bin altın ber-vech-i peşîn virmeğîn livâ-i mezbûr müşârün-ileyhe virilmişken marîz-i sâhib-i firâş olup sancağına varmağa kâdir olmamağîn sancağı âhara virilmişdür deyü inâyet recâ itmeğîn buyurdum ki:

Vardukda göresin; Fi'l-vâkı' hazîne-i Bağdad ber-vech-i peşîn ol mıkdâr altın virmiş ise müşârün-ileyhe virüp veyâhûd hâlîne münâsib bir sancak arz eylesin.

Hüküm No: 869

Avlonya Sancağı savunmasında olan Pîri Bey'e; Venedik'e bağlı İspelit adlı yerde gerçekleşen panayıra giden Venedik beyzâdelerinden Şibenik Kalesi'nin beyi ve üç nefer oğullarıyla ve nice beyzâdeleriyle kadırgaya girip yatarlarken gece üç parça olan birisi kanatlı ve ikisi fırkate Müslüman kadırgası kadırgaya çıkıp kadırganın reîsini ve kadırgada olanların ekserini kılıçtan geçirmiştir. Şibenik beyini ve birkaç adamlarıyla ve mâlları ve akçeleriyle alıkoymuşlardır. Bu kötülüğü edenler deryâ beyleri mi, korsan ve levend kaptanları mı, o kanadlı ve sancaklı kadırga kiminse ya da bunu yapan korsanlar kimlerse tespît edilip isimlerimin Dergâh-ı muallâya bildirilip haklarından gelinmesine dair.

[Yev]mü'l-Hamîs fî 13 N. sene isnâ ve elf.

Şîr Mustafa Çavuş'a virilmişdür. Fi't-târîhi'l-mezbûr.

محمد

Avlonya Sancağı muhâfazasında olan Pîrî dâme izzuhu'ya hüküm ki:

Hâlâ Venedik baylosı Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl virüp mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzam'ın on dördüncü gününde Venedik'e tâbi' Roğosince nâm limânda Venedik beglerinin bir kadırgası lenger üzerinde yatup Venedik'e tâbi' İspelit nâm mevzi'de her sene vâkı' olan panayıra gitmek niyeti ile Venedik begzâdelerinden Şibenik nâm kal'anın begi ve üç nefer oğullarıyla ve nice begzâdeleriyle mezbûr kadırgaya girüp yatarlarken gice ile ale'l-gafle üç pâre Müslimân kadırgasını bir kanadlı ve sancağlı ve iki kıt'a Müslimân fırkatesi mezbûr Venedik kadırgasına çatup âlât-ı harble kadırgaya çıkup kadırganın re'îsini ve kadırgada olanların ekserini kılıçdan geçirüp ancak hayâtda mezbûr Şibenik begini ve birkaç âdemleriyle alıkomışlardır ve kadırgada olan nice yük akçayı gâret idüp ve kadırgayı yedeğe alup şenlikler eylemişlerdür bu makûle nâşâyeste evzâ' u etvâr mâ-beynde olan ahd ü emâne muhâlifdür zikr olunan kadırga ve içinde olan top ve sâ'ir âlât ü esbâb ve mezkûr begin üç oğullarıyla ve sâ'ir âdemleriyle girü redd ü teslîm olunduktan sonra kasembi'llâh ile inâyet olunan ahidnâme-i hümayûna muhâlif ve sulh u salâha mugâyir vâkı' olan zarar u gezendleri tazmîn itdürilüp ve bu makûle fesâdat idenler her kimlerse kadırgaları ve fırkateri ile Âsitâne-i sa'âdetime getürdilüp gereği gibi hakklarından gelinmek lâzımdur deyü i'lâm itmeğin livâ-i mezbûr kurbünde bu makûle fesâd ola dahi sen bu kıyâs idenler kimler olduğın ma'lûm idinüp niçün ber-vech-i isti'câl Âsitâne-i sa'âdetime arz u i'lâm eylemedin bu husûsda eşedd-i itâba mazhar olmuşsundur. İmdi buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü terâhî itmeyüp bu husûsa tamâm dikkat ü ihtimâm ile mukayyed olup bu fesâdı idenler deryâ begleri midür? Yohsa korsan ve levend kapudanlarından mıdır? Ve ol kanadlı ve sancaklı kadırga kimindür? Ve fırkateri dahi ne makûle korsanlarındır elbetde elbetde sulh u salâha muhâlif bu fesâdı idenler kimlerdür bulup veyâhûd ma'lûm idinüp mu'accelen Dergâh-ı mu'allâma arz u i'lâm eylesin ve illâ şöyle ki bu bâbda ihmâl ü müsâhele idesin muhkem ü müntehâ hakkından gelinmek mukarrerdür. Ana göre basîret üzere olup bâb-ı ikdâm ü ihtimâmda dakîka fevt itmeyesin.

Hüküm No: 870

Bursa kâdisına; Donanmaya azeb lâzım olup Dergâh-ı muallâ çavuşlarından Mustafa Çavuş bir miktâr akçe ile gönderilmiş, Bursa'da ki meyhâne ve bozahânelere haber salınıp her nefere bin beş yüz akçe verileceği söylenip tamamlanamassa meyhâne ve bozahânegilerden tamamlanıp kaydedilip tershâneye ulaştırılması hakkında.

Burusa kâdisına hüküm ki:

Hâlâ donanma-i hümâyûn gemilerine dahi azeb lâzım olmağın Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Mustafa Çavuş *zîde kadruhû* ile bir miktâr akça gönderilmişdür. Buyurdum ki:

Hüküm-i şerîfümle vusûl buldukda bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü terâhî itmeyüp taht-ı kazânda vâkı' olan her meyhâneye ve her bozahâneye her kimin olursa olsun himâyet itmeyüp birer nefere azeb salup ve mîrîden her nefere bin beş yüz akça virilür dahi ziyâde virilmek iktizâ iderse meyhânegiler ve bozahânegiler kendü yanlarından virüp birer azeb tutup ve ne miktâr azeb olursa her birinin başka başka küfelâsın alup sicill ü mahfûza kayd eyledükden sonra irsâl olunan akçadan her azebe birer miktâr akça virüp mezbûr çavuşuma teslim idesin ki mâh-ı Şevvâl'ün üçüncü gününde İstanbul'a getürdüğün bâkî olan akçanızı dahi Hızâne-i âmiremden ellerine teslim olunup Tershâne-i âmiremde deryâ seferine bi't-tamâm hâzır u müheyyâ olmuş kadırgalar girüp sefere müteveccih olalar husûs-ı mezbûr ehemmi-i umûrdandur ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer idesin.

ط

Bir sûreti; Üsküdar kâdisına.

Hüküm No: 871

Karaman Beylerbeyliğinde ve İç-il Sancağı'nda bulunan kâdîlara ve beylerbeyi ve sancakbeyi kethüdâlarına; İç-il Sancağı'nda ve Karaman'da sefere görevli olmayan ve Karaman muhâfazasında olanlardan, Dergâh-ı muallâ müteferrikaları, Südde-i saâdet çavuşlarından ve oğlanlarından ve Dîvân-ı hümâyûn ve defter-i hâkânî kâtiblerinden ve öğrencilerinden ve mâliye ve kâdî-asker kâtiblerinden ve

ekâbirin defterlü âdemlerinden vâkıf ve emlâk sahibi eşkıncilerden her binde biner akçe hesap üzere sefer mühimmâtı için bedel akçelerinin alınması hakkında.

عسا

Karaman Beglerbegliğinde ve İç-il Sancağı'nda vâkı' olan kâdîlara ve beglerbegi ve sancakbegi kethudâlarına hüküm ki:

Hâlâ zıkr olunan beglerbegliğin [ve] hâlâ zıkr olunan sancaklarında ve İç-il Sancağı'nda sefer-i hümâyûna me'mûr olanlardan gayri alçak hâllülerden vilâyet-i Karaman'da olan sancaklar ve livâ-i mezbûre muhâfazasına ta'yîn olunan sipâhîlerden ve sefere me'mûr olmayan ve Dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından ve Südde-i sa'âdetim çavuşlarından ve oğlanlarından ve Dîvân-ı hümâyûnum ve defter-i hâkânî kâtiblerinden ve şâkırdlerinden ve mâliye ve kâdî-asker kâtiblerinden ve ekâbirin defterlü âdemlerinden ve cebelüsin eşdirmek üzere evkâf u emlâka mutasarrıf olan eşkünci ta'îfesinden sefer-i hümâyûnuma me'mûr olmayanların her binde biner akça hisâbı üzere sefer-i hümâyûnum mühimmâtı-çün birer yıllık bedel akçaları alınmak fermân-ı hümâyûnum olmuştur. Buyurdum ki:

Vardukda zıkr olunan ta'îfeden fermân-ı hümâyûnum mücebince her binde biner akça hisâbı üzere bedel akçaların müşârün-ileyhe cem' ü tahsîl itdürüp emr-i şerîfûme muhâlif kimesneye inâd u muhâlefet itdürmeyesiz ve sen ki müşârün-ileyhsin zıkr olunan ta'îfeden vilâyet-i mezbûrede hâzır bulunmayanlardan ki Âsitâne-i sa'âdetimde veyâhûd sefer-i hümâyûndadır didükleri kimesneleri cenge vukûf olduğu mîkdârı ism ü resmi ve tîmârıyla defter idüp bir sûretin ber-vech-i isti'câl Âsitâne-i sa'âdetime irsâl eyledükden sonra ze'âmet ve tîmârları re'âyâsına ma'rîfet-i kâdî ile muhkem tenbîh ü te'kîd eylesin ki sipâhîleri fermân olunan bedel akçaların teslîm idüp aldıkları temessükleri kâdîları huzûrunda görölüp icâzet virilmedin tahvîl ü târîhine düşüp der-anbâr olan mahsûlüni kendüye ve âdemlerine dahl itdürmeyüp zabt eyleyeler ki ba'dehû ne vechile sâdır olursa mücebi ile amel ola.

Bu şerh Anadolu sancaklarına yazılmaya hemân Karaman'a yazıla. Ve vilâyet-i mezbûrede zıkr olunan evkâf u emlâk tasarruf idüp sefer-i hümâyûnuma cebelüsin eşdirmek üzere ellerinde berâtları veyâhûd defterde kayd u işâreti ola anun gibi bin beşer yüz akçadan ziyâde mahsûl yazılan eşkünci ta'îfesinden her eşkün başına bin

beşer yüz akçaların alup bin beş yüzden aşağı olanların defterde olan yazuları ne mıkdâr ise bin ve ol mıkdâr bedel akçaların alup dâhil -i hazîne eyleyesin ve livâ-i İç-il'de tîmâr ve ze'âmeti olan Kıbrıs'ın defter emîni ve tereke kâtibi ve çavuşlar kethudâsı dahi bedel akçalarına dâhillerdür onlardan dahi vech-i meşrûh üzere bedel akçaların alsın.

Ve bi'l-cümle vilâyet-i mezbûrede emirle veyâhûd âhar vechile ma'zul cüz'î ve küllî ze'âmet ve tîmâra mutasarrıf olup bedel akçasın virmekte ta'allül idenlere kat'ârızâ-yı hümâyûnum yokdur sen dâhi bâb-ı ikdâm ü ihtimâmda dakîka fevt itmeyüp lâzım gelen husûsları Südde-i sa'âdetimde inhâ vü i'lâmdan hâlî olmayasın lâzım olan husûslar görilüp şükr ü şikâyetine takayyüd oluna.⁴⁰

Ve siz ki kal'a dizdârlarısız Hızâne-i âmiremin îsâl ü irsâli bâbında kifâyet mıkdârı hisâr-eri taleb eyledüklerinde muhâlefet itmeyüp ta'yîn eyleyesiz.

غ

Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Hasan Çavuş'a.

Bir sûreti; Karasi ve Saruhân ve Aydın ve Menteşe ve Teke ve Hamîd ve Karahisâr-ı sâhib sancaklarında [olan kâdîlara].

ج

Bir sûreti; Hüdâvendigâr ve Kütâhiyye ve Sultânöni ve Bolı ve Kengırı ve Ankara ve Kastamonı sancaklarında olan [kâdîlara].

Dergâh-ı Âlî çavuşlarından Hüseyin Çavuş'a.

Bir sûreti; Cezâyir sancaklarında olan kâdîlara.

Hüküm No: 872

Bağdad Eyâleti'ne sahip olan Vezîr Hızır Paşa'ya; Bağdad Kalesi eski bir kale olup yüzyıllar boyu ayakta kalmış fakat geçen sene Bağdad ırmağının taşması neticesinde kalenin hendekleri su dolarak kalenin on dokuz yerinde otuzar, kırkar ve

⁴⁰ Ok işaretiyle çıkarılmış olup bu hükmün devamı daha evvel numaralandırılmış 830 numaralı hükmüdedir. Aynı zamânda ciltlemeye hata yapılmıştır.

ellişer zirâ ve binâda toplam altı yüz altmış bir zirâ gedik açılmıştır. Balçıkla kapatılmış fakat dayanıklı olmamasından dolayı kireçle tamîri gerekmektedir. Bunun için yirmi yük akçe lâzım olup bu paranın Bağdad hazînesinde kalan paradan ve çeşitli yerlerden tedârük edilerek yapılması hakkında.

Tedârük eylesin deyü hatt-ı hümayûn ile fermân-ı âlî şânım sâdır olmuştur.

زح

Bağdad Eyâleti'ne mutasarrıf olan Vezîr Hızır Paşa'ya hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Bağdad Kal'ası selâtîn-i mâziyye zamânlarında yapılmış metîn kal'a olup ol zamândan bu âna değin nice yüz yıl mürûr idüp kâdîm binâ olmağın geçen sene Bağdad ırmağı taşup etrâf-ı kal'ada olan hendek su ile memlû olup kal'a-i mezbûrenin surundan on dokuz yerde otuzar ve kırkar ve ellişer zirâ ki cümle binâ zirâ'ıyle altı yüz altmış bir zirâ yer yıkılıp her gedikden nice atlu varup gelmeğe kabîl olmağla harâb olan yerlerin istihkâm üzere ta'mîr olunması için lâzım olan tedârükü görilünceye değin gedükler açık kalmasun deyü balçık ile yapıdırup lâkin aslâ bekâsı olmayup ve kal'a-i mezbûrenin zikr olunan gediklerden mâ'adâ ba'zı dîvârları yarılıp husûsen bu yakınlarda Bağdad'da bir mîkdâr zelzele olmağla kal'a dîvârlarının nev'ân sudan illeti olan yerleri dahi yıkılmağ üzere olup Bağdad azîm serhad olmağla cümle balçık ile yapılan yerleri ve sâ'ir tezelzül bulan rahneler selâtîn-i sâbıkâ zamânlarında ta'mîr olunduğu üzere kireç ile ta'mîr olunmak mühimm olmağın ihrâcâtı tahmîn olundukda yigirmi yük akçayla ancak ta'mîr olunup hâlâ Bağdad'da olan mukâta'âtın bekâyâsından ve sâ'ir mümkün olan yerlerde lâzım olan mîkdârı akça tedârük olunup ta'mîr olunmak için emr-i şerîf virilmek recâsına arz itdüğün ecilden tedârük olunmasın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda kemâl-i takayyüd ile bi'z-zât mukayyed olup Bağdad'a müte'allık olan mukâta'âtın eski bekâyâsın cem' ü tahsîl idüp kal'a-i mezbûrenin harâb olan yerlerin ber-vehc-i istihkâm ta'mîr ü termîm eylesin ve bir vechile tedârük eylesin ki kal'a ta'mîri bahânesiyle mâl-ı mîrî zâyî vü telef olmak ihtimâli olmaya ve ne vechile tedârük idüp ve ne mîkdâr akçayla ta'mîr olunduğın sıhhati ve hakîkati üzere yazup Südde-i sa'âdetime arz eylesin.

Hüküm No: 873

Üsküdar kâdîsına; Donanma için Kefken adlı mahalde yapılması emr olunan kadırgalar Tershâne-i âmireye gelmemiş olup bayramdan önce yetiştirilmesi hakkında.

Üsküdar kâdîsına hüküm ki:

Donanma-i hümayûn mühimmâtı için taht-ı kazânda Kefken nâm mahalde binâsı fermân olunan kadırgalardan henüz Tershâne-i âmireme gelmeyen (boş) pâre kadırgalar mu'accelen itmâma iriştirilüp İyd-ı şerîf'den mukaddem Tershâne-i âmireme gelüp teslim olunması ehemmi-i mühimmâtdan olmağın buyrudum ki:

Vusûl buldukda, aslâ te'hîr ü terâhî itmeyüp zikr olunan kadırgaların cümlesin itmâma iriştirilüp İyd-ı şerîf'den mukaddem Tershâne-i âmireme gönderüp kapudanıma teslim itdürmeğe sa'y ü ihtimâm eylesin. Şöyle ki İyd-ı şerîf'den mukaddem gelüp Tershâne-i âmireme teslim olunmaya hıdmetin mebrûr ve sa'yin meşkûr olmayup adem-i ihtimâmla haml olunmağla gereği gibi mes'ûl olursun ana göre mukayyed olup bâb-ı ikdâm ü ihtimâmda dakîka fevt itmeyesin.

Hüküm No: 874

Bağdad Eyâleti'ne sahip olan Vezîr Hızır Paşa'ya; Gelhûr aşîretinden olan Şehbâz ve Mansûr'ın üzerlerinde defterde her yıl için sekiz bin miktârı kesilmiş ağnâm olup Kûhistân bölgesinde isyân üzere olan bu aşîretten ağnâm vergisi toplanmak istediğinde vermedikleri yüz binden ziyâde ağnâm vergi borçlarının kaldığı hırsızlık ve hayinlik yaptıkları tespît edilmiş olup adı anılan kişilerin başlarının kesilmesine ve verginin tahsiline ve çevrenin huzurunun sağlanması hakkında.

Tedârük olunsun deyü hatt-ı hümayûn ile fermân-ı şerîf sâdır olmuş.

Bağdad Eyâleti'ne mutasarrıf olan Vezîr Hızır Paşa'ya hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Bağdad'a tâbi' havâss-ı hümayûndan Gelhûr nâm tâ'ifenin mîr-i aşîretleri olan Şehbâz ve Mansûr'ın üzerlerinde defterde sekiz bin miktârı ağnâm maktû' kayd olunmağla defterlerinde lâzım gelen sekiz bin aded ağnâmı kâdîmden sene be-sene edâ iderler iken tâ'ife-i mezbûre birkaç bin hâne olup ekser

evkâtda sa‘b kûhistânda sâkin serkeş ü mütemerrid Ekrâd olmağla husûsen mezbûr Şehbâz'ın şakâvet ü fesâdı hadden tecâvüz itmekle yigirmi yıldan ziyâdedür ki Dehbâlâ Sancağı begi olan Mehmed Beg'i katl ve emvâl ü erzâkın gâret itmekle isyân ü tuğyân idüp ve bundan mâ‘adâ zimmetlerine lâzım gelen mâldan bir senelik mâlıda bi't-tamâm murâd üzere virmeyüp virdükleri takdîrce üzerlerine asker gitmekle el ucı ile bir cüz'î nesne edâ iderlermiş bu sebep ile zimmetlerinde defter mücebince yüz binden ziyâde ağnâm bâkî kalup mezbûr Şehbâz hayîn ve hırsuz olup vücûh-ı kesîr ile izâlesi evlâ vü enfa‘ olup vâcibü'l-katl olmağla hüsn-i tedârükle mezbûrı ele götürüp başın kesüp min-ba‘d mâlların sühûletle tahsîline ve yolların eminine ve âyende vü revendenin refahiyyet ü itmînân üzere mürûr u ubûr itmelerine ve sâ'ir serkeş olan eşkıyânın itâ‘at ü inkıyâdlarına sebep olmağın zimmetlerinde olan mâl-ı mîrînin tahsîline âdem gönderildikde sekiz bin aded ağnâmdan mâ‘adâ sinîn-i sâbıkâ bekâyâsından dahi küllî ağnâm tahsîl olunup dîn-i devlete evlâ vü enfa‘ olan husûsların bu vechile hüsn-i tedârükle bezl-i makdûr eyledüğün i‘lâm eylemişsün yüzün ağ olsun senden dahi me'mûl olan bunun gibi âsâr-ı hamide ve etvâr-ı pesendîde idi sen zuhûra getürmüşsün. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, min-ba‘d dahi cibilletinde merkûz olan kemâl-i emânet ü istikâmet muktezâsınca basîret ü intibâh üzere olup eğer mâl-ı mîrînin cem‘ ü tahsîlinde ve eğer vilâyet-i mezbûrede zuhûr iden ehl-i fesâdı hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele götürüp hakklarından gelinmede ve re‘âyâ vü berâyânun refahiyyet ü itmînânlarında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîle vücûda getüresin ki inşâ‘allâhü te‘âlâ uğur-ı hümâyûn-ı izzet-makrûnumda zuhûra gelen hıdemât-ı mebrûre ve mesâ‘î-i meşkûrun zâyî‘ olmayup envâ‘-ı inâyet-i aliyye-i husrevâneme mazhar olman mukarrerdür. Ana göre bâb-ı ikdâm ü ihtimâmda dakîka fevt itmeyesin ve min-ba‘d dahi ol diyâr-ı celîlü'l-i‘tibâra müte‘allık olan ahbâr u âsârı ale't-tevâlî Âsitâne-i sa‘âdetime arz u i‘lâmdan hâlî olmayasın.

Hüküm No: 875

Menteşe Sancağı beyine; Mentşe Sancağı'nın alçak halli sipâhîlerinden iki yüz nefer sipâhîyi deryâ savunması için Rodos Bey'ine yazıldığı fakat bu göreve gelmedikleri için ihmâl üzere olmamaları bu yıl içinde Rodos gemilerine eskiden gönderildiği gibi sipâhî gönderilip adlarının yazıldığı defterin bir suretinin Asitane'ye diğer suretinin de Rodos Bey'ine verilmesi hakkında.

Menteşe Sancağı begine hüküm ki:

Menteşe Sancağı begi Murâd *dâme izzuhû* Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Mentese Sancağı'nın alçak hâllü sipâhîlerinden iki yüz nefer sipâhî her sene Rodos gemilerine girüp Rodos begi ile deryâ muhâfazasında olmak âdet-i kâdîm olmağla bu senede dahi livâ-i mezbûrın alçak hâllü sipâhîlerinden olıgeldüğü üzere iki yüz nefer sipâhî yazılıp ale't-ta'cîl Rodos gemilerine gönderilmek için emr-i şerîf virilmiş iken zikr olan sipâhîler ile'l-ân muhâfaza hıdmetine gelmeyüp ihmâl üzere oldukları ecilden emr-i şerîf-i sâbıkım mücebince zikr olan sipâhîler deryâ muhâfazasında olmak emrim olmuşdur. Buyurdum ki:

Vardukda mukaddemâ irsâl olunan emr-i şerîfüm mücebince livâ-i mezbûrın alçak hâllü sipâhîlerinden deryâ muhâfazası-çün her senede Rodos gemilerine ne mîkdâr sipâhî gönderilegelmiş ise bu senede dahi ol mîkdâr sipâhî yazup yat u yarak ve zâd ü zevâde ile mu'accelen Rodos Begi'ne gönderesin ki Rodos gemilerine girüp mûmâ-ileyh ile deryâ muhâfazasında olalar ve yazdığın sipâhîlerin defterinin bir sûretin Âsîâne-i sa'âdetime bir sûretini mîr-i mûmâ-ileyhe gönderesin.

Hüküm No: 875

İynecik kâdîsına; Nemçe seferinde olan yeniçerilerin zahîre ihtiyacı için Murad Çavuş ve Mehmed Subaşı görevlendirilmiş olup, İynecik'den Şaban oğlu Habil adlı kişi ve Hüseyin bin Halîfe yanlarına birçok kişiyi toplayarak evden eve yirmişer akçe toplayarak bu görev kâdînındır diyerek halka zulüm etmişlerdir. Bu kişilerin yakalanarak Südde-i saâdete gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi.

İynecik kâdîsına hüküm ki:⁴¹

Hâlâ İynecik kâdîsı olan Mevlânâ Ali *zîde fazluhû* Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Âsîâne-i sa'âdetimde yeniçeri ağası olan iftihârü'l-ümerâ' ve'l-ekâbir Mehmed *dâme ulüvvuhû* Nemçe seferine gitmekle müşârün-ileyhe ve sâ'ir yeniçerilere zahîre ihrâcı için Murâd Çavuş ve Mehmed Sübâşı yedinden emr-i şerîf vârid olmağla

⁴¹ Mükerrer hüküm olup 268 numaralı hükmün tekrârıdır.

ber-mûceb-i emr-i şerîf tedârüküne şürû‘ itmek sadedinde iken kazâ-i İynecik'den Şa‘ban-oğlı Habil dimekle ma‘rûf kimesne kazâ-i mezbûrede vâkı‘ Hüseyin bin Halîfe bir nice kimesneyi cem‘ idüp hânedan hâneye yigirmişer akça alup bu teklîfât kâdînındur deyü şirret-i şakâ semtine sâlik olup re‘âyâyı iğvâ idüp emr-i şerîfe itâ‘at itmedükleri merkûmân Murâd Çavuş ve Mehmed Sübâşı talepleri ile sicill olup dâ‘imâ dâhi bu makûle mîr-i umûr vâkı‘ oldukda mezkûr kimesne re‘âyâmı izlâl ve icrâ-yı ahkâma ihtilâl virmekden hâlî değıldür deyü arz itmeğın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda tamâm mukayyed olup mezkûrı ele getürüp üzerine sübût bulan mevâddın sûret-i sicilleriyle yarar âdemler koşup Südde-i sa‘âdetime gönderesin. Ammâ garaz u ta‘assub veyâ ahz ü celb sebebiyle hilâf-ı vâkı‘ nesne alıkomakdan be-gâyet hazer eylesesin.

Hüküm No: 876

Anadolu beylerbeyine; Anadolu beylerbeyinin ve kendisine bağılı olan sancak-beylerinin hızır gününden on gün önce Gelibolu'dan geçip Belgrad'a varıp Nemçe seferine Vezîr Sinân Paşa'ya kavuşmaları hakkında.

[Yev]mi's-Sülesâ, fî 22 Cemâziye'l-âhıra sene isnâ ve elf .

عمر

Dergâh-ı âlî çavuşlarından Ramazân Çavuş'a virilmişdür. Fî 26 C. sene isnâ ve elf.

Anadolu beglerbegisine hüküm ki:

Şimdiye değıın sana ve beglerbeglüğüne müte‘allık olan sancak-beglerine dört beş def‘a mü‘ekked ahkâm-ı şerîfe gönderilüp bu sefer-i nusret-eserimi sâ‘ir seferlere kıyâs itmeyüp hemân mu‘accelen çıkup nevrûzda Gelibolu'dan geçüp rûz-ı hızırdan on gün mukaddem Belgrad'a varup serdâr-ı zafer-şi‘âruma mülâkî olup vech ü münâsib gördüğü üzere hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunasız deyü emrim olmuşken henüz sen ve sancak-begleri ve zu‘âma vü erbâb-ı tîmâr ve sâ‘ir sefer-i zafer-mazhara me‘mûr olan kullarum yerlerinden hareket itmeyüp sefer tedârükünde olmadıkları senün ve beglerin adem-i

ihitimâmına haml olunup cümleünüz gereği gibi mes'ûl ü mu'âteb olmuşsuzdur. Buyurdum ki:

Vusûl bulduğu günde bir ân ve bir sâ'at tevakkuf itmeyüp çadırlarını ve otağlarını çıkardup kurdurup ve sen dâhi otağına çıkup dahi cümle beglere çavuşlar ve mektûblar gönderüp cem'ân sefere ihrâc idüp ale't-ta'cîl Gelibolu'dan geçüp mûmâ-ileyh serdârıma irişmek ardınca olasın. Şöyle ki bu emr-i hümâyûnum varduğu gibi çadırların kurdurup otağa çıkmayasın ve birkaç günün içinde cümle ümerâ-i nâmdâr ve zu'âma vü erbâb-ı tîmâr ile ve sâ'ir sefere me'mûr olan kullarumla sefer-i hümâyûna teveccüh ü azîmet itmeyüp ta'allül ü bahâne idüp giç gidesin bir vechile beyân olunacak özrünüz makbûl olmayup eşedd-i itâb ü ikâb ile mu'âteb ü mu'âkab olmanız mukarrerdür sonra nedâmetin fâ'idesi olmaz emr-i celîlü'l-kadrümin icrâsında dakîka fevt itmeyüp sefer-i hümâyûnuma ber-vech-i müsâra'at teveccüh ü azîmet itmek bâbında var kuvveti bâzû-yı himmete getüresin ve bu hüküm-i şerîfüm sana ne günde vâsıl olup ve ne zamânda sefere çıkduğun ve ne vechile tedârük eylediğün mufassal u meşrûh yazup Südde-i sa'âdetime arz eyleyesin.

Bir sûreti; Haleb beglerbegisi Mahmûd dâme ikbâlühû'ya.

Yayabaşılıktan çıkma Hasan Çavuş'a virilmiştir. Fî 27 C., sene: isnâ [ve elf].

Bir sûreti; Karaman beglerbegisi Ali dâme ikbâlühû'ya.

Dergâh-ı mu'allâm bevvâblarından Mahmûd ve İlyâs'a virilmiştir.

Fî 27 C. sene isnâ [ve elf].

Bir sûreti; Zulkadriye beglerbegisine tasarrufla.

Kavak sâkinlerinden Velî Çavuş'a virilmiştir. Fî 27 C.

Bir sûreti; Rûm beglerbegisine tasarrufla.

Dergâh-ı mu'allâm bevvâblarından Ahmed ve birisin âhara virilmiştir.

Fî 27 C. sene isnâ [ve elf]. Bölüklerin kapucular kâtibi işâret itmiştir.

Bir sûreti; Şâm beglerbegisine yeniçeri içün.

زحد

Yaya başlıktan çıkma Hasan Çavuş'a virilmiştir. Fî 27 C. sene isnâ [ve elf].

Bir sûreti; İç-il Sancağı begine.

Hüküm No: 877

Ardanuç beyine ve kādîsına; Ardanuç'da, Gümüşhâne'de madencilerden olan bazı kişiler eşkıyâlık yaparak fakir halkın kadınlarını ve oğlanlarını yüzlerinden yaralamışlar mâllarını gasp etmişlerdir. Bu kişilerin yakalanıp haklarından gelinmesine dair.

Bâ-hatt-ı Nu'man. Şer'le haklarından geline.

Ardanuç begine ve kādîsına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp livâ-i Ardanuç'da Gümüşhâne'de olan ma'dencilerden Durmuş ve Katırcı Ömer ve Kara Ali ve Kiras Mehmed ve Torun-oğlu Mehmed nâm kimesneler ile Şoşer Karan nâm zimmî eşkıyâdan olup ve Seydî Çavuş âdemlerinden Pîr Ali dahi hevâlarına tâbi' olup nice ehl-i fesâdı yanlarına alup fukarânın avretlerin ve oğlanların çeküp ve ba'zısını mecrûh idüp emvâl ü erzâkların gâret idüp biz ma'dencilerüz deyü fesâdları ziyâde olmuşdur deyü haklarından gelinmek recâsına arz itmeğin mezbûrların ahvâlleri şer'le görülüp şer'le lâzım gelen icrâ oluna deyü yazılmışdur.

Hüküm No: 878

Kefe beylerbeyine; Abaza ve Mekril taraflarına gemi aracılığıyla barut , silâh ve benzeri yasaklanmış araçların gittiği duyulmuş olup bu bölgelere gemi aracılığıyla yasaklanmış olan bu malzemelerin gitmemesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi. Kefe beglerbegisine min-ba'd A[ba]za ve Mekril cânibine gemi göndermeye deyü mü'ekked hüküm-i şerîf buyruldu.

لمع

Kefe beglerbegisine hüküm ki:

Hâlâ Abaza ve Mekril câniblerine giden gemiler barut ve yarak ve tüfeng ve ba‘zı memnû‘ olan metâ‘ alup gitdikleri istimâ‘ olunmağın min-ba‘d ol câniblere gemi gönderilmemek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, muhkem tenbîh ü te’kîd eyleyesin ki min-ba‘d Abaza ve Mekril câniblerine gemi gitmeye. Şöyle ki memnû‘ olmayup gitdüğü istimâ‘ oluna senün adem-i ihtimâmına haml olunur ana göre tedârük eyleyesin.

Hüküm No: 879

İnönü ve Söğüd kâdîlarına; Söğüd derbendi tehlikeli bir derbend olup bu bölgeye yaklaşan yolcuların çoğu yeniçeri ve sipâhî geçinen derbendciler tarafından saldırıya uğradıkları ve öldürüldükleri tespît edilmiş olup derbencilikten kovulmalarına dair.

Bâ-hatt-ı Nu‘man Efendi.

İnöni ve Söğüd kâdîlarına hüküm ki:⁴²

Sen ki İnöni kâdîsısın Dergâh-ı mu‘allâma mektûb gönderüp Söğüd derbendi dimekle ma‘rûf derbend gâyetle mahûf u muhâtara olup mürûr u ubûr iden ebnâ-i sebîlün ekseri yeniçeri ve sipâhî-oğlanlarından değil iken yeniçeri ve sipâhî-oğlanı geçinüp yol üzere olan karyelerin ekserin ba‘zı hâlî yerlere çekilüp lâkin derbend-i mezbûrın ta‘yîn olunan derbendcileri gidemeyüp derbend-i mezbûr muhâfazasında iken mürûr u ubûr idenler cebrle ehl ü iyâlleri ile sâkin oldukları evleri üzerine koşup celb ü ahz için ba‘zıların habs idüp ve ehl ü iyâllerine dahi tecâvüz idüp ve ba‘zıların habs idüp âhar yere alup kendü voyvodaların mecrûh u katl eyleyüp zulm ü ta‘addîlerinden ahvâlleri mükedder olmuşdur derbend-i mezbûrede kuttâ‘-ı tarîk ve eşkıyâ zuhûr itdikle mezbûrûn derbendciler âlât-ı harble varup katl eyledüklerin mecrûh olanlar için ehl-i örf ta‘îfesinden ve gayrinden zikr olunan derbendcilere hilâf-ı şer‘-i şerîf dahl itdürilmemek için emr-i şerîf recâ eyledükleri arz eyledüğün ecîlden buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda tamâm mukayyed olup anun gibi derbend-i mezbûrede vech-i meşrûh üzere eşkıyâ derbendciler gayri tarîkla def‘-i mecâl olmayup muhârebe

⁴² Üstü terkin çizgisiyle çizilerek iptal edilmiş hüküm.

vü mukâtelede zuhûr idüp vech-i meşrûh üzere fesâd ü şenâ'at eyledüklerin mezkûrın mecrûh u maktûl olanlar için mezkûrlar ehl-i örf ta'îfesinden ve gayrinden derbendde âdem mecrûh u katl eylemişsün deyü kimesneyi hilâf-ı şer'-i şerîf ve rencîde itdürmeyüp men' u def' eylesiz.

Hüküm No: 880

Aynaroz kâdîsına; Yalı beyleri, Aynaroz Adası'nda yaşayan zimmîlerin adaya kaçan kâfirleri sakladıklarını dile getirmiş olup bu zimmîlerin uyarılması hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi. Min-ba'd bu husûs için re'âyâ rencîde olunmaya.

Aynaroz kâdîsına hüküm ki:

Yalı begleri her yaz Aynaroz Adası zimmîlerine mücerred celb ü ahz için zikr olunan adaya ba'zı kâfirler kaçıp saklarsuz deyü hilâf-ı şer'-i şerîf rencîde eyledükleri i'lâm olunmağın buyurdum ki:

Vardukda zikr olunan adada gelüp harbî kâfir tahassun itmeyüp bir vechile ulûfeleri yoğiken mücerred celb ü ahz için ol vechile rencîde iderler ise men' u def' idüp şer'-i şerîfe muhâlif rencîde itdürmeyesin. Ammâ bunlara dahi muhkem tenbîh eylesin harbî kâfirler gelüp mezbûr adada tahassun itdükde himâyet itmeyüp tutup ele vireler ba'de't-tenbîh eslemeyenleri arz idesin ki haklarından gelinmek için emr-i hümayûnum gönderile.

Hüküm No: 880 (Mükerrer)

Premedi kâdîsına; Yukarı ve aşağı köpriciyan gayrimüslimleri köprücü olup hizmetlerini gerçekleştirirken her yaz ulaklar gelip bu köprücülerin at ve katırlarını aldıklarından hizmetlerinden geri kalmışlardır. Ulaklarla varanların köprücülerin at ve katırlarını almamaları hakkında.

Premedi kâdîsına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp taht-ı kazânuzun Köprüciyân-ı bâlâ ve Köprüciyân-ı zîr zimmîleri mecîlîs-i şer'a varup bunlar köprüciler olup hıdmet-i lâzımelerin edâ iderlerken her yaz ulağla gelenler bunların bârgîr ve katırların alup

gidüp ardlarınca varduklarında hıdmetlerinden kalup eğer men' olunmazlar ise köprüler münhedim olmak mukarrerdür deyü arz itmeğin buyurdum ki:

Vardukda mezbûrlar emr-i şerîfümle ta'yîn olundukları köpri hıdmetin edâ iderlerse vech-i meşrûh üzere ulağla varanlara min-ba'd bârgîr ve katırların tutdurmayup ol vechile rencîde vü remîde itdürmeyesin.

Hüküm No: 881

Mısır ümerâsından Emîr Ömer'e; Mâl-ı mîrî tahsîlinde göstermiş olduğu hizmet ve yoldaşlıklarından dolayı kendisine padişah tarafından bir elbise hediye edilerek giymesine dair.

Ümerâ-i Mısır'dan Emîr Ömer'e hüküm ki:

Hâlâ sen yarar u şecâ'at-şi'âr olup ol cânibde mâl-ı mîrî tahsîlinde hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunduğun ecilden hakkında mezîd-i inâyet-i aliyye-i husrevânem zuhûra getirüp hil'a-i fâhiremden bir sevb-i hil'at-ı mûrisü'l-behçet inâyet ü erzâni kılınup alâmetçün hil'at-i fâhiremi envâ'-ı ta'zîm ü ikrâm ile giyüp ta'yîn olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, dâhi kemâ-kân mâl-ı mîrî tahsîlinde ve sâ'ir hıdemât-ı hümayûnda bezl-i makdûr ve sa'y-i nâ-mahsûr eyleyesin.

Hüküm No: 882

Acara beylerbeyi Husrev Paşa'ya ve Livâne ve Pertekrek Sancağı beylerine; Ardanuç'tan Batum'a giden yolların harap olduğu ve ulaşmakta zorluk çekildiği yolların yeterli miktârda adam görevlendirilerek temizlenmesi hakkında.

حاجی

Acara beglerbegisi Husrev Paşa'ya ve Livâne ve Pertekrek Sancağı beglerine hüküm ki:

Acara-i Ulyâ kâdîsı Mevlânâ Süleymân zîde fazluhû Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp zıkr olunan sancaklar ahâlîsi mecilis-i şer'a varup livâ-i Ardanuç'dan Batum'a giden yollar harâb olup müslimânlar mürûra bir vechile imkân olmayup kemâl-i

meretebe müzâyaka çekerler deyü arz itmeğin siz kendü âdemlerinüz gönderüp tathîr itmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda emrim mücebince livâ-i Ardanuç'dan Batum'a giden yolu ayırtlamak için kifâyet mıkdarı âdem gönderüp ayırtladup pâk itdüresiz. Ammâ bu bahâne ile re'âyâyı rencîde itdürmeyüp teklîf ü ta'addî itmeyüp her birinüz mümkîn olduğu kadar kendü âdemlerinüz gönderüp yolları tathîr ü pâk itdürüp bu bahâne ile bir akça ve bir habbe alınmakdan ziyâde hazer idesiz.

Hüküm No: 883

Hâslar kadısına; Nemçe seferine yönelen yeniçeri ağası ve yeniçeri kulları Halkalı, Pojdanda, Çatalca ve İnceğiz adlı duraklarda askere lâzım olan zahîrelerin hazır bulundurulması lâkin zahîrenin temîninde çevre halka zulüm yapılmasından kaçınılması hakkında.

[Yev]mi's-Sebt, fî 20 C. sene isnâ [ve elf] Konstantınıyye.

Hâslar kâdısına hüküm ki:

Hâlâ Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan iftihârü'l-ümerâ' ve'l-ekâbir, müstecmi'-i cemî'ü'l-me'âlî ve'l-mefâhir, zü'l-kadri'l-etemm ve'l-fahri'l-eşem el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-Melikü's-Samed, Mehmed *dâme ulüvvuhû* yeniçeri kullarum ile mütevekkilen ala'llâh sefer-i hümâyûnuma teveccüh ü azîmet itmek fermânım olup in-şâ'allâhü'l-e'azz taht-ı kazânda Halkalı ve Pojdanda ve Çatalca ve İnceğiz nâm mahaller konak ta'yîn olunmuşdur her menzilde (boş) akçalık etmek ve (boş) koyun ve (boş) kile arpa ve ana göre saman ve kifâyet mıkdarı yağ ve bal ve mum ve yoğurt ve peynir ve soğan ve sarımsak ve sâ'ir zehâ'ire ve me'kûlât her ne ise tedârük ve ihrâc ve sâhibleri ile mahall-i mezbûrede ihzâr itdürmek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, hemân şimdiden bu husûsa mübâşeret eyleyüp zikr olunan menâzilde ta'yîn olunan mıkdarı zehâ'ireyi sâhibleri veyâ vekîlleri ile ihzâr itdüresin ki yeniçeri kullarum varduklarında hâzır u müheyyâ bulup narh-ı rûzî üzere satun alup ashâbına sebeb-i ticâret ve askere sa'y-i ma'îşet vâkî' ola. Ammâ zahîre ihrâcında adâlet kasd idüp olan yerlere salup zahîresi olmayan fukarâyı rencîde itdürmeyüp ve bu bahâne

ile zahîre ihrâcına varanlar celb ü ahz itmekden ziyâde ihtiyât eylesin. Şöyle ki zikr olunan menâzile yeniçeri kullarum vardukları günde ta'yîn olunan mîkdârı zahîrelerin hâzır u müheyyâ bulmayup müzâyaka çekmek lâzım gele bir vechile beyân olunacak özrün makbûl olmayup adem-i ihtimâmına haml olunup mes'ûl olmanız mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup bâb-ı ikdâm ü ihtimâmında dakîka fevt itmeyesin.

Hüküm No: 884

Defter-i hâkânî kâtiplerinden olup Aydın mensûhat muharriri olan Kâtip İbrahim'e; Mensûhat müsellemlerinin çoğu Saruhân, Menteşe, Karesi, Biga, Hüdâvendigâr, Koca-ili ve Sultânöni sancaklarına dağılmış olan Aydın müsellemlerinin tahrir edilip defterinin Südde-i saâdete gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi. Vech-i meşrûh üzere.

محمد

Defter-i hâkânî kâtiblerinden olup Aydın mensûhat muharrîri olan kâtib İbrâhîm'e hüküm ki:

Mukaddemâ livâ-i mezbûrın mensûhat tahrîri sana fermân olup ol bâbda nişân-ı hümayûnum virilüp lâkin livâ-i mezbûr mensûhatı müsellemlerinin perâkendesini Saruhân ve Menteşe ve Karesi ve Biga ve Hüdâvendigâr ve Koca-ili ve Sultânöni sancaklarında olup tahrîr berâtında zikr olunan sancaklarda olan perâkendeler tasrîh olunmadığı i'lâm olunmağın Aydın mensûhatı perâkendesini zikr olunan sancaklarda bulunan yerlerde tahrîr olunmasın emr idüp buyurdum ki:

Vardukda sâbıkâ sana virilen tahrîr berâtı mücebince zikr olunan sancaklarda Aydın perâkendesini müsellemlerin tahrîr idüp defterin Südde-i saâdetime gönderüp teslim eylesin.

Hüküm No: 885

Lala Paşa'ya; Aydın mensûhatı ve müsellemlerinin tahrîrine Kâtip İbrâhîm Efendi görevlendirilmiş olup kendisine yardım edilmesi hakkında.

محمد

Lala Paşa'ya hüküm ki:

Livâ-i Aydın mensûhatı ve perâkende müsellemleri tahrîri defter-i hâkânî kâtiblerinden kıdvetü erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Kâtib İbrâhîm'e fermânım olup eline berât-ı hümâyûnum verilmişdür. Mezbûr anun gibi lâzım olup ba'zı husûslarda sana mürâca'at itdükde mu'âvenet itmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda mezbûr kâtib anun gibi lâzım olup tahrîre müte'allık ba'zı husûslarda sana mürâca'at itdükde her vechile mu'âvenet ü müzâheret eyleyüp bâb-ı ikdâmda dakîka fevt itmeyesin.

Hüküm No: 886

Rûm beylerbeyine; Nemçe seferi için vilâyette gelirleri altı binden yukarı olanların görevlendirilip hızır gününden on gün önce Belgrad'a varıp serdâra yetişmeleri gelirleri altı binden aşağı olanların vilâyet savunmasına kalmaları hakkında.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fi 26 Ca. sene isnâ ve elf.

قاسم

Rûm beglerbegisine hüküm ki:

Bundan akdem sana hüküm-i hümâyûnum gönderilüp evvel-bahâr-ı huçeste-âsârda Nemçe kralı üzerine azîm sefer-i hümâyûnum olmağla vilâyet-i mezbûrenin altı binden aşağı olan sipâhîleriyle sen muhâfazada olup altı bin ve altı binden yukarı olan zu'âma ve erb[âb-ı timâ]rı ve bunlardan mâ'adâ âhar sancakdan otuz nefer tüfeng-endâz sekbân yazup sancakbegine koşup rûz-ı hızırdan on gün mukaddem Belgrad'a varup serdâr-ı zafer-şi'âruma mülâkî olmak için mü'ekked ahkâm-ı şerîfe gönderilmişdi imdi mukaddemâ gönderilen evâmir-i şerîfüm kemâ-kân mukarrerdür. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, aslâ te'hîr ü terâhî itmeyüp mukaddemâ gönderilen evâmir-i aliyye mücebince vilâyet-i mezbûrenin altı binden aşağı olan sipâhîleriyle sen vilâyet-i mezkûre muhâfazasında kalup altı bin ve altı binden yukarı olan zu'âma vü erbâb-ı tîmârı alaybegleri ve çeri-başlılarıyla ve bunlardan mâ'adâ âhar sancakdan otuz nefer yarar tüfeng-endâz sekbânlar yazdırup sancak-begleriyle ale't-ta'cîl sefere gönderesin ki

nevrûzda Gelibolî'dan geçüp rûz-ı hızırdan on gün mukaddem serdâr-ı zafer-şî'ârüm yanında bulunup vech ü münâsib gördüğü üzere hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunalar. Şöyle ki fermân-ı sâbıkım mücebince zu'âma vü erbâb-ı tîmâr cebe vü cevşen ü cebelülerin ve sâ'ir alay ve cengde kusûr u noksân üzere bulunup veyâhûd ta'yîn olunan zamândan giç varalar dirlikleri alınmağla konulmayup emr-i şerîfûme imtisâl eylemeyenlerin muhkem hakklarından gelinüp siyâset olunmaları mukarrerdür bilmedük ve işitmedük dimeyeler ve siz dahi adem-i ihtimâmınızla mes'ûl ü mu'âteb olmanız mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup bu zamânı sâ'ir zamâna kıyâs eylemeyesiz.

سا

Bir sûreti; Zulkadriyye beglerbegisine.

Hüküm No: 886

Diyarbakır beylerbeyi İbrahim Bey'e; Diyarbakır hazîne defterdârı Mahmud Bey beytü'l-mâli yediği bundan dolayı tefîş edilerek kendisinde ne kadar mâl-ı mîrî varsa alınması tefîş sonucunun yazılıp bildirilmesi hakkında.

زحد

Diyârbekr beglerbegi İbrâhîm dâme ikbâlühû'ya hüküm ki:⁴³

Sâbıkâ Diyârbekr hazîne defterdârı olan Mahmûd beytü'l-mâli ekl ü bel' itmeğin yerlü yerinde tefîş idüp mâl-ı mîrîyi tahsîl idesin deyü hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, eğer müşârün-ileyh Mahmûd Südde-i sa'âdetime gelürken yolda ve her kanda râst gelürsen dönderüp Diyârbekr'e alup gidüp ibtidâ-i mübâşeretinden azli târîhine gelince yerlü yerinde dikkat ü ihtimâmla hakk üzere tefîş ü tefahhus idüp göresin zimmetinde ne mîkdâr mâl-ı mîrî zuhûr iderse bî-kusûr alup dâhil-i hazîne eyleyesin ve bu husûs neye müncer olursa vukû'ı üzere mufassalan yazup arz eyleyesin.

Hüküm No: 887

⁴³ 118. Hükümün tekrârı olup mükerrer hükümdür.

Diyârbakır beylerbeyine; Mahmud Çavuş'un mâl-ı mîrîyi yediğinden dolayı teftîş edilmesi hakkında.

Müşârün-ileyhe hüküm ki:⁴⁴

Sâbıkâ Diyârbekr beglerbegisi olan Hasan *dâme ikbâlühû*'nun müsellemi olan Mahmûd Çavuş beytü'l-mâli ekl ü bel' itmeğın yerlü yerinden teftîş idüp mâl-ı mîrîyi tahsîl idesin deyü hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, eğer mezbûr Mahmûd...

Hüküm No: 888

Diyârbakır beylerbeyi Hasan Bey'e; Diyârbakır'da mâl-ı mîrîyi yiyen Mahmud Çavuş'un İbrahim Paşa'ya teslim edilmesi hakkında.

İbtidâ-i mübâşeretinden Hasan Paşa'nın azli târîhine gelince.

Sâbıkâ Diyârbekr beglerbegi olan Hasan *dâme ikbâlühû*'ya hüküm ki:

Müsellemin olan Mahmûd Çavuş Diyârbekr'de küllî beytü'l-mâli ekl ü bel' itmeğın yerlü yerinden teftîş idüp mâl-ı mîrîyi tahsîl idesin deyü hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Mezkûr Mahmûd Çavuş'u hâlâ Diyârbekr beglerbegisi olan emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm İbrâhîm *dâme ikbâlühû*'ya teslim olunmasın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir vechile ta'allül ü bahâne itmeyüp mezkûr Mahmûd Çavuş'u müşârün-ileyh İbrâhîm Paşa'nın hüküm-i şerîfümle varan âdemine teslim idüp bir dürlü dahi itmeyesin.

Hüküm No: 889

Erzurum beylerbeyine ve Tercân kâdisına; Tercân Vartik'de harâc toplamaya gelen görevlinin kanûna göre almayıp fazlaca aldığı hattâ bölgeden kaçan köylülerin harâcınıda halktan aldığı ve zulüm yaptığı bildirilmiş olup kanûna göre harâc toplanması hakkında.

⁴⁴ Yarım bırakılmış hüküm.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 22 Ca. sene isnâ [ve elf].

Erzurum beglerbegine ve Tercân kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Vartik nâm karye ahâlîsi tarafından Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl sunilup kazâ-i mezbûre harâcî cem'ine gelen mübâşirin mezbûrlardan harâcî akçasın emr-i şerîf mücebince almayup ziyâde alup ve bundan mâ'adâ nice zamândan berü firâr iden re'âyânın dahi harâcın emr-i şerîfûme muhâlif mevcûd olanlardan taleb idüp ziyâde zulm ü ta'addî olunduğu i'lâm olunmağın buyurdum ki:

Bu bâbda mukayyed olup girü vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfümle harâc cem'ine varanlara hilâf-ı emr-i şerîf ziyâde akça aldırmayup emr-i şerîfümde ta'yîn olunduğu üzere aldırasın ve re'âyâ vü berâyâyâ hilâf-ı emr-i şerîf ve mugâyir-i kânûn-ı münîf bir vechile zulm ü ta'addî itdürmeysin.

Hüküm No: 890

Şâm beylerbeyine; Fakir halka, zayıf insanlara ve tüm insanlara zararı olan Ferîc-oğlu huzur bozucunun eşkiyâlara ibret olunması için cezâsının verilmesi ve hakkından gelinip kendisinde ne kadar mâl-i mîrî varsa elindekilerden tahsîl edilip Südde-i saâdete gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı hümayûn. Ma'lûm oluna.

مصنفا

Şâm beglerbegisine hüküm ki:

Şâm kâdîsı ve defterdârı ile Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp bundan akdem fukarâ vü zu'afâyâ zulm ü ta'addîsi ve âmme-i nâsa zararı olmağla katl ü izâlesine fermân-ı kadr-tüvânım sâdır olan Ferîc-oğlı nâm müfsid sâ'ir zaleme vü eşkiyâyâ mûcib-i ibret olmak için sezâsına göre cezâsı virilüp hakkından gelinmekle fukarâ vü zu'afâ müfsid-i mezbûrın şerr u şûrından halâs olup ol diyârın ulemâ vü sulehâ ve a'yân u eşrâfî devâm-ı devlet ve sebât-ı saltanatım ed'ıyesine iştigâl idüp âyende vü revende ve re'âyâ vü berâyâ âsûde-hâl ve ferâğü'l-bâl oldukların ve şakî-ı merkûmın zimmetinde olan mâl-ı mîrî esbâb ü eskâl ve nûkûd u erzâk ve emlâk u akârından cem' ü tahsîl olunup an-karîb Südde-i sa'âdetime irsâl olunmak üzere olduğın i'lâm eylemişsün dahi

her ne arz u i'lâm eyledünse pâye-i serîr-i a'lâma arz olunup cümlesi ma'lûm-ı şerîfüm olmuşdur. Buyurdum ki:

Arz eyledüğün üzere müfsid-i mezbûrın zimmetinde olan mâl-ı mîrîyi emlâk u esbâb ve akârından bî-kusûr tahsîl idüp Sûdde-i sa'âdetime irsâl eylesin ve min-ba'd dahi vilâyetin hıfz u hirâset ve re'âyânın zabt u sıyânetine ve eşkıyânın def' u ref'inde mücidd ü sâ'î olup ol diyârın ahvâlini ale't-tevâlî arz u i'lâmdan hâlf olmayasın.

Hüküm No: 891

Hâssa sârbânlar kethüdâsına; Nemçe seferine Sûdde-i saâdetden gönderilen mühimmât ve levâzım için lâzım olan erkek veyâ dişi develerden Edirne'de ve Zağra'da ve Hayrabolu'da kışlayan ne kadar deve varsa toplayıp Sûdde-i saâdete getirilip mühimmâtların yüklenerek Nemçe seferinde ki serdâr Sinân Paşa'ya ulaştırılması hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Çelebî.

مصطفى

Hâssa sârbânlar kethudâsına hüküm ki:

Hâlâ sefer-i hümâyûn mühimmâtı-çün Sûdde-i sa'âdetimden irsâl olunan mühimmât ü levâzım için deve lâzım olmağın hâssa develerden eğer ner eğer mâde Edirne'de ve Zağra'da ve Hayrabolu'da kışlayan cemî'an develeri mu'accelen Sûdde-i sa'âdetime getürmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda bir ân te'hîr itmeyüp zikr olunan develeri mu'accelen Sûdde-i sa'âdetime getüresin ki mühimmât-ı mezbûre tahmîl olunup düstûr-ı ekrem müşîr-i efham vezîr-i a'zam serdâr-ı zafer-şi'ârum Sinân Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehü*'ya irsâl u îsâl oluna.

Hüküm No: 892

Hersek Sancağı beyine; Kale neferlerinin gedikleri ve ağalıkları, suçları olanlara verilmek istendiğinde beylerbeyi arzıyla veyâ sancakbeyi arzıyla verilmesi hakkında.

[Yev]mü'l-İsneyn fî mâh-ı Cemâziye'l-âhıra sene isnâ ve elf.

مع

Hersek Sancağı begine hüküm ki:

Livâ-i mezbûra tâbi' olan kal'alar neferâtının gedükleri ve ağalıkları mahlûlden veyâ cürmle virilmek lâzım geldükde beglerbegi veyâ senün arzınla olmayınca âharın arzıyla alanlara min-ba'd zabt itdürmemek emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, sancağına müte'allık olan kal'alar neferâtlarının gedükleri ve ağalıkları virilmek lâzım geldükde beglerbegi ve sen arz eyleyüp vâkı' olan gedükleri ve ağalıkları vech-i meşrûh üzere âharın arzıyla elinde min-ba'd zabt itdürmeyesin.

Hüküm No: 893

Rûm beylerbeyine; Geliri altı binden yukarı olan zeâmet ve tîmâr sahipleri Nemçe seferine gönderilip geliri altı binden aşağı olanların vilâyet savunmasında kalmasına dair.

Rûm beglerbegisine hüküm ki:⁴⁵

Bundan akdem sana hüküm-i hümâyûnum gönderilüp vilâyet-i Rûm'ın ze'âmeti altı bin ve altı binden yukarı olan erbâb-ı tîmârı Nemçe cânibine vâkı' olan sefer-i hümâyûna emr olunup andan aşağı olan sipâhîler senün ile muhâfazada olmak fermânım olup beglerbegiye mahsûs olan defter kethudâsı ve tîmâr defterdârı ve mîr-alem ve defter emîni ve tezkireci ve defter kâtibleri ve çavuşlar kethudâsı ve Rûm'ın defterlü ve gedüklü çavuşları dahi senün ile muhâfazada olmak emrim olmuşidi hâlâ vilâyet-i Rûm'ın çavuşları kethudâsı ile ve...

Hüküm No: 894

Menteşe beyine; Rodos kadırgalarına Mentese Sancağı'nun üç binden aşağı tîmârı olan sipâhîlerinden iki yüz nefer sipâhînin muhâfız olarak görevlendirilmesi hakkında.

⁴⁵ Üzeri terkin çizgisi ile çizilerek iptal edilmiş ve yarım bırakılmış hüküm.

Menteşe begine hüküm ki:

Rodos Sancağı begi Murâd *dâme izzuhû* mektûb gönderüp Rodos kadırgalarına muhâfiz için Mentese Sancağı'nın alçak hâllü sipâhîlerinden iki yüz nefer sipâhî âdet-i kâdîm üzere ta'yîn olunmak recâsına arz itmeğin üç binden aşağı tîmârı olanlardan iki yüz nefer kimesne ta'yîn olunmak emrim olmuştur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, fermân-ı şerîfüm üzere Mentese Sancağı'nın üç binden aşağı tîmârı olanlardan iki yüz nefer kimesneyi olıgeldüğü üzere Rodos kadırgalarına muhâfiz için ta'yîn idüp her birinin isimleri ve baş karyeleri ve tîmârlarınun yazuları ile defter idüp mühürleyüp Südde-i sa'âdetime irsâl eylesesin ki tîmârlarına dahl olunmamak için emr-i şerîf virile.

Hüküm No: 895

Kâ'be kâdîsına ve Şeyhu'l-Hârem'ine; Kâ'be'nin aydınlatılması için otuz üç adet mum ve şamdânın gönderilip Makam-ı İbrâhîm'de ve dört mezhebin namaz kıldıkları yerde işlettirilmesi ve eski beş adet şamdânın kapıcılara teslim edilip İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Kâ'be kâdîsına ve Şeyhu'l-Hârem'ine hüküm ki:

Kâ'be-i mu'azzamada şem'-i kâfûrî yanmak için otuz üç adet şem'dânı ve yüz adet şem'-i kâfûrî işletdirilüp Dergâh-ı mu'allâm bevvâblarından (boş) irsâl olunmuştur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, zikr olunan şem'dânları münâsib olan mahallerde vâzî' idüp ve Makâm-ı İbrâhîm'de ve mezâhibi'l-erba'a namâz kıldıkları yerlerde zikr olunan yeni şem'dânlardan beş adet şem'dân vâz' olup ve teberrüken eski olan beş adet şem'dânları mezbûr kapucularına teslim idüp Südde-i sa'âdetime irsâl idesin.

Hüküm No: 896

Mısır beylerbeyine; Kâ'be'nin aydınlatılması için gönderilen otuz üç adet şamdan ve yüz adet mum kapıcıya teslim edilip Koska Memi adlı gemi reîsine teslim edilip Kâ'be'ye ulaştırılıp gerekli yerlerde işlettirilmesi hakkında.

Mısır beglerbegisine hüküm ki:

Kâ'be-i mükerreme'de şem'-i kâfûrî yanmak için otuz üç adet şem'dânı ve yüz adet şem'-i kâfûrî işletirilüp Dergâh-ı mu'allâm bevâblarından (boş) ile Koska Memî nâm re'îsin gemileriyle ol cânibe irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, zikr olunan şem'dânları ve mumları gemiden çıkardup dahi (boş) gemilerinden bir muhkem gemiye tahmîl idüp Kâ'be kâdîsına ve Şeyhu'l-Hârem'ine irsâl eylesen ki münâsib olduğu yerde vâzı' oluna.

Hüküm No: 897

Kayseri Sancağı beyine; Sarımsaklı adlı karyeden Sefer bin Nikol aynı karyede Ayoente adlı kimsenin gece evine girerek kaynatasının omzuna ve koluna balta ile vurarak yaralamış olduğundan Sefer bin Nikol'ün yakalanıp küreğe konulması için İstanbul'a gönderilmesi hakkında.

Nu'man. Sancakbegine küreğe gönderesin deyü hüküm.

محمد

Kayseriye Sancağı begine hüküm ki:

Kayseriye kazâsına tâbi' Sarımsaklı nâm karyeden Sefer bin Nikol nâm kimesne karye-i mezbûreden Seferiyan Ayoente nâm kimesnenin gece ile evine girüp kaynatasının omuzuna ve koluna balta ile vurup mecrûh itdüğü şer'le sâbit ve sicill olduğu i'lâm olunmağın mezbûr ehl-i fesâd küreğe gönderilmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezkûr Seferi hüsn-i tedbîr ü tedârükle ele getirüp dahi yarar âdemler koşup mukayyed ü mahbûs Südde-i sa'âdetime gönderesin ki küreğe konula. Ve bile gönderdiğün âdemlere muhkem tenbîh ü te'kîd eylesen ki mezbûrî yollarda gaybet itdürmek ihtimâli olmaya.

Hüküm No: 898

Halep defterdârına; Halep'te baş mukataacı olan Kurd'un İstanbul'da huzuru lâzım olup yarar adamlarla Südde-i saâdete gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Nu'man Efendi. Kayd [u] bend ile Âsitâne'ye gönderile deyü buyurulmuştur. Çavuş ile sâhib-i devlete gönderildi. Fî 2 Receb sene isnâ [ve elf].

ح

Haleb defterdârına hüküm ki:

Hâliyâ Haleb'de baş mukāta'acı olan Kurd'ın Südde-i sa'âdetimde huzûrî [lâzım] olmağın Südde-i sa'âdetime irsâl olunmasın emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü terâhî itmeyüp fermân-ı şerîfüm üzere müşârün-ileyhi mezbûrî yarar âdemlere koşup mu'accelen Südde-i sa'âdetime irsâl eylesin. Ammâ bile koşup gönderdüğün âdemlere muhkem tenbîh eylesin ki gaflet ile gaybet itdürmek ihtimâli olmaya.

Hüküm No: 899

Mısır beylerbeyine; Mısır emîrlerinden Halîs-oğlu Sefer'in babasından kalan yüz seksen bir bin sikke altunun, babasının sancağını alan Îsâ-oğlu zorla alıp elinde tutan Halîs-oğlu Sefer'i öldürmek ihtimâli olup korunması hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr.

حسن

Mısır beglerbegisine hüküm ki:

Ümerâ-i Mısır'dan kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Halîs-oğlu Sefer *dâme izzuhû'nun* babasından intikâl iden yüz seksen bir bin sikke altunun bi'l-fi'l babasının sancağın alan Îsâ-oğlu cebren alup kabz idüp el-ân zimmetinde olmağla mezbûrî katl itmek ihtimâli olmağın buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mîr-i müşârün-ileyhi zâyî' vü telef itdürmeyüp gereği gibi hıfz u hirâset itdüresin. Şöyle ki mîr-i mûmâ-ileyhe bir zarar irişse senden bilinür ana göre mukayyed olup bâb-ı ihitmâmda dakîka fevt eylemeyesin.

Hüküm No: 900

Anadolu beylerbeyine; Dergâh-ı muallâ çavuşlarına ve çavuş oğullarında olan defterlerin kaybedilmesinden dolayı tenbîh edilip tekrâr tasarruflarında olan zeâmet ve tîmârlarının berâtları ve baş karyelerin ve yazularına göre deftere kaydedilip kimsenin tîmârlarına zarar getirilmemesi hakkında.

Anadolu beglerbegisine hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarının ağalarında olan defterleri gaybet ile muhtell olup mücerred defter olunması mühimmâtdan olunmağın buyurdum ki:

Vilâyet-i Anadolu'da ze'âmet ve tîmâr tasarruf iden Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarına ve çavuş oğullarına muhkem tenbîh ü te'kîd eylesin ki her biri gelüp tasarruflarında olan ze'âmet ve tîmârlarınun berâtları mücebince baş karyelerin ve yazuların gayri yerde neferâd deftere kayd itdüreler ki hîn-i mürâca'atda kangısın idüğü ma'lûm ola. Şöyle ki min-ba'd dahi ihmâl idüp gelüp vech-i meşrûh üzere kayd itdürmeyeler seferlü ve sefersiz olanlar ma'lûm olmayup ze'âmet ve tîmârlarına zarar olmak mukarrerdür. Ana göre her birine i'lâm eylesiniz.

Bir sûreti; Karaman'a.

Bir sûreti; Şâm'a.

Bir sûreti; Haleb'e.

Bir sûreti; Sivas'a.

Hüküm No: 901

Hâslar kâdîsına; Koca Nişâncı Bey Mahallesi'nde bazı kimselerin evlerini bozahâne yaptığı burada ekşi boza pişirdikleri burada eşkiyâ toplandığı Müslümanların hamâm yolunda bekledikleri ve gidemedikleri haber verilmiş olup bu işi yapanların haps edilip bozahânelerin kapatılıp haklarından gelinmelerine dair.

محمد

Hâslar kâdîsına hüküm ki:

Taht-ı kazânda müteveffâ Koca Nişancı Beg Mahallesi'nde ba'zı kimesneler evlerin bozahâne idüp ekşi boza büşürüp eşkiyâ cem' olup fisk idüp hamâm yolunda bekleyüp müslimânların ehl ü iyâli hamâma gidemeyüp evlerinin tahta havlîların koparup kebab bişürirler ve sübâşî dahi her hefte başında akçaların almağla men' itmiş deyü i'lâm olunmağın mahalle-i mezbûrede ekşi boza bişürilmeyüp ref' olunmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda emrim üzere mahalle-i mezbûrede bir ferde ekşi boza bişürtmeyüp ref' eylesin. Eslemeyüp girü ekşi boza bişürenleri muhkem habs idüp arz eylesin ki küreğe konula.

Hüküm No: 902

Boğdan voyvodasına; Leh taraflarında Akkilise adlı yerde eşkiyâlar dernek olup ve Nemçe kralıyla ittifâk halinde oldukları ve seferde kralın yanında hazır olmaları, casûsların getirdiği haberlere göre Tatar askerine geçitleri tutarak yol vermemek ve Boğdan ve Tuna arasındaki vilâyetleri zabt etmek kasdında oldukları bildirilmiştir. Eşkiyâların Boğdan vilâyetine zararlarının önlenmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı hümayûn.

فی

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp Lîh cânibinden eşkiyâ-yı Kazak Akkilise nâm mahalde dernek üzere olup ve Nemçe kralının mezbûrlara dâ'imâ ilçisi gelüp gidüp fikr-i fâsidleri Nemçe cânibine gitmek olup ve hâlâ vilâyet-i Lîh'de kral olmayup lâkin cem'ân Lîh begleri vilâyetlerine küllî tenbîh itmişlerdür ki cem'ân kefer-i Lîh sefer için hâzır olalar ba'zı cevâsîs haberi fikr-i fâsidleri Nemçe cânibine mu'âvenete gitmek ve ba'zıların asâkir-i Tatar'a geçidleri tutup yol virmemek ve ba'zıların sefer-i Nemçe tarafına olunacak Boğdan voyvodasına ve Tuna'dan berü olan vilâyetlere yürümeyüp zabt itmek idüğü ve mukaddemâ eşkiyâ-yı mezbûrın ale'l-gafle Boğdan'a zarar kasdıyle gelüp ve sen üzerlerine varup derneklerin dağıdup ve diller alup Südde-i sa'âdetime gönderüp her vechile uğur-ı hümayûnda bezl-i makdûr itmek üzere olduğın için hâlâ dahi eşkiyâ-yı mezbûrın Boğdan Vilâyeti'ne zarar kasdıyle gelmek olursa sen dâhi yat u

yarak ile serhadde üzerlerine varmak fikri üzere olduğun bildirmişsin imdi Boğdan voyvodalığı sana virilmekden murâd kendü voyvodalığında olan re'âyâ vü berâyâyı hıfz u hirâset itmekdür kendü voyvodalığın hıfz u hirâsetine mucidd ü merdâne olmak emr idüp buyurdum ki:

Vardukda emr-i celîlü'l-kadrüm mücebince kendü voyvodalığında hıfz u hirâsetde olup anun gibi eşkıyâ-yı mezbûrın derneklerinden kalkup senün voyvodalığından olan yerlere zarar u gezend ihtimâli mukarrer olmayınca voyvodalığından kalkmayup voyvodalığın hıfz u hirâsetinde ikdâm u ihtimâm eylesin.

Hüküm No: 903

Trablusgarp'da olan yeniçeriler ağasına ve yaya-başlarına ve bölükbaşlarına ve oda-başlarına ve yeniçerilere; Trablusgarp'tan vezîr ve kapudan olan Sinân Paşa'ya donanma lâzım olup beylerbeyliği ve askerleriyle Paşa'nın uygun gördüğü yerde hizmet etmeleri hakkında.

حسن

لمع

Trablusgarb'da olan yeniçeriler ağasına ve yayabaşlarına ve bölükbaşlarına ve oda-başlarına ve yeniçerilere hüküm ki:

İ'lâ-yı kelimetullâh-ı ulyâ için gazâ vü cihâd niyyet ü azîmet idüp azîm donanma-i hümayûn fermânım olmağın düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham *ilâ-âhirihi* vezâret ile kapudanım olan Sinân Paşa *edâma'llâhü te'âlâ*'ya Trablusgarb beglerbegisi dâhi cem'ân asâkir-i İslâm ile mülâkî olup mûmâ-ileyh vezîrüm vech ü münâsib gördüğü üzere gazâ vü cihâd ikdâm ü ihtimâm itmek emrim olmağın siz dâhi müşârün-ileyh beglerbegiler ile gereği gibi gazâ vü cihâdda ihtimâm itmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda, sen ki yeniçeriler ağasısn ol cânibde yeniçeri kullarumu âlât-ı harb u kıtâl ve ahvâl-i ceng ü cidâl ile müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla beglerbeginiz ile mûmâ-ileyh kapudanıma mülâkî olup dîn-i mübîn ve uğur-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumda hıdmet ve yoldaşlıkda bulunasın gazâ vü cihâdda ihtimâm idüp ziyâde

yoldaşlık idenlere fevka'l-me'mûl ri'âyet itmek bâbında mûmâ-ileyh kapudanıma ruhsât virilmiştir. Ana göre siz dâhi var kuvvet-i bâzûya götürüp envâ' yüz aklıkları zuhûra götürmeğe sa'y eylesin.

Bir sûreti; Tunus'da olanlara.

ج

Bir sûreti; Cezâyir-i Garb'da olanlara.

Hüküm No: 904

Kefe beylerbeyine; Gazî Girây Han'ı Kefe'ye geçirmek için görevlendirilen kalitalara Dergâh-ı muallâ cebecilerinden yüz yirmi nefer cebeci görevlendirilip mevcûd bulunanları ve mevcûd olmayanları ayrı ayrı defter edilip Âsitâne-i saâdete gönderilmesi hakkında.

حواجه

Kefe beglerbegisine hüküm ki:

Hâlâ cenâb-ı emâret-me'âb Gâzî Girây Han *dâmet me'âliyehu'* yu geçürmek için ta'yîn olunan kalitalar ile gitmek için Dergâh-ı mu'allâm cebecilerinden yüz yigirmi nefer cebeci fermân olunup defteri sana gönderilmiştir. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrdan yüz yigirmi nefer cebeciler kalitalar ile varup müşârün-ileyh Han *dâmet me'âliyehu'* yu geçürmek edâ-i hıdmet itdüklerinden sonra zikr olunan cebecileri yoklayup mevcûd olanları başka ve mevcûd olmayanları başka defter idüp mühürleyüp Âsitâne-i sa'âdetime gönderüp ammâ hîn-i yoklamada nâ-mevcûd olanları himâyet sebebi ile mevcûd yoklamaktan ziyâde hazer idesin.

Hüküm No: 905

Sağ kolda bulunan kâdîlara; İstanbul'da koyun sıkıntısı çekildiği ne miktârda koyun varsa sayılıp Dergâh-ı muallâ çavuşlarından Kurd Çavuş ile Âsitâne-i saâdete gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı Pîr Efendi. Mehmed Çavuş'a, Kurd Hamza Çavuş'a virilmiştir. Fî 17 Receb.

عسى

Sağ kolda vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Hâlâ mahrûse-i İstanbul'da koyuna ziyâde müzâyaka olmağla taht-ı kazânuzda her ne mîkdâr koyun der-uhde olunmuşsa Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kurd Çavuş *zîde kadruhû* mübâşeretiyile add olunup Âsitâne-i sa'âdetime gönderilmesin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, her biriniz bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup taht-ı kazânuzda her ne mîkdâr koyun der-uhde olunmuşsa cem' ü tahsîl idüp dahi müşârün-ileyh çavuşumun ma'rifeti ile defter idüp ve mühürleyüp defteri nâ'iblerinüze virüp cem' olunan koyun ile koşup doğru mahrûse-i İstanbul'a getüresin ki gelüp bi't-tamâm koyunı teslîm itdüğine temessük alalar. Şöyle ki rûz-ı hızırda koyun İstanbul'a gelüp hâzır bulunmaya azl-i ebedî ile konulmayup eşedd-i itâbla mu'âteb olmanız mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup der-uhde olunan koyunun cem'inde var kuvveti bâzû-yı himmete getüresin ve müşârün-ileyh çavuşum koyunı add itdükden sonra arz eyleyesin ki geldükde nâ'iblerinüzde olan deftere tatbîk olunup cem' ü tahsîl olunan koyun zâyî' u telef olmak ihtimâli olmaya.

محمد

Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Mehmed Çavuş'a virilmiştir. Fî 17 Receb.

Bir sûreti; Sol kola.

Hüküm No: 906

Mısır beylerbeyine; Dergâh-ı muallâ çavuşlarından Arpacı-oğlu Hasan Çavuş Nemçe seferin için görevli olup sefere gönderilmesi hakkında.

Bâ-hatt-ı hazret-i efendi.

جد

Mısır beglerbegisine hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâm çavuşlarından Arpacı-oğlu Hasan Çavuş Nemçe seferine me’ mûr olan çavuşlardan olmağın ale't-ta'cîl gönderilmek emr idüp buyurdum ki:

Vardukda mezkûra muhkem tenbîh ü te'kîd eylesesin ki gelüp me' mûr olduğı üzere sefer-i hümâyûnda hıdmetde buluna. Şöyle ki seferden kalmağa elimde emrim vardur veyâhûd iltizâmla seferden kaldım deyü gelmekte ta'allül eyleye gereğı gibi hakkından gelinmek mukarrerdür. Ana göre tenbîh eylesesin.

Hüküm No: 907

İstanbul kâdîsına; İstanbul'da koyun sıkıntısı çekildiğı bundan dolayı dişi koyun kesilmemesi için Dergâh-ı muallâ çavuşlarından olup koyun emîni olan İbrâhîm'e ahkâm-ı şerîfe gönderilip dişi koyun boğazlanmaması ve bu konuda kasapların uyarılması hakkında.

İstanbul kâdîsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâm çavuşlarından olup koyun emîni olan İbrâhîm'e bundan akdem defe'âtle ahkâm-ı şerîfe gönderilüp dişi koyun boğazlanmaya deyü tenbîh ü te'kîd olunmuşken kassâblar mütenebbih olmayup girü dişi koyun boğazlamağla cins-i ağnâma noksân müterettib olduğundan mâ'adâ et husûsunda ziyâde müzâyaka çekmek lâzım gelmeğın buyurdum ki:

Vardukda bu bâbda her birinüz bi'z-zât mukayyed olup kassâblara muhkem tenbîh ü te'kîd eylesesin ki min-ba'd dişi koyun boğazlanmayup dişi koyun boğazlanmağla et husûsuna müzâyaka olmakdan ziyâde hazer ideler ba'de't-tenbîh eslemeyen kassâbları muhkem te'dîb eylesesin ki sa'îrlerine mûcib-i ibret ola.

♣

Bir sûreti; Edirne kâdîsına.

♣

Bir sûreti; Filibe ve Tatarbâzârı [kâdîsına].

م

Bir sûreti; Sofya kâdîsına.

Bir sûreti; Üsküp kâdîsına.

Bir sûreti; Selânik kâdîsına. Vardar Yenicesi, Avrethisârı, Karaferye, Filorina, Manastır, Pirlepe.

Bir sûreti; Niğbolı kâdîsına, İvraca kâdîsına, Tırnovi kâdîsına, Lofça kâdîsına Rahova ve Plevne.

Bir sûreti; Gümülcine ve Karasu ve Kavala ve Siroz Petriçe.

بدر

Bir sûreti; Köstendil, Samako, Dopniçe, İştib, Kratova, İvranya, Ustrumca.

ملا

Bir sûreti; Köstendil ve Ustrumca ve İştib kâdîlarına.

Hüküm No: 908

Batum beylerbeyi Mustafa Bey'e; Âsitâne-i saâdetde olan Hâssa kadırğa ve kalyonların donanma-i hümayûna gitmek üzere olup Batum'da olan zeâmet sahipleri ve erbâb-ı tîmâr azeb ve hisâr-erleri ile yalılarda olan kalîtalarını donatıp yalıları korumaları hakkında.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî gur-re-i Recebi'l-mürecceb sene isnâ ve elf Kostantîniyye

Muharrir Ali Beg hattıyla.

حمدى

Batum beglerbegisi Mustafa dâme ikbâlühû'ya hüküm ki:

Âsitâne-i sa'âdetimde olan Hâssa kadırğa ve kalyonlarım hâlâ donanma-i hümayûnuma gitmek üzere olmağın ol cânibde olan zu'âma vü erbâb-ı tîmâr azeb ve

hisâr-erleri ile yalılarda olan kalitaların donadup ol taraflarda olan yalıları ve sâ'ir hıfz u hirâseti lâzım olan mahalleri muhâfaza eylemelerin emr idüp buyurdum ki:

Vusûl bulduka, te'hîr itmeyüp ol câniblerde zu'âma vü erbâb-ı tîmâr ve azeb ve hisâr-erleri ile iskelerde olan kalitaları donadup yalıları ve sâ'ir hıfz u hirâseti lâzım olan mahalleri eşkiyâdan hıfz u hirâset itdirüp mürûr u ubûr iden gemilerden ve sükkân-ı vilâyetden bir ferdin mâlına ve cânına zarar u gezend iriştirmekden ziyâde hazer eylesin.

Hüküm No: 909

Şâm beylerbeyine ve kâdîsına; Sultân Süleymân Han'ın Şâm'da bulunan vakfına ait yerleşim yerlerindeki halkın bölgenin yerel yöneticileri olan subaşları ve beylerbeyi tarafından çeşitli baskılara ve zulme uğradıkları vâkıf şartlarına aykırı olarak beylerbeyinin adamlarının vakfın odalarında konakladıkları ve bu durumun vakfa zarar verdiği bu nedenle bundan sonra beylerbeyi adamlarının ve diğer yerel yöneticilerin halka zulmünün önlenmesi ve vâkıf kurallarına aykırı olarak vâkıfta kalmalarına izin verilmemesine dair.

Şâm beglerbegisine ve kâdîsına hüküm ki:

Merhûm ve mağfûrun-leh ceddîm Sultân Süleymân Han *tâbe serâhü'nün* Şâm'da vâkı' olan imâret-i âmireleri evkâfı re'âyâsına beglerbegi ve sübâşları nice dürlü zulm ü ta'addî itmekle re'âyâsı perâkende olup ve imâret-i mezbûre taşhânelerinde şart-ı vâkıf mûcebince misâfir kondırılmayup mîrimîrân âdemleri kondurulmak âdet olup ol sebebden taşhâneler yıkılıp harâbe olduğu i'lâm olundu. İmdi evkâf-ı selâtîn min-küllî'l-vücûh serbestdür. Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup göresiz vâkı' ise mîrimîrân âdemlerin imâret-i mezbûre taşhânelerinden ihrâc itdirüp şart-ı vâkıfa muhâlif min-ba'd beglerbegi âdemlerin imâret-i mezbûre taşhânelerine kondurmayup ve evkâf-ı mezbûrenin rüsûm-ı serbestiyyesine dahi mîrimîrân sübâşların ve sâ'ir ehl-i örf ta'ifesin dahl ü ta'arruz itdurmeyüp re'âyâsına hilâf-ı şer' ü kânûn zulm ü ta'addî itdurmeyesiz. Eslemeyüp girü evkâf-ı mezbûre re'âyâsına zulm ü ta'addî iderlerse ism ü resmleriyle yazup Südde-i sa'âdetime arz eylesiz.

İNDEKS*

-A-

A'râb, 476, 498, 576, 578, 677, 694, 711, 725, 743, 792, 839

Abaza, (eyâleti), 630, 878

ABDÎ, KÂTİB, Defter-i hakâni kâtiblerinden, 750

ABDÎ, Kavala'da azebler kethudâsı, 726

ABDULLÂTİF, Midillü'de nâib, 655

ABDURRÂHİM, MEVLÂNÂ, Selânik kâdîsı, 597

Abdurrahman Paşa Medresesi, 506

ABDURRAHMAN TOPÇU, Bursa'da eşkiyâ, 533

ABDURRAHMAN, MEVLÂNÂ, Uşak kâdîsı, 856

ABDURRAHMAN, MEVLÂNÂ, Yabanâbâd kâdîsı, 761

ABDÜLÂZİZ, MEVLÂNÂ, Ulubeg kâdîsı, 559

ABDÜLKERİM ÇAVUŞ, Dergâh-ı mu'allâ çavuşu, 578

ABDÜLKERİM, MEVLÂNÂ, Mekke-i mükerreme müfettişi, 755

Acara, (beylerbeyliği), 882

acemî-oğlanı, 518, 529, 543, 545, 551, 706, 721, 798

adem-i ihtimâm, 622, 626, 731, 754, 824, 827, 873, 876, 878, 883, 885

adem-i takayyüd, 486, 509, 555, 754

âdet-i ağnâm, 461, 463, 512, 855, 857

Adilcevâz, 653, 812

Ağaç, Manyas'a bağlı karye, 858

Ağca Kal'ası, 868

Ağrıboz, 647, 829, 830

Ahışa, 530, 531, 565, 629, 663, 866, 867

ahkâm(-ı şerîfe), 479, 489, 524, 535, 536, 565, 566, 600, 602, 603, 608, 620, 627, 656, 690, 703, 710, 754, 761, 774, 783, 822, 835, 885, 907

Ahlât, 812 ; —boğazı, 565

AHMED ÇAVUŞ, Eflâk'dan göç eden halkı geri getirmekle görevli, 756

AHMED AĞA, Küçük mîr-ahûr, 604

AHMED AĞA, Sol ulûfeciler ağası, 582, 583, 597, 604

AHMED BEY, Aksaray sancağı beyi, 468

AHMED BEY, Bender sancağı beyi, 835

AHMED BEY, Çıldır beglerbegi, 801

AHMED BEY, Manyas'da nâ'ib, 578

* Numaralar hüküm numarasıdır.

AHMED BEY, Trablusşâm defterdarı, 579

AHMED ÇAVUŞ, İzlâdiye kazâsında mübâşir, 714

AHMED ÇAVUŞ, Yumurcuk'da saldırıya uğrayan çavuş, 643

AHMED, Dergâh-ı mu'allâ bevvâblarından, 876

AHMED, MEVLÂNÂ, Hırsova kâdîsı, 717

AHMED, MEVLÂNÂ, Nusaybin kâdîsı, 669

AHMED, Mısır beglerbegi, 610

AHMED, Sol-ulûfeciler ağası, 864

AHMED, Şâm emîr-haccı, 458, 459

Ak kilise, 818, 901

Akbekir, Sivas sancağı Budaközi nahiyesine bağlı karye, 759

Akçahisâr, 732, 838

Akçakızanlık, 814

Akçasaray Kuzu, Aksaray'a bağlı mezr'a, 508

Akdeniz, 723

Akkerman (sancığı), 465, 466, 481, 500 ; — kal'ası, 500

Akköprü, 509

Aksaray, 467, 468, 469, 508

Akşehir, 587

alâ tarîku's-şehâde, 642

ALÂ'EDDÎN, MEVLÂNÂ, İzmir kâdîsı, 836

Alâ'iyye, 502, 568, 746

âlât-ı harb, 461, 555, 635, 637, 694, 700, 714, 732, 787, 826, 867, 879, 903

alay-begleri, 722, 746, 776, 822, 832, 885

ALEKSANDRA, Eflâk voyvodası, 674

ALİ AĞA, Rûm-ilinde mâl-ı mîri tahsîlinde olan kapucı-baş, 816

ALİ B. ABDULLAH, Mısır müteferrikâlarından, 867

ALİ BEY, Habeş beglerbegi, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 621

ALİ BEY, Haleb defterdârı, 843

ALİ BEY, Kumuk hakimi, 464

ALİ BEY, Magosa Sancağı begi, 603

ALİ BEY, Semendire Sancağı begi, 848

ALİ HAVALE, nâib, 751

ALİ KÂŞIF, Mısır emîr-haccı, 731

ALİ, Karlı-ili sipâhîsi, 852, 855

ALİ, MEVLÂNÂ, İncik kâdîsı, 875

ALİ, MEVLÂNÂ, Yalak-âbâd kâdîsı, 620

Altun Kal'ası, 868

Amâsiyye, 537, 735, 748

Anaboli Kal'ası, 499, 767, 636

Anaboli, 499, 636, 722, 767, 826

Anadolu, (beglerbegiliği), 558, 604, 607, 647, 659, 672, 676, 684, 691, 694, 696, 710, 736, 767, 770, 780, 781, 797, 806, 821, 822, 856, 876, 900

ANDRİYA ORİNA, Nemçe kralının oluşturduğu donanma kaptanı, 649

Anduği, Niğde sancağına bağlı, 519, 521

Ane, (sancağı), 792

Angelikasrı, 512, 852, 855

Ankara, 457, 548, 623, 635, 647, 752, 761, 775, 871

Antâliyye, 555

Araç, 690

Ardahan-ı Büzürg, 801, 802, 803

Ardanuç, 877, 882

Argoma, Amâsiyye sancağında, 748

Arguvan, 843

Ariş Kal'ası, 458

Arkadya, 704

ARON, Boğdan voyvodası, 699

ARPACI-OĞLI HASAN, ÇAVUŞ, Nemçe seferine görevli Dergâh-ı mu'allâ çavuşu, 906

arpalık, 548, 549

arz-ı hâl, 454, 463, 486, 487, 511, 514, 533, 539, 546, 547, 548, 549, 554, 564, 567, 570, 573, 579, 584, 588, 589, 594, 595, 601, 625, 632, 655, 658, 666, 690, 692, 702, 715, 741, 780, 814, 826, 828, 857, 868, 869, 889

asâkir-i İslâm, 497, 538, 812, 834, 903; —i mansûre, 464, 604; —i nusret-me'asir, 821

asâkir-i Tatar, 497, 699, 763, 902

ashâb-ı hukûk, 460, 468, 508, 511, 512, 521, 527, 528, 557, 559, 572, 573, 575, 581, 591, 609, 617, 640, 642, 643, 648, 652, 659, 689, 690, 694, 726, 713, 714, 721, 724, 732, 735, 736, 759, 761, 772, 812, 819, 826, 855

Âsitâne, —i adâlet-unvân, 497; —i devlet, 74; —i sa'âdet, 464, 497, 498, 514, 515, 520, 525, 526, 528, 530, 532, 536, 538, 543, 547, 552, 553, 558, 565, 574, 590, 592, 607, 611, 615, 618, 620, 627, 632, 635, 638, 639, 642, 645, 647, 649, 650, 652, 653, 655, 656, 658, 661, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 684, 698, 699, 703, 705, 706, 717, 731, 734, 737, 739, 741, 750, 754, 759, 784, 790, 791, 795, 813,

814, 817, 818, 819, 824, 833, 835, 843,
849, 854, 863, 867, 869, 871, 874, 875,
904, 905, 908

Aspinza, 868

Aşağı Mısırlı, 847

Atala, 490, 787

Atebe; — *i aliyye-yi felek*, 464; — *i gerdûn*,
649; — *i şerif*, 582, 604; — *i ulyâ*, 739,850

Atina, 557

Avlonya,(sancağı) 514, 561, 641, 656, 667

Avrethisârı, 907

Ayaş, 548, 549, 623, 700

Ayazmend, 518, 655, 658

Aybastı, 493

Aydın, (sancağı), 490, 697, 861, 884, 885,
886

AYDIN, ÇAVUŞ, arz getiren, 520

AYDIN, defter-i hâkânî kâtibi, 884

Aynaroz, 879

Ayntâb, 676

Azgur, 868

-B-

Babaeskisi, 758

bâb-ı ikdâm, 661, 665, 823, 827, 844, 869,
873, 874, 883, 885

bâb-ı muhâfaza, 465, 571, 622, 729, 796,
839

Bacı, 623

Bağdad, (eyaleti), 617, 677, 695, 795, 868,
872, 874; — ırmağı, 872; — kal'ası, 872

Bahşişler, Mâmûriye kazasına bağlı, 509

Baklan, 694

Balıkesrî, 745

Bâli begleri, 879

BÂLİ ÇAVUŞ, Selâm Çavuşu, 528

BÂLÎ, İlbasan beyi, 838

Balya, 689

Barçınlu, 646, 757

Batum, (beylerbeyliği), 522, 779, 882, 908

Baya, 777

baylos, 514, 667

Bâzârcık, 546, 848

Bâzârsuyu, 522

bedel akçası, 504,560, 627, 847, 746, 775,
830, 836, 871

bedel-i nüzûl, 561

Bedre, 868

Beglerbegi(ler), 458, 461, 463, 474, 479, 482, 486, 487, 488, 489, 492, 498, 505, 513, 522, 526, 530, 531, 532, 536, 538, 541, 551, 555, 558, 565, 567, 575, 576, 577, 578, 579, 581, 585, 588, 589, 600, 606, 608, 609, 610, 612, 613, 616, 621, 628, 629, 630, 632, 638, 639, 640, 648, 653, 659, 663, 668, 669, 671, 674, 676, 679, 684, 685, 691, 693, 694, 696, 698, 700, 701, 702, 708, 709, 710, 725, 728, 729, 748, 755, 764, 766, 767, 769, 773, 774, 782, 783, 786, 789, 794, 797, 800, 801, 802, 806, 810, 811, 812, 821, 822, 823, 825, 831, 832, 839, 840, 842, 843, 850, 852, 857, 859, 860, 861, 862, 863, 865, 866, 867, 871, 876, 878, 882, 886, 887, 888, 889, 890, 892, 893, 896, 899, 900, 903, 904, 906, 908

Begşehir, 587, 648

Bekirkışla, Salmanlu kazâsına bağlı karye, 759

Belgrad, 515, 582, 596, 754, 770, 822, 823, 824, 864, 876, 886 ; — kal'ası, 864

Bender (sancağı), 465, 500

Bender-i Cidde, 739

Bender-i Kili, 826

berât-ı hümayûn, 632, 636, 743, 885

berât-ı şerîf, 809

BEREKET, ÇAVUŞ, Arz götüren, 647

Bergama, 518, 535, 572, 854

Berkofça, 793

ber-vech-i isti'câl, 470, 471, 478, 497, 531, 543, 547, 554, 565, 580, 582, 604, 606, 610, 629, 631, 709, 710, 731, 746, 775, 790, 821, 827, 833, 844, 846

BESTÂM BEY, 795

bî-eyyi tarîkân kâne, 484, 556, 559, 620, 637, 701, 748, 757, 759

Biga, (sancağı), 647, 689, 830, 884

Bilvîrân, 641, 772

Boğazkesen Kal'ası, 799

Boğdan, 466, 617, 654, 661, 699, 703, 809, 818, 835, 902

Bolı, 556, 750, 871

Bolvadin, 646

Bor, 508, 519, 521

Bosna, (beylerbeyliği), 536, 636, 686, 760

BOSTANCIBAŞI, 496

Boy-âbâd, 854

Boyâlân, Pravişte'ye tâ'bî, 713

Boyalu, Boy-âbâd'a bağlı karye, 854

bozâcı, 682

bozahâne, 542, 870, 901

Bozcaatlu, 684

Bozok, (sancağı), 748

Bozöyük, 848

bölük-ağası, 604, 841; — *başı*, 567, 579, 701, 823, 843, 903; — *halkı*, 457, 468, 492, 493, 518, 527, 537, 538, 551, 554, 559, 570, 574, 669, 670, 672, 704, 706, 714, 718, 720, 721, 732, 736, 738, 750, 761, 763, 781, 812, 841, 867; — *kethudâsı*, 731

Budaközi, Sivas sancağına bağlı nahiye, 759

Budun, 478, 515, 733, 786

Buhayra, 800

Burusa, 471, 533, 543, 545, 563, 595, 607, 619, 642, 664, 670, 705, 753, 796, 845, 848, 870

-C-

CA'FER AĞA, Anadolu ağası, 529

CA'FER PAŞA, VEZİR, 464, 513, 708, 709, 791, 851

CA'FER, Circa hâkimi, 632

CA'FER, Kudüs'te mîr-livâ, 472

Câmi'-i Benî-Ümeyye, 585

Canik, 551

câriye, 556

câsûs(lar), 723, 737, 818, 902

cebe vü cevsen, 639, 753, 773, 822, 885,

cebeci tâ'ifesi, 706

cebeci, 487, 498, 518, 538, 669, 672, 673, 706, 718, 721, 867, 904 ; — *başı*, 497, 673, 706, 721

cebeciler, 487, 497, 518, 538, 669, 672, 673, 706, 721

cebehâne, 538

cebelü, 639, 754, 773, 822, 871, 885

Cedid, 813

celâlî, 624, 650, 700

celâ-yı vatan (eylemek), 486, 489, 544, 559, 593

celeb (tâ'ifesi), 592, 661, 665, 687, 740, 747, 768, 813, 814

ceng ü cidâl, 536, 786, 903

cengci, 482, 485, 505, 507, 514, 636, 717, 764, 799

cevâsîs, 902

Cezâyir, 674, 871, 903

Cidde, 739

cizye, 463, 512, 597, 843, 855, 857

cürm-i galîz, 503, 542, 563, 716, 749, 784

-Ç-

Çağa, 524

ÇAKIRZÂDE MEHMED, MEVLÂNÂ,
Kratova kâdîsî, 596, 597

Çal, 694

Çartağ, 691

Çartak İskelesi, 665

çâsnigîrbaşı, 828

Çatalca, 633, 883

çavuş(lar), 457, 462, 470, 483, 484, 488,
500, 516, 519, 520, 521, 536, 548, 549,
551, 566, 569, 573, 578, 579, 583, 588,
594, 597, 602, 604, 606, 607, 613, 618,
620, 623, 625, 643, 647, 655, 657, 661,
669, 670, 685, 687, 694, 698, 700, 703,
723, 726, 731, 735, 742, 754, 756, 763,
772, 774, 775, 784, 793, 805, 814, 816,
819, 822, 831, 841, 848, 856, 867, 869,
870, 871, 875, 876, 877, 893, 900, 905,
906, 907

ÇAVUŞ, DERVİŞ KAYA, Dergâh-ı
mu‘allâ çavuşu, 594

ÇELEBİ, AHMED Mukâbeleci halîfesi,
705

çeltük , 456

çeribaşı(lar), 547, 576, 580, 746, 867

Çerkeş, 460

Çıldır, (beylerbeyliği), 531, 565, 566, 628,
629, 783, 801, 802, 803, 850, 853, 866

çingâne tâ‘ifesi (çingâneler), 548, 549,
570, 594, 659, 766, 776

Çirmen, 764

Çirpan, 813, 814

Çorlu, 456, 739

Çubuk, 623

çûhacı, 834

Çukurca, 752

-D-

DADYAN MELİK, 565, 566

Dağıstan, 464

darbhâne, 596, 597

DÂRENDE RÜSTEM, Burusa
muhafâzasına görevli, 705

DAVUD AĞA, Mısır’da evkâf-ı şerîfe
mütevellisi, 755

Dazkırı, 662

DEDE, ÇAVUŞ, Arz götüren, 647

def‘-i mecâl, 635, 785, 788

defter; —emîni, 744, 893; —i hâkânî,
536, 647, 697, 750, 822, 871, 884 ;-
kethudâsı, 579, 725, 832, 893

defterdâr, 530, 532, 560, 565, 568, 579, 589, 621, 627, 656, 668, 669, 702, 708, 718, 719, 725, 753, 755, 789, 790, 791, 810, 811, 837, 841, 857, 865, 885, 886, 898

Dehbâlâ, 874

Delen, Manyas'a bağı karye, 858

Delvine, (sancağı), 561, 723

Demürçi, 787

Demürkapı, 513, 851

derbend(ler), 475, 517, 785, 788, 799

Derbendci, 785, 788, 879

dergâh-ı âlî, 496, 497, 500, 536, 604, 618, 669, 687, 703, 723, 731, 814; — ı izzet destgâh, 464, 479, 741, 827, 839; — ı mu'allâ, 458, 460, 461, 462, 463, 470, 475, 477, 480, 484, 487, 488, 492, 493, 500, 501, 516, 518, 519, 520, 521, 531, 533, 534, 536, 537, 539, 547, 549, 551, 554, 557, 561, 564, 567, 569, 573, 578, 579, 583, 584, 586, 587, 588, 589, 592, 594, 595, 597, 601, 602, 606, 607, 617, 619, 620, 622, 623, 625, 629, 633, 643, 647, 648, 657, 658, 659, 661, 670, 672, 678, 682, 685, 694, 698, 700, 703, 706, 712, 713, 717, 720, 722, 726, 730, 732, 735, 740, 742, 743, 754, 755, 756, 761, 763, 765, 768, 772, 774, 775, 777, 779, 780, 784, 785, 793, 796, 798, 804, 805, 808, 809, 812, 816, 817, 819, 822, 825, 826,

828, 835, 835, 840, 841, 842, 844, 848, 856, 857, 858, 863, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 876, 879, 883, 889, 895, 896, 900, 904, 905, 907

DERVİŞ BAŞLU MEHMED, ÇAVUŞ, arz götüren, 718

DERVİŞ PAŞA, 710

der-zencîr etmek, 463, 663, 857

DERZÎ HIZIR, Ayntâb'da eşkiyâ, 700

deşîşe-i şerîfe, 701

Devlet-i aliyye, 484, 498, 550, 604, 620, 649, 654, 663, 737, 774, 773, 821, 854, 855

Devrekâni, 706

Dıraç, 514, 516, 552, 656, 667, 732

Dimyât, 505, 507

DÎVÂNE HASAN, Bolu'da eşkiyâ, 524

Dîvân-ı hümâyûn, 516, 536, 597, 657

Divriği, 580

Diyârbekr, 574, 669, 677, 679, 680, 695, 702, 718, 719, 753, 812, 886, 887, 888

dizdâr(lar), 636, 666, 667, 686, 708, 722, 764, 799, 841, 864, 871

Dobruca, 618, 835

Domnik, 841

Donanma, 471, 485, 501, 502, 505, 507, 540, 560, 636, 647, 746, 775, 784, 870, 873, 903, 908; — *i hümayûn*, 483, 485, 501, 502, 503, 505, 507, 540, 560, 636, 647, 746, 775, 784, 870, 873, 908

Dopniçe, 907

Dölmek, Moliva'ya tâbi, 724

Dörtdivan, 524

DURMUŞ, İnebahtı sancağı sipâhîsi, 855

-E-

ebnâ-i sebîl, 581, 617, 625, 640, 677, 695, 727, 788, 829, 859, 879

EBU RÎŞ OĞLI TÂHİR, Ane sancağı begi, 695, 792

EBU RÎŞ OĞLU AHMED, 695

EBÛ RÎŞ, 839

Edincik, 711

Edirne, 501, 570, 584, 611, 764, 848, 891, 907

Eflâk, 510, 550, 592, 622, 633, 661, 674, 692, 703, 742, 756, 837

ehl-i fesâd, 459, 460, 465, 469, 475, 487, 492, 499, 508, 512, 522, 523, 527, 533, 537, 546, 551, 557, 568, 570, 581, 591, 594, 595, 609, 620, 622, 623, 624, 625, 635, 641, 642, 643, 646, 658, 667, 669, 673, 682, 689, 693, 704, 706, 713, 716,

720, 721, 731, 735, 736, 748, 750, 752, 757, 759, 761, 763, 774, 775, 779, 788, 807, 812, 829, 841, 843, 845, 854, 874, 877, 897; — *i hubre*, 535, 651; — *huref*, 676, 700; — *i örf*, 489, 522, 527, 537, 539, 567, 590, 591, 593, 655, 658, 662, 690, 706, 724, 751, 777, 779, 785, 845, 879, 909; — *i sûk*, 587, 597

Ekserümere, 511

Elbak, 513, 851

ELVÂN RE'ÎS, kalyon re'îsi, 849

EMÎN BEY, Merağa beglerbegi, 688

EMÎR MEHMED EL-BUHARÎ VAKFI, Bursa'da, 845

EMÎR ÖMER, Buhayra emîni, 800

EMÎR ÖMER, Mısır ümerâsından, 881

Emîr-i Hâcc, 458, 701, 731, 811

emr-i hümayûn, 466, 509, 517, 538, 555, 596, 616, 618, 628, 639, 658, 666, 673, 710, 718, 746, 754, 876, 879

emr-i şerîf, 552, 553, 554, 556, 558, 561, 570, 579, 580, 585, 587, 596, 597, 598, 599, 601, 602, 608, 609, 630, 631, 632, 635, 638, 639, 650, 657, 698, 700, 701, 703, 705, 707, 710, 712, 714, 715, 717, 718, 719, 725, 731, 738, 739, 743, 744, 748, 752, 753, 759, 768, 774, 783, 791, 795, 797, 804, 806, 807, 808, 808, 813, 819, 821, 825, 828, 829, 833, 841, 847,

851, 855, 857, 867, 871, 872, 875, 879,
880, 885, 889, 894

Epir, 666

erbâb-ı tîmâr, 465, 475, 483, 502, 506,
560, 568, 571, 576, 583, 609, 621, 626,
639, 647, 676, 698, 721, 722, 746, 754.

Erciş, (sancağı), 773, 812

Erdel, 479, 639, 649, 737

Ereğli, 456, 798, 825

Ergirikasrı, 561

Erzurum (beylerbeyliği), 528, 530, 532,
538, 565, 566, 663, 708, 718, 719, 738,
782, 783, 827, 843, 850, 853, 865, 889; -
defterdarlığı, 719; - kal'ası, 638

Eskişehir, 702

eşkiyâ, 457, 459, 460, 467, 475, 484, 487,
489, 493, 496, 498, 514, 517, 518, 522,
523, 524, 529, 541, 545, 551, 552, 557,
559, 570, 571, 577, 581, 591, 593, 594,
609, 616, 617, 618, 620, 623, 624, 639,
644, 645, 650, 656, 660, 661, 667, 670,
673, 676, 678, 693, 701, 702, 704, 706,
714, 716, 721, 724, 732, 735, 736, 749,
751, 752, 757, 759, 769, 772, 777, 785,
787, 788, 792, 793, 796, 806, 807, 812,
815, 818, 819, 825, 826, 835, 839, 841,
843, 845, 846, 874, 877, 879, 890, 901,
902, 908; — A'râb, 574, 792; —Ekrâd,
650; —urbân, 616, 839; —Kazak, 902

evkâf-ı şerîfe, 755; —*zevâ'id*, 495

İynecik, 707, 875

eyyâm-ı şita, 540

-F-

Faş Kal'ası, 566

FAZLI BEY, İlbasan sancağı beyi, 732

Fereste, 647, 830

FERHÂD PAŞA, VEZÎR, 856

fermân, 460, 479, 480, 483, 490, 508, 524,
555, 560, 561, 580, 586, 597, 598, 634,
639, 660, 668, 691, 702, 705, 738, 746,
748, 752, 760, 774, 775, 776, 790, 795,
797, 801, 856, 861, 873, 883, 884, 885,
886, 893, 903 ; — *âlî şân*, 456, 466, 471,
474, 479, 493, 508, 512, 535, 536, 551,
553, 568, 574, 591, 627, 634, 647, 667,
702, 709, 722, 748, 759, 793, 808, 809,
823, 832, 839, 872, 886, 887; — *ı celîlü'l-*
kadr, 466, 485, 576, 615, 632, 643, 663,
722, 734, 763, 809, 826; — *ı hümâyûn*, 461,
462, 464, 465, 509, 584, 586, 657, 718,
785, 871, 874; — *ı şerîf*, 460, 482, 507,
529, 531, 596, 632, 641, 643, 664, 672,
684, 732, 791, 855, 866, 894, 898

fesâd (ayrıca bk. ehl-i fesâd), 459, 460,
465, 469, 475, 487, 492, 499, 508, 512,
522, 523, 527, 533, 537, 546, 551, 557,
568, 570, 581, 591, 594, 595, 609, 620,
622, 623, 624, 625, 635, 641, 642, 643,

646, 658, 667, 669, 673, 682, 689, 693,
704, 706, 713, 716, 720, 721, 731, 735,
736, 748, 750, 752, 757, 759, 761, 763,
774, 775, 779, 788, 807, 812, 829, 841,
843, 845, 854, 874, 877, 897

fi'l-i ŧeni', 493, 555, 570, 759, 763, 845

fikr-i fâsid, 500, 737, 751, 818, 844, 902

Filibe, 462, 582, 592, 714, 740, 907

Filorina, 907

fitne, 788; — *vü fesâd*, 752, 835

Frengistan, 649

FRENK KIPTAS, 842

-G-

GÂZÎ GİRAY HAN, 654, 728, 733, 835,
904

Gazze, 458

Gedegra, 527

gedük, 683, 892, 893

Gelhûr ta'ifesi, 874

Gelibolı, 602, 604, 647, 710, 754, 755,
770, 774, 797, 808, 821, 822, 823, 830,
876, 885; — iskelesi, 691

Gemlik, 625, 845

Gence, (beglerbegliği), 638, 668, 671, 709

Gençlü, 845

GEREDELİ MUSLİHİDDİN, Niğbolı
mukâta'âtı müfettiŧi, 547

Gostivar, 765

Göle-Ardahan, 801, 802, 803

Gördek, 518

Gördüs, 557

Göri, 663, 865; — beylerbeyliği, 628, 629,
638, 782, 850, 853, 866; — kal'ası, 638,
741, 782, 783, 850, 865, 866

Görice, 765

Gözlü Kal'ası, 482

Gülmete, Sultânöni'ne tâbi' karye, 846

Gülнар, 523

Gümülcine, 907

Gümüŧ, (Gümüŧhacıköy), 735

Gümüŧhâne, 877

Gürle, 625

Güzelhisâr, Aydın'a bağlı kazâ, 861

-H-

Habeŧ (beglerbegliği), 610, 611, 612, 613,
614, 615, 616, 621

habs (etmek, olmak), 491, 514, 519, 527,
529, 535, 537, 552, 559, 591, 596, 597,
609, 635, 638, 640, 648, 655, 658, 666,
667, 672, 675, 693, 694, 704, 748, 749,

750, 752, 784, 785, 788, 807, 819, 829,
843, 845, 854

HÂCE EBU-SU‘UD, (katibzâde), 586

HACI MUHAMMED, Zihne kâdîsı, 491

HACI SİNÂN ÇAVUŞ, Dergâh-ı mu‘allâ
çavuşu, 520

Hacıhamza, 517

Hacıoğlupazarı, 665

hafta bâzârı, 587

Hakkâri, 598, 599, 608, 789

hakk-ı sarîha, 468, 487, 519, 521, 523,
527, 570, 573, 575, 591, 609, 635, 640,
642, 655, 658, 682, 689, 690, 704, 706,
713, 714, 724, 735, 748, 752, 759, 787,
798, 819, 829, 845

Haleb (beglerbegliği), 497, 498, 606, 607,
624, 647, 677, 695, 701, 702, 710, 718,
734, 774, 809, 827, 839, 843, 860, 876,
898, 900

HALÎL ALİ ÇAVUŞ, Arz götüren, 525

HALÎL BİN HACI VELİ, Boy-âbâd nâibi,
854

HALÎS OĞLI SEFER, Mısır ümerâsından,
899

Halkalı, 883

Hamîd, 525, 555, 797, 847, 871

HAMÎDEDDİN, MEVLÂNÂ, İç-il
Sancağı beyi, 504

HAMÎDEDDİN, MEVLÂNÂ, Mahmudlu
kâdîsı, 461

HAMZA BEY, İlbasan Sancağı beyi, 727

HANÇO RE’ÎS, Venedikli, 471

Handâne-i Duzenhâr Dağı, 509

harâc, 463, 550, 561, 703, 722, 857, 889

Haremeyn-i şerîfeyn, 697, 701, 731, 734,
743, 744, 809, 825

Harpurut, 644

hâs(lar), 490, 503, 569, 704, 784, 836, 883,
901

HASAN AĞA, Dergâh-ı âli çavuşlarından,
703

HASAN AĞA, KAPUCI, arz götüren, 557

HASAN AĞA, Südde-i sa‘âdetde kapucu
başı, 604, 809

HASAN BEY, İnebahtı sancağı beyi, 749

HASAN BEY, Kars beglerbegi, 629

HASAN BEY, Kefe beglerbegi, 764

HASAN BEY, Ohri begi, 732

HASAN İBN EBÎ-NÜMEY, Mekke-i
mükerreme şerîfi, 616, 731

HASAN İBRÂHÎM, Dergâh-ı mu'allâ sipâhî oğlanı, 493

Hasan Paşa Muhârebesi, 536

HASAN PAŞA, Diyârbekr beglerbegi, 753, 887, 888

HASAN PAŞA, Tımışvar beglerbegisi, 639, 649

HASAN PAŞA, Vezîr, 615

HASAN RE'ÎS, Özi muhafâzasına görevli, 799

HASAN RE'ÎS, Venedik İspelet limânında beg-zâdeleri esîr alan, 514

HASAN, ÇAVUŞ, Ankara sancağı muhfâzasında görevli Dergâh-ı mu'allâ çavuşu, 775

HASAN, ÇAVUŞ, İstanbul zahîresi için görevlendirilen Dergâh-ı mu'allâ çavuşu, 661

HASAN, ÇAVUŞ, Kütahyalı, Arz götüren, 470

HASAN, ÇAVUŞ, Uşak'da İstanbul'a gönderilmesi gereken, 856

HASAN, ÇAVUŞ, yaya-başılıktan çıkma, 876

HASAN, Dergâh-ı âlî yeniçerisi, 496

HASAN, Dergâh-ı mu'allâ sipâhî oğlanı, 617

HASAN, Kefe beglerbegi, 727

HASAN, Selimiye begi, 579

Hasanfakîh konağı, 694

Hasankal'a, 708

Hâslar, 503, 569, 784, 836, 883, 901

hâssa; 541, 862—dilsüzler, 669; — i hümâyûn, 543, 739; —kadırğa, 603, 908; —sarbanlar, 891; —saraçlar, 702

hatt-ı hümâyûn, 460, 465, 466, 471, 474, 479, 485, 490, 493, 508, 512, 529, 536, 591, 597, 604, 617, 619, 632, 634, 636, 639, 643, 647, 649, 667, 674, 702, 722, 732, 733, 735, 737, 746, 748, 753, 758, 759, 793, 795, 796, 808, 809, 832, 835, 839, 855, 861, 872, 874, 886, 887, 888, 902

Hatvan , 604, 649, 737, 786, ;-kal'ası, 604

Havza, 551

HAYDAR BEY, Rakka eyâleti beglerbegi, 792

HAYDAR MÎRZA, İran Şahı tarafından İstanbul'a gönderilen barış elçisi, 795

HAYDAR, ÇAVUŞ, Dergâh-ı mu'allâ çavuşlarından, Çirpan'da, 814

haydûd, 515

Haymane, 752

Hayrabolu, 707, 891

hazîne, 471,485, 492, 506, 526, 530, 554, 565, 568, 581, 583, 585, 604, 610, 617, 627, 647, 671, 719, 725, 756; — *i âmire*, 492, 627, 647, 671, 811, 865

HAZRETİ ŞURAHBİL, Kilis'te kabri bulunan sahâbe, 809

HEKİM-ZÂDE MUSTAFA ÇAVUŞ, Dergâh-ı âlî çavuşu, 753

HEMDEM, Babaeskisi'nden sipâhîlere zâbıtçı olarak görevlendirilen, 758

Hendek, 750

Hersek, (sancağı), 649, 760, 871, 892

Hersin Kal'ası, 795

Hırsova, 661, 712, 715, 716, 717, 777

hızâne-i âmire, 610, 627, 668, 671, 811, 868, 870, 871

HIZIR BEY, Haleb beglerbegi, 843

HIZIR ÇAVUŞ, Dergâh-ı mu'allâ çavuşu, 657

HIZIR PAŞA, Göri beglerbegi, 530, 531, 532, 565, 566, 628, 629, 782, 783, 850, 853, 865, 866

HIZIR PAŞA, VEZÎR, (Bağdad eyâletine mutasarrıf), 872, 874

HİBETU'LLAH, Prevadi kâdîsı, 756

hil'at, 881; —i fâhire, 786, 800, 881

hila'-ı fâhire, 769

hilâf-ı şer'-i şerîf, 457, 472, 488, 521, 537, 539, 567, 574, 579, 589, 590, 625, 630, 660, 673, 686, 689, 704, 751, 762, 763, 765, 772, 779, 798, 807, 828, 842, 854, 879

hîn-i teftîş, 460, 468, 487, 493, 519, 521, 523, 527, 557, 572, 591, 609, 635, 637, 640, 643, 655, 658, 682, 689, 690, 704, 713, 714, 720, 724, 731, 735, 752, 759, 787, 798, 819, 829, 845,

hisâr(lar), 536, 636, 737; —*hisâr kethudâsı*, 722; —*hisâr-erleri*, *erenleri*, 636, 666, 673, 676, 700, 764, 830, 871, 908

Holomiç, 722

Homa, 662

Horpişte, 829

Hoşab, (sancağı), 773

Hoyran, 847

hukûk-ı fukarâ, 527, 528, 541, 573, 655, 752

Hüdâvendigâr (sancağı), 483, 884

HÜDÂVERDİ PAŞA, 621

hük-m-i hümayûn, 465,472, 494, 476, 491, 499, 502, 525, 536, 540, 547, 555, 572, 573, 580, 582, 594, 595, 596, 609, 610, 623, 624, 631, 632, 647, 649, 679, 680,

697, 701, 719, 737, 740, 744, 746, 756, 757, 760, 766, 767, 779, 780, 793, 802, 804, 812, 821, 822, 824, 832, 836, 844, 850, 864, 867; —i *irâd* , 490; —i *şerîf*, 462, 479, 508, 516, 517, 536, 544, 572, 573, 580, 581, 594, 596, 606, 620, 620, 631, 632, 645, 647, 710, 719, 731, 740, 751, 752, 753, 754, 757, 763, 764, 770, 781, 782, 787, 804, 805, 807, 821, 822, 824, 835, 857, 862, 867, 878, 888

HÜSÂM, MEVLÂNÂ, Kengiri kâdîsı, 720

HÜSEYİN B. ABDULLAH, Mısır müteferrikalarından, 867

HÜSEYİN BEY, Diyarbekr'de defter kethudâsı, 669

HÜSEYİN BİN AHMED, Dergâh-ı mu'allâ sipâhî oğlanı, 817

HÜSEYİN, ÇAVUŞ, Dil'den Karamürsel'den İznik'e giderken eşkiyâ tarafından saldırıya uğrayan Divân-ı hümâyûn çavuşlarından Mahmud Çavuş olayı için teftişe gönderilen, Dergâh-ı mu'allâ çavuşu, 484

HÜSEYİN, ÇAVUŞ, Köstendil mukâta'âtı nâzırı, 597

HÜSEYİN, ÇAVUŞ, Trablusşâm defterdârına arz-ı hâl sunan, Dergâh-ı mu'allâ çavuşu, 579

HÜSEYİN, Dergâh-ı mu'allâ çavuşu, 462

HÜSEYİN, MEVLÂNÂ, Debri kâdîsı, 727

HÜSEYİN, sekbânbaşı, 644

HÜSREV PAŞA, Acara beglerbegi, 882

-I-

Ilıca, 684

-İ-

İBRÂHİM BEY, Çakırcı-başı, 553

İBRÂHİM BEY, Divân-ı hümâyûn kâtiblerinden, 657

İBRÂHİM BEY, Elbak Sancağı Beyi, 513

İBRÂHİM PAŞA, VEZİR, 494, 569, 725, 752, 753

İBRÂHİM, ÇAVUŞ, Dergâh-ı mu'allâ çavuşu, 516

İBRÂHİM, KÂTİB, Defter-i hakâni kâtibi, 697

İBRÂHİM, KÂTİB, mensûhat muharrîri, 884

İç-il, 504, 508, 509, 523, 647, 778, 871, 876

il-eri, 465, 555, 633, 648, 650, 721, 727, 757, 825, 829

iltizâm, 597, 906

İLYÂS, ÇAVUŞ, arz götüren, 746

İLYÂS, Dergâh-ı mu‘allâ bevvâblarından,
876

İMÂM FAHRÎ RÂZÎ, 586

inâyet-i Hakk, 565, 566, 835

İnceğiz, 883

İnebahtı, 512, 647, 749, 829, 830, 852, 855

İnecik, 875

İnöni, 785, 788

İpsala, 602

ÎSÂ, YAYABAŞI, Dergâh-ı â‘li yeniçeri
yayabaşısı, 604

Îsâkçı, 661

İshaklu, 461

İskefsür, 493

İSKENDER, Âsitâne-i sa‘âdet
bevvâblarından, 843

İskenderiye, 485, 505, 507

İSMAİL BEY, Kıtak Hakimi, 464

İSMAİL ÇAVUŞ, Merzifon sâkinlerinden,
arz götüren, 573

İspelit, Venedik'e tâbi‘ mevzı‘, 869

ispençe, 463, 573, 765, 857

İstanbul (ayrıca bk. Âsitâne), 462, 470,
477, 494, 525, 526, 564, 601, 602, 626,
630, 651, 658, 672, 675, 687, 705, 723,

740, 747, 781, 827, 828, 833, 849, 870,
905, 907

İstanbul zahîresi, 477, 601, 626, 661, 687,
740

İstanköy, 683

İSTEFAN RE’ÎS, Lindos gemi re’îsi, 849

isyân, 476, 557, 633, 648, 649, 700, 723,
727, 874

İşim, 732

İştib, 597, 907

İvraca, 907

İvranya, 907

İzlâdiye, 714

İzmir, 462, 836

İzник, 484, 620, 625, 806

İzникmid, 520, 540, 626

İzvornik, 636

-K-

Kâ‘be-i mu‘azzama, 895, 896

kâ‘im-makâm, 574, 581, 622, 659, 804,
838

Kâbe-i şerîf, 586

kadırğa(lar), 482, 485, 505, 507, 514, 553,
603, 604, 612, 614, 618, 656, 667, 723,
746, 835, 869, 873, 894, 908

kādî(lar), 461, 463, 468, 473, 475, 478, 486, 487, 493, 496, 506, 508, 515, 516, 518, 519, 521, 524, 525, 528, 535, 541, 544, 546, 547, 551, 555, 559, 569, 570, 573, 575, 581, 582, 591, 592, 593, 602, 620, 623, 625, 626, 631, 646, 647, 648, 657, 658, 661, 662, 665, 667, 669, 690, 698, 700, 701, 704, 707, 719, 721, 722, 724, 731, 732, 735, 736, 738, 740, 743, 744, 747, 749, 752, 754, 761, 764, 766, 767, 772, 779, 785, 787, 788, 753, 812, 813, 814, 824, 827, 829, 830, 841, 844, 845, 847, 848, 856, 857, 861, 871, 879, 905, 907

kādî-asker (efendi), 463, 535, 652, 780, 817, 857, 871

kâfir(ler), 471, 477, 480, 497, 514, 633, 649, 658, 732, 786, 818, 821, 834, 835, 880

Kâğıdhâne, 808

Kal‘acık (kādîliği), 594

Kalkandelen, 570

KALORİNÇEYE HERSEK, 639

KAPUCI HASAN, 596, 597

KAPUDAN SİNÂN PAŞA, VEZÎR, 457, 471, 474, 483, 485, 497, 507, 614, 636, 697, 703, 746, 867, 876, 891, 903

Karaağaç, 525

Karaburun, 836

Karadeniz, 604

Karaferye, 494, 569, 907

Karahisâr-ı Sâhib, 646, 807, 871

Karahisâr-ı Şarkî, 493, 559, 573

Karaman, (beglerbegliği), 461, 468, 497, 560, 568, 607, 627, 647, 648, 710, 718, 754, 769, 794, 822, 841, 842, 871, 876, 900

Karamürsel, 484, 620, 625, 626

Karasi, 647, 884

Karasu, 907

Karlı-ili, 511, 512, 647, 829, 830, 852, 855

Kars, (beglerbegliği), 475, 566, 629, 638, 708, 774, 782, 783, 801, 802, 850, 853

Kartil, 638

KÂSİM ÇAVUŞ, (Köstendil’de) 596, 597

KÂSİM ÇAVUŞ, Dergâh-ı mu‘allâ çavuşu, 694

KÂSİM, MEVLÂNÂ, Yabanâbâd kâdîsı, 761

Kastamoni, 690

kâtibleri, 832; —kethudâsı, 579, 725, 832, 893

katl-i nüfûs, 476, 498, 519, 521, 555, 557, 595, 622, 623, 625, 732, 829, 845, 846

Kavak (kādîlîği), 590, 602

KAVAKLU VELİ ÇAVUŞ, Dergâh-ı mu'allâ çavuşu, 551

Kavala, 491, 704, 725, 726, 841, 907

Kayabaşı mahallesi, Bursa, 664

Kayı, Niğde sancağına bağlı, 519, 521

Kayseriye, 581

Kazak eşkiyası, 618, 716, 818, 835

Kazak tâ'ifesi, 618, 716, 818, 835

Kefalonya, 723

Kefe, Beylerbeyliği, 482, 488, 526, 546, 630, 672, 678, 728, 729, 764, 781, 828, 878, 904

Kefertun, Nusaybîn'e bağlı, 669

Kefken, 873

kemâl-i takayyüd, 466, 787, 816, 818, 872

Kemer, 518

Kengri, 460

Keskin, 457

Keşan, 602

KETHUDÂ, AHMED, Özi sancağı beyi Süleymân Bey'in kâim-makâmı, 838

KEYVÂN, Dergâh-ı mu'allâ silahdârlarından, 698

Kıbrıs (beglerbegliği), 463, 575, 588, 623, 645, 648, 698, 718, 725, 805, 842, 857, 861

KILIÇ, Kıbrıs çavuşlar kethudâsı, 588

KINALIZÂDE, 596, 597

Kırım, 584, 699, 733, 763, 835, 837

Kırkkilise, 804

Kırşehir, 457, 487, 721

Kızılca müselleme tâ'ifesi, 804

Kızılhisâr, Karaağaç'a bağlı, 525

Kızılkilise, Manyas'a bağlı karye, 858

Kiler-i âmire, 862

Kilis, 809

kisvet-i bâhire, 464, 498, 786

Kite, Bursa'ya bağlı, 533

Koca Nişâncı Bey Mahallesi, 901

Koca-ili, 540, 647, 884

Konur, 457

Konurapa, 682

Konya, 772, 842

Korkud, Manyas'a bağlı karye, 858

Korucuk karyesi, Çerkeş'e tâbi, 460

KOSKA MEMÎ RE'ÎS, 896

Koyluhisâr, 573, 751

koyun, 592, 661, 665; —*tahrîri* (yazılmak),
665

Kozcağız, 687

Köprüciyân-ı bâlâ zimmîleri, 880

Köprüciyân-ı zîr zimmîleri, 880

Körfus, 723

Köseler, Araç kazasına ta‘bî, 690

Köstendil, 596, 682, 907

Kratova, 597, 907

Kuds-i Şerif, 472, 743

Kûhistân, 874

kul tâ‘ifesi, 604, 731, 741

Kumuk, 464

KURD AĞA, Mîr ‘alem , 692

KURD AHMED, Divriği sancağı beyi, 580

KURD HAMZA ÇAVUŞ, arz götüren, 905

KURD KETHUDÂ, Gurabâ-i yemîn
kethudâsı, 736

KURD, Dergâh-ı mu‘allâ yeniçerisi, 817

KURD, Haleb’de baş mukâta‘acı, 898

Kurveleş (halkı), 723

kuttâ‘-ı tarîk, 508, 557, 596, 758, 785, 788,
879

Küçük Kumla, 845

küffâr-ı hâksâr, 477, 480, 494, 497, 568,
604, 606, 655, 658, 659, 711, 723, 737,
778, 786, 821, 833, 848

KÜRD İBRÂHÎM, Yayçe Kal‘ası dizdârı,
686

Küre-i Cedid, 690

Kütâhiyye, 555, 558, 659, 694

-L-

Ladik, 551

Lala, 490

Lâleli, Amâsiyye Argoma’da, 748

Lapseki, 746

Larende, 519, 521, 673, 769

levend(ler), 514, 643, 722, 748, 759, 869

Lîh keferesi, 618, 835

Livâne, (sancağı), 882

Lofça, 907

Lonkur, 511

Lori, 566

-M-

ma‘denci, 877

Ma‘muriyye Kal‘ası, 778

Macar, (bölgesi), 737

Magosa, 575, 603

MAHMUD BEY, Akkerman sancağı beyi,
465, 481, 835

MAHMUD BEY, Haleb beglerbegi, 839

MAHMUD BEY, Hersek sancağı beyi,
760

MAHMUD BEY, Koca-ili sancağı beyi,
540

MAHMUD ÇAVUŞ, Dergâh-ı mu'allâ
çavuşu, 484, 687

MAHMUD ÇAVUŞ, Dergâh-ı mu'allâ
çavuşu, Merzifon'da, 735

MAHMUD ÇAVUŞ, Diyarbekr
beglerbeginin müsellimi, 753

MAHMUD ÇAVUŞ, Diyârbekr hazîne
defterdârı, 886, 887, 888

Mahmud Gâzî, 694

MAHMUD RE'ÎS, Özi muhafâzasına
görevli, 799

MAHMUD, Dergâh-ı mu'allâ
bevvâblarından, 876

MAHMUD, Diyârbekr beglerbeginin mâl
defterdârı, 753

MAHMUD, KAPUCI, 9. Bölükde, 770

MAHMUD, MEVLÂNÂ, Kahta kâdisı,
650

MAHMUDÎ MANSÛR BEY, Bargiri beyi,
773

MAHMUDÎ ŞÎR BEY, Hoşab sancağı
beyi, 773

Mahmudlu, 461

MAHSUM BEY, Tanesran hakimi, 464

Makâm-ı İbrâhîm, 895

mâl defterdârı, 568, 719, 753, 790, 841

Malâtıyye, 571, 624, 650

mâl-ı mîrî, 512, 579, 596, 617, 632, 685,
719, 771, 774, 800, 816, 831, 843, 855,
868, 872, 874, 881, 886, 887, 888, 890

Mamuki ta'ifesi, 812

Mâmûriye, 509

Manastır, 907

Manisa, 525, 572

Manyas, 578, 711, 858

Mar'aş, 497, 774, 832, 859

martalos tâ'ifesi, 712

Matbah emîni, 810

Matbah-ı âmire, 540, 739, 810

MATRAKÇI MEHMED ÇAVUŞ, arz
götüren, 500, 618

MATYAŞ, Nemçe kralının kardeşi, 649

Mazarrak (halkı), 723

MECİD ÇAVUŞ, Dergâh-ı mu'allâ çavuşu, 484

meclis-i şer', 461, 467, 517, 634, 642, 655, 660, 682, 686, 706, 713, 717, 720, 724, 758, 759, 796, 798, 819

Medîne-i münevvere, 454, 459, 701, 731, 743, 744, 755

MEHDİ KULI HÂN, 795

MEHMED AĞA, Südde-i sa'âdetde yeniçeri ağası, 688, 768, 827, 875, 883

MEHMED ARNAVUD, Dergâh-ı mu'allâ sipâhî oğlanlarından otuz akça ulûfeye sahip, 867

MEHMED ARNAVUD, Dergâh-ı mu'allâ sipâhî oğlanlarından yirmi beş akça ulûfeye sahip, 867

MEHMED B. MUSTAFA, Mısır müteferrikâlarından, 867

MEHMED BEY, (Mora sancağı beyi), 480

MEHMED BEY, Anadolu beglerbegi, 558, 691, 825

MEHMED BEY, Anadolu beglerbeginin kâim-mâkâmı, 659

MEHMED BEY, Cezire hakimi, 679, 680, 681

MEHMED BEY, Dehbâlâ sancağı beyi, 874

MEHMED BEY, Dergâh-ı mu'allâ müteferrikâlarından, 835

MEHMED BEY, Ergirikasrı kâdîsı, 561

MEHMED BEY, Gence beglerbegi, 638

MEHMED BEY, Gence defterdârı, 668, 671

MEHMED BEY, Mora sancağı beyi, 722

MEHMED BEY, Tikrit sancağı beyi, 868

MEHMED BEY, Vize alaybeyi, 776

MEHMED ÇAVUŞ, Mustafa Çavuş oğlu, arz getiren, hüküm getiren, 465

MEHMED ÇAVUŞ, Anadolu beglerbeginin mütesellimi, 558

MEHMED ÇAVUŞ, Dergâh-ı âli çavuşlarından Kânî Beg demekle meşhûr, 723

MEHMED ÇAVUŞ, Dergâh-ı mu'allâ çavuşu, (Ağrıboz sancağında), 657

MEHMED ÇAVUŞ, Dergâh-ı mu'allâ çavuşu, Alasonya'da teftîş görevinde, 841

MEHMED ÇAVUŞ, Hamîd'de il erlerine başbuğ tayîn edilen, 555

MEHMED ÇAVUŞ, İstanbul'a acele gelmesi gereken çavuş, 805

MEHMED ÇAVUŞ, Kıbrıs'da, 698

MEHMED ÇAVUŞ, Konya'da evi basılan
çavuş, 842

MEHMED ÇAVUŞ, Kütahya'da Dergâh-ı
mu'allâ çavuşlarından, 685

MEHMED MEHDÎ, Kırkkilise kâim-
makâmı, 804

MEHMED PAŞA, VEZÎR, 477, 491, 704

MEHMED RE'İS, 630

MEHMED SÜBÂŞI, Nemçe seferi için
zahîre ihracıyla görevli, 875

MEHMED, Dergâh-ı mu'allâ
bevvâblarından, 825

MEHMED, Diyârbekr mâl defterdârı, 719

MEHMED, Karlı-ili sipâhîsi, 852, 855

MEHMED, Menkub kâdîsı, 488

MEHMED, MEVLÂNÂ, Berkofça kâdîsı,
793

MEHMED, MEVLÂNÂ, Selendi kâdîsı,
648

MEHMED, Sekbânbaşı, 518

MEHMED, ŞEHZÂDE SULTÂN, 764

MEHMED, Tîmâr sahibi, 460

Mekke-i mükerreme, 459, 586, 616, 730,
731, 739, 743, 744, 755

Mekril, 878

Memâlik-i mahrûse, 464, 482, 622, 639,
649, 677, 741, 760, 818, 835

MEMÎ SÜBAŞI, Şeyhlü sübaşısı, 694

Mengen, 469, 524

Menteşe, 871, 875, 884, 894

MERHÛM ALÎ PAŞA, VEZÎR-İ AZÂM,
564

Merzifon, 573, 660, 735

Meyhâne, 542, 870

MEYLÛ HAN, Mihriban beglerbegisi, 688

Mezâhibi'l-Erbaa, 895

Mısır (beylerbeyliği), 458, 485, 505, 507,
582, 586, 604, 610, 612, 613, 621, 632,
701, 731, 755, 800, 810, 849, 861, 862,
863, 867, 881, 896, 899, 906

mi'mâr(lar), 564

Midillü, 647, 655, 658, 724, 817

Migalkara, 602

MİHAL, Eflâk voyvodası, 756

Mihaliç, 711

Milâs, (Bugün ki Mesudiye), 559, 591, 593

Mîr-ahur İlyas Câmi'-i Şerîfi, 765

MİRÇO, Eflâk begzâdesi, 692

mîrî, 506, 512, 540, 552, 553, 560, 581,
584, 585, 596, 597, 627, 650, 828

Moliva, 652, 655, 658, 724

Mora, 477, 480, 499, 506, 557, 722, 767, 816

Moskov Kralı, 639

Moton, 722

muhalledü'l-bünyân, 459

MUHAMMED, Rûm-ili'nin sağ kol muharriri, 515

MUHARREM, Ma'muriyye Kal'asında topçu başı, 778

MUHARRİR ALİ BEY, 908

MUHSİN ÇAVUŞ, Dergâh-ı mu'allâ çavuşu, 620

MUHYİDDİN, NÂ'İB, Traboliçe kâdîsı, 557

muktezâ-yı şer'-i kavîm, 460, 533, 581, 648, 690, 714, 721, 732, 736, 752, 761, 777, 798, 855

MURÂD BEY, Menteşe sancağı beyi, 875

MURÂD BEY, Rodos sancağı beyi, 683, 820, 894

MURÂD ÇAVUŞ, Nemçe seferi için zahîre ihracıyla görevli, 875

Muradlu, Aksaray'a bağlı, 508

Murtazaâbâd, 623, 761

MUSA BEY, Ayntâb sancağı beyi, 700

MUSLİHİDDİN SUBAŞI, 644

MUSTAFA AĞA, Dersa'âdet ağası, 619

MUSTAFA AĞA, Haremeyn-i Şerîfeyn evkâf nâzırı, 743

MUSTAFA BEY, Avlonya sancağı beyi, 561

MUSTAFA BEY, Bosna beglerbegi, 636

MUSTAFA BEY, Fermân-ı hümayûn defterdârı, 647

MUSTAFA BEY, Galata Beyi, 495

MUSTAFA BEY, Hazîne-i Âmire defterdârı, 627

MUSTAFA BEY, İznik beyi, 806

MUSTAFA BEY, Karaman defterdârı, 560, 568, 627, 647

MUSTAFA ÇAVUŞ, Aydın'da hüküm götüren, 490

MUSTAFA ÇAVUŞ, Dergâh-ı âlî çavuşu, arz götüren, 731

MUSTAFA ÇAVUŞ, Dergâh-ı mu'allâ çavuşlarından donanmaya bir mîkdâr akça götüren, 869

MUSTAFA ÇAVUŞ, Dergâh-ı mu'allâ çavuşu, (Karaferye ve Selânik'de suçluları yakalayan), 569

MUSTAFA ÇAVUŞ, Dergâh-ı mu'allâ çavuşu, 488

MUSTAFA ÇAVUŞ, Eflâk voyvodalığının berâtını götüren, 742

MUSTAFA ÇAVUŞ, İstanbul zahîresi için görevli, 601

MUSTAFA ÇELEBİ, Arz götüren, 647

Mustafa Paşa Hanı, Ayntâb'da, 676, 700

MUSTAFA, Batum beglerbegi, 908

MUSTAFA, KAPUCI, Eflâk voyvodasına arz götüren, 703

MUSTAFA, Karlı-ili sipâhîsi, 852, 855

MUSTAFA, Kıbrıs defter kethudâsı, 725

MUSTAFA, Köstendil sancağı beyi, 596

MUSTAFA, MEVLÂNÂ, Bâzârsuyu kâdîsı, 522

MUSTAFA, Poyrazoğlu, eşkiyâ, 473

müderris(ler), 553, 755, 809

mültezim(ler), 461

müsellem(ler), 804, 884, 885, 886

Müslimân(lar), 472, 493, 517, 523, 527, 529, 535, 545, 551, 555, 556, 557, 558, 559, 570, 581, 587, 591, 593, 596, 604, 630, 642, 655, 658, 660, 664, 673, 690, 694, 713, 714, 731, 732, 759, 769, 772, 787, 812, 820, 833, 845, 857, 861, 869, 883, 901

nâ'ib(ler), 463, 470, 490, 527, 535, 558, 578, 591, 633, 652, 655, 658, 690, 694, 751, 824, 854, 857, 905

Nakş-ı Cezîre, 658

Narde, 678

Narence Kal'ası, 683

Narh-ı rûzî, 472, 565, 653, 762, 768, 883

NASRULLÂH, Hamîd sancağı-beyi, 847

Nemçe kralı, 649, 722, 723, 733, 818, 886, 902; — seferi, 487, 571, 574, 580, 583, 627, 672, 691, 696, 699, 705, 710, 718, 722, 738, 762, 775, 794, 796, 797, 808, 821, 823, 824, 827, 828, 832, 835, 839, 860, 864, 867, 875, 876, 883, 886, 891, 893, 906

Nerdibancık, 490

Nevâhi-i Kozak, 518

Nİ'METULLAH, İştîp kâdîsı, 596, 597

Nİ'METULLAH, NA'İB, Uşak kâdîsının na'ibi, 470

Niğbolu (sancağı), 465, 510, 547, 618, 622, 661, 907

Niğde, 469, 519, 521

Nihavend, 795

Nova-ı atik Kal'ası, 760

NU‘MAN EFENDİ, (ÇELEBİ), 459, 461, 467, 468, 655, 687, 689, 690, 701, 703, 704, 713, 714, 715, 717, 724, 734, 749, 763, 768, 774, 785, 789, 792, 810, 811, 812, 819, 820, 829, 831, 833, 842, 848, 849, 855, 875, 877, 879, 880, 884, 891, 894, 897, 898

NUH BEY, Mîr-ahûr, 702

NUH ÇAVUŞ, arz götüren, 710

Nusaybîn, 669

-O-

Ohri, 727, 732

Omorfe, 725

Orfana, 841

Orkan, Pravişte'ye tâ'bî, 713

ORUÇ, İnebahtı sancağı sipâhîsi, 855

OSMAN BEY, Hırsova kapudanı, 717

OSMAN BEY, Niğde sancağı beyi, 519, 521

OSMAN, Dîvân-ı hümayûn kâtiblerinden, 854

Otan, Yabanâbâd kazâsına bağlı karye, 761

ÖMER ÇAVUŞ, arz götüren, 670

ÖMER, Medine-i münevvere Şeyhül-hâremi, 701

Özi, 482, 500, 618, 799, 818, 835, 838, 844

-P-

Paşa, (sancağı), 747

Peklin, 732

Pertekrek, (sancağı), 882

PERVÎZ ÇAVUŞ, 704

PÎR EFENDİ, 457, 478, 505, 524, 527, 535, 556, 557, 560, 567, 570, 572, 573, 582, 591, 593, 610, 612, 613, 614, 615, 630, 635, 640, 642, 651, 652, 695, 698, 720, 721, 776, 814, 878, 905

PÎR MEHMED ÇAVUŞ, Dergâh-ı mu'allâ çavuşu, 670

PÎRÎ BEY, şıkkı- sâni defterdârı, 656

PÎRÎ, Emîr-i hâcc, 731

Pirlepe, 570, 907

Plevne, 907

Polamur, Manyas'a bağlı karye, 858

Poskhov, 868

Pravişte, 704

Premedi, 880

Provadi, 665

-R-

Rahova, 661, 907

Rakka (Beylerbeyliği), 498, 576, 577, 792, 794

RAMÂZAN ÇAVUŞ, Dergâh-ı âlî çavuşlarından, 876

RAMÂZAN PAŞA, 645

RAMÂZAN, Kıbrıs beglerbegi, 861

re'âyâ, 457, 463, 472, 474, 475, 476, 480, 486, 487, 488, 489, 512, 527, 528, 537, 538, 539, 544, 546, 551, 555, 559, 561, 565, 566, 572, 574, 575, 576, 587, 588, 589, 594, 609, 622, 624, 632, 644, 647, 654, 655, 662, 665, 670, 690, 693, 694, 707, 711, 721, 722, 725, 727, 732, 736, 756, 759, 762, 765, 772, 774, 777, 779, 793, 800

RECEB ÇAVUŞ, Dergâh-ı mu'allâ çavuşu, 620

RECEB ÇAVUŞ, Kütahya'da Dergâh-ı mu'allâ çavuşlarından, 685

Revân, (beglerbegliği), 709

revgân-ı zeyt, 477

RIDVÂN B. ABDULLÂH, Dergâh-ı mu'allâ müteferrikâsı, 867

RIDVÂN, İstanbul'da çavuşbaşılık hizmetinde olan Süleymân Bey'in adamlarından olan Rıdvan sipâhî, 548, 549

rikâb-ı hümâyûn, 536, 632, 658, 692

Rodos, (sancağı), 455, 647, 683, 711, 820, 849, 875, 894

Rodoscuk, 462, 473, 592, 601, 707

Roğosince limânı, Venedik'e tâbi' , 869

Rûm (beylerbeyliği), 492, 537, 589, 609, 647, 710, 748, 794, 886, 893

Ruşçuk, 661

Rûs-ı menhûs, 464, 513, 709, 851

RÛSTEM, Burusa'da sipâhî oğlanlarından, 796

RÛSTEM, KETHUDÂ, arz götüren, 606

rûsûm ,474, 486, 584, 635, 756; —ı ra'iyet, 756, ; —ı serbestiye, 909

-S-

Sağar, 847

Sakaltutan, Diyârbekr'de mevzı', 812

salb, 633, 690, 700, 716, 749, 793, 822

salgun salmak, 487, 509, 527, 541, 551, 653

SÂLÎH EFENDÎ, MEVLÂNÂ, Sân-i Sultân Müderrisi, 495

Salmanlu, 748

sâlyâne, 621

Samako, 907

Samanlu, 625, 626

Samışa, 868

San'a, 739

sancak bey(ler)i , 657, 670, 677, 682, 683, 689, 722, 723, 727, 732, 760, 767, 778, 792, 803, 808, 820, 835, 838, 846, 848, 851, 861, 875, 882, 892

Sandıklı, 637

Sarımsaklı, Kayseriyye kazâsına tâbi' karye, 897

Sarmaşık, derbend, 517

Sart, 490

Sarta, 844

Saruhân, 871, 884

Satılmış, 559, 591, 593

Sayda (sancağı), 579

SEFER BEY, Şirvân mâl defterdârı, 790

SEFER ÇAVUŞ, arz götürən, 819

SEFER ÇAVUŞ, Venedik'e gönderilen Dergâh-ı mu'allâ çavuşlarından, 726

SEFER, MEVLÂNÂ, Pravişte kâdîsı, 713

sefer-i hümâyûn, 465, 475, 480, 497, 513, 518, 519, 521, 547, 551, 604, 607, 631, 660, 696, 697, 713, 718, 721, 722, 727, 738, 766, 777, 794, 821, 823, 832, 837, 859, 871, 883, 886, 891, 893, 906; — i nusret-eser, 497, 582, 604, 627, 647, 696, 699, 710, 754, 755, 804, 802, 824, 833

Selânik, 494, 534, 539, 569, 597, 634, 661, 907

Serfice, 833

serhadd-i İslâm, 722

SEYDİ, Molıva kâdîsı,, 658

Seydiköy, Biga Sancağı Balya kazâsına tâbi', 689

Seydişehir, 587

SEYFİ, darb-hâne emini, 597

Seyitgâzi, 646

SEYYİD GELİL, 459

SEYYİD HÜSEYİN, MEVLÂNÂ, Sorgun kâdîsı, 748

Sığacık, 647

Sığla, 830

sicill-i mahfûz, 793, 829

sikke, 525, 535, 585, 596, 597, 610, 678, 730, 748, 843, 864, 899

Silistre, (sancağı), 465, 510, 618, 665, 717, 835

SİMON HAN, 565, 566, 638, 741, 782, 783, 850

SİNÂN B. ABDULLAH, Mısır müteferrikâlarından, 867

SİNÂN BEY, İç-il sancağı beyi, 544

SİNÂN ÇAVUŞ, Arz götüren, 473

SİNÂN, Ereğli'de acemi-oğlanı, 798

SİNÂN, Mısır defterdârı, 610

SİNÂN, Van beglerbegi, 599, 608

Sind (vilâyeti), 739

Sinop, 828

Siroz, 907

Sis, (sancağı), 647, 746

Sivas (sancağı), 497, 607, 647, 718, 759, 900

siyâset, salb, 633, 690, 700, 716, 749, 793, 822

Sofya, 582, 907

Soğdak, 488

Sohum, 630

sol ulûfeciler, 582, 583, 597, 604, 864

sol-kol beglerbegleri, 827

sol-kol kadîları, 905

Solmuş, 694

Solnak, 737

Söğüd, (derbendi), 785, 788

sûhte(ler), *sûhtevât (tâ'ifesi)*, 525, 555, 568, 646, 706, 825, 826

Sultân Yıldırım Bâyezid Hân Medresesi, Bursa'da, 533

Sultân-öni, 702, 846, 871, 884

sûret-i sicil, 469, 503, 508, 514, 523, 525, 527, 528, 537, 548, 556, 557, 559, 569, 570, 573, 575, 578, 581, 595, 597, 609, 633, 640, 642, 655, 658, 678, 682, 690, 694, 711, 716, 720, 724, 725, 731, 735, 749, 752, 759, 765, 772, 779, 784, 787, 819, 826, 843, 846, 875

sübaşı(lar), 457, 487, 509, 519, 541, 542, 548, 549, 563, 569, 644, 653, 694, 721

Südde-i sa'âdet, 457, 459, 463, 467, 471, 473, 474, 475, 477, 486, 488, 489, 490, 496, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 516, 518, 519, 523, 524, 525, 527, 529, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 543, 544, 547, 548, 549, 522, 553, 556, 557, 559, 563, 569, 570, 572, 573, 574, 578, 579, 581, 583, 590, 591, 592, 593, 595, 596, 597, 599, 609, 609, 615, 616, 617, 623, 624, 624, 631, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 649, 650, 653, 656, 657, 658, 660, 663, 664, 665, 666, 674, 678, 679, 681, 682, 683, 686, 689, 693, 694, 695, 696, 699, 700, 702, 704, 706, 707, 711, 713, 714, 715, 716, 718, 722, 723, 727, 730, 733, 734, 735, 736, 738, 740, 744, 745, 746, 747, 748, 751, 753,

754, 755, 758, 760, 761, 764, 767, 768,
769, 771, 772, 774, 775, 776, 779, 787,
788, 789, 790, 793, 794, 801, 802, 804,
805, 806, 807, 809, 813, 814, 817, 819,
820, 822, 824, 825, 826, 827, 828, 829,
831, 838, 842, 843, 846, 848, 849, 850,
851, 854, 855, 856, 857, 861, 862, 863,
865, 867, 869, 871, 872, 874, 875, 877,
880, 882, 884

SÜHRÂB, Aydın sancağı-beyi, 490

sükkân-ı vilâyet, 859, 908

SÜLEYMÂN B. ABDULLAH, Mısır
müteferrikâlarından, 867

SÜLEYMÂN ÇAVUŞ, Dergâh-ı mu'allâ
çavuşu, 475

SÜLEYMÂN ÇAVUŞ, Eflâk voyvodasına
arz götüren, 703

SÜLEYMÂN ÇAVUŞ, Mîr-livâ'nın
kethudâsı, 457

SÜLEYMÂN HAN, SULTÂN, 456, 909

SÜLEYMÂN, Dergâh-ı mu'allâ çavuşu,
548, 549

SÜLEYMÂN, KAPUCI, 26. Bölükde, 770

SÜLEYMÂN, MEVLÂNÂ, Acara-i Ulyâ
kâdîsı, 882

SÜLEYMÂN, Mültezim, 461

SÜLEYMÂN, Özi sancağı beyi, 838

-Ş-

ŞA'BAN ÇAVUŞ, 596, 597

ŞA'BAN ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu'allâ
çavuşlarından Hâslar kâdîlığında suçluları
İstanbul'a getirmekle görevli, 784

ŞÂH ALİ HÂN, 795

Şâm (beglerbegliği), 585, 586, 701, 811,
823, 831, 840, 876, 890

şart-ı vâkıf, 456, 495, 619, 743, 909

şehir-emîni, 675

Şehrizol (beglerbegliği), 693

Şem'dân, 730, 895, 896

Şem'i kâfuri, 730, 895, 896

Şemhal, 464, 709

şer'-i şerîf, 456, 460, 469, 472, 487, 489,
490, 493, 511, 518, 527, 537, 551, 558,
561, 569, 573, 579, 589, 594, 623, 625,
630, 640, 641, 642, 659, 662, 669, 673,
682, 686, 689, 700, 706, 713, 714, 721,
727, 732, 735, 751, 757, 759, 761, 762,
764, 765, 769, 772, 779, 787, 793, 798,
807, 815, 817, 828, 829, 842, 854, 879,
880

ŞERÎF MEHMED EFENDİ, Abdurrahman
Paşa medresesinden ma'zul, 506

ŞEYH SADREDDİN VAKFI, Konya'da,
842

ŞEYHÎ ÇAVUŞ, Dergâh-ı Mu'allâ çavuşu, 669

ŞEYHÎ, MEVLÂNÂ, Freste kâdîsı, 557

ŞEYHÎ, Müfettiş, 475

Şeyhü'l-harem, 454, 476, 734, 741, 743, 744, 895, 896

Şeytan Kal'ası, 868

Şibenik Kal'ası, 667, 869

Şirvân, 464, 479, 513, 640, 708, 773, 790, 791, 851

Şûcaeddin, Niğde sancağına bağlı, 519, 521

Şuhud, 646

Şure, 624

Şüregil, 782, 783, 850

-T-

ta'addî, 457, 461, 463, 468, 486, 487, 489, 490, 493, 499, 509, 514, 517, 518, 528, 533, 535, 537, 541, 544, 551, 555, 559, 561, 572, 573, 574, 575, 579, 592, 609, 620, 625, 631, 637, 642, 643, 650, 652, 655, 658, 660, 664, 665, 670, 698, 702, 706, 713, 715, 721, 736, 748, 749, 759, 762, 772, 775, 777, 793, 798, 807, 812, 814, 819, 829, 843, 854, 857, 858, 861, 882, 889, 909

Taberiyye, 839

Tahrîr, 554, 668, 697, 737, 740, 790, 791, 813, 814, 837, 884, 885

Tanesran, 464

Tarhala, 518, 749

tarîk-i âmm, 509

Tarsus, (sancağı), 560, 647

TATAR ŞA'AR, Taman kazâsında boy beyi

Tatar(lar) (tâ'ifesi) , 497, 584, 639, 699, 733, 740, 763, 818, 902

Tatarbâzârı, 739

Tavas, 525, 819

Tavusker, (Erzurum'un Olur ilçesi), 538

tayîn-i mâdde, 460, 461, 507, 508, 511, 512, 518, 520, 522, 523, 527, 541, 551, 556, 557, 559, 570, 572, 573, 581, 594, 609, 640, 642, 643, 648, 652, 658, 659, 662, 673, 689, 690, 704, 713, 714, 721, 724, 732, 735, 736, 751, 759, 761, 763, 772, 787, 819, 826, 829, 845, 855, 861,

Tebriz, 513, 598, 599, 600, 608, 789, 795, 812, 851

Tebs Kal'ası, 476

teftîş, 457, 460, 461, 468, 469, 484, 487, 490, 493, 495, 496, 499, 508, 511, 512, 518, 519, 521, 522, 523, 527, 528, 537, 551, 555, 556, 557, 559, 561, 570, 572,

572, 573, 575, 579, 589, 590, 591, 594,
595, 596, 602, 609, 620, 625, 635, 637,
640, 642, 643, 644, 648, 652, 655, 658,
662, 667, 673, 682, 686, 689, 690, 693,
694, 704, 707, 711, 713, 714, 716, 720,
721, 724, 725, 731, 732, 735, 736, 748,
749, 751, 752, 753, 756, 759, 761, 763,
763, 765, 772, 779, 784, 787, 793, 798,
807, 812, 815, 819, 826, 829, 840, 843,
845, 855, 861

Teke, 525, 555, 871

Tekfurdağı, 711

Temür-Kut, 868

Tercân, 889

tereke, 477, 494, 655, 658, 711, 812

tershâne(ler), 500, 862

Tershâne-i âmire, 503, 540, 541, 603, 784,
836, 870, 873

tezkîre, 500, 893

Timışvar, (beylerbeyliği), 479, 536, 639,
649

Tırnovi, 907

Tiflis, 565, 566

Tikrit, 868

tîmâr, 460, 465, 475, 483, 493, 502, 506,
508, 536, 554, 560, 568, 571, 580, 583,
589, 591, 593, 600, 608, 609, 622, 627,

635, 639, 643, 647, 668, 669, 676, 684,
694, 713, 714, 722, 727, 746, 748, 754,
759, 773, 774, 775, 779, 796, 797, 801,
802, 803, 806, 811, 822, 830, 832, 839,
846, 854, 855, 859, 860, 871, 876, 885,
893, 894, 900, 906

Tiryalet, 628, 629, 850; — kal'ası, 629,
850

Tomarza, 581

toprak kadîsı, (kadîları), 496, 519, 521,
547, 587, 620, 635, 655, 694, 713, 752,
813

töhma-i sâbıkâ, 491, 499, 693

Trablusgarb, 486, 514, 903

Trablusşâm, 567, 579, 719; - kal'ası, 567

Traboliçe, 557

Trabzon, 538, 779

Tumanis, 566, 663, 853

Tuna, 478, 622, 649, 712, 717, 737, 818,
902

Tunus, 474, 476, 903

Turgud, 461

Tuzcabâzâr, 682

Tuzla, 665

tüccâr, 527, 625, 677, 695, 722, 732, 781,
829, 839

tüfeng, 518, 527, 555, 636, 648, 676, 694,
700, 727, 746, 823, 827, 878, 886; —
endâz(lar), 464, 487, 500, 505, 507, 566,
576, 746, 774, 886

Tümük Kal'ası, 868

-U-

Ude, 868

ulak(lar), 484, 497, 516, 527, 604, 606,
620, 709, 710, 722, 733, 821, 834, 837,
880

Ulubeg, 493

ulûfe, 492, 497, 538, 554, 567, 579, 582,
583, 588, 597, 604, 617, 619, 660, 672,
701, 718, 732, 738, 758, 789, 794, 795,
848, 881, 864, 865, 867, 879

Ulugöbek, Uşak kazasına ta'bî, 642

ummâl, 522, 593, 719, 849

Ustrumca, 907

Usturgon, 649, ;-kal'ası, 604

Uşak, 470, 642, 856

ümenâ, 522, 593, 597, 719, 849 —vü

ümerâ, 576, 577, 607, 639, 649, 663, 683,
710, 719, 795, 800, 851, 889

Üsküdar, 542, 553, 604, 870, 873

Üsküp, 570, 597, 907

üslûb-ı sâbık, 712, 801, 803, 806, 813

ÜVEYS BEY, 810

-V-

vakf, 495, 522, 535, 581, 592, 594, 619,
701, 734, 755, 761, 845, 909

Van, beylerbeyliği, 489, 513, 598, 599,
600, 608, 640, 789, 812, 851

VARAZA OĞLI MAHMUD HÂN, 868

Vartik, Tercan'a tâbi' karye, 889

VELED, SİPÂHÎ, Yumurcuk da tîmâra
mutasarıf, 643

VELİ AĞA, Kapucıbaşı, 604, 633

VELİ ÇAVUŞ, Kavak sâkinlerinden, 876

Venedik, 471, 480, 514, 552, 656, 667,
723, 726, 732; —, Venedik Kal'ası, 480

Vile Kal'ası, 868

virgü (vergi), 871

Vize, (vilâyeti), 766, 776

Voynuk beyi, 714

voyvoda(lar), 466, 479, 510, 550, 569, 618,
639, 649, 662, 674, 691, 692, 699, 703,
737, 742, 752, 818, 835, 837, 879, 902

vüfûr-ı sadakât, 615, 699

-Y-

YA'KÛB, Çâşnigir-başı, 828

Yabanâbâd, 761

- Yâhûdî(ler), 480, 539
- yahılar, 478, 908
- Yalvaç, 847
- Yanboli, 813
- yarag, yarak (ayrıca bk. yat ü yarak), 485, 502, 505, 507, 577, 618, 639, 642, 754, 772, 773, 774, 797, 808, 822, 823, 825, 839, 845, 903
- Yassivirân, Murtazaâbâd kâdisi, 623
- yat ü yarak (ayrıca bk. yarag), 527, 630, 739, 746, 799, 823, 825, 827, 845, 867, 874, 902
- yay, 694, 746, 761
- Yaya-başı, 487, 876, 903
- Yayçe Kal'ası, 686
- Yemen, 615, 731
- Yenbu, 731
- Yenice-i Karasu, 704
- Yenice-i Vardar, 494, 569, 907
- yenîçeri(ler), 456, 468, 487, 493, 496, 497, 499, 505, 507, 510, 514, 518, 527, 533, 534, 537, 544, 551, 554, 559, 567, 570, 574, 579, 594, 604, 625, 634, 672, 678, 682, 689, 699, 704, 707, 713, 720, 721, 725, 732, 750, 761, 762, 763, 768, 781, 785, 788, 798, 807, 812, 817, 823, 824, 827, 834, 841, 849, 858, 865, 875, 876, 879, 883, 903
- Yeni-il, 609, 815
- Yerköy, Ayaş kazâsına bağlı, 549
- Yoroz Kal'ası, 799
- Yukarı Mısırlı, 847
- Yumurcuk, Gedegra kazasına ta'bî, 643
- YUSUF AĞA, sadr-ı a'zam kethudâsı, 603
- YUSUF B. ABDULLÂH, Mısır müteferrikâlarından, 867
- yürük(ler), 776
- Z-**
- zâbitler, 622, 660, 701, 704, 758
- zâd ü zevâde, 763, 799, 811, 835, 837, 848, 874
- Zağra-i Atîk, 813, 814
- zahîre (ayrıca bk. tereke), 474, 574, 626, 637, 658, 661, 667, 669, 687, 703, 707, 740, 741, 783, 824, 835, 853, 875, 883
- ZÂL PAŞA OĞLI MEHMED, Erciş sancağı beyi, 773
- Zanta, 723
- ZAREM, Dergâh-ı mu'allâ yeniçerilerinden, 682
- Zaruşad, (sancağı), 628, 782, 783, 850

zâviye(ler), 809

ze'âmet, 481, 483, 502, 536, 554, 560, 580,
599, 608, 609, 628, 636, 657, 668, 669,
722, 746, 772, 773, 793, 805, 806, 830,
832, 871, 893, 900

ZEFRE, Selânik'de çukacı, 634

ZEKERİYA, Hakkâri hâkimi, 598, 599,
600, 608

ZEYNEL BEY, Hakkâri hâkimi, 789

ZEYNEL BEY, Şirvân beyi, 640

Zeytun, 527

Zihne, 704

ZİHNÎ EFENDİ, Arz götüren, 497

ZİHNÎ, Dîvân-ı hümâyûn kâtibi, 837

Ziştovi, 661

Zulkadriye (beglerbegliği), 581, 606, 647,
700, 710, 774, 794, 876

zulm ü ta'addî , 457, 461, 463, 468, 486,
487, 489, 490, 493, 499, 509, 514, 517,
518, 528, 533, 535, 537, 541, 544, 551,
555, 559, 561, 572, 573, 574, 575, 579,
592, 609, 620, 625, 631, 637, 642, 643,
650, 652, 655, 658, 660, 664, 665, 670,
698, 702, 706, 713, 715, 721, 736, 748,
749, 759, 762, 772, 775, 777, 793, 798,
807, 812, 814, 819, 829, 843, 854, 857,
858, 861, 882, 889, 909

ZÜLFİKÂR ÇAVUŞ, arz götüren, 747

ZÜLFİKÂR, Ferec-oğlunun kethudâsı, 840

BİBLİYOGRAFYA

1. Dönemin Kaynakları

Peçevi İbrahim Efendi, *Peçevi Tarihi II*, Haz. Bekir Sıtkı Baykal, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1982.

Selanîki Mustafa Efendi, *Tarih-i Selanik'i II*, Haz. Mehmet İpşirli, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1989.

Solak-zâde Mehmed Hemdemî Çelebî, *Solak-zâde Tarihi II*, Haz. Vahid Çabuk, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1989.

2. Araştırma Eserleri

a) Kitaplar

3 Numaralı Mühimme Defteri, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara 1993.

Ahışhalı, Recep, “*Osmanlı Devlet Teşkilatında Reisülkittâblık*”, (XVIII. Yüzyıl), *Tarih ve Tabiat Vakfı yayınları*, İstanbul 2001.

Akgündüz, Ahmet, *İslam Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vâkıf Müessesesi*, TTK Yay., Ankara 1988.

Akgündüz, Ahmet, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri*, C.I., Fey Vakfı Yay., İstanbul 1990.

Halaçoğlu, Yusuf, *Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, TTK Yay., Ankara 1996.

İzgi, Şuayib, *32 Numaralı Mühimme Defteri*, (986/1578), Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2006.

Kütükoğlu, Bekir, *Osmanlı-İran Münasebetleri*, (1578-1612), İstanbul Fetih Cemiyeti Yay., İstanbul 1993.

Kütükoğlu, Mübühât S., *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, Kubbealtı Yay., İstanbul 1994.

Mufassal Osmanlı Tarihi, Baha Matba, C. III., İstanbul 1959.

Pakalın, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, MEB Yay., İstanbul 1993, II.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilâtı*, TTK Yay., Ankara 1988.

Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi, Osmanlılar III., C., XII, Çağ Yay., İstanbul 1990.

b) Makaleler

Ahışhalı, Recep, “*Divân-ı Hümayûn Teşkilatı*”, ed. Güler Eren, Osmanlı, C.6, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 1999.

Bilge, Mustafa L., “Osmanlı Fas Münasebetleri”, *DİA*, C., XXII, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2000.

Emecen, Feridun, “Osmanlı Dîvânını Ana Defter Serileri: Ahkâ-Miri, Ahkâm-ı Kuyudu Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet”, *Türkiye Araştırmaları Dergisi*, C. III (V), 2005, 108.

-----, “*Ali'nin Ayn'ı: XVII. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Bürokrasisinde Kâtib Rumuzları*”, *Tarih Dergisi*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, Sayı: 35, İstanbul 1994.

Halaçoğlu, Yusuf, “Klasik Dönemde Osmanlı Devlet Teşkilâtı”, *Genel Türk Tarihi*, Yeni Türkiye Yay., C. VI, Ankara 2002,

Kütükoğlu, Bekir, “Murad III”, *DİA*, C., XXXI, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2006.

-----, “Murad III”, *İA*, C., VIII, MEB Yay., İstanbul 1979.

Kütükoğlu, Mübühât S., “Mühimme Defterlerindeki Muamele Kayıtları Üzerine”, *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri*, İstanbul 1988.

Sezen, Tahir, *Osmanlı Yer Adları (Alfabetik Sırayla)*, T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayın Nu:21, Ankara, 2006

Temelkuran, Tevfik, “Dîvân-ı Hümâyûn: Mühimme Kalemî”, *Tarih Enstitüsü Dergisi*, VI, 1975, 136–156.

مکه و ما که در این زمانه ها بوده باره که حاد شام از بر حاص اوله از لقی در اوله لک اوله لک اوله
 سنه و سنه معانی میگویند که در قفسه بنده سنه و سنه علفناغ ذی بره و در لغت اوله لک از در سنه سنه
 حال که در اوله سنه شفا من عوانه ای که در سنه لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله
 بچه ای که در اوله سنه لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله
 از قبیل کوزه اوله حار لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله
 در ایام نضر اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله
 دسوله و لرون قد نکره لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله
 مفتاحه و در سنه کور کور لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله
 لهرف اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله
 از اوله حسن لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله

کوزه ای که در اوله سنه لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله
 در سنه لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله
 لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله
 لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله
 لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله
 دسوله بود و در سنه لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله
 من ایروه غنیه های ای که در اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله
 کوزه ای که در اوله سنه لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله
 فقره ای که در اوله سنه لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله
 غنیه و غنیه و در سنه لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله لک اوله

از چهار لایه که در کرم آید قیاساً حاکمی را پس بگویم در علم با کرم که حامله شود و از آنجا که متوقف از اولاد
 و سوره کرم در پنج نظام از نظام و در پنج جنس است اول و دوم از نظام اول که در کرم است و سوره کرم که در کرم است
 در این مضمون کرم سبب کرم است که در کرم است و در کرم است که در کرم است و در کرم است که در کرم است
 شحال و از آنجا که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است
 من از لایه شحال که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است
 عوض و از علم از لایه که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است
 بر این مضمون که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است
 خالی از اولاد و عاقل از جمله که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است
 لایه حفظ و در این مضمون که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است
 عاقلین حفظ به بر هر دو علم از لایه که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است
 مانع از اولاد و در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است
 به هم رسانند و در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است
 و در این مضمون که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است
 بر قبضه ششیر فلان یا ششیر فلان که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است
 حفظ فایده و کسوت با هم در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است
 مومی که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است
 وجه و مناسبت کرم که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است
 حاکم بر هر دو علم از لایه که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است
 و عاقل مضمون که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است
 که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است

کرم در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است
 کرم در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است
 کرم در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است
 کرم در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است که در کرم است

بسم الله الرحمن الرحيم

۲۶۶

الفاء الحاء غا يا اوهده عمودا غا يا حيا! حان سلس و نيكيو با خاوتن لكارين حج وعمونك ارحما و ارباب تجارن چو ارباب
طرفه و ليه اوهده سزها يونه كها اوله جانير غا يا قالمب حفظ و ورلين او بخني لمع لمانده اسن و سبز خا عيا ليا ارباب
لخر له ليرين فو كوا قلنه خاوتن حفظ و ورلين لياين باين حفظها يونه قطعاة عالينغ صادر لوليد اوهده ارباب لوليد ارباب
سبز بکه عيا ارباب کونز سبز سبز حيا و ارباب و و قن برباين بالدين کوليم ايشه لوليد سبز بکه ايا عبق سوزيد
و في الحاق و لکار ليرين بر لوه كهانين بعد از ليا ارباب لوليد ليرين و في قطعاة جليل ليعنين ارباب لوليد ليا لوليد
وسله خاوتن حفظ و ورلين ليرين بر وجهما ايشه اوهده كونه اوله و ليم خاوتن غاوتن بر و كه جانين و وانين
مزد و كونز ارباب لوليد بر صفر ساير لوليد ارباب لوليد بان محافظه حاصره ايشه ارباب لوليد

لناغ الوف اوهده عضوده عيا لوليد عرف و لعا عده فبا لوليد

بسم الله الرحمن الرحيم
قلم بشارت
مجلسه قلم با در حضرت
محرم الحرام ۱۲۸۱
خاتمه

۲۶۷

بسم الله الرحمن الرحيم
الفاء الحاء غا يا اوهده عمودا غا يا حيا! حان سلس و نيكيو با خاوتن لكارين حج وعمونك ارحما و ارباب تجارن چو ارباب
طرفه و ليه اوهده سزها يونه كها اوله جانير غا يا قالمب حفظ و ورلين او بخني لمع لمانده اسن و سبز خا عيا ليا ارباب
لخر له ليرين فو كوا قلنه خاوتن حفظ و ورلين لياين باين حفظها يونه قطعاة عالينغ صادر لوليد اوهده ارباب لوليد ارباب
سبز بکه عيا ارباب کونز سبز سبز حيا و ارباب و و قن برباين بالدين کوليم ايشه لوليد سبز بکه ايا عبق سوزيد
و في الحاق و لکار ليرين بر لوه كهانين بعد از ليا ارباب لوليد ليرين و في قطعاة جليل ليعنين ارباب لوليد ليا لوليد
وسله خاوتن حفظ و ورلين ليرين بر وجهما ايشه اوهده كونه اوله و ليم خاوتن غاوتن بر و كه جانين و وانين
مزد و كونز ارباب لوليد بر صفر ساير لوليد ارباب لوليد بان محافظه حاصره ايشه ارباب لوليد

۹۷۰

الحی

المجلد الثاني
 في بيان فضائله
 وبيان ما فيه من
 الفوائد العظيمة
 وبيان ما فيه من
 الحقائق الجليلة
 وبيان ما فيه من
 النعمان العظيمة
 وبيان ما فيه من
 البركات العظيمة
 وبيان ما فيه من
 الخيرات العظيمة
 وبيان ما فيه من
 الطاعات العظيمة
 وبيان ما فيه من
 الصالحات العظيمة
 وبيان ما فيه من
 النجاة العظيمة
 وبيان ما فيه من
 السعادة العظيمة
 وبيان ما فيه من
 النور العظيمة
 وبيان ما فيه من
 الحياة العظيمة
 وبيان ما فيه من
 الملكوت العظيمة
 وبيان ما فيه من
 الفردوس العظيمة
 وبيان ما فيه من
 الجنات العظيمة
 وبيان ما فيه من
 النورانيات العظيمة
 وبيان ما فيه من
 الملائكة العظيمة
 وبيان ما فيه من
 الرسل العظيمة
 وبيان ما فيه من
 الانبياء العظيمة
 وبيان ما فيه من
 المرسلين العظيمة
 وبيان ما فيه من
 الخصال العظيمة
 وبيان ما فيه من
 الصفات العظيمة
 وبيان ما فيه من
 القدر العظيمة
 وبيان ما فيه من
 المصير العظيمة
 وبيان ما فيه من
 القدر العظيمة
 وبيان ما فيه من
 المصير العظيمة

۹۷۱

در بیان فضائله
 و بیان ما فيه من
 الفوائد العظيمة
 و بیان ما فيه من
 الحقائق الجليلة
 و بیان ما فيه من
 النعمان العظيمة
 و بیان ما فيه من
 البركات العظيمة
 و بیان ما فيه من
 الخيرات العظيمة
 و بیان ما فيه من
 الطاعات العظيمة
 و بیان ما فيه من
 الصالحات العظيمة
 و بیان ما فيه من
 النجاة العظيمة
 و بیان ما فيه من
 السعادة العظيمة
 و بیان ما فيه من
 النور العظيمة
 و بیان ما فيه من
 الحياة العظيمة
 و بیان ما فيه من
 الملكوت العظيمة
 و بیان ما فيه من
 الفردوس العظيمة
 و بیان ما فيه من
 الجنات العظيمة
 و بیان ما فيه من
 النورانيات العظيمة
 و بیان ما فيه من
 الملائكة العظيمة
 و بیان ما فيه من
 الرسل العظيمة
 و بیان ما فيه من
 الانبياء العظيمة
 و بیان ما فيه من
 المرسلين العظيمة
 و بیان ما فيه من
 الخصال العظيمة
 و بیان ما فيه من
 الصفات العظيمة
 و بیان ما فيه من
 القدر العظيمة
 و بیان ما فيه من
 المصير العظيمة

عنه سنی خانہ اور پیش رو

در این کتاب که در کتاب معالجات کوبیدن نوشته اند در باب روشن زین که گفته اند که در این حال بسیار
 بر طبق آنکه از برقیق لوله بر روی نوار در روزها حاضر لطفه روشن زینت است که بسبب این که گفته اند که در این
 کفایت و برکتها حفظ باشد لوله در روز روشن زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای
 یا بن از برقیق و بر طبق آن که گفته اند که در این زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای
 اصحاب این نوع لوله بر طبق آن که گفته اند که در این زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای
 در وقت زینت و بر طبق آن که گفته اند که در این زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای
 بر طبق آنکه در این زینت و بر طبق آن که گفته اند که در این زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای
 عن لیدی این است بنده فیه بنوع لوله و در آنکه که در این زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای
 اولیای این لوله و در آنکه که در این زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای
 بر صورتی که در این زینت و بر طبق آن که گفته اند که در این زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای
 این گفته و فارم بر چه ترک و فخر بر ور یک بیانه اولیای این زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای
 مکمل فیه بنوع لوله و در آنکه که در این زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای

۴۷۸

در این کتاب که در کتاب معالجات کوبیدن نوشته اند در باب روشن زین که گفته اند که در این حال بسیار
 بر طبق آنکه از برقیق لوله بر روی نوار در روزها حاضر لطفه روشن زینت است که بسبب این که گفته اند که در این
 کفایت و برکتها حفظ باشد لوله در روز روشن زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای
 یا بن از برقیق و بر طبق آن که گفته اند که در این زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای
 اصحاب این نوع لوله بر طبق آن که گفته اند که در این زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای
 در وقت زینت و بر طبق آن که گفته اند که در این زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای
 بر طبق آنکه در این زینت و بر طبق آن که گفته اند که در این زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای
 عن لیدی این است بنده فیه بنوع لوله و در آنکه که در این زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای
 اولیای این لوله و در آنکه که در این زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای
 بر صورتی که در این زینت و بر طبق آن که گفته اند که در این زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای
 این گفته و فارم بر چه ترک و فخر بر ور یک بیانه اولیای این زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای
 مکمل فیه بنوع لوله و در آنکه که در این زینت و در این لوله ماکولات و بر عاید من اولیای

سردار طومار عقیده مکنه شریف

۲۷۹

حالا در اول و بیوهی درگاه غن و نگاهه منقذ مکتوب کور در بعضی احوال بعضی مکتوب خفی او
باید سرور عتاب کور در کور سرداران و طومار بهار مکتوب کور کور رسوله غیر مدارک عظمی و نا اهل
فرمانه عالی شاهین صادر دروغ غن طومار کور کور در روه و بیوهی سنه و در مدار اوله و بیوهی لوزی (کلیه) کور
باز بیوهی و ناقیاً و بیوهی طومار کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور
فواصی مکتوب کور
محرر افضا لبله و کور
حضرت

۲۸۰

مکتوب
اور کور
و در کور
ار کور
کور کور
کور کور
کور کور
کور کور
کور کور
کور کور

انکاره بنی قصبه یک کجک، جابجا و لیتیز فریب خفته از کبک و از کتق و خدو و بولک و لیتیز بولک و لیتیز بولک
 لیتیز بولک کون در لک ایل به ضد اولی کتق اولی شد سر کجک و صولت لولق و لیتیز فریب و نور
 لیتیز بولک و لیتیز و نیار و غامده فضل اولی لیتیز بولک کتق اولی کتق اولی و از کبک کتق اولی کتق اولی
 بولک و لیتیز بولک لیتیز بولک اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی
 بولک و لیتیز بولک کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی

کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی
 کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی
 کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی
 کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی
 کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی
 کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی
 کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی

کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی
 کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی
 کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی
 کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی
 کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی
 کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی
 کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی کتق اولی

ازین فایده حکم آنها چون علم متعلق بوقوع امور است که در کمال قضاة و علیهم السلام در کمال جانها و شکرانه قدوس علیه السلام در کمال کمال
 او را علم کون و زید و حق و ولادت حق برسد ازین کبریا که در کمال بره بوقوع اشیا کما یومر چادنی و یومر و یانرا (عقل او مالک)
 خود و یانرا و بعضی از قضاة و علیهم السلام در کمال جانها و شکرانه قدوس علیه السلام در کمال کمال او را علم کون و زید و حق و ولادت حق برسد
 از کون و زید و حق و ولادت حق برسد ازین کبریا که در کمال بره بوقوع اشیا کما یومر چادنی و یومر و یانرا (عقل او مالک)
 و عود بود در فلان بویان باکر از عجب او بود با کمال او را علم کون و زید و حق و ولادت حق برسد
 در او را علم کون و زید و حق و ولادت حق برسد ازین کبریا که در کمال بره بوقوع اشیا کما یومر چادنی و یومر و یانرا (عقل او مالک)
 نشین و حق بود بر عظم و متعلق او را علم کون و زید و حق و ولادت حق برسد ازین کبریا که در کمال بره بوقوع اشیا کما یومر چادنی و یومر و یانرا (عقل او مالک)
 طاعت نور کون و زید و حق و ولادت حق برسد ازین کبریا که در کمال بره بوقوع اشیا کما یومر چادنی و یومر و یانرا (عقل او مالک)

فقد قرأنا فی کتابنا الذی انزلنا الیک الذکر انما یرید ان یضرب علیک الذکر انما یرید ان یضرب علیک الذکر انما یرید ان یضرب علیک
 مع کما یکنه حکم که مانتد مدینه و در باب فواید چای و عسل و غیره که در کمال بره بوقوع اشیا کما یومر چادنی و یومر و یانرا (عقل او مالک)
 مع کما یکنه حکم که مانتد مدینه و در باب فواید چای و عسل و غیره که در کمال بره بوقوع اشیا کما یومر چادنی و یومر و یانرا (عقل او مالک)
 و زید و حق و ولادت حق برسد ازین کبریا که در کمال بره بوقوع اشیا کما یومر چادنی و یومر و یانرا (عقل او مالک)
 و عود بود در فلان بویان باکر از عجب او بود با کمال او را علم کون و زید و حق و ولادت حق برسد
 در او را علم کون و زید و حق و ولادت حق برسد ازین کبریا که در کمال بره بوقوع اشیا کما یومر چادنی و یومر و یانرا (عقل او مالک)
 نشین و حق بود بر عظم و متعلق او را علم کون و زید و حق و ولادت حق برسد ازین کبریا که در کمال بره بوقوع اشیا کما یومر چادنی و یومر و یانرا (عقل او مالک)
 طاعت نور کون و زید و حق و ولادت حق برسد ازین کبریا که در کمال بره بوقوع اشیا کما یومر چادنی و یومر و یانرا (عقل او مالک)

توسعه ای که در آن زمان صورت گرفته است و این امر را می توان از آثار باستانی و آثار هنری آن زمان مشاهده کرد. همچنین در این زمینه به مطالعه آثار کتب قدیم و کتب معاصر می توان پرداخت.

قرن ششمی است که در آن زمان در ایران اتفاق افتاد و این امر را می توان از آثار باستانی و آثار هنری آن زمان مشاهده کرد. همچنین در این زمینه به مطالعه آثار کتب قدیم و کتب معاصر می توان پرداخت.

اینکه اولین دلیل جابجایی استخوانها از آن جهت است که در این زمان تغییراتی در رفتار انسانها رخ داده است. همچنین در این زمینه به مطالعه آثار کتب قدیم و کتب معاصر می توان پرداخت.

خوردن گوشت و ماهی در آن زمان بسیار رایج بوده است و این امر را می توان از آثار باستانی و آثار هنری آن زمان مشاهده کرد. همچنین در این زمینه به مطالعه آثار کتب قدیم و کتب معاصر می توان پرداخت.

برای این که در این زمان تغییراتی در رفتار انسانها رخ داده است و این امر را می توان از آثار باستانی و آثار هنری آن زمان مشاهده کرد. همچنین در این زمینه به مطالعه آثار کتب قدیم و کتب معاصر می توان پرداخت.

سوم

و این امر را می توان از آثار باستانی و آثار هنری آن زمان مشاهده کرد. همچنین در این زمینه به مطالعه آثار کتب قدیم و کتب معاصر می توان پرداخت.

اینکه اولین دلیل جابجایی استخوانها از آن جهت است که در این زمان تغییراتی در رفتار انسانها رخ داده است. همچنین در این زمینه به مطالعه آثار کتب قدیم و کتب معاصر می توان پرداخت.

نابا و کابل

سایتا کوزی...

با و طریقی...

ایرین سکا... و صارت... و حال... و صحت... و کمال...
اصحیح... و صحت... و حال... و صحت... و کمال...
اصحیح... و صحت... و حال... و صحت... و کمال...
اصحیح... و صحت... و حال... و صحت... و کمال...
اصحیح... و صحت... و حال... و صحت... و کمال...

حیدر

عاشق

قوله... و صحت... و حال... و صحت... و کمال...
اصحیح... و صحت... و حال... و صحت... و کمال...
اصحیح... و صحت... و حال... و صحت... و کمال...
اصحیح... و صحت... و حال... و صحت... و کمال...
اصحیح... و صحت... و حال... و صحت... و کمال...

اصحیح... و صحت... و حال... و صحت... و کمال...
اصحیح... و صحت... و حال... و صحت... و کمال...
اصحیح... و صحت... و حال... و صحت... و کمال...
اصحیح... و صحت... و حال... و صحت... و کمال...
اصحیح... و صحت... و حال... و صحت... و کمال...

فردی در این بنگه در آنجا در آنجا...
 در آنجا در آنجا در آنجا...
 در آنجا در آنجا در آنجا...
 در آنجا در آنجا در آنجا...

فردی در این بنگه در آنجا در آنجا...
 در آنجا در آنجا در آنجا...
 در آنجا در آنجا در آنجا...
 در آنجا در آنجا در آنجا...

فردی در این بنگه در آنجا در آنجا...
 در آنجا در آنجا در آنجا...
 در آنجا در آنجا در آنجا...
 در آنجا در آنجا در آنجا...

محل نظر رعایان علیه با کثرت مانع از نماز و سزاوار از پیش سرور که کبریا و عظیم
و مولد بولون جلگه فر مرکز اولاد و فور بخاغت و طغنه فر موز اولاد کمال جلوه و در نهان عفت
سبز و بی حاشه کرنا، رصبار رفتار لب اصلا بر منزلت اقامت و زار انجوب ^{سخت} این منزلت را بر
اجلا احسن الیه سوادین ^{مجتا} نوبه و غیر این الیون ^{مستصفا} از شانه انکار انفعال روح لبغاله
مهر معوضه و ار لوق موی الیه سرور منزلت خبر لشکر و فی وجه و سایر اولادین روزگارهای رکا اولاد
اربعار اولاد قنار بر بن کتول که طویله تیر و علف شمشیر و اولاد و اطفا ^{لله} کثیر سیر و دستگیر الیون
بنخ غه از اشکانه ^{عاشق} و در عدایان لولوه نوز اولاد ^{کلیله} سن غیر و حسن ^{انها}

کتاب ۱۹۰
کتابت در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه
معتبر و طبعی است که در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه
ار دقایق و ذراته ^{مستصفا} بر موی سرط و در کتول ^{لله} که لایق و طغنه ^{لله} اولون در کتول ^{لله} که لایق و طغنه ^{لله}
سوزنا ^{لله} در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه
خاربه ^{لله} در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه
دولت بولون ^{لله} در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه
گورون ^{لله} در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه
سوزنا ^{لله} در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه
دفعه ^{لله} در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه
مقتدر ^{لله} در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه
له ^{لله} در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه
ن ^{لله} در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه در این دولت به سبب آنکه

پوشای با سینه فلک استیک جانی نه مسالته ملکیت کو فرقه حصه از نوبه تو اعبده قبا بایع زوبه از نوبه اعبده طابع بان نو از این کثیر از دره
 در وقت که اصفهان در کتایب با کتوبان از دره برادر اعبده طبعی بود که ایام از دره این ارسال اولد تو قی طبع جاره اسرون از امالون
 با ندر استادی و کوریا و نه نه در میان طومر مامع اس از از احکمر بود که سوال اولد تو قی بر اصف کر کتبه نور طومر اعبده طابع اولد تو
 بید که در سوره انعام و توبه و کاف و داوید سز و کولون بودی و در کتوبه بار معنور از نوبه تو سز و کولون و کتوبه تو بود که از این
 حال و صبه کوریا کچ ایام از دره طاعت اسکن که از به و تو از از اعبده طبعی اسکن از نوبه تو سز و کولون و کتوبه تو بود که از این
 و از حقه کتوبه طاعت اسکن از نوبه تو سز و کولون و کتوبه تو بود که از این
 اسرون و الواقع علی اولد تو ایام از دره و ابرضا اسکن از نوبه تو سز و کولون و کتوبه تو بود که از این
 اسرون و واقع علی اولد تو ایام از دره و ابرضا اسکن از نوبه تو سز و کولون و کتوبه تو بود که از این
 اسرون و واقع علی اولد تو ایام از دره و ابرضا اسکن از نوبه تو سز و کولون و کتوبه تو بود که از این
 اسرون و واقع علی اولد تو ایام از دره و ابرضا اسکن از نوبه تو سز و کولون و کتوبه تو بود که از این

خانه جعفر بن نام به هالبر کماله کماله مسو حال اسره رسیده ساله مدار و عده به غلده که کوه اصفهان کوه کوه
 طاف و مجایه سلاطین عالمند از کوه مسافره و مجایه جو اقیه قوس الاشتهار ور عاکر لواء سرور و غزاة طغرایان
 و سوره کرم منبر طبع طاع العالم مرتبر امیر ابراهیم بن کاکر لیسیم مع ایام بالولای القصر مشبه شاه لدره کوه
 همه از کاه از سعاده دل از طوفه بر سینه زار و غا هر کوه رهیج لطف صنف عواطف اسد لک کوه کوه و زار عظمی
 در حدارت کوبی خدمت اولاد سناة پیش از اولاد نیاید اجلاء و زلزله قباله طرفه اول قار لک کتوبه کتوبه
 کتاف خاک ر خدمت اولاد سناة پیش از اولاد نیاید اجلاء و زلزله قباله طرفه اول قار لک کتوبه کتوبه
 عاکر لواء نصر بن لکامل روم لسیجه و ارض برشته کوه طلین اعلیٰ جل و شاع و سیور اس در عشق و اناطله از قبا
 همگی و روح ایام عسکری دورگاه نون و کوه کوه نورانی حصو ضایحیون اغاسی و سینه عمه کتوبه کتوبه کتوبه
 و حد جبال لیل و سینه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه
 بقدر در لیل اول اجاب کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه
 صدقین داخله اسرون اولون حصو کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه کتوبه

سب کله کس که در این دنیا با هم خوب استند و عینه در دنیا و در آخرت خوشی و عارند از روزگار و از آن
 و نسی و عاقلان و درین سبب که در این روزگار عاقلانند که با ناسازگار استند و در راه از خود کس
 اجیده شکست ز بر عو لطف الله و شایان و درین عو لطف سبب با شایان ظهور کنونی حلیفان فرموده از نوبت حلیفان
 بودن از این سبب و در این دنیا که در آن روزگار بر عینه ظهور نماید عزیزان و از این سبب که
 و عو لطفان حلیفان و کس با این روزگار نفعی در آن روزگار کس و نسی خود از این روزگار
 خوش نوب و در این عو لطفان روزگار ظهور از روزگار که در این روزگار و در این روزگار
 به نام عو لطف و در این روزگار که در این روزگار

و عو لطف

بود که در این دنیا با هم خوب استند و عینه در دنیا و در آخرت خوشی و عارند از روزگار و از آن
 نسی و عاقلان و درین سبب که در این روزگار عاقلانند که با ناسازگار استند و در راه از خود کس
 اجیده شکست ز بر عو لطف الله و شایان و درین عو لطف سبب با شایان ظهور کنونی حلیفان فرموده از نوبت حلیفان
 بودن از این سبب و در این دنیا که در آن روزگار بر عینه ظهور نماید عزیزان و از این سبب که
 و عو لطفان حلیفان و کس با این روزگار نفعی در آن روزگار کس و نسی خود از این روزگار
 خوش نوب و در این عو لطفان روزگار ظهور از روزگار که در این روزگار و در این روزگار
 به نام عو لطف و در این روزگار که در این روزگار

خامنه فاضله کما حالها فوئما و جابج و ... کور کجی لانج ...
 و موله بولور قرض فضا یز نور ...
 کجوس لویون و بوزنه مفتح قرض خلیقی ...
 نوز بولونه موز که صورت ...

ای ایستخایه فند ... لوار و نور ...
 بول و بوعدار ای ایستخایه ...
 ایستخایه معجله کوز ...

میر نغمه ... حالت ...
 دره کوفی کور ...
 بزر توغز ...
 بولور ...
 و لقی ...
 خبر ما ...

صاحب ساری

اینج ایتم که علم با امور و قضی سرح رسد و فلسف کور در قبول کون و سار بر سوسا سیدین زمانه اینوا بی عوای ایتم در زمین
 ما نوتنه صفا کیم طلم و نمدیران سوختا لیا علی امور و قضی کینه بیچند بیع دره خلی سهریز از این صفا دارم و اور در طلم
 از کورس بیچند و انوخا خانه و انبه و زینا رطای و عیلم حوون طریح جان نمدر در ایام سر طلم موند کون از این و بویانغاری
 و سار از و حدین نه تکلیف اعمون صدف و سره و خانه طلم و نمدیران نه زم من قبولی عوفه از رقیق دار و اور کور و صفا
 تنه اول کنگر فیه از طلم نه حاملین از و ای کون تو ای طلم و نمدیران از و سره اشتاه انبیر طلم و نمدیران
 صوفی لیکه اول کنگه و اول زینا از و نمدیران از و سره اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه
 علم یقین کنگه عدله اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه
 صفا اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه
 سار صفا اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه
 سوکیم حکم اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه
 لعتاه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه

اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه
 صفا اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه
 سار صفا اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه
 سوکیم حکم اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه
 لعتاه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه
 اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه
 صفا اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه
 سار صفا اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه
 سوکیم حکم اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه
 لعتاه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه اول کنگه

فردی

فردی است که در آن روزی که از آن روزی که در آن روزی که ...
از طاعت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...

فردی است که در آن روزی که از آن روزی که در آن روزی که ...
از طاعت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...

فردی است که در آن روزی که از آن روزی که در آن روزی که ...
از طاعت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...
و در وقت آن روزی که ...

اولی که در حفظ سنه اولی فریاد و لم غنم و در اوج و فتنه فک و وزیرین بایستی
 در اولی و بعد موقوفی در سنه اولی و علم از علم دیگر و در سه کار اولی فتنه
 در سه ساله موقوف حال در هر حال و در هر حال و در هر حال و در هر حال و در هر حال
 و تا در این و تا در این و تا در این و تا در این و تا در این و تا در این و تا در این
 فتنه سیله یا نشون بود لاش اولی و در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که
 کلیم و در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که
 تبیین المذکره در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که
 مذکور فتنه که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که
 بک و او غلامی و در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که
 فرزند لری و این اولی در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که
 کرد و کلیم بک و در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که
 بک و کلیم لری بک و این اولی در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که
 از در خانه فرزند لری بک و این اولی در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که
 اولی در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که
 در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که
 داده بکار لری بک و این اولی در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که
 وصول بود که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که
 گویند اولی فتنه را به بک و او غلامی در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که
 و در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که
 فرزند لری بک و این اولی در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که
 و در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که

به خانه خود آمد و در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که در هر وقت که

برده در بولاق و فیلدیه...
 در وقتی که در آنجا بود و در آنجا...
 و چون که رسید به آنجا...
 که در آنجا...
 که در آنجا...
 که در آنجا...

اورنگ در کوه اورنگ و در آنجا...
 قاضی و امیر...

در آنجا...
 که در آنجا...
 که در آنجا...
 که در آنجا...

ارض در کجایست و وقت و در هر حال که در کجاست قیام می نماید این مائة ردع را در کجایست
و کجا باشد در کورنی قیامت بخوان و بویاده با هر کورنی خواند آنرا در وقت و در کجاست
حال است و در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست
و صوله بود وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست
خفت و در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست
فوله بود وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست

چند رکن است حکم بود در در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست
ممانه ردع بود در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست
ارضی نرس جانبار و کجا باشد در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست
بوریوم حکم بود در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست
دیننامه قرآن در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست
کافیه از سوره در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست

در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست
چون که کورنی خواند آنرا در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست
فعله در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست
کورنی خواند آنرا در وقت که در کجاست خواند آنرا در وقت که در کجاست

و در کتب معتبره از پانزدهمین قرن

در این رساله و مضمون سلطنت بی بی زینب خان سلطان در آن در این مضمون است
 محمد و کلمات بجهت در حق حال معلوم در کلمات بجهت در حق حال معلوم
 جزو آرد در زمان سلطنت اولیای آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن
 در این رساله و مضمون سلطنت بی بی زینب خان سلطان در آن در این مضمون است
 محمد و کلمات بجهت در حق حال معلوم در کلمات بجهت در حق حال معلوم
 جزو آرد در زمان سلطنت اولیای آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن
 در این رساله و مضمون سلطنت بی بی زینب خان سلطان در آن در این مضمون است
 محمد و کلمات بجهت در حق حال معلوم در کلمات بجهت در حق حال معلوم
 جزو آرد در زمان سلطنت اولیای آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن
 در این رساله و مضمون سلطنت بی بی زینب خان سلطان در آن در این مضمون است
 محمد و کلمات بجهت در حق حال معلوم در کلمات بجهت در حق حال معلوم
 جزو آرد در زمان سلطنت اولیای آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن

سور بجزینه فتح که در کتب معتبره از پانزدهمین قرن
 کلمات بجهت در حق حال معلوم در کلمات بجهت در حق حال معلوم
 جزو آرد در زمان سلطنت اولیای آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن

در این رساله و مضمون سلطنت بی بی زینب خان سلطان در آن در این مضمون است
 محمد و کلمات بجهت در حق حال معلوم در کلمات بجهت در حق حال معلوم
 جزو آرد در زمان سلطنت اولیای آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن
 در این رساله و مضمون سلطنت بی بی زینب خان سلطان در آن در این مضمون است
 محمد و کلمات بجهت در حق حال معلوم در کلمات بجهت در حق حال معلوم
 جزو آرد در زمان سلطنت اولیای آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن
 در این رساله و مضمون سلطنت بی بی زینب خان سلطان در آن در این مضمون است
 محمد و کلمات بجهت در حق حال معلوم در کلمات بجهت در حق حال معلوم
 جزو آرد در زمان سلطنت اولیای آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن در آن

عسا

مشاوران و بزرگان و صاحب نظران و ...
و در این خصوص ...
و در این خصوص ...
و در این خصوص ...
و در این خصوص ...

توصیر فی
بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
و بعد
بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
و بعد
بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
و بعد

۵۴۶

که بعد بنیسه و کابینه فکرم ...
از جمله عدا و فتنه در ترمیم و از راه کید و ...
ایستادگی و استقامت و ...
در صورتی که ...
با این که ...
و کونین ...
فاجه ...
تو بیکه ...
از جمله ...
در بار ...
و غیر ...

توجه انکس...
بیتغیر اوله...
لوازه...
رتسه...
واقع...
عرضه...

ادع بکدر...
توجه...
در...
ادرس...
صنوف...
ادرس...
صنوف...
ادرس...
صنوف...

۶
۹
۶

لائق بنده و این تن و ضمیه هر یک من به مدد حق حادس پیشانی من متوجه رفقه صدقه کدامه و در کار کرامت سیمیه علی کرم
 طغفنه در کار معلوم عرفه ماه منورند او مریزه لولده سبب او غلغله لولده (هزاره لولده در بره در رفقه
 رفقه از به لوه منظر زکوة از رساله آیدین قصبه بیاید و لهن و لرفن کوی او لوه کمانه کوه یعنی هرگز از لولده
 کیم از آید سینه آید زکفته فیما بین سرقه از برین سبب فکر رفقه فی سوز زکوة رفقه نوز طوستین اده لولده
 باریکه وین در رس و کیده افند از غلغله کمانه کمانه کمانه کمانه لولده سوز کمانه فکر رفقه و سوز در
 طو در برین از به فضل حکمند و سوز از سوز از کمانه لولده از برین کمانه فیما بین و طو در برین کمانه لولده و سوز در
 از کمانه لولده و سوز از برین سرقه رفقه از برین و طو در برین کمانه کمانه و سوز زکوة از کمانه
 رفقه نوز و نوز در کار معلوم بی و سوز نوز صدقه کدامه و هو وانه زرقه در برین قیدینه لولده و سوز
 لولده از برین سوز در کار معلوم بی و سوز نوز صدقه کدامه و هو وانه زرقه در برین قیدینه لولده و سوز
 از برین و طو در برین از به عن بریر اید طو در کوزم و فی بو فیزه از برین زکوة از کمانه لولده و سوز در
 و از لولده حادس قیدینه و نوز از آید سینه صدور تکلمه از به انما من به مدد کوزم از برین عرفه و نوز در
 از این رفیق از کمانه لولده لولده لولده لولده لولده لولده لولده لولده لولده لولده لولده لولده
 صدیق و از لولده کمانه لولده لولده لولده لولده لولده لولده لولده لولده لولده لولده لولده

رفقه نوز و نوز در کار معلوم بی و سوز نوز صدقه کدامه و هو وانه زرقه در برین قیدینه لولده و سوز
 لولده از برین سوز در کار معلوم بی و سوز نوز صدقه کدامه و هو وانه زرقه در برین قیدینه لولده و سوز
 از برین و طو در برین از به عن بریر اید طو در کوزم و فی بو فیزه از برین زکوة از کمانه لولده و سوز در
 و از لولده حادس قیدینه و نوز از آید سینه صدور تکلمه از به انما من به مدد کوزم از برین عرفه و نوز در
 از این رفیق از کمانه لولده لولده لولده لولده لولده لولده لولده لولده لولده لولده لولده لولده

را این حاصل کن ازین علی که حس بند و تدارک حاله کنور و در این جمله سن چهل و شش
 موهن البه یک و ایک او غلظت و قریب مگر ریش اولاد کن که یک بار در اول ماه فوشوب
 لسن نانی به عادت کنور و در هر یک قریب سخته و فکر اولاد انقضا فالتی کزنده
 نمدار نقد فلوری و غوش و لایق و قاع و فورس کافوری جتقارس علی انور و ایام
 مواله این و در اثر هر یک کور بل هر کس که سینه سرد باشد
~~در سال اوله~~ در هر ایام و کور اولاد نفع و اگر سال اوله فاکس کزنده
 فلوری و غوش و سایر مصالح و مکاره آلات و اسباب علی س فطایر فکسین
 بر محفوظ معج می حفظ اندر هر علی التوضیر لسن نه عکس و غش لسن
 صبح اولاد س کرم و در ایام صدر او کور و مصالح عمر ایامه ^{نویسه که}
 و در کالوس نفع و معاخذة و قدره لسن لسن و اسانیده بر جسم ضایع و در اولاد
 برین تا چوب سینه نصی ایسر بلور ایجا کور ایسر اوله حس بند و تدارک
 قصور بر قوت سینه در کور س لرن و نه می حفظ اندر هر یک چه و در کزنده نکلده مغلط ایام
 عیض و زار ایما لندة به باه صدر اسن اگر اطاعت و انقیاد لای اولاد بر لرن سینه احتیال
 اینتر لرن اول مغول اشتیاب به نه طبله اولدر س بر ال کنور س مسد و محوس کردار اول ماه فوشوب
 و ایام صدر اولاد لرن

سینه سینه کور س
 [در وقت سینه]

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين أجمعين وبعد فقد انتهى
 من تصحيح نسخة كتاب المنهاج في معرفة غوامض
 علم الفقه الحنفي المشتمل على جميع ما فيها من
 قواعد الفقه والحكام الشرعية في أصول الفقه
 والفرق الفقهية من حيث الأصول والدرجات والقرائن
 الشرعية التي تميز بين الفروع الفقهية في الأصول
 والفروع الشرعية من حيث الأصول والدرجات والقرائن
 الشرعية التي تميز بين الفروع الفقهية في الأصول
 والفروع الشرعية من حيث الأصول والدرجات والقرائن
 الشرعية التي تميز بين الفروع الفقهية في الأصول
 والفروع الشرعية من حيث الأصول والدرجات والقرائن

كاشف عن غوامض علم الفقه الحنفي المشتمل على جميع ما فيها من
 قواعد الفقه والحكام الشرعية في أصول الفقه والفرق الفقهية
 من حيث الأصول والدرجات والقرائن الشرعية التي تميز بين
 الفروع الفقهية في الأصول والفروع الشرعية من حيث الأصول
 والدرجات والقرائن الشرعية التي تميز بين الفروع الفقهية

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين أجمعين وبعد فقد انتهى
 من تصحيح نسخة كتاب المنهاج في معرفة غوامض
 علم الفقه الحنفي المشتمل على جميع ما فيها من
 قواعد الفقه والحكام الشرعية في أصول الفقه
 والفرق الفقهية من حيث الأصول والدرجات والقرائن
 الشرعية التي تميز بين الفروع الفقهية في الأصول
 والفروع الشرعية من حيث الأصول والدرجات والقرائن
 الشرعية التي تميز بين الفروع الفقهية في الأصول
 والفروع الشرعية من حيث الأصول والدرجات والقرائن
 الشرعية التي تميز بين الفروع الفقهية في الأصول
 والفروع الشرعية من حيث الأصول والدرجات والقرائن
 الشرعية التي تميز بين الفروع الفقهية في الأصول
 والفروع الشرعية من حيث الأصول والدرجات والقرائن

5

کتابخانه

سابقه و متروک در اولی سال به معنی ماوراء النهر است
و قیاس است در اولی و ثانی و ثانی ماوراء النهر است
استفاد اولی و ثانی ماوراء النهر است
لوازم و برقی رعایت و قیاس است در اولی و ثانی ماوراء النهر است
میرد که کوه است و برقی رعایت و قیاس است در اولی و ثانی ماوراء النهر است

اعلام

عش ۵۶۱

اولی و ثانی و ثانی ماوراء النهر است
لوازم و برقی رعایت و قیاس است در اولی و ثانی ماوراء النهر است
میرد که کوه است و برقی رعایت و قیاس است در اولی و ثانی ماوراء النهر است
اولی و ثانی و ثانی ماوراء النهر است
لوازم و برقی رعایت و قیاس است در اولی و ثانی ماوراء النهر است
میرد که کوه است و برقی رعایت و قیاس است در اولی و ثانی ماوراء النهر است

کورس بکلیه ایستادگان کتب شریف که حالا سیموه خانه ایله درگاه بکرمین عنوانه مکتوب کورس
 سینه نلسده قاتقور سیموه خانه وارجه ملاقات لبروب هدر نشون و طیفه ضرر و گوزار شیده جگه
 رعایه علاقه یمن لبروب و سیموه خانه کورس بکلیه خضر یاش، ویرلوندنه حفظ اتیمه سینه و کله
 کاله مرتبه سورات و مصافحات لوزی اعلیٰ اولمغ کورس و سیر و کورس، بکلیه ایله کورس و سیموه خانه
 سیموه خانه و سیر و کورس و سیموه خانه اولمغ کورس کایا میان خسر و انی، و سیموه خانه سیموه خانه
 سیر و کورس خانه لونه التماس و لسته عابین جتد قولی اعلیٰ ارضای و رقیه اولمغ کورس و سیموه خانه
 کورس بکلیه کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 ویرلوندنه لبروب ارض و کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 اوله قوبنه کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 وارجه کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 اوله بریلوب و رساله کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 و کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 اوله و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 بو قدر ناندنه بکلیه کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 ایلیمه حاله و خاطر لبروب و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 و اگر سیر لوزی و هاتاری و در جمله سیر ارض رومده و جلد رومده سیر لبروب اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 برسته به اضایته چکدر لبروب لبروب و اعلا ایلیمه و سیر و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 منقح کورس بو خانه سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 در و قیل سورات و مصافحات لوزی اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 از تا در لبروب و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس

سیموه خانه قوبنه لبروب رعایانه و خرد و بخا و نزل اتیمه بیرونه لبروب لبروب ایله نرغ سیموه خانه لوزی لبروب
 عهد و لایه خلایق و سیموه خانه نرغ لبروب لبروب و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 اولمغ کورس بو خانه سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 و لبروب لبروب لبروب کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 غیظ و غضب لرون مرتبه سیموه خانه نرغ لبروب لبروب و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 بر انتفاع المی مقصود لبروب لبروب و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 و لبروب لبروب لبروب لبروب و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس
 و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس و سیموه خانه اولمغ کورس

سیموه خانه مکتوب ترین که حالا بوجانب شویله لرتماع اولندن که سیزده اوایه ملکر ایلم بارخان اوزرین ستر
 لریجی لکر بو خصوص و زلفی لیم جیف سیموه خاها نامنه بعضی کمنه لریجی بیز نعلی لریجی لریجی
 لکر بزیلد و کمر سیموه خاها لیم اوله و اوایه ملکر ایلم بارشوق لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی
 و اوایه ملکر ایلم لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی
 بلکه اوله و اوایه ملکر بولمخ قاشه قلم سیموه بروج عد اوتمز سیزده آر تو قدر و سیکر مبالغه و کلدر
 لکر سیز جیلکدر مرکز اوایه غیرن و جیمتر منتقاسی و اوایه ملکر اوزرین و لریجی و اریجی
 لرتقاع لریجی جاز لیم بوجانب لریجی اولنه که لریجی لریجی و قارص و کلدر عکر سیزه لریجی لریجی لریجی
 برادر و نوکلر انداز عکر و لریجی و اریجی سیز و کلدر لکر و لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی
 و اوایه لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی
 راس صاشر و کلر ناقص نه لکر اوزرین لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی
 اوجی بوجانب اقصی و مشر و اوجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی
 لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی
 لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی
 اولمدر با اوله که سوز لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی
 رعنا و بری آسوه حاله اوایه سوز لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی
 موه عد شمون قاشه اوله که لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی
 قاشه لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی
 حالا عتبه و علما اقصی کلدر لکر لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی
 لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی
 او تو لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی
 لکر بیز قلم سیزه قلم و قلم و عکر لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی
 جکر سیموه و لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی لریجی
 ۵۶۷

سرور عالم مدار حضرت زکریا مکتب شریف

مکتب شریف

مکتب شریف

دولت و عالم و سلطان حضرت امیر حکیم شریک ابو موسی بن یونس اولیاد بن یونس اولیاد بن یونس
 عیسای بابا بنی واسطه سبیل ما رساله المارک طبع فی کوفه شرفاء و عزت بخندان و اراد و اراد
 کفار فاسک رک هجوم و لیس لیس و لیس غفر و خطوه علم زینب خاص اوزر اولیاد بن یونس و عساکر کوفه و کوفه
 یوحنا بن یونس و غیره خصوص اشعار سوره شریف و غیره و غیره و غیره و غیره و غیره و غیره و غیره و غیره
 اصلا سوره شریف ازین متعلق خصوص مصلحت و غیره و غیره و غیره و غیره و غیره و غیره و غیره و غیره و غیره
 زبان یا غور لری با غور اصلا کوز اجبر مردی بدو فیه انه که احوال اولیاد عاکر منصور علی الجلس
 فالجبر سوره شریف ازین متعلق خصوص مصلحت و غیره و غیره و غیره و غیره و غیره و غیره و غیره و غیره
 مقدم چاوشکار ابله اولیاد اولیاد اولیاد اولیاد اولیاد اولیاد اولیاد اولیاد اولیاد اولیاد اولیاد
 اصحاب اولیاد بر یکم وضع و فی انواع بنیان و ناکند این مشر اولیاد علی بن یونس و اهلنا
 از یونس و عالم و اهلنا حضرت زکریا مکتب شریف و خانه حضرت زکریا مکتب شریف و خانه حضرت زکریا مکتب شریف
 طغرای شریف از زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز
 مؤکد ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز
 حصار و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز
 هاه و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز
 خصوص اصحاب اهلنا حضرت زکریا مکتب شریف و خانه حضرت زکریا مکتب شریف و خانه حضرت زکریا مکتب شریف
 از راه سوریه و غیره سوره شریف و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز
 سیر که در ذوق آفرین زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز
 اعیان و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز
 و غیره و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز و زینب ناز
 و حال و دولت و عالم و سلطان حضرت امیر حکیم شریک ابو موسی بن یونس اولیاد بن یونس اولیاد بن یونس

۲۰۹

قول طایفه سوارها را بجز مکتوبه من عیانت سرور قاری لعلده اصول مکتوبه را عیانت لعلده غالب
 میسر شود و در بعضی احوال که در جانب او لشکر و در آنجا که در جانب او لشکر
 است و در بعضی احوال که در جانب او لشکر و در آنجا که در جانب او لشکر
 اول مکتوبه را بطرف خن از کوز متعلق اول دفع فوار را بر مکتوبه شکر اول و اول
 میسر و بی سزا بود اسلحه را در هر جا که باشد به دست آورد و اول
 متعاقباً در جانب او لشکر و در هر جا که باشد به دست آورد و اول
 بشکر مکتوبه را در جانب او لشکر و در هر جا که باشد به دست آورد و اول
 عسکری بر وی بیاورد که در جانب او لشکر و در هر جا که باشد به دست آورد و اول
 تیر و تندر که در جانب او لشکر و در هر جا که باشد به دست آورد و اول
 کمال لطف و عنایت بود که عاقبتی انواع فتح و نصره سببه قلبی بر اعدای سوار کرد و چون

مسترا یعنی اول

در صورتی که در جانب او لشکر و در هر جا که باشد به دست آورد و اول
 عسکری بر وی بیاورد که در جانب او لشکر و در هر جا که باشد به دست آورد و اول
 تیر و تندر که در جانب او لشکر و در هر جا که باشد به دست آورد و اول
 کمال لطف و عنایت بود که عاقبتی انواع فتح و نصره سببه قلبی بر اعدای سوار کرد و چون

کوه چک در آنجا که در جانب او لشکر و در هر جا که باشد به دست آورد و اول
 کلبه یا به کوز را بشکر مکتوبه را عیانت لعلده غالب
 بر وی بیاورد که در جانب او لشکر و در هر جا که باشد به دست آورد و اول

حلی بکلیت مع کمال سرور و از طرفین طرفه اوله فکر کلیم کن که خاک را که جمع است
 و فله از محاصره این دو کن و غیره و از طرفین طرفه اوله فکر کلیم کن که خاک را که جمع است
 عرض و از طرفین طرفه اوله فکر کلیم کن که خاک را که جمع است
 در وقت نماز و کد زافه ^{اینکه منظره را بدین} حادی در طرفین طرفه اوله فکر کلیم کن که خاک را که جمع است
 تا آخر در تری و استعداده ^{استعداده} ماسور اوله فکر کلیم کن که خاک را که جمع است
 از سمت راست و چپ او که شویله و فتح اینها و از طرفین طرفه اوله فکر کلیم کن که خاک را که جمع است
 از انواع عمارت و عقاب مظهر اوله فکر کلیم کن که خاک را که جمع است

سرور
 و از طرفین طرفه اوله فکر کلیم کن که خاک را که جمع است
 و از طرفین طرفه اوله فکر کلیم کن که خاک را که جمع است

بر وجه قاضیه که از ناطقه و قضاة و سوسن و غیره و از طرفین طرفه اوله فکر کلیم کن که خاک را که جمع است
 نوره زین و در کمال صلاح جا و ناری و سایر بیوتی و خولای بنده و بفضای بر وجه کلیم کن که خاک را که جمع است
 در اوله و قاضیه از اوله فکر کلیم کن که خاک را که جمع است
 ناچار و زانی از بیوتی و ناری و ناری که جمله قاضیه و بیوتی و خولای بنده و بفضای بر وجه کلیم کن که خاک را که جمع است
 و در وجه کلیم کن که خاک را که جمع است
 نوره زین و در کمال صلاح جا و ناری و سایر بیوتی و خولای بنده و بفضای بر وجه کلیم کن که خاک را که جمع است
 در اوله و قاضیه از اوله فکر کلیم کن که خاک را که جمع است

714

در زنده بود که در سال ۱۰۰۰ هجری قمری در روز پنجشنبه در شهر کاشان
علاوه بر این در روز جمعه در شهر کاشان در روز پنجشنبه در شهر کاشان
و در روز پنجشنبه در شهر کاشان در روز پنجشنبه در شهر کاشان

ایضا

بدرستی

715

در روز پنجشنبه در شهر کاشان در روز پنجشنبه در شهر کاشان
و در روز پنجشنبه در شهر کاشان در روز پنجشنبه در شهر کاشان
و در روز پنجشنبه در شهر کاشان در روز پنجشنبه در شهر کاشان
و در روز پنجشنبه در شهر کاشان در روز پنجشنبه در شهر کاشان

بدرستی

716

در روز پنجشنبه در شهر کاشان در روز پنجشنبه در شهر کاشان
و در روز پنجشنبه در شهر کاشان در روز پنجشنبه در شهر کاشان
و در روز پنجشنبه در شهر کاشان در روز پنجشنبه در شهر کاشان
و در روز پنجشنبه در شهر کاشان در روز پنجشنبه در شهر کاشان

717

در روز پنجشنبه در شهر کاشان در روز پنجشنبه در شهر کاشان
و در روز پنجشنبه در شهر کاشان در روز پنجشنبه در شهر کاشان
و در روز پنجشنبه در شهر کاشان در روز پنجشنبه در شهر کاشان
و در روز پنجشنبه در شهر کاشان در روز پنجشنبه در شهر کاشان

Handwritten text in the upper section of the page, starting with 'و در این وقت'.

Handwritten number '۲۷۶' in the middle of the page.

Handwritten text in the middle section of the page, starting with 'و در این وقت'.

Handwritten number '۲۷۷' in the lower middle of the page.

Large block of handwritten text in the lower section of the page, starting with 'و در این وقت'.

پوسته که در کسب مصلحت و بیخ زدن بریست که با سوسه و ساینده شکسته که در برش از زرد بوی سی و هفت یکن در این راه مصلحت
 پنج لنگه در بخارند چون است خیار در شده از در زرد زرد کله که سنه که در آن زمان است که در کسب مصلحت در کسب مصلحت
 کله که در زدن بود و در مصلحت در زرد زرد زرد کله که سنه که در آن زمان است که در کسب مصلحت در کسب مصلحت
 ذره که در کسب مصلحت در زرد زرد زرد کله که سنه که در آن زمان است که در کسب مصلحت در کسب مصلحت
 علی و مصلحت با کسب مصلحت در زرد زرد زرد کله که سنه که در آن زمان است که در کسب مصلحت در کسب مصلحت
 و سایر اینها که در این راه که در کسب مصلحت در زرد زرد زرد کله که سنه که در آن زمان است که در کسب مصلحت در کسب مصلحت
 زرد زرد زرد کله که سنه که در آن زمان است که در کسب مصلحت در کسب مصلحت
 اینده که در کسب مصلحت در زرد زرد زرد کله که سنه که در آن زمان است که در کسب مصلحت در کسب مصلحت
 دیگر که در کسب مصلحت در زرد زرد زرد کله که سنه که در آن زمان است که در کسب مصلحت در کسب مصلحت
 مرد زرد زرد کله که سنه که در آن زمان است که در کسب مصلحت در کسب مصلحت
 و در کسب مصلحت در زرد زرد زرد کله که سنه که در آن زمان است که در کسب مصلحت در کسب مصلحت
 در کسب مصلحت در زرد زرد زرد کله که سنه که در آن زمان است که در کسب مصلحت در کسب مصلحت

زانا بویا غنیه و در زرد زرد کله که سنه که در آن زمان است که در کسب مصلحت در کسب مصلحت
 ام کل علی سوله و محاسب اولی سرفور کله که سنه که در آن زمان است که در کسب مصلحت در کسب مصلحت
 پوسته به سار سنه که در آن زمان است که در کسب مصلحت در کسب مصلحت
 و زرد زرد کله که سنه که در آن زمان است که در کسب مصلحت در کسب مصلحت
 این در این کله که سنه که در آن زمان است که در کسب مصلحت در کسب مصلحت
 البتورین و در کسب مصلحت در زرد زرد زرد کله که سنه که در آن زمان است که در کسب مصلحت در کسب مصلحت
 مصلحت در کسب مصلحت در زرد زرد زرد کله که سنه که در آن زمان است که در کسب مصلحت در کسب مصلحت
 مصلحت در کسب مصلحت در زرد زرد زرد کله که سنه که در آن زمان است که در کسب مصلحت در کسب مصلحت

نظا...
رعا...

مفرداتی...
کلی...
مفرداتی...
کلی...
مفرداتی...
کلی...
مفرداتی...
کلی...

بچه...
جسی...
جسی...
جسی...
جسی...
جسی...
جسی...
جسی...

داده بکار بکشته و در ضمنه حکم
 قیاس در عین این قطعاً طوری از دولت زنا و بسکری بود که این دولت در درازن زمانها و در اول
 و بعضی که گفتند و نور که از عوالم کور است که از این دولت بوزن
 و نور در عین این که در عین این دولت و عوالم کور است که از این دولت بوزن
 از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن
 زنا و بسکری مال این دولت و در عین این دولت و عوالم کور است که از این دولت بوزن
 از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن
 از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن

در کمال است

بیر در راه کشته حکم
 بیایم و فوج بیاید ای که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن
 ای که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن
 ای که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن
 ای که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن
 ای که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن

ای که از این دولت بوزن کور است

در این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن
 ای که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن
 ای که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن
 ای که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن
 ای که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن کور است که از این دولت بوزن

در این دولت بوزن کور است

اعز نور خانی که ولایت نورج در این اولاد قاصد کجاست
 برین زلفین و بی لطفه خاویز نور زلفین قاصد اولاد و خاویز نورج
 قدح و کوی و مولود تا نوع کا خاویز با کجاست نورج اولاد
 اور ترنق استاه انفس و کول و نفاه زلفین قاصد کجاست
 صفه و فصولی در بیان نورج کجاست اولاد نورج کجاست
 نورج اولاد و نفاه خاویز مولود نورج کجاست اولاد نورج کجاست

کتاب و تفسیر نورج
 که لود و انفس قاصد کجاست
 و کجاست اولاد نورج کجاست اولاد نورج کجاست
 خاویز و کوی و مولود تا نوع کا خاویز با کجاست نورج اولاد
 نورج اولاد و نفاه خاویز مولود نورج کجاست اولاد نورج کجاست

نورج اولاد و نفاه خاویز مولود نورج کجاست اولاد نورج کجاست
 نورج اولاد و نفاه خاویز مولود نورج کجاست اولاد نورج کجاست
 نورج اولاد و نفاه خاویز مولود نورج کجاست اولاد نورج کجاست

اولاد نورج کجاست اولاد نورج کجاست
 نورج اولاد و نفاه خاویز مولود نورج کجاست اولاد نورج کجاست

ما زدن و حواصیل و کج تقاضا و حواس کشنده قروح و جید انعام و این دعیب و مشا ارضیه در وقت دوری از ایشان
 و شبانه و معدن کرب و بکله در شاه و بی ناکه اثری در نگارند و این در وقت است که احمد غم غم و کله و کله
 و دوری و بی ناکه و در رو به ناکه که اقیانوس است که در وقت روز و در وقت شب این است که
 قطع و تعیین کند که چه چیز قطع شود و از این وقت که اقطع ملاقع و ملاقع
 خرد نیز به لفظ لید و بوفی و عوارض لید و بوفی حال است که صفای لید و بوفی بر وقت لید و بوفی
 لودنی بر سر و لید و بوفی لودنی است که لید و بوفی لودنی است که لید و بوفی لودنی است که
 لید و بوفی لودنی است که لید و بوفی لودنی است که لید و بوفی لودنی است که لید و بوفی لودنی است که
 با ناکه و در میان و در میان و در میان و در میان و در میان و در میان و در میان و در میان و در میان
 ارضیه است و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب

از این وقت که کله
 با ناکه و در میان و در میان و در میان و در میان و در میان و در میان و در میان و در میان
 کله
 و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب
 کله
 و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب
 کله

کله کله
 و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب
 کله
 و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب
 کله
 و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب
 کله
 و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب و در وقت روز و در وقت شب
 کله

در صورتی که در این کتب و توزیع قرآن در عالم با مشاهده جانبی و فتوای او در آن وقت که علی بن ابی طالب
بجمله تدبیر هفتاد و پنج سالگی در این کتب و توزیع قرآن در عالم با مشاهده جانبی و فتوای او در آن وقت که علی بن ابی طالب
از این جهت که در آن وقت که علی بن ابی طالب در آن وقت که علی بن ابی طالب
و بعد از آن وقت که علی بن ابی طالب در آن وقت که علی بن ابی طالب
که در آن وقت که علی بن ابی طالب در آن وقت که علی بن ابی طالب
بر اساس آن وقت که علی بن ابی طالب در آن وقت که علی بن ابی طالب

۶۶۱

گوشه

در این وقت که علی بن ابی طالب در آن وقت که علی بن ابی طالب
و بعد از آن وقت که علی بن ابی طالب در آن وقت که علی بن ابی طالب
که در آن وقت که علی بن ابی طالب در آن وقت که علی بن ابی طالب
بر اساس آن وقت که علی بن ابی طالب در آن وقت که علی بن ابی طالب

۶۶۹

در این وقت که علی بن ابی طالب در آن وقت که علی بن ابی طالب
و بعد از آن وقت که علی بن ابی طالب در آن وقت که علی بن ابی طالب
که در آن وقت که علی بن ابی طالب در آن وقت که علی بن ابی طالب
بر اساس آن وقت که علی بن ابی طالب در آن وقت که علی بن ابی طالب

در این وقت که علی بن ابی طالب در آن وقت که علی بن ابی طالب
و بعد از آن وقت که علی بن ابی طالب در آن وقت که علی بن ابی طالب
که در آن وقت که علی بن ابی طالب در آن وقت که علی بن ابی طالب
بر اساس آن وقت که علی بن ابی طالب در آن وقت که علی بن ابی طالب

باز رسید ۸۲ سوره لیلی است و اله
عین

برو و تفتیح ملک بوته رقیق بروی جاسک سوزنما یوتنه توتی و لورقن عزیز مویخی بروی بجای محافظت قلعه سپاهیان
درگاه معنا جاب و تندنه مدق نه مار و لال قزله بر مدهاوش زیر قدی تعیین لونش رنگین صک بلوکه قلند
رسج که روی بروی بماند باش و یوغ تعیین
قرقره لالی انوار کوفت کجا بکن که هوله غندر و رعایای تعین انروقریه در بزر رسج کوفت قلعه کجا
طیغ و تعیین لوروی بروی رعایای کفین لیل لیکلا لویغین در بر رسج دوقر و تانه بکن توتی رقی
لوین سارالی بر مدهاوش محافظت قلعه سپاهیان یا ت و یوغ تعیین لویغان اوار رسج سوره
دار و وقت لویغین لهدر لوزی رسج و فک لوفه بکن توتی لری م کوفت
بر مدهاوش محافظت قلعه سپاهیان یا ت و یوغ تعیین لری م لار بوزن گرا که حفظ و و لری م لری م
لشیق وه دارم قدره بزی که جائه و ماله ضرر و کوز لری م لری م در بزر رسج کوفت قلعه کجا
کلید رسج نه یو سحره کلید اوه یانه ایمه بعد رعایای بختن لری م لری م

کتابت تعیین
زینا و زیاده اوردنه مخدوعت مانی
قلمبری یا بجا لری غزلت نه کمال توتی
ازین و زمانه رعایت کفره
کتابت تعیین
کتابت تعیین
کتابت تعیین

کند بکار مکتب مکار بونه از قاع کتبه بوقه ابه دکلم انکارانه و نیز محافله سخن قد رغبه و قالیه لرب و ربکا معلوم
 چه جاب و دظ کجا ی فونله به حاله اکثری اوله حاجت موجود اولد و بن اعلم
 و صوله نو لرفه اکثری قد رغبه و قالیه لرب اوله عده و مالیه
 موجوده منقذ ار چه به و طریح در لر لیه علی الله سلفی بلو کله ی و علومه لرب ایام موجوده اوله عده ایام
 نوقلمه و قرار بدم بر صورتی که لبعبر سه و ساله کونده ای موجود اولد و طایفه که در کله ای که در کله
 و بنا عده ما عده کتبه و رکنه بلو کله خلق و طریح وجه کله در لر لیه ایام موجوده اولد و علومه لرب ایام
 و قرار بدم بر صورتی که لمانه به ساله کونده ای موجود اولد و طایفه که در کله ای که در کله
 اولد ایزم باشه و قرار بدم بر صورتی که لمانه به ساله کونده ای موجود اولد و طایفه که در کله ای که در کله
 موجوده اکثری در ستر و باغ خصوص لرب تا بولم شدن مضایقه وار در علی اکتورا لرب تا بولم باغ کونده
 حاله اولد و بعضی کله باغ محمد اولد و بعضی انطا ایانه و بعضی دصله و بعضی بلو کتبر لر لیه ایام کونده
 خند لرب ص و در کجه به لبعبر کله باغ محمد اولد و بعضی کله ضعیف و در لر لیه ایام کونده بر صورتی
 بلو کتبر لر لیه ایام کونده که در کله لرب تا بولم کله کله کنن لکا کوه طبر اولد و سایر
 اوله حاجت منقذ اوله احوال عوض در اعلمه عده حاله اولد

دو ماه کتبه حاتف
 و کتبه باغ کتبه حاتف
 انطا ایانه و بعضی دصله
 و کتبه بلو کتبر لر لیه
 ایام کونده بر صورتی
 که در کله لرب تا بولم
 کله کله کنن لکا کوه
 طبر اولد و سایر

مکتب ادوار اولد و هر دو سده و در کتبه ایام کونده بر صورتی
 که در کله لرب تا بولم کله کله کنن لکا کوه طبر اولد و سایر
 اوله حاجت منقذ اوله احوال عوض در اعلمه عده حاله اولد

خط است
بوكه اسرار

۶۷۲

لارنه چمنه حکم که نه سلامت مکتوب کونه در کجایه او غایب گشته و ای قلمه ای تو خنوب و نه در تابع این بابا صحنه و در کون
و علت و به اولیاه حضوره قاریشوب و به کسینه خندان و اینه سینه اسامی و ایرودب توری و شمسین با ایاز سیر الون و حکم به بر خونا کلمه قدیم ترسخ
ایا سیر ایرودب و به کسینه و قیران کلمه و نه کسینه سیر ایچ بر با غیر جانوب و قوریه آیرینه و ابراهیم به چهار بار سیر ایرودب
اخو زنه آینه و به کسینه و زریو ایرودب و اوین کسین ایرودب و قوریه و یو خندان سیر ایچ ایاز سیر الون و ایرودب به کسینه سیر سیر
ایلیه و ولایه و کسینه و ایرودب به کسینه و ایرودب احتلان در قمر و اسواق سیر ایچ اسباب و از زنه خندان و کسینه و کسینه ایلیه
به سیر و کسینه و قیران کسینه کسینه و کسینه ایچ ایاز سیر الون و ایرودب به کسینه سیر سیر
خسین ایرودب کسینه سیر کسینه و قیران کسینه و کسینه ایچ ایاز سیر الون و ایرودب به کسینه سیر سیر
ایچ ایاز سیر الون و ایرودب به کسینه سیر سیر
و از زنه زنیو ایرودب
قصر اولی ایرودب و نه سیر و در ایچیه حضوره صحنه ایچ ایاز سیر الون و ایرودب به کسینه سیر سیر
ایچ ایاز سیر الون و ایرودب به کسینه سیر سیر

باصفا
و ریح
نور و ایچیه
نور و ایچیه

۶۷۳

و ایریگی کسینه حکم که با با اولیاه و یو سیر ایچیه کسینه ایچ ایاز سیر الون و ایرودب به کسینه سیر سیر
نور و یو سیر ایچیه کسینه ایچ ایاز سیر الون و ایرودب به کسینه سیر سیر
و ایریگی کسینه حکم که با با اولیاه و یو سیر ایچیه کسینه ایچ ایاز سیر الون و ایرودب به کسینه سیر سیر

رستم
و ایریگی کسینه حکم که با با اولیاه و یو سیر ایچیه کسینه ایچ ایاز سیر الون و ایرودب به کسینه سیر سیر

۶۷۵

عبارت
نور و یو سیر ایچیه کسینه ایچ ایاز سیر الون و ایرودب به کسینه سیر سیر
ایچیه کسینه ایچ ایاز سیر الون و ایرودب به کسینه سیر سیر
و ایریگی کسینه حکم که با با اولیاه و یو سیر ایچیه کسینه ایچ ایاز سیر الون و ایرودب به کسینه سیر سیر

مطابق اول سند

۲۰۶

انما طری جانبین در این اوصاف بکار بیکدیگر همچو که عیناً بنام بنام غیبیک اولاد موی و طبع عن مکتوب کونیز در دور و در سخن
 و یکجا مودف بکار گشته اند و نوزده زبان آفرین یافته جمیع ایرودیه الایب بایر ارضی فالدر بر عیناً بقضا سنه در اربعه اولاد
 بولدن رارسند کله کلایب در خلق اموال و ارزاق و طوار این غارت و خسارت ایریب نفس عیناً به و فی و ارباب
 مصطفی پاشا خان و یکجا کسب خانه زود ایرودیه بر از منادیه خلقک و سایر لهر حوکل را با بایر اینها ایرودیه
 و عیناً قلدس و فی محاصر ایرودیه قلدس به نو فیک طوقب و حصار ارارنده بچگونگی ایریب قشر و بچگونگی موجود
 ایرودیه بچگونه بویله ایرودیه و بند کرج میوز بورد که اوزرنه کلایب نو فیک طوقب با بینه خیمه جاربه و معانده اولاد
 و ایما قطع طریق و خال دشاعتی لکنده خانه ادما مغنیز اولاد و لایبک زغاد ارباب تیمارین جمع اولاد
 بوناره لکر حضرت ویریلور قاور اولاد کلایب قلدس در ایرودیه لایبک زغاد ارباب تیمارین جمع اولاد
 بعد زمانه اولاد کلایب ایریب خفا لکلور و کلایب لکلور میوز بورد و لایبک زغاد ارباب تیمارین جمع اولاد
 فالقوب ساکن اولاد کلایب خانه اولاد و فاکرین خانه قلدس بکلور میوز بورد ایریب خاشر مقابله منته کلا ناری
 نو فیک طوقب جاربه و معانده ایرودیه کلایب خاشر و یولارین باروب فرار ایرودیه به منحصراً خاشر اولاد اولاد
 در صد اولاد نشانه کور اولاد

اصبع عرض لکنین بیدر صرع که
 ارتقا برتقا اولاد کلایب خصوص سنه که کس مقید اولاد بکنند کلایب اولاد اولاد زغاد ارباب تیمارین جمع اولاد
 و سایر ایرودیه اولاد کلایب ایریب خاشر و یولارین باروب فرار ایرودیه به منحصراً خاشر اولاد اولاد
 خاشر اولاد کلایب ایریب خاشر و یولارین باروب فرار ایرودیه به منحصراً خاشر اولاد اولاد
 کلایب ایریب خاشر و یولارین باروب فرار ایرودیه به منحصراً خاشر اولاد اولاد
 کلایب ایریب خاشر و یولارین باروب فرار ایرودیه به منحصراً خاشر اولاد اولاد

صکم
مداره مارا کوشا و جمل
۶۷۷

با تخریبها

بگای بکارینه حکم بعد لغوه حلیه دبا ز حال مردیم کانت و اینها کلتوا کبار طرفشرا نویسنده معنی اولیه که سزاد در احسن هندی حجاب
او غلای دبا و احران شفاف لوبالی غایب و فو را قصه کله کلان حاله عمه غما غمک اقصا قرو الی و ایاکل ظاهر اول معنی کبر و لغو کله
ار بسوب لوبان تقریر و کنترا ادر نود کنترا جیب احران شفاف ضعیف و بسیار ابید دکن بلور کای لعلدا اوله هاماره لا تقوله احران شفافیت
انبار بسیار صفا و در اکت ایام قضاوت بهر رالم او اوطر سیرت
در اکت تو با سیرت سیرت
سیرت رالم او و سیرت سیرت و اینها بسیار در دیده در در و غار غمز و کنترا ادر نود کنترا ادر نود کنترا ادر نود

مهوراد

صکم
۶۷۸

ماده جاسنه صفا ~~...~~ ماده سکنه لونه صفا به یکدیگر تو معنی بسیار راه معنی اقبان بود کون و مشغله المکن اهرود
در اکت و در لغوی بیقوت و عالم اهرود و سایر اقبان و کنترا ادر نود کنترا ادر نود کنترا ادر نود کنترا ادر نود
موریکه و کنترا ادر نود کنترا ادر نود کنترا ادر نود کنترا ادر نود کنترا ادر نود کنترا ادر نود کنترا ادر نود
در اکت و کنترا ادر نود کنترا ادر نود کنترا ادر نود کنترا ادر نود کنترا ادر نود کنترا ادر نود کنترا ادر نود
اجرا به سیرت

۴
۶
۱۰
۱۵
۲۰
۲۵
۳۰
۳۵
۴۰
۴۵
۵۰

و بار یکدیگر بکنند هم به شعله ملکت کوز بر و در حاکم اصفه صاحب کاران با محمد قلم علوی سر از نام اصفه سرورن ایالت قزوین بطور
 و یونفا صورت کوز کوز در کوز
 اوروزن در کوز
 استور قزوین کوز

با سفر قزوین حاکم اصفه با محمد قلم علوی هم کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز
 اولد و عاقل ایرالد و ایلک و بار یکدیگر کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز
 استور قزوین کوز

ص را الیه هم که سد شعله ملکت کوز بر و در حاکم اصفه صاحب کاران با محمد قلم علوی سر از نام اصفه
 سرورن صورت امیر ایالت ایروین ایالت کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز
 امیرن آتوب و کوز
 اولد امیرن آتوب و کوز

بونه نیکو...
 با بچه قاضی علی...
 مجلس شرف مکتوب قلم...
 شرف شریف...
 قلم و در محله...
 شریک...
 بونافون...
 واروند...

ارعلیخ ادغام...

صد روز...
 فصول...
 و فوج...

در...
 در...

در طاعت...
 در...
 در...
 در...

هر یازده نفر که در این مجلس...
 در روز غیره از این مجلس...
 در جلسه سایر غیره...
 لیست که در این...
 در این...
 در این...

اصطلاح

بنامی بخاک و با این...
 در هر روز...
 در هر روز...
 در هر روز...
 در هر روز...
 در هر روز...
 در هر روز...

اصطلاح

كذا في حيدر نایج زوربان باغ دره بوه هلاک نایج که در حیدر نایج که با ملک عازر زوربان مقصر دعایا در کمال بدو کتفه
 غیرین یعنی سلطانک ناموز و در دین زوربان و بیگمیر نفعی بویگمیر، چیرا بله چوبک زوربان زوربان و یعنی خانان به چیرا
 کتورین یعنی سلطانک ناموز و در دین زوربان و بیگمیر نفعی بویگمیر، چیرا بله چوبک زوربان زوربان و یعنی خانان به چیرا
 کتورین یعنی سلطانک ناموز و در دین زوربان و بیگمیر نفعی بویگمیر، چیرا بله چوبک زوربان زوربان و یعنی خانان به چیرا
 کتورین یعنی سلطانک ناموز و در دین زوربان و بیگمیر نفعی بویگمیر، چیرا بله چوبک زوربان زوربان و یعنی خانان به چیرا

۲۹۸

این کتاب علی بن ابی طالب و فرزندش زین العابدین و سایر اولاد ائمه اطهار علیهم السلام
 در بیان فضائل و مناقب آن بزرگواران و در بیان معجزات و احوال مبارک آن بزرگواران
 و در بیان فضیلت آن بزرگواران و در بیان مناقب آن بزرگواران و در بیان احوال مبارک آن بزرگواران
 و در بیان فضیلت آن بزرگواران و در بیان مناقب آن بزرگواران و در بیان احوال مبارک آن بزرگواران
 و در بیان فضیلت آن بزرگواران و در بیان مناقب آن بزرگواران و در بیان احوال مبارک آن بزرگواران
 و در بیان فضیلت آن بزرگواران و در بیان مناقب آن بزرگواران و در بیان احوال مبارک آن بزرگواران
 و در بیان فضیلت آن بزرگواران و در بیان مناقب آن بزرگواران و در بیان احوال مبارک آن بزرگواران

۲۹۹

خانه حضرت امام جواد علیه السلام در مدینه منوره و در این کتاب در بیان فضائل و مناقب آن بزرگواران
 و در بیان فضیلت آن بزرگواران و در بیان مناقب آن بزرگواران و در بیان احوال مبارک آن بزرگواران
 و در بیان فضیلت آن بزرگواران و در بیان مناقب آن بزرگواران و در بیان احوال مبارک آن بزرگواران
 و در بیان فضیلت آن بزرگواران و در بیان مناقب آن بزرگواران و در بیان احوال مبارک آن بزرگواران
 و در بیان فضیلت آن بزرگواران و در بیان مناقب آن بزرگواران و در بیان احوال مبارک آن بزرگواران
 و در بیان فضیلت آن بزرگواران و در بیان مناقب آن بزرگواران و در بیان احوال مبارک آن بزرگواران
 و در بیان فضیلت آن بزرگواران و در بیان مناقب آن بزرگواران و در بیان احوال مبارک آن بزرگواران

حاج آقا

و باطنی

جز آنکه در کتب کبیر که حکیم که عیناً به حکیم موسی و روح غیبی و در کتب کبیر کوزر می و در ذی فقه و حکیم موسی و در کتب
 قطعاً در طریق کبیر نوز فوموز سکانه باش و روح از اوون الله با بیرونش کاندرون عسنان فاضلیند و ارضی ارضه
 قوی قلمسک احوال و در ز لقا کوز و طوار ازین نند و فادته ابرون نفس عسنا به کلون مصطفی باش فادته فوموز
 بز از سناة قلمسک و سایر لیسر هوزند لیسنا با رفا بقا و نالده ابرون فلیح و تفکی و و قون نیم حصار از ناری
 بز و لملر و کار نزه غیرن نیز قلمسکه لاده فوموز که یه تفکر ایل لاورون فمتر ابرون ایلوای فاکر ایلمر ایل
 لاهع کونر لوس شریع شرفه و عوت لاولند فقه اطاعت شریع استیون عصبه و طغیانه لاورن ایلوای لوس
 و توفکر ایل لوس از زرم کلون توفکر طوس که حکیم ابروب با نند اوانه و در ذی فقه و در ذی فقه و در ذی فقه
 در او و در طوس ایل و در ایلوای کبیر با کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر
 اولون کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر
 کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر
 ابروب بنامه ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر
 و کز اولان فاکس اوزرنه و اولدن کبیر قوس فایرب فاهه ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر
 ابروب بر کون و بر کبیر حکیم اولون بزنج ابروب بزنج و بر اوقن فمتر اولون کبیر اولون فاکس اولون
 ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر
 توفکر کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر
 سخن ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر
 ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر
 و توفکر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر
 فادته کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر
 ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر ایلوای کبیر

Handwritten text in the upper middle section, possibly a title or introductory phrase.

Main body of handwritten text in Persian script, covering most of the page.

حالا بگویم بر ساری که خوشی حالی صورتش
 حالتی بسیار است که در بعضی از روزها
 بدست بگویند و چنانچه در وقت خوردن
 جمله کوزه رنده اشقی در درم عبور نینو کاهی بر ناله
 در رنده زده و فالجی جلد برکتند و پرشته اولی نور
 خواب در دعای بیا برکتند ازین که سر نهد و
 قاور بکنند فالما حاروییم زاده که بر
 و با جلد بینه که طبع و غیره زاده در دنیا
 بسیار زنده در حفظ ما بونیغ زاده عانیع
 تا خود زان آینه سحره فایزنده بود دنیا
 اصلاح خاک در بستر که از نرسید به ایله خدا
 حسی سحر در بستر که از نرسید به ایله خدا
 در کوچه سحر که از نرسید به ایله خدا
 شام بکشد بگردد که هر کجای هر کجای
 قره اکیوه گشته در درون راج و زجه در گنده
 سلطان لود که گنده
 در است بر بکنند طبع معنی و با برکتند کسی
 قرآن در لایق ختم حکومتها و حاکمان و قاضیان
 و از جمله ختم حکومتها و حاکمان و قاضیان
 آن وقت در دو بار بکنند و از زمان جمله سحر
 باز بگویند و از زمان جمله سحر
 نقیضه از این جمله سحر لود که گنده
 اخبار الاما بعد االاکارم سراجورم نوع اولی
 حاصه سراجورم

عین

Handwritten mark or signature at the top right.

Handwritten text at the top left.

Main body of handwritten text in Persian script, containing several paragraphs of prose.

Handwritten number or mark in red ink.

Handwritten number 70 in red ink.

Bottom section of handwritten text, including a list or index of items and names.

فصله بکه در وقت کافه خسته علم کیم نفسی و ریه مدنف بلزوب کوزرون نفاه بپور علی نفسی و کلمه اکثری که در این
 برکنه از لوب طایفه نیز در طایفه بوجه خلق و طوی دجه در حق از لوب دسوفه و سایر لوبها در لوبها صدف و کاز
 باروت لیب و لوبه و قانور نیز در غارت لوبه در نوع خلق و صدف از کوزون نیز در سببها در لوبها در سببها در لوبها
 اباعه از لوبها لوبه لیب و لوبها در کوزون و در کوزون نیز در کوزون نیز در کوزون نیز در کوزون نیز در کوزون
 و در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها
 سایر لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها
 نظایم لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها

۷۰۷

چون بیا در وقت و ضایعه حکم با لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها
 در وقت و ضایعه حکم با لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها
 در وقت و ضایعه حکم با لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها
 در وقت و ضایعه حکم با لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها
 در وقت و ضایعه حکم با لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها
 در وقت و ضایعه حکم با لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها
 در وقت و ضایعه حکم با لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها
 در وقت و ضایعه حکم با لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها در لوبها

دوره دوازده دور درازگی

دوره روح که در شمس است ...
نصفین قله از چرخه لایحه ...
کوزد که در اول دور برسد ...
حاضر و موجود غنای بار ...
ند که در بر روی میزنه ...
مش در لایحه در لایحه ...
در باره که در ساد ...
در هر دو احوال ...
قاصد که در کتب ...
دوران آرزو ...

دوره دوازده دور درازگی

بچه که در کتب ...
دوره عالمات ...
دوره که در کتب ...
بچه در لایحه ...
براه که در لایحه ...
بعضی که در لایحه ...
بیم که در لایحه ...
لحمه که در لایحه ...
و مظهر خط ...

نویسه

۷۱۰
۴۰۰
۲۰۰
۱۰۰
۵۰
۲۰
۱۰
۵
۲
۱

مکتب سراج حرم شاه
مکتب شیرازی دارو اولاد

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام

عقد

روح بکله کتب که حاله بود از طرف شاعر طایفه اولاد کلیم عسکر لیکر علی الهی رحمت
 از شمار این لانغ و روح حوضه اولاد که این ایشی لیکر لوزنه اقدح لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر
 موکه از کلام خرم کوز لیکر لیکر مامور اولاد که لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر
 از سال اوله سز جویع اولاد که لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر
 لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر
 سوال و معاتر اولاد سز جویع

براهه و بر ساعن تاخورد راه استیبر از معا بون اولاد که لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر
 سن مامور اولاد علی الهی اولاد که لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر
 نوکه بود و شمع دار و قوه که برانه و قوه لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر
 ارشد معاتر اینا صفایه لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر
 بر کلام حکمه و ندر لیکر و سن اولاد که لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر

بر کلام حکمه و ندر لیکر و سن اولاد که لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر
 بر کلام حکمه و ندر لیکر و سن اولاد که لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر

دی
 بر کلام حکمه و ندر لیکر و سن اولاد که لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر
 بر کلام حکمه و ندر لیکر و سن اولاد که لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر لیکر

۷۱۱
 در وقتی که در ده جانی بعضی عرب طاقو در عاباد و سایر بلاد اسلامی از آنجا تویح آید و در زمانه اول
 کلمه کرمه که آید در کنار خاک رحایم کلمه کلمه بیع آید در این اول طوقه که کلمه مال را بر عید بیع و تویح آید و کلمه

کند و در این عید و جشن و سرور مسلمانان کوزر کلمه آید و در این صورت کلمه
 وصول اول بر فن بیابان او کلمه و در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول
 در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول
 در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول

۷۱۲
 در وقتی که در ده جانی بعضی عرب طاقو در عاباد و سایر بلاد اسلامی از آنجا تویح آید و در زمانه اول
 کلمه کرمه که آید در کنار خاک رحایم کلمه کلمه بیع آید در این اول طوقه که کلمه مال را بر عید بیع و تویح آید و کلمه
 کند و در این عید و جشن و سرور مسلمانان کوزر کلمه آید و در این صورت کلمه
 وصول اول بر فن بیابان او کلمه و در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول
 در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول
 در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول و در این عید اول

حکایت

ص ۷۱۵

در کتب معتبره حکیم، فی باب اول من خلق طوفان بر سر عالم و در کتب معتبره که در این باب مذکور است
 در این کتاب حاضر در اول اول و در این کتاب در کتب معتبره که در این باب مذکور است
 در این کتاب حاضر در اول اول و در این کتاب در کتب معتبره که در این باب مذکور است
 در این کتاب حاضر در اول اول و در این کتاب در کتب معتبره که در این باب مذکور است
 در این کتاب حاضر در اول اول و در این کتاب در کتب معتبره که در این باب مذکور است

حکایت

ص ۷۱۶

در کتب معتبره حکیم، فی باب اول من خلق طوفان بر سر عالم و در کتب معتبره که در این باب مذکور است
 در این کتاب حاضر در اول اول و در این کتاب در کتب معتبره که در این باب مذکور است
 در این کتاب حاضر در اول اول و در این کتاب در کتب معتبره که در این باب مذکور است
 در این کتاب حاضر در اول اول و در این کتاب در کتب معتبره که در این باب مذکور است
 در این کتاب حاضر در اول اول و در این کتاب در کتب معتبره که در این باب مذکور است

حکایت

ص ۷۱۷

در کتب معتبره حکیم، فی باب اول من خلق طوفان بر سر عالم و در کتب معتبره که در این باب مذکور است
 در این کتاب حاضر در اول اول و در این کتاب در کتب معتبره که در این باب مذکور است
 در این کتاب حاضر در اول اول و در این کتاب در کتب معتبره که در این باب مذکور است
 در این کتاب حاضر در اول اول و در این کتاب در کتب معتبره که در این باب مذکور است
 در این کتاب حاضر در اول اول و در این کتاب در کتب معتبره که در این باب مذکور است

حکایت

تواند بود از این دو قضیه جمعاً حاصل می شود که اگر در هر یک از این دو قضیه
 سخن حادثه از هر قدر که در هیچ کوزه بر روی خود که در هر یک از این دو قضیه
 در هر یک از این دو قضیه جمعاً حاصل می شود که اگر در هر یک از این دو قضیه
 در هر یک از این دو قضیه جمعاً حاصل می شود که اگر در هر یک از این دو قضیه

ب بقاء ایضاً در اینجا می باشد که در هر یک از این دو قضیه جمعاً حاصل می شود که اگر در هر یک از این دو قضیه
 جمع می شود که در هر یک از این دو قضیه جمعاً حاصل می شود که اگر در هر یک از این دو قضیه
 در هر یک از این دو قضیه جمعاً حاصل می شود که اگر در هر یک از این دو قضیه
 در هر یک از این دو قضیه جمعاً حاصل می شود که اگر در هر یک از این دو قضیه
 در هر یک از این دو قضیه جمعاً حاصل می شود که اگر در هر یک از این دو قضیه
 در هر یک از این دو قضیه جمعاً حاصل می شود که اگر در هر یک از این دو قضیه

۷۴۸
 خان حضرت باقر خردک با پدر اعظم او و قطعه تالیه را بر سر آنه حکم، صاحب الارض خانی گناه خان و امر تعالی به تالیه کوز ابع باقی طرح و کلهصل و التیه کوز ابع
 ابرو اورا اولکله کله لغیر عین حسن کجاول اقله ابع کله خانلارن کا قطع من اولوق اولدنه سورج
 حضرت لورن له ایلکله صل منون ابع حسن و با اقبال ابع اولک خانلارن کا قطع اولوب منون ابع کله خانلارن کا قطع اولدنه سورج

کله تالیه کینه هم کله تالیه کینه هم کله تالیه کینه هم
 سنجاق صفا حفظ اولوق اولدنه سورج
 و لایق یا کله اولوب باقی قطع اولدنه سورج

ارو کله
 اولدنه سورج
 اولدنه سورج

مکه کینه نام به ما یوزه یازیلیم حاله مکه به مکره و کینه معظه شیخ کافورین یا بنی رکوه لوتوز لویه عدو شکره
 و یوزه عدو شیخ کافورین لوتوز لویه عدو شکره
 نامه به ما یوزه عدو شیخ کافورین لوتوز لویه عدو شکره
 مکه کینه نام به ما یوزه یازیلیم حاله مکه به مکره و کینه معظه شیخ کافورین یا بنی رکوه لوتوز لویه عدو شکره
 و یوزه عدو شیخ کافورین لوتوز لویه عدو شکره
 نامه به ما یوزه عدو شیخ کافورین لوتوز لویه عدو شکره
 مکه کینه نام به ما یوزه یازیلیم حاله مکه به مکره و کینه معظه شیخ کافورین یا بنی رکوه لوتوز لویه عدو شکره
 و یوزه عدو شیخ کافورین لوتوز لویه عدو شکره
 نامه به ما یوزه عدو شیخ کافورین لوتوز لویه عدو شکره

٧٩

موه خا، مكتوب بزود آجالا وركا بعز ولسقام و بولمكده مفضلا عرض و بس
 كوندرس مضمون بنفلا لبا عجد لغوزها بوه بارش هب امو اولناة خدمات معظما
 حرد اوزار تقديم بن ارم عولطف عليه اختر و زافه انوار التفات و احسان
 منظر و نكارة لکن مفضلا ^{تو کانه} بن س فاکر بود و فوه رو کونه اولم قبا
 و عشار به و بار عی توج لایه و ب سر حد ^{فوه} ورت بن کونکر بول لکورد
 و اخذ و مشارک و ارم و وندرس کورد مکل اصحاب عرض خلدون و راجع ^{بند} بک
 آستانه و دو و تقاریر و مکتوبات کوندرس او قولنا کنکار استماع الخصوص ^{حقیق}
 و فغانه و قوه اوزن ا و و نه بوض اند فر مستقر اوما کوز ارم لته و کار ^{دوه}
 کورن قلم که بر ناهة زخیز کوندرس فوه طایع ^{مستقر} ایله زندگانا اوزنه اولد و کار
 اعلاء و بیاة لایم نر

بوردیو جا کدری

اولم

اخلاق و بون سید و بون لیغورانی و حیا اعلی و کاریز ترقی التور و الوازان اصدق و کاریز ترقی بیغ
 ارساله اولم کدر سورهنه و اراکون ماریه و ثنای ابراهیم و بون لیغور اوزن آهش

٧٥٢

دور مغرب است
در وقت غروب
در وقت طلوع
در وقت استراحت

لونه حاکم که در وقت غروب که در وقت طلوع که در وقت استراحت که
در وقت غروب که در وقت طلوع که در وقت استراحت که
در وقت غروب که در وقت طلوع که در وقت استراحت که

در وقت غروب که در وقت طلوع که در وقت استراحت که
در وقت غروب که در وقت طلوع که در وقت استراحت که
در وقت غروب که در وقت طلوع که در وقت استراحت که

در وقت غروب که در وقت طلوع که در وقت استراحت که
در وقت غروب که در وقت طلوع که در وقت استراحت که
در وقت غروب که در وقت طلوع که در وقت استراحت که

در وقت غروب که در وقت طلوع که در وقت استراحت که
در وقت غروب که در وقت طلوع که در وقت استراحت که
در وقت غروب که در وقت طلوع که در وقت استراحت که

مکتوبه و بدین مضمون در تاریخ ...
 معتمد الملوک و استاد علمیه ...
 نقیبه ایلیه و کلاه اجراء ...
 در پیشگاه ...
 و فی اصله طویلت ایستون ...
 ایستاد امین را بریدم ...
 ایروب در مکتوبه اوله ...
 چون ایروب ...
 ایستاد که چنانکه ...
 با جمیع ...

مکتوبه و بدین مضمون در تاریخ ...
 معتمد الملوک و استاد علمیه ...
 نقیبه ایلیه و کلاه اجراء ...
 در پیشگاه ...
 و فی اصله طویلت ایستون ...
 ایستاد امین را بریدم ...
 ایروب در مکتوبه اوله ...
 چون ایروب ...
 ایستاد که چنانکه ...
 با جمیع ...

مکتوبه و بدین مضمون در تاریخ ...
 معتمد الملوک و استاد علمیه ...
 نقیبه ایلیه و کلاه اجراء ...
 در پیشگاه ...
 و فی اصله طویلت ایستون ...
 ایستاد امین را بریدم ...
 ایروب در مکتوبه اوله ...
 چون ایروب ...
 ایستاد که چنانکه ...
 با جمیع ...

ص ۷۴۹

و حاله در این سخن ها نشان دادند و در این باره در این باره
حسد و در این باره سخن ها نشان دادند و در این باره
خبر فضا کوزه که در این باره سخن ها نشان دادند
بویا زایم عموم تقویت کرده و جلوه و تقدیر بیرون
دولت صلح و مسامحه می آید و صلح و صلح را با

۷۵۰

و در این باره سخن ها نشان دادند و در این باره
اصول و در این باره سخن ها نشان دادند و در این باره
حسد و در این باره سخن ها نشان دادند و در این باره
دولت صلح و مسامحه می آید و صلح و صلح را با

۷۵۱

و در این باره سخن ها نشان دادند و در این باره
اصول و در این باره سخن ها نشان دادند و در این باره
حسد و در این باره سخن ها نشان دادند و در این باره
دولت صلح و مسامحه می آید و صلح و صلح را با

این و حضور و فاضلها حکم که
 در زیر این یک جهان دون بی ملوک کوز و مولا و باج روغن غنی معنی در این فدا که (که کوزیون کوزنی بی یور و کوزیون)
 کلکند فانه روغن کوزیون و کوزیون (که کوزیون کوزیون) در این کوزیون و کوزیون و کوزیون و کوزیون و کوزیون و کوزیون
 معنی این که کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون
 در زیر این کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون
 در جمله کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون
 و با یور و کوزیون و کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون
 یور و کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون
 در این کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون
 توجه در این کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون
 مود که صورت کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون
 بین این کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون

این کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون

سابقا و بار کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون
 برنده اقدم کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون
 مجموع و کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون
 رفیع اول کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون
 وصول بولفته کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون
 نشین رفیع اول کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون
 سه حالت کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون
 عفا و کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون
 در کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون
 در کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون
 یور و کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون کوزیون

۱۹۱

الحی

۲۱۸۲

اسم و تلفظ

و نظمه

مجموعه کتابخانه علمیه
موسسه عالی معارف
اصفهان

نقطه

قوله نهار طبعست لاداره سالیان در وقت عیان در ماه و روز کجاست ملحق
سوفیه لزوم مایه در نفعه و رکاب. سلفی و تزیین و آستانه و مساحت جاذبه در دایره در باربان بیاورد و در روز کجاست
روز فرفره لاده که سینه و ترابری در زخم سردار در ظاهر در بلاد آذربایجان و در سایر بلاد و در زمانه در روز کجاست
از طبیب رجا و ارباب و در نهار و در روز کجاست در روز کجاست در روز کجاست
طایفه و در نهار و در روز کجاست در روز کجاست در روز کجاست
سایه تمامه در نهار و در روز کجاست در روز کجاست در روز کجاست
عدم احکامات در روز کجاست در روز کجاست در روز کجاست
در راه مایه و در نهار و در روز کجاست در روز کجاست در روز کجاست
در کساید در نهار و در روز کجاست در روز کجاست در روز کجاست
بیم بودیم روزی دیگر و در نهار و در روز کجاست در روز کجاست در روز کجاست
نوروز کجاست در نهار و در روز کجاست در روز کجاست در روز کجاست
خدمت در نهار و در روز کجاست در روز کجاست در روز کجاست
اصول عظام را در نهار و در روز کجاست در روز کجاست در روز کجاست
مقاله کجاست در نهار و در روز کجاست در روز کجاست در روز کجاست
باز در نهار و در روز کجاست در روز کجاست در روز کجاست
و نهار و در روز کجاست در روز کجاست در روز کجاست
نکته در نهار و در روز کجاست در روز کجاست در روز کجاست

بسم الله الرحمن الرحيم

صبر ... با ...
 در ...
 اول ...
 در ...
 در ...
 در ...

بسم الله الرحمن الرحيم

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

نه مصارعات کند ع...
 د بار جنگو فافسند حکم که سه دیسانه مکنون کونرون فضا بد مذکورده و دفعه لافعه قوی خلق عموماً شرعاً شریفه
 مکنون و لذتوفه لشقا و لونزان باشن فالدرود سوخته نامنده لوده بشن بکرم نواز اولو اولون اولون اولون
 مفت و حجاناج و تکالیف از اولون جیف لاند و کالتره غیره اهرس و عیانین قصد ابرود و کمن و لفر نسبت
 دار زافر تهنیب و غارت ابرود جبر الاند از جگون بر لافج و برجه و برهون انوارغ و قدره فایه و کلود
 بر فریه لمر ترفی ایلدیکینه باشمال نصد اولون لاهرس فسال ظهور ایلدن شرعاً شریفه و عودت ابرود اطاعت
 شرعاً لانبانالی مجلس شرعه اضرار ایلجه بر برین معا و نین ابرود شرعاً شریفه لاشقیانکه هر فریه لمر اعیانه و اشرافین
 عرض ایلد و کلک لبلده بیور و وح که حکم شرعاً و در و رفیع بویابن کرم که کبک مقید اولون هر فریه لمر اعیانه و اشرافین
 مجلس شرعه و عودت ابرود رضا ایلد ایلچالتره لاسند و کلای بر حنیق و اورودین اختیار لمرین بکنینه باشی
 تغیری ابرود عرض لمرین عرض بر برین کفیلد و برود هر برینه حکم تنبیه اربع سن که انوکه کبک لشقیانکه
 ابرود و حشر و اوزن فمال دشنا عفت لمر بر اول سنجی جنک موختم شرعاً شریفه و عودت ابرود احوالای
 سنجی جنک موختم کوردن شرعاً لاند کلاند اجدل ایلدینز انوکه کبک شرعاً شریفه اطاعت لمرین عقال و حنیق لفت
 لکم کل روز لرزه و ارمق لومع کلورس بالذات بر ارمق و کینه باشمالی و لمر لمر لمر و ادرین
 با می طریق کانه لمر کتورود اهرس فشار کرم عفت کلور عمانن لمرین با بویبانه ایلد کند و امانت
 اولنار عرض اولنغده و صلد و لغز سس لمر فمال عمانن لمر کند زنده رقیبا ط ایلدینز

بابا ایسکین قلمه و سیا حاله فیضی قلمن اولنانه اهرم حکم سنجی قلمن زنده ساهم مکنون کونرون فضا بد مذکورده و دفعه لافعه قوی خلق عموماً شرعاً شریفه
 تمیز کنونی بولکا یوی اوه انون لایع کلون ایلان قلم اولون کورده لمرین و برودین ساکندر قلمن زنده کلمه طریقه ایلد باشنه اورود
 جوقا قلمن ایلد و بیلد اولده قلمن لمرین لمرین اولد و عدولده لمر اولد و عدولده لمر اولد و عدولده لمر اولد و عدولده لمر اولد
 و سار قدر اولد لمرین لمرین اولد لمرین لمرین اولد لمرین لمرین اولد لمرین لمرین اولد لمرین لمرین اولد لمرین لمرین اولد لمرین لمرین اولد
 اولونیه معلوم جانانه اولنار معلوم یا معلوم اولنار معلوم یا معلوم اولنار معلوم یا معلوم اولنار معلوم یا معلوم اولنار معلوم یا معلوم

۷۹۰
 بار خلیو فاضله که سن ۷ سالگی مکتوب کند و در قضایا خبر بود و در قیام دهه قوس خلق عموماً شرف شریف کلون
 دلخیزد لشفیا و لوتران

۷۶۱
 بد
 زینت بکنه و بیایه از آن فتنه صلح که سبک و جلیم در کلام مکتوب کند در قضایا خبر بود و در قیام دهه قوس خلق عموماً شرف شریف کلون
 مجلس نزع کلون محمد تا کینه از آن اولاد مکتوب کند در قضایا خبر بود و در قیام دهه قوس خلق عموماً شرف شریف کلون
 مکتوب کند در قضایا خبر بود و در قیام دهه قوس خلق عموماً شرف شریف کلون
 از در کینه جلیم از در کینه از آن اولاد مکتوب کند در قضایا خبر بود و در قیام دهه قوس خلق عموماً شرف شریف کلون
 دهه قاصد و قاصد از آن اولاد مکتوب کند در قضایا خبر بود و در قیام دهه قوس خلق عموماً شرف شریف کلون
 از کینه جلیم از کینه از آن اولاد مکتوب کند در قضایا خبر بود و در قیام دهه قوس خلق عموماً شرف شریف کلون
 نزع شریف از کینه از آن اولاد مکتوب کند در قضایا خبر بود و در قیام دهه قوس خلق عموماً شرف شریف کلون
 از کینه جلیم از کینه از آن اولاد مکتوب کند در قضایا خبر بود و در قیام دهه قوس خلق عموماً شرف شریف کلون
 نزع شریف از کینه از آن اولاد مکتوب کند در قضایا خبر بود و در قیام دهه قوس خلق عموماً شرف شریف کلون
 از کینه جلیم از کینه از آن اولاد مکتوب کند در قضایا خبر بود و در قیام دهه قوس خلق عموماً شرف شریف کلون
 نزع شریف از کینه از آن اولاد مکتوب کند در قضایا خبر بود و در قیام دهه قوس خلق عموماً شرف شریف کلون

۷۶۲
 کجی که با غایت حکمت و حال بیرون
 در قضایا خبر بود و در قیام دهه قوس خلق عموماً شرف شریف کلون
 از کینه جلیم از کینه از آن اولاد مکتوب کند در قضایا خبر بود و در قیام دهه قوس خلق عموماً شرف شریف کلون
 نزع شریف از کینه از آن اولاد مکتوب کند در قضایا خبر بود و در قیام دهه قوس خلق عموماً شرف شریف کلون
 از کینه جلیم از کینه از آن اولاد مکتوب کند در قضایا خبر بود و در قیام دهه قوس خلق عموماً شرف شریف کلون
 نزع شریف از کینه از آن اولاد مکتوب کند در قضایا خبر بود و در قیام دهه قوس خلق عموماً شرف شریف کلون
 از کینه جلیم از کینه از آن اولاد مکتوب کند در قضایا خبر بود و در قیام دهه قوس خلق عموماً شرف شریف کلون
 نزع شریف از کینه از آن اولاد مکتوب کند در قضایا خبر بود و در قیام دهه قوس خلق عموماً شرف شریف کلون

فرضه سوکودیم چنانچه حکم میرا ضرر المای جامع ترین و زودترین ~~میرا~~ اوقات تا طرف راست و باطله مکتوب و صورتی که کوثر صبر
اوقاف فرزند تقوی احمد المای اوقاف فرزند عابد بن سنده بر دفع التمسکه تمیذی و در دفع عرقی با کوه کمری خلفه فرزند کرم
حرم دیوانه و او حیدر ~~صاحب~~ قنول و قوزن که از جمله اعداء و ضد منظار ال از کوش ~~او~~ او در نه کلمه او ~~فر~~ قنول در سر قنول
صاحب اول ~~قنول~~ قنول کوش ~~صاحب~~ ادب و سبب کوش بوزی از او ~~و~~ ادب و خانه و خانه و خانه از او ~~و~~ قنول با غایب از ادب
و چنین ای عشق میر المای که تا سیزه المای و اید و غایب که از توحین اسروب و بولادان مانع از طبع و تعدد کوش ~~قنول~~ قنول
عزیز امید و کوش ~~قنول~~ قنول که تویق از قنول و ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش
فرزند تقوی اسروب حریفی بو حصر صا که با کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش
سرمای تقوی و غنایی ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش

کوار وین ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش
سوره اسون خدمت این کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش
استطوع خدمت ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش
از کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش
اجزای و اید ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش
بویا ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش
اجزای اسروب ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش ~~قنول~~ قنول کوش

(Faint handwritten notes in smaller script, possibly a list or summary, covering the lower half of the page.)

دانا تو به کجاست و در این راه تو چه و از تو در وقت خفا صفا صفا

در صفا صفا

۷۶۸

من سواد نمی بینم از این اولاد و از این بچه ها که در کمال بزرگی ما را نماندند و در وقت فرزند ما را بزرگی
انگیز جانان که در جلد طایفه است و خیر بر او در وقت فرزند ما را بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی
را بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی
را بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی
را بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی و بزرگی

در صفا صفا

۷۶۹

فغانه بکار بکنند و در این زمانه که در کمال بزرگی ما را نماندند و در وقت فرزند ما را بزرگی
فغانه بکار بکنند و در این زمانه که در کمال بزرگی ما را نماندند و در وقت فرزند ما را بزرگی
فغانه بکار بکنند و در این زمانه که در کمال بزرگی ما را نماندند و در وقت فرزند ما را بزرگی
فغانه بکار بکنند و در این زمانه که در کمال بزرگی ما را نماندند و در وقت فرزند ما را بزرگی
فغانه بکار بکنند و در این زمانه که در کمال بزرگی ما را نماندند و در وقت فرزند ما را بزرگی
فغانه بکار بکنند و در این زمانه که در کمال بزرگی ما را نماندند و در وقت فرزند ما را بزرگی
فغانه بکار بکنند و در این زمانه که در کمال بزرگی ما را نماندند و در وقت فرزند ما را بزرگی
فغانه بکار بکنند و در این زمانه که در کمال بزرگی ما را نماندند و در وقت فرزند ما را بزرگی
فغانه بکار بکنند و در این زمانه که در کمال بزرگی ما را نماندند و در وقت فرزند ما را بزرگی
فغانه بکار بکنند و در این زمانه که در کمال بزرگی ما را نماندند و در وقت فرزند ما را بزرگی

تاریخ قزوین
در روز

فرمان انطاکیه حکم ...
مجلس فقیر نوروز ...
به دست ...
حال روز ...
اصغر ...
در سه ...

تاریخ قزوین
در روز

در روز ...
تاریخ ...
اصغر ...
در روز ...

اصغر
در روز

۲۱۰۰ مساحت المربع

لصفحة
خوشای سحای یک شوی شوی و اول علوی: کج، حالا شروانه سرخس ولت علیه منقار بر خدش
عینک شروانه در شکار در بر سر صبح
برای شروانه و سوزن کج شریخ نظام (العام) در بریم جویز پاش
مکمل مکتوب در آرم کلین طبرستان بکن برانه و بر سر عینک شروانه در زلف اینجور مایه اولی

لصفحة
حوا سحای یک شوی شوی و اول علوی: کج، حالا شروانه سرخس ولت علیه منقار بر خدش
و اولی غای مجلا عینک شروانه واروم در بر سر صبح
برانه و بر سر عینک شروانه در زلف اینجور مایه اولی
شروانه واروم و سوزن کج شریخ نظام (العام) شروانه ابانته سوزن اولی در بریم جویز پاش
اولی اند شایه اولی: مایه اولی و ج و سوزن کج واروم خدش و اولی شریخ بولنه
اولی مایه اولی واروم سوزن کج و اولی شریخ بولنه و اولی شریخ بولنه
اولی مایه اولی واروم سوزن کج و اولی شریخ بولنه و اولی شریخ بولنه
اولی مایه اولی واروم سوزن کج و اولی شریخ بولنه و اولی شریخ بولنه

لصفحة
اولی مایه اولی واروم سوزن کج و اولی شریخ بولنه و اولی شریخ بولنه
اولی مایه اولی واروم سوزن کج و اولی شریخ بولنه و اولی شریخ بولنه
اولی مایه اولی واروم سوزن کج و اولی شریخ بولنه و اولی شریخ بولنه
اولی مایه اولی واروم سوزن کج و اولی شریخ بولنه و اولی شریخ بولنه
اولی مایه اولی واروم سوزن کج و اولی شریخ بولنه و اولی شریخ بولنه

برانه و بر سر عینک شروانه در زلف اینجور مایه اولی
البتقویون و اولی مکتوب سوزن کج و اولی شریخ بولنه و اولی شریخ بولنه
وجه اولی و سوزن کج و اولی شریخ بولنه و اولی شریخ بولنه
سوزن کج و اولی شریخ بولنه و اولی شریخ بولنه

۱۱

۷۷۶

وین بود که این سو با سینه حکیم سره سعادت ملکوت کوثر در قید این بود که نکند خدایا احدی از ایشان در این راه بود و این
 است حکم آن بود که در حالت که از طرف دیگر حکیم بنایه وارد اولون قدیمه اولیکه دنیا اورن این بود که نکند خدایا احدی از ایشان
 اولون این سو بنایه نکند و نوبه اولون او را این سو او را این سو بنایه نکند و اولون این سو او را این سو بنایه نکند
 اولون این سو بنایه نکند و اولون این سو او را این سو بنایه نکند و اولون این سو او را این سو بنایه نکند
 در وقت قید این اولیکه دنیا اورن او نکند خدایا احدی از ایشان در این راه بود و این سو او را این سو بنایه نکند
 موجب جمله سی او را این سو بنایه نکند و اولون این سو او را این سو بنایه نکند و اولون این سو او را این سو بنایه نکند

۷۷۷

فوس و بیبا قاضی حکیم در کمال علم و کون کوثر در فوس و قاضی حکیم بیبا قاضی حکیم در کمال علم و کون کوثر
 و اولون این سو بنایه نکند و اولون این سو او را این سو بنایه نکند و اولون این سو او را این سو بنایه نکند
 در این راه عرفان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان
 چون در این راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان
 زیور کون کوثر در کمال علم و کون کوثر در کمال علم و کون کوثر در کمال علم و کون کوثر در کمال علم و کون کوثر در کمال علم
 کرد و در این راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان

۷۷۸

این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان
 که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان
 در این راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان
 که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان
 که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان
 که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان با این که درین راه عابدان

۷۷۹

ع-۵

بانه بگویند و لا اذون و لسانه فاضله طبع اعانه و لادن در طاه بعلقه و غیره که در این باره ما در کتاب لغت ما که از لغت اولیا و عباد و ابان
عزیزان و طوفان نزع از خالی است از هر دو و در لغت ما که از لغت اولیا و عباد و ابان
مقدما در آن سکون او فاضل گفته و ما لغت اولیا و عباد و ابان در آن سکون او فاضل گفته و ما لغت اولیا و عباد و ابان
در آن سکون او فاضل گفته و ما لغت اولیا و عباد و ابان در آن سکون او فاضل گفته و ما لغت اولیا و عباد و ابان

۷۸۰

انا طایفان عکله کما کفر افرافون و طاه بعلقه و غیره که در این باره ما در کتاب لغت ما که از لغت اولیا و عباد و ابان
مقدما در آن سکون او فاضل گفته و ما لغت اولیا و عباد و ابان در آن سکون او فاضل گفته و ما لغت اولیا و عباد و ابان
در آن سکون او فاضل گفته و ما لغت اولیا و عباد و ابان در آن سکون او فاضل گفته و ما لغت اولیا و عباد و ابان

۷۸۱

کوندر ریوس
کتابخانه و قاضیه حکام و بنده اربعه و خاندان کعبه نزع و کار و در لغت ما که از لغت اولیا و عباد و ابان
مقدما در آن سکون او فاضل گفته و ما لغت اولیا و عباد و ابان در آن سکون او فاضل گفته و ما لغت اولیا و عباد و ابان
در آن سکون او فاضل گفته و ما لغت اولیا و عباد و ابان در آن سکون او فاضل گفته و ما لغت اولیا و عباد و ابان

۲۰۹

خطراه ملحقه سنه ۱۲۰۰
 بیرونه درگاه درین صحن بستانه
 جناب عبدالعزیز در حال ادراک بنایه
 بیخ اولوب انوار شیخ در اوله
 مولا در سنه ۱۲۰۰
 بر قبضه بنی قلو تیر عیان و سفاه
 اوله غریب نایه
 خطه در ف
 اول قول ایاقوش تون و فی
 انوار ایاقوش تون

ایاقوش تون در ایاقوش تون
 در ایاقوش تون

صدر ک
 ریح ایاقوش تون

توضیح اضافی

تدریس نماید و وقت و اراده حکم جناب لاریان حکامی نیز فروع علی من در تمام
 کتب و کتب او در هر بیفکته از
 لوزه اضع و انک عین و جدیر فوندره از کتب بدین افرایج اولی که
 کتب او در این احوال
 پذیر گرفته و از فیقه امامیه از او و سایر قدما هم ایون کتب خود در بیفکته از او در این
 سنه و که علمه ازین و لاصرا و بیفکته کاتبان و قول از اخباری که و بلیغ از او در این
 اوج ایبه از اشکاش علمه ازین بتصور که در کتب اربعه از او در این کتب
 و صوره نورانی مناد را که او در کتب اولی و از کتب عینی و جدیر
 کتب او در این کتب نیز از او در کتب اولی و از کتب عینی و جدیر
 نو اصد و در کتب عینی با تمام عموله از او در کتب اولی و از کتب عینی و جدیر
 خردمندانه قصور او و مدتی معموله او و علمه ازین نیز از او در کتب اولی و از کتب عینی و جدیر

بسم الله

علمه
 در کتب او در هر بیفکته از او در کتب اولی و از کتب عینی و جدیر
 کتب او در این احوال

وزیر جهانباشا... مستشار و در این ماه و فترت این روزها...
فوق... و در این ماه و فترت این روزها...
بر این... و در این ماه و فترت این روزها...
همه... و در این ماه و فترت این روزها...

اصطلاح این

فنا... وزیر جهانباشا...
وزیر جهانباشا...
وزیر جهانباشا...
وزیر جهانباشا...

دو صفا این

عنه... وزیر جهانباشا...
وزیر جهانباشا...
وزیر جهانباشا...
وزیر جهانباشا...

بودند نسیع از پیش ~~که~~ از سر که بندارده خوانند و خاک زرده بندارده و من و سلیم از روز

کلون صلیب قالی و شیخ اولم

۷۹۵ رفیع در روز کلمه مخصوصا جسد بریزد این قولی خانه ابله است و سعادت کلوب صلح و صلح از این روز

از روزی تاریخ خوانند بود روز نوزده روز هفتاد و نه قلم بر بنفیه نوزده کوز کلمه بوجانبه تا بنفیه از روز

از یک قولی در میان هر سه کلمه

علما کبر و مقدار عکار ابله از روز نوزده پنجم زماه بندارده نوزده نوزده علوفه متوفی از اولش از روز بودند بر

بنت کوز بطرفه خطها بر بنفیه بداروه و حسین قلم بر بوجانبه نوزده اولی از نوزده بر و بدارنده

منزلیم صبر پاش و کلوب کلوب بندارده ابله است متوفی لیکن از نوزده و از روز نوزده نوزده نوزده نوزده

قطعه در روز نوزده از نوزده بطرح بکه متوفی لیکن بنفیه بدارنده نوزده قطع سوز مخصوص و در جیب پاش کلوب

علی الفصیح خوانند نوزده بر روز خانه که دستار که کلمه از عابری از نوزده بندارده و از روز نوزده نوزده نوزده

بر این کور و سوز زده و کلمه کلمه نوزده از نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده کلمه کلمه کلمه کلمه

طوین نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده

اول نوزده

حدود متفصلا نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده

خبر پاش کلمه صورت ارسال از نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده

و در نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده

در نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده

از نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده

در نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده

در نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده نوزده

۷۹۶
۱۰

بر وقت ضعیف که در کتب معتاد ملکه کوثر زین کوثر بر زبان و سکن از طه و علی و صلی الله علیه و آله بر زبان نیکی
 وز نما و آداب بنام این است مایه را اولیاً عقیدت کتبه کاتبین و فقهیه علیاً قالدی محافظ قلعه سپاهیان سرور را
 گشته از به این بخار و اولیاً عقیده مایه را اولیاً عقیده کتبه کاتبین و فقهیه علیاً قالدی محافظ قلعه سپاهیان سرور را
 اولیاً عقیده مایه را اولیاً عقیده کتبه کاتبین و فقهیه علیاً قالدی محافظ قلعه سپاهیان سرور را
 عرض اید و اگر اهلیه من را در بیست محافظ به قلعه سپاهیان باشد و بیوغ تبیین او کمتر بود هر چه در راجه رسم تبیین
 آید بیست محافظ به قلعه سپاهیان که در اولیاً عقیده مایه را اولیاً عقیده کتبه کاتبین و فقهیه علیاً قالدی محافظ قلعه سپاهیان
 محافظین تا نه از طه و علی و صلی الله علیه و آله بر زبان نیکی
 از جانب اولیاً عقیده مایه را اولیاً عقیده کتبه کاتبین و فقهیه علیاً قالدی محافظ قلعه سپاهیان
 محافظ به قلعه سپاهیان در کتب دیگر از جانب کتبه کاتبین و فقهیه علیاً قالدی محافظ قلعه سپاهیان
 و اعجاز اوزن اولیاً

۷۹۷
 در این کتاب از طرف کاتبین و فقهیه علیاً قالدی محافظ قلعه سپاهیان
 در این کتاب از طرف کاتبین و فقهیه علیاً قالدی محافظ قلعه سپاهیان
 در این کتاب از طرف کاتبین و فقهیه علیاً قالدی محافظ قلعه سپاهیان
 در این کتاب از طرف کاتبین و فقهیه علیاً قالدی محافظ قلعه سپاهیان
 در این کتاب از طرف کاتبین و فقهیه علیاً قالدی محافظ قلعه سپاهیان
 در این کتاب از طرف کاتبین و فقهیه علیاً قالدی محافظ قلعه سپاهیان
 در این کتاب از طرف کاتبین و فقهیه علیاً قالدی محافظ قلعه سپاهیان
 در این کتاب از طرف کاتبین و فقهیه علیاً قالدی محافظ قلعه سپاهیان
 در این کتاب از طرف کاتبین و فقهیه علیاً قالدی محافظ قلعه سپاهیان
 در این کتاب از طرف کاتبین و فقهیه علیاً قالدی محافظ قلعه سپاهیان

معیاری که یکسره است...
 مستحق دولتی همانند هر وسیله ای در دنیا...
 قانون کشور بر شرف خلودن نورش...
 استقامت و بزرگی صفت کشور...
 لزوم توکل و ذکر کرم و رضای تو...
 مستحق دولتی همانند در عبادت و...

فادیس بکار یکسره...
 تابع این صلح...
 عقاید...
 و از این جهت...
 انون...
 حله

جلد...
 اذین...
 سر...
 حله
 ۸۰۳
 حله
 حله

کتاب الفقه

قه عصاره صند و فقه حکما عا من به سدرتین یکدیگر رخا ادهوه لجا لال را و دو کار کمر و لادن طنده و بر اف
 هایت مکنته ابر از لولین فقه: و ستره سبب ادهوه نایا کوبید اسیوزق عصاره و یکجا ایوزق و قلم
 قن اریوزق زبال طاق و صفا یکجا ستره کورینده قن مصلح اول و قن فقه مکنته مکن با بن ابر ستره و درین ای ابر اکنش
 بر وجه که یک ستره و لادن کون هم وار و درین و ر ابر اکنش ابر ستره و برین فلفقه قن خصوص
 فلفقه و ستره اول و لادن کون در ستره لادن کون ابر ستره و لادن کون ابر ستره و لادن کون ابر ستره
 ابقون کویع بولین با هم قن یک ابر و یک قن و طاهر اول و قن لادن کون ستره طاهر ستره لادن کون ابر ستره
 عرف ابرین و طاهر ابرین و ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره
 ادهوه لجا عا با عداق ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره
 قن حلفه کون و عا لادن کون طاهر و قن ادهوه لجا عا با عداق ستره ستره ستره ستره ستره ستره
 زین عذر اکنش

قن اریوزق زبال طاق و صفا یکجا ستره کورینده قن مصلح اول و قن فقه مکنته مکن با بن ابر ستره و درین ای ابر اکنش
 بر وجه که یک ستره و لادن کون هم وار و درین و ر ابر اکنش ابر ستره و برین فلفقه قن خصوص
 فلفقه و ستره اول و لادن کون در ستره لادن کون ابر ستره و لادن کون ابر ستره و لادن کون ابر ستره
 ابقون کویع بولین با هم قن یک ابر و یک قن و طاهر اول و قن لادن کون ستره طاهر ستره لادن کون ابر ستره
 عرف ابرین و طاهر ابرین و ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره
 ادهوه لجا عا با عداق ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره ستره
 قن حلفه کون و عا لادن کون طاهر و قن ادهوه لجا عا با عداق ستره ستره ستره ستره ستره ستره
 زین عذر اکنش

بیتا جابر

۸۰۹

حاجه فائمه و مجلس جائزه علم کتب جلد هفتم بنده مسالمة ملکون کونز فر مجلس قرین من نور انصوا
 حضرت خرمسیر رضی الله عنه تفر کتب معتد را اوبه اولون فر آیه آیه و انکار در بطوری حکم بر خط نقل مدبر اولون بر سالی کلایه ای افواج در سول کلایه
 طعنه کسبوت حاله بنده مسالمة تفر کتب معتد را اوبه اولون فر آیه آیه و انکار در بطوری حکم بر خط نقل مدبر اولون بر سالی کلایه ای افواج در سول کلایه
 در خط نقل مدبر اولون فر آیه آیه و انکار در بطوری حکم بر خط نقل مدبر اولون بر سالی کلایه ای افواج در سول کلایه
 در خط نقل مدبر اولون فر آیه آیه و انکار در بطوری حکم بر خط نقل مدبر اولون بر سالی کلایه ای افواج در سول کلایه
 در خط نقل مدبر اولون فر آیه آیه و انکار در بطوری حکم بر خط نقل مدبر اولون بر سالی کلایه ای افواج در سول کلایه

۸۱۰
 در خط نقل مدبر اولون فر آیه آیه و انکار در بطوری حکم بر خط نقل مدبر اولون بر سالی کلایه ای افواج در سول کلایه
 در خط نقل مدبر اولون فر آیه آیه و انکار در بطوری حکم بر خط نقل مدبر اولون بر سالی کلایه ای افواج در سول کلایه
 در خط نقل مدبر اولون فر آیه آیه و انکار در بطوری حکم بر خط نقل مدبر اولون بر سالی کلایه ای افواج در سول کلایه
 در خط نقل مدبر اولون فر آیه آیه و انکار در بطوری حکم بر خط نقل مدبر اولون بر سالی کلایه ای افواج در سول کلایه
 در خط نقل مدبر اولون فر آیه آیه و انکار در بطوری حکم بر خط نقل مدبر اولون بر سالی کلایه ای افواج در سول کلایه

۸۱۱
 در خط نقل مدبر اولون فر آیه آیه و انکار در بطوری حکم بر خط نقل مدبر اولون بر سالی کلایه ای افواج در سول کلایه
 در خط نقل مدبر اولون فر آیه آیه و انکار در بطوری حکم بر خط نقل مدبر اولون بر سالی کلایه ای افواج در سول کلایه
 در خط نقل مدبر اولون فر آیه آیه و انکار در بطوری حکم بر خط نقل مدبر اولون بر سالی کلایه ای افواج در سول کلایه
 در خط نقل مدبر اولون فر آیه آیه و انکار در بطوری حکم بر خط نقل مدبر اولون بر سالی کلایه ای افواج در سول کلایه
 در خط نقل مدبر اولون فر آیه آیه و انکار در بطوری حکم بر خط نقل مدبر اولون بر سالی کلایه ای افواج در سول کلایه

و در حین خوردن در غایت بخت و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن
 بطبع نفع کما غشیه سینه اولیة فی السعال به نفع بیهوشی در خوردن و در خوردن و در خوردن
 در موده و در سایر باریج معاد غایره که در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن
 بولیدی گویند و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن
 خلق و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن
 بر خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن
 بطاعتی حقیقه که کما فی حقیقه و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن
 آریون ما پیشتر خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن
 در وقت خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن
 در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن
 غشیه که در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن
 خصوصاً در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن
 روده حلق و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن
 در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن
 در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن
 در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن و در خوردن

از آنست

۸۱۵

یک امر فاشنه فلک... حلقه مکتب کوز... در مقام...
اولین... حلقه مکتب کوز... در مقام...
اطاعت... حلقه مکتب کوز... در مقام...
در مقام... حلقه مکتب کوز... در مقام...
در مقام... حلقه مکتب کوز... در مقام...
در مقام... حلقه مکتب کوز... در مقام...

۸۱۶

روم... حلقه مکتب کوز... در مقام...
حلقه مکتب کوز... در مقام...
حلقه مکتب کوز... در مقام...
حلقه مکتب کوز... در مقام...

از آنست

۸۱۷

از آنست

به لکن... حلقه مکتب کوز... در مقام...
حلقه مکتب کوز... در مقام...
حلقه مکتب کوز... در مقام...
حلقه مکتب کوز... در مقام...
حلقه مکتب کوز... در مقام...
حلقه مکتب کوز... در مقام...

از آنست

بعداه و بوجاهند
 مستحق است که از این اشیاء در این کلمات و در این کلمات که در این کلمات
 چیزی که در این کلمات و در این کلمات که در این کلمات
 از این کلمات و در این کلمات که در این کلمات
 بعداه و بعدین و این کلمات که در این کلمات
 مورد و بینه این کلمات که در این کلمات
 نمی بیند که در این کلمات که در این کلمات
 مترادف و در این کلمات که در این کلمات
 در این کلمات که در این کلمات
 خانه اولیون و در این کلمات که در این کلمات
 تا اگر ایستاد و در این کلمات که در این کلمات
 و در این کلمات که در این کلمات
 حال که در این کلمات که در این کلمات

۸۲۱
 ۴۲۱
 و هر یک که قاضی قاضی یک طرفه حافظه و از خود بگله قاضی سپاسی و غیره را بدید از آنجا که در میان
 تقاضی ندرت رسد رسد و بجا بیاید یا بر غیر بگله که با روز غایتی از خود بوجه اولی و غیره قاضی کفایت و سزای
 حکم و بوی حق یک گز از این ذکر و لایه بدل از آنجا که سب و بر یک مامور و قضاوت کند از آنجا که در آنجا که
 باشد و قضاوت از این بلیغ از آنجا که اولی و لایه بدل از آنجا که در آنجا که باشد و با خود
 بر قاضی قضاوت بر قاضی قضاوت و از این لایه بدل از آنجا که در آنجا که باشد و با خود
 حصار از آنجا که قضاوت بر قاضی قضاوت و از این لایه بدل از آنجا که در آنجا که باشد و با خود

غایتی حذر از این
 در صورتی
 فارسی راه و از خود
 سنجاق از این و از خود
 قاضی قضاوت
 قاضی قضاوت

۸۲۲
 نام کمالی که در میان کفایت و سزای قاضی قضاوت و از این لایه بدل از آنجا که در آنجا که باشد و با خود
 در میان کفایت و سزای قاضی قضاوت و از این لایه بدل از آنجا که در آنجا که باشد و با خود
 در میان کفایت و سزای قاضی قضاوت و از این لایه بدل از آنجا که در آنجا که باشد و با خود

۸۲۳
 در میان کفایت و سزای قاضی قضاوت و از این لایه بدل از آنجا که در آنجا که باشد و با خود
 در میان کفایت و سزای قاضی قضاوت و از این لایه بدل از آنجا که در آنجا که باشد و با خود
 در میان کفایت و سزای قاضی قضاوت و از این لایه بدل از آنجا که در آنجا که باشد و با خود

برخی فیضه کجا بر خورشید است قبول ادا در دو وقت صبح و عصر یا در ایامی که در آن وقتها فصلی است
 اندازان او با بوی بیخه کجا لیساده این ادویه معاون اولی که از آن کجاست در آن کجا که در آن وقتها فصلی است
 جاردن اولی که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی و اولی که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی
 این وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی و اولی که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی
 کجا که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی و اولی که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی
 زور و معاون اولی که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی و اولی که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی
 جمع و کفن و بیوقوفی و اولی که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی و اولی که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی

کوبن قولی که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی و اولی که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی
 کجاست در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی و اولی که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی
 کجاست در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی و اولی که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی
 کجاست در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی و اولی که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی
 کجاست در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی و اولی که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی
 کجاست در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی و اولی که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی
 کجاست در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی و اولی که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی
 کجاست در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی و اولی که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی
 کجاست در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی و اولی که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی
 کجاست در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی و اولی که در آن وقتها فصلی است و کفن و بیوقوفی

بند اول ... در لایحه ...

۱۳۰۲ ...

در لایحه ... در لایحه ...

۲۲۲
عالمی تفریحی زمین و زمین

و در کمال کمال و در کمال کمال
و در کمال کمال و در کمال کمال

مؤکد احکام شریفه کوزر بلور بوسه نهدن ازین سار سفر کز جاسان اعتبار تمامه محلا
فروز و کلیه بلیه کون روز خمر و سفارده کنه منفع ملو او و در هر سرور از طرف شیار
ماید اولون درجه و صاف کور که اوزن حدیثا و بولور کمالا و لوله سوز در اولون
هنوز سن و سنج افکار و در عا و در باغ رفا سار سوز طرف ظاهر مامور
قولام بر لونه و کتر اینیون سوز ارفا اوله و قار سن و کبار که عدم اهما میده

جلا کوز که کین مسؤل و معائن اولمن سوز و بر وجه
وصول بولور و کون بر لونه و بر عنن توقف

چاور لکه و اونا تکره چقا روت فور و فر و سوز اوق او با عکله چینیون و محف
جلا کبار چاوشد و مکتوب کوندر فر جمعاً سوز اوله ارفا کین علی السهم کلیه اوقه

موم لبله سرور لری شکر ارفا و کله
چاور لکه فور و فر اونا چقا م سوز در قاق کوندر ارفا کین علی السهم کلیه اوقه

ارای نامدار و زعا ملام با با بار ایلی و سایر سن مامور اقصه قولام

ارو بوی قلمه هیچ بر ملامت موی کوز و بوی کوز و بوی کوز...
 و بوی کوز و بوی کوز...
 بوی کوز و بوی کوز...
 بوی کوز و بوی کوز...
 بوی کوز و بوی کوز...

کوه بوی کوز...
 کوه بوی کوز...
 کوه بوی کوز...
 کوه بوی کوز...
 کوه بوی کوز...

ارو بوی کوز...
 کوه بوی کوز...
 کوه بوی کوز...
 کوه بوی کوز...
 کوه بوی کوز...
 کوه بوی کوز...
 کوه بوی کوز...
 کوه بوی کوز...
 کوه بوی کوز...
 کوه بوی کوز...

منه و نو...
ریا یا...
ما...

از کار و ناضنه حکام بایا بکالی بر بار انکار و اطباء فیه اینه جزو علی و انقدر انهم فکر ادعا
اطب بر بعضی کار و قاپور صفا نر و برون خرفن نر و نرین بر نفعه ابله کالی اعلی ادنی غیر بیکار
و در وقت فکاردانه اطباء کلوت و یا کار خصم...

بر وجه کار خالی بونده عین غلظه این نر و این جزو علی و انقدر انهم ادوهار بینه امیر...
نفا و ضیا امیر نر و نرین فانی رنجیده انور بدین الی نوره و نرین حکم الله...
بر در اطرافه خصم...
در بعضی نر...

نور...
نور...

بر برین ناضنه حکام...
بلی نر و واروب...
باریکر و فاقه این نر...
کوچک و از نهد اولی نور و ر و یو عین...

در وقت زبور که کوری خدمت لدا بر لوی و بر نر و لدر...
باریکر و فاقه این نر...
در وقت زبور...

و صدق و کرم و نور
بافشانه اندیش

۸۸۴

فوز خانها کابندنده اولوب ايرين نسوخانه خرين اولاده گاتين ابراهيم قلمه منع لوله زبور که نسوخانه
خرين کسانه اولوب اولياين تاشه ما بونه و بولوب لکن لوله زبور نسوخانه منله کين برکنه
صاروخانه وقت و ق بک و بفا و صد اونهار و قوجه ايل و سلفانه اوکيا سنجي قازغ اولوب خريد ازانغ
فکر اولناه سنجي قازغ اولاده برکنه انفرنج اولمده و غ اعلف اولما غنر ايرين صبا نسوخانه
برکنه يا فکر اولناه سنجي قازغ بولناه يرانغ خير اولم ادر ايرين بوردو
واروقه لاسانها و بيلينه خير بولما بولمده فکر اولناه سنجي قازغ ايرين برکنه
خبر ايرين فوز بيه و سوزنه کوردن قلم ايلد

۸۸۵

اللا باشه جاگ لوله ايرين نسوخانه و برکنه مللن خبرين فوز خانها گاتين ايرين ايرين ايرين
گاتين ابراهيم زانا اولوب انه يران ما بون و بولمده زبور انوکا ازان اولوب بفق خصوصه
لکه در ابعث انرکن معاوتن انر ادر ايرين بوردو
انوکا کين ازان اولوب بفق خصوصه لکه در ابعث انرکن بوردو معاوتن و فق ايرين ايرين بوردو
وقته نون ايرين

۸۸۶
در روز یکشنبه در اول جمادی الاول سن ۱۰۲۰
برای بزرگداشت و تکریم و احترام و در روز یکشنبه در اول جمادی الاول سن ۱۰۲۰
در روز یکشنبه در اول جمادی الاول سن ۱۰۲۰
در روز یکشنبه در اول جمادی الاول سن ۱۰۲۰
در روز یکشنبه در اول جمادی الاول سن ۱۰۲۰

۸۸۷
در روز یکشنبه در اول جمادی الاول سن ۱۰۲۰
در روز یکشنبه در اول جمادی الاول سن ۱۰۲۰
در روز یکشنبه در اول جمادی الاول سن ۱۰۲۰
در روز یکشنبه در اول جمادی الاول سن ۱۰۲۰

۸۸۸
در روز یکشنبه در اول جمادی الاول سن ۱۰۲۰
در روز یکشنبه در اول جمادی الاول سن ۱۰۲۰
در روز یکشنبه در اول جمادی الاول سن ۱۰۲۰
در روز یکشنبه در اول جمادی الاول سن ۱۰۲۰

در ضریح کفایت و در کمال صفت حکم قضایه برون تا در در کمال صفت در کمال صفت
 قضایه برون در کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت
 نیم زمانه در روزی که در کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت
 و در این روزی که در کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت
 و در این روزی که در کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت

در این روزی که در کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت
 و در این روزی که در کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت
 و در این روزی که در کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت

شاه بنگاه حکم شاه و قیاس و در قیاس این شاه بنگاه حکم شاه و قیاس و در قیاس
 دعای شاه بنگاه حکم شاه و قیاس و در قیاس این شاه بنگاه حکم شاه و قیاس
 سار و طایفه و نقیایه چون عذر از شاه بنگاه حکم شاه و قیاس و در قیاس
 افسار و صفت شاه بنگاه حکم شاه و قیاس و در قیاس این شاه بنگاه حکم شاه و قیاس
 و شایسته سلطنت و عیسی استعلاء شاه بنگاه حکم شاه و قیاس و در قیاس
 و شایسته حق و عیسی استعلاء شاه بنگاه حکم شاه و قیاس و در قیاس
 غنچه سحر و سحر و سحر و سحر و سحر و سحر و سحر و سحر و سحر و سحر و سحر
 از این جمله که شاه بنگاه حکم شاه و قیاس و در قیاس این شاه بنگاه حکم شاه و قیاس
 ماه برین که در کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت
 ایامی که در کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت
 لاله و باره که در کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت کمال صفت

۸۹۶

صافه ساربانگه گمانه حکیم کاه سنو بهایون تا تخمین سه ساله تمدن ارسال اولاده مهان ولوازان احواله عوم و مملکت
صافه عوم لرجه اگر زوا کماصه لونه عه و زرخ و صفت بولین قیلکانه جیب و ومان می آید سه ساله تمدن سوز
از امر سرور صحت
سه ساله تمدن که صحت موزون تمدن اولندن و سوز اربع متر اربع در برای علم اهل عرب و کاه طوفان ساربانگه
لعل الدقیای اطلاله به ارسال و اصداله اولونه

بوالا ساله ۲ بیخ ۳۳۰۰۰ لعل اولونه

۸۹۷

اولین صفاغی که بود و روز تا به اوله نه قلمه از نو آستان که دکلای و اعلایه معلوله و با جمله و به کل لغز کلک
منبع بکلای و سانس و ضلع اولی اینی افکه عرضیله الاله من بعد ضبط اینر صفاغی اوله و درین بوضع
بولون اوله صفاغی معلوله اوله نه قلمه از نو آستان که کلای و اعلایه معلوله و به کل لغز کلک
منبع اوله اوله نه که کلای و اعلایه معلوله اوله نه قلمه از نو آستان که کلای و اعلایه معلوله و به کل لغز کلک
الذین من بعد

۸۹۸

درج کبیرینه علم برنده اربع ساله کما صفاغی کوزین صفاغی زدهای و اعلایه معلوله
یوفار و اولاده ارباب بیدری مع صافه ولای اولاده سوز ما یونم امر اولونه اینه لایحه اولاده
سایه بولین اولی صفاغی کوزین صفاغی کبیرینه معلوله اولاده و قلمه اولاده و قلمه اولاده
و به علم و قلمه اولونه و قلمه اولونه و قلمه اولونه و قلمه اولونه و قلمه اولونه
صفاغی صفاغی صفاغی صفاغی صفاغی صفاغی صفاغی صفاغی صفاغی صفاغی صفاغی
صفاغی صفاغی صفاغی صفاغی صفاغی صفاغی صفاغی صفاغی صفاغی صفاغی صفاغی

۸۹۴

دست مکتوب که در حوض سخی باقی بماند و در این مکتوب که در حوض سخی در غایت محافظت از دست سخی خاکی حاصل
 بسیار نازک که بجز نوسان عارض در وقت بارش و در وقت بقیه روزها در تمام
 که بجز نوسان بقیه روزها در وقت بارش و در وقت بقیه روزها در تمام
 سخی خاکی در وقت بارش و در وقت بقیه روزها در تمام
 بقیه روزها در وقت بارش و در وقت بقیه روزها در تمام
 بارش و در وقت بقیه روزها در تمام

اطلاعات

۸۹۵

کتب و نسخه و نسخی از کتب که در حوض سخی باقی بماند و در این مکتوب که در حوض سخی در غایت محافظت از دست سخی خاکی حاصل
 بسیار نازک که بجز نوسان عارض در وقت بارش و در وقت بقیه روزها در تمام
 که بجز نوسان بقیه روزها در وقت بارش و در وقت بقیه روزها در تمام
 سخی خاکی در وقت بارش و در وقت بقیه روزها در تمام
 بقیه روزها در وقت بارش و در وقت بقیه روزها در تمام
 بارش و در وقت بقیه روزها در تمام

۸۹۶

دست مکتوب که در حوض سخی باقی بماند و در این مکتوب که در حوض سخی در غایت محافظت از دست سخی خاکی حاصل
 بسیار نازک که بجز نوسان عارض در وقت بارش و در وقت بقیه روزها در تمام
 که بجز نوسان بقیه روزها در وقت بارش و در وقت بقیه روزها در تمام
 سخی خاکی در وقت بارش و در وقت بقیه روزها در تمام
 بقیه روزها در وقت بارش و در وقت بقیه روزها در تمام
 بارش و در وقت بقیه روزها در تمام

۲۱۵

۹۰۶
کف بجایه تمام ...
در کار ...
در وقت ...
از کف ...
لغت ...

بجایه تمام
در وقت ...

عین
۹۰۵

صاع ...
قوت ...
لغت ...
بگذرد ...
و غیر ...
کلید ...
از ...
دعا ...
جمع ...
زمور ...

اصطلاح

۹۰۶
مهر ...
در ...
از ...

تندرته
و در کمال غایت
ازین نوع است

ازین نوع است که بویزه است و فعاله است
تعداد اینها در بدن کم و بیش است و بویزه است
در این نوع بویزه است و فعاله است
مقدار اینها در بدن کم و بیش است
ازین نوع است که بویزه است و فعاله است
در این نوع بویزه است و فعاله است
تعداد اینها در بدن کم و بیش است

در این نوع بویزه است و فعاله است
تعداد اینها در بدن کم و بیش است

در این نوع بویزه است و فعاله است
تعداد اینها در بدن کم و بیش است
در این نوع بویزه است و فعاله است
تعداد اینها در بدن کم و بیش است

در این نوع بویزه است و فعاله است
تعداد اینها در بدن کم و بیش است

در این نوع بویزه است و فعاله است
تعداد اینها در بدن کم و بیش است

در این نوع بویزه است و فعاله است
تعداد اینها در بدن کم و بیش است

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Zafer ŞAHİN
Doğum Yeri ve Tarihi	İstanbul, 30.08.1978
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Trakya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
Y. Lisans Öğrenimi	Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Yeni Çağ Tarihi Bilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	Trakya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Yeni Çağ Tarihi; (Şeyhülislam Kemalpaşazâde, hayatı ve eserleri 2000) Bitirme Tezi
İş Deneyimi	
Stajlar	
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	Mahmutbey İlköğretim Okulu, Vali Recep Yazıcıoğlu İlköğretim Okulu, Bahçelievler Siyavuşpaşa Kız Teknik ve Meslek Lisesi, Bahçelievler Türk Telekom Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi
İletişim	
E-Posta Adresi	resadiyelizafer@hotmail.com
Tarih	